DR 557 C48 1891 cilt 11-12

Cevdet Ahmet, paşa
Tarihi Cevdet

PLEASE DO NOT REMOVE
SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
Ontario Council of University Libraries

http://www.archive.org/details/tarihicevdet11ahme

فهرست جلد حادی عشر

صحيفه

٤ (بقيهٔ وقايع سنه ١٢٣٣)
٠ بعض حوادث و كثرت اوزره حريقلر وقوعى
٨ قنبور سليمانك اعدامى و بعض ذواتك نفيى
٠ ارمنى قاتوليكلرينك نفيى وديكر بعض وقايع وحوادث
١١ روسيه ايلچيسيله بعض مذاكرات ومباحثات
٠٠ افلاق ويودەسنك فرارى
١٣ وقايع خطهٔ عرب
١٤ (وقايع سنه ١٢٣٤)
١٦ عبدالله بن سعود ايله رفيقلرينك اعدامى ومصرده قرنتنه اجراسى
١٧ وقايع يمن وحجاز
١٨ بعض وقايع شام ودلى امين افنديەنك نفيى ومصنف افنديەنك وفاتى
١٩ بعض وقايع اورفه ومرعش
٢٠ وقايع وان وديار بكر
٢٣ وقايع شتى
٢٤ وقايع استانبول
٢٥ عسكر ارەسنده بعض اغتشاشات وقپودان پاشانك عزليله ديكر بعض تبدلات
٢٧ مكى زادەنك عزليله خليل افنديەنك مشيختى وولادت همايون
٢٨ عبدالرحمن بكك عزل واعدامى اثناسنده بعض توجيهات وقوعى
٠٠ دوز اوغلرينك اعداملرى
٢٩ (وقايع سنه ١٢٣٥)
٠٠ بعض توجيهات علميه وشانى زادەنك وقعه نويسلكى
٣١ متفرقه
٣٢ رنجبرلرله يكيچريلرك مجادله ومشاجرەسى
٣٣ درويش پاشانك عزليله سيد على پاشانك صدارتى . وديكر بعض توجيهات وولادت همايون
٣٤ حامد بكك روسيه مكالمەسنه مأموريتى وبعض توجيهات وپطريق اوزرينه غلو ايدن ارمنيلرك تأديبى
٣٥ خمسهٔ شانى زادەنك برنجى جلدينك طبع اولنديغى

صحيفه

٣٥ احوال ديار بكر وحلب
٤١ وقايع مصريه
٤٢ وقايع شتى
٤٣ تپه‌دلنلى على پاشانك بعض احوالى
٤٨ تپه‌دلنلى على پاشانك فرمانلو اولديغى
٤٩ (وقايع سنه ١٢٣٦)
٥٠ يانيه‌نك محاصره‌سى وموره وجوارنده اختلال اماره‌لرينك ظهورى
٥١ خورشيد پاشانك يانيه سر عسكرلكى و بابا پاشانك وفاتى اوزرينه بعض توجيهات وقوعى
٥٢ موره‌ده اختلال اماره‌لرينك ظهورى
٥٤ يانيه اردوسنده اويغونسز حاللر ظهورى
٥٥ بعض وفيات
٥٩ متفرقه
٦١ روملرك عصيانىٔ منتج اولان مقدمات متسلسله
٧٤ روم اترياسنك تشكلى
٧٩ اتريا ايچون استانبولك مركز اتخاذ اولنديغى
٨٩ علكساندرى ايپسلانتينك اترايه ناظر عمومى اولديغى
٩٤ حالت افنديك بعض اطوار وحركاتى
٩٥ ترجمان وويوده‌لق توجيهاتى وويوده‌لقلرك درت خاندانه تخصيصى
٩٨ روسيه مكالمه‌سنه حامد بكله اسكرلت بكك سبب مأموريتلرى
٩٩ تپه دلنلينك فرمانلو اولمسى اوزرينه بعض تشبثاتى
١٠٢ روم فترتنه دائر اولجه رونما اولان امارات
١٠٩ اتريانك تصوراتى
١١٢ ناظر عمومينك تشبثاتى
١١٥ افلاق ويوده‌سنك تسميم واعدامى
١١٦ اسكرلت بكك افلاق ويوده‌سى اولديغى وجانب افنديك رياستدن كتخدالغه تحويل مأموريتى وديوان همايون ترجمانك نفيى
١١٨ افلاقك كيفيت اختلالى
١١٩ ظهور عصيان در بغدان

صحیفه

١٢٢ قلاص حادثه‌سی

١٢٣ بغدان ویوده‌سی اقرباسنك فرارلری

١٢٥ دیمتری ایپسلانتینك موره‌یه عزیمتی

١٢٦ بعض سفائن تجاریه‌نك اشقیا النه دوشدیکی

... بغدان وقوعاتی اوزرینه استانبولده‌کی حسیات ووقوعه کلان تبدلات واجراآت

١٢٧ شیخ‌الاسلام ایله حالت افندینك مجادله‌لری

١٢٩ بعض تدارکات احتیاطیه

١٣١ روم پطریقنك اشقیایی آفوروز ایتدیکی

١٣٢ تبدل صدارت ومشیخت ودیکر بعض توجیهات واحتیاط ضمننده بعض تقیدات ودیکر وقوعات

١٣٤ استانبول اهالیسنك سلاحلندیرلدیغی

١٣٧ برقوقچه‌لی یوسف پاشانك بغدان سرعسکری اولدیغی . افلاق و بغدان طرفی ایچون یکیچریلردن عسکر تحریری

١٣٨ نیش موقعی ایچون بعض تدارکات وجانب افندینك عزلی ودیکر بعض توجیهات

١٤٢ بعض سرکشانك سوء حرکتلری اوزرینه تأدیبی

١٤٣ اهل اسلامك اتفاقی ایچون تنبیهات

١٤٤ ابرائیلده‌کی یکیچریلرك سوء حرکاتی ویکیچریلرك بوغازایچنده سوء حرکتلری

١٤٥ روم مفسدلرندن بعضلرینك ترتیب جزالری صره‌سنده دیوان همایون ترجمانك اعدامی

١٤٦ موره رعایاسنك عصیانی

١٥١ موره اختلالنك اغریبوزه سرایتی

... اختلالك ترحاله ویانیه سنجاقلرینه سرایتی

١٥٢ موره والیسی کوسه محمد پاشانك انهزامی وسیروزی یوسف پاشانك بعض خدمت مشکوره‌سی

١٥٣ اختلالك یکیشهر وسلانیك طرفلرینه سرایتی

١٥٤ بهرام پاشانك انهزامی وبنفشه واناوارین قلعه‌لرینك استیلاسی

١٥٦ اختلالك بعض جزائره سرایتی وطرق بحریه‌نك مسدودیتی

١٥٨ مصر والیسیله مخابره

صحیفه

١٥٩ سیسام جزیره‌سنك اختلالی
١٦٠ کریدده عصیان ظهوری
١٦١ احوال پایتخت
١٦٢ صدر جدید بندرلی‌علی‌پاشانك درسعادته ورودی واستاوراکی بکك دیوان همایون ترجمانی اولدیغی
١٦٣ روم پطریقیله بعض مترو پولیدلرك اعداملری
١٦٦ باب عالیده ترجمه اوطه‌سی کشاد اولندیغی
١٦٧ اهل اسلامك اتفاقه دعوت اولندیغی
١٦٨ اشقیا حقنده تشدید معاملاته قرار ویرلدیکی
١٦٩ تبدل صدارت ودیکر بعض توجیهات واجراآت
١٧٠ صالح پاشانك صدارتی وبندرلی علی پاشانك اعدامی
١٧١ سیاست عرفیه واغراض شخصیه ووقایع سائره
١٧٧ احوال بحریه
١٧٩ دونمای همایونك آق دکز جانبنه اخراجی
١٨٠ یونان‌قورصانلرینك‌خساراتی ومجلس‌مشورت‌عقدی وبعض‌مواقعك‌احکامی
١٨٢ مصر ملاسنك اشقیاالنه کرفتار اولدیغی
١٨٣ بعض سفائن‌تجاریه‌نك تجهیزیله دونمایه الحاقی وبعض محاربات بحریه ودونما عسکرینك بوغازده سوء حرکاتی و بوغاز محافظی اسماعیل اغا ایله قره محمد اغانك وزارتلری
١٨٤ منصوریه نام قالیونك احتراقی
١٨٦ ترسانه‌ده عقد مجلس استشاره اولندیغی
١٨٨ مصر والیسنك اشعاراتی
١٨٩ بعض سفائنك سیسام جوارنده احراقی
١٩٠ بعض وقایع موره ووحید پاشانك‌ساقز محافظی اولدیغی
٠٠٠ وقایع عربستان
١٩١ دونمای همایونك عودتی
١٩٢ وقایع افلاق وبغدان
١٩٩ بعض امور مالیه وتغییر سکه
٢٠١ اهل‌اسلامك‌تکرار اتفاقه دعوتی وبعض رسوم وعاداتك تبدیلی

صحیفه

٢٠٥ زیبا خانمك اعدامی وزوجی خلیل افندینك وفاتی

٢٠٧ ایوالقك تخریبی

٢٠٨ تپه‌دلنلی زاده‌لرك اعدامی

٢٠٩ رشید پاشانك روم ایلی جانبنه مأموریتی

٠٠٠ وفات ناپلیون

٢١٠ احوال خارجیه

٢١٣ روسیه ایلچیسنك مملكتنه عودتی

٢١٧ * بو جلده ذیل وعلاوه اولنان صور اوراق *

نومرو

(١)

٢١٧ یكیچری اغاسنه خطاباً فرمان عالی

(٢)

٠٠٠ استانبول قاضیسنه فرمان عالی

(٣)

٢١٨ روم ایلی قاضیعسكرینه فرمان عالی

(٤)

٢٢٠ ضربخانه امیننه امر شریف

(٥)

٢٢٢ شانی زاده تاریخنك مقدمه‌سی

(٦)

٢٣٠ زائچهٔ كسوف سنه ١٢٣٥

(٧)

٠٠٠ زائچهٔ سنه ١٢٣٦

(٨)

٢٣١ اتریا اعضاسی بیننده تنظیم اولنان مقاوله نامه

(٩)

٢٣٢ اتریانك لغت مصنوعه‌سی

صحیفه

نومرو

(١٠)
٢٣٥ قاپودیستریانك رساله‌سی
(١١)
٢٤٠ اتریایه ناظر عمومی تعیینی حقنده سند
(١٢)
٢٤١ پره‌وه‌نك روسیه‌لویه ویردیکی لایحه
(١٣)
... پاپاریغوپلو طرفندن ناظر عمومی‌یه مکتوب
(١٤)
٢٤٢ اتریانك تشبثاتنه دائر لایحه
(١٥)
٢٤٥ ناظر عمومی طرفندن استانبول جمعیت خفیه‌سنه لایحه
(١٦)
٢٤٧ استانبول جمعیت خفیه‌سی طرفندن مسقوه شرکت تجاریه‌سنه مکتوب
(١٧)
٢٤٨ علکساندری ایپسلانتینك اعلاننامه‌سی
(١٨)
٢٥٠ استانبول روم پطریقی طرفندن مکتوب عمومی
(١٩)
٢٥١ ترسانه ترجمانك مکتوبی
(٢٠)
... بیکباشی صوانك اقسانتویه مکتوبی
(٢١)
٢٥٣ علکساندری ایپسلانتی ایله اتفاقه دائر میلوشك سندی
(٢٢)
... اسکرلت بکك تذکره‌سی
(٢٣)
٢٥٥ علکساندری ایپسلانتیدن میلوشه مکتوب

صحیفه

نومرو

(٢٤)
٢٥٦ ناظر عمومیدن یانیه‌ده قپتانلره تعلیمات
(٢٥)
٢٥٧ بغدان داخلیه مدیرینك ناظر عمومی‌یه مکتوبی
(٢٦)
... استمات قومباریدن اقسانتویه مکتوب
(٢٧)
٢٥٨ روم پطریقنك آفوروز نامه‌سی
(٢٨)
٢٦٢ کتخدا بك ورئیس افندیلره فرمان عالی
(٢٩)
٢٦٣ یکیچری اغاسنه فرمان عالی
(٣٠)
٢٦٤ قپودان پاشایه تذکره
(٣١)
٢٦٥ بندرلی علی پاشایه خطاباً خط همایون
(٣٢)
٢٦٦ روم پطریقنك یافته‌سی
(٣٣)
٢٦٧ صالح پاشانك صدارتنه دائر خط همایون
(٣٤)
٢٦٨ صورت امر شریف
(٣٥)
٢٦٩ قلاص موقعنه دائر یاقوا کینك تقریری
(٣٦)
٢٧١ ولات ومتصرفینه قائمهٔ سامیه
(٣٧)
٢٧٢ بیاننامهٔ عالی

﴿ ترتيب جديد ﴾

جلد حادى عشر

(از)

تاريخ جودت

معارف نظارت جليله سنك رخصتنامه سيله

(ايكنجى طبعى)

درسعادت

(مطبعهٔ عثمانيه)

١٣٠٩

84400
DR

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب حقه چوق شكرلر اولسونكه پادشاه عالمپناه خليفهٔ حقايق اكتناه مالك البرين والبحرين خادم الحرمين المحترمين زبدهٔ سلالهٔ طيبهٔ عثمانى السلطان الغازى « عبد الحميد » خان ثانى بن السلطان الغازى عبد المجيد خان بن السلطان الغازى محمود خان عدلى بن السلطان الغازى عبد الحميد خان ادام الله سلطنته الى آخر الدوران افنديمز حضرتلرينك مغبوط سوالف اعصار اولان عصر محاسن آثار همايونلرنده جلد عاشركبى اشبو جلد حادى عشر دخى رسيدهٔ حد ختام وسرنامه‌سى نام نامى آثارهمايون ايله بنام اولدى ذاتنده دكرسز براثر ايسه‌ده بووجهله شان وشرف اضافى بولدى نحمدك اللهم على حسن الختام ونسئلك ان تصلى على خير الانام وعلى آله واصحابه الكرام انك حميد مجيد وانت المبدئ والمعيد

جلد حادی عشر — تاریخ جودت

من بقیة وقایع سنه ۱۲۳۳ الی وقایع سنه ۱۲۳۶

844009

جلد حادی عشر

(از)

تاریخ جودت

بسم الله الرحمن الرحیم

بقیهٔ وقایع سنه ۱۲۳۳

بو سنه استانبولده پك چوق حریقلر وقوع بولدی . ربیع الاولدن شواله کلنجه کلی وجزئی ظهوره کلان حریقلر یتمش اوچه بالغ اولدی .

حریقلرك کثرتی ایسه استانبولده افکار عامه‌نك ناخوشنودلغنه دلیل وبوده برفتنه حدوثنه اماره عد اولنه‌کلدیکندن بین الناس درلو اراجیف منتشر اولمغله هرکس متلاشی ومتحاشی اوله‌رق کیجه تا بصباح اویومیوب خانه‌لرنده نوبت بکلر ایدی .

اوائل جمادی الآخره‌ده بوغاز ایچنده طرابیه قریه‌سنده کائن سابق افلاق ویوده‌سی ایپسلانتی یالیسنك الت قاتنده کیجه‌لین یانغین ظهور ایدرك اوست قاتنده بیتوتت ایدن ایپسلانتینك والده‌سی واوغلی وایکی قاری ویدی چوجق ودرت خدمتکار محترق اولدی . وبرقاری چوجغیله برابر کندوسنی اون ایکی آرشون ارتفاعنده بر پنجره‌دن آشاغه آتوب چوجق صاغ قالدیسه‌ده کندوسی خرد وخاش اولمغله ایکی کون صکره فوت اولدی . بو یانغین فنارلی روم بکلرینك یکدیکری حقنده درکار اولان غرض ونفسانیته حمل اولندی .

ونصف رمضانده تراویح وقتی اودون قپوسی داخانده بویاجی دکانندن یانغین ظهور
ایله اطرافه منتشر اولدی . مکر اورالرده کی باروتجی دکانلرنده کلیتلو باروت
وار ایمش . آتش اوراره واصل اوله رق مأمورلر ییقمق وطلومبا صیمق ایله
مشغول ایکن ناکاه باروت آتش آلوب پاتلادی اوته طرفلرنده باروت ایله مملو
بیوك واریللر دکانلردن چیقاریلوب یوارلنه رق قاچیریلور ایکن دوکیلان قفلجملردن
آنلرده آتش الدی طلومباجی نفرات وضابطاننــدن وسائر مأمورلردن واهالیدن
سکسان قدر آدم باروت ایله یاندی . صدمهٔ باروتدن ییقیلان دیوار ودوکیلان
احجار واشجار التنده قالانلرك دخی کیمیسی تلف وکیمیسی مجروح اولدی .
واول جوارده اولان بیوك وکچوك خانه‌لر اوقدر صارصلدی که ییقلمه مرتبه سنه
کلدی . قنطارجیلرك آرقه سنده کی شیخ الاسلام قوناغنك جاملری کافةً دوکولدی .
اناطولی قاضیعسکری خلیل حمید پاشا زاده میر محمد عارف افندی یانغین ظهورنده
عرض خلوص ایتمك اوزره آتنه بنوب شیخ الاسلام قوناغنه کلدکده یانغیندن
قاچیرلمق ایچون یوقارودن میدانه آتیلان یاصدقلردن بر بیوك یاصدق آنك باشنه
دوشه رك آتندن اشاغه دوشوردی . بیچاره بایلوب حولیده بایله قالدی . اوجوارده
برخانه‌یه کوتورلدی برقاچ کون تیمار ایدلدی .
اواخر رمضانده کتخدای صدرعالی مصطفی ادیب افندینك خواجه خانی قربنده
واقع قوناغندن آتش ظهور ایتدی . کون طوغی‌سی روزکار یله فی الحال اطرافه
سرایت ایلدی . آزوقت ظرفنده محمود پاشا چارشوسی یاندی . آتش یوقارو
چارشویه طوغری صاردی . هله محمود پاشا چارشوسی باشنده ایکی سنه‌دنبرو انشا
اولنان وناتمام اولان کارکیر خان حائل اولمغله چارشو قورتلدی . وضابطان چارشو
قپولرینی کسنه‌یه آچامش اولدقلری جهتله کروه یغما کران اورادن برشی چاره‌یه میوب
انجق محمود پاشا چارشوسنی بوشالتمق بهانه سیله یهودیلرك بعض اشیاسنی غارت ایله
قانع اولدیلر . ایشته بوراسی اصحاب دقتك نظرینه زیاده چارپدی . اره صره یوکسك
دیوارلر وکارکیر بنالر یاپلسه حریقك توسع وانتشارینه مانع اوله رق فوائد عظیمه‌یی
موجب اوله جغی بین الانام موضوع بحث اولمغه باشلادی .
شوالك اون برنجی کونی قادرغه لیماننده بر بیوك حریق ظهور ایله برقولی قوم قپو
طرفنه کیتدی . اول حوالیده کی ابنیه‌یی کاملاً افنا ایتدی . او جهتده پك چوق
زنکین ارمنی تجاری اولوب آنلر کندو خانه‌لرینی وارمنی کلیساسنی قورتارمق ایچون
اورته‌یه پك چوق پاره‌لر دوکوب اکثر ضابطان ونفرات اوطرفه سکرتمکله
استوره جیلر طرفنده یالکز براز معین طلومبالر بولنوب حریقك بوطرفه کلان

قولی مشتد وارتسی نصف اللیله قدر ممتد اوله رق اوتجیلر باشی چارشوسنی یاقوب بایزید میدانته منتهی اولدی .

بیك یوز طقسان آلتی سنه سنده وقوع بولان حریق کبیرکه استانبولك ثلثانی امحا ایتمشیدی آکا نسبتله بو حریقلر کچوك ایسه‌ده بو سنه بیوك کچوك واقع اولان حریقلر هپ زنکین یرلرده اولمغله مالجه حاصل اولان خسارات اول حریق کبیرك خساراتندن یکده دون اولمدیغی شانی زاده تاریخنده ذکر ایتدکدن صکره بومقامده بعض مواد نافعه‌یه دائر برمقاله ایراد ایلمش اولدیغندن بوراده عیناً درجی مناسب کورلمشدر .

شانی زاده دیرکه اجسام مشتعله دن انشا اولنان بنالرده حریق وقوعی هر یرده جاری اولوب شوقدر وارکه بعض فاصله وکارکیر ابنیهٔ مانعه سببیله قرب وجوارینه غیرساریدر . مثلا رومه وبچ وپارس کبی بعض شهرلرك یوللری اون بش یکرمی ذراع معماری قدر کنش ویارم ساعتلك مسافه قدر بعید محلدن کلان آدم فرق وتشخیص اولنور صورتده طوغری چکلمش اولوب ایکی طرفدن اولر وقوناقلر سراسر برصره‌ده دیزلمش وشاهنشیلری دخی پك نادر اولوب انجق بعض دمور وپرنج شبکه‌دن چیقندیلر اورلمش واکثر ابنیه وبیوت نیم کارکیر تعبیر اولنور صورتده بنا اولنمش وباغچه اولرك تحتی کارکیر دکانلر اولمغله بوشهرلرك چارشو اولمدق هیچ برمحلی قالمامشدر . بونلردن ماعدا لوندوره شهرینك اولری طاقم طاقم مفرز وهر طاقمی چارکوشه رسم اوزره دوشه‌رك اون ایکیشر عدد صغیر وکبیر اولردن عبارت وهر برطاقمك درت طرفی ذکر اولنان وجه اوزره سوقاقلر ایله اوبرطاقمدن آیرلمشدر . آنکچون شهر مزبور درونته بر یوکسك قلعه‌دن نظر اولنسه شطرنج خانه‌لری کبی سراپا طاقم طاقم فصل وتفریق اولنمشدر . بوندن بشقه اره لقده محله بغچه‌سی تعبیر اولنور مسیرهٔ سکنهٔ محله اولمق ایچون شکوفه‌لو وچمنزار واشجار وطرح وممر هموار ایله آراسته فاصله‌لر دخی اولوب مملکتلرده نادرا بعض کلیسالر وکتبخانه‌لر کبی احتیاج عامه‌یه ضروری اولان مواد ایچون بشقه ایرادات وعقارات موقوفه اولمدیغندن اومقوله تنزجکاهلرك مصارفی ذوق وصفالری ایچون اهالیٔ محله دن جمع اولنمغله متعلق اولدیغی محله اهالیسندن ایستینلر دخی هربار کیدوب سیر وتماشا واحبابیله تفرج وکسب وهوا ایدرلر بو سببلر ایله اول مملکتلرده حریقده ندرت اولدیغندن قطع نظر ظهور ایتدکده نهایت ایکی اودن زیاده‌یه تجاوز وسرایت واستانبولده اولدیغی کبی شهرك وافر محلنی یاقوب اویله کلی مضرت ایده‌مز . بوندن بشقه برکمسنه حریق جهتیله بعضا ترتب ایدن ضرر مخصوصی بوکونه زیاندن اسوده وسالم اولمق مراد ایدن کسانك جملهسنه توزیع وتقسیم ایدرك

(ضرر)

ضرر مذكورى غير مخصوص صورتنه مبدل ومعكوس ايتمك نظامى كبى لوندره كبى شهرلرده وضع ايلمشلردركه بو نظام استانهٔ عليه ده اتمكجى اصنافندن برينك موجود ذخيره‌سى محترق اولدقده ياتمش بغدايى اولقول فرونلرينه تقسيم ويرينه صاغ ذخيره ويرمك ايله بينلرنده اول ضرره مشترك اوله‌رق دائما بربرلرينى ضرر خاص كليدن وقايه وحمايه ايلدكارى نظاملرينه مشابهتلودر . شويله كه : خانه واشياسنى يانغين سببيله تلف اولمقدن تخليص مراد ايدن كمسنه شهرك متعدد محللرنده كاركير خانه‌لرى اولوب طلومباجى باشى مقامنده حريق امينى معناسنه سيغورته‌جى تعبير اولنور واول صنعتله كسب تعيش ايدر كمسنه‌لردن مرقوم خانه صاحبى سمتنه ومصلحتنه جسبان عد ايتديكى بر سيغورته‌جى يى اختيار وخانه‌سنه جلب واحضار ايدوب خانه‌سنى مرقومه ارائه وايسترايسه دوشمه وسيم اوانى‌يه قدر حوائج‌دار تعبير اولنور اشياسنى دخى عينيله دفتر ايدرك اول خانه واشيايه مناسب مرقومه بهرسنه شوقدر اقچه ويرمك وقضاءً محترق اولور ايسه مرقوم دخى عينى ياپوب تسليم ايتمك اوزره انكله قول وقرار وسندلشوب اولوجهله مقاوله‌لرينى محكم واستوار ايدرلر بومقوله اولرك برنده حريق ظهور ايلدكده عسكرلر درعقب اول يانغنجى‌يه خبر ويردكارى حالده دردر والتيشر باركير چكر تكرلكلى كبير طلومبالر ايله نفرات كلوب زقاقلرده يرير حريق ايچون ياپلمش ودمور قپاقلو كبير موصلقلردن طلومبالره قريب اولانى آچوب صويى طلومبالره اويديره‌رق آتشى آزوقت ايچنده اطفا ايدر وبويله سيغورته‌يه كيرلمش خانه‌لرك اكثريسى نصفندن زياده محترق اولمقسزين طلومباجيلرك كندو ملى كبى اولديغندن سعى وغيرتلريله حريقى اطفا ايدرلر وبويله براوده حريق وقوعنده صاحبى قطعا تلاش ايتميوب آهسته جه ايشنه باقر يانغنجى سوندرمكه وبوشالتمغه جان آتر وبعده سيغورته‌جى كندى عندندن اوله‌رق خانه‌يى بغتةً اولكى رسم ومتانتى اوزره رسم وتتميم ودفتر مرقوم موجبنجه آويزه وآيينه‌سنه وارنجه اشياى معهوده‌سنى كافى الاول يرلويرينه وضع وتنظيم ايدرك خانه‌نك صاحبنه مفتاحنى تسليم ايدر واول يانغنجى دخى بو صنعتى سببيله سنوى قتى چوق كسب وانتفاع ايدر .

كرچه بوكونه بعض امور نظاميه ممالك اسلاميه‌ده هنوز ملاحظه‌دن بيله دور اولديغى جهتله تفوهى دخى معدود عن القصور ايسه‌ده تواريخ نظاميه‌ده جائز ايدوكيده اشتباهدن سالم ومبرا اولمغله سلامت اموال امت محمد وامن واستراحت اخوان دين وماتى قلبا وقولا تمنى ورجا ضمننده بو مقدارجق ايله اكتفا و (خذما صفا) قاعده‌سنجه بومرتبه تحريرى روا كوريلوب بعدذا ينه مهما امكن بو مقوله بعض منافعى متضمن صادر اولان اوامر شريفه‌نك بومحله قيدى تنسيب اولندى .

شانی زاده‌نك كلامی بوراده ختام بولدی . ذكر ایتدیكی امر شریفلر ذیل كتابده (١) و (٢) و (٣) رقملریله ایراد اولنور .

غلطه باب محكمه‌سی وقایعی وباش كاتبی اولوب ملا افندیلره مستولی اولان قنبور سلیمان افندی اكثریا كیجه‌لری تبدیل قیافت ایله محل فسق وفجور اولان محللرده طولاشوب كزر وحركات سربستانه‌سنه مدار قوت اولمق اوزره یولداشلری اولان خذله‌یی دخی بعضاً تحریك ایدر اولدیغندن شمدی‌یه قدر اوچ دفعه نفی اولنمشیكن هربرنده برر التماس نابجا ایله قورتلمش ومؤخراً ماغوسه‌یه طرد ودفع اولنمشیكن بعض سفرانك التماسیله ردوسدن كیرو دوندیرلمش ایدی . بوجمله ایله برابر كندوسی بر محكمه كاتبی اولدیغی حالده فندقلی جامعی وراسنده شاهق جبلده بربیوك خانه وكوشك یاپدیروب كیجه‌لری ضیافت وحلوا صحبتی ترتیب وباشنه برطاقم هوا دارانی جمع ایدرك ساز وسوز ایله اكلنمكده ایدی . بودفعه بالاده بیان اولنان قادرغه لیمانی حریقی عودتنده كندوسندن زیان دیده اولان بعض كسان ركاب همایونه عرضحال تقدیمیله اشتكا ایتمشلر . بواثناده ایسه حریقلرك كثرتیله شایع اولان اراجیفی باصدرمق اوزره هرفرقه‌نك برر وجهله تأدیب وترهیبی لازمهٔ حالدن كورلمكله همان صادر اولان ارادهٔ سنیه موجبنجه حریق مذكور كوننك فرداسی یعنی شوالك اون ایكنجی كونی طوبجی باشی اغا واسطه‌سیله وبرمصلحت بهانه‌سیله مرقوم قره باغچه اسكله‌سی وراسنده‌كی بوستانه جلب وبوستانجی باشی معرفتیله اعدام اولنه‌رق جسدی دكزه اتلمشدر .

فرداسی اذهان ناسده اولان غلیانی تسكین وافكار عوامی تأمین ایچون سالف الذكر اوامر شریفه نشر واشاعه ایدلمشدر .

شوالك اون طقوزنجی كونی دخی اراجیفك اوكنی المق وهمده حالت افندی‌یه كوره دفع خصما مقصدی حاصل اولمق اوزره صدر سابق رؤف پاشا متعلقاتندن اولان مكتوبی عطا افندی ایله بكلكجی صائب افندی نفی اولندی . وخواجكان دیوان همایوندن حدید اللسان اولان درویش افندی زاده طاطباب طاهر افندی حالت افندی ایله الفت قدیمه‌سی اولمق حسبیله میانه‌لرنده سبق ایتمش اولان تكلیفسزلكه مغروراً تعریض كونه محاوره‌یه جرأت ایتمكله اودخی بوصره‌ده نفی وتبعید قیلندی . بش آی صكره انقره متصرفی وزیر غالب پاشانك شفاعتیله عفو واطلاق اولنمشدر .

* ارمنی قاتولیكلرینك درسعادتدن طرد ونفیلری ودیكر *

* بعض حوادث ووقایع *

تاریخ هجرینك بیك یوز طقسان بش سنه‌سندنبرو قاتولیك راهبلری ممالك محروسه‌ده

طولاشه‌رق ارمنیلری قاتولیك ایتمكه چالیشورلر . ارمنی پطریقی ایسه بافرمان عالی حائز اولدیغی قدرت ومأذونیت ایله قاتولیك دونمه‌لری حقنده اجرای شدت ایلردی . وقاتولیكلرك اكثر ممالك محروسه‌ده مستقل كلیسا ومقبره‌لری اولمیوب اوائل ظهورلرنده اولولری ارمنی مزارلغنه قبول اولنمدیغی جهتله چوق یرده میدانده قالوب تعفن ایدر اولدیغندن خانه‌لری حولیلرینه دفن ایتمكه مجبور اولمق درجه‌لرینه قدر تحقیر اولنمشلر ایدی لكن (المرء حریص علی مامنع) مفهومنجه افكار وجدانیه ممانعت كوردكجه كسب شدت ایده كلدیكندن ارمنیلر ایچنده قاتولیك مذهبی كیتدكجه قوت بولدی . وپاپا طرفندن استانبوله برپسقپوس كلوب قاتولیكلر ایچنده مكتوم اوله‌رق قاتولیك افكار مذهبیه‌سنی نشر ایده كلدیكی جهتله آز وقت ظرفنده پك چوق ارمنیلر قاتولیك اولدی .

بو صره‌ده الك معتبر صرافلردن طنغر اوغلی اغوب وداوید اوغلی اندون دخی قاتولیك مذهبنه داخل اوله‌رق قاتولیكلرك ارمنیلردن تفریقیله ایروجه بر طائفه طانمملرینی علنا ترویج وبعض وكلایی دخی اقناع ایچون صرف مساعی ایدر اولدقلرندن طنغر اوغلی لیمی‌یه وداوید اوغلی ردوسه نفی اولندیلر .

اولوقت وكلادن بعضیلری خرستیان رعایا قنغی مذهبده بولنورسه بولنسون بزم نه‌مزه لازم دیوب بوبابده اغماض عین ایتمك ایسترلردی . دیكرلری دخی قاتولیكلر پاپایی عیسی علیه السلام حضرتلرینك خلیفه‌سی بیلوب باشلری خارجه باغلو اولمق حسبیله ممالك محروسه‌ده فساددن خالی قالمازلر دیرلر وپاپانك یوزندن وقتیله نقدر قانلر دوكلمش اولدیغی حكایه ایدرلر ایدی . بر دولتك امور مذهبیه‌یه مداخله‌سی موافق حكمت اولمدیغنه نظرا اول امرده رأی اول مرجح كورلمش ایسه‌ده استانبولده صرافلرك چوغی ارمنی مذهبنده متعصب اولدقلری جهتله رأی ثانی ترجیح اولنمشدر . وبرده اولوقت دولتعلیه‌نك طانیدیغی اورتودقس وارمنی طائفه‌لری اولوب اورتودقسلرك الك بیوك رئیس روحانیسی استانبولده‌كی روم پطریقی اولمغله لدی الایجاب هم مذهبلری انك معرفتیله تربیه ورئیس روحانیلری عزل ونصب ایتدیریلوردی . ارمنیلرك بیوك رئیس روحانیلری اوته‌دنبرو ممالك ایرانیه‌ده واقع روان ایالتی داخلنده‌كی اچمازین كلیساسنده ایسه‌ده اندن بشقه دها ایكی رئیس عمومیلری اولوب بری قوزانده سیس ودیكری وان ایالتی داخلنده كائن اخطمار مناسترلرنده ایدی . واستانبولك ارمنی پطریقنه روم پطریقی قدر نفوذ ویریلوب انك واسطه‌سیله ارمنی طائفه‌سی اموری دخی دولتك دلخواهی وجهله تسویه ایدیلیور ایدی . قاتولیكلر ایسه پاپایه مربوط ولدی الایجاب پسقپوسلرینك عزل ونصبی پاپانك اراده‌سنه

منوط ایدی . وقاتولیك اولنلرك برالافرانقه یوله كیرملری وحریت وسربستیتدن دم اورملری دقت نظری جلب ایدیوردی . حتی قاتولیك ارمنیلرندن بری قدح یاراندن برمسلمانه نیم مست ایكن سیاق صحبت جر ایدرك بهی سلطانم وقت اوله جقدركه برصباح اویاندیغكزده ناكهان قپولریكزك اوكارنده ایكیشر سولدات بكلیور كوره جكسكز اما بوندن سزه مالا وعرضا ذره قدر ضرر اولمیه جقدر . فقط بزلر سزك تغلبكزدن قورتیله رق بز و سز سربست ومتساوی اوله جغز بوجمله مزه ایودر دیمش اولدیغی شانی زاده تاریخنده مسطوردر .

ایشته بومطالعه لر دخی رأی ثانینك ترجیحنی موجب اسبابدن بولنمشدر . حالبوكه ارناودلقده كی لاتینلر هپ قاتولیك اولدقلری حالده ازقدیم جزیه دن ودها برچوق تكالیفدن معاف اوله رق دولتك خدمات عسكریه سنده قوللانلمقده ایدیلر . لكن اولوقت لاتین ندر قاتولیك ندر بورالری باب عالیجه كركی كبی معلوم دكل ایدی . وبرده قاتولیكلر حقنده بووجهله معاملهٔ شدیده اجراسی آوستریا وفرانسه واسپانیا كبی قاتولیك دولتلرینك اغبرارینه بادی اولدی . انكلیزلر پروتستان ایسه لرده انلر ناسك آرزوی وجدانیلرنده حر وسربست اولملرینی التزام ایدر اولدقلری جهتله بوخصوصی انلرده تحسین ایتمدیلر . روسیه لولر ایسه دولتعلیه حقنده افكار اوروپانك هرنه وجهله اولورسه اولسون بوزلمسنی ودولتعلیه نك اوروپا نظرنده منفور اولمسنی ویالكز قالمسنی ایسترلردی .

بناءً علی ذلك اولوقت امور مذهبیه یه مداخله ایله قاتولیكلر حقنده اولوجهله اجرای شدت اولنمسی موافق حال ومصلحت اولمدیغی صكره دن دولتجه تسلیم اولنه رق بوكره بروجه بالا ترجیح اولنان رأی ثانیدن مؤخرا عدول اولنمشدر .

طاغستانده چچن قبیله سنك بواثناده روسیه لو ایله واقع اولان محاربه ده غالب اولدقلری ارضروم والیسی ومتعاقبا اناپه محافظی طرفلرندن اشعار اولنمغله استانبولده بوكا خیلیجه اهمیت ویرلدی .

طاغستانده كی محاربه لر ایسه روسیه لو یواش یواش طاغستانی استیلا ایتمك اوزره آدیم آدیم ایلرولمكده اولدیغندن اره صره طاغستانلولرك شدت ایله مدافعه لری اوزرینه روسیه لولرك رجعتلرندن عبارت ایدی . وآزر آزر روسیه لولر قازانمقده ایدی . اناطولی جهتنده روسیه لونك استیلا ایلمش اولدیغی یرلری رد وتسلیم ایلمسی بكرش عهدنامه سنده مصرح اولدیغی حالده بعض اعذار واهیه سردیله تخلیه وتسلیم ایلمدیكندن دولتعلیه شكایت ایلمكده ایكن روسیه لو دخی صربستان مسئله سندن طولانی اشتكا ایدیوردی . شویله كه : جلد عاشرده بیان اولندیغی اوزره دولتعلیه نك

بعض جزائر ومواقع سائره سنده اولان رعایاسنك نائل اولدقلری فوائد مثللو صرپلویه دخی مساعده اولنەرق امور داخلیه‌لرینك كندو طرفلرندن اداره‌سی وویرکولرینك بروجه مقطوع لدی‌التخصیص کندو یدلرندن قبض وتسلیمی کبی طرف دولتعلیه‌دن واقع اولەجق استدعالرینی دولتعلیه صرپلو ایله تنظیم ایله دیو بکرش عهدنامه‌سنك سکزنجی ماده‌سنده مندرج اولدیغی حالده موقع اجرایه قونلمدی دیو روسیه‌لو شکایت ایلدکجه بروطرفدن بوماده‌نك احکامی اجرا اولنمشدر . حتی صرپلرك جزیه‌لری سائر رعایا جزیه‌لرینك ادناسندن بیله دون اولەرق النمقده وویرکولرینك مقطوعیتی شفقته منافی اولمغله هرسنه‌نك محصولنه کوره بلغراد محافظیله برلکده سویلشه‌رك کندو رضالریله تعیین اولنمقده اولدیغندن وکلیسا وسائره دائر اولان ایشلرینی کندولری دیلدکاری کبی رؤیت ایده‌کلدکارندن جمله‌سنك راحتلری برکمال اولوب بوبابده خشنودلقلرینه دائر محضرلری دخی کلمشدر دیو جواب ویرلدی . روسیه ایلچیسی استروغونوف طرفندن محضر کافی اولمیوب صرپلو ایله بالاتفاق سنده ربط اولنمق لازم کلور دیو ادعا ایدلدی . بروطرفدن دخی دولتعلیه رعایاسیله سندلشمك شانه یاقشماز دینلمکله استروغونوف اویله ایسه دولتعلیه روسیه‌لو ایله سندلشسون دیجك عهدنامه‌ده سند سوزی یوقدر بزایسه منطوق عهدك خارجنه چیقه‌میز دیو مقابله اولندقده دخی استروغونوف عهدنامه‌ده بالاتفاق تنظیم ایلیه سوزی وار دیمکله عهدنامه‌لره باقلدی کورلدی‌که فرنکچه‌سنده بالاتفاق دیویازلمش ایسه‌ده ترکچه‌سنده بالاتفاق سوزی یوقدر بودخی بشقه‌جه بحث ومجادله‌یی موجب اولدی . ایشته اشبو اوتوز اوچ سنه‌سی اوائلندن برو بویولده پك چوق مباحثه‌لر جاری اولدی طرفیندن تقریرلر ویرلدی . بوصره‌ده مملکتین حقنده دخی بعض مباحثات جریان ایلمشدر .

بو اثناده ایسه افلاق ویوده‌سنك فراری وقعهٔ غریبه‌سی ظهوره کلمشدر . شویله‌که : ذی الحجه‌نك اونجی بازار کونی افلاق ویوده‌سی قره‌جه بکك فرار ایلدیکی خبری آلندی . میدانده فرارینه بادی برسبب اولمدیغندن تعجب اولندی . شانی زاده‌نك بیانه کوره بکرش مصالحه‌سی عقیبنده هرنه‌حال‌ایسه نقادان روزکاردن بعض بالفداکام رجال وکبارك سوقیله قره‌جه یانقوبك افلاق ویوده‌سی نصب‌اولنمش ایسه‌ده کندو دماغی بروقتدنبرو قوم رومك مبتلا اولدیغی افکار فسادکاری ایله مختل ومشوش اولدیغندن ایشنی دائما بوافکار فاسده‌یه توفیق وتفریع وامثالی کبی وقت مرهوننه انتظار ایله درلو دسیسه‌لر تصنیع ایدرمش . بناءً علیه حین نصبنده معتاد اوزره بعض صرافلردن مبالغ کثیره استقراض وتجار واصنافدن خیلی اشیا اشترا

ایدوب اولوقتدنبرو دائنلرینه یك آز پاره كوندرمش ودیوننك تأدیه‌سی طرف دولتدن توصیه اولندقجه لیت ولعل ایله امرار اوقات ایلمكده بولنمش ایدی . وبكرش مصالحه‌سی شرط خفیسی موجبنجه عزلی وقتی تقرب ایتمشیدی . واولوقته قدر تصوراتنك فعله كلسندن اكرچه مأیوس ایسه‌ده چوق چمیوب روملرك فسادیله برحادثهٔ عظیمه ظهورینه بعض دلائل غیرمكتومه موجبنجه مترقب ایدی . حالبوكه بعد العزل استانبوله عودت ایلدیكی صورتده هنوز عزل اولنمش بولنه‌جغی جهتله سائرلردن زیاده مؤاخذه اولنه‌جغی وقرب سلطنتده مجازاتدن قورتلمیه‌جغی معلومی اولمغین (من نجا برأسه فقدربح) مؤداسنجه فراری اختیار ایلمشیدی . صدوردن عثمان پاشا زاده عزت بكك بو ملرك احوالنه وقوفی دركار وبراز وقتدنبرو خاطر نشانلری اولان ماده‌دن مشار الیه خبردار اولمغله اول ماده‌یه قنغیلری خواهشكر وراغب وقنغیلری متنفر ومتجانب ایدوكلرینی استشعار ایله قره‌جه‌نك حین نصبنده بوقره‌جه البته والبته بركون فرار وملعنت جبلیه‌سنی اظهار ایدر دیمشیدی . دیدیكی كبی چیقدی . اما دامادی وسوكیلوسی بكزاده میخال استانهٔ علیه‌ده ایام شبابندنبرو الفتنه میال اولان سرمجلس سیه مستان حالت اقبال بعض رجال وساطتیله قاین پدرینك تسویهٔ امورینه اشتغال اوزره بولندیغندن ابتدا انی ویوده‌لق مخرجی اولان دیوان ترجمانلغنه كتورمك اوزره منتسب اولدقلری حالت افندی‌یی اغفال واقناع ایتملریله اوتوز ایكی سنه‌سی اواخرنده ورؤف پاشانك صدارتنده رؤف پاشانك ملتزمی اولان ترجمان یاقوا كی بلاسبب عزلیله میخال ترجمان اولمشیدی . ایمدی قره‌جه ومیخال بینلرنده معهود اولان شیطنت وملعنتی یواش یواش ترویجه مباشرت ایتمشلر ایسه‌ده میخال استانبولده اولمق حسبیله حال خطر وتهلكه‌ده بولندیغندن بوكا دائر بینلرنده خط جفری ایله جریان ایدن مخابره‌لر اقتضاسنجه تغلیط بعض كبرا ضمننده بینلرنده ویردكلری قرار اوزره بعضا جعلی اوله‌رق قره‌جه بك دامادندن شكایت ایتدكجه اودخی هم تبرئهٔ ذمت وهمده جعلی اوله‌رق اظهار صداقت ایتمك اوزره كتخدای صدر عالی‌یه ورئیس افندی‌یه وبالخاصه سبب رفعتی اولان حالت افندی‌یه واروب افندم بوقوللری دولتعلیه‌نك ازقدیم بندهٔ كرمدیده‌سی والحالة هذه احیاكرده‌سی اولدیغم معلوم عالم وخدمتمده صدق واستقامت لازمهٔ ذمت عبیدانه‌مدر بوبابده اقربا قنده جانمی بیله فدا ایتمك وجیبهٔ عهدهٔ بندكانه‌مدر قاین پدریمك بیلمم نه‌سبله دركه كیتدكجه غرضی فساده منجر كورینیور فراری كوندن كونه اظهر اولمقده‌در . زیرا هرچند طرف دولتدن وبوقوللری طرفندن یازلدقجه لیت ولعل ایله وقت كچوریور شمدی‌یه قدر كمسنه‌یه لایق مرتبه آقچه كوندرمامسی بوكا دلیلدر . بونجه نقودی

نزدنده جمع وتوقيفه سبب ندر . بونك تدبيرينه باقلمق لازم ايسه‌ده بر حكيمانه يولده اولمليدر . زيرا طنطنه‌يي موجب بر حال اولور ايسه روسيه‌لويه سررشته ويرلمش اولورديه‌رك برطاقم بازيچه‌لرايله بعض آچازلر پيدا ايدردي . وبرآراليق خواجكاندن وسائره‌دن تحقيق احوال ضمننده افلاقه برايكي مباشر ارسالني تذكار ايلردي . وايشي نه رنكه قويديغني دخي قره‌جه‌يه يازاردي . عقلاي رجال وكباردن كمسنه‌يه اعتماد ايتميه‌رك اومثللو ذواتي استرقاب ايله بر طرفه دفع وپايمال ايتمكده اولان حالت افندي دخي بو دسيسه‌لره الدانور ايدي .

ايشته حال بو صورتله جاري ايكن قره‌جه بك ادخار ايلمش اولديغي نقود لاتحصاسني وعيال واولادني استصحاب ايله بكرشدن چيقوب آوستريا طرفنه كيديويرمشدر . كندوسنك محرم اسراري اولان ومدير امور خارجيه‌سي مقامنده بولنان علكساندر ماوروقورداتو انكله برابر فرار ايتمشدر .

قره‌جه بكك بروجه بالا استانبول تجار واصنافنه خيلي ديني اولديغي كبي افلاقدن دخي خلاف نظام اوله‌رق مبالغ كليه تحصيل ايله ذمتنه كچورمش وكندوسندن لدي السؤال استانبولده بعض محلاره ويرديكي بيانيله بر قطعه دفترني ارائه ايلمش اولديغندن بخله روسيه ايلچيسي بو مبالغك جانب ضربخانه‌دن تضميني مكررا باب عالي‌يه تكليف ايلمشدر . استانبولده ويريلان مبالغك قسم اعظمي حالت افندي‌يه عائد اولمق لازم كله‌جكندن بودرلو اعتراضات وتعريضاته هدف او ايدي .

الحاصل قره‌جه بكك فراري اوزمان بر معما ايدي سر وحكمتي چوق صكره آكلاشلمشدر . فقط ارباب دقت وبصيرت نزدنده روملرك سوء نيتلرينه بودخي براماره ايدي . حقايق احوال محلنده ايراد ايليه‌جكمز تفصيلاتدن معلوم اولور .

* وقايع خطهٔ عرب *

محمد علي پاشانك اوغلي وجده واليسي ودرعيه سرعسكري اولان ابراهيم پاشا اشبو اوتوز اوچ سنه‌سي اوائلنده وهابيلره غالب ايدوب عتيبه نام رئيسلريني اسير وبريده وشقرا كبي ره راسنده اولان قلاع وبقاعي ضبط وتسخير وراست كلديكي وهابي فرقه‌لريني قهر وتدمير ايدرك ايلرولمكده ايدي . واول اثناده وقوع بولان بر محاربه‌ده وهابيلردن بيك يوز نفري مقتول اولمشيدي . نهايت رئيس وهابيان اولان عبدالله بن سعود درعيه‌ده تحصن ايتمش اولديغندن ابراهيم پاشا دخي اردوسيله واروب درعيه‌يي حصر وتضييقه ابتدار ايلمشدر . بو اثناده ابراهيم پاشانك جبخانه‌سي آتش آلمش ووهابيلرك پيدرپي مهاجمه‌لرندن اردوي همايونده خيلي خسارات واقع اولمش

ایسه‌ده اره‌سی چوق کچمیوب ارقه‌دن جبخانه ومهمات ایرشمش اولدیغندن ذی‌القعده‌نك بشنجی کونی درعیه قلعه‌سی‌اوزرینه‌هرطرفدن هجوم اولنه‌رق طابیه‌لری ومتریسلری وبراز قلعه طوپلری ضبط وبرج وبارولری هدم ویورویش ایله طیش قلعه تسخیر اولندقده عبدالله بن سعود براز معتبر آدملریله قصر دیدکاری ایچ قلعه‌یه قپانمش ایسه‌ده یکرمی کون قدر تضییق اولنه‌رق نهایت ایچ قلعه دخی ضبط ایدلمش وعبدالله ودرت نفر اوغللری وسر مذهب وهابیان اولان عبدالوهابك اولادی وخاندان واعوانی اله کچورلمشدر . بواخبار ساره ذی‌الحجه‌نك یدیسنده مصره وارد اولدقده طوپ شنلکی ایدلمشدر .

(وقایع سنه ١٢٣٤)

بروجه‌بالا درعیه‌نك فتحی خبری اشبو اوتوز درت سنه‌سی محرمنك یکرمیسنده درسعادته واصل اولیجق اوچ کون شنلك ایدلدی استانبول جوارنده‌کی قلعه وقله‌لردن کونده اوچر دفعه طوپلر آتلدی .

مقدما محمد علی پاشا طرفندن ابراهیم پاشانك لحسابه طوغری حرکتی باب‌عالی‌یه انها اولنمسی اوزرینه ابراهیم پاشانك حرمیندن اوقدر اوزامسی مناسب اولمیه‌جغندن درعیه ایشنی بتوردکدن صکره همان مدینهٔ منوره‌یه عودت ایلمسی لزومی جواباً محمدعلی پاشایه یازلمشیکن یالکز درعیه‌نك تسخیری کافی اولمیوب وهابیلرك بقیةالسیوفی تعقیب وتدمیر اولنمدقجه وهابی غائله‌سنك کایاً برطرف اولمیه‌جغی تکرار اول طرفدن اشعار اولنمغله کیفیت حضور همایونه لدی‌العرض (مقدما ابراهیم پاشا بو مصلحتی کوردکدن صکره ایلرو کیتمیوب عودت ایتسون دیدیکم درعیه‌یی همان خالی اوزره براقسون دیمك دکلدر بوقدر مشقت چکلدی البته یاهدم اولنوب یامحافظه‌سی لازم ایسه برادم براغلمق وموجود اولان طوپلری آلنمق یاخود براغلمق واولدقجه برحسن نظامه ربط اولنمق لازمدر مشارالیه مقدما درعیه‌یی محاصره ایلدیکی وقت بعد ختام المصالحه لحسایه عزیمت ایتمکی استیذان ایتمشیدی درعیه تسخیر اولندقدن صکره سائر محللره کیدوب طول مدت اوغراشمق وبتون نجد الکاسنه نظام ویرمك طول‌امل قبیلندن اولوب بوبابده اصل مطلوب نصب عین مؤمنین اولان حرمین محترمینی محافظه اولنمغله مدینهٔ منوره‌یه عودتنی اراده ایلمشیدم مشربلری نفاق اوزره اولان نجد عربانی بوقدر سنه‌دنبرو مذهب اتخاذ ایلدکاری اعتقادلرندن دونمك مشکل شیدر مقتضای مصلحت درعیه‌یی الندن کلدیکی قدر برحسن صورته ربط ایله مدینهٔ منوره‌یه عودت ایله محافظه‌سنه قیام ایدوب بوقدر زمان انواع مشقته کرفتار اولان عساکر اسلامی دخی براز

استراحت ایتدرمکدر) دیو خط همایون اصدار بیورلمغله موجبنجه محمد علی پاشایه امرنامهٔ سامی یازیله‌رق درعیه‌نك هدمی یاابقاسی انك رأینه تفویض اولنمشدر ٠

محمد علی پاشانك وهابیلری قهر وتدمیر ایله حرمینی استخلاص ایتمسی دولت وملتجه‌عظیم شکرانیت وممنونیتی موجب اولمش‌ایسه‌ده لحسانی ضبط ایله‌بصره کورفزینه قدر توسیع حکومت وکاملاً جزیرة العربی دردست ایلمسی دخی باب عالیجه نظر دقتی جلب ایده‌جك مواددن ایدی ٠ ولحسا قطعه‌سی فی‌الاصل بر مستقل ایالت ایسه‌ده صکره‌لری بغداد والیلکنه مربوط اولوب بنی‌خالد عشیرتی شیخی واسطه‌سیله اداره اولنمقده ایکن وهابیلر خروج ایله بوقطعه‌یی ضبط ایتمشلر ایدی ٠ مصرده‌کی کوله‌من اوجاغنی امحا ایدن عساکر مصریه‌نك لحسایی ضبط ایله بغدادك قپولرینه قدر کلملری بغداد کوله‌منلرینی اورکیده‌رك میانه‌لرنده مقاتله ظهور ایتمسی دخی ملحوظ ایدی ٠

قالدیکه بغداد والیسی داود پاشا ابراهیم پاشانك درعیه اوزرینه حرکتنی ایشتدیکی کبی درحال ابراهیم پاشایه معاونت یوللو بنی خالد شیخلرندن ماجد العربعر ایله برادرینی لحسا طرفنه کوندرمش ومنتفق عسکرینك نجد طرفنه حرکتلری ایچون امر ویرمش وتشبثاتنی دردولتـه بیلدرمش ایدی ٠ ماجد العربعر دخی اول حوالیده بولنان عشائر وقبائلی جاب وجمع ایله بواثناده لحسایه واروب جمیع جوامع ومساجدینك منبرلرنده نام پادشاهی‌یه خطبه اوقوتمقده واوحوالیده بولنان وهابیلره حوالهٔ سیف وسنان انتقام ایتمکده ایدی ٠ بوجهتله دخی ابراهیم پاشانك لحسایه کیتمسنه لزوم کورلمزدی ٠

عبدالله بن سـعود خلال محرمده مصره لدی الورود برقاچ معتبر آدملریله برابر تاتار اغاسـنه ترفیق وبحراً اعزام اولنمغله صفر الخیرك اون بشنجی کونی خلیج استانبوله واصل اولدقلرنده ایوب انصاری قربنده واقع دفتردار ایسکله‌سـنه چیقارلدیلر ٠ ومصر قپـو کتخداسی خواجکان دیوان همایوندن نجیب افـندی وکتورن تاتار اغاسی ورفقا وتبعه‌سی وباب عالیدن کوندریلان دیوان چاوشلری وعسس باشی وصو باشی ایله بونلره مماثل دیکرمامورلردن برآلای ترتیب ایدیله‌رك وعبدالله بن سعود ایله تبعه‌سنك بیونلرینه چفته زنجیرلر طاقیلوب ایکیشرطرفلرندن خربه‌جیلر یدرك دیوان یولیله باب عالی‌یه کتورلدیلر ٠ حضور صدر اعظمیده قپو کتخداسـنه وتاتار اغاسیله رفقاسنه وکمی قپودانـنه سمور کورکلر وتاتار اغاسـنك رفقا وخدمه‌سنه وسفینه کدکاولرینه خلعتلر کیدیرلدی ٠ وتاتار اغاسنه سنوی بش کیسه فائضلو تاه بر سهم ایراد ورفقا وخدمه‌سنه وسـفینه قپودان وکدکاولرینه

علی مراتبهم عطیهٔ شاهانه ویرلدی . وعبدالله ایله رفیقلری بوستانجی باشی محبسنه کوندرلدیلر . وحرمین شریفیندن غصب وغارت ایلمش اولدقلری اموال واشیانی تحقیق ضمننده لاجل الاستنطاق اوچ کون توقیف اولنوب بعده خنکار بنش طریقیله اسکی سرای همایونی تشریف ایله حضور همایونده اجرا اولنان جرید ومزراق اویونلری اثناسنده محبوسلر دخی اورایه احضار ایله حضاره تماشا ایتدیرلدکدن صکره یالی کوشکی اوکنه کوندریلهرك اوراده اعدام ایدلدیلر .
بوکره عبدالله ایله کلان صندق درونده ظهور ایدن ذی قیمت اشیا جزئیات قبیلندن اولمغله باباسنك مقدما روضهٔ مطهره دن وخزینهٔ سعادتدن غصب ایلمش اولدیغی بونجه تبرکات ومجوهرات حین استنطاقده کندوسندن وسرکاتبی اولان عبدالعزیزدن ودیوانجیسی عبدالسربدیه دن بشقه بشقه سؤال اولندقده کرك خزینهٔ سعادتدن وکرك حضرت حسین رضی الله عنك مشهدندن النان اشیانی سعودك آدملرندن اولوب ابراهیم پاشا یاننده بولنان عبدالله بن مطلق وعزمید وحباب واحمد الحنبلی وابراهیم بن سعید وجبر نام کیمسه‌لرك بیلدیکنی افاده ایتملریله کیفیت باتحریرات سامیه ابراهیم پاشایه اشعار اولنمشدر .
وبو اثناده محمدعلی پاشایه وابراهیم پاشایه قهوه‌جی باشی اغا ایله قابچ قفتان وتلطیفی حاوی فرمان ارسال قلنمشدر .
محمدعلی پاشا ایسه اول اثناده یعنی خلال جمادی‌الاولاده بریکی ثروت آچق اوزره علی الدوام اسکندریه ترعه‌سنك عملیات حفریه‌سیله مشغول ایدی .
خلال جمادی الآخره‌ده طاعوندن مصرده بعض وفیات وقوع بولمغله درحال قرنتنه اصولنك اجراسنه باشلانمشدر .
ینه اول اثناده عبدالله بن سعودك اوغلیله درتیوز قدر وهابی مصره کتورلمشدر .
وهابیلرك روضهٔ مطهره‌دن اخذ وغصب ایلمش اولدقلری امانتلردن اله کچورلمش اولنلر محمد علی پاشاطرفندن درسعادته کوندرلمش ایدوکنه مبنی دفتری بالتنظیم روضهٔ مطهره‌ده یرلو یرینه وضع اولنمق اوزره خلال رجبده صره امینه تسلیم ایدلمشدر .
مدینهٔ منوره‌ده شافعی مفتیسی اولان زین‌العابدین جمل‌اللیل افندی ایله حنفی مفتیسی طاغستانی زاده شیخ ابوبکر افندینك بلدهٔ مبارکه اهالیسنی غلیظ غلیظ سوزلر ایله تکدیر ودلکیر ایده‌کلدکلری شیخ‌الحرم قاسم اغا طرفندن انها اولنمغله ایکیسنك دخی منفیا مصرده اقامه‌لری ایچون بو اثناده امر عالی یازلمشدر .
مرحوم سنان پاشا زماننده‌برو تهامهٔ یمنك مرکز حکومتی ابوالعریش اولمق اوزره طوغریدن طوغری‌یه دولتعلیه‌یه تابع اولوب فقط حدیده ومخا سواحلی صنعا امامنك

يد تصرفنده ایدی . بعد مسافه حسبیله استانبولدن یمن ایشلرینه لایقیله نظارت اولنه‌مدیغی جهتله ابوالعریشده‌کی شریف کیف مایشا تصرف ایدرك باب‌عالی‌یه مربوطیتی برامر اعتباری ایدی . حتی بو اثناده ابوالعریش شریفی اولان حمود عسیرلویی جلب ایله کسب قوت ایدرك حدیده ومخا سواحلنی ضبط ایدوب صنعا امامی دخی عاجز قالەرق طرف پادشاهی‌یه مراجعت ایتدکده کیفیت مصر والیسی محمد علی پاشایه حواله اولنمغله انك طرفندن جانب یمنه عسکر کوندرلمشیدی . حالبوکه کچن اوتوز اوچ سنه‌سی خلالنده محمد علی پاشا طرفندن قنفده متسلمی بولنان جمعه اغا حمودك عسکریله لدی‌المقابله منهزم وپریشان اولمغله جده‌ده بولنان میرمیران ارناود حسن پاشا مصردن عسکر ایستمش اولدیغندن میرمیران خلیل پاشا عساکر کافیه ایله اولطرفه اعزام ایدلمشیدی . متعاقباً حمود فوت اولوب یرینه کچن اوغلی احمد دخی پدرینك کتخداسی اولان حسن بن خالدك رأینه تابع اولەرق جمعیت کثیره ایله شهران اوزرندن بیشه‌یه قدر واردیغی اثناده درعیه‌نك ضبط اولندیغی خبرینی آلدیغی کبی رجعت ایلمشیدی . خلیل پاشا ایسه اشبو اوتوز درت سنه‌سی صفرینك اوائلنده مکهٔ مکرمه‌دن حرکت واول جانبه عزیمت ایله میخائل نام موقعده ابن خالد ایله واقع اولان محاربه‌سنده غالب اولەرق ابن خالدك جمعیتنی پریشان ایتدکدن صکره اول حوالیده‌کی قلعه‌لرك بعضیسنی هدم وبعضیلرینك ایچنه مستحفظ وضع ایدرك شریف احمدك مقری اولان ابوعریش قلعه‌سی اوزرینه واردقده شریف احمد رای وامان ایستیوب خلیل پاشا دخی مساعده وکندوسنی اعزاز واحترام ایله قبول ایدرك انك طوع ورضاسیله ابوعریش وجیزان وحدیده ومخا وزبید وبیت‌الفقیه قلعه‌لرینی اله کتوره‌رك محافظه‌لرینه ابتدار ایلمش اولدیغی وشریف احمدك برمناسب محلده اقامه‌سی لازم کلوب صنعا امامندن آلمش اولدیغی مخالرك کمافی‌السابق صنعا امامنه احاله‌سی تقدیرنده مطبخ عامره‌یه سنوی معین‌المقدار قهوه کوندرملك شرطی خلیل پاشایه اشعار اولنمش ایدوکی محمد علی پاشا طرفندن در دولته عرض اولنمغله خلیل پاشانك بویله بالسهوله اون قدر قلعه‌یی ضبط وتسخیر ایلمسی موجب ممنونیت اولەرق کندوسنه محمد علی پاشا طرفندن ایصال اولنمق اوزره بول یکلو ثوب سمور ایله اورته‌سی مجوهر برقطعه چلنك تسیار وشریف احمدك شمدیلك معززاً مصرده اقامه‌سی محمد علی پاشایه اشعار بیورلمش وشریف احمد خلال شعبانده مصره کتورلمشدر . وحدیده طرفی صنعا امامنه رد اولنوب انجق سنوی معین‌المقدار ریال ویرلمك مشروط اولەرق قبضی ایچون برمامور دخی نصب اولنمش ایسه‌ده صنعا امامی صکره بوویرکویی اعطا ایتمامشدر .

کچن سنه شام والیسی وامیرالحاج اولان قپودان اسبق زعفرانبورلی صالح پاشا طرفندن تعیین اولنان عمر نام کمسنه قریمدن وسائر دیار اجنبیه‌دن کلان حجاجك هر برندن بلاموجب یکرمی اوچر التون وینه صالح پاشا طرفندن منصوب عجم اغاسی دخی حجاج ایراندن سز شیعی‌المذهبسکز دیه‌رك بغیرحق اوچر یوز غروش الوب ایکیسی دخی قبضلرینی مشعر تذکره‌لر ویرمشلر بووجهله مغدور اولان حاجیلر صالح پاشایه عرض وافادهٔ حال ایتمشلر ایسه‌ده اصغا ایتمدیکندن درسعادته کلدکلرنده رکاب همایونه عرضحال تقدیم واول تذکره‌لری ارائه ایله عرض شکایت ایلدیلر . بوایسه ذاتاً خلاف رضای خلافتپناهی اولدقدن بشقه قریم وطاغستان حجاجندن طپراق نامیله ونام آخرله برشی النماسی معاهده اقتضاسندن اولدیغی جهتله اومثللو حاجیلر حقلرنده ممالك محروسه حاجیلری کبی معامله وهر حالده امن واستراحت ایله کیدوب کلملرینه اعتنا ودقت اولنمسی ایچون مقدما پاشای مشارالیهه فرمان عالی کوندرلمشیکن بوسنه ینه رضای همایونك خلافی وفرمان عالی‌یه منافی اوله‌رق پاره اخذینه جرأت اولنمسی باعث تعجب اوله‌رق مبالغ مأخوذه همان صالح پاشانك درسعادتده‌کی آدمندن بالتحصیل اصحاب عرضحاله ویردیرلدی وکندوسنه توبیخنامه کوندرلدی .

* بعض وقایع شام *

استانبولده استادکل اولان دلی امین افندی ایله مصنف افندینك بروجه بالاسوخته‌لر وقعه‌سی اوزرینه تلطیفلری ایجاب حالدن کورلمکله امین افندی شام شریف ملاسی ومصنف افندی مدینهٔ منوره ملاسی نصب وبوطریقله استانبولدن دفعلری جملهٔ تدابیر سیاسیه‌دن عد اولنمشیدی . دلی امین افندی معلوم اولان مزاجی اقتضاسنجه محکمه‌یه کلان خلقی بی وجه سنان لسانیله جرح ودلکیر وشام شریف علماسنی‌کاه تکدیر وکاه تکفیر ایده‌کلدیکی صره‌ده مفتی مسعود افندی‌یی شتم وضرب ایله ناموسنی هتك ایلدیکندن بالجمله علمای شام کندو علیهنه قیام ایلمش اولدیغنه بناءً عزلی لازم کلوب اکرچه مقدما عهده‌سنه بالتوقیت مدینهٔ منوره قضاسی توجیه اولنمش ایدوکنه نظراً شام شریف قضاسنك مدت عرفیه‌سی منقضی اولدقده مدینهٔ منوره‌یه عزیمتی طبیعی ایسه‌ده کیفیت حضور همایونه لدی‌العرض (بوآدمك مزاجی دائما شر وفساده مائل اولدیغندن نه بوراده تك طورر ونه‌ده واردیغی ممالکده خلقه راحت ویرر مرقوم کبی آدمی مدینهٔ منوره‌یه کوندرمك جائز دکلدر) دیو بیورلمغله همان عزل ومدینهٔ منوره قضاسی دخی اوائل ربیع الآخرده عهده‌سندن رفع وطرسوسه نفی

اولنمشیدی . غرهٔ شعبانده طریقیده حك اولندی . وجسر ارکنهٔ تقنامی نیابت ایله اداره اولنمق اوزره تأییدا عهده سنه توجیه قیلندی .

ایشته بواثناده مدینهٔ منوره قاضیسی سالف الذکر مصنف عثمان افندینك دخی مدینهٔ منوره ده وفات ایلدیکی خبری آلندی .

قدس شریفده مقدما تعمیرینه مباشرت اولنان مسجداقصی وصخرهٔ شریفه نك تعمیراتی بواثناده ختام بولمشدر .

* بعض وقایع اورفه ومرعش *

عنزه عربانندن ووهابی طاقمندن خایف نام شیخ الشیوخ برقاچ سنه لردنبرو کایتلو عربان ایله رقه طرفلرنده کشت وکذار ودیار موصله قدر ایصال خسار ایتمکده اولدیغندن بغداد والیسی انك اوزرینه جربا عشیرتی شیخنی تسلیط ایلمش ایدی . بواثناده ایکیسی بربرینه مقابل اوله رق اوچ کون ممتد اولان محاربه ده خایف منهزم اوله رق رقه یه طوغری قاچوب کاورکن رقه متصرفی بهرام پاشا دخی اوزرینه هجوم ایله انی بر مرتبه دها پریشان وایکیوز سکسان قدر عونه سنی اعدام واون اوچ سرکرده لرینی اسیر وبیك دوه سنی اخذ واغتنام ایلمش اولدیغنی تحریر ایتمکله اشبو بیك دوه محلنده فروخت اولنه رق اثماننك میری خزینه سنه کوندرلمسی ایچون کندوسنه امر نامهٔ سامی ایله مباشر مخصوص کوندرلمشدر .

مقدما حقلرنده فرمان قضا جریان صادر اولان کچوك علی اوغلی دده بك وفتاح اوغلی انجه بك وقرنداشی احمد بك اخذ وقتل اولنمش ایسه ده دده بکك اوچ نفر اوغلی ایله فتاح اوغلی علی بك کاور طاغی بکلرندن قره بك زاده مصطفی بکك یاننده اوله رق انکله بالاتفاق عزیز سنجاغنی افساده فرصت کوزتمکده اولدقلری اخبار اولندیغنه مبنی دده بکك اوغللریله فتاح اوغللرینك وبرادر زاده لرینك ومرقوم قره بك اوغلی مصطفی واقربالرینك دخی اعدام اولنملری بابنده مرعش والیسی قاندر پاشایه اقدمجه امر عالی اصدار بیورلمش ایسه ده کچوك علی اوغللرینك بیوجکی مصطفی بك اولوب او دخی ارباب فساددن اولمدیغی ودیکر ایکی نفرلری سکز وطقوز یاشلرنده صبی اولدقلری وفتاح اوغلی علی حتف انفه فوت اولوب قرنداشی فتاح ایسه اعمی اولدیغی وقره بك زاده مرعش نواحیسندن تیك ناحیه سنك اختیارلرندن اولوب اوته دنبرو کلان وزرایه خدمت وابراز صداقت ایتمکده بولنمش وکندوسندن بر وقتده خلاف رضای عالی بر حرکت وقوعه کلمامش ایدوکی قاندر پاشا طرفندن اشعار وانها اولنمغله مرقوملر عفو اولنمشلردر .

قلندر پاشانك اطوار ومشواری مزاج عصره موافق كورلمديكندن خلال جمادی الآخره ده وزارتی رفع اولنه‌رق انقره‌ده اقامته مأمور قیلنمشدر .
اول اثناده ایچ ایل متصرفی ابراهیم پاشا دخی عزل ایله استانكوی جزیره‌سنده اقامته مأمور قیلنمشدر .

* وقایع وان ودیاربكر *

وان محافظی محمد درویش پاشانك موش سنجاغی متصرفی میرمیران سلیم پاشا حقنده دركار اولان بغض وعداوتنه مبنی اندن اخذ ثار ایچون كچن سنه سبكی عشیرتی تحریك ووان ایالتلوسندن بعض كسانی وایرانلویه تابع برقاچ عشیرتلری جلب وترفیق وسبكی عبدالله اوغلی سلیمانی وافر اكراد ایله موش سنجاغی مضافاتندن بولانق نام محله اعزام ایدرك اول حوالی‌یی غارت ایتدرمش اولدیغنه مقابل سلیم پاشا دخی چپلاق شیخی نام كمسنه‌یی وافر اكراد عسكریله وان ایالتنه تابع عادلجواز قضاسنی یغما ایتدیرمش ایدی . بونلر صانكه دولت مأموری ومملكتك محافظی وسكنه‌نك حامیسی اوله‌جقلر ایكن بربرندن اخذ ثار ایچون ممالك پادشاهی‌یی تخریبه جرأت ویكدیكردن شكایت ایدیورلردی .
كیفیت ارضروم والیسی احمد پاشانك اشعاراتندن ومقدما مأموریتله ارضروم وموش ووان طرفلرینه كیدوب بو اثناده عودت ایدن سیدا افندینك ووان قلعه‌سنك صول قول اغاسی اولوب درویش پاشادن فرار ایله درسعادته كلان عبدالله اغانك افاداتندن آكلاشیلوب اسبق ارضروم والیسی جلال الدین پاشانك درویش پاشا علیهنده‌كی اشعاری دخی انلرك افاداتی مؤید بولنمش اولدیغندن بشقه درویش پاشا كلیا تبدیل طور ومشوار ایدرك وانده منغیر سكه ضربنه اجتسار ایدوب كسدیكی سكه‌لردن درت عددینی سیدا افندی كتوروب تقدیم ایلمش ایدی . بوندن بشقه درویش پاشانك ایران طرفنه وقوع بولان تعدیسی اوزرینه ایرانلولر دخی حدودی تجاوز ایله صدماتش قلعه‌سنی تخریب ایتمش اولدقلری دخی تحقیق اولنمشیدی .
بناءً علیه صورت عزل ونفی ارضروم والیسی احمد پاشادن محرمانه استعلام اولندقده وارداولان جوابنده سلیم پاشا درویش پاشا علیهنده قولانیله بیلور لكن انك قوللانه‌جغی عسكر دخی یغماكر مقوله‌سی اولمغله بالفرض بغتةً وانه كیرمكی تعهد ایلسه بیله وان اهالیسی بونی غیرت غوغمی قیاسیله ناچار درویش پاشایه تبعیت ایتمك كبی حالاته سبب اولنق ملاحظه‌دن بعید دكلدر وان اهالیسی ایسه الحالة هذه درویش پاشادن روكردان اولوب خارجده بولنان حكاری وحیزان وبهتان وسرواق عشیرتلری بكلریله دخی یقیننده بوزشمش اولمغین بحسب الاقتضا سبكی عشیرتندن وسائر بعض عشائردن براز

عسکر جمع ایتسه بیله بونلرك تنفیر وتفریقی آسان اولور باخصوص بواثناده درویش پاشایه مخالف اولان عشیرتلری بالاتفاق وان اوزرینه طرف طرف هجوم ایله شهره یارم ساعت مسافه‌ده واقع کوپریلری ضبط ایله ذخیره نقلنی منع ایلمش اولدقلری اجلدن بواثناده تأدیبی مراد بیوریلورایسه تمام فرصت وقتیدر واکر بوکون یارین دیه‌رك تأخیر اولنور ایسه اکرادك معلوم اولان مزاجلرینه نظرا انکله بینلرنده‌کی برودت چوق سورمیوب جزئی بروسیله ایله اتفاقه مبدل اولمق محتملدر . دیو اشعار ایلمش ایدی . بونك اوزرینه ارضروم وجوهندن ایسپناقچی زاده دیو معروف اولان مصطفی پاشازاده قپوجی باشی ابراهیم یمنی بك واحمد پاشانك سلحداری قپوجی باشی علی اغا عساکر وافیه ایله وان اوزرینه مأمور اولوب موش متصرفی سلیم پاشانك دخی بوایشده اعمال واستخدامنه قرار ویرلمش وشاید درویش پاشا ایرانه فرار ایدرسه کندوسنه صحابت واعانه اولنمامق ایچون ایران ولی عهدی عباس میرزایه وروان سردارینه کاغدلر یازلمش ایدی .

اوائل ربیع‌الآخرده تدارکات لازمه‌یه مبادرت اولنوب انجق اوائل جمادی الاولاده احمد پاشا اجل موعودیله وفات ایلدیکندن ارضروم ایالتی ووان سرعسکرلکی چلدر والیسی حافظ علی پاشایه وقیر شهری سنجاغی درویش پاشایه ووان محافظلغی رتبهٔ میرمیرانی ایله مومی الیه یمنی بکه توجیه اولندی . وشایدکه درویش پاشا واندن چیقماز ایسه جبرا چیقارلمق اوزره موش متصرفی سلیم پاشا وسائر لازم کلنلر مأمور ایلدیکی صره‌ده مرحوم احمد پاشا سلحداری مومی الیه علی اغا دخی رتبهٔ میرمیرانی ایله بوایشه مأمور اولدی .

حافظ علی پاشا وان سفرینه حاضرلانمق اوزره ایکن درویش پاشا ارادهٔ سنیه‌یه امتثال ایتمش اولمق اوزره واندن چیقمش ایسه‌ده محل مأموریتی طرفنه کیتمیوب خوی طرفنه طوغری وانه التی ساعت مسافه‌سی اولان برمحله قدر کیدرك انده توقف ایله قیر شهری سنجاغنك حصلاتی کندو دائره‌سنی اداره‌یه وافی اولمیه‌جغندن بحثله بربشقه منصب استدعاسنه دائر حافظ علی پاشا ایله مخابره‌یه باشلادی . حافظ علی پاشا طرفندن کندوسنه تسلیت وامنیت ویرلدکدن بشقه طرف صدر اعظمیدن دخی حقنده بشقه کونه معامله اولنمیه‌جغی بیانیله تأمینات ویرلدی .

بوطریقله یمنی پاشا وانه دخول ایله امر محافظه‌یه ابتدار ایلمش ایسه‌ده درویش پاشا وانده هواداری اولان اشقیا ایله خفیا مخابره ایدرك انلری طرفنه جلب ایتدکدن صکره اطرافدن باشنه جمع ایتدیکی اکراد ایله اولدیغی محلدن عودت وبغتةً وان قلعه‌سنه کیروب ضبطنه مسارعت واهالی دخی بالضروره اکا تبعیت ایتمکله

يمنى باشى كمال يأس وعيرتندن ناشى جبخانه يه آتش التقاسيله كندوسنى وآدملرينى تلف ايلمش اولديغى خبرى درسعادته بالورود آتش غضب پادشاهينك اشتعالنه بادى اولديغندن همان ايچ ايل متصرفى سرت محمود پاشا عهده‌سنه الحاقا وان محافظانى توجيه واضروم واليسى حافظ على پاشايه شرق جانبى سرعسكرلكى ويريله‌رك معيتنه استانبولدن طوپجى وعربه‌جى وخمبره‌جى نفراتى اعزام واخسخه عسكريله چلدر بكلر بكيسى على پاشا وبايزيد والشكرد متصرفلرى وارضرومك عموما حرب وضرب اصحابى وجوارده بولنان اعيان واغالر تعيين وطربزون واليسى خسرو پاشا ومعادن همايون امينى وبوزاوق متصرفى نورالله پاشا وسيواس واليسى لطفى پاشا ومرعش واليسى حسين پاشا ورقه وديار بكر واليسى بهرام پاشا طرفلرندن سوق اولنمق اوزره عساكر كليه ترتيب ايدلدى .

بوتداركات كليه ايله اوغراشلمقده ايكن ديار بكرده فتنه تحدث ايتمكله وان اوزرينه ترتيب اولنان قوتك برمقدارينى افراز ايله ديار بكره كوندرمك لازم كلمشدر . شويله‌كه : ديار بكر ايالتى رقه ايالتنه الحاقا بهرام پاشا عهده‌سنده بولنمغله بواثناده ديار بكره واروب ترتيب ديوان ايله خلعتلر الباس ايتمشيدى . ديار بكرده تنفذايدن شيخزاده حفيدى محمد بك ومفتى مسعود افندى ووجوهدن قره خواجه اوغلى وسردار نام شخصلر ايسه ديار بكرده والى اقامتنى ايستميه‌رك متسلملكله اداره اولنوبده متسلملك امورينى كندولرينه حصر ايتمك داعيه‌سنده بولندقلرندن برفتنه احداثنه تشبث ايلدكلرينى بهرام پاشا لدى الاستخبار اوكنى آلمش ايسه‌ده ارضروم واليسى معيتنه بروجه بالا ديار بكردن مرتب اولان بيك نفرك تجهيزيله مشغول اولوب متسلم كورانى زاده على اغا دخى باشبوغ اوله‌رق كيتمكه طالب ايكن مرقوم محمد بك ينه هوادارانى تحريك ايله اهالى‌يى اياغه قالديروب پاشا قپوسنه هجوم ايتدرمش . پاشا دخى قپولرى سد ايله مدافعه‌يه قيام ايتمكله ايچرودن طيشارودن تفنك انداختنه مباشرت اولنمش اولديغى حالده پاشانك جاده‌لرى تأمين ايچون خارجده براقش اولديغى عساكرى پيدرپى ديار بكره كلدكجه پاشانك قوتى تزايد ايتمكده وآره‌صره اعدام ايلديكى عصاتك سر مقطوعلرينى درسعادته كوندرمكده ايدى . فقط چارشو وبازار اهالى النده اولديغندن ذخيره‌جه مضايقه چكمكده ايدى . بهرام پاشا وقوع حالى بسط وبيان ايله برابر معدن امينى نورالله پاشا طرفندن براز عسكر وذخيره ايرشديرلمك ايجاب حالدن بولنديغنى وديار بكر اهاليسنك برقاچ دفعه ايتدكلرى يانلرينه قالوب شماردقلرندن بودفعه‌ده بويله برغائله چيقارمش اولدقلرندن وشيخزاده حفيدى وقره خواجه اوغلى وسردار اعدام ونائب ومفتى

نفی اولنمدقجه اختلالات دفعی ممکن اولمیه جغندن بحثله بو بابده لازم کلان اوامر علیه‌نك اصدار بیورلمسنی استدعا ایدوب بوکا دائر اولان تحریراتی اواسط شوالده درسعادته وصول بولدی . همان موجبنجه اوامر علیه اصدار بیورلدی . ومقدما وانه کوندرلمك اوزره حلب واطنه وسیواسدن ترتیب اولنان عساکرك دیار بکره کوندرلملری ایچون اوامر علیه یازلدی .

مقتول سلیم پاشا زاده احمد بکك اعدامی ایچون مقدما فرمان عالی صادر اولمش ایکن هنوز اجرا اولنه‌میوب مرقوم ایسه اول حوالیده فساددن خالی اولمدیغنه مبنی بهمه حال اعدامی ایچون بوصره‌ده چلدر والیسی بندرلی علی پاشایه امر قطعی کوندرلدی . کله‌لم وان مصلحتنه .

سرعسکر حافظ علی پاشا ومعیتی مأمورلری ایله وان محافظی اولان سرت محمود پاشا وان جوارینه واردقده درویش پاشانك خلافکیرانی معاونتیله فتح باب اولنه‌رق محمود پاشا وانه داخل اولدیغی اثناده درویش پاشا تبدیلا فرار ایتمش ایسه‌ده تجسس وتحری ایله کرك کندوسی وکرك صرافیله بعض عونه‌سی اله کچوریله‌رك اعدام ایله سرمقطوعلری استانبوله کوندرلمش اولمغله اوائل ذی‌القعده‌ده نظرگاه عبرته وضع ایله تشهیر ایدلدی .

* وقایع شتی *

فیروز اعیانی درگاه عالی قپوجی باشیلرندن میراخور اول پایه‌سی اولان اسمعیل بك زاده یوسف بکك زیر اداره‌سنده‌کی قضالردن عورتحصاری قضاسی اعیانی شهبندر اوغلی یوسف بکك ظلم وتعدیسندن اشتکا ضمننده عورتحصاری اهالیسی طرفندن رکاب همایونه عرضحال ویریلوب یوسف بکدن لدی الاستعلام اودخی اهالی‌نی تصدیق ایلمش اولدیغندن شهبندر اوغلنك اعدامی ایچون سلانیك متصرفی برقوفچه‌لی وزیر یوسف پاشایه خلال صفرده امر عالی کوندرلمشیدی . او دخی یوسف بکه حوالهٔ مصلحت ایتمکله یوسف بك مرقومی جلب واعدام ایدوب سرمقطوعی یوسف پاشا طرفندن اواسط ربیع‌الاولده استانبوله بالورود تشهیر ایدلدی . ومخلفاتنك ضبطی ایچون مباشر کوندرلدی .

روم حیدودلرینه بتفاق ایدن مقرنجه قپتانی طناش بازرکانك اعدامی اقدمجه مقرنجه ویوده‌سی وغلوس قلعه‌سی محافظی اولان حسن اغایه حواله بیورلمش ایدوکندن اودخی اعدام ایله سرمقطوعی بو اثناده استانبوله کلدی . بو اثناده یانیه متصرفی طرفندن دخی بعض اشقیانك سرمقطوعلری کلمشدر .

سنه بواثناده طشره وجوه ومتحيزانندن بعضيلری نفی وبعضيلری اعدام ايله مالّلری مصادره اولنمقده بولنمشدر .
اوجاق بازركانی اولوب مقدما قبرس جزيره‌سنه نفی اولنان يهودی ياقواجی لفقوشه‌ده مقيم اولديغی خانه‌ده ايكی يهودی خدمتكاری ايله برابر مقتول بولنمش وقاتللری معلوم اولمديغندن تحری اولنمقده اولديغی حالده مخلفاتی بالتحرير در دولته تسيير قيلنمش ايسه‌ده تجاردن اولمق حسبيله تركه‌سنه جانب ميريدن طوقونيله‌ميه‌جغنه مبنی بالجمله اموال واشياسنك ورثه‌سنه اعطاسی وقاتللری بولنه‌رق درسعادته انهاسی ايچون ارادهٔ سنيه صادر اولمشدر .
شوالك دردنجی كونی برمعتاد اجرا اولنان سنه باشی توجيهاتنده روم‌ايلی ايالتی قوانوس اوغلی حسين پاشايه وبوسنه رشدی پاشايه وودين درويش پاشايه توجيه ايدلدی .
بعده خلال ذی‌الحجه‌ده اجرا اولنان توجيهاتده دركاه عالی قپوجی باشيلرندن ادرنه بوستانجی باشيسی محمد سليم اغايه بارتبهٔ وزارت سلستره ايالتی وقلعه‌سی محافظلغی وموره واليسی سيد علی پاشايه خداوندكار وقوجه ايلی سنجاقلری وقپودان اسبق احمد پاشايه محصلاق وجهله بوزاوق سنجاغی توجيه اولنمشدر .

* وقايع استانبول *

سنهٔ سابقه وقايعی صره‌سنده بيان اولنديغی اوزره افلاق ويوده‌سی قرجه بك فرار ايتمكله يرينه اشبو اوتوز درت سنه‌سی محرمنك اون سكزنجی كونی اسبق بغدان ويوده‌سی صو چوغلقوبك افلاق ويوده‌سی اولمشدر . اقدمجه طونه سواحلنده قوللانلمق اوزره مجددا انشا اولنان يكرمی قطعه شالوپه وسكسان قطعه صندل درده تقسيم ايله ابرائيل وسلستره وروسجق وودين موقعلرنده بولنديرلمق اوزره ترتيب قيلنمش وسابقاً ترسانه كتخداسی ابراهيم بك عهده‌سنه رتبهٔ ميرميرانی بالتوجيه اقامتكاهی طوترقان اولمق اوزره خلال ربيع‌الآخرده طونه دونماسی باشبوغی نصب اولنمشدر .
مسكوكات دولتعليه مغشوش اولمق حسبيله‌اوروپاده مقلدلری پيدا اولوب اوراده قطع ايله ممالك محروسه‌ده صرف اولندقدن بشقه برچوق قلب پاره‌لر دخی تداول ايدر اولدی . بوايسه نظر دقتی جلب ايله تحرياته قيام اولنه‌رق بواثناده غلطه اوكنده‌كی مستأمن سفينه‌لرندن برنده كليتلو قلب پاره بولنديغی لدی‌الاستخبار باصيلوب اله كچن قالبزنلر ضبط اولندی . وبوخصوصه دقت واعتنا اولنمق اوزره

ضربخانه امینه خطاب اواسط جمادی الآخرده فرمان علی اصدار قیلندی . صورتی ذیلده (٤) رقمیله ایراد اولنور .

خواجکان دیوان همایوندن اناپه قلعه‌سی بنا امینی مصطفی رشید افندینك اوغلی کتخدا قلمی خلفاسندن عطاءالله افندی دولت علیهنده سوز سویلمش دیو بو اثناده بوزجه اطه‌یه نفی اولندی . چونکه او وقت حالت افندینك سیئاتندن بحث ایتمك دولت علیهنه سوز سویلمك حکمنده طوتیلور واکا اکری باقانلره انك طرفدن خائن دولت نظریله باقیلور ایدی . عطاءالله افندی ایسه اودرلو تفوهاته جرأت ایتمیوب مجرد جاسوسلرك افتراسنه اوغرامش اولدیغی میدانه چیقمغله ایکی آی صکره جرم ناکرده‌سی عفو ایله درسعادته کتورلمشدر .

دری زاده‌نك ایام مشیختنده بااعتبار مخرج صوفیه قاضیسی اولان حلبلی جابری زاده عبدالله افندی که دری زاده‌نك عزلندنصکره اودخی اعتباردن دوشه‌رك زین العابدین افندینك زمان مشیختنده نفی اولنمشیدی . مکی زاده زماننده دخی تجدید قباله اقبال ایده‌میوب بوکره حائز اولدیغی مخرج پایه‌سی الغا وشعبانك یکرمی اوچنجی کونی باب فتوایه دعوت ایله‌دوریه‌دن ینه‌صوفیه قضاسنك توجیه‌امری کندوسنه تسلیم اولندقده بو وجه امکان ایله قزانمش اولدیغی مخرج پایه‌سنك الغاسندن طولایی فوق العاده تأسف ایله بکاایدرك خانه‌سنه کیتدی وکدرندن برقاچ کون خسته اوله‌رق وفات ایتدی .

بو اثناده استانبول بالق بازاری ایسکله‌سنده بر بستانجی فاحشه نزاعیله برحمالی قتل ایدوب درحال برقایغه راکباً بوغاز ایچنه طوغری فرار ایتمکله مقتولك یولداشلری خبر اله‌رق برچوق حمال وجمال طوپلانوب وسلاحلانوب بستانجیلری وقایقجیلری اعدام ایله اخذ انتقام ایتمك اوزره ایسکله‌یه هجوم ایتدکلرنده بستانجیلر وقایقجیلر دکزه آچلمش اولدقلرندن حماللر خائباً وخاسراً عودت وبعض دکاکیندن بر از مقدارشی چارپمغله اکتفا ایلدیلر . اما قاتل نره‌یه کیتدی مقتولك دم ودیتی نه اولدی بورالرینی ارایوب صوران یوق .

اره‌سی چوق کچمیوب ده چیرکین بر وقعه ظهور ایتدی . شویله که : خصکویده ینه فاحشه منازعه‌سیله بر خمبره‌جی ترسانه واردیانلرندن بر کردی قتل ایتمکله فرداسی اون بش قدر کرد طوپلانه‌رق بر خمبره‌جی قهوه خانه‌سنی باصوب برقاچ بی کناه خمبره‌جیلری قتل ایتدیلر . بونك اوزرینه طرفین غیرته کله‌رك خمبره‌جیلر راست کلدکلری کردلری وکردلر راست کلدکلری خمبره‌جیلری اعدام ایدر اولدیلر . وکیتدکجه طرفینك حدتلری آرتوب چند روز صکره کردلر بالاجتماع خمبره‌جی قشله‌سنی باصمق اوزره بینلرنده قرار ویرمش اولدقلرینی خمبره‌جی نفراتی

استخبار ایتمکله آنلر دخی جملهٔ سلاحلانوب و برقاچ طوپ حضرلایوب کردلر کله‌مز ایسه بز کیده‌رز دیه‌رك ترسانه‌یه واروبده کردلری باصمق اوزره اتفاق ایتمشلر . قپودان پاشا اولجه غوغایی تسکینه مأمور اولمغله شقاقه بادی خمبره ولغمجی باش چاوشلری اولدیغنی تحقیق ایلمش ایدوکندن چاوشلر نفی اولنه‌رق غوغا اولدقجه تسکین اولندیسه ده طرفین بیننده خصومت باطنیه باقی اوله‌رق بر برندن اخذ ثاره فرصت کوزتمکده اولدقلرندن بوخصومتك کلیاً رفعنه قپودان پاشا تکرار مأمور اولمغله طوپجی باشی وخمبره‌جی باشی ولغمجی باشی اغالری وطرفین ضابطانی وسائر لازم کلنلری جلب وجمع ایله بالمشاوره کردلرك بی پروا حرکتلری بعض اوجاغه تعلقلرینه مستند اولدیغی جهتله بونلرك باشی اولان مانده اغاسی معرفتیله خصومتلری کوج ایله تسکین اولنه‌رق بعدازین کندولرندن مغایر رضای عالی برحرکت ظهور ایتمیه جکنه مانده اغاسی وآکا دخی سنجاق بکلری کفیل اوله‌رق تسویهٔ مصلحته قرار ویرلدی . وخمبره‌جی ولغمجی باشی اغالر قرق اللی قدر نفرلریله ترسانه‌یه جاب اولنه‌رق کردلر ایله مصافحه ایتدیرلدی . بعده ترسانه کتخداسی دخی اللی قدر کرد ایله خمبره خانه‌یه کیدوب آنلری دخی خمبره‌جی نفراتیله مصافحه ایتدیره‌رك ترضیه طریقیله عربده برطرف ایدلدی .

قواعد عدلیه جاری اولمیان یرلرده بودرلو فنالقلرك ظهوری طبیعیدر . بر بستانجی برحمالی وبرخمبره‌جی برکردی اعدام ایتمش . حکومت درحال قاتلی اخذ ایله جزاسنی اجرا ایتسه بوعربده‌لرك ظهورینه میدان قالمازدی . اماحکومت بونده مسامحه ایتدیکی تقدیرده ناچار زمان جهلیتده اولدیغی کبی حمیت قومیه وغیرت جاهلیه میدانه چیقار وایش اوجاقلره دوشر نهایت بومقوله نامشروع ونامعقول حرکتلر ظهور ایلر .

مکافات ومجازات حکومتك ایکی قنادی اولدیغی حالده درویش پاشا یالکز برقناد ایله اوچمق ایستردی . کمال صفوت سیرتلرندن ناشی بونجه فساد پیشه‌لری تأدیب وتربیه قیدنده اولمیوب یالکز تلطیف وتألیف ومعامله بالمجامله ایله دولتی اداره‌یه چالیشوردی .

قپودان پاشا ایسه اخذ واعطا یولندن نشئت وغنا ویسار ایله کسب شهرت ایلمش اولدیغندن وامور حکومته تجربه‌سی سبق ایتمدیکندن مأمور معیتی اولنلرك عندنده حرمت ومهابتی یوق ایدی . حالت افندینك ارادیغی دخی بو ایدی‌که بوجلدك مقدمه‌سنده اشعار اولندیغی اوزره ذاتنه اهمیت ویردرمك ایچون اومقوله نااهللری ایش باشنه کچورر وبویله برعارضه حدوثنده آنلر عهده سندن کله‌میوب کندوسی

مجلوبی اولان رؤسای اشقیا واسطه سیله درعقب دفع وتسکین ایدیوریر ایدی . ایشته بوسببلردن ناشی اولوقت دولتك باشی غائله دن قورتلماز ایدی . بناءً علیه خلال رمضان شریفده برچرکین وقعه دها ظهوره کلدی .

شویله که : غلطه طرفنده قره کوی قپوسی ایله میت ایسکله سی بیننده یکرمی بشنجی ویتمش برنجی اورطه‌لر مقیم اولوب یکرمی بشنجیدن برخر لایعقلك یتمش برنجی یه سمر دویرمسی یعنی اول اورطه‌دن بو اورطه‌یه کچمسی یکرمی بشنجیلرك ناموس غیر محسوسنه طوقونمغله انی قتل ایتدکلرندن ناشی ایکی اورطه بیننده جنك وجدال وقوع بولدی . صفه‌لری بر ترتیب تعبیر ایتدکلری دیکر اورطه‌لردن طرفینه امداد کلمکله جمعیت عظیمه پیدا اولدی ایچلرندن برطاقی ساحله مربوط اولان بر روم کمیسنی ضبط وطائفه‌سنی طرد ایله سفینه دن ساحلده‌کی مخالفلرینه قورشون آتمغه باشلادیلر .

بر صنفیده غلطه‌ده فرمنه‌جی وعباجی کبی رعایا دکانلرینی غارت ومیکده‌لری کشاد ایله اعلان فسق ومعصیت ایلدیلر . یکیچری اغاسی قارشو چارداغه کلوب ارباب ملعنت ارەسنده مشار بالبنان وصاحب نام وشان اولنلری ارسال ایله دفع جداله چالشدیسه‌ده مفید اولمدی . اول کیجه وفرداسی کون وکیجه‌سی تفنك وطبانجه صداسی کسلمدی . هله اوچنجی کون بیوك سرکرده‌لرندن بری تلف اولمغله غوغایه سکونت کله‌رك اوسته‌لر وقره قوللقجیلر یاقلاشوب واره‌لرینه کیروب طرفینی بارشدردیلر .

قپودان پاشا غوغانك ابتداسندن صوکنه قدر سیرجی کبی قارشودن باقوب هیچ اولماز ایسه اهل غوغا بروجه بالا روم کمیسنی ضبط ایتدکلرنده کمی ایشی بزه عائددر دیه‌رك بجثه دخی کیرشمدی . آرتق بونك قپودانلقده ابقاسی جائز اولمدیغندن رمضان شریفك یکرمنجی کونی عزل ووزارتی رفع ایله ازمیرده اقامته مأمور بیورلدی . وفی الاصل اوجاقلودن نشئت ایدرك بوستانجی باشی وبعده امیراخور اول اولان وضبط وربط ایله شهرت بولان حمدالله نام دیکر عبدالله اغا قپودان دریا وبوستانجی باشی خلیل اغا میراخور اول وخاصه خاصکی اغاسی ابراهیم اغا بوستانجی باشی اولدی .

شیخ الاسلام مکی زاده عاصم افندی ساکن ونازك اولمغله برابر عاقل ودور اندیش برذات اولوب حالت افندینك هواسنه توفیق حرکت ایده‌مدیکندن ذی القعده‌نك اون اوچنجی کونی یالیسنده اقامت ایتمك اوزره عزل اولندی . ویرینه صدر روم اسبق خلیل افندی مسند معلای مشیخت ایله کامیاب قیلندی .

حایل افندی ایام طفولیتندنبرو سرای همایونده مستخدم اولوب سرای اغالرینك اوقور یازار طاقمندن بولندیغی جهتله افندی عنوانی آلمشیدی .

بیك ایکییوز اون آلتی سنه‌سی جمادی‌الاولاسنك اون بشنده خزینه کتخداسی ایکن فوق‌العاده اوله‌رق باخمسه رؤس تدریس آلمش واون یدی سنه‌سی محرمنك غره‌سنده بپایهٔ مکه غلطه ملاسی اولمش ایدی وبویله مسبوق بالامثال اولمیان طفره ایله التی بوچوق آیده مکهٔ مکرمه پایه‌سنه قدر فیرلایوب چیقمسی کبار علمایه پك كران كلمش وانظار انامده چیرکین کورلمش ایدی . برقاچ سنه بوراده‌ده قالدقدن صکره یکرمی بر سنه‌سی محرمنك ایکیسنده استانبول پایه‌سی ویکرمی بش محرمنك غره‌سنده اناطولی پایه‌سی ویکرمی یدی جمادی‌الآخره‌سنك غره‌سنده روم ایلی پایه‌سی الدی ویکرمی سکز ربیع‌الآخری غره‌سنده اولا واوتوز اوچ ذی‌القعده‌سی غره‌سنده ثانیا بالفعل روم ایلی قاضیعسکری اولدی . اطوار ومشواری مزاج مقربینه موافق اولوب برقاچ سنه‌دنبرو خدمت مکالمه‌ده بولندیغی جهتله احوال دوله دخی واقف ظن اولنمغله بوکره مقام مشیخته کتورلمشدر . ذی‌الحجه‌نك یکرمی اوچنجی چهارشنبه کونی تقریباً وقت عصرده صلب پاك شهریاریدن بر شهزاده طوغوب سلطان احمد تسمیه وبدی کون طوپ شنلکی اجرا ایدلمشدر . سلطان محمود عدلی حضرتلرینك ایکنجی دفعه احمد دیو تسمیه بیوردیغی شهزاده‌سیدر .

ضربخانه امینی سلانیکلی مصطفی پاشازاده عبدالرحمن فیضی بك ساده‌دل وزیبایش جامه‌یه مائل اوله‌رق حالت افندینك افکارینه طوقونه‌جق واستر قابنی دعوت ایده‌جك وضع وطورلرده ودوز اوغلاری واسطه‌سیله حالت افندی‌یه غلبه چالمق خولیاسنده بولنوب مع مافیه میانه‌لرنده نیزن باقشلریله منافقانه مصاحبت جریان ایلردی . حالت افندی نشانجیلق کبی ایلیشکی طولاشیغی یوق مصون الغائله بر مأموریتده بولنوب عبدالرحمن بك ایسه ضربخانه اماتی کبی امور مالیه‌یه متعلق وایشلری طولاشیق برمنصب خطیرده بولنمغله انی بومأموریتجه اتهام ایده‌جك پك چوق وسیله‌لر بولنه‌بیله‌جکندن حالت افندی انی اولا ضربخانه‌دن چیقارمق اوزره ذی‌القعده‌نك اونجی کونی اجرا ایتدردیکی توجیهاتده عبدالرحمن بك عبدالقادر افندی یرینه کتخدای صدر عالی وخصم قویسی اولان روزنامچهٔ اول حسنی بك چاوش باشی وینه خصماسندن شهر امینی خیرالله افندی ضربخانهٔ عامره امینی وضربخانه‌ده کفچهٔ همایون ناظری اولان علی افندی شهرامینی وروزنامچهٔ ثانی احمد رشید بك تشریفاتجی ومصطفی شجیع افندی بیوك روزنامچه‌جی اولمشیدی .

خیرالله افندی برمعتاد سالفنك محاسبه‌سنی رؤیت ایدوب ضربخانه قیوجیسی نامیله

بالجمله ضربخانه ایشلرینی الته المش اولان دوز اوغلانك کلی آچیغی اولدیغی افاده یه مسارعت ایتمکله حالت افندینك ارادیغی سررشته طبیعتیله اله کلمش اولدیغندن عبدالرحمن بك کتخدالغندن اون یدی کون مرورنده عزل ایله قوناغی ویالیسی مهرلندی ولاجل الاستنطاق چاوش باشی حسنی بکك قوناغنده حبس اولندی . وصدارت عظمی کتخدالغی محمد سیدا افندی یه احاله قیلندی . دوز اوغلی کیرقور وبرادرلری دخی بالجمله متعلقان واقربالری ایله بوستانجی باشی محبسنه قالدیریلوب جمله سنك اموال واشیالری مهر آلتنه آلندی .

چند روز مرورنده عبدالرحمن بك دیمتوقه یه نفی وتبعید اولندی . دوز اوغللری اوزون اوزادی یه استنطاق ایدلدی کایتاو آچیقلری چیقدی . حالبوکه متعدد خانه وساحلخانه وفوق العاده مکلف تجملات بیتیه لری وپك چوق مجوهرات ومرصعات وحتی طاسه لری اعلی انجو وزمرد ویاقوت ایله مزین حمام نعلینلری ظهور ایتدی . جمله سی ضربخانه یه آلندی . ودوز اوغلی کیرقور ایله انك کچوکی اولان برادری مرکزلك ضربخانه پیشکاهنده بوینلری اورلدی . ودیکر ایکی برادرلری یکی کویده کائن یالیلرینك پنجره لرینه صلب ایدلدی . ودوز اوغللری متعلقان واقربالری برر طرفه نفی اولندی .

بو اثناده عبدالرحمن بکك دخی سر مقطوعی استانبوله کلدی . واکرچه انك نفییله اکتفا اولنه رق اعدامی نزد شاهانه ده متصور دکل ایدی . متعاقبا حالت افندینك اثر افسادی اوله رق اودخی اعدام اولنمشدر .

(وقایع سنه ۱۲۳۵)

* بعض توجیهات علمیه *

محرمك اوچنجی کونی اجرا اولنان توجیهات علمیه ده سابقا اناطولی قاضیعسکری وحالا نقیب الاشراف اولان یسنجی زاده عبدالوهاب افندی یه روم ایلی قاضیعسکرلکی پایه سی احسان بیورلدی .

بو اثناده وقعه نویس بولنان قاموس مترجمی مشهور عاصم افندی وفات ایتمکله صفرك اون بشنجی کونی تألیفات کثیره صاحبی موالیدن مشهور شانی زاده محمد عطاء الله افندی وقعه نویس اولدی . تاریخ عاصمه ذیل اولمق اوزره یازه جغی تاریخه ابتدا برمقدمه یازوب سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینه تقدیم ایتدکده مقبول همایونلری اوله رق کندو استدعاسی وجهله جلوس همایونلرندن یعنی بیك ایکییوز یکرمی اوچ سنه سی بقیه وقایعندن بدأ ایلمسنه مساعده بیورلمغله اودخی تاریخ مذکوردن بدأ ایله تاریخی

تحریره مباشرت ایلمشدر . سنهٔ مزبوره‌دنبرو تاریخمزك برنجی مأخذی اودر . ذکر اولنان مقدمه‌سی بوجلدك ذیلنده (٥) رقمیله قید اولنور .

شانی زاده‌نك ادبیاتنه نسبتله معلومات حکمیه‌سی صد چندان زیاده ایدی . علی الخصوص علم طبده اولان معلومات ومهارتی اول عصره کوره فوق العاده ایدی . اوزمان استانبولده صحیحا رئیس الاطبا ایدی . لکن اوزمان حکیم باشی بولنان بهجت افندی حالت افندی یه چاتقین واندرونه کیرکین اولدیغی حالده شانی‌زاده‌یی استرقاب ایلمکده اولدیغنه نظراً وقعه نویسلك کبی برمأموریتله استانبولده اوتورمق شانی زاده‌یه نعمت عظما ایدی . وبومأموریته تعیینی دخی شهرت شایعه‌سنه مبنی قریحهٔ همایوندن ایدی .

حتی شانی زاده وقعه نویسلك مأموریتنك اجراسی ضمننده شیخ الاسلام خلیل‌افندی حضورینه چیقدقده کورمش اولدیغی معاملهٔ تحقیریه‌دن شکایت ایدوب دیرکه عبدناچار بومأموریت علیه‌یه هنوز سلفمك وفاتندن خبردار دکل ایکن محض عنایت شهریاری ایله مأمور اولدیغم وقتده بنده‌لرینه چین‌جبین ایله اظهار اغبرار ایدرك سندن بوکونلرده هیچ برطرفدن بعض یازویه متعلق برشی ایستدیلرمی دیو سؤال بیوردقلرنده خیر اوله افندم دیدم اولوقت یاسنك وقعه نویسلکه قدرتك اولدیغی شوکتلو افندیمز ندن بیله‌یور دیدکاری کبی عبد ضعیف قضیه نه ایدوکنی تفرس ایدرك یمن توجه ملوکانه ایله درعقب برقوت قلب حاصل اولمغله یادولتلو افندم قولکز شمدی یه قدر خاکپای همایون شاهانه‌یه درت قطعه کتاب تألیف وتقدیم ایتمشیدم جوابنه جسارت ایتدیکمده پك کوزل الله مبارك ایلیه دیو قپو چوقدارلرینه ترفیقا الباس خلعت ضمننده باب‌عالی‌یه ارسال بیوردیلر . مکرمکتوبیلری یماغی اولوب حداثت سننه کوره فی نفس الامر فن انشاده بعض استعدادی اولان مدرسیندن صحافلر شیخی زاده اسعد ملایی سوق ایدوب لکن حق نامستحقمده مقدر ایدوکندن سوءظن برله مغبر اولمشلر ایدوکی بنه لسانلرندن نشر ایله مشتهر اوله‌رق بعدازین عزللرینه قدر مجلسلرینه واردقجه برر عبث بهانه ایله عبد احقری تکدیره مظهر ایدرلردی . (انتهی)

اسعد ملادیدیکی صکره کندوسنه خلف اولان مشهور وقعه نویس اسعد افندیدر . ادبیاتده اقرانیه فائق برذات ایدی . اماخلیل افندینك انی التزام ایتمسی مکتوبجیسی معیتنده بولندیغندن ناشی‌ایدی . یوخسه اهل وارباببی کرکی کبی تمیز ایده‌مزدی . اثبات مدعا ایچون آنك بواثناده وقوع بولان بر توجیه غیر وجیهنی بیان ایده‌لم .

اول دورده قضادن تیره‌لی آلاجه‌جی زاده الحاج صادق افندی نامنده برکمسنه اولوب محاکم شرعیه‌ده کتابت ایتمکله کچینوردی .
یولیله درس اوقومامش ایدی . انجق ترکجه فتاوادن براز شی از برله‌مش و برده شانی زاده صکنی کوزدن کچورمش ایدی . خلیل افندی ایسه آنی علامهٔ زمان بلله‌مش وقاضیعسکر لکنده زمام امورینی آنك النه ویرمش ایدی . وفوق‌العاده اوله‌رق طریق قضادن سلسلهٔ علمای رسمیه‌یه نقل وعهده سنه موصل بلاد اربعه اولمق اوزره بااعتبار مخرج اسکدار مولویتی پایه‌سیله قضای عینتابی توجیه ایتدرمش ایدی. مؤخراً شیخ الاسلام اولدقده دخی مقام مشیخته متفرع اولان کافهٔ اموری اکاتفویض والزام ایتدی . وغرهٔ رجبده عهده‌سنه مکهٔ مکرمه پایه‌سی توجیهیله بلاد اربعه‌یی آشیرمش وقرق سنه‌دنبرو حرمین پایه‌سنه منتظر اولان بر چوق علمانك اوستی طرفنه کچیرمش اولدیغنه قناعت ایتمیوب آنی مقام مشیخته ملازم اوله‌جق راده‌یه یعنی صدارت پایه‌سنه کتورمك اخص آمالی اولدیغی ومشیخته کندوسندن صکره اندن بشقه مستحق کمسنه اولمدیغی محرمی اولان بعض ذواته سویلر وجهل مرکب اولدیغی لاعن قصد اعتراف ایلر ایمش .
غریبدرکه صادق افندی دخی نیجه سنه‌لردنبرو موالی‌وصدور یانلرنده مستخدم‌اولدیغی حالده کندوسنده علمای زمانه صره‌سنه کچمك استحقاقنی کوروب اسمانی‌جزمه‌وبول جامه وبیوك قاوق ایله علمای رسمیه قیافتنده کزرمش .
علمای‌مصرلی برجمعیت کونلرنده‌مجلسلرینه‌بیلمدکاری بیوك‌عمامه‌لو وبول‌جامه‌لو برعرب کیرمش وکچوب صدر مجلسه اوتورمش . حضاردن بری اکایاشیخ مفسرینده‌میسین دیو صورمش لا دیو جواب ویرمش. یوخسه محدثینده‌میسین دیمش کذلك‌لادیمش. فقهاده‌میسین دیمش یه لا دیجك یاهچون علما قیلغنه کیروب بو یله بیوك عمامه صارمشسین دیدکده مهابه یاسیدی مهابه دیمش اولدیغی شانی زاده تاریخنده اشبو صادق افندینك حقنده مناسب برفقره اولمق اوزره درج ایلمشدر .
غرهٔ رمضانده استانبول پایه‌لولرندن حکیم باشی بهجت افندی‌یه واون بش کون صکره ینه استانبول پایه‌لولرندن خطاط مصطفی راقم افندی ایله برابر توفیق افندی حفیدی محمد صدیق افندی‌یه وعبد الله افندی زاده احمد رشید افندی‌یه صدارت اناطولی پایه‌لری احسان بیورلمشدر .

* متفرقه *

سابقا قائممقام صدر عالی اولان رشدی پاشا غمز وسعایت خصما کبی برحالتدن ناشی اواخر صفرده رفع وزارتیله اسکجه‌ده اقامته مأمور اولدی .

تقريباً اوچ ياشنده اولان شهزاده سلطان سليمان ام صبيان ايله عازم سوى جنان اولوب صفرك يكرمى يدنجى كونى عثمانيه تربه‌سنده دفن اولندى .

اوته‌دنبرو بحر سفيدده واقع بودرم ساحه‌سى پيشكاهنده التمش ذراع قرارنده قاليون وكمى ميدانى دستكاهنده انى اوچ بوچق ذراع قرارنده فرقتين انشا اولنه كلديكى حالده اخالقهنده ايكيسى دخى خالى اولمغله كما فى السابق بودرومده برقالقيون وكمرده بر فرقتين انشاسنه باشلاندى .

جزارك مملوكارندن اولوب انك وفاتندن صكره يرينه قائم اوله‌رق خيلى مدتدنبرو صيدا واليسى بولنان سليمان پاشا كچن اوتوز درت سنه‌سى آواخرنده وفات ايتمكله صيدا متسلمى اولان عبدالله پاشايه اشبو اوتوز بش سنه‌سى ربيع الاولنك اوچنده رتبهٔ وزارتله صيدا واليلكى توجيه بيورلدى .

برمدتدنبرو بر طاقم رنجبر وعمله مقوله‌سى مجرد غرض فاسدلرينى اجرا ايچون يكيچرى عدادينه داخل اوله‌رق بر بنايه شروع ايدن مسلم وغير مسلم غنى وفقير اوزرينه مسلط اولورلر وايكى قت كونده لكله ايستديكى قدر جزئى خدمت ايدن رنده‌جى ونقاش وصيواجى واشكجى اتراكندن ماعدا بالخاصه ارغاد باشيلق ادعاسيله الندهكى كوزكنك صاپى اوزرنده‌سنده اورطه‌سنك نشانى منقوش بر ترك ياكرد جيقه كلور وهفته باشنده ويريله‌جك كونده‌لكلرى بنا صاحبندن جبراً آلوب يارسينى ايشجيلره ويرر وبقيه‌سنى كندو آلور وامور بنايه بشقه‌سنى قارشدرميوب كرسته واكسر ولوازمات سائره هپ انك معرفتيله آلنمق لازم كلور وارغاد باشيلر بووجهله حاصل اولان مبالغك برمقدارينى كندولره معين اولان يولداشلرينه ويروب باقيسى كندولرينه قالور ايدى . الحاصل اصحاب ابنيه‌يى عظيم خساراته اوغرادرلر ضعفاى عمله‌يى دخى همان بوغازى طوقلغنه چالشديررلر ايدى . مع مافيه بوارغاد باشيلر بنالرى سائر اشرارك تعرضاتندن حفظ وحمايه ايدرلردى . لكن اقدمجه ذكر اولنان قومقپو حريقنده محترق اولان ارمنى كليساسنك انشاسنه شروع اولندقده جسيم بربنا اولمق حسبيله بونك ضيارانندن جوارنده‌كى قولق ضابطان ونفراتى ومحله قوقونوسلرى ونامله ونشانله قهوه‌خانه‌لر قبا دايلرى دخى حصه‌مند اولمق ايستيوب كليسامتوليسى دخى برمقدار پاره اعطاسيله انلرك خاطرلرينى خوش ايتمش ايسه‌ده بوخوان يغمادن ذوقياب اولان ياران صفانك اردى آلنه‌ميوب طاقم طاقم اورايه كلورلر ارمنيلر دخى (مصراع) دهن سك بلقمه دوخته به) ديه‌رك انلرك اللرينه برمقدار پاره قصديره‌رق باشلرندن صاوارلر وبرساعت اقدم كليسانك اتمامنه بذل مجهود ايدرلر ايكن قوللق ضابطان ونفراتى بانك امين ومعتمدلرى كبى اورادن مفارقت ايتمز وعرق وباده

پاره‌سنی آلمدقجه برطرفه گیتمز وارمنیلری پاره اعطاسنه مجبور ایتمك اوزره اره‌صره عربده‌چیقاروب ایكیده برده عمله‌یی طاغیدر ویاپو ایشنه قاریشوراولدیلر . بوایسه ارغاد باشیلرك هم فائده‌لرینه وهمده اعتبارلرینه طوقوندیغندن ماه ربیع الاولك اون بشنجی كونی قوللق ضابطان ونفراتی ایله ارغادلر ورنجبرلر اره‌سنده ظهوره گلان مجادله منتج مقاتله اوله‌رق طرفیندن برقاچی مجروح وبرقاچی بنای كلیسایه قربان اولدی . رنجبرلرغلبه‌لك اولدقلرندن قوللق طاقمنه غلبه‌چالدیلر . ویكیچری نفراتی تارماراولدیلر . ایچلرندن بریسی فرارایدرك جان قورقوسیله قاریلرحمامنه كیردكده رنجبرلر دخی ارقه‌سندن كیردیلر قاریلر فریاد وفغانه باشلایوب یالیلمق وچوجق دوشورمك كبی حالتلر وقوعبولدیغی صره‌ده رنجبرلر آداب عمومیه‌یه مخالف اوله‌رق قاریلر حمامنه كیرمش اولان نفرمرقومك كارینی بتوردیلروكندو ناموس شیر مردیلرین یرینه كتوردیلر .

سجاده‌نشین صدارت عظمی اولان درویش پاشا بووقعه‌ده دخی سیرجیلرك باشی ایدی . واقعا كندوسنجه بوعربده مشكل برایش ایدی زیرا شهرك محافظه‌سنه مأمور اولان قوللق هیئتنی رنجبرلرك ضرب وجرح وقتل ایله تارمار ایلملری برنوع عصیان دیمك ایسه‌ده بونلرك رئیسلری اولان ارغاد باشیلرك كوركلرنده یكیچری نشانی اولدیغنه نظرا انلرده دخی عسكر پایه‌سی وارایدی . وحقیقت حالده قوللق هیئتنك جنایتلری دها اغرایدی . بوجهتله حلی كوج برمسئله‌اولدی. حكومت ارتق ارغاد واوغاد الندە قالدی . برمدتدنبروعادت اولدیغی اوزره‌بعض تبدیلات اجراسندن بشقه چاره قالمدی .

ربیع الاولك اون طقوزنجی چهارشنبه كونی صدر اعظم درویش پاشا عزل وكلیبولی‌یه نفی ایله یرینه خداوندكار وقوجه ایلی سنجاقلری متصرفی اولوب‌اقدمجه خفیا درسعادته جلب ایدلمش اولان سید علی پاشا نصب اولندی .

وربیع الآخرك بشنجی كونی یكیچری اغاسی عزل وتكفور طاغنه نفی ایله‌یرینه قول كتخداسی وطوبجی باشی‌عزل ایله یرینه اوجاقلری كتخداسی نصب وتعیین قیلندی . سنه‌سی تمام اولمدن بویكیچری اغاسی دخی عزل ونفی ایله یرینه قول كتخداسی قرق برنجی‌علی اغا یكیچری اغاسی اولمشدر .

ربیع الآخرك سكزنجی كونی برشهزاده تولد ایلدی . اوچنجی شهزاده سلطان احمد اوله‌جق ایدی . لكن درعقب فوت اولدی .

بكرش عهدنامه‌سنده اناطولی حدودی قبل السفر بولندیغی هیئت اوزره دولتعلیه‌یه رد وتسلیم اولنمق مندرج ایكن روسیه‌لو عهده وفا ایتمیوب فاش قلعه‌سی قبل السفر

کلش بکك ضبطنده اولوب اودخی دولتعلیه‌یه عصیان ایله روسیه دولتنه التجا ایلمش اولدیغی جهتله روسیه اراضیسندن معدود اولدیغنی بهانه اتخاذ وصوخوم واناقره قلعه‌لرینی دخی دولتعلیه‌دن دوستانه طلب وممالکتینده بولنان بشلو نفراتنك تقلیلی ممالکتین امتیاز نامه‌سنك شروطندن ایکن هنوز اجرا اولنمدی دیو شکایت ایدرك درسعادتده مقیم ایلچیسی استرغونوفه بویولده تعلیمات کوندرمش اولدیغندن استرغونوف شروط معاهده‌یی تنقیح ایچون طلب مکالمه ضمننده پیدرپی مقام ریاسته تقریرلر تقدیم ایتمکده اولدیغنه مبنی او اثناده نشانجی اولان حامد بك اواسط رجبده روسیه ایلچیسیله مکالمه‌یه مأمور اولدی . فقط مکالمه‌یه مقتدر بر معینه محتاج اولدیغندن سابق بغدان ویووده سی اسکرلت بك اکا ترفیق ایدلدی .

اول اثناده کتخدای صدر عالی بولنان سیدا افندی اوائل ذی القعده ده عزل ایله یرینه اسما سلطان کتخداسی ومهمات ناظری اولان حاجی سعید افندی کتخدای صدر عالی وکمرکجی عثمان اغا مهمات ناظری اولمشدر .

لکن اوتوز اوچ سنه سی وقایعی صره سنده بیان اولندیغی اوزره قاتولیك مذهبی ممالك محروسه ده خیلیدن خیلی انتشاره باشلامش اولدیغی حالده حکومت ایشه مداخله ایدرك قاتولیکلرك ایلرو کانلرندن برایکیسنی نفی اولنمغله بوایشه براز طورغونلق کلدی ارمنی قاتولیکلرندن بعضیلری ایسه مذبذب بین الامرین قالوب هم ارمنی وهمده قاتولیك آیینلرینه رعایت ایدرلردی . ارمنی پطریقی دخی بو ایکی صنف اره سنده موجب ضدیت اولان بعض حالاتی رفع ایدوبده ارمنیلر ایله قاتولیکلری برلشدرمك خیال خامنه دوشدی . انی بوخولیایه دوشورنلر ایسه قاتولیکلرك لطائف الحیل ایله فریبانه ایله کیزلوجه قاتولیك ایتمش اولدقلری ارمنی راهبلری ایدی که پطریقه رفته رفته بتون ارمنیلری قاتولیك ایده بیله جك بعض موادی القا ایدوب پطریق دخی عن جهل بوموادی ارمنیلره نصیحت سیاقنده تکلیف ایتمکله اشبو اوتوز بش سنه سی ذی القعده سنك اون برنجی بازار کونی ارمنیلر سن بزی عاقبت قاتولکمی ایده جکسین دها نه اولملیدر دیه رك پطریقك اوزرینه هجوم ایتمشلر پطریق پك کوج حال ایله اللرندن قورتیلوب قاچمش . بوعربده اوزرینه قوللق ضابطان ونفراتی یتیشوب جمعیتی طاغیدنجیه قدر نفراتدن برقاچی یاره‌لندی . فقط سوز صاحبلرندن برقاچیده اخذ وکرفت اولندی . وبالاستنطاق مبدأ فساد اولنلر اکلاشلدی . واولوقت بویله جمهوریت یولنده جمعیتلر حکومتك پك زیاده نظر دقتنی جالب وتلاش واندیشه‌یی موجب اولدیغندن اصحاب فساد اولنلرك بعضیلری نفی واصل فساد باشی اولان درت نفری اعدام ایدلدی .

خمسهٔ شانی زاده‌نك اوچ سنه‌دنبرو دردست طبع اولان جلد اولی کوچ حال ایله بو اثناده اتمام اولنه بیلدی . اولوقت طبعخانهٔ عامره ناظری عبدالرحمن محب افندی اولوب بو کتابك طبعنده واقع اولان معامله سـندن اشتکا سیاقنده شانی زاده دیرکه (مومی الیه کیسهٔ فقیرکبی هنر ومعارفدن بی بهره قالدیغندن وذکر وفکری منصب واقچه اولوب خدمت مذکوره‌یه نا اهل اولدیغندن کتاب مذکورك اثنای طبع وتمثیلنده مقدم شرفبخش صدور اولان امر وارادهٔ خیر افادهٔ شـاهانه‌یه امتثالا عباره‌سنك تصحیحنه هرنقدر سعی جزیل ایلدم ایسه‌ده قلت اجرتنه طمعا استخدام ایلدیکی اسـکدار یکی جامعی قیومی تصحیحات فقیره رغمـا عناد جاهیتله ینه کرك حروفات املاسنی تحریف وکرك بتون کلمه‌یی تقلیب وتصحیف ایتمکدن فارغ اولمدی.) شانی زاده بو کتابك ارادهٔ سـنیه‌سنی استحصال ایله اتمام طبعنه قدر او درلو زحمتلر چکمش وعلم طبده کندوسنه رقیب کچینان خصماسـندن اوقدر مشقهٔ جفـا یمش‌که بو اثناده جلد ثانیسنی میدانه قویه‌میوب وقت آخره تعلیق ایلمشیدی . بوراسـنك بیانی سـیاقده بو کتـاب نایاب بی بختك هزار سرکذشت پرغرابتی اولدیغنی ذکر ایتدکدن صکره دیرکه (بناءً علیه فن جراحی واجزای طبیه‌یی حاوی ایکی کتابدن عبارت اولان جلد ثانینك پایهٔ سریر معلای پادشاه کرم فرمایه عرضی خصوصی تألیف عبد فقیری (الحجبی جنبه) مثلنه نظیر ایتدیرن فن مذکورده بقیهٔ خصمای غدارك وقت نکبتنه توقیف وتأخیر اولندی) . انتهی .

شانی زاده‌نك علم هیئت ، فن نجومده دخی معلومات کافیه سی اولوب اشبو اوتوز بش سنه سی ذی‌الحجه سنك آخرنده وقوع بولان کسوف شمسه دائر علم هیئتجه تحقیقاتیله احکام نجومیه‌یه دائر بعض اشـاراتی حاوی تاریخنه درج ایلمش اولدیغی زایجه زیرده (٦) رقمیله ایراد اولنور .

* احوال دیاربکر وحلب *

سنهٔ سابقه وقایعی صره‌سـنده بیان اولندیغی اوزره دیاربکر اهالیسی عصیان ایدرك دیاربکر والیسی بهرام پاشایی محاصره ایتمشلر ایدی . واهالی‌یه اعانه ایچون اطرافدن برخیلی اشقیا کلوب دیاربکرده برقوهٔ جسیمهٔ عاصیه پیدا اولمش ایسه‌ده والی‌یه امداد ایچون دخی هرطرفدن عسـاکر کلیه ترتیب اولندقدن بشقه بهرام پاشا فی‌الاصل کردسـتان طرفندن نشئت ایتمکله عصبیت صاحبی اولدیغنه مبنی طرفداری اولان میللو اسکان باشیسی ایوب بك ودیاربکر عشـائرندن تللی ابراهیم بك وحسـین بك کاغدلر اطاره‌سـیله امداد ایستمش ایدوکندن انلر دخی عشیرتلری خلقیله جمله‌دن

اول دیاربکره ایرشمشلر وارباب اختلاله خوف ودهشت ویرمشلر ایدی . متعاقباً بالنفس حرکته مأمور اولان اطنـه والیسی جلال‌الدین پاشا وسـیواس والیسی لطف‌الله پاشـا طرفلرندن درجنك اول کوندرلمش اولان برمقدار عسـکر دخی دیاربکره وارد اولیجق ارباب اختلاله خوف وخشیت کله‌رك طاغلمغه باشلادقلری صره‌ده بهرام پاشـا عفو عمومی اعلانیله اهالی‌یه استمالت ویردکده اهالی مسـکن ومأوالرینه رجعت ایلمش وخارجدن کلان اشقیا دخی برر برر طاغلمغه باشلامش ویالکز هانی قضاسندن اوچیوز عسکرله عصاتك امدادینه کلان تیمور نام سر اشقیا براز ثبات ایتمش ولکن اودخی متعاقباً جهنم اولوب کیتمش‌در .

بوکا دائر اولان محررات باب‌عالی‌یه بالورود موجب محظوظیت اوله‌رق همان بهرام پاشایه سراسره قاپلو ثوب سمور ومیللو اسکان باشیسی ایوب بکه وتللی ابراهیم بکه وحسین بکه وسـائر معیتده بولنانلره کیدیرلمك اوزره اون ثوب سمور احسـان وفرارده بولنـان شیخ زاده حفیـدی محمد وقره خواجه اوغلی عمر وسردار نام مفسدلرك مقاطعات واملاککی رفع وضـبط ایله کندولرینك وسالف‌الذکر تیمورك هرزه‌ده اله کچرلر ایســه اعدام ودیاربکر مفتیسـنك اناپه‌یه نفی اولنملری فرمان بیورلمغله موجبنجه سلخ محرمده اوامر علیه یازلدی .

بهرام پاشـایه امداد ایچون حلبدن مرتب اولان عسـکر هنوز یوله چیقارلمش ایکن دیاربکر اختلالی بروجه بالا باصـدیرلمش ایسه‌ده اول اثنـاده حلبده برفتنه اویانمشیدی .

شویله‌که : حلبده حشاش نامیله برچوق سرکشلر وکم الماز نیجه فساد پیشه‌لر بولنوب دائما بلده‌نك انضـباطنی اخلال ایدرلر ووالیلر درون حلبده طوره‌میوب خارج شهرده شیخ بکر نام موقعده اقامت ایلر ایدی .

مقدما یکرمی سکز سنه‌سنده حلبه والی اولان جبار زاده جلال‌الدین پاشانك قوجه کتخدا دینلور کرك باران.دیده برکتخداسی اولوب حلبك رؤسـای اشرارندن اون سکز نفرینی برخدعه ایله اعدام ایتدکده حلبه ایچه سکونت کلمشیدی . چوق کچمیوب ینه حلبك درون وبیرونده برطاقم شریرلر پیدا اولدی . امر اداره وانضباط ینه چغرندن چیقدی . حلبلو ینه برتربیه‌یه محتاج اولدی . نهایت کمی آزی‌یه الوب حکومته قارشو حرکت وبرطاقم فراریلری شهره قبول واخفـا ایله تکثیر سواد جمعیت ایدرك برفسـاد ایقاعنه حاضرلانمشلر ایدی . خورشید پاشانك دائره‌سی خلقنك سوء حال وحرکتلری دخی بونی تعجیل ایتمکده ایدی . چونکه خورشـید پاشا نقدر عابد وصالح ایســه دائره‌سی خلقی اوقدر فاجر وفاسق وحتی

(كتاب وسنته اوى اى خطيب خوش نغمه * هواى نفسكه اويمه بزم امام كبى) بيتنك مآلى انك امامنك حالنه موافق ايدى . وكتخداسى سليمان بكك حال وطورى بك عجيب ايدى . كيجه كوندوز عشرتدن خالى اولماز ايدى . هله اخشاملرى عرق وباده‌نك حرارتيله دلى كبى اولوردى وبعضا اتباعنه حدتلنه‌رك دالقليج ياخنجر بدست اولوب وراست كلديكنى اوكنه قاتوب كيجه يارسى حلب زقاقلرنده قووالاردى . وبركيجه سائس باشى‌يه طارغينلغى خاطرينه كلوب اخوره واردقده سائسلر فرار ايتمكله غضبى مشتد اوله‌رق اخورده‌كى اسب واسترلرك يولار وپايبندلرينى كسوب قپودن طيشارو صاليورديكندن اسواق حلبده برعظيم غلغله پيدا اولمشيدى . ايشته كتخداسنك حالى بوايدى سائر قپوسى خلقى دخى هر كيجه بدمست وفسق وفجور ايله مشغول ايتشلر . بيچاره خورشيد پاشا بونلردن اصلا خبردار اولميوب جمله‌سى حقنده حسن ظن ايدردى . هله كتخداسنك عشرت ايتديكنى بيلمز وامامنك ارتكاب معصيت ايده‌جكنى خاطرينه بيله كتورمز ايدى . قپوسى خلقنك اويله سوء حال وحركاتى حلبك متعصب آدملرينه پك زياده طوقونيوردى . فساد پيشه‌لر ايسه بروجه بالا برفتنه ايقاعنه حاضرلانمش اولدقلرندن بركيجه بغتةً ايقاد نائرۀ فتنه‌يه قيام وابتدا كتخدا بكك قوناغنى باصوب انى اعدام ايتمشلر . بعده انك كبى درون شهرده انواع فسق وفجوره منهمك وبدمست اولان ديكر متحيز اغالرك وپاشا امامنك قوناقلرينى باصوب بولدقلرى اسباب وآلات فسق وفجور ايله برابر تشهير ايدرك محكمه‌يه كتورمشلر . وامام افندى‌يه اشارت ايدرك (قاضى افندى استانبوله يالكز بونى اعلام ايت يتيشور) ديمشلر . ملا افندى اعمال انواع لطائف الحيل ايله دفع مجالس ايدرك درحال علما ووجوهك اكثرينى جلب ايله برلكده شيخ بكر نام محلده خورشيد پاشاى كورمشلر واثبات رضا جويى وصداقت ايلمشلر .

خورشيد پاشاهان حلبك صوينى وذخيره سنى قطعله حصر وتضييقه ابتدار واطرافده اولان متسلملرينى بر مقدار عسكرله جلب وسلحدارى معيتيله ديار بكره كوندرمش اولديغى عساكرك اعاده سى ايچون كاغدلر اطاره ولاذقيه ايسكله سنه چيقارلمق اوزره ايكى بيك عساكر موظفه كوندرلمسنى سلانيك واليسنه تحرير ايله برابر درسعادته عرض وبيان حال ايتمشدر .

تحريراتى محرمك اون سكزنجى كونى استانبوله كلدى ديار بكر اختلالنى باصدرمق ايله اوغراشيلور ايكن برده حلب غائله سنك حدوثى موجب تلاش اولدى . خورشيد پاشا صاف سيرت وپاك دل ومتدين وصالح برآدم اولوب تبعه‌سنك سوء حال وحركتلرى اولسه بيله اهالينك احوال امرده در دولته عرض حال ايتملرى لازم ايكن خود بخود

اولیه فتنه ایقاعنه جرأت ایلملری تأدیبلرینی ایجاب ایدر حالاتدن بولندیغنه وذاتاً تربیه‌یه مستحق اولدقلرینه‌مبنی همان‌قیصریه متصرفی‌ابوبکرپاشانك تدارك‌ایده‌بیله‌جکی مقدار عسکرله حلب والیسی معیتنه کیتمسی واطنه والیسی جبار زاده جلال‌الدین پاشا کتخداسیله دیار بکره عسکر کوندرمش ایسه ده مقتدر وزرادن اولدیغنه مبنی حلبه‌دخی اعانه ایده بیله جکندن حلب والیسی ایله بالمخابره هرنه ایستر ایسه ایفاسنه همت ولازم کلورسه بالنفس حلبه عزیمت ایتمسی امر واشعار بیورلدقدن بشقه مقدما بغداد مصلحتی ایچون بالترتیب حلبك ایسکله‌سی اولان اسکندرونه چیقارلمش اولان طوبچی وعربه‌جی وخمبره جی نفراتنك بروجه بالا بغداد ایشلری تسویه‌پذیر اولمق حسبیله اورایه اعزاملرینه لزوم قالمامش اولدیغندن انلر دخی مهماتلریله برابر حلب والیسی معیتنه تعیین اولندیلر . حدیدی عشیرتی شیخی حمود ابراهیم حلب عصاتنه معاونت ایلمش اولدیغندن انك ترتیب جزاسی دخی امر اولندی .

خورشید پاشانك اطرافده اولان متسلملری ودیار بکره کوندرمش اولدیغی عسکری وسلانیکدن مرتب اولان طاغلی وارناود عسکرلری طاقم طاقم حلبه کلدکجه قوتی ارتمقده اولدیغی حالده معیتنه مأمور اولان اطنه والیسی جبار زاده جلال‌الدین پاشا ورقه والیسی اولان لطف‌الله پاشا کاوب یتشدیلر . بونك اوزرینه سوق اولنان عسکر ایله عصات اره سنده قسطل الحرامی نام محلده وقوع بولان محاربه‌ده عاصیلر بوزلمشیکن ینه سرفرو ایتمدکلرندن قوهٔ جبریه ایله درون حلبه کیرلمك اوزره وزرای ثلثه بیننده قرار ویرلمشیدی . ربیع‌الآخرده حلب شهری اوزرینه هجوم قوللری ترتیب اولنه‌رق برکون علی‌السحر طوبچیلر سور خارجی دینلان دیواری طوپه طوته‌رق آچدقلری رخنه‌لردن طاغلی وارنبود عسکرلری درون شهره کیرمشلر وواقع اولان زقاق مقاتله‌لرنده اشقیا طیانه‌میوب تارمار اوله‌رق بر طرفه فرار ایتمشلر بعده وزرای ثلثه‌نك عسکرلری دخی کیروب شهری ضبط ایلمشلر . بوصره ده الهٔ‌چن یدی نفر رؤسای اشقیا اعدام اولنه‌رق سرمقطوعلری وزرای ثلثه طرفندن یازیلان تحریرات مشترکه ایله برابر استانبوله کوندرلمشیدی . تحریرات مذکوره جمادی‌الاولی اوائلنده باب عالی‌یه وصول بولدی . موجب ممنونیت عظیمه اولدی . اوچنه‌ده سراسره‌قاپلو سمور کورکارو خورشید پاشایه مخصوصاً برقبضه‌ده مرصع خنجر ارسال بیورلدی .

مقدما استانبولده حلبك اختلاله بادی انجق خورشید پاشانك دائره سی خلقی ایمش یوللو سوزلر دوران ایلمش اولدیغندن بر معتمد آدم کیدوب ده فتنه‌یه بادی نه‌ایدوکنی ومتهم کیملر اولدیغی تحقیق واشعار ایلمسی قرار کیر اولوب کیلار خاصه کتخدالغندن

مخرج اسبق اربه امینی کاملی زاده مصطفی نظیف افندی سرای همایونه مناسبتلرندن طولایی نقیب الاشراف عبد الوهاب افندی ایله بینلرنده قدم الفت اولدیغنه مبنی آنك سوقیله بو مأموریته انتخاب اولندی .

خورشید پاشا صوفیه جانبی سرعسکری ایکن بو نظیف افندی آنك معیتنده نزل امینی اولوب خورشید پاشا آنك خدمتندن خوشنود اوله مامش ایدوکنه نظراً بوکره تحقیق مأموریتیله حلبه کوندرلمسی موافق حال ومصلحت اولمیوب عبد الوهاب افندی ایسه اولوقت اندرون وبیرونده نافذ الکلم اولدیغی حالده حلب وقعه سی اوزرینه خورشید پاشانك عزلیله بکلك کیسه دن ایالت تخواسنجه نظیف افندی یی حلب والیسی ایتدرمکی ذهننده قرارلشدرمش وبوراسنی نظیف افندی یه اشراب ایدرك حلبه مکمل ومحتشم دائره ایله کیتمسنی اخطار ایتمش واودخی لزومندن زیاده دبدبه ایله کیتمش ایدی . حالبوکه خورشید پاشا مقدما صدارت وسردارا کرملك مقامنده بولندیغندن هرطرفده الی اولمق حسبیله نظیف افندینك وصولندن اقدم بو خفایادن خبردار اولمشیدی .

بروجه بالا حلبك ضبطندن ایکی کون صکره مومی الیه نظیف افندی حلبه واروب شیخ بکرلی یه قریب محله ایندکده خورشید پاشا براز ایام آنی اوراده توقیف ایله خفایادن خبردار اولدیغنی آکلاتدقدن صکره یاننه جلب ایله ینه مأموریتنه لایق اوله جق وجهله احسان واکرام ایتمشدر . لکن آندن صکره استانبوله کوندردکاری محررات بربرینه مناقض ایدی . خورشید پاشانك اغراض خفیه سنه مبنی طور وطرزی محرك فساد اولدیغنی تحریراتنده ایراد ایتمشیدی . او دخی خورشید پاشانك متعلقانی ظلم وارتشایه اعتیادلرندن ناشی آقچه وبوغچه ایله بعض اصحاب کین وخصومتك اغراض فاسده سنه مبنی نیجه بی جرم کمسنه لری اتهام واعدام ولازم الازاله بونجه کسانی دخی بر تقریب غریب ایله تخلیص ایدر اولدیلردیو یازمش ایدی . لکن خورشید پاشا بروجه دلخواه عالی غائله یی بتورمکه موفق اولدیغندن نظیف افندینك تحریراتی حصیر آلتنه کیتدی . یوخسه خورشید پاشا موفق اولمامش اولسیدی حقه نك التنه کیدردی نظیف افندی دخی دودوکی چالاردی .

نظیف افندی بونك اوزرینه استانبوله عودت ایتمیوب بالاستیذان مصر طریقیله حجه کیتمش ومصر والیسی محمد علی پاشا صعید ایچنده بولنمغله آنی کوروبده حقلایه مدیغی جهتله دخی مأیوس ومحروم اوله رق ادای حج ایلدکدن صکره براً عودت ایتمشدر .

درویش پاشا دائره سنه کلنجه فی الواقع آنك قپوسی خاقی پك بوزوق ایمش . لکن

بو دخی اولوقتك حكمنجه احوال طبيعيه دن ايدی . زيرا دولتك منتظم عسكری اولميوب عسكری نامنه اولان اوجاقلرك حالی معلوم . مملكتك ضبط وربط واداره سنه واسطه دخی وزرانك قپوسی خلقی اولوب بونلر ايسه برطاقم حشراتدن عبارت ايدی . اولوقت اهل عرض ونزيه اولنعه بولنق كيميايه مالك اولمق كبی ايدی . علی الخصوص خورشيد پاشا كبی صوفی وصافدل وحسن ظنی غالب اولان وزيرلره كوره بو اغواتك ايوسنی كوتوسنی تمييز ايتمك مشكل ايدی .

غريبدركه حلب غائله سنك ختامنده طبيعی بعض كسان حقنده اجرای سياست اولنديغی اثناده خورشيد پاشانك حلبده متسلمی اولان صالح قوچ اغايه مأمورلردن بری كلوب افندم دون اخشام فقرادن برقولتقچی مولوی درويشی عسكريدن بريله مشلح منازعه سی ايتديكنه مبنی حبس اولنوب كيجه زندانده ياكاشلقله بيچاره يی بوغمشلر بوصباح درت نفر يتيميله زوجه سی پاشاقپوسنه كلوب عرضحال تقديميله عشاء ليله يه محتاج اولدقلرنی افاده ومقتول مظلومك اوزرنده بولنان اشياسنی واوزرنده برقاچ غروش چيقمش ايسه چوجقلره نفقه اولمق اوزره آنلری دخی استدعا ايتدی . عرضحالی پاشا افنديمزه بنده كز كوتوروب كيفيتی بيان ايتديكمده غاية الغايه متأسف اولوب اول مظلوملره يارم كيسه آلتون احسان ايلديلرديو قضيه يی حكايه ايتدكده صالح قوچ بونه غريب شی . دون كيجه اعدام اولنه جق يالكز اوچ كشی اولوب اعلان سياست ايچون آتيلان طوپلر دخی اوچ ايدی . وبو صباح قلعه ميدانه براغيلان جسد مقتول دخی اوچدن زياده دكل ايدی . بو آدم اكر فی الواقع خطأً قتل اولنمش ايسه اصل قتل اولنه جق آدم نجه اولمش ونره ده قالمش بن بونی اكلايوبده پاشا افنديمزی ايقاظ ايتمليم ديو تحقيقنه قيام ايتمش . مكر بوكا كلنجه درت آدم دها بی جرم اوله رق قتل ايدلمش وقتل اولنه جق درت آدم رشوت ايله كيزلوجه صاليويرلمش اولديغی ارباب وقوف خفياً خبر ويرمش . لكن ايشك اوجی اعيان بلده قطار اغاسی زاده مصطفی بكه طوقنمغله صالح قوچ اغا سكوته مجبور اولمش ايدوكی اخبار صحيحه‌دندر ديوشانی زاده تاريخنده مندرجدر . العهدة علی الراوی .

اولوقت اعيان ووجوه بلاداچنده خليجه اويله فنا آدملر وارايدی . لكن طشره‌لره مخصوص دكلدی استانبول دخی بوحالده ايدی . كرك استانبولده وكرك طشره‌لرده انسانك قدری يوق ايدی . آدم اولدرمك ايله بيليج كسمك بر كبيدی . حتی برآرالق استانبولده اراجيف چوغالمغله اوكنی آلمق ايچون مجلس وكلاده برچاره آرانديغی صرهده حالت افندی تدبير كافی اولمق اوزره شمدی اوقچيلر باشنده‌كی

بربرك باشى كسلسون سائره خوف ودهشت كلور واراجيفك آرقه‌سى كسيلور ديدكده حضاردن بريسى امان او بنم بربرمدر ديمكله حالت افندى اكا مخصوص دكل‌ئه اوته طرفده‌كى بربرك بوينى اورلسون مقصد حاصل اولور ديمش اولديغى مشهوردر .

الحاصل اوزمان كرك استانبولده وكرك طشره‌لرده قلبى قره يوركى قاتى آدملر چوق ايدى . هرطرفك اداره‌سى تعريف اولنماز صورتده بوزوق ايدى . اساسا تجديد اصول ايله دولتك اصلاح وتنظيم امورندن بشقه چاره يوق ايدى . بويولده مصر واليسى محمد على پاشا (الفضل للمتقدم) شرفنى احراز ايتمكده ايدى .

* وقايع مصريه *

كچن سنه محمد على پاشا صعيد طرفنه كيدوب شلاله‌لره قدر چيقمش ايدى اشبو اوتوزبش سنه‌سى اوائلنده مصره عودت ايدوب بواثناده ايسه اسكندريه ترعه‌سى ختام بولمغله انى كورمك اوزره اسكندريه‌يه كلمش وبوترعه‌نام همايونه نسبتله محموديه تسميه ايدلمشدر . طوغريسى محمد على پاشانك اك بيوك اثرلرندن بريدر . انك اوزرينه اسكندريه‌نك زراعت وتجارتى فوق العاده توسع وترقى ايتمش ومصرك وارداتى دخى اونسبتده آرتمشدر .

ايشته محمد على پاشا بومثللو امور نافعه ايله اعمار مملكت ايدرك بو يوزدن حاصل ايتديكى ثروت ايله هر طرفده موفق ومظفر اولمقده ايدى .

وبواثناده افريقانك ايچروسنه طوغرى توسيع حكومت ايتمك اوزره سودان سفرينه حاضرلانوب اولطرفه سوق اولنه‌جق اردويه خلال جمادى الاولاده اوغلى اسمعيل پاشانى بشبوغ وانك مقدمة الجيشنه سابق كتخداسى لاز اوغلى محمد بكى سركرده نصب ايلدى . بوسفر ايچون مرتب اولان عسكر پيدرپى جانب قبلى‌يه سوق اولنوب نهايت اسمعيل پاشادخى بوندن چندماه صكره اول جانبه عزيمت ايتمشدر .

بلادسوداندن دنغله‌ده بولنان امراى مصريه بقاياسى سودان سفرى ايچون مصردن عسكر چيقمغه باشلاديغنى خبر آلدقلرى كبى راى وامان ديلمكه مجبور اولمشلر . وعلى بك ايوبك اوغلى مصره كلوب پدرى ايچون راى وامان ايستدكده محمد على پاشا كرك اكا وكرك سائرلرينه راى وامان ويروب فقط عبدالرحمن بكى استثنا ايتمشيدى .

على بك ايوبه راى وامان بيورلديسى واصل اولدقده همان مصره كلمك اوزره حاضرلانمش ايكن ديكر كوله‌منلرانك بويله سوريدن ايرلسنه حسد ايدرك اوزرينه

اوشوب بیچاره‌نی قتل ایتمشلردر . لکن کوله‌منلر آرتق اوراده بارینه‌میه‌جقلرندن یکرمی بش نفری خلال شوالده جیزه‌یه کاوب محمد علی پاشایه دخالت ایتمشلردر .
اولوقت هرسنه عقیب عید فطرده توجیهات وزرا اولوب ابقا اولنانلرك ابقا فرمانلری کوندرلمك رسم دولت اولدیغندن هرسنه اولدیغی کبی بوسنه دخی ایالت مصرك محمد علی پاشا عهده‌سنده ابقاسنه دائر برقپوجی باشی ایله کوندرلمش اولان فرمان عالی خلال ذی القعده‌ده مصره واصل اولدقده برمعتاد طوپلر آتیله‌رق شنلك ایدلمشدر . جده والیسی اولان اوغلی ابراهیم پاشا چند ماه مقدم مصره کلمش اولدیغندن انك ابقاسی امری دخی مصرده کندوسنه ویرلمشدر .
بوایسه بر امر رسمی اولوب یوخسه اولوقت محمد علی پاشانك عزلی قابل دکل ایدی . چونکه اولوقت دولتعلیه هرطرفده متنفذ ومقتدر اولان کسانی برر برر ازاله ایتمکده اولدیغی حالده بواثناده تپه‌دلنلی علی پاشا حقنده دخی فرمان قضا جریان صادر اولمشیدی . محمد علی پاشا بوندن صکره نوبت کندوسنه کله‌جکنی بیلوب کندویه بشقه ایالت ویرلسه بیله یوه‌سندن یعنی مصردن چیقوبده بر دامه دوشمك مخاطره‌سندن چکینورایدی . بوراسی باب عالیجه دخی معلوم اولدیغندن انك مصردن عزلنه جسارت اولنه‌مازدی .

* وقایع شتی *

برقاچ سنه‌دنبرو رعایانك وعلی الخصوص روملرك اطوار وحرکاتنده بعض تحولات کورلمکه باشلادی . ازجمله اشبو اوتوز بش سنه‌سی خلالنده طرابلس شام اهالیسندن جورجی نام بر روم شهطور تعبیر اولنور سفینه‌سنه دمیاط ایسکله‌سندن تجار مالی تحمیل ایله اهل اسلامدن التی نفر یولجی دخی الوب بیروت جانبنه عزیمت ایتمك اوزره برقاچ میل آچلدقده سفینه‌ده تبعهٔ اجنبیه‌دن اولان بش نفر اشخاص ایله روم ملاحلری اتفاق ایدرك مذکور آلتی نفر مسلمانی ومخالفت قیدنده بولنان رئیس مرقومی وایکی نفر سفینه کدکاوسی اولان رومی قتل واعدام ایله فرار ایتمشلر ایسه‌ده مخالف هوا ایله میس اطه‌سی جوارنده قره اطه‌ده قره‌یه دوشمکله سفینه‌ده بولنان اشیانی صندل ایله بیروت ایسکله‌سنه اخراج ایدرلر ایکن حاللرینه رعایادن برقاچی کسب اطلاع ایله ضابطانه خبر ویردکارنده درحال مرقوملر طوتیلوب یانلرنده‌کی نقود واشیا ایله برابر ردوس سنجاغی متصرفی یوسف بکه وانك طرفندن دخی ترسانهٔ عامره‌یه کوندرلمشدر .
ینه بواثناده اینوز رعایاسندن اشخاص رئیس لفکه تعبیر اولنور سفینه‌سیله اسکندریهٔ

مصردن برمقدار تجارماليله اون بش عدد تخته صندوق واون التی طوربه ایچنده مصرصره‌سی و بش نفر مسلم و برنفر زنجی جاریه ودرت نفرارمنی و برنفر خرستیان ارناود یوجیلری ایله قالقوب ازمیر طرفه کاورکن درون سفینه ده تبعهٔ اجنبیه دن اولان درت شخص ایله اینوزلی واندره لی ملاحلر اثنای راهده بالاتفاق مذکور یوجیلری اویورکن باصدیروب اعدام ایتمشلر فقط سفینه رئیسیله برمسلم یوجی مدافعه ایدرك وتخلیص نفسلری ایچون موافقت کوسترەرك قورتلمشلر بعده مخالف هوا ظهور ایله قبرسه دوشدکلرنده ضابط بلده طرفندن جمله سی طوتیلوب موجود اموال واشیا ایله برابر کذلك یوسف بکه وانك طرفندن ترسانه‌یه کوندرلمشلردر . بروجه بالا ازباندیدلر درسعادته لدی الورود صلب اولنوب اموال واشیانك اصحابی بالتحری کندولرینه تسلیمی امر وفرمان بیورلمشدر .

وینه بواثناده بوغاز ایچنده تکثر ایتمش اولان خرواتلر صوبندلرنده قره‌دکز بوغازی قلعه‌لری یماقلریله غوغ و برقچ یماغی قتل ایتمارله اول حوالیده بولنان یماقلر یتیشه‌رك وافرینی اتلاف ایتدکدن صکره یماقلر دخی صوچلی صوچسز راست کلدکلری خرواتلری قتله مبادرت ایتمکله بوده بربشقه فساده مؤدی اولدی . دفع فساد ایچون هپ خرواتلرك درسعادتدن دفعیله فیما بعد بورایه ورودلرینه رخصت ویرلمامسی خصوصنه قرار ویرلدی . وخرواتلرك برقسمی قره طاغلو اولوب تبعهٔ دولتعلیه دن ودیکر برقسمی دخی آوستریا دولتی تبعه‌سندن اولمغله قره طاغلو اولنلر مملکتلرینه اعاده وآوستریا تبعه‌سندن اولنلر دخی مملکتلرینه کوندرلمك اوزره آوستریا سفارتنه تسلیم اولندیلر . صکره قره طاغلو خرواتلر دولتعلیه رعایاسندن اولدقلری بیانیله استرحام سیاقنده عرضحال ویرملری اوزرینه انلر بومعامله‌دن استثنا قلندیلر .

بواثناده ایکی قطعه سفینه ایله یوز اون نفر روم رعایاسی و برنفر مسلم درسعادته کلوب وسببی معلوم اولمدیغی جهتله دقت نظری جلب ایدوب لدی التحقیق تپه دلنلی علی پاشانك آدملری اولدیغی آکلاشلدی وهمان مخصوص مباشرلر معیتیله غلوس ایسکله‌سنه اعاده اولندیلر .

* تپه دلنلی علی پاشانك بعض احوالی *

یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشا انواع دسائس ایله جوارنده‌کی ارناود بکلرینك خانمانلرینی خراب ایدرك طوسقه‌لق قطعه‌سنی قبضهٔ تصرفنه الدقدنصکره کغه‌لق طرفه دخی تعدی ایدر اولمشیدی .

مصر والیسی محمد علی پاشا کبی اودخی عساکر موظفه سرکرده‌لکندن یتشمه اولوب

طور ومشوارنده اكا تقليد ايديور ايدی . حالبوكه بينلرنده بون بعيد وار ايدی . چونكه محمد علی پاشا ادارۂ عسكريه‌دن زياده امور سياسيه‌ده ماهر وفوق العاده دورانديش ومدبر برذات اولوب بروجه بالا مصری اعمار ايله مملكتك ثروتندن استفاده ايلر ايدی . علی پاشانك اداره‌سی ايسه حالا برباشی بوزوق عسكر سركرده‌سنك معاملاتنه بكزر ايدی . وتكثير زراعت وتجارت ايله قری وقصباتك اعمارينه صرف مساعی ايده‌جكنه برچوق كويلری برر تقريب ايله چفتلك هيئتنه قويه‌رق زراعتك تدنيسنه سبب اوله‌يور ايدی . واهل قريه ايكن چفتلك مستأجری وديكر صورتله انك مغدوری اولان خرستيانلر انك مظالمندن قورتلمق اوزره زوال دولتنه ترقب ايلر ايدی . كندوسنه ظهير اولان طوسقه بكلری واغالری ايچنده دخی پك چوق مشتكيلری وار ايدی .

الحاصل علی پاشانك اداره‌سی ذاتا معقول ودولتجه مقبول اولميوب فقط موره‌ده وحواليسنده عصيانه مستعد ومنهی اولان رومهلك اوزرنده بريوك باصقی ايدی . بناءً عليه حالت افندی آنك ازاله‌سنی التزام ايلديكی حالده رئيس الكتاب جانب افندی بوكا مانع وسائر وكلانك اكثری دخی اكا تابع ايدی .

اول اثناده ايسه روم ايلده بر بيوك لغم حفر اولنمش باروتی فتيلی قونمش فرصت الويرديكی كبی آتش ايدلمك اوزره حاضر لانمش ايدی . حالت افنديك اصراريله بروجه آتی ظهوره كلان تپه دلنلی وقعه‌سی بولغمه آتش ويردی دولتك باشنه بيوك فلاكتلر كتوردی .

تفصيل حال بومنوال اوزره‌در كه مقدما علی پاشا كنغه‌لق قطعه‌سنك امورينه مداخله ايتمكه باشلايوب ماط ودبرۂ زير بكلرينه اعانه ايدرك دبرۂ بالانك بعض قراسنی يغما ايتدرمشيدی . ودبره خاندانندن يوسف بك اكا مخالفت ودولته شكايت ايتمكله جلد عاشرده بيان اولنديغی اوزره طرف سردار اكرميدن كندوسنه توبيخنامه كوندرلمشيدی . علی پاشا دكله‌ميوب صكره دبرۂ زير بكلری واسطه‌سيله قيرچوه‌ده دخی براختلال چيقارمشدر . بوندن بشقه علی پاشا دراج طرفنه دخی مداخله‌دن كيرو طورمازدی .

شويله‌كه : قپلان پاشا زاده عبدالرحمن بكی قوايه‌لی ابراهيم بك عليهنه تحريك واوغلی مختار پاشا زاده محمود بكه عبد الرحمن بكك همشيره‌سنی تزويج واكا اعانه ايله تيران قلعه‌سنی ضبط ايتدرمش وپكلين قلعه‌سندن سليمان بكی اخراج ايله كندو بلوكباشيلرندن برينی اقعاد ايتمش ايدی . كنغه‌لق خاندانلری علی پاشانك بوحركاتندن شبهه‌لنه‌رك يرلرينی يورتلرينی محافظه قيدنده بولنمشلر ايسه‌ده علی پاشا كليتلو اقچه صرف ايله ماط ودبرۂ

زیر نکاریی جاب ایدرك كغه‌لق حدودنده ایجه فوت آلوب بر تقریب ایله اول طرفه سوق عسكر ایدرك اوخری وایلبصان سنجاقلرینی ضبط ایلمشیدی . بوخصوصلردن بحثله كندوسنه نصیحت اولندقجه هربرینی بر صورت ایله تأویل ایله تبرئهٔ ذمت ایلردی .

سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك اقصای املی یكیچریلرك تربیه‌سی اولوب بوایسه حالت افندینك ایشنه الویرمدیكی جهتله بونی تأخیر ایچون هروقت طشره‌لرده بروقعه احداث ایله ذهن همایونی اشغال ایتدیكی كبی بروقتدنبرو بو تپه دلنلی غائله‌سی چیقاروبده آنكله دخی براز وقت قازانمق ایستردی . روملر ایسه موره جهتنده مضمر ضمیرلری اولان فتنه‌یی اویاندیره بیلمك اوزره علی پاشانك زوالنی آرزو ایدرك بوخصوصده حالت افندی‌یی اغفال قیدنده اولوب اودخی فنارلولر مكتبندن چیقمه اولدیغی جهتله آنلره الدانور وانلرك منافقانه‌سوزلرینه اینانور ایدی. یوخسه روملرك سوء نیتلرینه دلالت ایدر پك چوق اماره‌لر كورلمكده ایدی . بوجهتله اصحاب بصیرت اولان رجال دولت اویله تنك وتك بروقتده روم ایلیجه برمسئله چیقارمقدن اجتناب ایدرلردی .

حتی حالت افندینك عرض وافاده‌سی اوزرینه ذات شاهانه تپه دلنلی ایشنی مراق ایدوب وكلایی اندرون همایونه جلب ایله مسئله‌یی درمیان ایتدردكده رئیس الكتاب جانب افندی تپه‌دلنلی علی پاشانك پایه‌دن عزلی انواع محاذیری مؤدی وبلكه روم ایلینك الدن چیقمسنه بادی اوله بیله‌جكی جهتله اصلا جائز اولمدیغنی سویلمش وسائر وكلا دخی اكا تبعیت ایتمش اولدیغی جهتله حالت افندینك رأیی ابطال اولنمشیكن حالت افندی بوایشك آرقه‌سنی براقیوب پادشاهی اقناعه چالشمقده اولدیغندن ذات شاهانه صدر اعظم رؤف پاشایی مخصوصا سرای همایونه جلب ایله مذاكره ایتدكدن صكره جانب افندی‌یی دخی آیروجه جلب ایله استكناه مسئله ایتدكده جانب افندی رأی سابقنی تأیید ایله حالت افندینك رأیی جرح ایتمشیدی .

بعده رؤف پاشا ومكی زاده كبی اهل متانت وحیثیت ذاتلر عزل ایله یرلرینه دها خفیفجه آدملر كلدی . حالت افندی‌یه میدان دها كنش قالدی . لكن جانب افندی ینه رأینده ثبات واصرار ایله مخالفینه پیشدار ایدی .

بناءً علیه اره‌صره علی پاشایه نصیحت یاتوبیخ یوللو امرنامه‌لر تحریر اولنمق وانك طرفندن عرض معذرت وتبرئهٔ ذمت یولنده جوابلر آلنمق ایله اكتفا اولنه‌یوردی . فی‌الواقع علی پاشا هرنه ایسه پك اختیار اولدیغی جهتله قریب العهدده بالطبع وفاتیله پایه ایشلری دوزلەجكنه نظراً تعجیله مجبوریت یوق ایدی . فقط بعض احوال متسلسله تپه دلنلی وقعه‌سنی تعجیل ایتمشدر .

شویله‌که : یانیه وجوهندن اولان پاشو بکدن مستشعر اوله‌رق آنی اعدام ایتدرمك ایستیوب او دخی درامه ناظری محمود بك یانه فرار و التجا ایتدکده علی پاشا انك بهمه‌حال تأدیبی ایچون ارقه‌سنه دوشوب باب عالی‌یه مراجعت ایتمسی اوزرینه محمود بکدن رسماً ایستنلمش ایسه‌ده محمود بك انی اخفا ایله اله ویرمامشیدی .

مؤخراً محمود بك درسعادته کتورلدی دولتجه بعض مناصبده قوللانلدی کذلك پاشو بك دخی استانبوله کلدی ملتفت اولدی . یکیشهر وجوهندن ودرکاه عالی قپوجی باشیلرندن زین‌العابدین بك‌که برمیر فیلسوف نظیر اولوب برارالق درسعادته جلب اولنه‌رق چاوشباشی وکتخدای صدرعالی اولمشیدی بعض چفتلکات وسائر عقارات ایشلرندن طولایی تپه دلنلی علی پاشادن دلگیر اونغله حالت افندینك علی پاشا حقنده اولان افکارینی ترویج ایده‌کلدیکنه مبنی حالت افندینك حسن توجهنه مظهر ایدی .

انلرك وعلی الخصوص پاشو بکك استانبولده بولنمسی ایسه علی پاشایه داغ درون ایدی . برکون پاشو بك قوناغنده پنجره یاننده اوتورر ایکن زقاقدن کچن ارناودلر انی اعدام ایچون اوزرینه قورشون اتدیلر ایچلرندن سلیمان طوتیلوب استنطاق اولندقده بوایشی علی پاشانك امری و استانبولده بولنان آدملرینك تعلیمی اوزره ایشلمش اولدقلرینی اقرار ایتدی . پاشو بك اعدام اولنه‌مامش ایسه‌ده علی پاشانك دشمنلرینی استانبولده بیله فدائی ارناودلره اعدام ایتدره‌بیله‌جکی ملاحظه‌سی پك چوق ذواتی اورکتدی .

ایشته بونك اوزرینه حالت افندینك صبری پاندی . همان علی پاشانك قپوجوقداری واستانبولده بولنان سائر آدملری یانیه‌یه طرد ودفع اولندی . وجمادی الاولی اواخرنده تپه دلنلی علی پاشانك حرکاتنه دقت ایله متبصرانه حرکت اولنمسی اول حوالیده‌کی وزرا ومیرمیران واعیان طرفلرینه اشعار وتوصیه قیلندی .

وماه رجبك اواسطنده دربندات نظارتی علی پاشا عهده‌سندن وترحاله سنجاغی اوغلی ولی پاشا عهده‌سندن رفع ایله خصمی اولان درامه ناظری سالف‌الذکر محمود بکه بارتبهٔ وزارت توجیه بیورلدی . وبونك اوزرینه ولی پاشا بلا رخصت کیدوب پروزه قلعه‌سنه کیرمش اولدیغنه بناءً وزارتی رفع ایدلدی .

ویانیه سنجاغی علی پاشا عهده‌سنه براغلدی ایسه‌ده دربنداتدن آدملرینك قالدیرلمسی ویانیه سنجاغنك خارجنده برقریه‌یه بیله مداخله ایتمامسی وکرك کندوسنك وکرك اوغلی مختار پاشانك ترحاله وسلانیك سنجاقلری داخلنده وسائر طرفلرده اولان چفتلکلرنده یالکز بر یازیجی بولندیریله‌رق طرفلرندن عسکر قونلمامسی واکر

چفتلکلرینك امر محافظه‌سنه حکومت محلیه‌لری طرفلرندن تقید واهتمام اولنمازایسه
اول حالده طرف دولتدن امر محافظه‌لرینه اهتمام اولنمسی شرط قیلنوب بوشرائطه
رعایت ایتمزایسه فمابعد عفوی قابل اوله‌میه‌جغی کندوسنه بیلدیرلدی . وعلی پاشانك
بوشرائطه رعایت ایده‌میه‌جکی معلوم اولدیغندن اوائل رمضانده بو خصوصه دائر
اشقودره مع اوخری و ایلبصان متصرفی اولان اشقودره‌لی مصطفی پاشایه ومناستر
قائمقامی رستم بك و قیرچوه و دبره اعیانی عباس بك کبی کغه‌لقده متنفذ اولان
ذواته وسلانیك متصرفی اولان سیروزی یوسف بکه واینه‌بختی محافظی پهلوان
ابراهیم پاشایه واغریبوز وودین محافظلرینه بشقه بشقه امرنامهٔ سامیلر یازلدی .
وعلی پاشا ماده‌سنده قوللانلمق اوزره روم ایلی والیسی قوانوس زاده حسین پاشا
معیتنه طوپجی وعربه‌جی اورته‌لری وخمبره‌جی نفراتی کوندرلدی . وحلب والیسی
صدر اسبق خورشید پاشانك مأموریتی موره والیلکنه تحویل بیورلدی .

وفی‌الاصل ارناودلق ساحلندن نشئت ایله تجار قپودانی اولوب امور بحریه‌ده مهارت
ومعلوماتنه مبنی کچوك حسین پاشا زماننده ترسانه‌یه النان والحالةهذه قپودانهٔ همایون
قپودانی بولنان نصوح زاده علی بك پروزه صولرنده طولاشه‌رق بحراً دخی علی
پاشایی تضییق ایتمك وارناودلق ایچنه اعلاننامه‌لر نشر ایلمك اوزره برفلو دونما ایله
خلال رمضانده اول طرفه بادبانکشای عزیمت اولدی .

اول اثناده علی پاشا کراراً و مراراً در دولته مراجعت ایله استدعای عفو و مرحمت
ایده‌کلدیکی جهتله اوائل شعباندن اواخر رمضانه قدر مخابرات ایله وقت کچورلدی .
روملر ایسه برطرفدن حالت افندی‌یی ودیکر طرفدن علی پاشایی قیزدیره‌رق هنکامهٔ
قتالی قیزشدرمقده اولدقلری جهتله محاربه اماره‌لری کوندن کونه کسب قوت ایلدی
علی پاشا دخی طرف طرف تدارکات حربیه‌یه باشلادی .

حالبوکه ذاتاً کغه‌لر ایله طوسقه‌لر بیننده تنافر اولدیغی حالده بالاده بیان اولندیغی
اوزره علی پاشانك کغه‌لق ایچنه طوسقه عسکری ادخال ایله بعض محللری ضبط
ایتدرمسی کغه‌لره کران کلدیکندن انك نظر دولتدن سقوطنی کوردکاری کبی
طرف طرف حرکته باشلادیلر . اشقودره‌لی مصطفی پاشا ایسه بتون کغه‌لری اله
آله‌رق قره محمود پاشا کبی زیاده نفوذ وقوت قازانمق آرزوسنده بولنمغله بو مسئله‌یی
فرصت اتخاذ وهمان علی پاشانك اوطرفده‌کی عساکری اوزرینه هجوم واقتحام
ایدرك انلری کغه‌لق حدودندن طرد ایله اوخری وایلبصان سنجاقلرینی ضبط
ایدیورمش وعلی پاشا طرفندن طرد اولنان سلیمان بکی پکلین قلعه‌سنه اقعاد ایتدیرمش
وقپلان پاشا زاده حاجی پاشا دراج قلعه‌سنی ترك ایله فرار ایتدیکندن اورایه دخی
سلحدارینی کوندرمش ایدی .

الحاصل علی پاشانك كغەلقدن الی كسلدی و بوصورتلە محاربەیە باشلانمش اولدی . بوصرەدە روم ایلی والیسی طرفندن اولونیە سنجاغی متسلمی نصب اولنان رضوان بكی مركز لوا اولان براتە اقعاد ایچون پالاسی محمد پاشا زادە میرمیران اسمعیل پاشا و برادری علوبك مأمور اولوب براتە طوغری حركت ایلە جوارندەكی قریە و ناحیەلری ضبط ایدرك براتە تقربلرندە اهالی ارادۂ سنیەیە عرض انقیاد ایتمكلە اورادە بولنان علی پاشا زادە مختار پاشا و صالح پاشا برات قلعەسندە محصور قالەرق ویرە ایلە چیقوب كیتمشلر . بووقعە ایسە علی پاشانك طوسقەلق ولاپلق جهتندە اولان نفوذینە دخی سكتە كتورمش ایدی .

ینە اول اثنادە علی پاشانك روم بوكباشیلرندن اولیسە قرلی ایلی طرفندە بابا پاشانك عسكریلە چارپیشەرق موجود معیتی اولان عسكریلە یانیە طرفنە رجعت ایدوب دربندات محافظی محمود پاشا دخی دربندات قضالرینی بر بر ضبط ایلمكدە اولدیغی جهتلە علی پاشانك بوجهتدن دخی دائرۂ حكومتی طارالمقدە ایدی .

شوالك دردنجی كونی اجرا اولنان سنە باشی توجیهاتندە علی پاشا یانیەدن عزل اولنمیوب بروجە بالا بعض شرائط ایلە یانیە سنجاغی عهدەسندە ابقا اولنمش ایسەدە هیئت مسلحە ایلە مقاومتە مهیا بولنمسی دولتە عصیان دیمك اولدیغنە بناءً اواسط شوالدە یانیە سنجاغی كندو عهدەسندن و دلونیە سنجاغی حفیدی محمد بك عهدەسندن رفع ایلە بارتبۂ وزارت سالف الذكر پاشو بكە توجیە و كرك علی پاشانك و كرك اولاد واحفادینك رتبەلری رفع اولنەرق تپە دلندە اقامتلری امر اولندی . بعدە علی پاشانك اعدامی حقندە فرمان قضا جریان اصدار ایلە موجبنجە اواسط ذی القعدەدە اول طرفدە بولنان مأمورینە بشقە بشقە امر عالیلر ارسال و پاشو پاشانك یانیەیە اقعادیچون اولوقت سلانیك متصرفی بولنان سلیم سری پاشانك اولاد فاتحان عسكرینی بالاستصحاب اولطرفە عزیمتیلە موسم شتا دخولندن مقدم اكمال مأموریت ایلمسی استعجال قیلندی .

علی پاشانك پروزە لیماننده اون التی قطعە كمیسی اولوب انجق قپودان علی بك دونمای همایون ایلە ارناودلق سواحلندە طولاشمقدە اولدیغی جهتلە بوكمیلر لیماندن طیشارو چیقەمیورلردی . دونمای همایون سفینەلرینك دخی لیمانە دخولنە مانع اولمق اوزرە ولی پاشا پروزە لیمانی اغزینە كمی باترمشیدی . لكن مذكور اون التی قطعە كمینك اوچیوزی متجاوز طائفەلری ایلە قپودانلرینك اكثری اندەلبقو و مسولنك و قلاقشدی رعایاسندن اولمغلە اینە بختی محافظی بابا پاشا انلری اقربالری واسطەسیلە جلب ایلمش اولدیغنە مبنی مرقوم قپودانلر اول كمیلری كیجەلین پروزە پیشگاهندن قالدیروب

وكورفزك نهايتنده برمحله كتوروب پهلوان پاشانك ساحلده مهيا اولان عسكرينه تسليم ايتمشلر ايسه‌ده بونلرك دكزه اخراجى پروزه‌نك ضبطنه موقوف اولديغندن كيفيت قپودان على بكه بيلديرلمشدر .
قپودان على بك ايسه حرب وضرب ايله قومانچه قلعه‌سنى ضبط ايتدكدن صكره پارغه‌يى ابلوقه ايتديكى صره‌ده دلونيه وجوهندن الماس اغا وبرادرى طاهر اغا برقاچ بيك عسكرله كله‌رك براً دخى پارغه‌يى محاصره ايتملريله پارغه وايا قلعه‌لرى تسخير قيلنمش ورأى وامان اعطاسيله ولى پاشا زاده محمد پاشا دونمای همايونه النمش وبعده بيك بشر يوز نفر ايله الماس اغا قاقوسيل قلعه‌سى اوزرينه وطاهر اغا پروزه اوزرينه سوق اولنمش وقپودانه بك دخى پروزه‌يى آبلوقه ايتمك اوزره حركته مهيا بولنمش اولديغى خبرلرى بواثناده درسعادته وارد اولمغله الماس وطاهر اغالره خاصه سلحشورلغى احسان بيورلمشدر .
بروجه بالا درجنك اول اشقودره‌لى مصطفى پاشا اوخرى وايلبصان سنجاقلرينى وپلاسلى زاده اسمعيل پاشا اولونيه سنجاغنى ضبط ايديويرمش ودرامه‌لى محمود پاشا دربندات قضالرينى ضبط وبابا پاشا قارلى طرفنده‌كى على پاشا عسكرينى طرد وقپودانه بكك قومانچه وپارغه سواحلنى تسخير ايلمش اولدقلرينه نظراً يانيه ايشنك قريب العهدده ختامنه انتظار اولنه‌يوردى . حالت افندى بوحالدن فوق العاده ممنون ومنبسط اولوب يكيشهرلى زين العابدين بك دخى انك موفقيتندن بحثله ثناسنى نشر واشاعه ايتمكده ايدى . على پاشا ايسه انكلتره‌دن جلب ايتديكى وافر طوپ وتفنك وجبخانه ومهمات سائره ايله يانيه قلعه‌سنى تجهيز ودرونه كايتلو ذخيره جمع وادخار وقلعه‌نك واروشنى احراق بالنار وحرمنى قاقوسيل طرفنه واوغلى ولى پاشانى پروزه‌يه ارسال ايدرك درت بيك قدر كزيده مسلم وروم عسكرلريله قلعه‌يه قپانمش وقوياً مدافعه‌يه حاضرلانمش اولديغى جهتله الده كچورلمسى مشكل ايدى . بوبابده حالت افنديك حسابى نفس الامره موافق دكل ايدى . بناءً عليه ايشك اوزامسى مأمورينك رخوتنه حمل اولنوب ايام شتا ايسه تقرب ايتمكده اولديغندن لاجل الاستعجال تذكرهٔ اول حالت افندى اواخر ذى الحجه ده اول جانبه كوندرلمشدر .

(وقايع سنه ١٢٣٦)

اشبو اوتوز آلتى سنهٔ هجريه‌سى محرمنك غره‌سى بيك سكز يوز يكرمى سنهٔ ميلاديه‌سى ايلول روميسنك يكرمى يدنجى كوننه تصادف ايدوب كرسته كسمك موسمى اولديغنه مبنى همان جانب ميرى ايچون كرسته قطع ونقلنه وتجدداً ابكاك سفينه‌لر انشاسنه باشلاندى .
صفرك بشنجى كونى استانبولده غايت شدتلو برفورتنه ظهوريله خيلى خسار ويردى .

شانی زاده بونك احكام فلكیه سنی و صورت وقوعنی بیان مقامنده دیرکه (طول قسطنطنیه‌ده اواسط ذی الحجه‌ده زائچهٔ فصل حریفك وتد عاشری برج جوزا و محرم اجتماعنك عاشری میزان وعقرب تحویلنك عاشری ینه برج عقرب واقع اولوب صاحبی اولان مریخ درجهٔ بیت عاشرده مجاسد وعطارده مقارن وبعده صفر اجتماعنك دخی خانهٔ عاشری جوزایه مصادف اوله‌رق بو وجهله طوالع مزبوره‌نك اوتاد هوائیه‌سی بروج هوائیه وقوع بولمسی احكامیون قولنجه دلیل شدت ریاح و مریخك وتد مرقومده بولنمسی علامت برق ورعد وصاعقه وصیاح وعطاردك بهرام ایله قرانی نشانهٔ فتح باب باران وبواثناده کیوانك مثلثهٔ ناریه‌دن برج حملده بولندیغی برودت کرهٔ هوایه برهان اولمغله باحكمت حكیم ذوالاقتدار) ماه صفرك بشنجی یوم بازار غرب طرفندن وزان اولان روزکار ساعت اون وقتلرنده دفعةً شدتلنوب مقابل اولان بعض ابنیه‌نك کرمید وجاملرینی تارومار وقورشون پوشیده اولنلرك قورشونلرینی سوکوب بوکوب اته‌رق وبعض اغاجلری دویروب قیره‌رق وافر خسار ایلدی درعقب رعد وبرق وصواعق شدیده ایله باران وفندق قدر طولودخی یاغوب بودخی باغ وبوستانلره عظیم زیان ایلدی. وبلاط قربنده عوض افندی جامعی وجراح پاشا جامعی مناره‌لرینه وسائر بنالره صاعقه نازل واحكام بهرام درعاشر بویوزدن حاصل اولدی. وداود پاشا مناره‌لرینك کلاهلرینی قاپوب اندا ختهٔ سطح تراب ایلدی. وشهزاده جامعی حولیسنده برکبیر چناری درعقب کوکیله قطع ایدوب خیلیجه مسافه‌یه قدر سوریه‌رك قلوب تماشاکرانی دهشتله مشحون وطوله باغچه وامثالی یرلرده جسیم اغاجلر وعظیم سرویاری ییقوب سرنكون ایلدی. وخاصكوی اوکنده مربوط افرنج تجاری سفینه‌لرندن برینی ساحلدن فك ایدوب ترسانه اوکنه قدر کتوردکده دویروب غرق ایلدی. ودریانك خروشندن ساحلده اولان ابنیه وخصوصا صالی پازارندن اورته‌کویه قدر چوق یرلر زیان دیده اولدی.

غرائبدندرکه بوفورتنه امیر کوندن یوقارویه تجاوز ایتمیوب قربنده وقره دکزده بولنان سفائن استانه‌یه کلمدکجه بوندن خبردار اولمدیلر (وهو علی كل شیء قدیر) انتهی.

* یانیه‌نك محاصره‌سی وموره‌ده ودیکر بعض مواقعده *

* اختلال اماره‌لرینك ظهوری *

بالاده بیان اولندیغی اوزره تپه دلنلی علی پاشانك اعدامی حقنده فرمان قضا جریان اصدارایله روم‌ایلی وسلانیك وموره والیاری ویانیه‌متصرفی نصب اولنان پاشو پاشا

واینه بختی وقارلی ایلی سنجاقلری متصرفی وزیر دلیر بابا پاشا واول حوالیده بولنان سائر محافظ ومتصرف پاشالر وبکلر واغالر هپ علی پاشا اوزرینه مأمور بیورلمش وجمله سنه قوماندە ایتمك اوزره بروجه بالا موره والیسی اولان خورشید پاشایه سرعسکرلك عنوانی ویرلمش وکندوسنه خلال صفرده ضربخانهٔ عامرەدن بیك کیسه اقچه خرجلق کوندرلمش در .

سالف الذکر بابا پاشانك محموما زبون پنجهٔ اجل اولدیغی خبری خلال محرمده سامعه خراش دولت اولدقده اینه بختی سنجاغی قلعه‌سنك محافظه‌سی شرطیله پلاسلی زاده میرمیران اسمعیل پاشایه وقارلی ایلی سنجاغی بروجه الحاق اغریبوز سنجاغی متصرفی قصاب باشی وزیر حسن پاشایه توجیه ایدلمشیکن متعاقبا اغریبوز وقارلی ایلی سنجاقلری رتبهٔ وزارتله سیروزی اسمعیل بك زاده یوسف بکه بالتوجیه سلانیکدن مرتب اولان اولاد فاتحان عسکری انك معیتنه ویرلمش وسلانیك وقواله سنجاقلری کذلك رتبهٔ وزارتله سابقا خورشید پاشانك کتخداسی اولان قپوجی باشی سید احمد اغایه واولونیه سنجاغی مومیٰ الیه اسمعیل پاشایه واینه بختی سنجاغی مشار الیه حسن پاشایه توجیه بیورلمش در .

تپه دلنلی علی پاشا محافظهٔ جان ایچون بروجه بالا قلعه‌ده تحصن ومدافعه‌یه قیام ایله برابر هر طرفده اختلالر چیقاره‌رق دولته شاشقینلق ویرمك اوزره یانیه جوارنده وموره نیم جزیره‌سنده بولنان روملری تحریك وعصیانه تشویق ایتدکدن بشقه صربستانه وافلاق وبغدانه وآقدکز اطه‌لرینه مأمورلر اعزام ایلمشیدی . روملر ایسه بر مدتدنبرو بر بیوك اختلال چیقاره‌رق اوزره فرصت کوزتمکده اولدقلرندن بو وقعه‌یی بر بیوك فرصت اتخاذ ایتمشلر ایدی .

خورشید پاشا حلبدن موره‌یه کاوب مقر ولایت اولان طرابلیجه‌ده حرمنی وجزئی عسکر ایله والی قائممقامی اولمق اوزره کتخداسی صالح اغانی براغوب کندوسی موره‌نك بالجمله اهل حرب وضربنی استصحاب ایدرك یکیشهر طریقیله یانیه‌یه عزیمت ایلمشیدی . حالبوکه انك حرکتی عقیبنده بعض قصباتده‌کی خرستیانلر کویا دولت عسکر سوقیله بزی قیره‌جق ایمش دیو اوحر بشر کویلره نقل خانه ایتمکه واختلال اماره‌لری ظهور ایلمکه باشلامش اولدیغندن طرابولیجه وجوهی محکمه‌ده عقد مجلس ایله قوجه باشیلری جلب واستکناه احوال ایتدکلرنده قوجه باشیلر بزده بو حرکته متحیرز بزم بوکا رضامز یوقدر بو فساد غالبا تپه دلنلی طرفندن اولمق کرکدر علی پاشا جای کریز بوله‌میوب اضطراب محاصره‌دن ناشی موره طرفنه براز حیدود امرار ایله تشویش ویریور تاکه دولت دخی بحسب الظاهر رعایانك سوء

حركتلرينه ذهاب ايله محاصره سنه مأمور اولان عسكرك بعضيسنى تفريق ايله كندوسى شدت تضييقدن خفت بوله . بوندن بشقه برشى خاطره كلمز لكن تسكين قيل وقال ايچون اطرافه مباشرلر تسيار ودسپوتلر و پاپاسلر احضار اولنسون ديه‌رك حضارى اغفال ايتمشلر وفر بشينه قوجه باشيسى پاپا عالكسى بن قضامده اولان رعايايه كفيلم ديو تذييل مقاله اغفال ايتمش . بعده وجوه بلده قائممقام صالح اغانك قوناغنه كيدرك رؤساى روحانيه‌يى احضار ايچون مباشرلر ارسال ايتدردكدن صكره صالح اغا ايله دخى بشقه‌جه استشارهٔ مصلحته كيرشدكلرنده موره‌نيم جزيره‌سنده يوز اللى بيك خرستيان رعايا اولوب لا اقل قرق بيك قدرى جنكه يارار بونلره مقابل اهل اسلام ايچنده اون ايكى بيك قدر اهل حرب وضرب چيقار لكن انلرك اكثرى سرعسكر پاشا معيتيله سفر بر اولدقلرينه مبنى تيز الدن بش آلتى بيك عسكره احتياج كورلمكله كيفيتى بامحضر سرعسكر خورشيد پاشايه بيلدرمشلر . خورشيد پاشا يكيشهرده ايكن بومحضر كندوسنه لدى الوصول معيتنده‌كى عسكردن اوچيوز قدرينى بعض رؤسا ايله برلكده اعاده ايتمش وكندوسى يانيه جانبنه كيتمش ايدى . يكرمى بش كون مرورنده عساكر مطلوبه‌نك ارسالى تكرار استدعا اولندقده خورشيد پاشا اكر رعايانك ادنى مرتبه سوء حركتلرى ظهوره كلور ايسه هر بر طاشنه برآدم بدل اوله‌رق برق خاطف كبى عساكر بيشمار كوندريله‌جكنه اشتباه اولنميوب همان جزيره‌نك محافظهٔ امن واسايشى اسبابنك استحصالنه دقت اولنمسى ضمننده جواباً اواخر صفرده مغرورانه بركاغد ايله كلان تاتارى چويردى. طرابليچه‌يه لدى الوصول جمله مواجهه‌سنده قرائت اولنوب هركسه حيرت الويردى . چونكه موره اهاليسنك اكثرى خرستيان اولمغله انلر كندولرينه نسبتله اقل قايل اولان اهل اسلام اوزرينه بغتةً هجوم ايدوبده انلرى امحا ايتدكدن صكره عسكر كوندرمنك فائده‌سى اولمازدى . بناءً عليه طرابليچه‌لولر تكرار سرعسكره فرياد نامه‌لر تقديميله عسكر ايستمكدن خالى اولمديلر .

ايشته خورشيد پاشانك برنجى خطاسى بو اولديكه دشمنى حقير كوردى . موره جزيره‌سى روملرينى سله وتوقات التنده سرفرو ايدر اسكى رعايا ظن ايديوردى . انلر ايسه اوسته‌لردن دستور الوب بربيوك عصيان واختلاله حاضر لانمقده اولدقلرى حالده اكمال تداركات ايچون وقت قازانمق اوزره حكومتى اغفاله چاليشيورلر ايدى . موره ترجمانى استفناكى ايله قوجه باشيلرندن بعضيلرى بو اثناده صداقت يولنده بر مرتبه دها تغليط اذهان ايچون قائممقام صالح اغانك يانته كلوب افندم مقدما يكرمى سالى خلالنده والى بولنان جبه جى عثمان پاشانك زماننده زانطه اطه سنه فرار ايله

انكليز تبعيتنى اختيار ايدن قولوقوترونى وقلاور يطه‌لى پكمزا وخرستو ونيكيتارا
نام خائنلر جزيره‌يه كلوب حالا مانيه باشبوغى پترونك يانـنده اولدقلرينى صورت
صداقتده اخبار وتجسسلرينه اعتنا اولنمسنى اخطار ايتدكلرينه مقارن مرقوم
پكمزانك مقدما خدمتنده اولوب الآن غستون قضاسنده بولنان خدمتكارينه خفيةً
خرستيان ارناودلردن علوفه‌لو عسكر تداركى سپارشنى حاوى كوندرديكى كاغد
مزورى بر تقريب طوتلمغله مرقومك احضارينه واول حوادثك مانيه باشبوغندن
استخبارينه آدملر كوندرلمش وپكمزانك آدمى طرابليچه‌يه بالاحضار مواجهةً
وجوهده استنطاق اولندقده پكمزا جانبندن بكا اويله بر كاغد كلدى لكن حقيقت
مصلحتى بيامم ديو انكارنده اصرار ايتمكله حبس ايدلمشدر . مانيه باشبوغنه كيدن
تاتار دخى عودت ايله انك طرفندن برمكتوب كتوردى .
مألى (سؤال اولنان اشقيا سراً وعلناً تحرى قلندى جزيره‌يه كلدكلرينك اصلى اولمديغى
تحقيق اولندى كلملرى دخى محالدر . فقط دفع سوء ظن ايچون اوغلمى ويازيجمى
واون بش قدر خواص اتباعمى على طريق الرهن كوندره‌يم بوكا امنيت اولنماز ايسه
كندم كله‌يم) ديو تأمينات ويرمكدن عبارت ايدى . بونك اوزرينه اوغلى ايله برقاچ
آدمى طرابليچه‌يه جلب ايله رهن اوله‌رق آليقونلمشدر .
اطرافدن دعوت اولنان قوجه باشيلر دخى كلوب انجق قلاوريطه وغستون ووستيچه
وباليه بادره قوجه باشيلرى كلديكندن انلرك دخى جلبى ايچون هاشم تاتار كوندرلدكده
كيمى تمارض وكيمى كندو حركتنى ديكرلرك حركتنه تعليق ايدوب قلاوريطه
قوجه باشيسى سوتيرى ايسه بزم طرابليچه‌يه دخولمز محالدر زيرا بزه نافذ الكلم
مسلمانلردن كاغد كلدى كه وارديغمز كبى اعدام ايده‌جكلر ايمش سن همان كلديكك
يوله كيتمكه باق ديو تاتارى صاوه‌مش . بيچاره تاتار عودت ايله برصعب المرور دره‌يه
كلدكده بشيوز قدر اشقيا هجوم ايله انى اعدام ايتمشلر . وباليه صندوغندن
كندوسنه توديع اولنان ميرى اقچه‌سنى غصب ايلمشلر . قلاوريطه ويوده‌سى ارناود
زاده ابراهيم اغا اشقيانك حركتنى تفرس ايدرك برقاچ اتباعيله كيجه‌لين فرار ايتمش
ايسه ده اول دره‌يه اوغرادقده اشقيا آنى طوتوب قصبه‌يه اعاده وايكيوزى متجاوز
بيوت مسلمينى باصوب باجمله رجالى شهيد ونسانى اسير ايتمشلر . ويوده‌نك بر آدمى
برتقريبله فرار ايدرك طرابليچه‌يه كلوب كيفيتى خبر ويرمكله حاصل اولان امنيتسزلك
اوزرينه مانيه باشبوغنك اوغلى وخدمتكارلرى ايله صداقت جعليه‌سنه الدانيلان
طرابليچه قوجه باشيسى سوتيريدن ماعدا باجمله قوجه باشيلر حبس ايدلمشدر .
حالبوكه اشقيانك بوحركتلرى بعض قصبات وقراده بولنان اهل اسلامه بادئ
خوف وتلاش اوله‌رق جوارلرنده‌كى قلعه‌لره چكلمكه باشلامشلر مزستره ولوندار

وفنار وبازدینه اهالیسی طرابلیجه‌یه وارقادیه واندروسه ونیشتر اهالیسی قرون ومتون واناورینه وغستون اهالیسی لالاقلعه‌سنه دخول وتحصن ایلمشلر . ووستیجه مسلمانلرینی خرستیانلری صانكه تصحب ایدرك قایقلر یله صالونه قصبه‌سنه امرار ایتمك اوزره ایسكله باشنه كتوروب درتیوز قدر مسلمینی شهید ایتمشلر . قورنینه اهالیسی طرابلیجه‌یه كاوركن برطار بوغازده یولارینی اشقیا آله‌رق قتاله قیام ایدوب انجق طرابلیجه‌دن طوپیله‌رق ایكی بیك قدر مرد دلیریتیشوب انلری تخلیص ایله طرابلیجه‌یه كتورمشلردر .

روم قوجه باشیلری حالا بوفنالقلر تپه دلنلی علی پاشا طرفندندر دیو حكومتی اغفال ایدوب سرعسكر پاشا دخی یانیه ایشیله مشغول اولدیغندن بو طرفی دوشنه‌میور ایدی .

چونكه اولوقت دولتك مطمح نظری علی پاشانك ازاله‌سندن عبارت اولمغله سرعسكر خورشید پاشا یانیه‌نك اطرافنه مترسلر حفر وطابیه‌لر انشا ایدرك رفقاسی اولان وزرا ایله برلكده اشبو یانیه ایشنی برآن اقدم بتورمكه حصر مساعی ایتمكده ایدیلر .

حالبوكه هنكام شتانك تقربی سببیله مشتا ترتیبی لازم كله‌رك بو مترسی وطابیه‌لری محافظه ایچون یكرمی بشر غروش آیلقله یكرمی بیك اللی نفر عوفه‌لو عسكر تحریرینه مجبور اولمشدر .

علی پاشا ایسه تخلیص نفس ایچون درلو دسیسه‌لره تشبث ایلدیكی صره‌ده روم بلوكباشیلرندن اولیسه كه مقدما لوادیه‌ده مرحوم بابا پاشانك عسكریله محاربه ایتدكدن صكره صاوشوب یانیه‌یه كلمشیدی . علی پاشا انی براز آدمیله مواضعه یولاو قلعه‌دن طیشارو صالیویروب اودخی فرار صورتیله چیقه‌رق اردو سرعسكریده بولنان پاشو اسماعیل پاشا یانه كلدكده اسماعیل پاشا آلدانوب انی یاننده الیقویمش ایدی . اولیسه ایسه طیشاروده بولنان آرناود عسكرلرینك اذهانی اخلال ایتمكله طاقم طاقم فراره باشلادیلر وآرناودلر ایله ترك اوشاغی آره‌سنه تفرقه دوشورمكله یكدیكره اظهار عداوت ایدر اولدیلر .

پاشو پاشا آرزوی وزارت ایله ایشی تسهیل ایدرك مدت یسیره ظرفنده بتورمكی تعهد ایتمشیكن غفلتی وقیدسزلغی حسبیله مصلحتی تأخراته دوشوردی كندوسی دخی بوجهتله دولتك نظرندن دوشدی . چه فائده‌كه انك بوقصورندن ناشی اردونك امر انتظام وانضباطی خلل پذیر اولدی وزرا بیننه دخی رقابت كیروب یكدیكرك نكبتنی تمنی ایتمه مرتبه‌سنه كلدیلر .

ایشته بو صره‌ده قاقوسیل طرفی دخی كسب اهمیت ایلدی . شویله‌كه: مقدما علی پاشادن فرار ایله قورفه‌یه وسائر طرفلره طاغیلان قاقوسیل خرستیانلری بوكره

علی پاشا طرفندن جلب وافساد اولنمرله بالاجتماع یانیه طرفنه کلوب بر کوی اوردقدن بشقه علی پاشا ایله خبرلشه‌رك وافر اقچه‌سنی الدقدن صکره رهنلر ویروب علی پاشازاده مختار پاشانك اوغلی حسین پاشایی رهن اله‌رق چکیلوب کیتمشلر ایدی .
ینه بو اثناده تپه دلن قضاسی اهالیسی تپه دلنده بولنان مختار پاشازاده محمود بکه تبعیت ایتمکله اوراده دخی بر جمعیت عصیانیه پیدا اولدی . وعلی پاشانك قپو بلوکباشیسی تپه دلنلی طاهر عباس بر مقدار عسکرله قلعه‌دن چیقوب سرعسکر اردوسندن برچفتلکده بولنان براز عسکر اوزرینه هجوم ایله برخیلیسنی اعدام ایتدکدن صکره یانیه کولی کنارندن برقاچ یوز قیون سوروب قلعه‌یه کوتوردی . وپاشو پاشانك یانده بولنان زاغور ناحیه‌سی قوجه باشیسی علکسی ایله قسطه غراماتیق یعنی یازیجی یانیه‌یه فرار وزاغور جهتنی اخلال ایله اورادن قلعه‌یه ذخیره ادخالنه ابتدار ایلدیلر . بو وقعه‌لر هپ طرق ومسالکك انسلاب امنیتنی موجب اولمغله اردویه ذخیره جلبی کسب صعوبت ایلدی . ذخیره مضایقه‌سنی محصورین یرینه محاصرین چکمکه باشلادی .
علی پاشا امکدارانندن اولوب اقدمجه انك یانندن فرار ایدن بکر چنادور پروزه‌یه محافظ تعیین اولنمشیدی بو اثناده پروزه رعایاسی ایچنده ظهوره کلان اختلال دخی انك حقنده شبهه‌یی موجب اولدی .
بو اخبار مکدره دردولته واصل اولدقده حالت افندی فوق‌العاده مضطرب اولدی . نه چاره قیش اغزی برشی یاپیله‌میوب انجق یانیه اردوسنده بولنان وزرایه اوائل ربیع الاولده بشقه بشقه توبیخنامه‌لر یازلدی وعلی پاشانك سلحداری ایکن قلعه‌دن فرار ایله اردوی سرعسکری‌یه دخالت ایتمش اولان عمر میلو بکه رتبهٔ میر میرانی ویرلدی .
بو صره‌ده قافوسیل طرفنك احوالی پك زیاده نظر دقتی جلب ایتمکله پاشو اسماعیل پاشا برمقدار علوفه‌لو عسکر تحریر ایله واروب اوراسنك اختلالنی باصدرمشدر . یانیه غائله‌سیله اوغراشیلور ایکن هر طرفده روملر تبدیل افکار واطوار ایتمشلر ایدی . حتی کرید جزیره‌سی روملری اهل اسلام یانده قوزی کبی ملایم ایکن آزی دیشلرینی کوسترمکه باشلادیلر ازان جمله بوکره جانیه‌ده بعض اهل اسلام ایله میانه‌لرنده ظهوره کلان مجادله منتج مقاتله اوله‌رق بعض تلفات وقوع بولمش هله بعض دوراندیشان عصرك توسطیله منازعه برطرف ایدلمشدر .

* بعض وفیات *

برقاچ سنه‌دنبرو مختل الشعور اوله‌رق ساحلخانه‌سنده مقیم اولان سابق سر اطبا

مسعود افندی اشبو اوتوز التی سنه‌سی صفرینك غره‌سنده فوت اولدی . سفالت فنادن قورتلدی . اکثری پدرندن منتقل اولان اوتوز صندق درونده آلتمش بیك غروشلق کتابی جامع ابو الفتح موقتخانه‌سنده بالمزایده صاتلدی . سائر اشیای کرانبهادن بشقه پك چوق مرصع قوطی و ساعت وانواع تحف وتفاریق وکلیتلو مسکوکات ظهور ایتدی . علما صنفی اول عصرده اعدامدن ومصادره‌دن مستثنا اولمغله کافه‌سی بین الورثه تقسیم ایدلدی . فقط اثنای مرضنده سکسان بیك غروشلق التونی بین اعیال والاولاد غائب اولدی . اوغلنه رؤس تدریس احسانیله تسلیت بیورلدی . جزیرهٔ ساقزده مرفوع الوزاره اقامت اوزره ایکن محل اقامتی آیدین کوزلحصارینه تحویل اولنان صدر اسبق چلبی مصطفی پاشا اواسط ربیع الاولده عزم داربقا ایتمشدر . ترجمهٔ حالنی بیان مقامنده شانی زاده شو بیتی ایراد ایله اکتفا ایلمشدر .

* بیت *

ولا خیر فی طول الحیات اذا امرؤ * مضی ثم لم یذکر بخیر عواقب

قره‌حصار صاحبده متقاعدا مقیم اولان قپودان اسبق سیدی علی پاشانك دخی بو اثناده وفاتی خبری النمشدر . کرجی الاصل اولوب جزائر غرب اوجاغنده کوله‌من طائفه‌سندن ایکن جسارتی سببیله بعض سفائنه قپودان اولدقدن صکره درسعادته کله‌رك ترسانهٔ عامره‌ده استخدام اولنمشیدی .

نفسنده بهادر وسفینه سواریلری ایچنده امثالی نادر برذات ایدی .

انکلیز دونماسنك استانبول پیشکاهنه ورودنده قپودان دریا اولدی اندن صکره‌کی احوالی یوقارولرده مسطور اولمغله تکراره حاجت کورلمز .

جمادی الاولانك اوچنجی کونی دخی اسبق صدر روم ایلی وامام اول شهریاری احمد کامل افندی ارتحال دار بقا ایلدی . قریمی الاصل اولوب صغرسنده بعض اقرباسنك شفاعتیله اندرونه المش و کیدرك چوشان زمره‌سنه ادخال اولنمش ایدی . حسن صوتی سببیله خوانده لکده اصول بندلك مهارتنه مالك اولدقدن بشقه مصاحب شهریاری کمانی حضر اغا وسازندکان بیننده مهارتله مشهور اولان کمانی اعمی جورجی ایله دمساز وقواعد پیشرویده خیلی بالا پرواز اولمشیدی . بو جهتله مؤذنلکه هوس ایدوب برمدت صکره مؤذن باشی وسلطان عبد الحمید خان اول حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده امام ثانیٔ شهریاری وسلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك عصر سلطنتلرنده درویش افندی یرینه امام اول اولدی . وامام سلطانی اولمق حسبیله طریق علمیه‌ده قطع مراتب ایدرك روم ایلی صدارتی پایه‌سنه قدر چیقدی .

(چونکه)

چونکه طریق علمیه‌ده اسکیلکه رعایت اولنور ایسه‌ده مشایخ الاسلام وصدور کرامك مخدوم ودامادلری ایله خنکار اماملری وحکیم باشیلر بو قاعده‌دن مستثنا اولوب انلر آزوقت ظرفنده طفرات ایله طی طریق علمی ایده کلمشلردر . بناءً علیه طریق علمیه مخدوم ایله داماد امی ایله ذمی ایچوندر سوزی زبانزد اولمشیدی . یکرمی آلتی سنه سنده کامل افندی امامتدن عزل اولندیسه‌ده یکرمی یدیده بالفعل روم ایلی قاضیعسکری اولوب ایام صدارتی معاذالله تعالی برشدتلو طاعونه تصادف ایتمکله قسمت محصولی زیاده اوله‌رق چوق پاره قازاندی مدت عرفیه‌سنی بعد الاتمام بجه کیتدی . اوتوز اوچ سنه سنده تکرار روم ایلی قاضیعسکری اولوب تجدید ثروت ایتدی . امامتده دخی النه خیلی شیلر کچمش اولدیغندن خیلیجه ثروت صاحبی ایدی . صافدل وطور چاوشانده لطائفه مائل برذات اولدیغی شانی زاده تاریخنده مقیددر .

قاضیعسکرلك کتب فقهیه‌ده احکامی بیان اولنان قاضی القضاة مسندی دیمك اولدیغی مطالعه ایدن فقها صنعت موسقیده مهارت ایله بو مقامه نصل وارله بیلدیکنه برمعنی ویره‌مزلر . لکن ایکیوز سنه دنبرو طریق علمیه‌نك نظامی بوزیلوب بودرلو حاللر عادت جاریه اولدیغی مطالعه ایله دفع تعجب ایدرلر . مع مافیه اولوقت طریق علمیه دیکر طریقلره نسبتله اهون برحالده ایدی . هله طریق عسکری تملندن ییقلمش وبتون بتون بوزلمش ایدی . دولتك برنجی درجه‌ده قوهٔ عسکریه‌سی اولان یکیچریلر استانبولده ادبسزلك ایتمکدن غیری برایشه یارامازلردی .

اسبق کتخدای صدر عالی یکیشهرلی زین العابدین بك که تپه دلنلی علی پاشا علیهنه بیراق اچنلردن بری ایدی . انك بومسئله‌یه مداخله‌سی خصمی اولان علی پاشادن انتقام آلمق وولی نعمتی اولان حالت افندی‌یه خدمت ایتمك مطالعه‌سندن منبعث اولوب تپه‌دلنلی ایشنی تسهیل ایله حالت افندینك رأینی هریرده ترجیح وترویج ایلر ایدی . ایستدکاری کبی علی پاشا بروجه بالا فرمانلو اولدی . لکن حالت افندینك تخمینی طوغری چیقمدی . ایش اوزادی کیتدکجه صربه صاردی بونجه خزائن خاقانیه تلف وحرکات عسکریه ایله رعایا بیتاب ونجه قریه‌لر خراب اولدقدن بشقه فتنهٔ دیکره بادی اوله‌جغی امارات قویه ایله آشکارلاشدی . بناءً علیه مقدما تپه‌دلنلی حقنده برمدت دها مسامحه ایله معامله اولنمسی رأینده بولنان جانب افندی طرفدارانی فرصت بولوب بوهنکامه‌یه باعث اولنلره اطالهٔ لسان وقدح ودشنام ایدر اولدیلر . زین العابدین بك ایسه برمیر فیلسوف نظیر ویانیه وموره جهتلرینك حقایق احوالندن خبیر وبوخصوص بشقه فسادلره مقیس اولمیوب

بعض مقدمات واماراته نظرا قضایای وخیمه‌نی منتج اوله‌بیله‌جکنی استدلال ایله دلکیر اولدیغی حالده خلقك کندو حقنده اولان کفتکوسیله متأثرا منزول اولدی . وبراز وقت مفلوج وبیمار اولوب اخرکار (مصراع) مرامرك بهترازین زندکانی زمزمه‌سیله جمادی‌الاولانك اون اوچنجی کونی عزم دارالقرار ایلدی . روش احوالدن ایشك نلری انتاج ایده‌بیله‌جکنی ایو کشف ایلمشکه انك اثنای وفاتنده افلاقده ومورده‌ده اختلالار یوز کوسترمشیدی . کاشکی بونی دها اولجه دوشنوبده حالت افندی‌یه مداهنه ایده‌جکنه جانب افندی قولنده بولنیدی . فقط کندوسنك تپه‌دلنلی حقنده اولان انفعالی وحالت افندینك نفوذ واقبالی بادیء امرده کندویه پردهٔ بصیرت اولمش ونهایت پیدرپی رونما اولان امارات قویه ایله حقیقت حاله انتقال ایده‌بیلمشدر . حالت افندی‌یه نه دیملی‌که بونجه دلائل واماراته عطف نظر ایتمیوب حالا فنارلولر ایله کرم الفت وهم افکار ایدی .

اناطولی پایه‌لولرندن هزارفنلك ایله معروف اولان محیی زاده سید محمد افندی دخی جمادی‌الاولانك یکرمی دردنجی صالی کونی وفات ایلمشدر . شانی زاده تاریخنده دیرکه بواثناده علی پاشا مدت مدیده‌دنبرو حبسنده اولان اولونیه متصرفی سابق ابراهیم پاشایی برکون یانینه کتوردوب وافر صحبت ایلدکدن صکره ینه محلنه اعزام ودرعقب قتل واعدام ایدوب انجق ابدالانه مشرب اولان بیوك اوغلی ابقا وماعدا بالجمله اولاد ومتعلقاتنی افنا ایلدی مومی‌الیهی ابقاسنك سببنی بعض مقربلری کندوسندن تنها سؤال ایلدکده عمر میلوبندن صکره یانیه‌یی کندوسنه توجیه ایتدیرر لکن وقتیله بواکا فنا چیبان اولور بونی انکچون ترك ایتدم تعبیری بعض واقف اسرار حضاردن مسموع محرر حقیردر . انتهی

فقیرك ولی پاشا زاده اسمعیل پاشادن مسموعاتم شانی زاده‌نك بوافاداتنه مباینه‌در اسمعیل پاشانك والده‌سی ابراهیم پاشانك کریمه‌سی اولمغله والده جهتندن انك وپدر جهتندن علی پاشانك حفیدیدر وعصرمز وزراسندن اولوب یقین وقته‌دك معمر اولمشدر . انك لساندن بالذات مسموع فقیر اولدیغنه کوره ابراهیم پاشا اوغلی میرمیراندن سلیمان پاشا ایله برابر یانیه قلعه‌سنده زیر زمینده کوله ناظر برمحلده محبوس ایکن یانیه‌نك محصورتیندن چند ماه مرورنده ابراهیم پاشا سنی سکسانه قریب اولدیغی حالده اجل موعودیله وفات ایلمشدر . واوغلی سلیمان پاشا صکره حبسدن چیقوب استخدام اولنمشدر . ینه اسماعیل پاشا برکون حکایه ایتمشیدی‌که علی پاشا محصور ایکن بمله ابراهیم پاشایه خبر کوندردی کندوسنك اسباب وزارتنی ویروب اردویه کوندرمکی وعد ایتدی ابراهیم پاشانك یانینه کیدوب کندوسنه

افاده ایتدیکمده (بوقدر ییل کچدی بوحالده‌یم بن برکره دنیایی غائب ایتدم اومارمکه اخرتی قازاندم شمدی طیشارویه چیقسم علی پاشایه رغما بکا منصب ویررلر ینه دنیا اموریله اشتغال ایدوب شوقازاندیغمی غائب ایتمش اولورم شمدنصکره بونلره حاجت یوق بزم ارتق بورادن اولومز چیقار) دیدی . بعده علی پاشا انکله کورشمك ایستدی وینه بمله خبر کوندردی کیدوب افاده ایتدم انی دخی قبول ایتمیوب (کورشمك نه لازم اوبندن اوتانه‌جق بن اندن اوتانه‌جغم) دیمکله بن دخی (اوسزدن اوتانسون اما سزاندن نیه اوتانه‌جقسکز) دیدیکمده (بلکه بمده المه فرصت کچرایسه بنده علی پاشایه بویله ایده‌یم دیو خاطریمه کلمشدر بنده بوخولیامدن اوتانورم) دیدی . انتهی

اسماعیل پاشانك بوافادات شفاهیه‌سی کندوسندن ایشیدلدیکی کبی وقتیله ضبط اولنمشیدی . عینیله بورایه قید اولندی . بعده علی پاشا خاداننده اولان دیکر بعض ذواتدن لدی الاستفسار انلردخی اسماعیل پاشانك افاداتی تصدیق ایتدیلر . بوندن بشقه فرانسز میرالایلرندن اولوب علی پاشا خدمتنده ومحصور ایکن یاننده بولنان وابراهیم منصور دینلان ذاتك یازمش اولدیغی رساله‌ده (ابراهیم پاشا مدت انزواسنده هردرلو آرزوی دینویدن تجرد ایدوب فقط قوای عقلیه‌سنه خلل کلمامشیدی . وعلی پاشانك عاقبتنی وخیم کورمکده اولدیغی حالده برایشه قارشمازدی وازه صره علی پاشانك کلینلری اولان ایکی قیزینی کورردی لکن کندی حالندن اصلا شکایت ایلمزدی علی پاشا صوك کونلرنده کندوسنك سبیلنی تخلیه ایتمك ایستدیسه‌ده قبول ایتمیوب حبسخانه‌ده ایکن تکمیل انفاس ایلدی . یانیه قلعه‌سنده‌کی جامعده مدفوندر) دیو مندرجدر .

تحقیقات مشروحه‌یه نظراً شانی زاده‌نك ابراهیم پاشا حقنده علی پاشا طرفندن اعدام اولندی دیمسی بعض مسموعات غیر صحیحه‌یه مبنی اولدیغی تبین ایتمشدر .

* متفرقه *

خلال جمادی‌الاولاده روم ایلی ایالتی یانیه جانبی سرعسکری و موره والیسی اولان خورشید پاشایه وموره ایالتی سلانیك وقواله سنجاقلری متصرفی اولان وزیر سید محمد پاشایه وسلانیك وقواله سنجاقلری سابقا روم ایلی والیسی قوانوس اوغلی حسین پاشایه توجیه اولندی .

وبواثناده خورشید پاشا معیتنه اسکوب متصرفی ملك پاشا ایکی بیك پیاده عسکر سوق ایتمك وایورانیه‌لی حسین پاشا وپرزرین متصرفی محمود پاشا ویاقوه متولیسی

مصطفی پاشا زاده سیف الدین بك و دوقه کین متصرفی کنعان پاشا مقدار کافی عسکرله بالنفس کیتمك اوزره مأمور اولوب بونلری یرلرندن تحریك وسوق ایچون مخصوص مباشرلر اعزام قیلندی .

یانیه ایشنك اوزامسی وکوندن کونه صعوبت و مشکلاته دوچار اولمسی مجرد یانیه اردوسنده‌کی وزرا و سائر مأمورین بیننده رقابت و عداوت وقوعنه حمل اولنمش و بوماده حالت افندی‌یه‌ك زیاده طوقونمش ایدی بناءً علیه یانیه اردوسنه شکر و شکایتی مؤثر کارگذار بر مباشر کیدوبده رخاوت وتقصیر ایدنلرك شدیداً مجازات وحسن حرکت ایدنلرك صحیحا مکافات کوره‌جکلرینی جمله‌سنه لایقیله تفهیم ایلمسی حقنده ارادهٔ سنیه اصدار اولنمغله مجلس مشورتده لدی المذاکره حالت افندی آدملرندن اولوب عهده‌سنه قپوجی باشیلق رتبه‌سی توجیه اولنان دده مصطفی اغا بالانتخاب اولطرفه کوندرلمشیدی . بو اثناده درسعادته عودت ایلدی صدره شفا ویره‌جك جواب کتوره‌مدی ایسه‌ده حالت افندی آدملرندن اولدیغی معلوم اولمغله واردیغی یرلرده وزرا ومیرمیران و اشراف واعیان طرفلرندن ماحضرنه ایسه تقدیم اولنمش ایدوکی جهتله بیك کیسه‌لکدن زیاده مال ایله کلمش اولدیغی شانی زاده تاریخنده مندرجدر .

بو مقامده شانی زاده تاریخنده برزائجه مندرج اولمغله صورتی زیرده (٧) رقمیله علاوه اولنور .

خلال جمادی الاولاده حرکت سرکشانه‌یه طریق اسلم اولان یکیچری صنفنه قید اولنمش اصنافدن برقاچ حمال زندان قپوسنده برعباجی صرپلودن غصباً عبا المق ایستیوب اودخی ممانعت ایتمکله انی دوکمکه باشلادقلرنده اغاچوقداری کلوب انلری دفعه تصدی ایدیجك حماللر انی و یانند‌ه‌کی نفرلردن برینی بچاق ایله جرح ایتمشلر . مکر یکیچری اغاسی تبدیلاً اوجوارده ایمش ودرعقب یتیشوب انلردن ایکیسنی طوپوز ایله اورمش وجمله‌سنی طوتدرمش . بوغاز کسن قلعه‌سنه کوندرمش . وکیجه بوغدیروب جسدلرینی دکزه اتدرمشدر .

علوفه دیوانی کیجه‌سی یکیچریلر قشله‌لرنده تجمع ایتمك ودیوانه حاضرلانمه تعبیریله دلیرانه ومستانه نعره‌لر آته‌رق قشله‌لره کیتمك معتاد قدیملری ایدی . اون سنه‌دنبرو دیوان کیجه‌سی جابجا تفنك و طبانجه آتمق دخی عادت اولدی . بو اثناده یکیچری اغاسندن ناخوشنود اولدقلری جهتله دیوان کیجه‌سی اولان جمادی الاولانك یکرمی دردنجی صالی کیجه‌سی معتاددن قات قات زیاده و هردقیقه‌ده بیك الدن تفنك و طبانجه آتمشلر واستانبول اهالیسنی فوق العاده بیزار ایتمشلردر .

ایشته دولتعلیه‌نك برنجی عسکری اوله‌جق یکیچریلر بوحالده وانلره استناد ایله زمام امور دولتی ید استبدادینه آلان حالت افندی اغراض نفسانیه‌سیله اشتغالده وممالك عثمانیه‌نك اکثری حال اغتشاش واختلالده ایکن بردن بره افلاق و بغدان وموره وجوارنده واکثر جزائر بحر سفیدده عصیان ظهور ایله دولتی فوق‌العاده بحضور ایلمشدر ٠

روم فترتی دیدکاری ایشته بووقعهٔ اختلالیه‌در ٠ بووقعه‌نك حقایقنی کرکی کبی تفهیم ایچون اول امرده بر وجه آتی اسباب متقدمه‌سنی بسط و بیان ایلمك مناسب کورلمشدر ٠

* روملرك عصیانی منتج اولان مقدمات متسلسله *

روملرك عصیانه یلتنملری پك اسکی برماجرادر ٠ ابوالفتح سلطان محمدخان ثانی حضرتلری استانبولی فتح ایتدکده مغلوب ومحکوم اولان روملرك قلبلرنده بعده کسب اقتدار ایله اعادهٔ استقلال آرزوسی باقی اولمق طبیعی ایدی ٠ زیرا کندو اعتقادلرنجه حکومت مشروعه انجق شرق ایمپراطورلرینك حکومتندن عبارت اولمغله بشقه برملتك حکومتنه تحکم نظریله باقارلردی فقط فاتح حضرتلرندن کوردکاری آثار التفات وانواع مساعدات ایله متشکر ومتسلی اولدیلر ٠ صکره داعیهٔ استقلاله دوشدیلر عصیان ایتدیلر ٠ ایضاح ماده ایچون براز بونلرك اولیاتندن بحث ایده‌لم ٠ فرنکلرك غیره‌ق وبزم یونان دیدیکمز الینوز قومنك وقتیله شهرتی دنیایی طوتمش ایکن رومه‌لولر ظهور ایله بالجمله بلاد یونانیه‌یی مستولی اولدیلر ویونانیلر انلره قاریشوب روم نامنی الدیلر ٠

قسطنطین استانبولی بنا وپایتخت اتخاذ وبوراده عیسویتی اعلان ایتدی چوق کچمیوب رومه دولتی غربیه وشرقیه دیو ایکی قسمه منقسم اولدیغی کبی اهالیسی دخی قاتولیك واورتودقس دیو ایکی مذهبه تفریق ایله غرب کلیساسنه پایتخت قدیم اولان رومه وشرق کلیساسنه پایتخت جدید اولان استانبول مرکز اولدی ٠ ومذهبجه قاتولیکلر ریمپاپایی واورتودقسلر استانبول پطریقنی رئیس عمومی اتخاذ ایلدیلر ٠ وقسطنطینك زماندن ژوستینیانوسك زمانه قدر ایکیوز بوقدر سنه استانبولده لاتین لسانی لسان رسمی اولمش ایسه‌ده اهالی هپ یونانجه تکلم ایده‌کلدکلری جهتله صکره دولتجه دخی یونان لسانی مستعمل وفقط بولسان رفته رفته بوزیله‌رق الحالة هذه استعمال اولنان روم لسانه منقلب اولمشدر ٠

مقدمات مشروحه‌یه نظراً روم دیندکده اورتودقس مذهبنده محرف یونانجه سویلر

ونسبنی الینوز قومنه اسناد ایلر کیمسه دیمك اولور . اهل صلیب زمانلرنده لاتینلر برارالق استانبولی ضبط ایدوب قاتولیك مذهبنده بولندقلری جهتله شرق کلیساسنه خیلی حقارت ایلدیلر . استانبول ایمپراطورلری خاندانی نیجه سنه‌لر اناطولیده اقامت ایله صکره کلوب تکرار استانبولی الدیلر اندن صکره دخی قاتولیکلر روملری کندو مذهبلرینه ادخال ایتمك سوداسندن فارغ اولمدیلر . روملر ایسه اهل اسلامدن زیاده قاتولیکلردن متنفر ومجتنب ایدیلر .

ایشته حال بو مرکزده ایکن سلطان محمد خان ثانی حضرتلری استانبولی فتح ایتدکده پطریقلق مسندینی ابقا وسینود دینلان جماعت متره پولیدان هیئتنی تشکیل وسائر پطریقخانه مأمورلرینی سابقی وجهله تعیین ایله استانبول روم پطریقخانه‌سنی علی العموم اورتودقس مذهبنده بولنان خرستیانلره مرجع عمومی قیلدی . وکلیسا ومناسترلره رعایتله برابر پك چوق مساعدات وپطریقلق فرمان عالیسنده مسطور برخیلی امتیازات ویردی . وشریعت اسلامیه اقتضاسنجه اهل ذمت رعایانك امور دینیه ومذهبیه‌لرینه مداخله جائز اولمدیغی کبی خصوصات سائره‌لرنده دخی برکونه معاملهٔ جبریه اجرا اولنه‌میه‌جغندن روملر امور مذهبیه‌لرنده حریت کامله‌یه مظهر ولاتینلردن کوردکاری مداخلات مذهبیه‌دن ازاده سر اولدقلرندن بشقه لسان وعادتلرنجه دخی سربست قالدیلر .

حضرت فاتحك بواجراآتی شریعت اسلامیه‌یه موافق اولوب عدالت وحقانیت وانسانیتجه دخی برملت محکومه حقنده بوندن زیاده برشی یاپیله‌مازدی . روملردن عقل وانصافی اولنلر دخی بومساعداتك قدرینی بیلورلر وشکرینی ایفا ایدرلردی . زیرا اول وآخر لاتینلردن بومرتبه مساعده‌یه مظهر اولمدیلر واوله‌مازلردی . زیرا (قیلرژه) یعنی کروه رهبان اودرلو مساعداته ممانعت ایله ملت محکومه‌یی کندو آیین ومذهبلرینه قلب ایچون اسباب لازمه‌یه تشبثدن کیرو طورمازلر . فاتحك اولوجهله اتخاذ ایلمش اولدیغی مسلك مشروعی صکره اهالیسی اورتودقس مذهبنده بولنان برچوق ممالکك بالسهوله فتحنه سبب اولمشدر .

وبرآرالق قاتولیك مذهبنده بولنان وندکلولر موره طرفلرینی استیلا ایتدکارنده دخی روملرك امور مذهبیه‌لرینه مداخله‌دن خالی اولمدقلرینه مبنی شهید علی پاشا موره‌یی فتح ایتدکده اهالیسی مذهبجه تابع اولدقلری استانبول پطریقخانه‌سی دائره‌سنه داخل اوله‌رق اودرلو مداخلاتدن قورتلمشلر وممنون ومتشکر اولمشلر ایدی .

بو وجهله بلاد یونانیه پیدرپی دولتعلیه النه کچدکجه پطریقخانه‌نك دائرهٔ نفوذی دخی

وسعت بولمشدر . مع مافیه جماعت رهابین ایچنده اول وآخر افکار فاسده اصحابی اکسیك دکل ایدی .

حتی شهید علی پاشا مورەنك فتحندن اقدمجه روم ایلی قواق حصارینه یارم ساعت مسافەسی اولان ماورومولوس نام روم کلیساسنی بعض شبهات اوزرینه باصوب تحری ایتدکده برچوق آلات حربیه ظهور ایتمکله اوکلیسایی هدم وامحا ایلمش اولدیغی حدیقة الجوامع نام کتابده بالمناسبه مذکوردر . مع مافیه اوزمان اهل اسلام ایچنده رومار جانسز وقوتسز برطائفه اولدقلری جهتله فسادلرندن قورقلمازایدی . وافلاق وبغدان ویودەلری یرلو بویارلردن انتخاب ونصب اولنه کلورکن صکرەلری روملرك کباری ایچون ویودەلغه موصل بر طریق رسمی آچلمشدر . شویله‌که : اصلزاده اولان کنجلری لسان ترکی‌یی کوزلجه اوکرنورلر واوروپا لسانلرینی تحصیل ایدرلر وکندو قلمرنده استخدام ایله باش کاتب وقپو کتخداسی وبعده دیوانخانهٔ ترسانه یعنی دریا ترجمانی واندن ترجمان دیوان همایون واندن ویوده اولورلر ایدی . ایشته فنارلو دیدیکمز بونلردر .

عثمانلولرك امور مالیەسی کافةً ارمنیلرك یدنده بولنمغله آنلر بوجهتله حصه‌مند منافع حکومت اولورلردی اما دولتك اك مهم ونازك ایشی یعنی امورخارجیەسی ادارەسی منحصرا فنارلولرك النده ایدی . زیرا دیوان همایون ایله امورخارجیه نظارتی ریاست کتابه ملحق اولوب دیوان همایونه عائد اولان ایشلر بتلکجیلکه وامورخارجیه دیوان همایون ترجمانلغنه عائد ایدی .

وقریه وناحیەلرك ادارهٔ خصوصیەلری سکنەسی اهل اسلام ایسه امام ومختارلره وخرستیان ایسه پاپاس وقوجه‌باشیلره محول ایدی . وخرستیانلرك پك چوق ایشلری پطریقخانەلر طرفندن باب عالی‌یه عرض وتوصیه ایله ترویج وتسهیل اولنوردی . بوندن بشقه آقدکز اطەلری قپودان پاشالرك تحت نظارتنده اولوب واسطهٔ اجرائیه دخی فنارلولردن اولان دریا ترجمانی ایدی . واهالیسی صرف خرستیان اولان نواحیٔ یونانیەدن بعضیلری ویرکولری مقطوع اولمق کبی بعض مساعداته مظهر اولوب بونلرده حکومت سنیه برنوع حمایه طرزینه دوکلمشیدی .

علی الخصوص موره نیم جزیرەسنك مانیه (اسپارته) قطعەسی دخی دریا قپودانلغنه مربوط اولەرق سنوی ترسانه‌یه مقطوع برویرکو ویرردی . بوده مقدما درت بیك غروشدن عبارت اولدیغی حالده مؤخرا اون بشبیك غروشه قدر ابلاغ اولنمشدر . ومانیه فی الاصل سکز قپتانلغه منقسم ایکن صکره اون بر قپتانلق اولمشدر . بونلردن بری فوت اولسه اکثریا وارثی یرینه کچردی . وصرپ وسنکستان اولمق واهل

اسلامدن کمسنه ساکن اولمامق حسبیله حکومت مخصوصهٔ عثمانیه اقامه اولنمیوب هر قپتان کندو ناحیه‌سنده مستقل ایدی . فقط ایچلرندن بریسی دیکرلرینك انتخابیله رئیس اولوردی . صکره رئیسلر مانیه باشبوغی عنوانیله قپودان پاشالر طرفندن نصب ایدیلور اولدی بعده مانیه بکی دینلدی .

اولاحلر یعنی افلاق و بغدان اهالیسی نسبجه و لسانجه یونانیلردن و رومه‌لولردن بشقه برقوم اولوب اکرچه رومه دولتی اورالرینی دخی ضبط ایله اصحاب تیمار طرزنده براز مامورلر اقامه ایلمش اولدقلری جهتله اولاحلر دخی رومه‌لولردن اشیالنمش وحتی بوندن طولایی انلره رومانی دینلمش ایدی لکن انلر یونانیلر قدر رومه‌لولره قارشمامشلر ایدی . بوجهتله اولاحلر روم طائفه‌سندن دکللر ایسه‌ده اورتودقس مذهبنده بولندقلری جهتله روم پطریقخانه‌سنك ریاست روحانیه‌سی تحتنده اولدقلرندن بشقه بروجه بالا ویوده‌لقلرك مخرجی دیوان همایون ترجمانلغی اولمق حسبیله مملکتین دخی فنارلولرك مالکانه‌سی کبی اولمشیدی .

واولوقت خرستیانلرك دفتر نفوسی پطریقخانه‌لرده اولوب روم ایلیده وعلی الخصوص یانیه و یکیشهر طرفلرنده منتشر ومتفرق بولنان اولاحلر دخی اورتودقس اولدقلری جهتله روملرك دفتر نفوسنه داخل ایدیلر .

دیه‌لم که اولاحارده رومه‌لو بالاشقانی وروماني نامی وار بوملابسه ایله روملرك دفتر نفوسنه داخل اولسه‌ونلر یاقره طاغلولره وصربلره نه‌دیملی که انلر ایزلاو قومندن اولوب روملره هیچ مناسبتاری اولمدیغی حالده مجرد اورتودقس اولدقاری جهتله جمله‌سی روم پطریقخانه‌سی دفترینه ادخال قیلنمشلردر .

شویله‌که : اوته‌دنبرو روم ایلی قطعه‌سنده بولنان بلغار وایزلاو طائفه‌لرینك مرجعی ایپك واوخری پطریقلری ایکن روم پطریقنك استدعاسی ویوانی ایپسلانتینك سعی وغیرتی ایله (۱۷٦۲) سنهٔ میلادیه‌سنده بو ایکی پطریقلق الغا اولنه‌رق انلره تابع اولان بالجمله اورتودقسلر استانبول روم پطریقنك ادارهٔ روحانیه‌سنه ربط اولنمش وبوجهتله دخی استانبول روم پطریقخانه‌سنك دائرهٔ نفوذی توسیع قلنمشدر .

استطراد

خیلی مدت صکره دولتجه عموم نفوس تبعه یازلمش ایسه‌ده پطریقخانه‌نك اصول متخذه‌سی اوزره کیدلمشدر . حتی عهد قریبده روم ایلیده بلغارلرك نفوسی روملردن تفریق اولنه‌مامشدر . بزینه صدده کله‌لم .

باب عالی دیوان همایون ترجمانلریله روم پطریقخانه سندن امین اولدیغی جهتله اومثلو

اومثللو اخطار واستدعالرینی ترویجده اصلا تردد ایلمزدی . ایپسلانتیلر ایسه كاه ترجمان دیوان همایون وكاه ویووده اوله رق دولتعلیه‌نك بونجه لطف وعنایتلرینه مستغرق اوله كلدكلری حالده دها اولوقت هپ اورتودقسلری برمركزه ربط ایله اسباب فتنه وفسادی استحضار ایلمك نیت فاسده سنده ایمشلركه صكره‌لری مدت مدیده دیوان همایون ترجمانلغی وافلاق ویووده‌لغی مأموریت مهمه‌لرنده بولنان آلكساندری ایله قسطنطی ایپسلانتی دخی طریق خیانتده دوام ودولتعلیه‌نك سوء اداره سندن وروملرك مغدوریتندن بحثله دولتعلیه حقنده دول اوروپانك نظر دقتلرینی جلبه اقدام ایلمشلردر . حتی اومثللو صنادید رومدن بعضیلری اهل اسلامك روم ایلی قطعه سندن اخراجی ایچون روسیه وفرانسه دولتلرینك معاونت فعلیه‌سنی استحصاله بیله چالیشوب چباله‌مشلردر بناءً علیه روملرك برفساد وفتنه ایقاع ایلملرینه دها اولوقت دولتعلیه دشمنلری مترقب ایمش .

فنارلولر دولتعلیه‌نك اوقدر امنیت واعتمادینه وانواع الطاف وعنایاتنه مظهراولمشیكن بومرتبه امنیتی سوء استعمال ایتملری وكفران نعمت یولنده بوقدر خیانتكارلقلری طوغریسی انسانیته یاقیشور شی دكل ایدی . برطائفه‌نك ایچنده انسانیتك شان وشعاری بومرتبه اخلال وتحقیر اولنمامشیدی .

یوقسه انسان بولدقجه بونار آمالنه نهایت یوق غایت حریص برمخلوقدر . روملرده دخی درلو امل وآرزولر بولنمق احوال طبیعیه دن ایدی .

حالبوكه روملر دین ولسانجه وعادات وادبیاتجه ملت حاكمه دن آیرو اولدقلری جهتله ممالك عثمانیه ده كندولرینه مخصوص برعالمده یاشارلردی . واهل اسلام ایچنده مسافر كبی طورورلردی . غلبه لك اولدقلری یرلرده دخی اهل اسلامه بیكانه نظریله باقارلردی . بالجمله تبعه‌یه حكومت لسانی اوكرتمك وآنلری ادبیات عثمانیه وعادات حسنهٔ اسلامیه‌یه آلشدرمق وملت حاكمه‌یه ایصندرمق وبووجهله رابطهٔ تابعیت ومتبوعیته قوت ویرمك مترتب ذمت حكومت ایكن اسلافمزك بوبابده رونما اولان خطا ومسامحه‌لری قابل انكار دكلدر .

قالدیكه صكره‌لری دولتعلیه‌نك نظامات عسكریه وملكیه‌سی بوزلمغله صنوف عسكریه ومأمورین سائره تبعه‌یه جور واذا ایدر اولدی . وحكام شرعك مخرجی اولان طریق علمیه‌نك دخی نظاماتی بوزیله رق مناصب علمیه شوكا بوكا مأكل ونانلر نااهل اولمغله احقاق حق امر اهمی مهجور ومهمل قالدی . بوجهتله عموم تبعه‌یه نفرت كلدی . ویرده اهل اسلام ایچنده علوم ومعارف تناقص وتدنی ایتدكجه تعصب زیاده‌لشه رك

خرستیانلر حقنده تعبیرات تحقیریه استعمال اولنمغه باشلادیغندن کندولرینه کران کله‌رك روملرك ذهنلرنده حکومت سنیه دن آیرلق افکاری کوندن کونه تزاید و ترقی بولدی. روسیه چاری مشهور بیوك پترو اتحاد مذهبی وسیله ایدرك اورتودقس مذهبنده بولنان رعایای دولتعلیه‌نك اذهاننی اخلاله صرف مساعی ایلمش ایسه ده پروت محاربه سنده مغلوب اولمغله بو داعیه بالطبع کسب تأخر ایلمشدر. مع مافیه روملرك ذهنلرینه کیرمش اولان سودای سربستی زائل اولمامشیدی. دولتعلیه‌نك قوتی ایسه خیلی زمانلردنبرو تنزله یوز طوتوب سواری بلوکلرینك و یکیچری اوجاغنك وسائر اوجاقلرك تخصیصاتی و زعامت و تیمارلر شوکا بوکا مأکل اولوب صنوف عسکریه اسمی وار جسمی یوق برحاله کله‌رك لدی الحاجه استانبولده حمال وجمال واصناف سائره زقاقلردن طوپلانوب سفره سوق ایدیلور اولدی. طشره‌لرده دخی استعمال سلاحه مألوف اولمیان رنجبر وچفتجی کروهی طوپلانوب آنلره دخی عسکر دینلوردی. عسکر ایسه اعمال سلاحه مألوف مرتب ومنتظم برهیئت دیمکدر. عسکرك بو پریشانلغنه نظراً دول سائره شویله طورسون درون مملکتده ظهور ایدن عصات و بغات بیله دولتعلیه‌نك قوهٔ عسکریه سنی کوزلرینه کسدرمشلر ایدی. حال بومرتبه‌یه کلمش اولدیغی حالده (١١٨٢) سنه سنده روسیه‌لویه اعلان حرب اولنمغله اردوی همایون استانبولدن چیقار ایکن یکیچری اراذلی زقاقلرده راست کلدکلری خرجکذار رعایایی بونلرده کاوردر بره اوور دیه‌رك ضرب وتحقیر ایتدکلرنده دفع و تأدیب اولنه مدقلرندن شماردیلر و روم ایلی‌یه چیقوب اثنای راهده اوغرادقلری قری وقصباتی یغما وهتك عرض واراقهٔ دما ایدرك بالجمله مسلم وغیر مسلم رعایایه دهشت ونفرت ویردیلر. کافهٔ اهالی اویله عسکر نامنه حرکت ایدن اشراره لعنت اوقودیلر. مسلمانلر ایچون بشقه برملجا اولمیوب ینه دولت اسلامیه‌نك مظفریتنه دعا ایدرلردی.

روملر ایسه بالطبع کندولری ایچون بشقه برملجا آرایوب درعقب روسیه‌لو طرفنه میل ایتمشلر ایدی. (الجنس الی الجنس کما قیل یمیل) واویله اطاعتسز وضابطه‌سز عسکرله برایش کورلمك ممکن اولمدیغندن سفر مذکور قینارجه مصالحه‌سی کبی غایت مضر برمعاهده‌یی انتاج ایلمشدر. وسفر مذکور اثناسنده بحر بالطقدن آقدکزه کلان روسیه دونماسی قوماندانننك برنیم اشارتیله موره واطه‌لر رعایاسی روسیه‌لو طرفنه میل کوستروب حتی موره‌لی ینساکی وقره‌دانه وزعیم وامثالی سرکرده‌لر برطاقم اشقیای یونانیه‌یی باشلرینه طوپلایوب روسیه باندره‌لرینی کشادایله عصیانه قیام ایتمشلر ایدی. لکن دونما اول طرفدن مفارقت ایتدکده بو اشقیانك اکثری تپه‌لنمشدر.

شانی زاده دیرکه دولتعلیه‌نك تقریبا ربع اهالیسی خرستیاندر بعضیسی تعدیء اراذل
وتکدیر خدمهٔ بعض محصل ایله مضطرب ومعاملهٔ فریاد رسیء کبرادن دخی خائب
اولدقجه آیینلری اقتضاسنجه هر برصنفی برمستند تحصیلنه طالب وتعصب باطل دخی
بومقوله کیفیاتی بالطبع جالب واعداء سلطنت سنیه ایسه بوکونه صورت سهولت جلبنه
مترقب اولمغین مقدما (۱۱۷۷) سنه‌سنده قره طاغ رعایاسی و (۱۱۸۲) سنه سنده
کرجستان رعایاسی و (۸۵) تاریخنده موره رعایاسی ودوراسبقده صرب رعایاسی
جمیعا شمال اوروپا طرفندن واحدا بعد اخری بعض رهبان وسائر فتان واسطه‌لریله
سلوك وادیء عصیان وحتی موره‌لیلر روسیه بیراقلری کشادیله اعلان طغیان ایتمشلر
ایکن مجازات لایقه‌ده رخاوت عساکردن ناشی بعض صورت عجز ومسامحه ظاهر
اوله‌رق صکره دخی ضبط وربطده لازمهٔ تأکید وتشدیده بدل طرز معامله طور
متغافلانه‌یه دائر اولدقدن بشقه آخرکارینه فسادات خفیه ایله بدیدار اولان (۱۲۲۲)
و(۲۳) سنه‌لری وقعه‌لری قوت عسکریه‌یی کلیا کاسر اولمغله فیما بعد دولتدن قطع
نظر تحت رعیتده اولان ملل دخی اهل اسلامی کویا کوزلرینه کسدیرمشلر واسباب
طغیانی احضار وتمایل کوسترمشلردر . انتهی

الحاصل روملر قتریبه زمانده دخی عصیانه خواهشکر اولمشلر ایسه ده بویله برامر
خطیره وقتیله حاضرلانمامش اولدقلری جهتله علی العموم عصیانه قیام ایده میوب
اوقدر یلتمکله اکتفا ایلمشلر ونشر معارف وصنایع ایله روملرك جهلی ازاله
اولنمدقجه تصورلرینك فعله کله‌میه جکنی آکلامشلر ایدی . اندن صکره استکمال
اسباب لازمه‌یه یعنی تکثیر سفائن واکتساب ثروت وسامان ایله نشر فنون ومعارفه
تشبث ایتمشلر وبومقدماتك حصول واجتماعنده سودای استقلالی افراد رعایانك
اذهاننه یرلشدیرمك امر سهل اوله جغنه بناءً اوزمان اجرای ما فی الضمیره قیام
ایتمك اوزره قرار ویرمشلردر .

قینارجه معاهده‌سی وبعده روسیه‌لو ایله یاپیلان معاهده ومقاوله‌لر احکامنجه
روسیه‌لو مملکتین وصرپستان حقنده حق مداخله قزاندی . وآقدکز اطه‌لری
رعایاسندن برچوق روملری جلب ایله انلردن ضابط ونفر اوله‌رق پك چوق کمیجی
تدارك ایدرك چوق کچمیوب دردکزده‌کی دونماسنك اکثر عساکر بحریه‌سی روم
طائفه سندن عبارت اولدی . وروسیه‌لونك عثمانلولری اوروپادن طرد ایلمك
فکری برمرتبه دها قوت بولدی . روملرك باشلرنده دخی شمال روزکارلری
اسمکه باشلادی .

وقینارجه مصالحه سندن صکره قپودان دریا غازی حسن پاشا دخی دولتعلیه‌نك قوهٔ

بحریه‌سنی تنظیم ایتدیکی صره‌ده آقدکز اطه‌لری رعایاسنی کمی طائفه‌سی ساکنه ادخال ایلدی . دونمای همایون طائفه‌لرینک اکثری روملردن عبارت اولدی وبوتدبیر اولوقت ایجاب حاله موافق کورلدی روملر ایسه بوکمیجیلك صنعتیله نه بیوك سرمایه‌یه مالك اولدقلرینی دها اولوقت اکلامشلر وبوصنعتی اياروده دولتعلیه علیهنده قوللانمق نیتیله اکالنه غیرت ایلمشلر وچوق‌چمیوب کرك عددجه وکرك مهارتجه اهل اسلام‌کمیجیلرینه تفوق ایتدکلرینه مبنی دولتعلیه‌دن آیریله‌جق اولدقلرنده بحراغلبه ایتمك افکاری ذهنلرنده یرلشمشدر .

الحاصل کرك دونمای همایونك وکرك قره‌دکزده‌کی روسیه دونماسنك طائفه‌لری اکثریت اوزه روم اولوب انلر ایسه بروجه بالا روسیه‌لویه مائل اولدقلرندن دولتعلیه‌نك پولتیقه‌سنه منافی نتیجه‌لر میدانه کلمشدر .

اول اثناده اطه‌لو روملری آیاردوب روسیه دیارینه هجرت ایتدرمك اوزره روسیه قونسلوسلری طرفندن صرف اولنان مساعی‌یه مقابل باب عالی دخی اطه‌لولره رفق وملایمتله معامله ایلر واقوام سائره سفائننه قارشو انلری انواع فوائده مظهر ایدر ایدی . واوته‌دنبرو اطه‌لولر قوللاندقلری سفاین تجاریه‌نك مقدار استیعابلری ترسانه‌جه محدود اولوب اندن بیوك سفینه انشاسنه مأدون دکللر ایکن قپودان دریا حسین پاشا بو اصولی فسخ ایتمکله جزائر یونانیه علی‌الخصوص چامایجه وصولیجه وایپسارا اطه‌لری رعایاسی جسیم سفینه‌لر تدارك ایله اوروپایه کیدوب کلمکه وآزوقت ظرفنده سرعتله کسب ثروت ویسار ایتمکه باشلادیلر . علی‌الخصوص ناپلیونك ظهوریله اوروپانك هرج ومرج اولدیغی زمانلرده تجارت بحریه ایله پك چوق استفاده وهرجهتله ترقی واطوار افرنجیه‌یه تقلید واوروپاده مطلع اولدقلری افکار سربستی‌یی مملکتلرنده نشر ایله همشهریلرینك دخی افکارینی اخلال ایدراولدیلر .

روملر بوطریق ایله زنکین اولدقجه بینلرنده نشر فنون ومعارفه صرف مساعی ایدرك ازمیرده ساقزده یانیه‌ده بیوك مکتبلر وباطموس وسلانیك واتنه‌کبی یرلرده کوچك مکتبلر یاپمشلر وچوجقلرینی اوروپا اصولنده تربیه‌یه اقدام ایتمشلردر .

شویله‌که : روملر دولتعلیه‌نك حکمندن چیقمق ایچون اسباب لازمه‌یی حاضرلمقده ایسه‌لرده بویله برامر خطیر ایچون بیوك بردولته مراجعت ایده‌جك وغیرتسزلری تشویق ووسائط موجودهٔ عصیانیه‌یی برمرکزه ربط ایله برابر بربیوك وقعه ایله اختلال بیراغنی چکمکه مقتدر هرطرفه دال بوداق صالمش واسع برجمعیت اختلالیه‌نك وجودینه لزوم کورمش اولدقلرندن روسیه دیارینه فرار ایتمش اولان فنارلولردن بعضیلرینك معرفتیله اویله برجمعیت تشکیل ایتمشلر ایدی . بوجمعیتك مقصدظاهریسی

فلاکتزدکانك تسکین وتخفیف آلامی اولدیغی جهتله معاملاتی علنی ایدی . صکره بو مقصده اوروپا علوم و معارفنك نشر و تعمیمی دخی علاوه ایدلدی . ویواش یواش اوروپادن معلملر جلبله روملرك اوروپا اصولنه تطبیقا تعلیم و تربیه‌لری ماده‌سی انسانیته خدمت اولمق اوزره اجل مقاصد عد اولندی . حتی انسانیتدن بهره‌سی اولمیان روملر بیله کیمی موده دیه‌رك و کیمی خود پسندلك اثری اوله‌رق تعلیم و تربیه داعیه‌سیله اشتغال ایدر اولدیلر . فی‌الاصل جزائر سبعه اهالیسندن اول‌عصرده روملرك الك اولوسی اولان مشهور قونت قاپودیستریا دخی حائز اولدیغی نفوذ واقتدارینی اوروپا تربیه‌سنك نشر و ترویجی یولنده قوللانمشدر .

اشبو قپودیستریا روسیه دولتنك خارجیه نظارتی مستشاری ایدی و خارجیه نظارتی‌باش وکیلك اوزرنده اولمغله قپودیستریا روسیه منسترولرندن معدود وپك معتبر بر آدم اوله‌رق دائما روملرك تربیه‌لری مقصدیله ایدیلان تشبثاتك مروج وحامیسی ایدی . و نشر معارفله قومنك حال و موقعنی اصلاح و تحویل ایتمکی کوزینه کسدیروب (١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سنده ویانه‌قونغره‌سنده حاضر بولندیغی زمان لورد کیلفورد وسائر احبابی ایله هنوز بتون بتون آثاری مندرس اولمیان بنای اتحادی تعمیر وتجدید ایتمشیدی . ومدنیت ودین ومذهب وعلوم وفنون نامنه اوله‌رق بو جمعیت ایچون علنا دوستلر پیدا ایتمکده ایدی . روملردن بشقه اجنبیلردن دخی خیلی کسان بو جمعیته ملتحق اولدیلر پك مشهور ذاتلر داخل جمعیت اولوب اعانه ایلدیلر بو تشبثاتك مرکزلری آتنه‌ده فیلوموس جمعیت علمیه‌سی وقورفه‌ده لورد کیلفورد ایدی . بونلرك محصولاتی ویانه‌ده دیکلمش اولان اغاجك ثمراتی ایدی .

بو جمعیتك تشکلی حوادثی اوروپانك هرطرفنده وعلی‌الخصوص روسیه‌ده شایع اولور اولماز بالطبع روملرك خیالاتی بویله برجمعیت علنیه ایله اکتفا ایتمیوب احیای حکومت قدیمه‌لری نیات خفیه‌سنه اینانمغه باشلادیلر . وبو جمعیت جدیده‌نك رئیسی اولان قاپودیستریانك نامنی بو بنانك هیچ اولمازیسه روسیه وبلکه برقاچ دولت طرفندن تحسین اولنه‌جغنه تأمینات قویه عد ایلدیلر . بو ذهاب اکثر کسانك قلبلرنده کوکلشمش وقاپودیستریانك افکار دینیه ومذهبیه‌ده تعصبی ملابسه‌سیله کندوسنده پك زیاده‌لشمش ایدوکندن بو ذهابده بولنمیانلر بیله فعله چیقمه‌سنه آرزو کوسترلر ایدی .

ایشته بو صورتله روملر مواقع متعدده‌ده بیوك کچوك الافرانغه پك چوق مکتبلر وجوده کتوردیلر . بومکتبلرده الینوزلرك وقتیله صاحب شوکت وسلطنت

وشمدی دوچار عجز ومذلت اولدقلرینه دائر تاریخلر ورعایانك اذهانینی اخلال ایده‌جك کتاب ورساله‌لر والحاصل بومکتبلرده هیچ بردولتك مساغ کوسترمیه‌جکی شیلر اولیای امورك کوزلری او کنده اوقوتدریلور ایدی . کلیسالرده پاپاسلرك وعظ ونصیحتلری دخی هپ رعایایی داعیهٔ سربستی واستقلاله دوشوره‌جك سوزلردن عبارت ایدی . کلیسالرك احوالنی تحری امور دینیه‌یه مداخله دیمك اوله‌جغنه نظراً بوندن صرف نظر اولنسون دیه‌لم حکومت سنیه روم مکتبلرینك احوالنی تفتیش ودرس جدوللرینی معاینه ایده‌مزمیدی . اوت ایده‌بیلوردی وایتملیدی . اما بونی نه واسطه ایله اجرا ایده‌جك ایدی . اهل اسلام روم وفرنك لسانلرینی بیلمزلردی واوزمان بردور تعصب اولدیغندن بویله اجنبی لسانلرینی تعلم ایدنلره دینسز نظریله باقیلوردی دولتك الك نازك ومهم اولان امور خارجیه‌سی فنارلولر اللرنده ایدی مکتبلری دخی بالطبع انلره تفتیش ایتدرمك لازم کلوردی حالبوکه انلرك چوغی بوفسادك ایچنده ایدیلر . وروملر ممالك محروسه‌نك متعدد ومهم یرلرنده اویله مکتبلر کشاد ایتدکلرینه‌ده قناعت ایتمیوب برچوق روم کنجلرینی فرنکستانه کوندررلر واوراده تحصیل فنون وصنایع ایتدیررلر ایدی وبونلردن بعضیلری دول اوروپانك محاربات بریه وبحریه‌لرنده بالفعل بولنه‌رق احوال جنك ایله الفت وکسب مهارت ایتدکدن صکره مملکتلرینه اعاده وحین اقتضاده استخدامه آماده قیلنورلر ایدی . واوروپالولر ایله تکثیر مناسبات وانلرك اطوارینه تقلید ایله اوروپاجه کسب شهرت واعتبار ایلمکده ویونانیلرك علوم حکمیه‌ده درکار اولان شهرت قدیمه‌لرینی تازه‌له‌مکده ایدیلر .

بوندن بشقه کویا آباواجدادلرینك دم ودیتلرینی دعوی ایتمکده اولدقلرینی مشعر شعرلر انشاد ایله افراد رعایا ایچنه نشر وکندولرینك اسکی حال وحکومتلرینی تذکیر ایله تکرار تحصیلنه قیام ایتمك ایچون افکار عصیانیه‌یی ذهنلرینه یرلشدیررلر واهل اسلام حقنده اولان غیظ وعداوتلرینی تشدید واخذ انتقامه تحریص ایله کندولرینه جسارت وغیرت ویررلر وزمان فرصته مترصد اولورلر ایدی .

شانی زاده دیرکه روملر لسانلرنجه بعض شرقیلر وبیتلر نظم ایدوب ساز وسوز واصوات جکر سوز ایله ترنم ایدرلردی . از ان جمله برینك ترجمهٔ مطلعی (برا وبحرا قتال اشتعال بوله‌جقدر . ویدی طاغ ضبط اولنوب اولاد اسمعیل مغلوب قیلنه‌جقدر) مآلی ایدی‌که یدی طاغدن مرامری دارالسلطنة العلیه صانها الله تعالی من جمیع الآفات والبلیة واولاد اسمعیل علیه السلامدن مرادلری اهل اسلامدر . ودیکرینك مفادی (ای غیرتلو روملر نیچون بویله مغلوب طوررسز وطنکز غیرتیله

(شویله)

شو يله جنك ايدلكه تا بزانوخون رواندن ناشى آبا واجدادكزك قانى دم اعداكز ايله غسلده فيما بعد غير متحاشى اولوك) مآل هذيان مثالى ايدى . وبومقوله الحان لسان اشنا مسلمان بولنان يرلرده سويلنمك بيلرنده ممنوع وسائر تدابير رديه‌لرى مثللو غير مرضى الشيوع ايدى . (الخائن خائف)

الحاصل روملر دولتعليه‌دن آيرلمغه قرار ويروب همان اسباب مقاومتى اكمال ايله قوتلرينه استحصال وثوق واعتماددن بشقه سبب توقف قالمامشيدى . بواعتماد دخى اللرنده‌كى قوتك تزايدى وقوت دولتك تناقصى ايله خارجدن معاونت اميدينك كوندن كونه ترقيسى خصوصلرندن عبارت ايدى .

بحرا قوتلرى مسلم ايدى . زيرا بالاده بيان اولنديغى اوزره برطاقى دونماى همايونده وبرطاقى روسيه‌نك قره‌دكز دونماسنده مستخدم اوله‌رق كميجيلك صنعتنى ايلروليتمكده ايديلر . تجارت بحريه‌ده دخى خيلى ايلروله‌مشلر ايدى هله آقدكزده دولتعليه سنجاغنى چكن تجار كميلرينك اكثرى انلرك ايدى . براً دخى اللرنده لدى الايجاب استعمال ايده‌بيله‌جكلرى قوتلر وار ايدى . شويله‌كه : استانبول ايمپراطورلرى زماننده ارماتولى نامنده برنوع يرلو عسكر اولوب دربندلرى محافظه ويوللرى تأمين ايله حكومته خدمت ايدر وكيلفتلره قارشو كيدرلر ايدى . كيلفتلر حكومت عليهنده بولنور وحيدودلق يولنده طولاشور اشقيا جمعيتلرى ديمكدر . بعدالفتح ارماتولى فرقه‌سى ابقا اولنمشيدى . كيلفتلر ايسه اوته‌دنبرو خود بخود فرقه‌لر شكلنده تشكل ايدرلردى . يونانستان پاليقاريالرينك اكثرى يا ارماتولى وياخود كيلفتلر ايچنده بولنه‌رق استعمال اسلحه‌ده ادمان ايدرلردى . بوجهتله يونانستان رعاياسى ايچنده استعمال سلاحه مقتدر پك چوق اشخاص وار ايدى .

تپه‌دلنلى على پاشا ارماتولى فرقه‌سنه اعتبار ايدوب حتى ارناودلق طرفنه سفر ايتدكجه آنلرى سوق ايتمكده اولديغى حالده صكره برارالق آنلرك امورينى اخلاله دخى چالشدى لكن بووسيله‌لر ايله اول فرقه‌يى بيوتمش وبيلميه‌رك روملره خيلى سلحشور عسكر تهيئه ايتمش ايدى .

كيلفتلر حكومته قارشو برشقاوت فرقه‌سى ديمك اولديغى حالده على پاشا هرنه مطالعه‌يه مبنى ايسه برارالق آنلره يوز ويردى صكره آنلركده عليهنده بولندى . بونلر ايسه وقت اختلالده حكومته قارشو حركته مهيا برجمعيت اشقيا ايدى .

موره‌ده مانيه كبى اهاليسى هپ خرستيان اولان ناحيه‌لر روملرك مهيا عسكرى كبى ايدى . يانيه طرفنده دخى اهاليسى صرف خرستيان اولان نواحى اهاليسندن بعضيلرى استعمال سلاحه مقتدر ايدى . على الخصوص يانيه وايدونات مارغليچ وپروزه قضالرى

ارەسندە واقع سولی ناحیەسی اهالیسی کە سولیوت تعبیر اولنور ساحشور بر طائفەدرلر وچاماق اهالیسیلە برلکدە اولەرق اون بوقدر سنە علی پاشا ایلە محاربە ایتدیلر . نهایت علی پاشا آنلرە غلبە ایدرك ناحیۂ مرقومەدە واقع قاقوسیل نام صرپ ومرتفع طاغ اوزرندە بر قلعە واطرافندە متعدد قلەلر انشا ایلە بو ناحیەیی تحت انضباطە آلدی وقورولشدن بر چوق اهل اسلام کتوروب بو ناحیەلرك مهم موقعلرندە اسکان ایتدی سولیوتلرك بر چوغنی دخی اولونیە طرفنە نقل واسکان ایلدی . فقط اوصرەدە سولیوتلرك بر خیلیسی جزائر سبعەیە فرار ایتمشلر ایدی . مورە طرفندن دخی بر چوق روملر فرار ایلە جزائر سبعەیە کچمشلر ایدی . علی پاشانك اعدامندن صکرە کرك قورولشلیلر وکرك سولیوتلر یرلو یرلرینە عودت ایلمشلردر .

بوناپارتە زماننده ذکر اولنان روم فراریلرندن بیك نفری فرانسەنك خدمت عسکریەسندە مستخدم ایدیلر . بعدە جزائر سبعە انکلترە یدینە کچدکدن صکرە بو فراریلر خدمت عسکریەدن چیقارلمش اولدقلری جهتلە روسیە دیارینە هجرت ایتمك اوزرە روسیە ایمپراطورندن مساعدە ایستمشلر ایسەدە مورە جوارندن آیرلملری مناسب کورلمدیکندن استدعالرینە مساعدە اولنمدیغنە مبنی بو فراریلر هپ اولاد وعیاللریلە برلکدە جزائر سبعەدە اقامت ایلە وقت فرصتە منتظر ایدیلر . مورە اختلالندە بونلر سائرندن اول سکردوب اشقیایە قوة الظهر اولمشلردر . مصر والیسی محمد علی پاشانك خدمت عسکریەسندە ایکی بیك قدر وناپولی دولتنك خدمت عسکریەسندە بر چوق روم اولوب لدی الحاجە رؤسای اشقیا بونلری دعوت ایلە مورە جانبنە جلب ایدەبیلوردی . روسیەنك امور بریە وبحریەسندە مستخدم اولان روملر ایسە مورە طرفنك اختلالی اوزرینە درحال سکردوب موقع اختلالە کلەجکلری درکار ایدی .

دولتك بونلری دفع ایدەجك قوۂ عسکریەسی ایسە نە مرتبە بوزوق بر حالە کلمش اولدقلری یوقارولردە کرارا بیان اولنمشدر . تکرارە حاجت یوقدر .

تپەدلنلی علی پاشانك عفو اولنماز صوچلرندن بری دخی بودرکە ترحالە سنجاغنك اهل اسلامی ترك اولمق حسبیلە آنك چکیسنە کلمدکلرندن بیچارەلری قیردی دوکدی پریشان ایتدی . اول حوالیدەکی قوۂ اسلامیەنك ضعفنە سبب اولدی .

روملر ایشی بو وجهلە موازنە ایدرك قوتلرینە اعتماد کوسترمکدە اولدقلری حالدە تپە دلنلی علی پاشادن خوف واحتراز ایلە آنك زوالنە منتظرلر ایکن جلد عاشردە بیان اولندیغی اوزرە تپە دلنلی زادە ولی پاشا ایکیوز یکرمی یدی سنەسی خلالندە منصبی اولان مورەیە متوجها حرکت ایتمکدە اولوب آنك مورەدە بولنمسی ایسە روملرك

اغراض فساديه‌سنه اويمديغندن دردولته اشتكا ايتمارى اوزرينه ولى پاشانك مأموريتى ترحاله متصرفلغنه تحويل ايله اهل فسادك غرضلرى ترويج ايدلمش اولدى .

معاونت اجنبيه بحثنه كلنجه بوافكار روسيه چارى بيوك پترو زماننده‌نبرو روملرك اذهاننده يرايتمش ايسه‌ده چوق دفعه خطا ايتمشدر . نته‌كيم بروجه بالا قترينه زماننده مورەليلردن علم عصيانى كشاد ايليان اشقيا متعاقباً تأديب اولنمشلر ايدى . صكره چات پات شقاوت يولنده حركتلر ظهور ايتديسه‌ده آزمدت ظرفنده باصديرلمشدر .

روم مورخلرندن بعضيلرينك بيانه كوره ترحاله سنجاغنه مضاف ولستين قضاسى اهاليسندن ريغا نام كمسنه (١٧٩٦) سنهٔ ميلاديه‌سنده يعنى (١٢١١) سنهٔ هجريه‌سنده فرانسه جمهورى طرفندن اعانه وعديله اولنان تشويقاته بل باغلايوب برهيئت عصيانيه تشكيل ايله عصيان وطغيان ايتمش ايسه‌ده مفيد اولميوب كندوسى تريسته‌ده ورفقاسى ويانه‌ده طوتيلوب آوستريالو طرفندن بلغراده كوندرلمكله اوراده اعدام اولنمشلردر . كرك بودفعه وكرك بيك سكز يوز سكز سنهٔ ميلاديه‌سنده ظهورايدن پاپاتميو وقعه‌سى يونانيلرك پاى عزيمت وغيرتلرينه فتور ويرميوب بلكه خطا ونقصانلرينى درك ايله اتمامه سبب اولمشدر . انتهى

اول اثناده يعنى (١٢٢٣) سنهٔ هجريه‌سنده دولتعليه روسيه سفريله مشغول بولنمش ايسه‌ده دنيانك باشنده بر پوناپارته غائله‌سى اولديغندن وتپه‌دلنلى على پاشا دخى يانيه وحواليسنك محافظه‌سنه مقتدر بولنديغندن روملر عصيانه قيام ايده‌مديلر واكرچه براً مرقوم پاپاتميو وبحراً اندريچو نام شقيلر خروج ايتمشلر ايسه‌ده على پاشا پاپاتميوى طوتوب شقاوتك اوكنى آلمشدر .

شانى زاده ديركه فنارلو طاقمنك اولادينه املا وانشا تعليم ايدر اهل اسلامدن براهل خيركمسنه‌يه وقت اقدمده روم قپودانلرندن بينلرنده معتبر روسيه حمايه‌سنده بولنان برقپودان اثناى صحبتده سزك فمابعد روسيه‌لو ايله سفركز اولورسه بتون آقدكز اطه‌لرى روملرى كميلريله اوته‌يه بريه هجوم ايدرك سزى شاشرمغه آنجق بز كفايت ايدرز وبونلرك اوزرينه جمله‌مز اتفاق وعهد وميثاق اوزره‌يز ديو بى پروا تقرير مافى الضمير ايتمش اولديغى تااول زمان مسموع محرر حقير اولمشدر . چوق كچميوب سفر همايون وقوعبولمش ايسه‌ده فرانسه غائله‌سى دركار ايدوكندن روملره بعض طرفك اعانه‌ده عجزى آشكار اولديغندن بوسفر اثناسنده روملر اظهار طغيانه اجتسار ايده‌مامشلر ايدى . انتهى

ينه شانى زاده تاريخنده بيان اولنديغى اوزره (١٨٠٨) و(٨٠٩)سنهٔ ميلاديه‌لرنده بچ شهرنده بعض دول اوروپانك اتفاق مقدس معناسنه(سنت‌اليان) تعبيرايتدكارى

معاهده‌لرده بالجمله اقوام خرستیانك مربیتی جمله‌سی التزام ایتمش اولدقلری شایع اولمشیدی . واگرچه یونانلرك حقنده مصرح برسوز دكل ایسه‌ده مستعد عصیان اولان اصحاب امنیه‌یی امله دوشورمكله روملرك طغیانه بوده برسبب اولمشدر . وینه شانی زاده اشبو بیك ایكییوز اوتوز آلتی سنه‌سی وقایعی صره‌سنده دیركه هنوز ایكی سنه قدر مقدم نمچه ممالكی داخلنده بعض محللرده مبنی علی بعض الامل تنظیم احوال دول وملل ضمننده بالدفعات عقدجمعیت ومشورت ایدن دول اوروپا قراللری بالجمله خرستیان ملتنك امن وراحت وازاده‌لكنی دخی درمیان ایدرك بالاتفاق التزام ایتدكلرینی اعلان ایلملری وبونلره بكزر غیر قابل تحریر اسباب كثیره دولتعلیه تبعیتنده بولنان روملرك بروقت فرصتده زیرحكم عثمانی‌دن خروج امیدلرینه سبب اولمشدر . انتهی

الحاصل روملرك معاونت خارجیه امیدلری كوندن كونه قوت بولمقده ایدی . كندولرنجه اسباب ووسائل عصیانیه ایسه یومافیوما تزاید ایلمكده اولوب فقط بووسائله جهت وحدت اوله‌جق برمركز لازم اولوب اوده قاپودیستریانك تحت ریاستنده بولنان جمعیت سالفة الذكر اولمق لازم كاوردی . حالبوكه قاپودیستریا روسیه پولتیقه‌سنه خدمت ایتمكه مجبوراولوب روسیه‌لونك غرضی دخی روملری دولتعلیه علیهنده برآلت اوله‌رق استعمال ایله كندو پولتیقه‌سنی ترویج ایتمكدن عبارت ایدی . فقط اوصره‌ده بروجه آتی برآتریا یعنی اتفاق خفی جمعیتی تشكل ایدرك روملره مركز اتحاد اولمشدر .

* روم اتریاسنك تشكلی *

هوجه بكده مقیم روم تجارندن برینك یازیجیلق خدمتنده بولنان باطنوز اطه‌لی مانوئل اقساتوكه (١٨١٢) سنهٔ میلادیه‌سنده استانبوله كلوب یانیه تجارندن بعضیلریله عقد شركت ویاغ آلمق اوزره یانیه‌یه عزیمت وعودتنده بعض احباسنك تشویقیله جزائر سبعه‌دن ایاماوره نام جزیره‌یه كچوب فرمسون طریقنك اوراده بولنان شعبه‌سنه داخل اوله‌رق جمعیت خفیه تشكیلنه دائر خیلی معلومات آلدقدن صكره (١٨١٣) سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیسنده هوجه بكه عودت ایلمش اولدیغی حالده صنادید قومندن یعنی روملرك ایلرو كلنلرندن وسلاح قوللانور قپتانلردن مركب بر (اتریا) تشكیل اولنسه یونانیلرك كسب استقلال ایتملری قابل اوله‌جغنی تفكر ایتمكده ایمش . بركون یارانندن نارده‌لی نیقوله اسقوفو ویانیه‌لی اطناش چاقالوف ایله مصاحبت ایدرلر ایكن تركستانده وعلی الخصوص ارناودلق وموره وجزائر

بحر سفیدده اولان دیداشلرینك چكدكلری جور واذادن بحث اولندیغی صره ده ناپلیونك البااطه سنه نفیندن صكره عقد اولنان ویانه قونغره سندهیونانك اسمی بیله یاد اولنمدقدن بشقه دول متفقه اردولری طونهنك بر و یقه سنه عبور ایله اعصار كثیره دنبرو وحشی تركلرك تحت اسارتنده قالمش اولان یونان جنسك خلاصنه بذل مقدور اولنمسنی تشویق ضمننده فیلسوف ویانه نامیله بر رسالهنك طبع و نشر اولندیغی مأموراً ویانهده بولنان متوریانی بك (مشهور ماوریانی بكك برادرزادهسی اولان یانقو بكدركه اولوقت ویانهده مصلحتكذار ایدی) طرفندن باب عالی‌یه اخبار اولنمسی اوزرینه قیود دولیه ده یونان جنسنه دائر برقید اولمدیغی بیانیله رسالهٔ مذكوره نك مألی جرح اولنهرق آوستریا دولتی طرفندن اویولده جواب ویرلمش اولدیغی تذكار ایلمشلر . بونك اوزرینه اقسانتو ایاماوره اطه سنه كیدوبده اوراده فرمسون طریقنه داخل اولدیغی افاده و بعض اشاراتنی ارائه ایدرك روملرك خلاصی ایچون براتریا تشكیلی حقنده اولان افكارینی و دولتعلیهنك احوال سیاسیه وعسكریهسی بك بوزوق اولدیغی وسولیوتلرك وپارغه كبی كچوك ناحیهلر اهالیسنك براً ولامپیر وقاچولی نام قورصانك بحراً تپه دلنلی علی پاشایه شجیعانه مقاومت ایلدكارینی وبالجمله روملر كوردكلری ظلم وتعدیدن طولایی مستعد طغیان اولوب انلرك خلاصنه اوروپولرك دخی آرزوكش اولدقلرینی بیان ایدرك چقالوف ایله اسقوفوینی اقناع ایتمكله اوچی برلكده (١٨١٤) تاریخ میلادیسنده براتریا تشكیل ویمینلرینی واشارتلرینی ترتیب وقواعد داخلیهسنی تنظیم ایتمشلر وبونی موجود اولان جمعیت علنیه یرینهقائم قیلوبده انك معاونت وشهرتی ایله بوجمعیت خفیهیه اعضا پیدا ایتمكه قرار ویرمشلر . روملرك افكار واماننده استعداد اولدیغندن بودرلو اغفالاته بالسهوله قاپلملری دخی ممكن ایدی . فقط اعصار كثیره دنبرو تحت رعیت ومحكومیتده قالان بر قومك حل اصلیسنه ارجاعی ایچون تشكیل اولنان جمعیت بویله اوچ بازركانك تحت ریاستنده بولندیغی حالده ثمره بخش اوله میهجغندن بربیوك ذاتك تحت ریاستنده بولنمسی لازمهٔ حالدن اولدیغنه مبنی كورنمز وكیم اولدیغی بیلنمز بر رئیس وهمی تصنیع ایدوب اتریایه داخل اولنلره كندولرینك اره ده مجرد آلت اولدقلرینی افاده ورئیسك بربیوك قوت اولدیغی ایما ایدرلر وپاپاتمیو وقعه سنده كتم اسراره رعایت اولنمدیغندن استحصال مرام اولنهمدی انكچون رئیسك اخفاسی واسرارك كتمی لازمدر دیرلر وداخل اولنلردن بر بر سند الهرق درجه لرینه كوره اتریانك بعض اسرار واشاراتنی اوكردرلر ایدی . داخل اولنلر دخی بورئیسك كیم ونره ده اولدیغی ارامیوب هر بری ذهننده یاقشدردیغی بر بیوك آدمی حتی بعضیلری اتریایه داخل اولمیان ذواتی

رئيس زعم ایدرلردی . ایشته بواوچ شخص بویله برصنیعه ترتیب ایتدکدن صکره هر بری برطرفه کیدرك یکدیکریله مخابره ایده جکلرندن مکتوبلری طوتیلور ایسه صاحبی بیلنمامك ایچون امضا یرنده قوللانمق اوزره چاقلوفه الف با واسقوفه‌یه الف عین حرفلری وپریلوب اقسانتو دخی الف دال حرفلرینی المشدر .

اتریانك مقصدی بادیٔ امرده خاطرلره کلدیکی کبی قدیم یونانستانك احیاسی اولمیوب مقصدلری پك بیوك ایدی پایتختی استانبول اولمق اوزره استانبول روم پطریقنه تابع اولان بالجمله روملردن مرکب بردولت تأسیس یعنی شرق ایمپراطورلغنی تشکیل ایمش . یوخسه ازمنهٔ ماضیه‌ده اولان اتنه واسپارته دولتلرینی احیا ایلمك دکل ایمش بوقدر وسعت خیال انجق روملرده اولور . سائر قوملر بودرلو خیالات ایله اتعاب ذهن ایتمزلر .

(١٨١٤) سنهٔ میلادیه‌سی ایلولنده یعنی (١٢٢٩) سنهٔ هجریه‌سی اواخرنده چاقالوف ایله اسقوفو موسقووه‌یه وسنهٔ مرقومه کانون اولنده یعنی (١٢٣٠) سنهٔ هجریه‌سی اوائلنده اقسانتو استانبوله عزیمت وکندوسی استانبولده ودیکر ایکیسی‌کاه موسقووه‌ده وکاه هوجه بکده‌اقامت ایله بالمخابره اتریا ایشلرینك اکمال متفرعاتنه مداومت ایلمشلردر . چاقالوف ایله اسقوفو موسقووه‌ده اتریانك قواعد اساسیه سنی تتمیم وجمعیت احبا دیو توسیم ایتمشلر . وموسقووه‌ده بولنان موره‌لی یورکی شکری وفلبه‌لی اندون قومبزوبلو نام روم تاجرلرینه کشف راز ایدرك انلری اتریایه الدقدن بشقه دها برچوق کسانی داخل جمعیت قیلمشلردر .

ایشته بونلرك بعضیلری افلاق وبغدان طرفلرینه کیدرك قائمقامك زاده اسکرلت بکك یازیجیسی طودوری نفری ایله رهبان وغومنوسلردن پك چوق کسانی اتریایه ادخال ایتمشلردر .

اول اثناده اسقوفو هوجه بکه عودت واقسانتو ایله بالمخابره اتریا قاعده‌سنجه ایشه مباشرت ایلدیکی صره‌ده هوجه بکده بولنان موره‌لی طناش شکری ایله اناغنو ستوپلویی اتریایه ادخال ایتمشدر .

بوصره‌ده اتریا اصحابی درجات متفاوته‌یه تقسیم ایله رئیسلره چوبان وصنف ثانی‌یه پاپاس وصنف ثالثه توصیه‌لو وافرادن عبارت اولان صنف رابعه ضررسز دینلمشدر . اول اثناده استانبولده دخی رئیس وفدایی عنوانیله ایکی رتبهٔ عسکریه ایجاد وبعده اتریا مراتبی یدی‌یه ابلاغ ایدلمشدر .

بونلرك کافه‌سی بر مقصده خدمت ایلدکلری حالده وقوف ومعلوماتجه بینلرنده تفاوت وار ایدی . الك آشاغی درجه‌ده بولنان صنفه لدی‌الحاجه استعمال ایچون اللی

دسته فشنك ايله سلاح تدارك ايلمك واوسط طرفده بولنان صنفه وطن اوغورنده دشمنلر ايله صوك درجه‌یه قدر جنك ایچون مهيا بولنمق خصوصلرى تنبيه ايديلور وما فوقنده بولنان صنفه اتريانك مقصدى يونان قومنك استقلالنى استحصالدن عبارت اولديغى بيلديريلور وفدائيلر رئيسنه برقليج قوشاديلوب بوسكا وطن طرفدن ويرلدى تا كه انك ایچون استعمال ايده‌سين دينلور ايدى . لكن رئيس خفى سرينه انجق برنجى صنف اولان رؤسا واقف ايدى . وآشاغى صنفلردن بريسى صنف اوله ترفيع اولندقده رئيس خفى سرندن اكاه ايديلور ومخابرهٔ خفيه ایچون امضا مقامنده استعمال ايتمك اوزره كندوسنه حروف مقطعه‌دن ايكى حرف ويريلور ايدى .

واتريا اصحابى لدى التصادف يكديكرى طانيمق اوزره فرماسونلر وبكباشيلر كبى برطاقم الفاظ واشارات مخصوصه استعمال ايدرلردى .

رئيسلر بواتريايى قاپو ديستريانك يد اداره‌سنه توديع ايتمك عزمنده بولندقلرى حالده جزائر سبعه اهاليسندن غالاتى نامنده برى قاپو ديستريانك اقرباسندنم ديه‌رك هوجه بكه كلدكده اسقوفو انى اتريايه ادخال ايتمشيدى .

اول اثناده صرب باش كنزى مشهور قره يوركى دخى اوطرفلرده مقيم ايدى . شويله‌كه : مقدمجه بالاده بيان اولنديغى اوزره قره يوركى صربستاندن فرار ايله بسارابيايه كيتمش وانك يرينه ميلوشك صرب كنزلكى طرف دولتعليه‌دن تصديق اولنمش ايدى .

اتريا رئيسلرى صربستانده برفتنه اوياندرمق اوزره قره يوركى‌يى تشجيع ایچون غالاتينك كوكسنه روسيه‌نك (سنت ان) نشانى تعليق ايدرك كيجه‌لين تنهاجه انكله كورشدردكارنده غالاتى قاپو ديستريانك اقرباسندن اولوب ممالك عثمانيه‌ده بولنان خرستيانلرى اياقلاندرمق وظلم واسارتدن قورتارمق مأموريت خفيه‌سيله اوطرفه كلمش اولديغندن وموره‌نيم جزيره‌سنده ورووم ايلى طرفنده بولنان خرستيانلرك طغيانه مهيا اولدقلرندن بحثله قره يوركينك دخى همان صربستانه واروبده اهالى‌يى عصيانه تحريك ايلمسى وكندوسنك بوحركتنه طرف دولتعليه‌دن روسيه‌نك اثر تحريكى نظريله باقيله جغنه مبنى حقنده درحال عاصى معامله‌سى اجرا اولنميوب صربستان امارتنك كندوسنه تكليف ايدلمسى ملحوظ اولديغندن اول حالده بلا تردد امارتى قبول ايله دولتعليه‌يى اغفال ایچون وبعض مرتبه صداقت يوزندن كورنمكله برابر برطرفدن صرب ورووم مكتبلرينك تنظيم وتكثيرينه وديكر طرفدن دخى طوپ وتفنك اعمالى ایچون كارخانه‌لر احداثنه سعى واقدام ايتمسى ایچون

تشویقات لازمه اجرا ایتمکه ویانه اتریا اعضاسندن ایکی کشی ترفیق اولنمغله قره یورکی دخی الدانه‌رق بلغراده کیتمشیدی . حالبوکه بلغراد محافظی انك بلغراده وصوانی خبر آلدیغی کبی میلوشه اخبار ایتمکله قره یورکی درحال مختفی اولدیغی خانه‌ده کیجه‌لین اخذ وقتل اولنمشدر . اتریا اعضاسی بوندن فوق العاده مکدر اوله‌رق اندن صکره زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله میلوشك جلبنه صرف مساعی ایتمشلردر . کلهلم غالاتینك احوالنه .

غالاتی (١٨١٦) سنهٔ میلادیه‌سنده موسقوویه واندن پترسبورغه واروب قاپو دیستریا ایله کوریشه‌رك مبادلهٔ افکار ایتدکلرنده غالاتینك بوش بوغازلغی وبعض معاملات بیقیدیسی قاپودیستریانك ایفاسنه مائل اولدیغی مساعداتك اجراسنه مانع اولدیغندن قاپودیستریا انی توقیف والنده‌کی اوراقی اخذ ایله کندوسنی بکرشه کوندرمش واوراده‌کی روسیه قونسلوسنك تحت نظارتنه ویرمشدر . بوکیفیت دخی اتریا اعضاسنه یأس وفتور کتورمیوب ایشلرینه دوام ایتمشلردر .

حتی روسیه سفرنده جزائر سبعه‌ده بولنه‌رق سبقت ایدن خدمتلرندن طولایی روسیه ایمپراطوری ایله ملاقات واحراز مکافات ضمننده بو اثناده یونانستاندن هوجه بکه وارد اولان قپودانلردن موره‌لی اناغنوستارا ومانیه‌لی خریسواسیاتی ودیمتراقوپولو وتپه‌دلنی علی پاشانك خصمی جنی اولان ترحاله‌لی یانی فرماکی ودیکر برقاچ یونان سرکرده‌لری اسقوفونك دلالتیله اتریانك ایکنجی صنفنه داخل اولوب رئیس خفی سرینه محرم اولمدقلری جهتله بو ایشته روسیه‌لونك الی وار ظننده بولنملری وعثمانلولرك خصم قویسی اولملری جهتله ایشك ختامنه قدر ایتدکلری یمیننده ثابت اولنلرندندر . بونلر اسقوفه‌دن مکتوب آله‌رق چند روز صکره موسقوویه عزیمت واوراده بولنان اتریا اعضاسی ایله کوریشوب موسقووه‌ده ایشه یارار روم تجارینك مجموعنی اتریایه ادخال ایتمشلردر . متعاقباً روسیه ایمپراطوری ومعیتیله قاپودیستریا دخی موسقووه کلوب قاپودیستریا دلالتیله مرقوم سرکرده‌لر ایمپراطور ایله بالملاقات مظهر التفات ومکافات اولمشلر . وبعده (١٨١٧) سنهٔ میلادیه‌سی مارتنده یعنی (١٢٣٢) سنهٔ هجریه‌سی اواسطنده هوجه بکه عودت ایلمشلردر .

اقدمجه یورکی شکه‌ری موسقووه‌دن پرسه‌کیدرکن ویانه‌یه اوغرایوب اوراده لغت یونانیه مؤلفی مشهور خواجه غازی‌یی کورمش . غازی برمدتدنبرو ویانه‌ده مقیم اولدیغی حالده مملکتی اولان غنوسه‌ده برمکتب آچمق اوزره اورایه متهیء عزیمت ایمش . شکه‌ری آکا یونان قومنی اویاندرمق ایچون روسیه‌ده بر اتریا تشکیل اولندیغنی افاده ایدوب اشارات وتفصیلاتنی بیان ایتمامش بونك اوزرینه غازی دخی

ویانه دن حرکت ایله هوجه بکه عزیمت ایلمشدر . موسقووه ده بولنان اتریا اعضاسنك تنسیبیله چاقالوف هوجه بکه کلوب اسقوفو ایله ملاقات ایدرك آندن دخی برلکده اقسانتو ایله بولشمق اوزره استانبوله متهیء عزیمت ایکن خواجه غازی هوجه بکه کلدیکندن آنکله هم مجلس اولدقلرنده کندوسنك استعداد ولیاقتی لدی المشاهده آکا کشف راز ایله آنی اتریانك صنف اولنه ادخال ایلمشلر بونك اوزرینه اودخی همان استانبوله کلوب اقسانتو ایله ملاقات وبو امر خطیری مذاکره ایتدکدن صکره تصمیم ایتدیکی مکتبك امورینی تسویه ایچون مملکتی اولان غلوس قراسندن میلز نام قریه طرفنه عزیمت ایلمشدر .

سنهٔ مزبوره کانون اولنده یعنی (١٢٣٢) سنهٔ هجریه سی اوائلنده چاقالوف دخی استانبوله کلوب اقسانتو ایله ملاقات ومیلز قریه سنك اتریایه مرکز اتخاذ اولنمسنی بینلرنده مذاکره ایتدکدن صکره کیفیتی غازیدن دخی استمزاج ایلمك اوزره چاقالوف غلوسه واروب غازی یه افادهٔ کیفیت ایتدکده غازی بعض کساندن شبهه سی اولدیغی بیانیله مانیه نك مرکز اتخاذی دها مناسب اوله جغنی بیان ایتمشیدی .

چقالوف غلوسدن ازمیره وآندن استانبوله کلوب (١٨١٨) سنهٔ میلادیه سی نیسانده اسقوفو دخی اناغنوستوپولو ولوربونی نام شخصلری بالاستصحاب هوجه بکدن استانبوله کلمشدر . واقسانتو ایله بالمذاکره اناغنوستوپولو صنف اوله ادخال ایتدیرلمشدر . وبروجه بالا اتریا ایچون موره ده برمرکز اتخاذی تذکر اولنمش ایکن استانبولك مرکز اتخاذی انسب کورلمکله بوندن صکره اقسانتونك استانبولده فنارده کائن خانه سی اتریانك مرکزی اولمشدر .

ایشته بوصره ده افلاق ویوده سی قره جه بك نقود موجوده سنی آلوب (سلامت درکنارست) فحواسنجه بکرشدن فرار وایتالیاده استقرار ایله یان کلوب سیره باقمشدر .

ینه اول اثناده سالف الذکر سرکرده لر دخی هوجه بکدن استانبوله کلمش اولدقلرندن اسقوفو آنلرك تعلیماتنی قامه آلمق اوزره ایکن خسته وسنهٔ مرقومه تشرین ثانی سی اواخرنده فوت اولمشدر .

بونك اوزرینه سرکرده لره ویریله جك تعلیماتی دیکر رئیسلر تنظیم ایتمشلر وپناپوت شکه ریدن الدقلری اون بیك غروشی خرجراه اوله رق سرکرده لره ویرمشلر .

وبونلردن یانی فارماکی نام سرکرده یی سلانیك وترحالا طرفلرینه واناغنوستارایی چاملیجه وصولیجه اطه لرینه وموره طرفنه ودیکر اوچ سرکرده یی مانیه یه واتریا اعضاسندن مورهلی غریغور فلاشه نام راهبی افلاق وبغدانه ودیکر بعضیلرینی جزائر

بحر سفيده و اناطولی سواحلنه وقدس واسكندريه طرفلرينه كوندرمشلردر .
يانی فرماكی سالانيك وترحاله سنجاقلرنده بولنان سركرده لری وسائر ارباب سلاحی
وايشه يارار نفوذلی قوجه باشيلری ورؤسای قومی حتی سيروز متره پوليدی
خريسانتوبی وعورت حصاری پسقپوسنی اقناع واتريايه ادخال ايله تعهدينی مع
زيادة ايفا ايتدكدن بشقه ايونوروزه كيدوب اوراده مشهور غريغوريوسی اتريايه
ادخال ايتمشدر .
بوغريغوريوس ايكی دفعه استانبول روم پطريقی اولوب بعد الانفصال ايونوروزه
كوندرلمش ايدوكندن فی الواقع يانی فرماكينك او طرفده طولاشديغی زمان
غريغوريوس دخی ايونوروزده ايدی متعاقبا اوچنجی دفعه اوله‌رق روم پطريقی
نصب اولنمغله روم وقعه‌سنك ظهورنده استانبولده بولنمشدر . اقسانتونك اتريا
تشكيلاتنه دائر اولان رساله‌سنی ترجمه ايدن ملك بك غريغوريوسك تعريفنده ديركه
روم طغيانی تاريخی اولان بيك ايكيوز التی سنه‌سنده پطريق بولنوب درسعادتده
صلب اولنان كيمسه‌در . انتهی
اناغنوستارا نام سركرده دخی چامليجه وصوليجه اطه‌لريله موره‌ده مناسب كورديكی
كسانی اتريايه ادخال ايله تعهدينی ايفا وموره‌دن فرارايله زانطه اطه‌سنده قرارقيلان
تئودورو وقولونی قوترونی وسائر ايشه يارارلری مخصوص آدملر ارسال ايله
كيفيتدن آكاه ايتمشدر .
خريسواسپاتی ايله رفيقاری اولان سركرده‌لر دخی مانيه بكی پترو ماورو ميخالی
واولطرفده بولنان سركرده‌لرینی داخل اتفاق ايتمشلردر .
اتريا رئيسلری ايشته بوصورتله كيفيتی ممالك محروسه‌نك اكثر مواقعنه خفياً نشر
ايتمشلردر . لكن پيدرپی وقوعبولان مصارف كثيره انلرك تحمل واقتدارندن
افزون اولوب فقط پاپوط شكرينك مقدم ومؤخر ويرديكی مبالغ كثيره بومصارفه
مدار اوله يوردی .
مانيه بكی پترو ماورو ميخالی بروجه بالا قضيه‌يه لدی الاطلاع بودعوتی برممنونيت
فداكارانه ايله قبول ايدوب كوجی يتديكی قدر سعی وغيرت ايده‌جكی بيانيله برابر
بعض مهمات ولوازمات سفريه استحضاری ايچون مقدار كفايه اقچه‌نك لزومی
اولديغنی كندوسنه كوندريلان قپودانلردن ديمترا قپولی واسطه‌سيله استانبولده
اولان اتريا رؤساسنه باتحريرات بيلديرمشدر .
ايستديكی مبالغك مقداری كلی اوله‌رق ايفاسنه اتريا رؤساسی عديم الاقتدار اولوب
انجق مانيه بكی كبی برقومانداره دخی احتياجلری دركار اولمغله ينه مرقوم پناپوت

شکری‌یه مراجعت ایلدیلر اودخی مطلوب اولان اقچه‌یی درحال اعطا ایدیویرمسی حقنده جالب امنیت کامله اولمغله برنجی صنفه ترفیع اولنمشدر . واتفاقه داخل اولمقده بولنان کسان طرفلرندن مکاتیب واعانه اقچه‌لری بوندن بویله طوغریدن طوغری‌یه مرقوم شکری طرفنه کوندرلمسی رؤسا جانبندن هرطرفه یازلمشدر . فقط اتفاقه داخل اولنلردن برطاقمی اعانه اقچه‌سنك اعطاسنی آتی‌یه تعلیق وتأخیر ایتمکله توارد ایلیان اعانه اقچه‌سی قلیل المقدار ایدی .

بروجه بالا اتریا ایچون استانبولده اقسانتونك خانه‌سی مرکز اتخاذ اولندقدن صکره اتریا ایچون بر مهر مخصوص یاپدیریلوب اطرافه رؤسانك اولکی حرفلری واورته‌سنه صلیب ویونانستان اشارتی اولان الف حرفی و۱٦ رقمی حك ایتدیرلمشدر . ومخصوص برقید دفتری ترتیب اولنه‌رق اتریایه داخل اولنلرك اسم وشهرتلری وکلان ووعد اولنان اعانه اقچه‌لرینك مقداری ورؤسانك امضامقامنده قوللاندقلری حروف مقطعه ومعاملات سائره هپ بودفتره قید ایدلمشدر .

اتریا اعضاسی اول امرده محترزانه واحتیاطکارانه حرکت ایتمکله غرضلری درحال منتشر اوله‌مامش ایسه ده اولوقت دولتعلیه‌ده بومثللو فتنه وفساده دائر اولان تشبثاتی تحقیق ایده‌جك خفیه مأمورلری اولمدیغنه مبنی اتریا اعضاسنه جسارت کله‌رك صکره‌لری راست کلدکاری هم جنسلرینه منویء ضمیرلرینی بیان ایدر اولدقلرندن آز وقت ظرفنده روملرك چوغی وعلی الخصوص موره وجزائر بحر سفید اهالیسنك اکثری اتریایه داخل اولمشلردر .

پروکشك تاریخنده بیان اولندیغی اوزره اتریا جمعیتی کوندن کونه توسع وتشعب ایدرك افلاق وبغدان وجزائر بحرسفید وبتون یونانستان وسلانیك طرفلرینه حتی یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشانك سراینه قدر دال بوداق صالمشیدی .

اشبو (۱۸۱۸) سنهٔ میلادیه سنده جمله راهبلر وپسقپوسلر وسرکرده‌لر وکمیجیلر واکثرقوجه باشیلر وجزائرسبعه‌ده بولنان منتظم فرقه‌لر وسولیوتلرك سرکارلری وکیلفتلرك رئیسلری وموره نیم جزیره سنده وترحاله وارناودلقده کی پاشالرك وبکلرك واغالرك دائره‌لرنده مستخدم اولان روملر واسکندریه وقبرس وبرالشام طرفلرنده واناطولی سواحلنده مقیم اولان روم تاجرلری واستانبولده بولنان اك معتبر روم فامیلیالری هپ اتریا جمعیتنه داخل اولمشلر ایدی . کیلفتلرك شرقیلری دخی یونانستانده بولنان دلیقانلولری تهییج وتحریك ایدیوردی .

طرابولیچه اهالیسندن پناپوتی اندرونیقو آتیده وقوع بوله‌جق محاربه‌لره دائرمکمل

شرقیلر ترتیب ایتمشیدی . بوندن بشقه اوروپانك افکار عمومیه سنی جاب وامالهیه
دخی اوراق حوادث واسطه سیله چالیشیلور ایدی . انتهی
مانیه بکی سالف الذکر پتروماورو میخالی رئیس خفی سرینه واقف اولدیغی جهتله
اتریانك پترسبورغده اولدیغنه ولدی الایجاب صرف ایچون صندوغنده کلیتلو اقچه سی
بولندیغنه ذاهب اوله رق تحقیق کیفیت ضمننده قارینو نام کمسنه یی پترسبورغه کوندرمش
قارینو ایسه پترسبورغه وصولنده اتریانك ادارهٔ خفیه سندن براثر کوره مامش اولدیغندن
لازم کلنلره افادهٔ کیفیت ایلملك او زره موره یه عودت ایلملك فکرنده بولندیغی اتریا اعضاسنك
معلومی اولدقده برادارهٔ خفیه لری اولمدیغی وجمعیتلرینك روسیه حمایه سنده بولنمدیغی
شایعه سی منتشر اوله جق اولور ایسه اتریا ایشلرینه خلل کله جکی مطالعه سنه مبنی قارینونك
عودتنده اعدامنه بین الرؤسا قرارویرلمش وفی الواقع استانبوله وصولنده یاننه اتریا
اعضاسندن بری ترفیق اولنه رق موره یه کیدرکن اثنای راهده قتل ایله یاننده کی
کاغدلر امحا قیلمشدر . ینه اول اثناده سالف الذکر غالاتی دخی قتل اولنمشدر .
شویله که : اتریا ایشلری مملکتینده پك زیاده ایلروله مش ایسه ده اتریا اعضاسی بیننده
افکارجه مباینت حادث اولدیغی حالده غالاتینك اطواری موجب شبهه واندیشه
اولمقدن ناشی هم اتریا اصحابنك بیننی تألیف ایتمك وهمده برتقریبله غالاتی یی الوب
استانبوله کتورملك اوزره پاپا فلاشه اولطرفه اعزام ایدلمش وبعده اتریانك اشاغی
صنفلری اصحابندن بنده دقه دخی آرقه سندن کوندرلمشدر . بنده دقه برتقریب ایله
غالاتی یی الوب استانبوله کتورمش ایسه ده غالاتی تك طورمیوب مبالغ کلیه ایستر
وویرلمزایسه اتریانك اسرارینی افشا ایده جك کبی طورلر کوستره رك استانبولده
طانیدیغی اتریا اعضاسنی پك زیاده تضییق ایلر ایدی . انلر دخی مرامنه مساعده
صورتنی کوسترمشلر ایسه ده تکلیفی تحملدن خارج اولدیغی شویله طورسون وجودی
اتریا حقنده مضر کورنمکله رئیسلر بیننده اعدامنه قرار ویرلدیکندن چاقالوف
ومانیه بکی طرفندن اتریایه مکتوب کتورن دیمتراقوپلو غالاتی یی اغفال ایله مانیه یه
کیتمك اوزره استانبولدن چیقاروب چاملیجه اطه سنه واورادن صولیجه اطه سنه
کیدرلرایکن برویران قلعه نك سیروتماشاسی اثناسنده غالاتی یی اعدام ایتمشلر ومانیه یه
کیتمشلر ایسه ده غالاتی جزائر سبعه اهالیسندن وقاپود یستریا متعلقاتندن بولنمق حسبیله
قاتللرینك مانیه ده بولنمسی مانیه بکی مناسب کورمیوب انلری ایتالیایه کوندرمش اولمغله
ایتالیا سواحلندن پیزا نام بلده یه واردقلرنده اتریانك اوچنجی صنفندن نارده
متره پولیدی اغناتیوز وعلکساندری ماورو قورداتو ایله ملاقات ایتمشلردر .
بوماوروقورداتو فنارلو طاقمندن اولوب بالاده بیان اولندیغی اوزره افلاق ویوده سی

(قره جه)

قره‌جه بكك سركاتبی بولندیغی حالده انكله برابر اوروپایه فرار ایتمشیدی كه روسیه دیارنده اقامت وگاه اوروپاده سیاحت ایله بویله فساده متعلق ایشلری ترویج ایلردی . روملرك طغیاننده موره‌یه كیتمشدر . وصكره‌لری یونان وكلاسندن اولوب سفارت مأموریتلرنده قوللانلمش وحتی بیك ایكییوزاللی سكز سنهٔ هجریه‌سنده یونان دولتی طرفندن سفارتله درسعادته كوندرلمشدر . بز ینه صدده كله‌لم .

بروجه بالا غالاتینك اعدام اولندیغی اثناده اقسانتوغلوسده ایدی . سببی بودركه اتریا كسب جسامت واهمیت ایدرك هرطرفله مخابره وهرطرفك ایشلرینی سیاق مطرد اوزره یورتمك ایچون رؤسا علی الدوام مذاكره ایله مشغول اولدقلری حالده افكار فسادیه انتحابی ایكی فرقه اولمشلر . اتریا رئیسلری ملتك قوای طبیعیه‌سنی استكمال ایدوبده بعده عصیان وطغیانك فعلیاتنه كیرشمك افكارنده بولنه‌رق انلر ایله هردرلو تأخراتی رد ایدرك همان جنك وجدال ایله ملتك قوهٔ طبیعیه‌سنی وجوده كتورمك رأینده بولنان دیكر اتریا جمعیتی مبعوثی بیننده اختلاف آرا واقع اولوب مقصدده ایكی فرقه دخی متحد ایسه‌لرده اجرا آتجه بینلرنده بر بیوك مباینت وار ایدی . ایشته بو اختلافی دفع ایتمك وهرطرفده اهل یسار واعتبار اولان روملری اتریایه ادخال ایلمك اوزره اتریا اعضاسندن قوهٔ نطقیه اصحابنك بر طرفه كیتملرینه لزوم كورلمكله رؤسانك ارتق امور ذاتیه‌لرندن فراغت ایله اتریا ایشلرینه حصر اوقات ایلملرینه قرار ویرمشلر فقط پنایوط شكدرینك استانبولده اقامت ایدرك تجارتیله مشغول اولمسنی مناسب كورمشلر . وبرده صناذید ومعتبران قومدن بونجه كیمسه‌لر اتریایه داخل اولدقلری حالده محرك اصلی اولان رئیس خفینك كورنمز بیلنمز عنوانی التنده مكتوم طوتلمسی وبرنجی صنفه مخصوص اولان اسرارك حالا انلره كشف اولنمامسی بعض مرتبه اشتباه واغبرارلرینه بادی وبویله كیدرسه ایشك سكته‌لنمسنه مؤدی اوله‌بیله‌جكنی اقسانتو تخطر وروملرك ازقدیم روسیه اعانه‌سیله تحصیل مرام ایتمك اعتقادنده بولندقلرینی بیلدیكندن پترسبورغه كیدوبده روملرك امینی واولوسی اولان قاپودیستریایی بوسر سربسته‌دن اكاه ایدرك واتریا ریاستنی اكا قبول ایتدیره‌رك اندن وجوه قومه خطاباً لازم كلان مكتوبلری اخذ ایله عودت ایلمكی تذكر ایدوب دیكر رئیسلر ایله لدی المذاكره انلر دخی بو صورتی تحسین ایلمشلر . وبو خصوصلره دائر اتریا رؤساسی كندو بینلرنده درت ماده‌یی حاوی بر مقاوله‌نامه تنظیم ایله (١٢٣٤) سنهٔ هجریه‌سی محرمنك بشنه مصادف اولان (١٨١٨) سنهٔ میلادیه‌سی تشرین اولنك یكرمی ایكیسنده امضالامشلر ایدی كه صورتی زیرده (٨) رقمیله تحریر اولنور .

بونك اوزرينه اقسانتو اتريايه دائر تراكم ايدن اوراقى كندولرنجه مأمن وحوجه غازى‌يه مسكن اولان ميلز قريه‌سنده براقيق اوزره بالاستصحاب غلوسه عزيمت وحوجه غازى ايله ملاقات ومذاكرهٔ مصلحت ايلديكى اثناده بالاده بيان اولنان غالاتينك اعدامى وقعه‌سى ظهوره كلمشيدى .

بعده اقسانتو حوجه غازيدن قاپو ديستريايه وسائر لازم كلنلره توصيه مكتوبلرى اخذ ايله كانون اولده استانبوله عودت ايلدكدن صكره قرار سابق موجبنجه پترسبورغه كيتمك اوزره ايكن اناغنوستوپلو ايله بنده دقه بيننده تكون ايدن مباينت ومنافسه اتريا ايشلرينه بعض مرتبه سكته كتورمش اولديغندن اصلاح ذات‌البين ايچون چند روز استانبولده توقفه مجبور اولمشدر .

ايشته بوارالق اقسانتو مخابرات خفيه‌ده قوللانلمق اوزره برلغت مخصوصه تصنيع وترتيب ايلمشدر . شويله‌كه : برچوق الفاظى موضوع لهنك غيرى برمعنايه تعيين وبعض ارقامى براسمك مساسنه تخصيص ايلمشدر . بونلرك مهمجه‌لرى نمونه اولمق اوزره زيرده (٩) اشارتيله ايراد اولنور .

لغات مذكوره اتريانك اصطلاحات مخصوصه‌سى اولديغندن انلر ايله يازيلان مكتوبلر اله كچدكده انلردن غيرى كمسنه برمعنى چيقاره‌مازدى ورئيسلر امضا محلنده حروف مقطعه‌دن ايكيشر حرف قوللاندقلرى جهتله بومكتوبلرك كيملر طرفندن يازلديغى دخى بيلنه‌مزدى . بناءً على ذلك اتريا رئيسلرى يكديكريله سربستجه مخابره ايدرلردى .

اقسانتو بولسان مصنوعك مفتاحنى اتريا دفترينه‌قيد ايتدكدن‌صكره دفترى بالاستصحاب اناغنوستوپلو ايله برلكده استانبولدن قلاصه واروب اناغنوستوپلويى بكرشه كوندرمش كندوسى دخى بسارابياده قرنتنه چيقاردقدن صكره موسقووه‌يه واروب صنف اول اصحابندن قوميزوپلى ايله ملاقات واتريا ايشلرينه دائر اجراى مذاكرات ايلديكى صره‌ده يانيه تجارندن اولوب موسقووه‌ده بولنان وروسلر عندنده معتبر ونافذالكلام اولان باجيادى نام كمسنه‌يى صنف اوله ترفيع ايلدكدن صكره پترسبورغ جانبنه كيتمشدر . انك پترسبورغده‌كى سركذشتنى صكره‌يه براغه‌لم وبوراده اناغنوستوپلونك احوال وحركاتنى بيان ايده‌لم .

اوزمان افلاق وبغدانده افكار اختلاليه ضبط اولنماز درجه‌يه كلمشيدى . رؤساى ارباب اختلالدن ويغانوس نام ارخيمانديد باشى اتشلى خولياسى كنش فكرى فاسد وروملرك وقت طغياننده روسيه‌لو طرفندن بهمه‌حال اعانه اولنه‌جغنه معتقد اوله‌رق ايليوس وسياس وكرانيوس نام سركرده‌لرى كندو طرفنه جلب ايله النى طونه

نهری و ترحاله طاغنری اوزرلرندن موره‌نك قلبگاهنه اوزاتمغی قوره‌یوردی .
و بلاتوقف ایشه مباشرت اولنمقده مظفریت امیدینی زعم فاسدنجه پك قوی
کوره‌یوردی . اناغنوستوپلو بکرشه واردقده انی بو خیالاتدن واز کچورمك
ایچون اتریا رؤساسی سلکنه قبول ایتمش و بورابطه ایله انی ضبط ایده‌بیلمشدر .
و تشکیل ایتدیکی اداره مجالسلری واسطه‌سیله مملکتنده اولان افکار اختلالیه‌یی
کندو اداره‌سنه المش و منع ایتمکسزین بربشقه یوله سوق ایتمشدر .
الحاصل اناغنوستوپلو اتریا ایشلرینی اولدقجه تسویه ایلمش ایسه‌ده قالیماکی زاده
اسکرلت بکك باش کاتبی اولوب اتریایه داخل بولنان سالف الذکر نفری ایله
بینلرنده مباینت حادث اولمشدر .
بناءً علیه اتریانك اوچنجی صنفنده بولنان لوندی نام زنکین تاجر ایله استانبولدن
کوندرلمش اولان پاپا فلاشه‌یه و دیکر بعض احبابه کشف راز ایله آنلری برنجی
صنفه ادخال ایلمشدر .
مقدما بکرشده بولنان اتریا مأموری طرفندن اتریا مرکزینه وارد اولان مکتوبده
افلاق و بغدان و یوده‌لرینك محرم اسرار ایدلملری وانلرك جلبی ممکن اولمدیغی
تقدیرده کندولرینك عزلیله یرلرینه تصورات و تشبثاتمزك اجراسنه مساعد اولان
اشخاصك تعیین ایدلمسنه چالیشلمسی و باب عالینك امور خارجیه و خدمات سائره‌سنده
مستخدم اولان روملر بر وسیله ایله وکلا و سائر مأمورین دولتعلیه‌یه حلول ایتمش
اولدقلرندن بونلرك واسطه‌سیله دائما دولتعلیه‌نك تصورات و تشبثاتنك تحقیقنه دوام
اولنمسی ایجاب مصلحتدن اولدیغی اخطاراتیله برابر مملکتین اهالیسی جاهل اولدیغی
جهتله بونلرك ذوق و تلذذی بالطبع حظوظات نفسانیه‌دن عبارت اولوب اوطرفلرده
بولنان اهل اسلام دخی تحقیق و تدقیق احوال عالمه میال اولمدقلرندن اتریا اعضاسی
نقدر تکثر ایدرسه ایتسون بوخصوصدن طولایی حقمزده ذره قدر برکونه ضررك
وقوعی احتمالدن بعیددر دیو اشعار اولنمش ایسه‌ده اناغنوستوپلو طرفندن (١٨١٩)
سنهٔ میلادیه‌سی نیسانك اون ایکیسی تاریخیله مورخا استانبول اتریاسنه وارد اولان
تحریراتنده (لدی الایجاب ملت صندوغنه معاونت ایلمك اوزره بکرشده و یاشده
بر تجارت شرکتنك تشکیلی ایچون لازم کلان طرفه تنبیه ایدلمسه صوری و معنوی
فوائد کثیره‌سی اوله‌جغنده اشتباه یوقدر . بوطرفده بولنان اهل اسلام خلقك
تصورات و تشبثاتنی تجسس و تحقیق ایلمك قیدنده اولمدقلرندن بوحوالی افکارمزك
انتشارینه ممالك سائره‌دن زیاده مساعد اولدیغی درکاردر .
مع مافیه بوطرفده بولنان روملرك چوغی فقیر و اخلاق ردیه‌ایله متصف اولدقلرندن

بونلرك محرم اسرار ایدلمرندن صرف نظرله انجق بوندن اقدم مأمورلریمز طرفندن محرم اسرار ایدیلنلرك تمکن مرتبه تربیه‌لرینه سعی اولنمقـده‌در . احبادن اصلاحه محتاج اولنلرك ایستدکاری طرفه کیتملرینه مساعده ایله برابر صورتا جمله‌نك محب خالصی کورینوب باشلوجه ایشـلرده کندولرینه مخالفت وجزئیاتده دائما موافقت ایدیورم . برده ایلروده حکومت محلیه علیهنه بر فتنه چیقارمغه مدار اولمق اوزره مأمورین محلیه طرفندن عموم اهالی حقنـده اجرا اولنه‌کلان معـاملات جبریه‌نك تعدیل ایدلمسی لزومنی افلاق و یوده سنه تفهیم ودیکر طرفدن دخی یاشده حکومت حاضره علیهنه اوله‌رق معتبران اهالیدن عبارت برفرقه تشکیل و بوصره‌ده غیرت ومعلومات جهتیله ایشمزه الویرشلی اولان احبادن سکز کشی‌یی محرم اسرار ایلدم) دیو محرر بولنمشدر .

بالاده اشعار اولندیغی اوزره اناغنوستوپلو ایله نفری بیننده پیدا اولان مباینتدن بر فنالق ظهوری ملحوظ اولمغله بروجه بالا صنف اوله ادخال اولنـان لوندی برقاچ یوز مجار التونی اعطا ایله اناغنوستوپلویی ایتالیاده اتریا اصحابی یانه کوندرمشدر . بولوندی صـکره‌لری دخی اتریا اوغورینـه پك چوق پاره‌لر بذل ایتمشـدر . اناغنوسـتوپلو دخی رؤسـانك الڭ معتبرلرندن اولوب لوندی‌یی صنف اوله ادخال ایلدیکی کبی بر چوق معتبر کسـان ایله برابر بر اراللق اسمیله بولنان بلغار فرقهٔ عسکریه سـنك سرکرده‌سی قاتیفیونی‌یی دخی قازانمشـدر . فقط چوق کچمیوب سرکردهٔ مرقوم فوت اولمشدر .

اناغنوستوپلونك افلاقده یابدیغی کبی تاریخ میلادك اشبو (١٨١٨) سنه‌سی اواخرنده و (١٨١٩) سنه‌سی اوائلنده استانبولده ویونانستانده دخی اتریانك متفرعات امورینی رؤیت ایچون اداره مجلسلری تشکیلنه مبادرت قلنمشدر .

اقسانتونك بروجه بالا ترتیب ایلدیکی اتریا لغتی سایه‌سنده رئیسلر پك زیاده سربستی وسرعت ایله مخابره ایدرك اتریانقدر اهنك اطراد پیدا ایلمشیدی‌که اناغنوستوپلونك بکرشده‌کی اجراآتی درعقب استانبولده ویونانستانده موقع اجرایه قونیورمشدر .

مانیه بکی سالف‌الذکر پترو طرفندن اسـتانبولده‌کی اتریا جمعیتنه (١٨١٩) سـنهٔ میلادیه‌سی شباطنك ایکیسی تاریخیله مورخاً وارد اولان مکتوبده (موره اهالیسنی حربه مستعد قیلمق ایچون اولا بینلرنده علوم وفنونی نشر وتعمیم ثانیاً سـنوی قرق بیك غروش صرفیله برمقدار معلم عسکر ترتیب و تنظیم ثالثاً رومه‌ده بولنان روم تجارینه مناسب مقدار اقچه اقراضیله فائضنك ارباب احتیاجدن اولان اهالینك حصه‌سنه اصابت ایدن ویرکونك تأدیه‌سنه حصر و تخصیص وبوصورتله خالقك میل

ومحبتنی جلب ایتمك رابعاً موره محصولاتنی اوروپایه کوتوروب عودتده مهمات حربیه کتورملك ایچون مانیه طرفنده درت قطعه کچولک کمی مبایعه اولنمق اوزره کندوسنه بشیوز بیك غروش کوندرلمك لازم کلور) دیو اشعار اولنمشدر . مانیه بکی اتریانك الك ایلرو کلور سرکرهلرندن اولهجق ایسهده مسؤلاتنك ایفاسنه اتریانك تحملی یوق ایدی . قالدیکه بروجه بالا اقسانتو پترسبورغه کیتمش اولدیغندن انك نتیجهٔ تشبثاتنه انتظار اولنمق ایجاب حالدن بولنمشدر .

اول اثناده یعنی (١٢٣٤) سنهٔ هجریهسی اول بهارنده قونت قاپودیستریا قورفهیه کلوب اون کون قدر اقامتدن صکره موره ساحلنده واقع بادره ایسکلهسنه اوغرایوب روسیه قونسلوسی میخالاکی ایله چند ساعت محرمانه مصاحبت ایلمشدر . ایشته اوصرهده قورفهدن بلاد یونانیهنك هرطرفنه (٦ نیسان سنه ١٨١٩) تاریخیله مورخاً امضاسز بررساله نشر اولنمغله اصحاب بصیرتك نظر دقتنی جالب و بعض شبهاتی موجب اولمشدر .

شانی زاده دیرکه هیجان فتنهٔ درخوابك اقوای جملهٔ اسبابی بودرکه روسیه وکلاسندن قورفهلو قاپودیستریا (١٢٣٤) سنهسی صلح بهانهسیله روسیهدن مأذوناً قورفه اطهسنه کلوب انده بلاامضا رومی العبارة برتعلیمنامه تحریر وانشا وروم ستانك جمیع جزائر واکنافنه نشر و اسرا ایلدی . تعلیمنامهٔ مذکور بعض دولك کارآشنا و بلکه اصحاب آرای شوراسیله املا اولنمش ایدوکی مظنون عقلادر . بناءً علیه کاغد مذکورکه جمیع السنهٔ افرنجیهیه نقل ایله اوروپاده معلوم ومشهوردر قلم مورخ ناتوان ایله دخی بلازیادة ولانقصان ترجمه اولنهرق بو محله قید اولندی . انتهی ترجمهٔ مذکور زیرده (١٠) رقمیله قید اولنهجقدر .

بعده شانی زاده دیرکه روملرك مشهور انام اولان خریتو غرافوس نام کتاب دروغ انجاملری که تغلیط ذهن عوام ضمننده اکا وقت بوقت رجماً بالغیب بعض جفر انك اوهام کونه کلام فتنه فرجام انتظامنه اهتمام ایتمشلر . وحتی بوندن اقدم کشیدهٔ قلم قیلنان تعلیمان ترجمهسنده اکا بعض رمز و اشارت کوسترمشلردر . اکثر احکامی کویا قسطنطینك سنك لحدنده محکوك بولنان احکام جفریهیه ویریلان معنالر ایمش که کتاب مزبورك مؤلفندن غیری کیمسه انك حلنه مقتدر اولهمامش دیرلر فبئس فضل من الفضلات . وانده علی الترتیب پادشاهان آل عثمان انارالله براهینهم حضراتی تاجنتمکان سلطان ... عبدالحمید ... خان ادام الله نور نسله العالی کما کان الان حضرتلرینه کلنجیه قدر محرردر . بودخی چوق زماندنبرو تسویلات شیطانیهٔ اروامندندر . حاصل کلام نیجه یوز سنهدنبرو بویله فسادات بیحد وبی احصا اولوب بوندن زیاده تحریر دخی تصدیع اولهجغندن بومقدار ایله رمز مرام وختم کلام اولندی . والسلام علی من اتبع دین الاسلام .

بنه شانی زاده دیرکه صنادید روم دین غوغاسی طرزنده بر فتنه اویاندرمق وبونی پاپاسلر واسطه‌سیله افراد رعایایه تلقین ایتدرمك داعیه‌سنه دوشوب پاپاسلر دخی عادت ذمیمه‌لری اوزره قدس شریفه ملك اینمش پطریقه آخرتدن خبر کلمش یوللو تصنیعات و غلبهٔ خرستیان و ظهور دولت یونان مثللو استخراجات وخرستیانلره قوت قلب ویره‌جك مخیلات ایله بر آلای عاقل کچینور نادانی شقاوت و عصیانه ترغیب ایتدیلر. انتهی .

بروجه بالا استانبولده اقسانتونك خانه‌سی اتریا مرکزی اتخاذ اولندقدن صکره کرك اخذ واعطادن وکرك معاملات سائره‌دن طولایی روملر بیننده اولان بغض وعداوتك ازاله‌سیله یکدیکرینی هروجهله وقایه ومکتبارینی اصلاح وتنظیم وهر بر محلده ملت صندقلری احداث وملت اوغورینه هردرلو فداکارلغی اختیار ایلمك افکاری علی العموم روملره اشعار والقا اولنمشیدی . وموره اهالیسنك ایاقلاندیرلمسی مانیه بکی پترو ماورو میخالی ایله آندون غریغوراکی وپنایوت تروپاکی بکلرك فاملیالری میانه‌لرنده مستقر اولان عداوت قدیمه‌نك رفعیله بینلرنده اتفاق ویکجهتی حصولنه متوقف اولدیغی اتریاجه مجزوم اولدیغندن نصح وپند ایله اره‌لرینی تألیف ایچون اتریا طرفندن مأمور مخصوص کوندرلمش ایسه‌ده مؤثر ومثمر اولمامشیدی . صکره روم پطریقی غریغوریوس امضاسیله مانیه بکنه اتریا اصطلاحاتی اوزره باشی اوزتیلو بر توصیه نامه یازلمشدر . شویله‌که : (علوم یونانیه‌نك نشری ایچون مملکتکزده بر مکتب عمومی انشاسنه متفقاً قرار ویرمش اولدیغکز معلوممز اولدقده زیاده‌سیله ممنون اولدق کرك ذات دوستانه‌لری وکرك بالجمله قپتانلر عند ربانیده مقبول اولان اشبو مکتب عمومینك احداث واحیاسنه غیرت وطن پرورانه‌لرینی صرف ایدرك یونان فلاسفه‌سی ایله بهادرلرینك اخلافی اولدیغکزی بالفعل اثبات ایتدیککز حالده طرفمزدن دخی معاونت وحمایهٔ لازمه‌نك اجراسی مقرر اولدیغندن اجرای ایجابنه صرف ماحصل اقتدار ایلیه‌سز) دیو پطریق افندی طرفندن امر اولنمشدر .

تاریخ فترتده (علوم یونانیه اتریانك لسان موضوعنده دعوای استقلال دیمکدر مکتب عمومی دخی روم دولتی دیمکدر) دیو محرردر . انتهی .

اقسانتونك موضوعاتنده بو ایکی لغت یوقدر فقط صکره‌دن علاوه ایدلمش اولملری محتملدر .

بونك اوزرینه پترو ماورو میخالی واندون غریغوراکی وتروپاکی خاندانلری بیننده اتحاده دائر (١٨١٩) سنه‌سی تشرین اولنك بری تاریخیله مورخ برتعهد نامه تنظیم اولنمشدر . شویله‌که : (اولاً اسپارته‌نك اك قوتلی فامیلیالری بولندیغمز جهتله

ادارۀ مملکته متعلق اولان کافۀ خصوصاتك امر تسویه سنده متحدا و متفقا حرکت وثانیاً اشبو اتفاقدن مرادمز وطن اوغورینه وجه مطلوب او زره خدمت ایتمکدن عبارت اولدیغندن ملتمزك رؤساسی طرفندن هرنه وقت امر اولنورایسه ایتدیکمز یمین وجهله جانسپارانه خدمت ثالثاً مملکتمزده برکونه نفاقك عدم وقوعی ایچون هر وجهله جهد ایده جکمزدن بشقه مملکتمزك ادارۀ حاضره سنك تحویلنه اصلا موافقت ایتمیه جکمزدن لازم کاورسه حکومته مساعیایله مقابله رابعاً وطنداشلرمزك کافه سنی حمایه ومحافظه خامساً وطنمز حقنده خیرلو اوله رق طرفمزه ویریله جك هر برامرك اجراسنه مسارعتله برابر خفایادن اولان اموری اولادمزدن دخی کتم ایده جکمزی تعهد ایلرز) دیو تحریر وامضا ایدرك برصورتنی اتریا مأمورینه ویرمشلر بوجهتله اتریا اعضاسی اوطرفدن دخی امین اولمشلردر . کاه لم اقسانتونك سرکذشتنه .

* اتریایه ناظر عمومی تعیینی *

اقسانتو بروجه بالا قاپو دیستریایه اتریا ریاستنی قبول ایتدرملك اوزره پترسبورغه عزیمت ایلمشیدی . پترسبورغه وصولنده قاپو دیستریا ایله ایکی دفعه هم مجلس اولوب اتریا ریاستنی کندوسنه عرض ایله قبولنی رجا ایتمش اودخی روسیه ایمپراطورینك خدمت مخصوصه سنده بولندیغندن بحثله اعتذار ایلمش .

اقسانتو تکرارکلامه آغاز ایله یونان طائفه سی فیما بعد ترکلرك مظالمی التنده طورمق محالدر طغیان ایتاملری عدیم الاحتمالدر سزدن یالکز ریاست ایچون برنامکزی ایسترلر سزده یونان جنسندن اولدیغکز حالده ردایلمك شانکزه شایان دکلدر دیه رك تکرار نیاز ایتدکده قاپودیستریا معذرت سابقه سنی تکرار ایله برابر اتریا رئیسلری مراملرینی استحصاله بشقه بریول بولدقلری حالده بنده ممنون اولورم مدد اللهدن دیه رك سوزه نهایت ویرمشدر .

اقسانتو مأیوس اوله رق قاپو دیستریانك یانندن چیقوب رومارك کبراسندن بری اتریا ریاستنی قبول ایتدیکی حالده مصمم اولان حرکات طغیانیه نك قوه دن فعله چیقه میه جغنی تفکر ایلدیکی صره ده جنراللق رتبه سیله ایمپراطور یاورلکنده مستخدم اولان ایپسلانتی زاده علکساندری خاطرینه کلوب انك بوایشه قپودیستریادن دها زیاده الویرشلی اولدیغنی مطالعه ایدرك همان خانه سنه واروب کورشمش . علکساندری نره دنسین وبو بورایه نیچون کلدك دیدکده جزائر بحر سفیددن باطنوز آطه لی یم تجارت ایچون کلدم دیه رك بادیٔ امرده کشف مافی الضمیر ایتمامش .

علكساندری اثنای تحبتده اوطرفده بولنان دینداشلرمزله عثمانلو ظلمندن حللری نصلدر اورالرده محال سائره یه مقیسمیدر دیدکده اقسانتو بر بردن فرق یوق جمله‌سی ایاق التنده ازیلوب زده‌لنمکده در دیمسی اوزرینه یانچون خلاصلری چاره‌سنه باقوب حرکت ایتمزلر .

تحصیل سربسیت واستقلال ایده‌مسه‌لر بیله هیچ اولماز ایسه چکدکلری بار مظالمی تخفیف ایتمش اولورلردی دیمسی اقسانتو فرصت اتخاذ ایدرك روم ملتنك كبراسندن هر بری اوروپانك بر طرفنده در قپو دیستریا وایپسلانتی خاندانی بوراده پرنس قره‌جه ایتالیاده . سائرلریده برر محلده . دینداشلرکزك ضعفا وبیکسلرینی ترکلرك تحت ظلمنده براقدیکز . سزك معاونت ودلالتکز اولمدقجه خلاصلری ممکن اولورمی دیه‌رك کمال سوز وکداز ایله مؤثر سوزلر سویلدکده علکساندری متأثر اوله‌رق بن ملتك حرکتنی وایشه یارایوب بمله مطلوب حاصل اوله‌جغنی بیلسم جانم وبالجمله وارم فدا اولسون دیجك اقسانتو اقرارینه باقوب بو سوزلره وفاایده جك ایسه‌ك ال ویر دیو کمال اهمیتله النی اوزاتمش . علکساندری تعجب ایدرك ال ویردکدن صکره اقسانتو بن بورایه تجارت ایچون کلمدم برامر جسیم ایچون کلدم یارك کشف راز ایدرم دیمش . علکساندری ایپسلانتی مراق ایدوب فردایه تعلیق اولنمامسنی رجا ایلمش ایسه‌ده اقسانتو اتریا اسرارینی طاتلیجه صاتمق اوزره اعتذار ایدوب کیتمش وفرداسی کلوب کندوسنه اتریا اشاراتنی تعلیم وبالجمله اسراری کشف ایله معلومات مفصله اعطا ایتمش در .

علکساندری ایپسلانتی سبکسر وخیالاته تابع برفنارلو بکزاده اولوب کندی دیلیله طوتلمش اولدیغندن همان غایت فداکارانه چالیشوب چبالایه‌جغنی تعهد ایتمکله اقسانتو دخی اکا محرك اصلینك قائممقامی عنوانتی وامضاسنه علامت اولمق اوزره الف راحرفلرینی اعطا واتریا دفترنده اسمنی رعنا دیو قید ایدرك اتریا اصولنجه الندن الدیغی سندی درعقب موسقووه ده کی رفیقلرینه کوندرمشدر . وپترسبورغده‌کی سرکذشتنی بالجمله صنف اول اصحابنه بیلدرمشدر .

واستانبول واطه‌لر وروم ایلی وسائر طرفلرده بولنان اتریا اصحابنه ومعتبران ملته خطابا علکساندری ایپسلانتینك رئیس خفی قائممقامی نصب اولندیغنی وفیما بعد انکله مخابره اولنه‌جغنی مبین وهرکسك امور مأموره سنده غیرت ایلمسی لزومنه دائر تشویقات وتأمیناتی متضمن تحریرات عمومیه تحریر واتریا وعلکساندری ایپسلانتی مهرلریله تمهیر وپوسته ایله هوجه بکده اطناش شکری یه واستانبولده پناپوت شکری یه تسییر ایدوب انلر دخی محللرینه ایصال ایتمشدر .

(استانبولده کی)

استانبولده کی اتریا جمعیتنه اولان مکتوب لدی الوصول بالجمله مترهپولیدلره وپاپاسلره کوسترلدکدن وکلیسادن کلیسایه وخانه‌دن خانه‌یه ودکاندن دکانه وکمیدن کمی‌یه کزدیرلدکدن صکره برچوق صورتلری استنساخ ایله هر طرفه نشر اولنمشدر .

بونك اوزرینه برچوق روملر وحتی بغدان ویوده‌سی میخال صوچو ومدیران مملکتدن ریزو ایله ترولو وراققای نام کیمسه‌لر وسابق افلاق وبغدان ویوده‌لری موروزو ایله علکساندری وازمیر وقلبه مترهپولیدلری دخی اتریایه داخل اولمشلردر . چونکه اشبو علکساندری ایپسلانتی جلد ثالثده بیان اولندیغی اوزره بغدان ویوده‌سی ایکن روسیه دیارینه فرار وکیشنو قصبه‌سنده استقرار ایله اوراده فوت اولان قسطنطی ایپسلانتینك اوغللرندن بریدر . ایپسلانتی فامیلیاسی کیشنوده اولوب انجق مومی الیه علکساندری ایپسلانتی جنراللق رتبه‌سیله روسیه ایمپراطورینك یاورلك خدمتنده مستخدم اولمغله پترسبورغده بولنه‌یوردی . پدر واجدادینك ولی نعمتلری اولان دولتعلیه‌یه خیانتلری روملرجه خدمت صایلدیغندن ایپسلانتی فامیلیاسنك هم جنسلری اره‌سنده شهرتلری وار ایدی . بو کره علکساندری ایپسلانتی ایمپراطورك یاوری اولدیغی حالده هنوز مکانی ونام وشانی معلوم اولمیان رئیس خفی طرفندن قائممقام نصب اولندیغی مسموع اولیجق روملرك بوسایه‌ده کسب استقلال ایتمك امیدلری قوت بولمشدر . وذکر اولنان تحریرات عمومیه پترسبورغدن یازلمش اولدیغی مصرح بولنمغله اتریا بالذات روسیه دولتنك اداره‌سنده بولنمق وعلکساندری ایپسلانتی روسیه‌لونك واسطهٔ تبلیغات واجرا آتی اولمق افکاری شایع ومنتشر اولمشدر .

علکساندری ایپسلانتی بروجه مشروح اقسانتو ایله ویردیکی قرار عقیبنده قپودستریا ایله کوریشوب اتریا ریاستنی قبول ایتمش اولدیغنی بیان وظهور ایده‌جك طغیانده روسیه ایمپراطوری طرفندن عسکر ایله امداد اولنماز ایسه اقچه ایله اعانه اولنمق وبو اقچه‌ده ایپسلانتی فامیلیاسی تضمیناتی ایچون روسیه دولتی معرفتیله دولت عثمانیه‌دن النه‌جق مبالغه محسوب قیلنمق اوزره مساعده رجاسنه توسطنی التماس ایتدکده قاپودیستریا مقدمجه اقسانتویه نصل جواب رد ویرمش ایسه اکا دخی حل وموقع مأموریتی حسبیله بوایشه مداخله ایده‌میه‌جکی جوابنی ویرمشدر .

بناءً علیه علکساندری ایپسلانتی فرانسه‌لودن استعانه ایلمك نیتیله (۱۸۲۰) سنهٔ میلادیه‌سی کانون ثانیسنده ایکی ییل ممالك اجنبیه‌یه سیاحت ایلمك اوزره تحصیل رخصت ایتدکدن صکره اقسانتویی وطبیب ابینی نام کمسنه‌یی استصحاب ایدرك پترسبورغدن حرکت ایله موسقوویه کلوب اوراده رئیس خفی قائممقامی صفتیله بولنه‌رق اتریا اصحابیله کورشمش وبعده فامیلیاسنك ساکن اولدیغی کیشنو قصبه‌سنه کلوب هر طرفده بولنان اتریا اصحابیله مخابره‌یه دوام ایتمشدر .

اتریانك اوچ مؤسسلرندن اسقوفو مقدمجه فوت اولوب چاقالوف دخی ایتالیاده بولنمغله میدانده یالکز اقسانتو قالوب اودخی ایپسلانتی زاده‌نك عقل کهیاسی کبی اطرافده طولاشیوردی .

اقسانتونك بوسفری ایسه زیاده ممتد اولوب ایام شتا اولمق حسبیله استانبولده بولنان پناپوت شکه‌ری خیلی وقت اقسانتودن خبر اله‌مدیغنه مبنی مراق ایدرك اشبو (١٨٢٠) سنهٔ میلادیه‌سی مارتنك ابتداسی تاریخیله مورخاً موسقووه‌ده بولنان رفقاسندن قومبزوبلویه یازدیغی مکتوبنده بالجمله استانبول وحوالیسندن توارد وتراکم ایدن اعانه اقچه‌لرینك قبضنه ولدی‌الایجاب صرفنه جمله‌نك انتخابیله پطریقخانه یازیجیسی یورکی لفتریادی وداسقالوز لوغادی وتجاردن کندی وواسیل دیوپی تعیین قیلندیغی بیانیله برابر پترسبورغه کیدن اقسانتو طرفندن بر خبر موافق یامکتوب کلمش ایسه اشعار اولنمسی رجاسی مندرج بولنمشدر .

استانبول روم پطریقی غریغوریوس مقدما بروجه بالا اتریایه داخل اولمش ایدوکندن پطریقانه مأمورلرینك اتریایه خدمت ایلملری طبیعی اولوب شکه‌رینك بومکتوبیله درجهٔ وضوحه وارمشدر .

بروجه بالا علکساندری ایپسلانتی اتریاجه رئیس خفی قائممقامی دیو طانمش اولدیغی حالده رؤسا بینلرنده مذاکره ومخابره ایدرك اتریانك کافهٔ امورینه نظارت ایلمك اوزره آنی ناظر عمومی تعیین وبوکا دائر سنهٔ مرقومه نیسانده برقطعه سند تنظیم وامضا ایلمشلردرکه صورتی زیرده (١١) رقمیله علاوه اولنور . کله‌لم ناظر عمومینك اجراآتنه .

علکساندری ایپسلانتی اتریانك بالاده مذکور اولان مراتب متفاوته‌سی وخصوصات سائره‌سی حقنده بعض تعدیلات اجرا ایلدیکی صره‌ده استانبولده‌کی جمعیت خفیه‌نك الغاسیله یرینه روم پطریقنك سرکاتبی داخل اوله‌رق دیکر بر جمعیت خفیه‌نك تشکیلنه قرار ویرمشدر .

ویونان سرکرده‌لرینه تشویقاتی حاوی تحریرات کوندردکدن بشقه موره‌ده‌کی قلاع واستحکاماتك احوالنی ولدی‌الحاجه روملردن نقدر عسکر جمع اولنه‌بیله‌جکنی تحقیق ایچون اواطرافه مأمور مخصوص کوندرمشیدی . بومأمورك اجرا ایلدیکی تحقیقاته کوره اول اثناده مانیه بکنك تهیئه ایلدیکی عسکر یدی بیك یدی یوز اللی وموره خرستیانلرندن حربه مقتدر اولنلر اوتوز بیك درتیوزکه جمعاً اوتوز سکز بیك یوز اللی نفر اولوب موره‌ده بولنان عثمانلو عسکری دخی اون ایکیبیك سکز یوز نفردن عبارت اولدیغی تحقق ایلمشدر .

(حالبوکه)

حالبوکه بالاده بیان اولندیغی وجهله موره ده بولنان عساکر عثمانیه‌نك اکثری یانیه اوزرینه سوق اولنمغله موره قطعه سی خالی کبی قالمشیدی . ناظر عمومی ارتق اجراآت وفعلیاته باشلامق داعیه سنه دوشمکله کلی مبالغه محتاج اولوب الك بیوك امیدی ممالك محروسه‌نك هرطرفنده وموسقوه شهرنده تشکیل اولنان تجارت شرکتلرندن ایدی .

بوشرکتلرك صورتا مقصدی روم قومنك احتیاجاتنی تسویه دن عبارت ایسه ده غرض خفی روملرك استقلالنه مؤدی اولان اسبابك استحصالی ایدی . حتی موسقوه شرکتی مقاوله نامه‌سنك مواد خفیه سنده یکرمی بیك کیسه تدارك وفکر عظیمك قوه دن فعله چیقارلمسنه ادارهٔ خفیه طرفندن قرار ویرلدیکی آنده مبلغ مزبور لازم کلان طرفه تسلیم اولنمق تعهدی مندرج ایدی .

(١٨٢٠) سنه سی اغستوسنك ابتداسنده علکساندری ایپسلانتی اقسانتویی بالاستصحاب کیشنودن حرکتله ودینسار نام محله وصولنده مملکتینده اولان اتریا دائره سنه وسالف الذکر یورکی لوندی یه وسائر اتریا اصحابنه واوراده بولنان اولیمپوزلی یورکی وصوا قامیناری واقدمجه یکیشهر وسلانیك طرفلرندن عودت ایدن سالف الذکر یانی فارماکی نام سرکرده‌لره تنبیهات لازمه‌یی حاوی مکتوبلر یازوب بونلری صاحبلرینه ویرمك وبعض خصوصاتی شفاهاً تبلیغ ایتمك اوزره اقسانتویی بکرش جانبنه کوندرمش وکندوسی هوجه بکه کیتمش ایدی . اقسانتوقلاص واسمعیل طریقیله بکرشه کلوب اشخاص مذکوره ایله ملاقات وایفای تأمینات ورفع تردد وشبهات ایله بعض تدارکات ایچون صوایه التماسی وجهله بشیوز مجار آلتونی ومیلوش وسائر رؤسا ایله کوریشوبده طغیانه متعلق بعض مذاکرات ایچون صرپستانه کوندریله‌جك موستاقوف نام کمسنه‌یه خرجراه اولمق اوزره بیك غروش اعطا ایتدیکی صره ده علکساندری ایپسلانتینك هوجه بکدن ٢٦ اغستوس سنه ١٨٢٠ تاریخیله مورخا ارباب فساددن پره وه نام شخص یدیله وارد اولان مکتوبنده (ناقل شقه‌مز موسیو پره وه سزه بوطرفك احوالنی نقیر وقطمیر حکایه ایده‌جکدر وبکرشه واروب اورادن قلاص جانبنه کیده‌جکدر . بوآدمه مصارف لازمه ایچون کوچ یتدیکی قدر اقچه ویرملیدر کورمیم سنی برصورت ویره‌سین حسن تسویه‌سنی سندن مأمول ایدرم . بنم بوطرفده عقدینه چالشدیغم استقراض چوقدن بولنه کیرمش وشمدیلك بشیوز بیك غروش اله کچمش اولوردی . لکن بوراده اولان تاجرلرمزك چنکانه‌لکندن ناشی تأخر ایتمشدر . فقط انده حاجت قالمقسزین محل آخردن چاره سی بولنه جق والله هرشیئك سهولتنی احسان ایده‌جکدر . مرقوم پره وه‌یه بشنجی صنف اولان فدایی ریاستی

ویرلمشدر . صربستان متره پولیدی بو طرفه مرور ایدوب کیفیتدن خبیر اوله رق
هر وجهله ممنون ومهیادر . نامکزه اولمق اوزره بك چوق مکتوبلر کلش ایسه‌ده
ایچلرنده ایشه یارار برشی اولمدیغندن طرفکزه کوندرلمدی . استفسار خاطر کزله
ختم کلام اولنور) دیو محرر اولمغله اقسانتو پره‌وه‌یه‌دخی استانبولده ادا اولنمق اوزره
برقطعه پولیچه تدارك واعطا ایلمشدر
پره‌وه اقدمجه جزائر سبعه‌ده بولنان موره فراریلری طرفندن پترسبورغه کوندریلان
برشخصدرکه یونانستانده یوز بیك عسکر تدارك وتپه‌دلنلی علی پاشا علیهنده بولنان
ارناود بکلرینی جلب وقاقوسیل قلعه‌سنی ایچنده بولنان رومنلرك معاونتیله ضبط
ایده‌بیلمك کبی بعض خیالاتی حاوی برلایحه تنظیم ایله روسیه دولتنه تقدیم ایتمشیدی
صورتی زیرده (۱۳) رقمیله ایراد اولنور
ملك بك دیرکه مرقوم پره‌وه موره‌ده قلامانه قضاسی اهالیسندن اولوب علکساندری
ایپسلانتینك بدایتندن نهایتنه‌قدر ماده‌نك ایچنده بولنان ثانیء ابلیس برشریر پرتلیسدر
وقوعات یونانه دائر یازدیغی ایکی جلد برتاریخ درونده کذب ودروغ اوله‌رق نیجه
مزخرفات درج ایلمشدر . انتهی .
اقسانتو بروجه بالا بکرشه ورودنده کیفیتی پناوت شکری‌یه بیلدیردیکی کبی ایتالیاده
پیزه‌نام بلده‌ده بولنان چاقالوف ایله اناغنوستوپلو یه تحریرات کوندروب علکساندری
ایپسلانتی ایله کورشمك وبرلکده ایشه باقمق اوزره بوطرفه عودت ایلملرینی اشعار
ایتمش وعلکساندرینك دخی یقین برمحله کلسی ایچون کندوسنه مکتوب کوندرمش
ایدی . آره‌سی چوق کچمیوب علکساندری هوجه بکدن اسماعیله کلمشدر . اقسانتو
دخی انکله کورشدرمك وفعله کلسی تقرب ایدن تصوراتك مذاکره‌سنده بولندرمق
اوزره دیمتری تملی‌ی ودها برچوق اتریا اعضاسنی بالاستصحاب بکرشدن حرکت ایله
قلاصه ورودنده زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله بوستانجی باشینك حبسندن قورتیله‌رق
استانبولدن صاووشوبده اورایه کلش اولان پاپا فلاشه‌یی دخی برابر آله‌رق اسماعیله
کوتورمش وپره‌وه دخی استانبوله کیتمك اوزره اورایه اوغرامش اولدیغندن اسماعیل
قصبه‌سنده بربیوك اتریا جمعیتی پیدا اولوب مصمم اولان فساد عظیمی قوه‌دن فعله
کتورمك ایچون عریض وعمیق مذاکراته ابتدار ایتمشلردر . اتریا بووجهله ایشلرینی
ایلرولتمکده اولدقلری حالده حالت افندینك مسلك سقیمی دخی اتریا ایشلرینه
رواج ویرمکده اولدیغنه مبنی شمدی برازده اندن بحث ایده‌لم .

* حالت افندینك اطوار وحرکاتی *

حالت افندی وقتیله فنارلولردن بعضیلرینك خدمت کتابتنده بولنمغله آنلره الدانوردی

والدائماق ایشنه الویرمزدی . زیرا ویوده لقلری ودیوان همایون ترجمانلغنی کندو دائره‌سی کدکاری حکمنه قویوب فنارلولردن دیلدیکنی نصب ایتدیرر وویوده‌لر صانکه کندوسنك برصاغمال قیونی اوله‌رق صاغوب حاصل ایتدیکی مبالغی یکیچری قوقونوسلرینه بذل ایله کندو اقبالنی محافظه‌یه چالیشور ایدی .

شانی زاده تاریخنده تحریر اولندیغی اوزره روسیه مصالحه‌سی منعقد اولمق حسبیله برکون مجلس شوراده مملکتینه ویوده‌لر نصبی لازم کلدیکندن بحثله کیملر مناسب اوله‌جغی مذاکره اولندقده صدور علمادن برکار آشنا سکز سنه ابقا شرطنه نظراً شمدیلك ویوده‌لقلری توجیهندن بش آلتی سنه مرور ایتمش اولان اسکی ویوده‌لر ابقا ومدت معهوده تکمیلنده بغتةً عزل ایله یکیدن ایکی ویوده انتخابی مناسب کورینور اولوقت‌ینه قیل وقال وقوعنده‌بونلر فی‌الواقع سفر تقریبیله ضبط ایده‌مدیلر لکن عزل دخی اولنمامشلر ایدی بزم اعتبارمز ایسه الباس خلعت‌ه‌در جواب مسکتی ویریلور دیمش ایسه‌ده اولوقت ریاست وکالتنده بولنان ذات (یعنی حالت افندی) یکیدن ایکی ویوده انتخابی مرادد‌ر دیه‌رك او زمان ترجمان دیوان همایون بولنان قره‌جه یانقوبی لسبب استصحاب ایتمش ایدوکندن بعدزمان ویوده‌لر نصبی هنکامنده تکرار کمال نفوذه واصل بولنمغله قول سابقی اوزره آنی افلاق ویوده‌سی وبرینه یاقوا کی‌بی دیوان‌همایون ترجمانی نصب ایتدردکدن صکره قره‌جه‌نك دامادی میخاله ویوده‌لق استعدادی ویرمك اوزره بلاموجب یاقوا کی‌بی عزل ایله برینه میخالی دیوان همایون ترجمانی نصب ایتدرمشیدی .

بالاده بیان اولندیغی اوزره اوتوزاوچ سنهٔ هجریه‌سی اواخرنده قره‌جه‌نك فرارندن متنبه اولمق لازم کلورایکن کاکان میخالی تصحب ایله اوتوزدرت سنه‌سی رمضاننك اوچنجی کونی ای بغدان ویوده‌سی والك برینه اسکرلات بکك برادری یعنی قلیماکی زاده یانقو بکی دیوان‌همایون ترجمانی نصب ایتدردی . ومیخال فراری قره‌جه‌نك دامادی اولدقدن بشقه حدیث‌السن اولمغله خلاف معروف ومعقول اوله‌رق بغدان ویوده‌لغنه انتخاب اولنمسی انظار امامده پك جرکین کورندی . حوق کچمیوب (عامه غلط ایتمز) مثلنك حکمی ظاهر اولمشدر .

حالت افندی ایسه یکیچری اوجاغنه طیانه‌رق بویله دیدی‌یه قودی‌یه باقمیوب مجرد تهدید ایله خلقك آغزینی طوتمق افکارنده بولندیغی جهتله بوکبی اعتراضلره اهمیت ویرمدکدن بشقه میخالك رأی ناموزونی اوزره (١٨١٩) سنهٔ میلادیه‌سی کانون اولنده اصدار اولنان امر عالی موجبنجه ویوده‌لقلری فنارلولرك ایچندن مختاری

اولان درت خاندانه با امر عالی تخصیص ایله بوخاندان اربعه‌دن اولمیان فنارلولری ویوده اولمق صلاحیتندن محروم ومأیوس ایتدرمشدر .

ویوده‌لقلر بودرت خانه دانه مخصوص اولیجق انلرك مخرجی اولان دیوان همایون ودیوانخانه ترجمانلقلری دخی بوخاندان اربعه‌یه مخصوص اولمق لازم کلمشدر .

بودرت خاندان موروزی وقالیماکی ایله صوچوخاندانك ایکی شعبه‌سیدر . صوچو سودچیدن محرفدر . بو ایکی صوچو خاندانلرینك بیوك بابالری اولان دیامانتاکی تقریباً بوندن یوز سنه مقدم فنارده سودجی ایمش . اوغلی قسطنطین (دراقوصوچو پوستلنیك) اولمش ایدی . پوستلنیك افلاق و بغدانجه بر بیوك پایه‌در . ایشته بوقسطنطیندن ایکی شعبه آیریلوب هر بری برر خاندان مستقل اعتبار اولنمشدر .

شویله‌که : قسطنطینك بر اوغلی نیقولا لغوفت وترجمان اولوب (١٧٦٩) سنهٔ میلادیه سنده اعدام اولنمشدر . انك اوغلی علکساندری (صوچوعلقو) (١٨٠١) سنه سنده بغدان و بعده ایکی دفعه اقلاق ویوده‌سی اولدقدن صکره (١٨١٨) سنه‌سنده ثالثاً افلاق بکی اولمشدر .

خاندان اربعه‌دن بری بودرکه زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله صادق دولت بر بك ایدی . قسطنطینك دیکر براوغلی میخال ایکی دفعه افلاق وبردفعه بغدان ویوده‌سی اولدقدن‌صکره (١٨٠١) سنهٔمیلادیه‌سنده ثالثاً افلاق ویوده‌سی‌اولمشدر . بومیخالك بر اوغلی علکساندری ترجمان اولوب (١٨٠٧) سنه‌سنده اعدام اولنمشدر . دیکر بر اوغلی لیغورك اوغلی اولان میخال دخی خاندان اربعه‌نك دردنجیسی اعتبار اولنمشدرکه بوکره بروجه بالا حالت افندینك التزام وتصحبی ایله بغدان ویوده‌سی اولمش وزیرده بیان اولنه‌جغی وجهله اتریایه دخول ایله ولی‌نعمتی اولان دولتعلیه‌یه عظیم خیانتی وقوع بولمشدر .

حالبوکه فنارلولرك منتهای امل ومتمنالری ویوده‌لق منصبی اولوب خاندان اربعه خارجنده قالان فنارلولرك ایچنده ویوده‌لغه ملازم ومترقب اختیارلر ومسلکلری اقتضاسنجه بالتدریج ترقی ایدرك ویوده اولمق املنده بولنان برچوق کنجلر وار ایدی . بونلر حقوق عادیه‌لرندن محروم قالمغله کندولرینی مغدور کوره‌رك سائر اصحاب فساد وشقاق ایله بالاتفاق دولتعلیه علیهنه ایشلمکه وعن صمیم القلب اتریایه خدمت ایلمکه باشلامشلردر .

شانی زاده دیرکه حالت افندی مملکتین ویوده‌لقلرینی مختاری اولان خاندان اربعه‌یه مخصوص وبوتقریبله معزول ومترقب صنادید اروامی منتهای متمنا ومراملری اولان ویوده‌لقدن ابدیا مأیوس ایتدردیکی خصوصی ایسه خاسرونك

درونلرینی خون جکرله مشحون ایتمکله مومی الیهم باطنا کمال عداوتارندن تشفیء غیظ ایچون اطراف واکنافه محرك غیرت اولور انواع دسائس شیطنتله القای مفسدت وتعلیم کید وملعنت ایتدیلر که بو ماده‌یه یالکز حنجرلی اوغلی عاقو بك کفایت ایدر . انتهی .

علقو بك دور اسبقده دیوانخانه ترجمانی ایکن خیانتی ظهور ایتمکله قتل اولنسان حنجرلی بکك اوغللرندن بری اولوب دور سابقده بغدان ویوده‌سی اولمشیکن روسیه سفری ظهور ایتمکله ضبط ایتمکسزین عودت ایلمشیدی . بناءً علیه ویوده‌لغه مترقب ایکن خاندان اربعه‌دن خارج اولمغله نومید ومحروم قالمشدر .

بو علقوبك که مشهور لغت کتابنك مؤلفیدر اصحاب معلوماتدن ایدی . بر برادر زاده‌سی دخی وار ایدی که اودخی لسان ترکی وفرنکیده انشای کلامه قادر وفنون دسیسه وشیطنتده ماهر ایدی . فقط مذهبنجه تزویجی تجویز اولنمیان برقیزه علاقه ایدرك انی اهل اسلام نکاحیله تزوج ایلمش اولدیغندن روم پطریقی انی افوروز ایتمکله استانبولده طوره‌میوب یانیه جانبنه کیتمشیدی . واصحاب معلوماتدن اولدیغی جهتله علی پاشا انی یازیجیلق خدمتیله یانه الوب کندوسنه زیاده رعایت ایتمکده ایدی .

شانی زاده‌نك بیانسنه کوره علقو بك استانبولده وبرادر زاده‌سی یانیه‌ده دولتعلیه علیهنه ایشلمکده ایمشلر .

الحاصل حالت افندینك ویوده‌لغی درت خاندانه تخصیص ایتدرمسی یولسز برکیفیت ایدی . قالدیکه میخال کبی نورسته وفساد پیشه بر بکزاده‌نك بغدان ویوده‌لغنه انتخاب اولنمسندن طولایی خاندان اربعه‌دن اولان یاشلی باشلی فنارلولر دخی کوجنمشلر ایدی .

غریبدر که حالت افندی مختاری اولان خاندان اربعه ایچنده موروزی خاندانی پك زیاده التزام ایلردی حالبوکه دولتعلیه‌یه الك زیاده خیانت ایلیان موروزیلردر .

تریقوپی تاریخنده دیرکه ساقز جزیره سنده وایوالقده اولان مکتبلردن مهما امکن ملته نشر معلوماته باشلانمسی وتجارت بحریه‌مزك ترقیسی بعض دوستلرك حسدینه طوقونمغله دولت حاکمه‌یی ایقاظ وتحریك ایتدکلرندن (١٨٠٦) سنه‌سنده بوجمله‌نك مضمحل ومنسی اولمسنه برزمق قالمشیکن هرحالده یونان قومنك مدیون وممتداراولدیغی موروزی بك فامیلیاسی وعلی الخصوص بونلردن متوفی دیمترا کی بك ترکاری اغفال ایلداویالاندیروب بویله برشدت وغضبك مانع حقیقیسی اولمش ایدی تکرار (١٨١٢) سنه سنده ینه اودوستلرك تشویقیله بوایش قوت بولمشیکن میرمرقوم بولندیغی شمنی اردوسنده وبرادری پنایوتا کی استانبولده اعمال لطائف الحیل ایله

اشبو اجراآتی توقیف ایتمامش ومتعاقبا حرکت وطغیان وقوع بولمامش اولیدی چکیلان زحمتلر هبا اولوردی . انتهی .
ملك بك دیرکه دولتعلیه‌یی ایقاظ واخطار ایدن دوستلردن مرادی انکلتره‌لودر فقط بوقضیه تپه دلنلی علی پاشا وسائر خیرخواهان دولتعلیه طرفلرندن دخی اخبار اولنمش واخذ وکرفت اولنان رئیس فساد پاپاتیموده وسائرده بولنان اوراق ورسائل باب عالی یه کوندرلمش ایسه‌ده اولوقت اسلامدن ترجمان بولنمیوب بویله بر خدمت معتنابها هم مذهبلری اولان روم ملتنه منحصر اولدیغندن آنلرینی تمامیله ترجمه ایتمیه‌رك نیجه تأویلات ایله اغراض قلبیه‌لرینی ترویج وحقیقت حالی کتم واخفا ایلدکلرندن تمامیله معلومات النه‌مامش وبو ایسه کرارا وقوع بولمش موادّدن اولوب اسفار سابقه خلالنده دخی سرزدهٔ ظهور اولان خباثتلرندن نیجه ضررلر کوریلوب صکره‌دن ظاهر اوله‌رق جزای سزالرینی بولدقلری راشد وواصف وتواریخ سائره‌ده مسطوردر . ایشته بونجه نعم لاتحصای دولتعلیه‌یه مستغرق اولان موروزیلر دخی فطرت اصلیه‌لری اوزره سلفلری اثرینه تبعا متبوعلرینه خیانت ایتمك امر کریهنده بولنمشلردر . انتهی .
بروجه بالا اوتوزبش سنه‌سی وقایعی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره روسیه ایلچیسی بکرش مصالحه‌نامه‌سنك اجرای احکامی دولتنك مطلوبی ایدوکی زمینیله صیقی صیقی‌یه مکالمه طلب ایتمکله احوال دوله آشنا رجال دولتدن برینك مکالمه‌یه مأموریتی لازم کلوب حالبوکه اول دورده بومثللو رجاله ندرت کلمش وموجود اولنلرك دخی کیمی اختیار اولمش وکیمی حالت افندینك غمز وسعایتی ایله بر طرفه اتلمش ایدی . رئیس الکتاب جانب افندی فرانسزجه اوقور یازار اصحاب معلوماتدن برذات اولوب بوایش دخی بحسب المأموریه اکا عائد ایسه‌ده مسائل حاضره‌ده علی الخصوص یانیه مسئله‌سنده حالت افندی‌یه مخالف اولوب حالت افندی ایسه بومکالمه ایشنی ال التندن کندوسی اداره ایتمك ایستردی وبرده روسیه ایلچیسنك اغزنده قره‌جه بك ذمته بك چوق پاره کچورمش کندوسندن لدی السؤال استانبوله ویردم دیوب حتی دفترینی دخی ویرمش بو مبالغك طرف سلطنتدن تضمین ایدلمسی لازم کلور یوللو سوزلر طولاشمقده ایدی بوجهتله حالت افندی امینی اولمیان آدملرك مجلس مکالمه‌ده بولنمسنی ایستمزدی بناءً علی ذلك نشانجی حامدبکی روسیه ایلچیسیله مکالمه‌یه مأمور ایتدردی . لکن بیچاره حامد بك مکالمه مأموریتنه لازم اولان معلوماتدن بی‌بهره اولمغله سابقا بغدان ویووده‌سی قلیماکی زاده اسکرلت بك اکا ترفیق ایدلدی . وحامدبك بوستان قورقولغی مقامنده اولوب اسکرلت بك متکلم وحده ایدی . اولوقت اتریانك احوالنه دائر دولتجه هنوز معلومات یوق ایسه‌ده بروجه بالا روملرك سوء نیتلرینه دائر بك چوق

امارات کورلمکده اولدیغندن و مجالس مکالمه‌ده جریان ایده‌جک ابحاثک اکثری بالطبع مملکتینه دائر اوله‌جغندن بویله نازك بر ایشك بتون بتون بر فنارلویه تودیعی دخی حالت افندی حقنده جلب اعتراض اولمشدر . مع مافیه درمیان اولنان مکالماتده روسیه‌لو دول متفقه‌یه ابراز ایده‌جك سررشته بوله‌میوب چوق کچمکسزین روم وقعه‌سی دخی ظهور ایدرك بالطبع مکالمه منقطع اولمغله بو مجالسدن بر نتیجه حاصل اولمامشدر . فقط دولتین بیننده بر نوع مباینته دلیل اولمغله اتریا اصحابنك امیدلرینه قوت ویرمشدر .

یونانیلرك غرضی آتش عصیان و طغیانی ابتدا موره طرفنده اشعال ایدی . و بو تصورلری کندولرنجه موافق حال ایدی . چونکه اورالری آت اویناغی یرلر دکل ایدی . صرپ یرلر وطار بوغازلر اولمغله حرکت عسکریه مشکل ایدی . اتریا اصحابی همان موره‌یه واروبده اختلال چیقارمغی کوزلرینه کسدرمش ایدی . یالکز یانیه والیسی علی پاشادن خوف واحتراز ایدیورلردی . حالبوکه بر وقتدنبرو حالت افندی انك علیهنه دوشه‌رك عزل وازاله‌سنه تشبث ایدوب اکرچه رئیس الکتاب جانب افندی بریانیه غائله‌سی چیقاریلور ایسه اندن دها بیوك غائله‌لر چیقه‌بیله‌جکنی درمیان ایدرك حالت افندینك تشبثاتنی بر مدت تأخیر ایتدرمش ایسه‌ده حالت افندی بو ایشك ارقه‌سنی بوشلامیوب طبیعتیله فعله کلمسی اسبابنه تشبثدن خالی دکل ایدی . اتریایه داخل اولان فنارلولر دخی انك اسرارینه واقف اولدقلری جهتله حالت افندینك بو ایشی فعله کتوره‌جکی مجزوملری اولدیغندن همان موره‌جه اسباب عصیانیه‌نك استکماله چالیشیورلردی . تپه دلنلی دخی ایشك نره‌یه واره‌جغنی اکلایوب اسباب مدافعه‌یی اکماله صرف مساعی ایدیوردی . اره‌سی چوق کچمیوب بالاده بیان اولندیغی اوزره علی پاشا فرمانلو اولوب یانیه‌ده محصور ایدلمشدر .

ترقوپی تاریخنده‌در که موره ایالتنك (١٨١٩) سنه‌سی محاسبه‌سی وخصوصات سائره‌سی ایچون بر معتاد هر ناحیه وقضانك رؤسا ومتره پولید وقوجه باشیلری کرسیٔ ایالت اولان طراپولیچه قصبه‌سنه کلدیلر واهالیٔ اسلامیه ایکی فرقه اولدقلری کبی روملر دخی ایکی فرقه اولوب بینلرینه مباینت ومنافرت دوشمش ایکن تشبث اولنوب قریبا فعله کتوریله‌جك برامر عظیمده اتحاد و یکجهتی سبب موفقیت اولور دیو ذاته‌دائر اختلافك بر طرف قیلنمسی لازمهٔ حالدن کورلمکله جمله‌سی کلیسایه کتوریلوب مواجههٔ اصنامده اغراض ذاتیه‌یی کلیاً ترك ومرام واحدخصمنده صرف وسع ومقدرت ایده‌جکلرینه انجیله ال باصدیریله‌رق ایمان غلیظه ایله یمین ایتدیرلدکدن صکره اتفاق خفینك اساسنه مطلع اولمق وموره‌ده جمع اولنمقده اولان اعانه اقچه‌لرینك تحصیل وصرفنی وخصوصات سائره‌یی رؤیت ایلمك اوزره برمجلس تشکیل و برمدیر نصب

اولمق وچاملیجه‌ده کی کمی رئیسلریله جریان ایدن مخابره اوراقك سالماً کوتوریلوب کتورلمسنه دائر تحریرات مؤکده یازلمق خصوصلرینه ودیکر بعض خصوصاته‌دائر قلمه آلنان قرارنامه طرا پولیچه‌ده موجود اولان رؤسا طرفندن امضا ایدیلوب موجود اولمیانلره دخی خفیاً ارسال ایله امضا ایتدیرلدکدن صکره بالیه بادره‌ده کی روسیه قونسلوسنك ترجمانی اولان یانی پاپا ریغو پولوبی بامحضر روسیه‌یه کوندرمکه قرار ویرمشلردر. اول اثناده‌یانیه والیسی تپه‌دلنلی علی‌پاشاطرف دولتدن‌قریباً وعاجلاً حقنده اجرا اولنه‌جق معامله‌ٔ وخیمه‌یی روش حالدن استدلال ایتمکله لدی‌الحاجه‌استعانه ایتمك اوزره روسیه ایله خبرلشمك افکارینه دوشدیکندن بو ایشه رابطه ویرمك اوزره اودخی دوست قدیمی اولان مرقوم پاپاریغوپلوبی روسیه دیارینه کوندرمکی قوروب انی پروزه‌یه دعوت ایله افادهٔ کیفیت ایلدکده پاپاریغوپلو قبول ایتمیوب بادره‌یه عودت وکیفیتی بادره پسقپوسی اولان بر مانوزه افاده ایتدکده پسقپوس انك بووجهله علی پاشایه جواب ویرمسندن خوشنود اولمیوب مصمم اولان طغیانه رونق وقوت ویره‌جك بویله بروسیله‌یی ترك وفدا ایتمك‌مناسب اولمیه جغنی بالمطالعه بعض‌ادله ایله پاپاریغوپلوبی اقناع ایله صورتا علی پاشانك تکلیفنی قبول ایتدیروب بوکا دائر کاغد دخی یازدرمشدر. انتهی.

ترقوپی تاریخنی ترجمه ایدن موره‌لی ملك بك دیرکه بوسوز حلیهٔ صحتدن عاریدر چونکه علی پاشایه تقرب ومؤخراً یونان حکومتنده کسب اعتبار وتحیز ایتمش اولان کیمسه‌لرك اتنه ده بوصدده متعلق جریان ایدن سوزلرینك خلاصه‌سی بویله‌درکه علی پاشا کندو حقنده واقع اوله جق وخامتی درك ایله اولا محرم اسراری اولان اهل اسلام طاقمنی جاب ایله بوبابده نوجهله حرکت اولنمق لازم کله‌جکنی سؤال ایتدکده برطاقم فداکارلق اولنه‌رق اولیای اموری اله آلوب تحصیل رضای دولته سعی اولنمق لازمدر دیو جواب ویرمشلر . بعده روملردن مقربلری اولان قولتی ودوقه ودایا وسائر بونك امثالی کسانی جلب ایله استجواب ایتدکده انلر بردن بره جواب ویرمیوب فردایه تعلیق ایله بینلرنده مذاکره ومطالعه ایتدکدن صکره‌کلوب دیمشلرکه سؤال بیوریلان قضیه‌نك اوچ طریقی وار ایکیسی راه نجات وبریسی اضاعهٔ نقد حیاتدر وبواوچ طریقك برنجیسی مناسب دولتلر ایله عقداتفاق ایتدکدن‌صکره سزده اولان اسباب مقاومت ومقابله ممالك عثمانیه‌دن برقطعهٔ جسیمه‌نك بالافراز استقلال ویاسزدن‌صکره اولاد واعقابکزه توراث وجهله سربسیت حالنه افراغ اولنمسنه وافی اولوب بونك تمشیتنی عاجزانه درعهده ایدرز. ایکنجیسی‌بوصورت اختیار بیورلمدیغی حالده نقود موجوده واشیای منقوله‌یی بالاستصحاب ایتالیا

(الکاسنده)

الكاسنده جيادت هوا ايله معروف برموقعه نقل وهجرت والى آخر العمر اوراده اقامتدر . بودخى اويه مديغى حالده اوچنجى درجه‌سى قضايه رضا ويرمكدن عبارتدر ديه‌رك كلاملرى انجام بولدقده على پاشا شق اولى رد ايلمك اوزره بوسزك ديديككز تدبيرده محذور عظيم واردر چونكه افراز اولنه‌جق قطعه اكثر سكانى ملتكزدن يونانان خرستيان واقلى اهل اسلام اولدقدن بشقه‌سزلرهنر ومعلوماته طالب وهم جنسكز اولان دول اجنبيه ايله كسب مناسباته خواهشكر وراغب سكز اهل اسلام ايسه بالعكس بودقايقدن بى بهره اولمغله چوق كچمدين اول قطعه ملتكزك يد استيلاسنه كچوب اسلام ماتى پايمال اولور بوسنمده ملتم حقنده بويله برغدر وخيانتى روا كورەمم ايتاليايه كيدوب اقامت اكرچه موجب سلامتدر . لكن اوتوز قرق سنه مسند رياست وحكومتده كمال حيثيتله مأموريت ويرمش كيمسه حقنده اوروپانك بر بوجاغنده اقامت ومملكتلرندن فرارا اوراده توطن ايتمش اسافل وفسدهٔ ملتكزدن بعض كسانك بى پرواكلوب روش استهزاكارانه ايله سؤال خاطر ايتمارى دخى حميتك قائل اولميه جغى بر مذلتدر ديه‌رك جواب ويرمسى وكندو خدمتنده بوقدر معتبر روملر وار ايكن فرداسى كونى سرينى افشا ايده جك كيمسه‌يه كشف راز ايتمسى كذب اولوب كنديني روسيه‌يه كوندرملك ايستيان موره‌ليلره نمايش اولمق اوزره پاپاريغوپلونك اختراعات مزوره‌سندندر . انتهى .

(والعلم عندالله) پاپاريغوپلونك (۲۰ ايلول سنه ۱۸۲۰) تاريخيله مورخاً ناظر عمومى‌يه كوندرمش اولديغى مكتوبى ايضاح مسئله‌يه مدار اولمق اوزره زيرده (۱۳) رقميله علاوه اولنور .

بروكش تاريخنده ديركه سلطان محمود خان ثانى حضرتلرى دولتك قوت وواردانك كافه‌سنى كندو يد اداره‌سنه الق عزميله كندولرنده غيرت مليه اولان روم ايلينك قوتلو اعيانلرينى تپه‌لدى . وبو وجهله يونانستان حدودنده واقع مملكتلرك تعرض وهجوم ومدافعه ايچون اولان قوتلرينه سكته كتوردى . مشار اليه حضرتلرى (۱۸۲۰) تاريخنده يانيه‌لى على پاشايه هجوم ايلدى . مشار اليه يونانستان شماليتك حاكمى صفتيله قوتلنمش وبر طرفدن ارماتولى فرقه‌سنه حب ومودت اظهار وديكر طرفدن سنين عديده كذرانده بونلرك امورينى اخلال ايتمك تكلفنى اختيار ايتمشيدى . لكن بو وسيله‌لر ايله پاشاى مشار اليه بوفرقه‌يى بيوتدى وطاغلرده حال سفرى پيدا ايتدى بوحال ايسه دائمى قره غول ديمك اولوب بونلر تان عزيزى يالكز محاربه‌لرك صوكنده كوررلردى .

ايشته مشار اليه هيچ بيلميه‌رك وقوع بوله‌جق محاربه‌لر ايچون پك چوق وسائط

حربیه حاضر لامشیدی . یونانلولر یالکز علی پاشادن قورقارلردی . ذات حضرت پادشاهی علی پاشایه هجوم ایتدیکی کبی روملر کندولرینی زیر اطاعتده طوتوب طوتمامق ید اختیارلرنده اوله‌جغنی بیلمشلر ایدی علی پاشا دخی کندو علیهنده اولان فرمانی الدقده اتریا جمعیتی اربابی ایله مشاوره ایدوب بونلر اطرافه طوپلاندیلر وایچلرندن زیاده غیور اولنلری وافتیزایله قسطنطین اسم وتختنك کندوسنه توجیهنی تکلیف ایتدیلر . علی پاشا بوتحریکات وتکلیفاتی رد ایتدی ایسه‌ده انلری سریعاً اشعال نائره اختلاله تشویق ایلدی ونه مقصده مبنی اولدیغی ارتق کندوسنجه معلوم اولان تشبثاتی ایچون اعانه وعد ایلدی . ترحاله ججدلرنده‌کی ارماتولی فرقه‌لرینی ومقدملری کندوسنك امری التنده بولنمش اولنلری یانینه جلب ایلدی . انتهی .
علی پاشا یرینه یانیه متصرفی اولوب یانیه اردوسنده بولنان پاشو پاشا دخی دیوان افندیسی خدمتنده بولنان برروملك اخطاریله عینیله علی پاشا کبی اودخی یانیه وپروزه نواحیسنك روملرینی سلاحلاندردی . عن غفلة اودخی اتریایه برخیلی عساکر مسلحه تهیئه ایلدی . چوق کچمیوب بوتدبیرك بیوك مضرتی کورلمشدر . چونکه نواحیء مرقومه‌نك روم اهالیسی استعمال سلاحه مأذون اولدقلرندن نواحی‌یی دور وتخریب ایدن باشی بوزوقلره سلاحلرینی چویرملریله بیوك قاریشقلقلر ظهوره کلمشدر . وبوکیفیت نهایت پاشو پاشانك اعدامنه سبب اولمشدر . چه فائده که آثار سیئه‌سی باقی قالمشدر .
الحاصل حالت افندینك چیقاردیغی یانیه سفرینك آلتندن جانب افندینك اولجه تخمین ایتدیکی کبی برروم فسادی چیقه‌جغی سیاق وسباق احوالدن آکلاشلدی . وبوکا دائر پك چوق اماره‌لر کورلدی حالت افندی ایسه حالا یانیه ایشنه حصر افکار ایدرك موره طرفنه اهمیت ویرمیوردی . صانکه بصر بصیرتی غشاء غفلت بوریمشیدیده بونجه امارات مشهوده‌یی کورمیوردی .

* روم فترتنه دائر اولجه رونما اولان امارات *

اتریا ایشلری مکتوم طوتلمغله دولتعلیه حقایق احواله مطلع اوله‌مامش ایسه‌ده سفائن تجاریه رئیسلرینه وارنجه تعمم ایدن ماده‌نك ترشح ایتمامسی قابل دکل ایدی . هله ایشه واقف اولان روملرك لسان حالی حقایق احوالی سویلیوردی . الحاصل اتریانك اسراری معلوم دکل ایسه‌ده آثاری میدانده ایدی . بو جهتله اصحاب بصیرت روملرك سوء نیاتنی کرکی کبی درك وتفرس ایلیوردی .
قالدیکه اره صره سررشته‌لر اله کچیوز وروملرك فسادینه دائر نیجه سوزلر ایشیدیلیور ایدی .

ازجمله بالاده بیان اولندیغی اوزره اتریا طرفندن اعدام اولنان غالاتینک برادری پنایوت شکورینک اتریاجه بعض حرکاتی حکومت سنیه یه خبر ویرمکله شکوری طوتیلوب برمهم سررشته اله کیرمیشکن شکوری بر طاقم دسیسه‌لر ایله واڅچه قوتیله یقه یی قورتارمشیدی .

بعده بیک سکزیوز یکرمی سنهٔ میلادیه‌سی اواسطنده رؤسادن پاپا فلاشه‌نك ساعی بالفساد اولدیغنه دائر بعض مرتبه خبر النه‌رق یقه‌سی بوستانجی باشینك پنچه‌سنه کیرمیشکن پنایوت شکورینك سعی وغیرتی واڅچه‌سنك قوتی ایله قورتیله‌رق استانبولدن صاوشوب قلاصه کیتمشدر .

واستانبولده بولنان اتریا اصحابندن قسطی پاپاداتو طرفندن بیك سکزیوز یکرمی سنهٔ میلادیه‌سی اغستوسنك یکرمیسی تاریخیله مورخا ناظر عمومی یه کوندریلان مکتوبده (رئیس افندی ایله الفتم اولدیغندن تجسس احوال ایچون کچن جمعه کونی نزدینه کیتدیکمده منویءضمیرینی استکشاف ضمننده فقرا حوایج ضروریه‌لرینی تدارك وتجار دخی تجارتلرندن استفاده ایده‌بیلدکلرندن طولایی دولتعلیه دن متشکردرلر دیدیکمه جوابا رئیس افندی حال بویله ایکن ینه بزی استانبولده ایستمزلر دیدی) دیو اشعار اولنمشدر . اولوقت رئیس بولنان جانب افندینك بوسوزی رومارك سوء نیاتنه مطلع اولدیغنی ایما ایدر . مطلع اولمسی دخی طبیعی ایدی . زیرا بو دقیقه‌یی وقوعندن چوق زمان اول کشف ایتمشیدی . مؤخرا بوتجه اماره‌لر کورلمکله ایشك نره‌لره منجر اوله‌جغنی درك ایلمسی طبیعی ایدی . لکن نه یاپسونکه حالت افندی یه اکلاتمق ممکن دکل ایدی .

شانی‌زاده تاریخنده بیان اولندیغنه کوره روملر اوله‌جه عوامك اذهاننی تغلیط ایده‌جك اراجیف واکاذیبی نشر وتعمیم ایتدکدن صکره هر ایشلرینی تنظیم وهر صنفه خدمتنی تعلیم وتفهیم ایله وقت معینده ماله واملاکجه برچوق فداکارلق اختیار ایدرك اهل اسلام محله‌لرنده‌کی بقاللر دکانلرینه بردن‌بره آتش ویرمك ویکیچری وقالیونجی وطوبجی وجبه‌جی وطلومباجی وبونلرك امثالی عسکری قیافتلریله طاقم طاقم حریق محللرینه کیدرك برمعتاد اوراده بولنه‌جق مأمورین وضابطانه وحتی ضابط ضابطانه سوء قصد ایله استانبول خلقنی دهشت وحیرته دوشورمك واوصره‌ده معارض کورنفزی ویونده اطه‌سی طرفلرینه عسکر دوکه‌رك واطرافده اولان روملری تحریك ایله تکثیر جمعیت ایدرك دولتی محو ایدیویرمك خولیاسنده ایمشلر . لکن بلطفه تعالی ایش اوله‌جه سررشته ویره‌رك کیفیت معلوم اولیای امور اولمشدر .
شوقدر وارکه بواسرار اشرار شاید براوراق انتشار بولورده دوچار مجازات اوله‌لر

ملاحظه سیله پطریق ومتره پولید وپاپاس وقوجه باشیلر کبی سوز صاحبلری اره‌لرنده مکتوم طوتیله‌رق هنوز اسافل واراذل کروهنه کشف راز ایتمامشلر ایمش . فقط اومقوله‌لره دخی کنیسالرده وجمع رعایا اولان محللرده جناس یوللو تعبیرات ایله بروهم وخیال کوستره‌رك قولاقلرینی الشدیررلر ایمش .

روملر بومثللو خیالاتی ذهنلرنده تجسم ایتدیره‌رك اکا کوره خیالی رسملر بیله یاپدرمشلر . حتی اوتوز درت سنه‌سی خلالنده رجال دولتعلیه‌دن موثوق الکلم برذات مأموریت مخصوصه ایله بغدانه کیدوبده عودت ایله کلورکن اثنای راهده عربه‌سنك تکرلکی قیرلمغله تعمیر اولنجیه‌دك استراحت ایتمك اوزره قربنده کائن بربویار قوناغنه کیروب براوطه‌یه دخولنده کوررکه دیوارده مذهب ومزین چارچوه‌لو استاد کاری مجسم تعبیر ایتدکاری بررسم آصلمش . انده غلطه قله‌سی واستانبولك جوامع شریفه‌سی وسرای همایون کبی ابنیهٔ عالیه‌سی کوسترلمش فقط اوته‌ده بروده حریقلر وخارجنده طوپ وتفنك شعله ودومانلری ومحاربه نشانلری وار مراق ایدوب رسمك یاننه کیدر دقت ایدر نه کورسون که اوق میدانی ورامی جیفتلکی وادرنه قپوسی طرفلرنده نیجه بیك شابقه‌لو عسکرله برابر معهود بیوك قالپاقلو فنارلی روملر جنرال واوفجیال نشانلری وسلاحلری ایله آتلره سوار اولوب غلطه واستانبوله طوغری اجنبی عسکرلرك اوکارنجه دلالت ایدرك سرعتله کلورلر . یریر حریقلر مشتعل واهل اسلام ایسکله‌لرده اسکداره متوجه بوغاز ایچی ایسه سفن حربیهٔ اجنبیه ایله مملو یکیچری اغاسی براز نفرات ایله متأسفانه غلطه‌یه ناظر ومتحیر کورینور ودها نیجه صور خیالیه‌یی کوسترر برتصویر خیالیدر . همان قهوه ایچمك بهانه‌سیله دیکر اوطه‌ده اوتوران صاحب خانه‌یی نازکانه بورایه جلب ایله مصاحبت اثناسنده بومجسم نه مقوله رسمدر دیو سؤال ایدر . بویار فرنکستانده بربلده‌نك رسمیدر دیو تغلیط ایلمك ایستدکده بنی دوستم فرنکستانده ایاصوفیه وسلیمانیه کبی جامعلر وسرای بورنی وقیز قله‌سی وارمی هله بواستانبول اما بوکیفیت نه معنی اوله دیو سؤال وابرام ایتمکله بویارك لونی متغیر اوله‌رق افندم نه اولدیغنی قوللکز بیله مم مصور ورسام مقوله‌لری بعضا بویله اصلسز شیلرده یپارلر بنده‌کز بوخانه‌یی صکره‌دن الدم وبونی بوراده بویله‌جه بولدم دیه‌رك قضیه‌یی اخفا ایلر .

لکن اوذات مرامنه اولدیغنی تفرس ایدرك استانبوله ورودنده کیفیتی بعض ارکان دولته حکایه ایتدکده اهمیت ویرلمدکدن بشقه کندوسنه اول زمان ترجمان دیوان بولنان میخال صداقت محالات اقربا وخاندانی بعض اسبابه مبنی خلاف عاده التزامده اصرار ایدن یادکار حالت افندی صورت اغبرار کوسترمشیدی دیو شانی زاده

(تاریخنده)

تاریخنده اول ذاتدن نقل وروایت ایلر وبو خصوصاتی ینه مأموریت ایله اول حوالی یه کیتمش اولان مهندس اسحاق افندیدن دخی عینیله ایشتمش اولدیغنی سویلر . اکا خلف اولان وقعه نویس اسعد افندی دخی شانی زاده تاریخنك كنارینه موثوق الکلام دیدیکی مصطفی نظیف افندیدرکه دور سلیمیده کیلار کتخداالغندن چیقان ذات عجایب صفا تدر مورخك یالی قومشوسیدر بغدانه ذخیره مصلحتی ایچون کیتمش ایدی وحالت افندی انی نفی ایتدزمش ایدی دیو تحریر ایلمشدر .

ینه شانی زاده دیرکه وافر سنه لر دنبرو روملر مقدمات بغی وطغیانی وقت وحاله اویغون وجهله یواش یواش ورای پردهٔ زیاده استحضار اتمکده ایدیلر . انجق وقت اولدی که بو مقوله اسراری اخباره اجتسار بعض طماع کباره ویوده وبویارلر طرفندن مانع جلب دینار اوله جغنه نظرا العیاذ بالله تعالی سبب ازالهٔ حیات مستعار درجه سنده ایدی . انتهی .

اوتوز بش سنهٔ هجریه سی وقایعی صره سنده بیان اولندیغی اوزره آقدکزده روم کمیلرینه راکب اولان اهل اسلامك پیدرپی اعدام اولندقلری دخی روملرك سوء نیاتنه دلالت ایلیان امارات ایدی .

ینه سنهٔ مرقومه خلالنده بر اختیار روم پاپاسی اهتد اضمننده دیوان عالی یه حاضر اولدقده بر تقریبله یانجه کلمش اولان برقاچ روم بوآدم مجنوندر دیدکلرنده پاپاس همان مجنون سزلرسکزکه اغوا ایله عهده سندن کله میه جککز برکار دشواره سلوك ایدرسز عقلی اولان کمسنه بویله مهلکه دن نفسنی وقایه ایچون برآن اقدم سزدن آیرلمق فرضدر کلامنی علنا تفوه ایتمش ایکن بوکار دشوار نه اوله دیو صوران اولمامشدر .

وینه اول اثناده بر بقال روم تکلیفسز کورشدیکی برقاچ مسلمانه یاری لطیفه یاری استهزا یوللو سز بنی شمدی حقیر کوره یورسکز اما بنم آقدکزده نیجه یوز کمیلرم وار یقینده کله جکلر بکا چوق فائده لو شیلر کتوره جکلر اووقت سز بنی بشقه درلو کوره جکسکز بکا مداهنه ایده جسکز یوللو رمز کونه سوزلر سویلر ایمش . روم وقعه سی میدانه چیقدیغی کبی فرار ایتمکله ارانمش ایسه ده بولنه مامشدر .

بومثللو امارهلر اصحاب دقت وبصیرته عیان ایسه ده حالت افندینك شرندن صاقینه رق بونجه دائر کمسنه شق شفه ایده میوردی . حالبوکه سفینهٔ دولتك دومنی انك النده اولدیغندن اکا لازم اولان انجق بویله افق پولتیقه ده طولاشان قار یشق بولوتلردن ظهوری ملحوظ اولان فورتنه یی کشف ایله سفینهٔ دولتی برمخاطره یه اوغراتمقسزین برمرسای سلامته چیقارمنك چاره سنی دوشونمك ایدی . حالت افندی ایسه فنارلولرك

پارلاق پارلاق سوزلرينه الدانەرق شهراده حقیقتدن اوزاق دوشوب همان تپەدلنلی علی پاشانك ازالهء وجودينه قصر نظر ايدردی .
حالبوکه بروجه بالا ويوده‌لقلری خاندان اربعه‌يه تخصيص ايتدرمکله سائر فنارلولر مأيوس اولدقلری کبی آز وقتك ايچنده پولسز اولەرق پتشدرمش اولديغی ميخالی خاندان اربعه‌دن اولان قدملی وحيثيتلی فنارلولره ترجيح ايله بغدان ويوده‌سی نصب ايتدرمسندن طولايی انلر دخی دلگير اولەرق جمله‌سی براغزدن دور انديشان رجال دولت ايله برابر حالت افندی‌يه لعنت اوقومقده ميخال ايسه اتريا تزکاهنده قماش فساد وفتنه طوقومقده ايدی .

اری تحت الرماد وميض نار ＊ ويوشك ان يکون له ضرام
وان لم يطفها عقلاء قوم ＊ يکون وقودها جثث وهام

قطعه‌سنك مألی دور انديشان عصرك حسبحالی ايدی .
الحاصل روملرك بيننده برفساد قينامقده اولديغی ميدانده ايکن حالت افندی بعض مطالعات شخصيه‌سی اقتضاسنجه بودرلو سوزلرك بين الانام موضوع بحث اولديغنی ايستمز وفنارلولره قاپيلوب بوجهتله بصر بصيرتی قپالو اولديغندن بونجه امارات قويه‌يه عطف نظر دقت ايلمز ايدی . ورروملرك فسادينه دائر برسوز اولسه تحقيقنی اتريا اعضاسندن اولان فنارلولره حواله ايتديرردی .
حتی تاريخ فترتده بيان اولنديغی اوزره بواثناده موره اهاليسنك عصيان ايتمك اوزره بولنديغی انکلتره سفارتی طرفندن باب عالی‌يه اخطار اولندقده تحقيق ماده ايچون ديوانخانه ترجمانی نيقوله موروزی بك موره‌يه اعزام قلندی . نيقوله ايسه اتريايه داخل اولديغندن موره‌يه وصولنده هم جنسلرينه نصيحت شويله طورسون برآن اقدم دولت متبوعه‌لرينه عصيان ايتمك اوزره سرکرده‌لرينی تشويق وتشجيع ايتدکدن صکره درسعادته عودتنده دولتعليه‌نك موره رعاياسندن هروجهله امين اولمسی لازم کله‌جکی افاده‌سيله حقايق احوالدن بی‌خبر اولان وکلای دولتی اغفال ايتديکنه مبنی موره‌يه عسکر سوقندن صرف نظر اولندی وفضله اولەرق مقدما بعض اسبابدن طولايی رهن اولمق اوزره توقيف اولنمش اولان موره قوجه باشيلرندن ماورو ميخالك اوغلی يورکينك سبيلی تخليه قلندی . بوقسه انکلتره دولتنك اخطارات مکرره‌سی اوزره وقتيله موره‌يه مقدار کفايه عسکر ومهمات کوندرلمش اولسيدی موره روملری اعلان عصيانه جسارت ايده‌مزلردی ايتسه‌لر بيله درحال امثال سابقه‌سی وجهله تأديب اولنەرق آتش عصيان باصديريلوردی .
نيقوله موروزی کبی برخائنك سوزينه الدانوبده ويانه قونغره‌سنده سلطنت

سنیه‌نك بقای استقلالنی برنجی درجه‌ده التزام ایلیان وایتمکده بولنان انکلتره‌لونك اخطاراتنه قولاق اصاممق اول عصرك بادیٔ تعجب اوله‌جق حاللرندندر .

غریبدرکه وکلانك بویاکلش ذهابی صکره‌دیکر بعض حالات ایله دخی تأیید اولنمشدر . شویله‌که : انکلتره دولتی خیلی وقتدنبرو موره رعایاسنك عصیان ایتمك عزم قطعیسنده اولدقلرینی استشمام ایتمش ایسه‌ده بوکا دائر تفصیلات آله‌مدیغندن کیفیتك تحقیق وتدقیقنی بادره‌ده مقیم قونسلوسنه سپارش ایتمکله قونسلوس دخی کویا موره اهالیسنی اهل اسلامك الندن قورتارمق ایچون اهالیٔ ممالکتدن لزومی قدر عسکر تحریرینه دولت متبوعه‌سی طرفندن مأمور ایدلمش اولدیغندن بحثله قومانیوتی نام قرداشلره عسکر یازمق اوزره بیك غروش اعطاسیله برابر آمرلرینه ابراز ایتمك اوزره مبلغ مزبورك نه سببه مبنی اخذ ایدلمش اولدیغنی مبین برقطعه سند دخی آلمشدر . اوراده بولنان اتریا مأمورلری بوکیفیته واقف اولیجق دولتعلیه‌نك اجنبیلر حقنده اولان سوء ظننی تأکید وعهد قریبده عصیانه مهیا اولان موره رعایاسی آنلرك تحقیقات وتجسسات متوالیه‌سندن تخلیص ایچون شویله بردسیسه یاپمشلرکه قومانیوتی قرداشلرینی بادره‌مترەپولیدینك نزدینه جلب ایله انکلتره قونسلوسنك کندولرینه واقع اولان افادات وتکلیفاتی بادره ویووده‌سنك حضورنده اقرار ایدرلرایسه بوندن طولایی کندولرینه برضرروزیان ترتب ایتمیه‌جکنی تعهد ایلدکدن صکره کیفیت هنوز اتریایه داخل اولمیان بادره قوجه باشیسی نیقوله لوندو واسطه‌سیله ویووده‌یه اخبار اولندقده ویووده وهلهٔ اولاده بوافاده‌یه یکده اعتماد ایتمامش ایسه‌ده قومانیوتی قرنداشلر ایله رفیقلرینی جلب واستنطاق ایتدکده مترەپولیدك تعلیمی وجهله کیفیتی تقریر ایتدکلرندن بشقه اول اثناده ظهور ایدن تپه‌دلنلی علی پاشا وقعه‌سی دخی انکلتره دولتی حقنده دولتعلیه‌نك سوء ظنی جلب ایلمش اولدیغی حالده مرقوملرك افاداتی مؤید کورنمکله ویووده درحال تاتار مخصوص چیقاروب انکلتره دولتنك موره‌یی ضبط ایلمك اوزره عسکر تحریرینه باشلامش اولدیغنی موره والیسنه اشعار ووالیٔ بیخبر دخی باب عالی‌یه انها ایلمش اولدیغندن باب عالینك انکلتره‌لو حقنده سوء ظنی قوت بوله‌رق اندن صکره موره ایشلرینه انکلتره طرفندن واقع اولان اخطاراته عکسی معنالر ویریله‌کلمشدر .

باقی تصادفه‌که موره لیمان وکورفزلرندن بعضیلرینك صولرینی اولچمك اوزره مأمور اولان برانکلیز کمیسی وقعهٔ مذکوره عقیبنده بادره لیمانه لدی الورود کمینك قپودانی حکومت محلیه‌نك سوء ظننی دعوت ایتمامك مطالعه‌سیله لیمانك صولرینی کیجه اولچمکه قرار ویرمش اولدیغندن روم کمیجیلرندن برقلاغوز تدارکنه مجبور اولمشدر .

قلاغوز دخی بوکیفیتی بالمناسبه بادره‌ده مقیم روسیه قونسلوسنك ترجمانی پاپاریغوپلویه

حکایه ایتمشدر ریغوپلو ایسه اجرای غرض و فساد ایچون مترصد فرصت اولان اتریا
طاقمندن اولمغله بو ماده‌یی دخی وکلای دولتعلیه‌نك انکلتره‌لو حقنده اولان سوءظنی
بر مرتبه دها تأیید ایلیه‌جك بر شکله قویمق اوزره ماجرایی بادره متروپولیدی ایله
قوجه‌باشیسنه بالافاده بینلرنده مذاکرهٔ کیفیت اولندقدن صکره کویا انکلتره دولتی
موره نیم جزیره‌سنی ضبط ایله جزائر سبعه‌یه الحاق ایتمك نیتنده بولندیغندن حصول
مطلبه مدار اولمق اوزره موره سواحلنك صولرینی اولچمك اوزره برکمی کوندرمش
اولدیغی بالواسطه بادره ویوده‌سنه افاده اولندقده عجبا بوکا بر دلیل یاسند ابرازی ممکن
اولورمی دیو سؤال ایتمکله قلاغوزلر افاده ایلمش اولدیغی کبی قپودان کیجه فلان
ساعتده ساحل صولرینی اولچمکه باشلایه‌جق تحقیق کیفیت ایچون محلنه بر معتمد آدم
کوندریلور ایسه اصلا اشتباه قالماز دیو افاده اولندیغنه مبنی وقت معینده ویوده
طرفندن کوندریلان قپودانك صولری اولچمك ایله مشغول اولدیغنی کوروب
حکومت قوناغنه عودت ایله اخبار کیفیت ایدیجك اعدانك خدعه‌سندن بی خبر
اولان ویوده ینه مخصوص تاتار چیقاروب کیفیتی موره والیسنه القا اودخی باب
عالی‌یه انها ایلمشدر . وفی الواقع بو ماده دخی باب عالینك انکلتره حقنده اولان
سوءظنی تزیید ایلمکله انکلتره سفارتنك اخطارات مبرمانه‌سی اوزرینه اولجه موره‌یه
کوندرلمك اوزره تهیئه قیلنان عسکر ومهماتك ارسالندن صرف نظر اولنمشدر .
حالبوکه انکلتره‌لو موره‌یی ضبط ایلمك نیتنده اولسه موره‌نك عساکر اسلامیه‌دن تخلیه‌سی
چاره‌سنی آرامسی امر طبیعی ایدی یوقسه موره‌یه عسکر ومهمات کوندریلز دیو ابرام
ایلمك احتمالی وارمیدی . مسئله‌نك حلی پك سهل وساده ایدی . حالت افندی اذکیادن
بر آدم اولدیغی حالده بویله واضح بر مسئله‌یی درك واذعان ایتمامسنه عقللر ایرمز . بیلمم که
بو خصوصده انکلتره‌لویه ده‌می نفسانیتی وار ایدی یاخود کندوسنك خطای فاحشی
آثارندن اولان یانیه مسئله‌سنك دها بیوك بر وقعه‌یی انتاج ایده جکنی آکلایوب ده
کندوسنه شاشقنلقمی کلمشیدی . یوخسه فنارلولرك هر سوزینه قاپیلوب ده سطحی
ایشلرده بیله اتعاب ذهن ایتمیورمیدی . هرنه ایسه اتریا اصحابی اخطارات اجنبیه‌نك
تأثیراتندن دخی امین اولرق اکنه بوینه سکردوب نشر فساده دوام ایدیورلردی .
بناءً علیه بو اثناده اتریا مأمورلرندن برینك یازمش اولدیغی مکتوبنده (وکلا ورجال
دولتعلیه‌یه تصورات وتشبثاتمزه دائر اجنبیلر طرفندن شمدی‌یه قدر اجرا اولنان
اخطاراته حوالهٔ سمع واعتبار اولنمدیغنده اصلا شك واشتباهمز قالمدی . یانیه حوالیسنده
بولنان قپتانلر تپه‌دلنلی علی پاشا علیهنده بولنمق اوزره عثمانلولر طرفندن کندولرینه
بو دفعه پك چوق آقچه وهدیه ویرلمش ایسه ده تپه‌دلنلی علی پاشا الحالة هذه مقابله

(ومقاومت)

ومقاومت ایتمکده اولدیغندن سالف الذکر قپتانلر ناظر عمومینك تعلیماتی وجهله معاونت ایده جکلردر) دیو مسطور بولنمشدر .

ایکی سنه اول اولدیغی کبی بواثناده دخی امریقا جمهوری طرفندن دولتعلیه ایله تجارت معاهده سی عقد ایلمك اوزره برایلچی کادیسه‌ده انکلیز ایلچیسی دولتعلیه‌نك امریقالو ایله عقد معاهده ایلمسی انکلتره دولتنه موجب اغبرار اولور دیه‌رك ممانعت ایدوب انکلتره دولتنك رعایت خاطری ایسه اولوقت دولتجه ملتزم اولدیغندن (١٢٣٦) سنهٔ هجریه سی اوائلنده امریقا سفیرینه شمدی معاهده عقدینك موسمی اولمیوب انجق امریقا تجارینك شمدیلك کمرك تذکره‌لریله تجارت ایتملرنده بأس یوقدر دیو جواب ویریله‌رك صاوشدیرلمشدر .

دولتعلیه انکلتره‌لونك خاطرینه بومرتبه رعایت ایدوب انکلتره‌لو دخی خالصانه وخیرخواهانه اوله‌رق موره‌یه عسکر سوقنی مبرمانه اخطار ایتمکده اولدیغی حالده بعض رجال دولت اتریا طاقمنك اغفالاتنه الدانه‌رق انکلتره‌لو حقنده سوء ظنه ذهاب ایله دولتی بو خصوصده انکلتره‌لونك معاونت معنویه سندن دخی محروم براقدقلرینه بیان تأسفدن بشقه برشی دینه‌مز . حالت افندی بویله اغراض نفسانیه ایله اشتغال ایتدیکی اثناده اتریا دخی فعلیانه شروع ایتمك اوزره سربستجه تدارکات لازمه‌یی اکمال ایتمکده ایدی .

* اتریانك تصوراتی *

اتریا اصحابی خیلی وقتدنبرو موره دن مملکتینه قدر ایشلتمکده اولدقلری فتنه دستکاهلرینك محصولاتی ارتق میدانه سرمك عزمنده اولدقلری جهتله تصویر مسئله‌یه دائر قلمه المش اولدقلری لایحه‌لردن بریسی بالانتخاب موقع اجرایه قونلمشدر . صورت ترجمه‌سی زیرده (١٤) رقیله علاوه اولنور .

خلاصهٔ مؤداسی دولتعلیه‌یی اشغال ایچون صرپلولرك همان ایاقلاندیرلمسی واشقودره اهالیسی حربه مستعد ومقتدر اولمغله انلری اشغال ایچون قره طاغلولرك اشقودره طرفنه تجاوز ایتدیرلملری وتپه دلنلی علی پاشا معیتنده‌کی روم قپتانلری جمعیته ادخال ایله برابر علی پاشا ایله انلرك بیننده برسند اتفاق تنظیم ایلمك اوزره یانیه‌یه برمأمور کوندرلمسی وموره ایله آقدکز اطه‌لری اهالیسنی برآن اول طغیانه تشجیع ایتمك اوزره ناظر عمومی ایله باش راهب غریغوریـنـك آقدکز سواحلی کشت وکذار ایتملری وموره‌لولرك عصیانندن اول دولتعلیه دوننماسنك احراقی مسئله سنك نفس استانبولده تذکر اولنمسی واتریا محبارینك تصرفنده بولنان سفائن تجاریه‌دن اون قطعه سنك

آقدكزده بادبانكشاى طغيان اولملرى ومورهيه كوندرلمك اوزره مملكتينده كايتلو
اقچه تدارك ايدلمسى ومصر وقبريسدن موعود اولان اعانه اقچەلرينك تحصيلى ومورە
اختلالنك دوامى مدتنده مصر واليسنك بى طرف طورمسنه چاليشلمسى وروسيه
وناپولى دولتلرينك ومصر واليسنك خدمت عسكريەلرنده بولنان روملرك مورەيه
اعادەلرى ومورەيه اسلحه كوندرلمسى خصوصاتندن عبارتدر .
بونك اوزرينه صربستان وقره طاغ ويانيه وموره ومصر وقريم ومملكتينه مخصوص
مأمورلر اعزام ايله لائحهٔ مرقومەنك اجراى احكامنه اقدام ونفس استانبولدە بولنان
ملت صندوغنده كايتلو اقچه جمعنه اهتمام اولندقدن بشقه استانبول جمعيت خفيەسى
معرفتيله استانبولده بولنان روم قپودانلرينك لدى الحاجه كميلرينى آلات وادوات
لازمه ايله برابر ملت اوغورينه فدا ايده جكلرى وهر بركميدن مسلح اولەرق اوننفر
چيقارەجقلرى تعهدينى حاوى منتظم سندلر آلنمشدر .
فقط ناظر عمومينك اصرارى اوزرينه دونمای همايونك احراقندن صرف نظر
اولنەرق حاليله ضبطنه قرار ويرلمش وبوكا دائر برقطعه لائحه قلمه النەرق ناظر
عمومى طرفندن استانبول جمعيت خفيەسنه كوندرلمشدر . صورتى زيرده (۱۵)
رقميله ايراد اولنور .
مندرجاتى استانبول ايله برابر دونمای همايونك حاليله ضبطنه دائر وترسانه قپودان
اغاسى قسطنطى كوچونك شمديدن امور بحريه ناظرى تعيين اولنديغنى مشعر
وآنك معرفتيله لزومى قدر عسكر تحريرينى آمر برطاقم خيالات باطلەدن عبارتدر .
بو دخى ناظر عمومينك التزام ايلديكى بر بيهوده خوليا اولديغى حالده استانبول
جمعيت خفيەسى طرفندن دخى قبول وتصديق اولنەرق بوكا دائر ناظر عمومى
طرفنه اشبو (۱۸۲۰) سنهٔ ميلاديەسى تشرين ثانيسنك يكرمى طقوزى تاريخيله
مورخاً تقديم اولنان (مكتوبده جان ومال ومذهب ووطنمزك دشمنى اولان
عثمانلولرك قوهٔ بحريه ايله بريەلرى وخزينەلرى ايله مهمات وادوات حربيەلرى
استانبولده بولنمقدن ناشى كرك استانبول وكرك دونمانك ممالك سائره ايله برابر
ضبطنه ابتدار ايدلمسى الزمدر . چونكه وقت وحال ايجابنجه دشمن بو اوراق
دونماسنى ضايع ايده جك اولور ايسه قوهٔ حربيەسنك نصفنى ضايع ايتمش اولەجغندن
بشقه اول حالده امداد ايچون استانبوله هجوم ايده جك اولان اناطولى خلقى دخى
بالطبع روم ايلى طرفنه كچەميەجكندن بوصورتله هم روم ايلى وهمده آقدكز
اطەلرى خرستيانلرى دشمنك تجاوزاتندن محافظه ايدلمش اولور . هر حالده
استانبول ودونمانك ضبطى خصوصنه فوق العاده اقدام اولنمسى ايجاب مصلحتدندر)

دیو یازلمش وهمان ایفای مقتضاسنه باقلمش ایسه ده بو تصورك قوه دن فعله چیقارلمسی مشکل ومتعسر وبلکه متعذر اولدیغی تحقق ایتمکله کرك استانبول جمعیت خفیه سی وکرك سالف الذکر قپودان اغاسی قسطنطی کوچو دونمای همایونك ضبطندن صرف نظرله کاملاً احراق ایدلمسی ایچون تدابیر لازمه نك اتخاذ ایدلمسنی ترجیح وانها ایتمشلر .

ناظر عمومی ایسه آنلرك بو انهاسنه موافقت ایتمیوب بهمه حال دونمای همایونك ضبطی اسبابنك استحصالی ایچون استانبول جمعیت خفیه سنه تنبیهات شدیده اجرا ایتمکله جمعیت مذکوره استانبولده تدارك اولنان قوهٔ حربیه بومثللو تشبثات عظیمه نك اجراسنه کافی اولمدیغندن بحثله مقدار کفایه مهمات ایله حربه الویرشلی اوتوز قطعه تجار سفینه سی واوچ سرکرده نك استانبوله کوندرلمك لازم کله جکنی جواباً ناظر عمومی یه یازمش ایکن ناظر عمومی ترویج خولیاسی ایچون کندوسندن طلب اولنان معاونتك اجراسنه مقتدر اولمدیغی حالده ینه دونمای همایونك ضبطنه دائر اولان تنبیهاتنك تمامیٔ اجراسی خصوصنده اصرار ایلمشدر .

استانبول جمعیت خفیه سی بونك باشه چیقار بر ایش اولمدیغنی کورمشلر ایسه ده ناظر عمومینك رأیی خلافنده حرکت ایده جك اولسه لر مووه اختلالنك کیرو قالمسنی موجب بعض عوارضك ظهور ایتمسندن احترازاً آنك رأی ناموزوننه توفیق حرکت ایلمکه مجبور اولمشلر وهمان اقچه ولوازمات سائره نك تدارکی ایچون موسقوه شهرنده بولنان تجارت شرکتندن وهوجه بکده وسائر محللرده بولنان روم تجارندن استعانه ایتمشلر . لاجل الاستعانه جمعیت خفیه طرفندن اتریانك لسان مصنوعیله تجارت شرکتنه یازیلان برمکتوبك صورت ترجمه سی زیرده (١٦) رقمیله ذیل وعلاوه واتریایه مخصوص اولان کلمات واشاراتك معنالری ایکیشر قوسپاره اره سنه النه رق شرح اولنور . جمعیت خفیه بو وجهله هر طرفه مراجعت ایلمش ایسه ده برطرفدن بروجه مطلوب اعانه اولنه میه جغی تحقق ایتمکله بالضروره دونمای همایونك ضبطندن صرف نظر اولنه رق استانبول واوسکدار ایله دونمای همایونك احراقی وسلطان محمود خان حضرتلرینك حیاً اخذ وکرفتی چاره سنك ارانلمسنه قرار ویریله رك تکرار ناظر عمومی یه اشعار ایتمشلر ایکن ناظر عمومی ینه خولیای سابقنده اصرار اوزره بولنمشدر . علکساندری ایپسلانتینك نصل فرفره وزوزك بر شخص اولدیغی بو تصوراتیله رعنا معلوم اولور . حکما دیمشدرکه شهوت اکر قدرتدن زیاده اولورسه مرامه وصولدن اول جسمك هلاکی مقرردر .

* ناظر عمومينك تشبثاتى *

(١٢٣٦) سنۀ هجريه سى اوائلنده علكساندرى ايپسلانتى طرفندن روم طائفه سى معتبراننك هر صنفنه خطاباً و (١٨٢٠) سنۀ ميلاديه سى تشرين اولنك سكزى تاريخيله مورخاً براعلاننامه تنظيم اولنمشيدى كه صورت ترجمه سى زيرده (١٧) رقميله ايراد اولنور .

بواعلاننامه يى سواحل وجزائر بحرسفيدده نشر ايتمك اوزره ديمترى تملى مأمور ايدلدكدن صكره علكساندرى ايپسلانتى كاتبى سالاتى يى استصحاب ايله كيشنووه عزيمت ايتمش وبرايكى كون صكره اقسانتو دخى انك يانه كيتمش ايدى .

ديمترى تملى آقدكز طرفنه كيتمك اوزره استانبوله ورودنده بواعلاننامه نك مضموننى مؤكد اوله رق رؤساى روحانيه يه خطاباً روم پطريقى غريغوريوس افنديدن وآقدكز جزائر وسواحلنده كى روملرك معتبراننه خطاباً موروزيلردن اولوب اوزمان دريا ترجمانى بولنان نيقولاكى موروزى بكدن برقطعه توصيه نامه المشدركه صورتلرى زيرده (١٨) و (١٩) اشارتلريله ايراد اولنور .

پطريق افندى بومكتوبى پك مصنع وباشى اوزتيلو يازمشدركه شايد حكومت النه كچر ديو علكساندرى ايپسلانتينك اسمنى تصريح ايتميوب رفعتلو تعبيريله اكا ايما ايدرك مرامنى تفهيم ايتمشدر . چونكه اوزمان محررات رسميه ده رفعتلو عنوانى منصوب ومعزول مملكتين ويوده لرينه وديوان همايون وديوانخانه ترجمانلرينه مخصوص اولوب ايپسلانتى دخى اومسلكده بولنمش ايدوكندن مادۀ فساده مطلع اولان روملر بوتعبيردن پطريقك مرامنى بالسهوله فهم ايدرلردى .

نيقولا موروزى دخى مكتوبنى مبهم عباره لر ايله يازمش ايسه ده اتريايه انتسابى اولنلر عندنده معناسى واضح ايدى .

ناظر عمومى مذكور اعلاننامه نك خلاصۀ مؤداسنده على العموم اوروپا اهاليسى ضايع ايتمش اولدقلرى حقوق استقلاليه ومليه لرينك اعاده سنه وحكمداران نامنه اولان ظالملرك رفع تجاوز وتعديلرينه چليشوب چبالمغه باشلادقلرى وقتدنبرو يونانستانك طالعى ضيادار ونشر اولنان علوم ومعارفك تأثيراتيله اهالينك چشم بصيرتلرى بيدار اولديغى بسط وتمهيد ايدرك ارتق ظالمك تحت ظلمنده طورمق مستكره وناموسسزلق اولديغندن بخثله واجداديمز اولان قدماى يونانك طوائف سائره يه تفوق وتقدملرينى موجب اولان عقل ورويت وفرط حميت شمدى ملتمزك قلوبنده جلوه نما اوله يور تجارت بحريه ديندا شلريمزده اولوب قدماى يونانك

ایرانلویه ایتدکاری کبی بونلر دخی برفداکارلق اجراسنه مستعد وبهادر محاربهٔ بریه‌ده دخی اسکی یونان قوماندانلرینه مقابل نیجه بهادرلر میدانه چیقار یوللو تعبیرات شدیده درج ایله دول اجنبیه‌دن استعانه ایتمکسزین همان روملری عصیانه تشویق وتهییج ایلمشدر ٠

سیاق کلامندن آکلاشیلیورکه علکساندری ایپسلانتی اقسانتودن رئیس وهمی وکالتنی الدیغی کبی کندوسنی دیو آیینه‌سنده کورمش وشرق ایمپراطورلغنی قورمش ٠ انك بوکفتار ومشواری ایسه مقتضای احوالنه موافق اولمیوب خفیف‌الشعور برشخص اولدیغنه دلیلدر ٠

زیرا روسیه وآوستریا وپروسیا کبی حکومت مطلقه اصحابی اولان دولتلرك مسالکنه منافی ایدی ٠ وبواثناده اسپانیا وناپولی اهالیسی داعیهٔ سربستی ایله قیام ایدوب بوایسه دول فخیمهٔ اوروپا بیننده متخذ اولان مسلك پولتیقه‌یه مغایر اولدیغندن دول فخیمه انلری اطاعته ادخال ایتمك ایله مشغول ایدیلر ٠ بوصره‌ده ایپسلانتی زاده‌نك مذکور اعلاننامه‌سی کندوسنی حمایه ایده‌بیله‌جك روسیه ایمپراطورینك پولتیقه‌سنه هیچ الویرمیوردی ٠

قالدیکه روسیه‌لو موره وجزائر بحرسفید اهالیسنی صربلر کبی لدی‌الایجاب دولتعلیه علیهنده قوللانمق اوزره النده برآلت کبی بولندرمق ایستردی یوقسه روملرك خودبخود قالقوبده شرق ایمپراطورلغنی استحصال ایتملرینه اصلا جواز کوسترمزدی ٠

وبرده مذکور اعلاننامه‌نك مندرجاتی یونان قومیتی اساسنه مبتنی اولمغله درت ملیونه بالغ اولان افلاق وبغدان اهالیسنه وروم‌ایلیده بولنان اولاحلره شامل دکل ایدی ٠ هله صربلر بتون بتون خارج قالمشیدی ٠

حالبوکه بالاده بیان اولندیغی اوزره قره یورکی اعدام اولندقدن صکره اتریا میلوشك جلبنه قیام ایتمشیدی ٠ حتی اتریا طرفندن اقدمجه صربستانه مأمور مخصوص کوندرلمسی اوزرینه میلوش طرفندن اتریایه (١٨٢٠) سنهٔ میلادیه‌سی مایسنك یکرمیسی تاریخیله مورخا کوندرلمش اولان مکتوبده بودفعه کوندریلان مأمور کز خصوص معلومك اجراسنه ابتدار ایتمك اوزره بولندیغکزدن بحثله طرفمدن دخی بوبابده لازم کلان معاونتك اجرا اولنمق لازم کله‌جکنی بیان ایلمشدر ٠ غوسپودار طرفندن صادر اولان تنبیهاتك تمامیء اجراسنه مهیا اولدیغمك بیاننه ابتدار قیلندی دیو محرر ایدی ٠

میلوشك غوسپوداردن مرادی روسیه ایمپراطوری اولمق کرکدر ٠ وایمپراطور امر ایتدیکی کبی صربلولرك آیاغه قالقه‌جقلری درکار ایدی ٠ اما طوغریدن طوغری‌یه

ایمپراطورك امری اولمدقچه یرلرندن حرکت ایتمزلردی . چونکه صربلر آغر آدملر اولدقلرندن اتریا اصحابنك موهوم سوزلرینه قاپیلوبده همان کندولرینی اورتەیه آتمازلردی .

سنهٔ مرقومه تشرین اولنك طقوزی تاریخیله مورخاً اتریا اصحابندن بیکبانی‌صوانك اقسانتویه وارد اولوب صورتی زیرده (٢٠) اشارتیله علاوه اولنان مکتوبی دخی صربلونك قولایلقله عصیانه قیام ایتدیریله‌میه‌جك ایدوکی مستبان اولور . مع مافیه میلوش دائما احتیاطکارانه حرکت ایدر وایشنی ایکی یوزلو طوتار برآدم اولدیغی جهتله اتریایی امیده دوشوره‌جك اطوارده بولنور واتریادن براز ذخیره وجبخانه چارپمغه چالیشوردی .

اتریانك آرادیغی‌ایسه رئیس وهمی‌نامنه اجرا اولنان‌تبلیغات اوزرینه همان‌صربلولری ایاغه قالدیره‌رق اویوزدن دولتعلیه‌یی اشغال ایله برو طرفده ایشلرینی بجرمکدن عبارت ایدی :

بناءً علیه سنهٔ مرقومه تشرین اولنك یکرمی دردی تاریخیله مورخاً ناظر عمومی طرفندن میلوشه کوندریلان مکتوبده (امر عالی‌یه امتثالاً دولتعلیه‌نك حقمزده اولان نیات وتصوراتنه دائر استحصال اولنان معلوماتك طرف محبانه‌لرینه عرض واشعارینه مسارعت قلندی . شویله‌که : دولتعلیه بودفعه تپه دلنلی علی پاشا اوزرینه سوق وروم ایلینك سائر محللرنده جمع ایتدیکی عسکردن بشقه اول بهارده موره ایله صربستانه سوق اولنمق اوزره اناطولیدن دخی کلیتلو عسکر تدارك ایتمکده‌در . بناءً علیه موره‌دن طونه‌یه قدر وحتی نفس استانبولده بولنان روملرك کله‌جك تشرین ثانینك اون بشنده رفع لوای استقلال ایتملری ایچون لازم کلنلره امر وتنبیه قلندیغی کبی صربلولر دخی دشمنك تدارکات حربیه‌سی اکمال اولنمجه‌یه دکین توقف ایتمیوب سلاحه مراجعتله مملکتلرنده بولنان اهل‌اسلامك دفع واتلافنه ابتدار ایلمکز لازم‌کلور بن‌دخی لزومی مقدارعسکر وآقچه وذخیره ایله مهمات ولوازمات سائره‌یی آلوب کله‌جك تشرین ثانینك یکرمیسنه قدر صربستانه کلور وطرف محبانه‌لرینه مأمور افاده‌سی اولدیغی موادی شفاهاً بیان ایلرم . باب علی ایله روسیه ایلچیسی بیننده جریان ایدن مذاکراتك روشنه باقیلور ایسه بینلرنده قریباً اعلان حرب اولنه‌جغنده اشتباه یوقدر) دیو مسطوردر .

بومکتوبك ابتداسنده امر عالیدن علکساندرینك مرادی رئیس موهومك امری اولوب میلوش ایسه بونی خاصةً روسیه ایمپراطورینك امری معناسنه الوردی . بناءً علیه طرفینك ملاحظه لرنده اتحاد یوق ایدی .

(مع)

مع مافیه اول اثناده بکرش عهدنامه‌سنه استناداً صربلر بر امارت مستقله تشکیل وکندی انتخابلریله ایچلرندن برینی بکلکه انتخاب ایتمك کبی استدعالرده بولنوب میلوش دخی بوخصوصلری، استانبوله کوندرمش اولدیغی آدملری واسطه‌سیله وروسیه ایلچیسنك اعانه‌سیله باب عالی‌یه تصدیق ایتدرمك وکندوسی بکلکده استقرار بولمق آرزوسنده ایدی . فقط باب عالیدن هنوز برجواب شافی الەمدیغنه مبنی جنی صیقیلوب حتی (۱۸۲۰) سنهٔ میلادیه‌سی ایلولنك یکرمی التیسی تاریخیله مورخاً اتریااعضاسندن برینه کوندرمش اولدیغی مکتوبنده ملتمزه عائدبعض مصالحك تسویه‌سیچون استانبوله کوندردیکمز مأمورلره هنوز برجواب ویرلمامشدر . بن هرشیئك اجراسنه مهیا اولدیغمدن سز دخی اجرای ایجابنه همت ایده‌سز دیو محرر بولنمشدر . ومیلوشك حربه قیامی روسیه‌لونك اشارتنه موقوف اولدیغی حالده میلوش مزاجی اقتضاسنجه احتیاطاً ایشی ایکی یوزلو طوتوب سنهٔ مرقومه تشرین ثانیسنك اون دردنده عالکساندری ایپسلانتی ایله براتفاق مقاوله‌سی یاپمشیدی صورتی زیرده (۲۱) رقمیله ایراد اولنور .

ناظر عمومینك مقدما رؤسا ایله بالمذاکره تصور ایلدکاری تدابیر صره‌سنده ابرائیل قلعه‌سنه خرستو نام معمار معرفتیله یکرمی قدر اتریا اصحابی کیردکدن صکره بونلر کیجه‌لین وقت معینده قلعه قپوسنی آچوب طیشاروده حاضر بولنه‌جق اولان روملرك ایچرویه انمسیله قلعه‌نك ضبط ایدیویرلمسی وحالت افندی ائتلاف اولنوبده مملکتین ویوده‌لرینك عزلی ویرلرینه اتریانك تشبثاتنه مساعد دیکر ویوده‌لرك نصبی خصوصلرینه قرار ویرلمشیدی . خرستو اغفال اولنه‌رق ابرائیل قلعه‌سی سهولتله ضبط اولنه بیلمك ایچون قره طرفده تعمیره محتاج اولان دیوارلری حالیله ترك اولنوب یالکز طونه طرفده‌کی دیوارلرك تعمیرینه دوام اولنمقده بولنمشدر . بغدان ویوده‌سی میخال ایسه ناظر عمومینك برنجی دعوتنه اجابت ایله اتریایه‌داخل اولدیغندن اوطرفده اتریانك تسویلات شیطانیه‌سنه الدانمیوبده تشبثات فسادیه‌لرینه انکل اولان انجق افلاق ویوده‌سی صوچوعلقو بك قالمش ایدوکنه مبنی آنك دخی ویوده‌لقدن نزعیله بروفق دلخواه برحکومت موقته تشکیلی ایچون لازم کلنلره ناظر عمومی طرفندن ینه اشبو (۱۸۲۰) سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیسنك اون دردنده تعلیمات ویرلمشدر . لکن صوچوعلقوبکی حکومتدن نزع ایچون برعائی عربده چیقارمغه حاجت قالمقسزین اتریااعضاسی طرفندن صوچوعلقوبك طبیبی واسطه‌سیله تسمیم واعدام ایتدیرلمشدر . شانی زاده نك تحقیقاتنه کوره صوچو بکك طبیبنی جاب ایله بوکار مکروهده قوللانان بغدان ویوده‌سی معهود میخال بدفعال ایمش .

صوچو بك حال حیاتنده ایکن میخالك طور ورفتارینه نظراً قاین پدری کبی بوده بر کون فرار ایدر لکن قورقارم که دولت علیه‌یه باعث اختلال اولور امانه چاره اصحاب نفوذ واقبالی اغفال ایتمش اولدیغندن علیهنه شق شفه ایتمك محالدر زیرا باعث اضمحلالدر دیو بعض محرمانی وقضاتدن دیوان کاتبی اولان مصطفی افندی ایله ارالقده حسبحال ایتدیکی واقعدر دیو شانی زاده تاریخنده محرردر .

بکرشده اتریا ایشلری خیلی ایلرولەمش اولدیغندن صوچونك فامیلیاسی بوتسمیم دعواسنی میدانه قویامدیلر . حتی اشبو (١٢٣٦) سنهٔ هجریه‌سی ربیع الآخرینك یدنجی کونی بکرش بویارلری طرفندن باب عالی‌یه کلان محضرده افلاق ویوده‌سی صوچو عاقو بکك اجلیله وفات ایلدیکی محرر بولنمشدر . ایشته بوصورتله بکرشده دخی اتریایه میدان خالی قالوب آرتق بلامانع ومزاحم ایستدکاری کبی ایشلمکه باشلامشلردر .

صوچونك سالف الذکر حسبحالندن آکلاشیلورکه میخالك سوء نیتنی کشف ایلمش ایکن افادهٔ حال ایده‌جك بر مقـام بوله‌میورمش . فی الواقع حالت افندی میخالك اوزرینه طوز قوندرمازدی صوچو اکر انك علیهنه برشی یازه‌جق اولسه برفلاکته اوغرادرلر ایدی لکن سکوتی دخی کندوسنك بروجه بالا قضایه اوغرامسنی انتاج ایلدی . صوچونك بروجه بالا وفاتی اوزرینه قالیماکی بك زاده صاری بك دینمکله معروف اولان اسکرلت بك افلاق ویوده‌لغنه انتخاب اولنه‌رق اشبو اوتوز التی سنه‌سی جمادی الاولاسنك اون برنده رسم توجیهی اجرا اولنمشدر .

اسکرلت بك دخی حالت افندینك منتخبلرندن ایدی . حتی میانه‌لرنده محرمانه اوله‌رق جریان ایدن مخابره اوراقندن بعضیلری اله کچمکله لدی المطالعه مهام امور خارجیه‌ده حالت افندی بعضا اسکرلت بکه مراجعت ورأینی سؤال واکا اعتماد ایلدیکی آکلاشلمشدر . مثال اوله‌رق اسکرلت بکك حالت افندی‌یه برقطعه تذکرهٔ ممهوره‌سی ذیلده (٢٢) رقمیله ایراد اولنور .

اسکرلت بك حالت افندی‌یه مداهنه ایچون بوتذکره‌یی رئیس الکتاب جانب افندینك مسلکنی جرح وتزییف ایده‌جك یولده یازمشدر .

ینه اشبو اوتوز آلتی سنه‌سی جمادی الآخره‌سنك دردنجی پنجشنبه کونی حالت افندینك خصم جانی بیلدیکی رئیس الکتاب جانب افندی ریاستدن عزل ایله کتخدای صدر عالی ومقدمجه اسکرلت بکله برلکده روسیه مکالمه سنه مأمور اولان توقیعی حامد افندی رئیس الکتاب وضربخانه امینی خیرالله افندی حسنی بکك یرینه چاوشباشی وحسنی بك توقیعی وباروتخانه‌لر ناظری عطاء الله افندی ضربخانه امینی ومحمد سیدا افندی باروتخانه‌لر ناظری اولدی . حالت افندی هرنصلسه جانب افندی‌یی بتون بتون خارجده براغه‌مدیسه‌ده امور خارجیه‌یی کندو النه آلمشیدی بوتوجیهاتدن غرض اصلی دخی او ایدی .

(فرداسی)

فردایی سالف الذکر اسکرلت بکك برادری و دیوان همایون ترجمانی اولان نیقوله بك بغتةً قیصریه‌یه نفی اولندی . سببی بوایمشکه بر کون حالت افندی‌یه واروب بر سنه قدر مقدم افلاق و بغدان ویوده‌لقلری بالارادۀ علیه فیمابعد خاندان اربعه‌یه تخصیص اولندیغی زمان قولکزی دیوان ترجمانی نصب ایتمك مراد بیوردیغکزده بن لسان افرنجیده صاحب رسوخ اولمدیغم جهتله ترجمانلغه لیاقتم اولمدیغنی افاده ایتمشیدم سز اوزمان بکلك سنکدر آز وقتده بك اولورسین دیه‌رك بنده کزه ترجمانلق کبی بر خطب جسیمی بلا اقتدار ولااستحقاق احاله ایتدرمشیکن شمدی ویوده‌لغه ینه قرنداشمی سوق ایله بنی ترجمانلقده براقدیکز بوقوللری ترجمانلغه عدم اقتدارمدن ناشی بوخدمتی ایده‌مم دیو قطعیاً استعفا ایتمکله حالت افندی کوجنوب انی نفی ایتدرمش در .
شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغی اوزره نیقوله بك نفیندن طولانی بیان ممنونیت وحتی منفاسنه کیدرکن اثنای راهده اظهار بشاشت ایلدیکنه درلو معنالر ویرلدی . بعض اصحاب فراست بونك اوروپاجه معلومات خفیه‌سی واردر دیمکله اکتفا ایلدی . نیقوله بکك یرینه موروزیلر خاندانندن وفراری ایپسلانتینك اقرباسندن حالت افندی‌یه متردد ومتمحض اولان فنارلولردن قسطاکی بك دیوان همایون ترجمانی اولدی . حالا روسیه‌ده بوقدر اقرباسی وار ایکن حالت افندینك انی اسرار دولته محرمیتی اقتضا ایدن مأموریته کتورمسنه ارباب دقت نظر حیرت ایله باقدیلر ومیخالی بغدان ویوده‌لغنه سوق ایتمسی کبی بونی دخی عدم توفیقه دلیل اتخاذ ایتدیلر . حقیقت حالده سابق ولاحق دیوان ترجمانلرینك ایکیسی دخی اتریا طاقمندن ایدیلر .
ناظر عمومی رفقاسیله برلکده مورەیه کیدوبده اوراده فتح باب طغیان ایلمسی مصمم اولمغله انی مورەیه کتورملك اوزره یونان کمیلری تریسته‌یه واروب اوراده ورودینه منتظر ایدیلر . مورەده اختلالك مقدماتی ظهور ایتمکه باشلامش اولدیغندن انك همان مورەیه عزیمتی پاپافلاشه وسائر مورەلولر طرفندن اشعار اولنمشیدی .
ناظر مومی الیه ایسه اقسانتو ایله برلکده ابتدا فرانسه‌یه کیدوبده مصارف حربیه ایچون استعانه وبکرش واقکرمانده روسیه‌لو ایله دولتعلیه بیننده عقد اولنان عهود اقتضاسنجه کندو فامیلیاسنه عائد طقوز ملیون غروشلك اوچ ملیونی طرف دولتعلیه‌دن تضمین اولنمق مشروط اولوب بوده نقد آقچه حکمنده بولندیغی اعتقادیله بو مبالغی وفامیلیاسنك روسیه‌ده اولان املاکنی حواله یارهن ایدرك پارس صرافلرندن مقدار کافی اقچه استدانه ایتدکدنصکره تریسته‌یه کلوبده اوراده منتظر اولان یونان کمیلرینه راکبا مورەده مانیه موقعنه چیقه‌رق حربه مباشرت ایلمك عزمنده وفرانسیزلر حریت وسربستیتك معین وحامیسی اولدقلرندن بو بابده دریغ معاونت

ایلمیه‌جکلری زعمنده‌ایدی و بو اثناده درسعادتده مقیم روسیه ایلچیسی استرغونوف ایله مکاتبه‌دن دخی خالی دکل ایدی . مملکتینده بولنان اتریا دائره‌سی ایچون حاضرلامش اولدیغی یورکی اولیمبو وصوا قامیناری ویانی فارماکی وطناش تفنکجی نام سرکرده‌لره دخی حربه حاضر اولملری ایچون تعلیمات کوندرمش ایدی . اول اثناده اقسانتو بعض مصالحی رؤیت وینه کیشنووه عودت ایلمك اوزره موقتاً اسماعیله کلوب اتریا ایشلرینه دائر ناظر عمومی ایله مکاتبه ایتمکده بولنمش ایدی . افلاق طرفنده ایسه بروجه زیر اولجه اختلال اماره‌لری رونما اولمشیدی .

* افلاقك کیفیت اختلالی *

بروجه بالا صوچو علقو بکك اتریا طرفندن تسمیم واعدام ایتدیرلمسی اوزرینه ادارهٔ مملکت اتریا طاقمنك النده قالمشیدی. فقط اتریا هنوز لوازمات حربیه‌سنی اکمال ایتمامش اولدیغندن براز وقت دها باب عالی‌یی اغفال ایله وقت قازانمق ایسترلردی . بناءً علیه صوچو علقونك اجلیله وفات ایلدیکی اشاعه اولندقدن بشقه اشبو اوتوز آلتی سنه‌سی جمادی الاولاسنك اوائلنده افلاقك متره‌پولید وپسقپوس وغومنوس وبویارلری طرفندن باب عالی‌یه وارداولان محضرده صوچو علقو بکك وفاتی عقبنده طودوری ولادمیرسقو ایله دیمتری ماقدونسکی نام شقیلر قرق قدر مسلح اشقیا ایله بکرشدن چیقوب اثنای راهده کمسنه‌یه ضرر ایتمیه‌رك غوزز قضاسنك باش قریه‌سی اولان ترغوزبولوی نام قریه‌یه واروب اولطرفك اهالی وسکنه‌سنه موجب خوف ودهشت اولملر ایسه‌ده ینه کمسنه‌یه طوقونمقسزین بعض مناسترلری ضبط واندن تسمانه مناسترینه واروب قپاندقدن صکره طودوری صرپلو وارناوددن عبارت اولان مذکور المقدار نفرات ایله مناستر مذکوردن خروج وچرنج قضاسیله هم حدود اولان اطراف قریه‌لر رعایاسنه کاغدلر نشر ایله بعضیلرینی تحریك وبشیوز قدر آدم جمع وکیتدکجه تکثر ایدرك صحرا سمتنه واندن قره‌یوه ناحیه‌سنه وبعده بکرشه عزیمت ایلمك ادعاسنده اولدیغی ومرسوم عصیان وطغیانی دعوای سربستیده کوستره‌رك تکثیر عونه وتزیید خونه ایتمکده ایدوکی جهتله وبوصورتده مملکتك بشلی نفراتی تعبیر اولنور قوهٔ عسکریه‌سی مدافعه‌یه وافی اولمیه‌جغی خوفیله اومقوله شقاوتکارلردن صیانت اولنملری استدعا اولنمش ایدی . بروجه بالا یکی افلاق ویووده‌سی اسکرلت بکك افلاقه وصولنه قدر ادارهٔ امور مملکت ایچون طرفندن ماوروقورداتو استفناکی قائممقام نصب اولنمش ایسه‌ده احتیاطا قائممقام مومی الیه ایله بالمخابره نقدر عسکر وطوپ ایستر ایسه همان کوندرلمسی

ایچون سلستره والیسی محمد سلیم پاشایه جمادی‌الاولانك اون التیسی تاریخیله و بعده سیاق مشروح اوزره ابرائیل ویر کوکی ونیکبولی وودین واطنهٔ کبیر محافظلرینه تواریخ مختلفه ایله مورخا محررات سامیه کوندرلدی .

وبو حادثه‌یی ایقاع ایدن مفسد مقدما اثنای سفرده روسیه اوفچیاللغی شهرتنی تحصیل ایله محمیلك داعیه سنده اولدیغنه مبنی کیفیت استانبولده روسیه ایلچیسنه افاده اولنوب ایلچی دخی انی حمایه‌دن کلیا اخراج واسقاط ایله اشقیای سائره مثللو حکومت محلیه طرفندن اخذ و تأدیب اولنمسی بابنده بکرشده کی روسیه قونسلوسنه کاغد کوندرمش اولدیغندن باب عالی ظاهر حاله نظرا حادثهٔ مذکوره‌نك سهولت ایله برطرف اوله‌جغی امیدنده ایدی .

طودوری ایسه مقدما تجارت یوزندن اىجه ثروت وسفر اخیرده روسیه خدمتنده بولنمغله خیلیجه شهرت قازانمش اولدیغی جهتله معروف برشخص اولدیغی حالده تسمانه کلیساسنه ورودنده اتریا اصحابندن صاوه بیکباشی‌یی اورایه جلب ایدرك تکالیف شاقه‌نك رفعندن بحثله اختلاله دائر نشر ایلدیکی اوراق فسادیه‌ده اکر عثمانلو عسکری کاور دیو خوف ایدرسه‌کز برقوت صاحبی دولت سزه صحابت وامداده اماده در دیو تحریر ایلمش وباشنه اون بیکدن زیاده آدم طوپلامش ایدی .

شانی زاده تاریخنده بیان ایلدیکنه کوره مقدما تپه دلنلی علی پاشانك افلاق جهتنی اخلال ایچون بروجه بالا یانیه‌یه کوندرمش اولدیغی یازیجیسی حنجرلی حفیدی بکرشه وصولنده قسم اعظمی یانیه جهتی روم وارناودلرندن عبارت اولان بشلی نفراتنی تحریك واضلال ایدوب اشبو طودوری فتنه‌سنی اویاندردقدن صکره بالمخابره بغدان ویوده سی میخال بکك یانته کیتمشدر .

غریبدرکه اشبو افلاق حادثه‌سی برتفصیل بیان اولنه‌رق بغدانده دخی اویله برحادثه‌نك ظهور ایتمامسی اسبابنه دقت اولنمسی ایچون بغدان ویوده سی معهود میخال بکه دخی تحریرات سامیه کوندرلمشیدی . اول اثناده ایسه ناظر عمومی طرفندن اول حوالیده تحریر وتهیئه قیلنان اشقیا ایله اول باول ابرائیل قلعه سنك وبعده طونه سواحلنده واقع دیکر قلعه‌لرك ضبط اولنمسنه وصرپ وروم اشقیاسنك غالبیتنه مدار اولمق اوزره میخال بکك معرفت ومعاونتی ایله برآلای سواری تنظیم اولنمقده ایدی .

* ظهور عصیان در بغدان *

بروجه بالا ناظر عمومینك موره‌یه کیتمسی مقرر ایکن مملکتنده اعلان عصیان

اولندیغی حالده روسیه دولتنك موافقتی استحصال اولنمدقجه طرف دولتعلیه‌دن
ارباب عصیان اوزرینه سوق عسکر اولنه‌میه‌جغی واولندیغی تقدیرده دولتین بیننده
محاربه وقوعی احتمالات قویه‌دن بولندیغی مطالعه سیله ناظر عمومینك مورد یه عزیمتندن
صرف نظرله ابتدا مملکتینده اعلان عصیان اولنمق شقی مرجح کورلمشیدی .

ناظر عمومینك حرص شان ایله بصر بصیرتی باغلانوب مناسبات دولیه اقتضاسنجه
روسیه‌لونك مملکتینده ظهور ایده جك عصیانی باصدرمق ایچون سوق عسکره
موافقت ایده جکنی ومملکتینده عثمانلو سواریسنه سدراه اوله‌جق مانیه طاغلری
اولمدیغنی تفکر وتخطر ایده میوردی .

فقط اول باول صربلرك علم افراز طغیان اولملرینی لازمهٔ حالدن کوره یوردی بروجه
بالا افلاقده اجرا اولنان نمایشدن غرض اصلی دخی ظنمه کوره صربلری ایاغه
قالدرمق ایدی . صربستانده ایسه برحرکت کورمدیکندن دوچار ترددواشتباه
اوله‌یوردی . بناءً علیه اول اثناده بغدانده ظهور ایدن اختلاف افکاری برطرف
ایتمك ایچون بغدان ویوده سی میخال بکك وقرناسندن یاقووا کی ایله پتره نك
رأیلرینه مراجعت وبعده کوندریله‌جك تعلیماته توفیق حرکت اولنمق اوزره ناظر
عمومی کندو کاتبی لاساتی‌نی پاشه کوندردیکی صربده ده معتمدلرندن ارسئیدی پاپا ایله
پترو ایبسالیددینی دخی میلوش ایله اولان اتفاقی تأیید وهمان حرکت وعصیانه تشویق
ایچون صربستانه کوندرمش و (۱۸۲۱) سنهٔ میلادیه سی کانون ثانیسنك یدیسی
تاریخیله مورخاً میلوشه زعمنجه پك مؤثر بروثیقه یازمشدرکه صورت ترجمه سی
زیرده (۲۳) رقمیله ایراد اولنور .

ناظرعمومی خولیاسی کنش برشخص غرابت منش اولدیغندن بوصره‌ده یانیه طرفنی
دخی ضبط ایدیویرمك اوزره تپه دلنلی علی پاشا خدمتنده بولنان روم سرکرده‌لرینه
اواخر کانون ثانیده برقطعه تعلیمات کوندرمشدرکه خلاصهٔ ترجمه سی ذیلده (۲٤)
رقمیله ایراد اولنور .

بو برخولیای خام اولدیغی جهتله بحث ایتمکه دکمز که لم صربلو ایله اولان مخابره سنك
نتیجه سنه . میلوش کندو موقعنی محافظه ایچون غایت محترزانه واحتیاطکارانه
حرکت ایلردی . وصربلر جدی ومادی برفائده ارایوب اویله اصلسز نمایشلره
وبویله خیالی سوزلره قاپلمازلردی . وخورشید پاشادن یدکاری ضربهٔ تأدیبی
هنوز اونوتمامشلر ایدی . ناظر عمومی ایسه قوری لقردی ایله همان صربلری
عصیانه قیام ایتدیرمك ایستردی . حالبوکه او زمان دولتعلیه هنوز اتریانك اسرارینه
مطلع اولمامش ایسه ده بالاده تفصیل اولندیغی اوزره رومارك سوء نیاتنه دلالت

ایدر یك چوق امارەلر كوروب خارجدن بونلری مؤید بعض مسموعاتی دخی اولدیغندن هرطرفده تحریات شدیدەیه تشبث ایتمكله مقدمجه مكاتیب واعلانات ایله نیاوشته طرفنه كوندریلان دیمتری ایپارترو جاسوس صفتیله طوتیلوب قتل اولندیغی كبی بروجه بالا میلوشه كوندریلان ارستیدی پاپا دخی بو كره نزدندەكی اوراق ایله برابر اطه قلعه سنده طوتلمشدر .

بو یولده طوتیلان روملره امان وزمان ویرلیوب درحال اعدام اولنمقده ایدیلر . بناءً علیه میخال بك بو اثناده حالت افندی یی اوركودوبده روملر حقنده معاملات شدیده اجراسندن وازكچورمك نیتیله كویا روسیه وفرانسه میانەلرنده بر اتفاق حصوله كلمش اولدیغنه دائر بردوزمه روایتی حاوی حالت افندی یه محرمانه برمكتوب یازمشدر . بوكا دائر بغدان امارتی داخلیه مدیرلكندن ناظرعمومی یه كوندریلان مكتوبك ترجمه سی زیرده (٢٥) رقمیله ایراد اولنور .

ناظرعمومی دیمتری‌نك قتلندن وارستیدی‌نك طوتلدیغندن پك زیاده متأثر وبرطرفدن دخی كویا دولتعلیه اتریانك تشبثاتنه مطلع اولدیغی شایعه سی منتشر اولمغله ناظر عمومی همان اعلان عصیان ایتمك اوزره بغدانه كیتمكی قوروب كیفیتی بغدان ویوده سی میخال بكه تحریر ایتدكده میخال بك هنوز سواری آلاینك امر تنظیمی درجهٔ مطلوبه یه كتوریله مامش وابرائیل قلعه سنك ضبطی ایچون لازم كلان شیلر اكمال ایدیله مامش اولدیغندن بخله ایشك برمدت دها تأخیرینه سعی ایتمش ایسه ده مملكتینده برطرفدن علناً عسكر یازلمقده وبرطرفدن نیجه مقالات وحركات باغیانەیه ابتدار قیلنمقده اولدیغی جهتله ایشك ارتق كیزلیه جك یری قالمدیغنه نظراً ولوازماتی اكمال ایده‌لم دیركن اتریانك تشبثات واقعه سندن منتظر اولان ثمرەیی امحا ایده جك مشكلاتك ظهورندن احترازا ودونمای همایونك ضبطی قابل اوله ماز ایسه ده هرنصل اولور ایسه اولسون استانبول ایله برابر احراقی حقنده اولان تصور فعله كتوریلور ومیلوش ایله عقد اولنان مقاوله موجبنجه صربلر دخی دولتعلیه علیهنه قیام ایدرلر زعم باطلنه بناءً ناظرعمومی عصیانه بغداندن باشلامغه قرار ویرمش واقساندونك سریعاً كیشنووه كلوب كورشمسی ایچون اشبو (١٢٣٦) سنهٔ هجریه سی جمادی الاولاسنك اواخرینه مصادف اولان (١٨٢١) سنهٔ میلادیه سی شباطنك اون آلتیسی تاریخیله مورخاً اقساندونك اقامتكاهی اولان اسماعیله مكتوب كوندرمشدر . وشباطك اون سكزنده تصورات معلومه‌نك اجراسیچون بغدانه كیرمك نیت قطعیه سنده اولدیغنی بغدان ویوده سی میخال سوچو بكه بیلدیرمشدر . میخال بك ارتق نواقصك استكمالندن صرف نظرله همان بوخصوص ایچون تدارك

ایتمش اولدیغی ذخائر و سائره‌نك ناظر عمومی‌یه تسلیمی ایچون تنبیهات لازمه‌یی اجرا واواخر شباطده یاننده بولنان حنجرلی حفیدینی ناظر عمومینك استقباله اسرا ایتمشیدی . حنجرلی حفیدی بسارابیا حدودنده ناظر عمومی‌یی استقبال ایله یاشه کتوروب میخال بك دخی فوق العاده اعزاز واحترام ایله قارشولامش وناظر عمومی یاشه داخل اولدیغی کبی بغدانك هر طرفنده آتش عصیان واختلال پارلامشدر .
و (طوائف روم عثمانلو حکومتندن تخلیص کریبانه عزیمت ایلمشدر . متبوعمز اولان روسیه ایمپراطوری آلکساندری آرقه‌مزدن عساکرکایه ایله حرکت اوزره‌در . شمدی‌یه قدر استانبولی بحراً روسیه‌لو وبراً روملر ضبط ایتمك کرکدر) مألنده هرطرفه کاغدلر نشر ایله بالجمله روملری ناظر عمومی عصیانه دعوت ایلمشدر .
اوصره‌ده برچوق حشرات واسیل قرابیه نام سرکرده‌نك قوماندەسی آلتنه کیروب قلاص قصبه‌سی اوزرینه هجوم وویوده‌لر طرفندن منصوب طوزجی وکوکلی نفراتی اغاسی تعبیر اولنور ضابطلره تسلیم سلاح ایتملرینی تکلیف ایتدکلرنده بونلر مخالفت ایلمشلر ایسه‌ده اشقیا غلبه‌لك اولمغله غلبه ایدرك قلاص قصبه‌سنی یاقمشلر وقلاص ایسکله‌سنده بولنان یکرمی قدر سفائن تجاریهٔ اسلامیه‌دن اله کچوردکارینی غرق ایلمشلر . کرك سفینه‌لرده وکرك قره‌ده بولدقلری اهل اسلامی انواع اذا واشکنجه ایله اعدام واموال واشیالرینی اغتنام ایتمشلر . فقط اهل اسلامدن برقاچ کشی برتقریبله صاوشوب قورتلمشدر . بووقعه مارت ابتداسنه مصادف اولان اشبو (۱۲۳۶) سنهٔ هجریه‌سی جمادی الآخره‌سنك آلتنجی کونی وقوع بولمشدر .
اول اثناده روسیه ولهستان ایچلرنده برچوق روملر تجمع وباشلرینه اوچ رنکلو یعنی سیاه وقرمزی وبیاضدن مرکب قوقارده تعبیر اولنور جمهوریت علامتلری وضع وقرمزی حاچلو بیاض بیراقلر کشاد ایله برآغزدن حریت وسربسیت وار اولسون دیو فریاده باشلامشلر ایدی . استانبولك بونلردن هیچ خبری اولمیوب حالت افندی حالا میخال صداقت محالدن خبر بکلیور ایدی . میخال ایسه بروجه‌بالا ناظر عمومینك بغدانه کله‌جکنه دائر اولان مکتوبنی الدیغی کبی استانبولده‌کی اقرباسیله قپو کتخدالرینك برآن اول استانبولدن برطرفه صاوشوب کیتملری ایچون اتریا لغاتیله برمکتوب تحریر ایتدکدن بشقه باب عالی‌یه اغفال ایچون رئیس افندی‌یه کوسترلمك اوزره قپو کتخداسنه بشقه‌جه برمکتوب کوندرمشدر .
شویله‌که : (تحقیقات واقعه‌یه کوره روسیه جنراللرندن علکساندری ایپسلانتی بودفعه افلاقده ظهور ایدن اویغونسزلقلردن استفاده ایتمك اوزره تبدیل قیافتله پروت نهرینی مرور ایدرك بغدانه کیرمك نیتنده بولندیغندن اول حالده جنرال مرقوم حقنده امارت طرفندن نوجهله معامله اولنمق لازم کله‌جکنی بیله مدیکمدن

(کیفیتی)

کیفیتی رئیس افندی‌یه بیان ایله برابر بوبابده لازم کلان تعلیماتك برآن اول طرفه کوندرلمسنی التماس و بوندن بویله استحصال ایده‌جکم معلوماتك دخی جانب باب عالی‌یه عرض واشعارینه مسارعت ایده‌جکمی افاده ایده‌سز) دیو تحریر ایتمشیدی .

قپو کتخداسی بومکتوبی محرمانه اوله‌رق رئیس الکتاب حامد بکه ارائه ایتدکده حامد بك معلومات سطحیه اصحابندن برذات اولمغله کیفیت ذات شاهانك معلومی اولور ایسه سلطنت سنیه‌ایله روسیه دولتی‌اره‌سنده حربك وقوعی احتمال قویسندن بحثله میخال بك طرفندن تفصیلاتی کلنجیه‌دك بوکیفیتك مکتوم طوتلمسنی قپو کتخداسنه تنبیه ایلمشدر .

حالبوکه قپو کتخداسی ومعیتی مأمورلری ومیخال صوچو بکك برادری‌وفراری قره‌جه‌بکك اوغلی واسکی قپو کتخدالرندن اشکینه‌نك اوغلی اولاد وعیاللریله‌برابر اشبو اوتوز التی سنه‌سی جمادی‌الآخره‌سنك اون برنجی پنجشنبه کونی صندل ایله قره دکز بوغازی اغزنده آماده اولان برروسیه سفینهٔ تجاریه‌سنه راکبا روسیه دیارینه فرار ایتمشلر .

فرداسی حنجرلی اوغلی علقو بك اخشام طعامی ایدرکن بری کلوب انی اوطه‌دن طیشارویه دعوت ایله الندامضاسز برتذکره ویردکده درعقب اودخی اولادوعیالی ایله برلکده روسیه سفینهٔ تجاریه‌سنه راکبا کذلك روسیه طرفنه کیتمش . مکرشانی زاده‌نك بیانسه کوره علقوبکك تعلیم‌فساده دائر تپه دلنلی علی پاشا طرفندن بروجه بالابکرشه کوندرلمش اولان برادر زاده‌سنه‌مقدما یازمش اولدیغی مکتوبنی‌سرعسکر خورشید پاشا الهٔ کچوروب درسعادته کوندرمش اولدیغی اول تذکره‌ده‌محرر ایمش شانی زاده انلرك فراریني بیان ایتدکدنصکره دیرکه برقضیهٔ ماضیه‌دن ارباب دولت اوچ کون مرورنده خبرداراوله‌رق ظهور نتیجهٔ‌لازمه‌سنه انتظارده اولدیلر . انتهی .

مرقوم فراریلر (١٨٢١) سنهٔ میلادیه‌سی مارتنك سکزنجی کونی هوجه‌بکه واصل اولمشلر . واول کون انلرك ورودینه دائر هوجه‌بکده اتریا اصحابندن استمات‌قومباری طرفندن اسماعیلده بولنان اقسانتو یه برمکتوب یازلمشدرکه صورتی زیرده (٢٦) رقمیله ایراد اولنور .

حساجه انلرك فرارندن‌باب عالینك خبرداراولمسی وانلرك هوجه‌بکه وصول بولمسی وانلرك وصولنه دائر اقسانتویه مکتوب یازلمسی برکونده وقوع بولمشدر . بونکله دخی ثابت اولورکه اولوقت حکومتك مسامحه وبطائتی ایله اتریانك دقت وسرعتی متکافیا متناسب ایمش .

مکتوب مذکورده‌بکرش وقلاص وقوعاتی دولتك معلومی ایسه‌ده شمدیلك سکونت

اوزره اسرار وقت اولنمقده ایمش دیو محرر اولوب حالبوکه بکرش وقوعاتندن دولت
مقدما خبردار اولمش ایسه‌ده اکا چندان اهمیت ویرمامش ایدی اما قلاص وقعه‌سی
جمادی الاخرەنك التیسنده وقوعه کلوب درت کون صکره سالف الذکر فنارلولر
فرار ایتمشلر ایدی بو مدت ظرفنده تاتار ایله قلاص حوادثی کله‌مزدی .
فقط شوراسی غریبدرکه بویله روملرك سوء نیاتی ظاهر اولان بر وقت نازکده
بوقدر معروف ومعتبر فنارلولرك فامیلیالریله برابر استانبولدن فرار ایتدکلرینه حکومت
اوچ کون صکره واقف اوله بیلمشدر . وعجبا بونك آلتندن نه چیقه‌جق دیر ایکن
بغدانده عصیان ظهور ایتمش اولدیغی خبری کلمشدر . کاەلم اقسانتونك حل وحرکتنه .
اقسانتو بروجه بالا کیشنووه عزیمتی ایچون ناظر عمومینك مکتوبنی آلدیغی کبی
اسماعیلدن حرکت ایلمش ایسه‌ده هوالر بوزوق اولدیغندن کوجله شباطك یکرمی
اوچنده کیشنووه واره بیلمشدر . عالکساندری ایپسلانتی ایسه ایکی کون اول
برادری نیقوله ویورکی قناقوزنیو وسائر لازم کلنلری بالاستصحاب یاش طرفنه
عزیمت ایلمش اولدیغندن اقسانتو انکله ملاقات ایده‌مامشدر . فقط عصیانك بغدانده
علوکیر اولدیغندن بحثله مورەده وآقدکز اطه‌لرنده وسائر اخلالی مصمم اولان
یرلرده دخی نائرۀ عصیانك اشتعالی ایچون تنبیهات لازمه‌یی حاوی اولان اعلانات
وسائر اوراقی ناظر عمومی والده‌سنه براقش اودخی بونلری اقسانتویه تسلیم ایتمش
اولدیغندن اقسانتو اوراق مذکورەیی آلوب اسماعیلده اتریا اصحابندن استمات دوفاکی
نام تاجر واسطه‌سیله ودرسعادت طریقیله فلشه ودیمتری تملی وسائر معتبران یونان
طرفلرینه ارسال ایتمشدر .
مرقوم استمات استانبولدن کچرکن تحریات شدیده‌یه دوچار اوله‌رق یقه‌یی اله ویرمکه
رمق قالمشیکن هر نصلسه قورتیله‌رق محال مأموریتنه وارمشدر .
بروجه بالا اقسانتو اوراق فسادیه‌یی مورە وجزائر بحر سفید طرفلرینه ارسال
ایتدکدن صکره کندوسی دخی بغدانه کیتمك اوزره ایکن کیشنووده بولنان دیمتری
اقسلانتی برادری عالکساندریدن یاشده‌کی طغیانه دائر آلدیغی مکتوبده اقسانتو ایله
بعض خصوصاتك استشاره‌سی محرر اولمغله ایکیسی بیننده جریان ایدن مذاکرەده
مورە وحوالیسنده سلاح بدست طغیان اولان اهالی‌یه قوت قلب اولمق اوزره
ایپسلانتی فامیلیاسندن برینك اولطرفه عزیمتی اهم کوریله‌رك عالکساندری طرفنه
لدی الاشعار اودخی بو رأیی تحسین وبرادری دیمتری کندو طرفندن وکیل اوله‌رق
مورەیه کیتمسی واقسانتونك بغدانه کلمسندن صرف نظر اولنه‌رق بو سفرده اکا رفاقت
ایتمسی خصوصنی تنسیب ایله بوکا دائر تنبیهات لازمه‌یی حاوی تنظیم ایلدیکی مکاتیبی

(لفا)

لفاوجوابا دیمتری ایپسلانتی‌یه کوندرمش و بو اثناده یاشه کیتمك اوزره عالکساندرینك دیکر برادری عالکسی قتاقوزینو یاش جمعیتنه کیتمك اوزره کیشنووه کاوب اودخی موره‌یه کیتمك اوزره اقناع ایدلمشدر ٠

انجق دیمتری ایپسلانتی موره‌یه عزیمتندن اول برادری مرقوم عالکسینك یاش قصبه‌سی تجارانندن اندریا پاولو نام تاجردن هوجه بکده کی اتریا صندوغی مأمورلرینه اولمق اوزره آلمش و طرفنه کوندرمش اولدیغی سکز یوز بیك غروشاق سنداتك حاوی اولدیغی مبالغی آلمق و مجوهرات موجوده‌سنی یابیع یارهن صورتیله ویروب دها برمقدار اقچه تدارك ایتدکدن صکره موره‌یه کیتمك اوزره اقسانتوایله برلکده سنهٔ مرقومه مارتی ابتداسنده هوجه بکه کاوب مبالغ مزبوره‌یی مرقوم مأمورلردن ایستمش ایسه‌ده موجود آقچه بولنمدیغنی و کندولرندن ویره‌جك اولسه‌لر مماکتینك حرکات حاضره‌سی برعکس اولدیغی تقدیرده اقچه‌لری ضایع اوله‌جغنی سرد و بیان ایله اعتذار ایلدکلرندن دیمتری مذکور مجوهراتی رهن ایدرك اوتوز بیك روبله استقراض واتریه صندوغنده تجمع ایدن اون سکز بیك روبله‌یی دخی اخذ ایدرك ینه اقسانتو ایله برابر کیشنووه عودت ایلمشدر ٠ حالبوکه انلر هوجه بکده ایکن علکسی قاتاقوزینو باطوزلی میخال اوغلی و غریغور صاله و خرستو بطالا نام کسنه‌لری رفاقتنه آله‌رق موره‌یه کیتمك اوزره تریسته‌ده برادری دیمتری‌یه منتظر اولمق نیتیله کیشنوودن حرکت ایلمشیدی ٠

متعاقباً بروقعهٔ ناکه ظهور اقسانتونك اسماعیله عودتنی موجب اولمغله درحال اسماعیله عزیمت ایلمشدر ٠ دیمتری ایپسلانتی دخی اقسانتونك ارقه‌دن کلسیچون کندوسنه خرجراه اولمق اوزره بشیوز مجار آلتونی براغوب برادرینك اشعاری وجهله استانبوله اوغرامقسزین طریق دیکر ایله موره‌یه عزیمت ایلمشدر ٠ اول اثناده ایسه موره اهالیسی عصیانه قیام ایتمشلر ایدی ٠ چونکه زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله بعض اسبابدن طولایی موره‌نك اختلالی وقت معیننده اول ظهور ایتمشیدی ٠

اقسانتونك اسمعیله عزیمتنی موجب اولان وقعه بو ایدی که بروجه بالا ناظر عمومینك بغدانه دخولیله برابر عصیانك ظهوری اطرافده ایشیدلدیکی کبی جمعیت اختلالیه‌یه قارشمق اوزره اصحاب فساد هر طرفدن بغدانه طوغری آقین آقین کلمکده اولدیغی کبی روسیه دیارنده اقامت اوزره بولنان روم و بلغارلر دخی عسکری هیئتنه کیره‌رك جمعیت کثیره ایله یاشه کیتمك اوزره پروت نهری آغزینه و قلاس طرفنه کلدکاری اثناده مقدما استانبولده کاوبده عودت ایدن اون بش قطعه اهل اسلام تجار سفینه‌لری طونه‌یه دخول و جمادی الآخره‌نك اون دردنجی بازارکونی طولاچی‌یه وصول ایله

اندن ایساقجی ایسکله‌سنه تقربلرنده ایساقجی محافظی طرفندن کندولرینه قلاص وقعه‌سی حکایه و یوقارویه کیتاملری اخطار وافاده اولنمش ایسه‌ده اصغا ایتمیوب صولر اویغوندر دیه‌رك جمله‌سی یوقارو طوغری عزیمت ایله تیمار اباد قارشوسنه مواصلتلرنده پروت نهری آغزنده کائن قامشلر ایچنده کیزلنمش اولان ایکی بیك قدر اشقیا بغتةً چیقوب سفینه‌لر اوزرینه هجوم واقتحام واون درت قطعه‌سنی ضبط ایله ایچلرنده بولنان اهل اسلامی اعدام ایتمشلر . یالکز اون نفری فلکه‌یه بنوب محاربه ایدرك فرار ایده بیلمش والك کیروده قالان بر سفینه صولر ایله آشاغه طوغری آقه‌رق قورتلمشدر .

ایشته بوجمعیت باغیه‌نك نقصانلرینی اکمال ایله انلری یاش طرفنه کوندرمك وضبط اولنان اون درت قطعه سفینه‌یی تجهیز ایله قره دکزك جانب غربیسنده کشت وکذار ایلملك ایچون یوله چیقارمق وهوجه بك مأمورلری طرفندن کوندریله‌جك اعانه اقچه‌لرینی قبض ایتمك اوزره افسانتونك اسماعیله عزیمتی ناظر عمومی طرفندن اشعار اولنمش ایدوکندن او دخی همان اسماعیله عزیمت ایلمشیدی .

افسانتو اسماعیله لدی الوصول روسیه جنراللرندن اونوب متقاعدا اوراده بولنان موسقوفه وساطت ومعرفتی ایله تدارك اولنان اسلحه وموسقووه‌ده جمع اولنان اعانه اقچه‌سیله اشترا اولنوب بحرا هوجه بك طریقیله کوندرلمش اولان اون التی قطعه ومقدم کلان اوچ قطعه طوپ وکلیتلو باروت ولوازم سائره ایله بر وجه بالا پروت نهری آغزنده مجتمع اولان عساکر باغیه‌یی وضبط اولنان اون درت قطعه سفینه‌یی ممکن مرتبه تجهیز ایتدردکدن بشقه ابرائیل طرفندن عساکر اسلامیه‌نك ورودی ملحوظ اولدیغی دخی جمله‌ء اشعاراتدن اولمغله بغدان حدودینه کچمك اوزره روسیه‌نك هرطرفندن توارد ایله بساربیاده تراکم ایدن اشقیانك مرورلرینه مانع اولمامق ایچون اوراده بولنان قزاق عسکرینه ویرلمك ولوازم سائره تدارك ایدلمك اوزره علکساندری ایپسلانتی طرفندن نقداً کوندریلان اوچ بیك مجار آلتونی وسکز بیك غروشلق محمودیه آلتونی ایله افلاقده واقع ترغویشته نام محلدن باپولیچه هوجه بکه کوندرلمش اولان اون ایکی بیك فلورینی سالف الذکر عساکر باغیه‌نك سوق وقوماندا‌سنه مأمور اولان دیکر قتاقوزنیو طرفنه ارسال ایله حرکتنی استعجال ایتمشدر . کلهلم استانبولك احوالنه .

* بغدان وقوعاتی اوزرینه استانبولده‌کی حسیات ووقوعه کلان *

* بعض تبدلات واجراآت *

برمنوال مشروح بغدانده نائرهٔ عصیانك علوکیر اولدیغی وقلاصده برطاقم جنایات

نجیعه وقوعبولدیغی وعموما روملرك اهل اسلام علیهنه عقد پیوند اتفاق ایلدكلری اخبار مدهشه‌سی صاعقه كبی باب عالی‌یی اورمش استانبول خلقنی حیرته دوشورمش حالت افندی‌یه یأس وحیرت الویرمش اركان دولت نه یاپه‌جقلرینی شاشرمش وبو شاشقینلق اوزرینه نیجه یاكلش تدبیرلر ایدلمش ونیجه فنا ایشلر یاپلمشدر .

ماه جمادی الآخره‌نك اون بشنجی سبت كونی باب عالیده واون سكزنجی پنجشنبه كونی شیخ الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلسلرده روملرك عصیانی مسئله‌سی موضوع بحث اولوب هنوز بر قرار قطعی ویریله‌مامش اولدیغی حالده ماه مرقومك اون طقوزنجی جمعه كونی صدر اعظم وشیخ الاسلام وحالت افندی ویكیچری اغاسی متنكرا حضورهمایونه جلب ایله روم رعایاسنك كیفیت عصیانی سؤال بیوریلوب انلر دخی ایشك سوابق ولواحقنی حكایه ایتدكلرنده روملرك بعض استناده مبنی عصیانه جرأتلرندن ناشی ذات شاهانه پرآتش غیظ وغضب اوله‌رق روملرك قتل عام اولنمسی حقنده ارادهٔ شاهانه صدورایله استانبول وحوالیسنه یكیچری اغاسنك مأموریتی اینا بیورلدقده یكیچری اغاسی زمین بوس اوله‌رق سمعاً وطاعةً دیوب طورمش صدر اعظمك نطقی طوتیلوب مبهوت ومتحیر قالمش . حالت افندی ایسه بربر باشی علی اغا ایله واقع اولان مخابرهٔ خفیه‌سی اوراقندن دخی معلوم اولدیغی اوزره بوفلاكتلره سبب كندوسی اولدیغی جهتله بومسئله نهایت موجب اتلافی اوله جغنی آكلامش ایدوكندن هرچه باداباد یولنده وكندو سیئاتنك یاد وتذكرینه میدان ویرمیه جك صورتده بر طراقهٔ عظیمه وتشویشات عمیمه احداثنی كندوسنجه مدار سلامت بیلمش اولدیغنه مبنی لسان حالی بوصورتی مصدق اولوب هله شیخ الاسلام خلیل افندی سرای همایوندن نشئت ومجلس ملوكانه ایله الفت ایلمش وخزینه كتخدالغی ایتمش اولدیغندن مجرم ایله بی جرمی تفریق ومسئله‌یی اطرافیله تحقیق وشرع شریفه توفیق ایتمك اوزره چند روزمهلت استدعاسنه جسارت وبونك اوزرینه صدر اعظم دخی طاورانوب اكا اعانه ومظاهرت ایدرك بوكا رخصت سنیه استحصالیله طیشارو چیقدقلرنده حالت افندی ایله خلیل افندی اره سنده تپه‌دلنلی علی پاشا ماده سنده سبق ایدن مباینتدن بشقه بودفعه دخی براختلاف ظهور ایلمش اولدیغندن حالت افندی خلیل افندی ایله صدر اعظمه خطابا شمدی تدبیر نه‌در دیردیمز خلیل افندی اسكی ضابطلكنی طاقنوب كتخدا تعذیریله حالت افندی یه متوجها شمدی یه قدر هر ایشی كندو مذاقكه اویدردك ویوده‌لقلری خندان اربعه‌یه تخصیص ومیخانكی بر كنج اوغلانی ویوده‌لغه سوق ایتمك كبی خود بخود رأی نابجا ایله بونجه انتخاب امنیه‌یی مأیوس ایتدك ایشی بویره‌سه‌یه كتوردك شمدی چاره‌سنی بزدنمی صوره‌یورسین وار

ایمدی نه حالك وار ایسه کوردیه رك غایت سرت جوابلر ویرمش . حالت افندی دخی بالمقابله بینلرنده خیلی مناقشه‌لر وقوعیله یکدیکرندن منفعل اوله‌رق آیرلمشلر . حالت افندی بومعامله‌دن مستشعر اوله‌رق اندن صکره خلیل افندینك دفعنه نیت وکندوسنی بولندیغی موقع خطرناکدن تخلیص ایچون هواداری اولان یکیچری قوقونوسلرینی بذل مال ایله جلبه صرف مقدرت ایده‌کورسون .

خلیل افندی اندرون اغالغندن نشئت ایتمه برشیخ الاسلام اولدیغی حالده من غیر مأمول مقامنه متفرع اولان برمهم ومقدس وظیفه‌یی ایفا ایله بیوك تحسین وآفرین آلمشدر . حالت افندی دخی افندیلك شعاریله وزیر ومرجع اهل رأی وتدبیر اولدیغی حالده کندو سیئاتنی اونوتدرمق ایچون ولی نعمتی اولان دولتی مهلکه‌یه دوشوره جك اجرا آت ظالمیه‌یه مائل اولدیغی ایچون مظهر قدح ونفرین اولمشدر .

بوصره ده بعض مدبرین عاقبت بینك محرمانه وخیرخواهانه واقع اولان رأی وتعلیمی ایله روم پطریقی وبعض متره‌پولیدان وسوز صاحبلری رکاب همایونه عرضحال صونوب اهل عرض فقرا ورعایای پادشاهینك بومقوله فساد ده مدخللری شویله طورسون خبرلری بیله اولمدیغی حالده ناکهان مظهر غضب پادشاهی اولمقدن ناشی نسوان وصبیانلری برابر اوله‌رق خوف جان ایله شب وروز بی‌خواب ولرزان ایدوکلرینی بیان ایله امن واطمینانلری ضمننده معاملهٔ دلنوازانهٔ ملوکانه ارزان بیوریله‌رق قانلری باغشلانمق استرحامنده بولندیلر .

بونك اوزرینه فیما بعد فساد ده مدخلی اولنلر تحقیق ایله همان جزالری ترتیب اولنمق وبی‌جرم اولان رعایایه قطعا تعرض اولنمامق اوزره ارادهٔ سنیه صادر اولمغله موجبنجه برقطعه فرمان عالی تصدیر ایله روم پطریقخانه‌سنه کوندرلدی .

اشبو فرمان عالی روم ملتی مواجهه‌سنده قرائت اولندقدن صکره پطریق افندی طرفندن متره‌پولیدلره وپاپاسلره تنبیهات ووصایای لازمه‌یی حاوی کاغدلر وشدید افوروزنامه‌لر نشر اولنمش ایدوکنه دائر پاپالان محضر دخی باب عالی‌یه تقدیم ایدلدی .

روملرك اکثری حین اختلالده روسیه‌لو طرفندن اعانه اولنور امید واعتقادنده بولندقلری کبی باب عالی دخی روملرك عصیانه جسارتلری روسیه‌لویه استناده مبتنی اولدیغنه وبلکه بواختلالك روسیه طرفندن ایقاع اولندیغنه ذاهب اولمشیدی .

حالبوکه روسیه ایلچیسی استرغوفدن لدی السؤال بوندن دولتنك ذمتنی قطعیاً تبرئه ایله ایکی طرفك ظننی دخی جرح ایتمشیدی . حتی دولتی طرفندن کندوسنه بالورود باب عالی‌یه اعطا ایلدیکی کاغدده بغدان ویوده‌سی میخال کویاتاب وطاقتی قالمدیغی جهتله دولتعلیه‌یه عصیانه مجبور اولمش ومقدمده دوچار اولدیغی اضطرار واضطرابی

تقریر ایدرك بوكاره شروعنده ایمپراطوره اعتذار كونه عریضه كوندرمش ایسه‌ده اوطرفدن قطعیاً قبول واصغا ایدلمیه‌رك مطرود اولمش و پترسبورغدن بغدانه كلان جنرال علكساندری ایپسلانتی بوحركت‌مكروهه‌یه روسیه‌لونك خبر ومدخلی اولمیه‌رق همان كندولكندن شروع ایتمش اولدیغندن من بعد روسیه دولتندن طرد ایدلمش اولنغله دولت‌علیه‌نك ممالكنی محافظه وارباب فسادی تأدیب ومؤاخذه‌سی خصوصنده روسیه دولتی قطعاً مداخله ایتمز دیو مصرح ایدی .

وعلكساندری ایپسلانتی هوجه یكده روسلردن وروملردن كوكللی عسكر جمعنه مسارعت ایلدیكی اثناده روسیه ایمپراطورینه تقدیم ایلدیكی عریضه‌سنده معاونت طلب ایلمش ایسه‌ده روسیه ایمپراطوری اولوقت لیباق نام محلده بعض حكمداران ایله اوروپاده وعلی‌الخصوص ناپولیده ظهور ایدن زوربالیقلرك دفعی چاره‌سنی مذاكره ایتمكده ایدوكندن بوصره‌ده روم فسادینی التزام ایلمسی ادعای حقانیت ایدن دول متحابه‌نك مسلكنه مغایر دوشه‌جكندن علكساندری ایپسلانتینك بوحركتنی خفته حمل ایدرك معاونت ایتمیه‌جكنی افاده ایلمش اولدیغی درسعادتده بولنان آوستریا ایلچیسی طرفندن باب عالی‌یه افاده ایدلمش ایدی .

بواثناده تدابیر لازمه‌یه مبادرت ایچون بالدفعات عقد مجالس مشورت وروملرك عصیانه‌دائر پیدرپی توارد ایلیان كاغدلر قرائت اولندیغی صره‌ده روسیه‌ایلچیسنك سالف‌الذكر كاغدی قرائت اولندقده روسیه‌لونك رضاسی اولمقسزین جنرال علكساندرینك روسیه ممالكنده عسكر تحریر وتجهیز ایده‌بیلمسی مستبعد كورلدیكنه بناءً وروسیه‌لونك سائر اطوار ومشوارینه نظراً بونلر ایچی طیشنه اویماز ایشلر دینلدیرك اول كاغد ایله ارباب مشورته قناعت كلدیكی كبی آوستریا ایلچیسنك افاداتی برقوری اخباردن عبارتدر دینله‌رك مجلسه اطمینان تام كتورمدی .

بوجهتله برآن اقدم تدابیر لازمه‌یه باقلمق وممالك خاقانیه‌یه اوامر وتحریرات كوندریله‌رك كیفیت بیان اولنمق وفسادده مدخلی اولنلر تجسس وتحقیق ایله جزالری اجرا وهنوز اعلان عصیان ایتمامش اولنلرك محافظه‌سنه اعتنا قیلنمق اوزره مجلس مشورتده قرار ویرلدی . ودرعقب استانبول وحوالیسنده‌كی قوللقلر نفراتی تكثیر ویكیچری اغاسی استانبولك درونی وبوستانجی باشی زیر اداره‌سنده اولان خارج سور وبوغاز ایچی وحوالیسنی وطوبچی باشی بك اوغلنی وترسانه باش چاوشی غلطه‌یی دور ومحافظه‌یه وقپودان پاشا ترسانه وحوالیسنی محارسه‌یه مأمور قیلندیلر . لكن بووسیله‌لر ایله اهالی عرض رعایانك رنجیده اولماسی دخی تنبیه وتأكید ایدلدی .

وافلاق و بغدانه دائر تفصيلاتی وسياق مشروح اوزره وصايای وتنبيهاتی حاوی بالجمله والی ومحافظ ومتصرفلره تحريرات يازلدی .

ووارنه‌ده مرفوع الوزاره مقيم مصطفی پاشا ابقاء وزراتيله قره‌دكز بوغازی خارجنده قره برون نام محلك محافظه سنه مأمور بيورلدی . وقره دكز بوغازندن مرور ايده‌جك سفائنی يوقلامق اوزره اورايه برفرقتين ايله برقورت كوندرلدی .

روسيه ايلچيسی ايسه بونك هوجه بك تجارتنه مضرتی واردر ديو رئيس افندی ايله معارضه‌يه باشلادی . ايشته انك بوطور وحركتی دخی باب عالينك روسيه‌لو حقنده اولان شبهه‌سنی تزييد ايلدی .

بوصره‌ده استانبول خانلرنده بولنان رعايا تحرير وكفالته ربط ايله كفيلی اولميانلرك اخراج قلنمسی والارنده بولنان سلاحلرك دكر بهالريله آلنمسی وفيما بعد خانلرده كفيلسز رعايا قبول اولنمامسی وخانلره اهل اسلامدن برر مأمور نصب اولنمسی ايچون استانبول قاضيسنه فرمان عالی يازلدی .

ينه بوصره‌ده خرستيان تبعه اللرنده بولنان سلاحلرك طوپلانمسنه قرار ويريله‌رك رعايا خانه‌لرنده بولنان اسلحه‌يی اون كونه‌قدر تسليم ايله دكر بهالرينی جانب ميريدن اخذ ايلملرينی متضمن ومدت مذكوره ظرفنده كتوروب تسليم ايتمدكاری حالده خانه‌لری يكان يكان يوقلانه‌رق قنغيسنك خانه‌سنده سلاح بولنور ايسه حقنده ترتيب جزا اولنه‌جغنی مبين وجمادی الآخره‌نك يكرمی دردی تاريخيله مورخ اوله‌رق روم وارمنی پطريقخانه‌لرينه امرلر كوندرلمشدر .

اترياروساسی متحيزاننده اولوب استانبولده بولنان مشهور پنايوت شكه‌ری كه بالاده بيان اولنديغی اوزره برآرالق يقه‌يی اله ويرمشيكن برتقريبله قورتلمش ايدی بوكره بغدانك اختلالی اوزرينه جانب حكومتدن طلب اولنمغله همان بالجمله اموالنی ميدانده براغوب برسفينه‌يه جان آته‌رق هوجه‌بكه صاوشمش اولديغندن فاملياسی حبس اولنه‌رق برمدت محبسده قالمشلردر .

بواثناده دركاه عالیء قپوجی باشيلرندن سابقا طوپجی باشی وحالا سپاهيلر باش اغاسی محمداغا ايسته‌نيه‌ده‌يالیسنده‌اقامت ايله بندلره مربوط صويولی قراسی رعاياسنك سلاحلرينی طوپلامق واول حواليده بولنان رعايانك احوالنه‌دقت ايلمك وكذلك قپوجی‌باشيلردن طوپخانه ناظری اولان تكفور طاغلی محمداغا استاوروزده‌يالیسنده اقامت واول حوالی احوالنه دقت وسائر مصالحی ايچون استانبوله‌كلدكجه يرينه برمقتدر آدمنی اقامه ايتمك اوزره مأمور اولمشلردر .

باروتخانه‌لر ناظری دخی بو صردده باروتخانه‌لر حوالیسنده اولان رعایانك سلاحلرینی طوپلامغه مأمور اولمشدر .

بعده سپاهیلر باش اغاسی سالف الذکر محمد اغا استانبولدن ادرنه‌یه قدر خرستیان رعایانك احوالنی تفتیش ایله سلاحلرینی دوشورمك اوزره ادرنه جانبنه مأمور اولمغله درحال ماهیه اللیشر غروش معاش ایله ایکی یوز نفر جمع ایدرك اول جانبه گیتمشدر .

بالاده اشارت اولندیغی اوزره بغدادده ظهور ایدن عصیان علیهنه اوله‌رق استانبول روم پطریقی طرفندن رؤسای روحانیه‌یه خطاباً برآفوروز نامه نشر اولندیغی کبی بو اثناده غایت شدید و مشروح ومفصل برآفوروز نامهٔ عمومی دخی تنظیم واعلان اولنمشدرکه صورتی (٢٧) رقمیله تذییل وعلاوه اولنور .

بوآفوروز نامه اولوقت درسعادتده بولنان قدس شریف روم پطریقی ایله موجود اولان بالجمله متره‌پولید طرفندن دخی تصدیق وامضا اولنمشدر .

بعده بونك عینی اولمق اوزره طشره‌لرده بولنان متره‌پولیدلره وقوجه باشیلره ومعتبران تجاره واورتودوقس مذهبنده بولنان بالجمله یرلو واجنبی خرستیانلره خطاباً بر آفوروز نامه تنظیم وروم ایلینك هرطرفنه وجزائر بحر سفیده قول قول متره‌پولیدلر ومأمورلر واسطه‌لریله نشر واعلان قیلنمشدر .

پطریق افندی اتریاده داخل ایکن بویله آفوروز نامه‌لر نشر ایتمسی بعض ذواتك رأینه کوره پطریقخانه‌نك سوء نیاتنی ستر ایچون منافقانه برنمایش ایدی . بعضیلر دخی دیرکه دولتعلیه اولجه ایشه مطلع اوله‌رق تحریکات شدیده‌یه باشلامش واتریا اتحادینك چوغی بو ایشده روسیه‌لونك مدخلی اولمق اعتقادنده ایکن بروجه بالا روسیه‌لو بوندن تبرئهٔ ذمت ایلمش اولدیغنه نظراً اتریا منویاتنك فعله کلمسندن پطریق افندی مأیوس اوله‌رق ناچار ایشك اوکنی المق اوزره تبدیل مسلك ایتمشدر .

وبلکه‌ده کندوسنه برنوع ندامت کلمشدر . هرنه‌ایسه روم ایلی خرستیانلرینك جانلرینی محافظه‌یه خدمت ایلمشدر . زیرا اتریانك تحریکات متقدمه‌سنه بناءً هپ روم ایلیده‌کی خرستیانلر دخی بو اثناده حرکت ایلمش اولسیدی بك چوق خرستیانلرك تلف اوله‌جغی درکار ایدی . پطریقك مقصد اصلیسی هم مذهبلرینی محافظه‌دن عبارت اولدیغنه بودخی بردلیلدرکه موره طرفنده آفوروزك هیچ تأثیری کورلمامشدر . چونکه یانیه غائله‌سی اوزرینه ممالکتین اختلالی رونما اولیجق دولتعلیه‌نك موره جهتنه عطف نظر ایده‌جك وقتی اوله‌میه‌جغنه نظراً واوطرفلرده رومك غلبه‌لکارینه وکمیلرینك چوقلغنه اغتراراً کندولرینی محافظه ایده‌بیله‌جکلرندن

امین ایدیلر . معمافیه روسیه‌لونك بوفساددن تبریسی و پطریق افندینك آفوروزی ارباب فساده خیلیدن خیلی طورغونلق کتورمشدر .

* تبدل صدارت ومشیخت ووقایع سائره *

بویله وقایع جسیمه اثناسنده (البرکة فی الحرکة) فحواسنجه صدر اعظملر تبدیل اولنه‌کلدیکندن بشقه سید علی پاشا زمانك نزاکت واهمیتنه نظراً کافی کورلمدیکندن وبروجه بالا حالت افندی ایله شیخ‌الاسلام حاجی خلیل افندینك ارهلرینه خصومت شدیده کیرمش اولدیغندن جمادی الآخره‌نك یکرمی دردنجی یوم الاربعاده ساعت اوچی چاریك کچه‌رك علی پاشا صدارتدن وخلیل افندی مشیختدن عزل ایله صدارت عظمی صدر اسبق لاز احمد پاشانك سلحداری اولوب اقدمجه چلدر والیسی ایکن ربیع الآخرك یکرمی دردنجی کونی عهده‌سنه ادرنه‌ده اقامت ایلمك اوزره چرمن سنجاغی متصرفانی توجیه اولنمغله چلدردن بوطرفه طوغری کلمك اوزره بولنان بندرلی علی پاشایه ومشیخت علیا یسنجی زاده عبدالوهاب افندی‌یه وصدارت عظما قائممقاملغی وچرمن سنجاغی متصرفانی رتبهٔ وزارتله قپوجی‌باشیلردن سابقا باروتخانه‌لر ناظری الحاج صالح اغایه توجیه بیورلدی .

وصدر سابق کلیبولی‌یه کوندرلدی وخلیل افندی اول کون بکلر بکنده‌کی ساحلخانه‌سنه کوندریلوب فرداسی حرمی حاجه خانم افندی ایله برلکده بروسه‌یه وخلیل افندینك عقل کتخداسی مقامنده بولنان حاجی صادق افندی ردوس جزیره‌سنه نفی اولندیلر .

عبدالوهاب افندی عهده‌سنده نقابت اشراف مسند شریفیله برده مکالمه مأموریتی بولندیغندن بوکره شیخ الاسلام اولدقده ایکیسی دخی منحل اولمغله برقاچ کون صکره صدارت اناطولی پایه‌لولرندن توفیق افندی حفیدی محمد صدیق افندی نقیب الاشراف اولمشدر .

مکالمه مأموریتنه کلنجه صدور عظامدن بومأموریتی حائز اولان ذات اره صره سفرا ایله وقوع بولان مکالمه مجالسلرنده بولنه‌کلدیکی جهتله اصحاب فضل ومعلوماتدن احوال دوله آشنا ومکالمه ومناظره‌یه مقتدر اولمق لازم کلدیکندن مقدما بومأموریتده تاتارجق عبدالله افندی وبعده عصمت بك افندی کبی ذاتلر بولنوردی انلر کیتدیلر یرلرینی بوش براقدیلر صدور ایچنده اویله ذاتلر قالمدی . مع مافیه عادت یرینی بولمق ایچون برینك نصبی لازمهٔ حالدن کورلدیکنه مبنی اسبق صدر روم ایلی صدقی زاده احمد رشید افندی مقدما اردو قاضیلغنده بولنمش اولمسی ملابسه‌سیله کروه متکلمینه ادخال اولنه‌رق مکالمه‌یه مأمور قیلنمشدر .

بروجه بالا نهر پروت اغزنده اون درت قطعه سفائن تجاریه‌نك اشقیا النه كچدیكی خبری بو صره‌ده ه‌بالورود ایشك برمرتبه دها اهمیتنی آرترمشدر .

اواخر جمادی‌الا خره‌ده روم قایقلرندن بعضیلری بوغاز ایچنده‌كی خالی ساحلخانه اوكارینه یناشوب كیجه‌لین پنجره وقایقخانه كبی فرجه‌لردن دخول وبولدقلری اشیانی اخذ ایله وافر یاپیلری صویدیلر . بوكیفیت بوستانجی باشینك رخاوتنه حمل ایله عزل اولنه‌رق خاصه خاصكی قدری اغا بوستانجی باشی اولمشدر .

استانبول پیشكاهنده قزل اطه‌لر تعبیر اولنور كچوك جزیره‌لرده بودروملر ایچنده روملرك كیزلو اسلحه‌سی اولدیغی خبر ویرلمكله انلری تفتیش وتحری ایچون بواثناده مخصوص مأمورلر واطه‌لر اره‌لرنده طولاشمق اوزره ترسانه‌دن برقطعه فرقته كوندرلدی .

مقدمجه ترقوس قضاسنك اهل اسلام قریه‌لرنده ترتیب اولنان یوز یكرمی نفره علوفه وتعیینات بها اوله‌رق تقدیر اولنان ماهیه اوتوز غروش ویرلمك اوزره اون بشی برغوس كوپریسنه ویكرمیسی بوغاز كوی جوارنده‌كی واون بشی شاملر قریه‌سی اتصالنده‌كی طاش كوپری‌یه وباقی یتمش نفری ازادلو باروتخانه وحوالیسنك امر محافظه‌سنه تخصیص قیلندی .

افلاق وبغدانك اختلالی اوزرینه استانبول روملرندن بعضیلرینك بوفسادده مدخلی اولدیغی شایع وبعضیلری بوجهتله خوفه تابع اولمغله بونلردن بعضیلری وافر بورج براغه‌رق وبعضیلری خلقك مالنی طولاندیره‌رق درسعادتدن فرار ایتمكده‌اولدقلری اجلدن دول متحابه‌نك تجار سفینه‌لرینه اومقوله فراری رعایا قبول اولنمامق خصوصنك سفارت مأمورلری طرفلرندن كندو تجار سفینه‌لری طرفلرینه تنبیه اولنمسی وبوآرالق سلطنت سنیه‌نك مطلقا امور داخلیه‌سنه دائر دركار اولان تقید واهتمامنه مبنی عارض اولان وسوسه‌نك فعلا ازاله‌سی لزومندن بحثله بالجمله دول متحابه تجار سفینه‌لرینك آقدكز وقره دكز طرفلرینه عزیمتلرنده عهدا وشرطا آرانمسی جائز اولمیان حموله واشیالرینه قطعا نظر اولنمیه‌رق مجرد درونلرنده دولتعلیه رعیاسندن فراری بولنوب بولنمدیغی بیلنمك وفراری بولنور ایسه همان اخذ وگرفت اولنمق ایچون یوقارو طرفه كیده‌جك كمیلر قره دكز بوغاز فناری اوكنده واشاغی طرفه كیده‌جكلر یدی قله آچیقلرنده یاخود اشاغی بوغازده یوقلانمق ایچون معتمد ومجرب مأمورلر تعیین اولنه‌جغی ریاست كتاب طرفندن بالجمله سفرایه رسمی تقریرلر اعطاسیله قصعیا بیان اولندقدن صكره لازم كلان مأمورلری اواخر جمادی‌الا خره‌ده تعیین اولنمشدر .

بالاده بیان اولندیغی اوزره استانبولده‌که خرستیانلرك سلاحلرینی جمع وتسلیم ایتمك اوزره روم وارمنی پطریقلرینه فرمان عالی کوندریلوب اجرای احکامی ایچون اون کون مهلت ویرلمشیدی . بومدت ظرفنده پطریقخانه‌لردن کلان اسلحه ایشه یاراماز براز قوراده تفنك وطبانجه‌لردن عبارت اولدیغنه نظرا اعلی سلاحلر کتم اولنمش دیمك اولدیغی جهتله تکرار پطریقلره تأکید وتهدیدی حاوی بیورلدیلر یازلدی . ادرنه جانبنه مأمور اولان سپاهیلر باش اغاسی محمد اغانك قرق کلیسا واسترانجه طرفلرندن دوشوروب کوندردیکی اسلحه دخی بویله ایشه یارامازجزئی سلاحلردن عبارت اوله‌رق بوکاده اعلا سلاحلرك مکتوم اولدیغی معناسی ویرلدی .
ومحمد اغانك خرستیان رعایا افرادندن وقوجه باشیلرندن مظنهٔ سوء اولمق اوزره اخذ ایله استانبوله کوندرمش اولدیغی آلتمش نفرك قنغیسی متهمدر قنغیسی بریء الذمه‌در معلوم اولمدیغی حالده حالت افندینك حکم قره قوشیسی موجبنجه بخت ایشی ایچلرندن اوچی بالتفریق استانبول قپولرنده اعدام ایله سائره عبرت کوسترلدی .
او زمان چورباجی اوغلی دیو معروف بلغرادی الاصل برخرستیان وار ایمش برآرالق استانبول جوارنده بعض چفتلکاتی التزام واداره ایله خیلی ثروت قازانمش وسلوری وچکمجه لرده وحوالیسنده پك چوق املاك ایدنمش . بوکره محمد اغا انك چفتلکلرینی تفتیش ایتدکده سائرلرك چفتلکلرینه نسبتله خدمتکارلری وبناشمه‌لری چوق وهر شیلری مکمل ومنتظم بر حالده کورمش اولدیغی حالده میدانه قویدقلری اسلحه چوجق اویونجغی کبی ایشه یاراماز شیلر اولدیغنه نظراً بونلرده دخی اعلا سلاحلر مکتوم اولمق شبهه سنه دوشدیکی وچورباجی اوغلی ذی قدرت اولمغله دماغنده فساد اولمق محتمل بولندیغی باب عالی یه تقدیم ایلدیکی عریضه ده مندرج اولوب اکرچه شبهه واحتمال ایله کمسنه حقنده برشی یاپیله ماز ایسه ده چورباجی اوغلی زنکین وسربست برشخص اولوب حتی برخصوصدن طولایی حالا قائممقام صدر عالی بولنان صالح پاشا ایله مرافعه سی وقوع بولوب بوندن طولایی صالح پاشانك دخی اکا خصومتی وار ایمش . بوخصومت اول احتماله منضم اوله‌رق ایش قوت بولمغله بواثناده چورباجی اوغلی دخی استرانجه طرفندن استانبوله جلب ایله پارمق قپوده اعدام ایدلدی .
رومار افکاردینیه اوزرینه بینارنده اهل اسلام علیهنه عقد اتفاق ایدوب بعض دولتك دخی انلره اعانه سی ملحوظ اولمغله اهل اسلام دخی اسب واسلحه تدارك ایله متبصر وآماده بولنملری ایچون هر زمره نك رئیس وضابطنه خطاباً جمادی الآخره نك یکرمی بشنده متحد المآل فرمانلر یازلمشیدی . صورتی زیرده (٢٨) رقمیله ایراد اولنور .

(شانی‌زاده)

شانی زاده دیرکه اکثرشبان استانبول فقدان تربیه دن ناشی اعجوبهٔ جهان وعدم فرق
شین وشان ایله حرکتاری مطابق لعب صبیان اولدیغی جهتله بودفعه دخی استصحاب
آلت حربی برنوع اسباب زینت واستعمالنی اویونجق کبی برکیفیت ایدرك محلات
اچنده وزقاقلرده وجوامع حوالیلرنده وایسکله وقایقلرده حاصلی جمیع مواضعده
بلا فائده کستانه فشنکی کبی تفنك وطبانجه اته‌رق ایل ونهار لاینقطع آلات ناریه
ولوله سیله بقیهٔ سکان سراسیمه وسرکردان وآتش اصابتی خوفیله بیخواب وحیران
قالدیلر وزیب سلاحه هوسکار اولنلرك اطواری رستم زاله نظیر وسلاحی اولمیان
بعض پیر وعایل دخی سلاحلانمق ایچون ضابطان طرفندن مظهر تکدیر اوله‌رق قضا
قورشـونیله کیمی نفسنی وکیمی پدر ووالده‌سنی وزوجه وهمشـیره‌سنی اعدام
وبووسیله ایله خذله دخی بعض رعایایی سلب وقتل ایله اجرای مرام ایلدیلر . (لکل
امر رجل) . حاصل کلام حالت افندینك نفسنه دائر بعض ملاحظه‌سنه مبنی عموم
ناسی سلاحلاندرمغی تنسیب واختیار وطرف شاهانه‌دن (الملوك ملهمون) لازمه‌سنجه
بعض محاذیر مطالعه بیوریله‌رق رخصت ورضا ویرلمدکجه پیر وتدبیری اولان
انجاب آرا ایله قالب آخرده محسناتی تعداد وتذکار ایدرك بالاضطرار مساعدهٔ علیه
استدعاسنه اصرار ایله عامهٔ ناسی هربار اسلحه تعلیقنه اجباری ارکان ثلثه‌یی الغا ایله
یالکز رکن واحده انحصاری کبی برمعنی اولدی .

* بیت *

دل کرك زیب سلاح ایله شجیع اولماز مرد * بچهٔ شـیر مصورده بلی زور اولماز

شوقدرکه وقت معین ومحل مخصوصده هرصنف ناس مشق استعمال اسلحه وآلات
وتعلیم ترتیبات صف وحرکات ایله الفت واستیناسی اول وآخر لازمهٔ دیانت ومحذوردن
سالم اوله‌رق بربشقه کونه دخی باعث تزاید فر وشوکت وسلطنتدر . زیرا (ان نفع القول
الجمیل والایقع السیف الصقیل) فضیاتی خاصهٔ دولتعلیهٔ اسلامیان اولمق شایاندر .
زیرا اهل اسلامك حراث واصناف وارباب قلم وسیافی بالجمله کیمی بالفعل وکیمی
بالقوه انجق غزا وجهاد ایچون خلق اولنمش برملت بنام ایدوکی (کتب علیکم
القتال) قول کریمیله استدلال اولنور . انتهی .

بنه شـنی زاده دیرکه حالت افندی بووقایع الیمه کندو تدابیر سقیمه‌سـنك نتایج
وخیمه‌سی اولدیغنی بعد خراب البصره آکلادی . وبوندن طولایی علیهنده سوز
سوییلنلرك کیمنی نفی واجلا وکیمنی مصلحته تشریك ایله ارضا مسلکنی التزام
ایلدی . بناءً علیه مشورت مسنونه عقلای امت ایله اولمق لازم ایکن هوام عوامدن

معدود اولان یکیچری آشجی اوسته‌لرینی وباش قره‌قوللقجیلری وبوستانی وسائر جمعیتلوجه اصناف کتخدالرینی مجلس مشورته ادخال ایتدرمشیدی .
بالاده مذکور اولان قلاص وقعه‌سندن صکره بووجهله عقد اولنان عموم مجلسلرندن برنده حالت افندی طلاقت لسانیله بسط مقال ایدرك صورت حاله باقیلنجه بوکافرلر خیلیجه قوت کسب ایتمش کورینور زیرا بودفعه دخی اون درت قطعه سفینه‌یی پروت صویی آغزنده بووجهله یغما ایتمشلر بونلر طونه‌یی برو کچوب بوطرفلره طوغری کلورلر ایسه هرجانبه فساد ویره‌جکلری وبوحوالیده اولان روم خذله‌سنی دخی ایاقلندیره‌جقلری ملحوظ اولمغله روملردن بوفساده وقوف ومدخلی اولنلر تجسس واخذ وکل یوم قتل اولنمقده ایسه‌ده کافهٔ مؤمنین بوماده‌دن اطرافیله خبردار وآکاه اوله‌رق اتفاق درون ایله بصیرت وانتباه اوزره بولنملری لازمدر .
بناءً علیه جمله اوجاقلو اغا قپوسنه جمع اولسون وسائر کچولك وبیوکه دخی حقیقت ماده افاده قلنوب حتی کفره اهل اسلام بیننه تفرق براقق ایچون درلو زمینلر ایله حوادث چیقاررلر وشاید بعض محله یافته‌لر براغورلر ایسه حیله اولدیغنی اکلایه‌رق چندان اعتماد ایتمسونلر وهرجمله بروجود کبی اتفاق وبصیرت وتهیؤ وسکونت اوزره طورسونلر دیو استانبول وبلاد ثلثه قاضیلرینه وبزازستان وبعض اصناف کتخدالرینه بیاض اوزرینه اوامر علیه ایله تنبیه وقضات مومی الیهم محله امام واصناف کتخدالرینه ویکیت باشیلرینه بر صورتنی ویره‌رك هربری جماعت وزمره‌سنه تبلیغ وتصریح ایلسه مناسب اولمازمی دیو صورت استجوابده ارباب مشورته خطاب واوجاقلره براز سلاح ویرلمکی دخی اشراب ومسند آرای مجالس اولنلر بورأیی دخی استصواب ایتمکله جمادی الا خره‌نك سلخنده اوامر مذکوره اصدار بیورلدی . وبعد اتمام المصالحه یرینه اعاده اولنمق اوزره فرداسی جبه‌خانهٔ عامره‌دن یکیچری اوجاغنه ایکی بیك بشیوز تفنك واولمقدار دسته فشنك ومنوال مذکور اوزره طوبجی اوجاغنه بیك وسائر اوجاقلره بشر یوز تفنك توزیع وتقسیم ومعلوم ضابطان اولمیان کسانه حسب الاقتضا اعطا ایچون شمدیلك قشله زینتی مثللو تسلیم اولندیغی دخی عجایبات حالتدندر زیرا مومی الیه بعض همرازینه عالم آبده ایجاب زمان بنی خصم النه کندی رأیمله سلاح ویردیرمکه مجبور ایلدی دیدیکی مشهور ورایکان وخنکی ومحرمی برذاتدن مسموع عبد ناتواندر (بئس الخصم الزمان) و (بئس الشفیع الحرمان) و (بئس الرفیق الخذلان) (بیت) هرکرا دیدیم درعالم کرفتار خودست ❊ کار حق درطاق نسیان مانده درکار خودست) . انتهی .

(الحاصل)

الحاصل حالت افندی بعض ملاحظات شخصیه‌سنه بناءً درسعادتك هپ اهل اسلامنی سلاحلاندردی . بوجهتله هركس سفربرلك حالنه كیردی . بوقدر خلقك ایچنده بالطبع برخیلی شقی وسركش بولنوب بونلر اللرینه سلاح الدقلری كبی شوكا بوكا تعرض ایدر اولدیلر . حتی اواخر جمادی‌الا خره‌ده اشقیا كروهندن برقاچی اسكدارده ساكن صراف اصنافندن وارمنی طائفه‌سندن پشمش اوغلنك یكی محله‌ده واقع منزلی قپوسنی نصف‌اللیلده زورلیوب ایچرو دخول ایله نقود موجوده‌سنی غصب ایتمشلر . پشمش اوغلی پشكین برآدم اولوب ملاحظهٔ انجام ایله مالنی جانی اوغرینه فدا ایدرك سكوت ایله چكشدرمشدر .

ابرائیل محافظی برقوفچه‌لی یوسف پاشا افلاق وبغدان سرعسكرلكنه انتخاب اولنوب حتی اواخر جمادی‌الا خره‌ده معینته اون قطعه چرخه طوپی وبراورطه طوپجی ویارم اورطه عربه‌جی كوندرلمسی طوپخانه ناظرینه امر اولنمشیدی . غرهٔ رجبده سرعسكرلكی اعلان اولندی . وودین والیسی درویش مصطفی پاشانك كچوك افلاق یقه‌سنه برقوتلو اردو كچورمسی وكرك انك وكرك سلستره والیسی سلیم پاشانك سرعسكر مشارالیه ایله بالمخابره بردن اشقیا اوزرینه هجوم ایلملری ایچون كندولرینه اوامر عایه یازلدی . ومعیتارینه ترتیب اولنان عسكری سوق ایچون روم‌ایلی جانبنه قول قول سوریجیلر چیقارلدی .

اشقیانك طاوراتشارینه نظراً طونه‌نك برو طرفنه تجاوزایتملری ملحوظ اولدیغندن باباطاغنك محافظه‌سنه لزوم كورنمكله اناطولی والیسی ابو بكر پاشا عهده‌سنده بولنان كوتاهیه واسكیشهر سنجاقلرینك زعما واصحاب تیمارینی وسائر ارباب حرب وضربی بلااستصحاب روم‌ایلی جانبنه مرور ایله باباطاغنه كیتملك اوزره اسكداره كلمسی ایچون كندوسنه رجبك ایكیسی تاریخیله مورخاً امر عالی یازلدی . وآنك وصولنه قدر باباطاغنك محافظه‌سنه وارنه محافظی صالح پاشا ووارنه‌نك موقتاً اداره‌سنه میرمیراندن عبدالكریم پاشا مأمور اولدی .

یكیچریلرك درسعادتده مشاهد اولان رابطه‌سزلقلرینه نظراً آنلر ایله بر ایش كوریله‌میه‌جكی مسلماتدن ایكن حالت افندی مستندی اولان یكیچری اوجاغنی بتون بتون نظر اعتباردن دوشورمامك ایچون یكیچری اوجاغندن اولمق اوزره سكنهٔ استانبولدن بشبیك نفر تحریر وافلاق وبغدان سرعسكری معیتنه سوق اولنمسی التزام ایله بوكا دائر رجبك اوچنجی كونی یكیچری اغاسنه فرمان عالی اصدار ایتدردی . صورتی زیرده (۲۹) رقمیله ایراد اولنور .

افلاق وبغدان اشقیاسندن بعض مفسدینك برو طرفه مرورلرنده محذور مطالعه

اولنمغله طونه نك اوته طرفندن برو طرفه كمسـنه نك صاليويرلمامسی امر اولنمش ايدوكندن روسيه وآوستريا (قورير) پوسته لرينك يركوكيدن مرورلرينـه دخی ممانعت اولنمغله فيما بعد آنلره ممانعت اولنميوب فقط يركوكی يه ورودلرنده يانلرينـه برر تاتار ترفيق ايله بلا تأخير استانبوله كوندرلملری ايچون رجبك ايكنجی كونی يركوكی محافظنه امرنامه يازلدی .

دولتعليه بو اثناده صربلو حقنده دخی شبهه يه دوشديكندن آلاجه حصار متصرفنه وصوفيـه متسلمنه بصيرت اوزره بولنملری ايچون تحريرات مخصوصـه يازلدی . وشـو حاله نظراً نيش موقعنك تقويتی لازم كلوب اولوقت ايسـه دولتعليـه نك اولدقجه انتظام وانضباط آلتنده عسكر ديه جك عسكری طوپجيلردن عبارت اولمغله بو اثنـاده نيشـه بش اورطه طوپجی وايكی بوچق اورطه عربه جی كوندرلدی . بو نمايش اوزرينه صربلر اوركوب باش كنزلری ميلوش صرب رعاياسنك صداقتلرندن بحثله باب عالی يه تأمينات ويرمشدر . مع مافيه صرب معتبرانندن درسعادتده بولنـان مبعوثلر رهن كبی آليقونيله رق موقتاً مهمان ايدلمشلردر .

خواجكان ديوان همايوندن سابقا كمشخانه امينی وصدر اسبق متوفی لاز احمد پاشـايه كتخدالغی حسبيله صدر جديد بندرلی علی پاشـانك قپو يولداشی اولان علی شفيق افندی يه رجبك دردنجی كونی رتبهٔ ميرميرانی ايله بيغـا سنجاغی وآقدكز بوغازی محافظلغی توجيه بيورلدی .

رجبك بشنجی كونی كتخدای صدر عالی جانب افندی عزل ايله يرينه ترسانه امينی احمد اديب افندی كتخدای صدرعالی وباروتخانه لر ناظری محمد سيدا افندی ترسانه امينی والحاج سعيد افندی باروتخانه لر ناظری اولدی چونكه جانب افندی تپه دلنلی وقعه سـنده حالت افنـدی يه معـارض اولوب بوماده نك محاذير عظيمه يی موجب اوله جغنی كرك مجالس مشورتده وكرك حضور همايونده بيـان ايلمشيدی . حالت افندی اصرار ايله برتپه دلنلی غائله سی چيقاردی . التندن روم وقعه سی چيقدی اوده نه يابه جغنی شـاشردی . كندو سيئاتنی اونوتدرمق ايچون روزمره خاطر وخيـاله كلمز دسيسه لر قوللانور وناحق يره قان دوكر ايدی . واكثر مفاسدينه واسطهٔ اجرائيه كتخدای صدرعالی دائره سی اولوب جانب افندی ايسـه صحيحاً دولت آدمی دينله جك ذوات كرامدن وعلمای اعلامدن بر ذات اوله رق ايشك اساسـنه مخـالف اولديغی كبی حالت افنديك اجراآت غدريه سنی دخی وجدانی قبول ايتمديكندن بالطبع بو بابده آغر طاورانور ايدی . بو جهتله حالت افندی آنی عزل ايتدرمشدر .

شانی زاده دیرکه جانب صالح افندی که ارباب عقول وزمرهٔ فحولدن اولوب الی هذه الایام هرصبح وشام بعض طلاب وباخصوص زادکان احبابه مذاکرهٔ علوم ومعارف وتدریس مطالع ومواقف ایدر مقوله دن اولدیغندن خاصهٔ منجیهٔ علم وفضیلت ایله فریضهٔ رعایت حقوق عباده واقف برمرد عارف اولمغله (ولاتقتلوا النفس التی حرم الله الا بالحق) امر شریفی موجبنجه هله سفك دم بالحرام خصوصنده برمقتضای (انما یخشی الله من عباده العلماء) سؤال یوم حساب بی ارتیابی تفکر ایله غایة الغایه متجانب وخائف ایدی .

اما حالت افندی مملکتین و یوده‌لقلرینه دائر ودردست اولان سائر اموره متدائر امور ایله روم ماده‌سنه دخی بواثناده سبب ظاهر اولدیغندن حقنده خلقك کفتکوسی یوما فیوما متکاثر اولدقجه اقتضاسنه کوره بعضیلرینی جلب ایدرك و بعده مراد ایتدکارینی بر طریق ایله دفع وقتل وصلب ایتدیره‌رك بومقوله تدبیرات غیر طبیعیه ایله قابل امکان اولمیان قطع لسانه متجاسر ایدی . بناءً علیه بواثناده برکون یکیچری اغاسی علی اغا وزمانك مراد اغاسی اولوب اوجاقلو بیننده کمال نفوذی آشکار اولان اسبق سکبان باشی محمد افندی ایله حبیب اوسته ودلی محمد اوسته کبی متعینان دودمانی باب فتوایه جمع ایدوب حضور شیخ الاسلامی وقائممقامیده عقد انجمن خاص وبرمقدار امور مهمه‌یه دائر ابحاث اثناسنده حالت افندی سیاق کلام ایله برمناسبت اختلاسیله مافی الضمیرینی تقریره آغاز ایدوب دیدیکه بیاهم بوخلق بندن نه ایسترلر حقمده آغزلرینی آچمشلر سویلمدکاری لاقردی قومیورلر بن بونلره ودولته نه ایتمشم اما نظام عالم انجق بنم اعدامله اوله‌جق ایسه ایشته بن حاضرم دیوب ایکی الاریله بنشك یقه‌سندن طوتوب بوینی اوزاده‌رق تصویر مسئله کونه افادهٔ مرام ایلدی (الکلام یجر الکلام) کویا بونجه ایلمدر فساد عالمك اصلاحنه سعی کثیر ایله یوریلوب عاجز قالمش وغوائل عظیمه مشقتندن جانی یانمش ودنیادن اوصانمش وجمله مالملکدن کچوب کندوسنی کیرو چکوب برعبا و برسکهٔ مولانا ایله پیغوله‌ٔ انزوا عمرینه منت اولمش واولدیلرینی ایما وکویا بین الخوف والرجا بوندن اعلا نه ایش کوریله بیلور کبی معنالری رمز ایدرك بعض قرنانك تدبیرینه مداخله وامورنده مجادله‌سندن بروجه ایما براز اظهار اشتکا دخی ایدرك ووقوعاتدن تبری کوستره‌رك موقع عجز واعتذارده بووجهه افادهٔ مرام ایله (مصراع) الحالة هذه وهذی حالت) دیوب بوتقریبله مطلوب حقیقی اولان قطع کلام شایع ودفع باقی موانع ضمننده مصمم اولان معاونت بیان وافهامه اولنمق ایچون کویا بودردك حالا تدبیر وچاره‌سی نه اوله‌جغنی اغالردن استفهام واستعلام ایلدی . اولوقت مومی الیه محمد افندی که فعلاً ودلالةً حالت افندیدن

اوبرلردن ازيد وحد وحصردن بيرون مال قارونه نائل وانواع مساعدات ايله جميع آماله واصل اولمش نطوق متصدع العروق كرك باران ديده ومتحيل روبه پسنديده در همان جوابه متصدع اولوب مومى اليه خطاب ايدرك متميزان دودمانده سزك احسانكزه مظهر اولمدق كيمسه قالمديغى بى ارتيابدر وانلر هرنه كونه اولسه پويان وهردرلو خدمتكزه دامن درميان ايكن نه‌انكه انلردن بومقوله لاقرديلر چيقه بوانجق خصما كز اعماليله انلرك متعلقانى اقواليدر وچونكه اوجاغ عامره‌نك بونده رضا ومدخلى اولمديغى نمايانْدر بونك چاره‌سى اسهل واساندر بومقوله كلامه اجتسار ايدنلر اوته‌ده بروده قتل واعدام ايله درعقب قطع لسان عوام اولنمق بويله وقتلرده اهم مهامدر ديوب اراالقده بعض بى جرم دخى مامورلر طرفندن بالغرض اتهام اولنمق احتمال ايسه دخى اولى من ضرر العامدر سياقنده كلام ناصوابى مومى اليهك مزاج خونيسنه تمام ملايم اوله‌رق ومرامنى بالاستخراج اغالره دخى تصديق ايتديره‌رك فيما بعد ثانىء حجاج اولمغه نيت و (بشر القاتل بالقتل) مجازاتندن غفلت ايدوب اكثريا بغير حق هدم بناء خدا يعنى افناى ضعفايى سبب نجات ووسيلهء تمادىء حيات ظن ايلدى . (اتقوا مجانيق الضعفاء)

* بيت *

زمانه حالت بيمارىء اجل دارد * كدام روزكه بدترزروز ديكرنيست

ايمدى رعايالك اقويا وضعفاسى مادهٔ فساده بالجمله واقف اوله‌رق عموما يكدل اولدقلرى مثللو اكثر اهل اسلامك دخى مزاجى فتنه‌يه مائلدر فلانك فسادده مدخلى اولديغى آچيغه چيقدى وفلان كيمسه دولت وولى نعمت حقنده شويله سويلدى ديه‌رك يوميه همان سكزر اونر آدم اخذ وحبس ايتديره‌رك واچنده فى الحقيقه سزاى جزا بولنان ايله برابر يوميه قديمى وعارضى اغراض ايله اوچر بشر آدم اجلا وافناسنى مراد ايدرك بوطريقله دفع خصما وهم قديمى منوياتنى اجرا داعيه‌سنه مبتلا اولمش ايدى . اما بومقوله اوامر نفى واجلا وفرامين قضا وسائر جميع امور معتنا بركره دخى انضمام معرفت كتخداى صدارت عظمايه منوط وبوسببله اكثريا اومقوله اوامر اقلامدن ابتدا مومى اليه طرفنه كلمكه مربوطدر بناءً عليه كتخداى مومى اليه هرنقدر ايش ارى برذات ايسه‌ده بومثللو بعض خلاف رضاى بارى ومنافىء مزاج عدالت منهاج حضرت تاجدارى ايدوكنى تفرس ايتديكى خصوصاتده (ع) چرخه طيانمه هرنقدر استوار ايسه) سياقنده بقدر الامكان اسلوب حكيمانه وطرز ملايمانه ايله برتقريب دفع ماده ايچون بعضا حقيقت حلى تدقيق زمينيله تعويق ايدر وهيچ اولمديغى حالده

(بو)

بو كون كيج قالدی وبو كون دخی كثرت مشاغل ايله امری يازديريله‌مدی وبو كون
جمعه‌در كبی بهانه‌لر ايله (من العمود الى العمود فرج) ديه‌رك چنكال تأخيره تعليق
برله (بيت) زفردا وزدی كس رانشان نيست * كه‌دی رفتست وازفردا خبر نيست *
واديسنه كيدر ايدی . لكن بو كيفيت حالت افنديتك خلاف مرضيسی وبو حركت
دولاب مقلوب الانقلابك عكسی اولمغله مومی اليه برقاچ دفعه امور لازمه‌ده تجويز
بطائتدن ايقاظ كونه نصح وپند ايلمش ايسه‌ده كاركر اولمديغندن متأثر ومتهور
اوله‌رق بوائناده بركون باب عالی‌يه واروب مجلس قائممقاميده كلمات شنيعه ايله مومی
اليهی برابوجه تكدير وبويله وقت نازكده اوامر ونواهيده تعطيل اموره بادی اولمق
اوزره پرده بيرون تحقير ايتدكدن صكره عساكر ومهماته دائر اوامرك فرمانده
اولمسنه بادی اولمق اوزه جانب صالح افندی معزول اولوب ماه رجبك بشنجی كونی
مزاج وقت ومصلحته كوره تنسيب ايلدكاری ترسانه امينی احمد اديب افندی ثانياً
كتخدالغه موصول اولدی . (وانما العلم لاربابه * ولاية ليس لها عزل) انتهی .
استانبولده اون قپانی تجارندن حاجی خليل نام كمسنه برچوال ايچنه وضع وحماله
تحميل وخدمتكارينی ترفيق ايله صرافنه كوندرديكی يدی بيك بشيوز غروشی
دارالندوهٔ اشقيا اولان آسمه آلتی نام محلدن كچر ايكن برطاقم حمال وحمال مقوله‌سی
علناً اخذ وغصب ايتديلر .
بومقوله اشقيادن بعضيلری راست كلدكاری خرستيانلردن پوستال اقچه‌سی ديو برر
مقدار آقچه آلورلر وبعضيلری خرستيان دكانلرندن البسه واشيا آلوب بازركان حلال
ايت خوشجه قال ديوب صاوشورلر ونزاع وشماته ايدنلری اعدام ايتدكدن صكره
آهسته رفتار ايله شقالشه‌رق كاور دكلی هپسی بردر طشره‌ده كيلره كيتمزدن اول
بونلری قيرمليدز ديرلر ايدی .
شانی زاده ديركه بومقوله خلاف رضای حضرت پادشاهی حال وحركت لسانه كلش
بعض كيمسه‌نك (يعنی حالت افنديتك) اظهاتبری ضمننده عداوت جميع رعايا كبی
برصورت كوستره‌رك اشخاص مقوله‌سنه ارائهٔ رخصت ايله خلقی اغفال وارباب
شروفسادی دخی بوكونه داد وستاد ايله اشغال ايتمكله خوف قيل وقال غرضی مثللو
حالتدن نشئت ايتمش ايسه‌ده چوق كچميوب يوزه چيقارلمش اراذل واشخاص غلطه
وبك اوغلنده افرنج تجارندن دول متحابه تبعه‌سنه دخی تعدی برله بعضيلرينی جرح
وحتی فرانسه باش ترجمانی وانكلتره سركاتبنی ضرب ايله بعض اشيالرينی غصب
ايتملريله انكلتره ايلچيسی لورد استرانفورد انكلتره تجارتنی قطع وچند روزه قدر
اصحاب تجارتی درعليه‌دن دفع ايتمك اوزره تجارت دكاكين ومغازه‌لرينی سد واخذ

واعطالرینی قطعه تنبیه ایدرك باب عالی‌یه برمفصل وستم آمیز تقریر تقدیمیله اشتکا اظهاریله دول متحابه تجار ومصلحت کذارلرینك تجارت وخدمتلری معطل قالدیغندن بحثله بومعامله دول مذکوره ایله دولتعلیه بیننده برکونه عدم تراضی‌یه بادی‌اوله‌جغنی جانب ریاسته افاده وانها ایلدیکندن قطع نظر اشقیا مقوله‌سنك بویله بی پرواجرکتی استانهٔ علیه‌ده ذخیره وسائر مالزمه ورودینی قاطع واسواق وپازارده بیع وشرایه مانع اوله‌رق موجب قحط وغلا اوله‌جغی رونما ودول مزبوره تبعه‌سی حقنده عن قصد کبی برمعنی کورینه‌جکی هویدا ومخالف رضای حضرت شهریار معدلت فرما اولمقدن ناشی ارباب فسادك اوجاق معرفتیله تأدیب وترهیبی بابنده مقدمجه یوم جمعه جامعده یکیچری اغاسنه وافر عتاب ملوکانه ایله شفاها فرمان همایون شاهانه بیوریلوب غلطه وبك اوغلی واول حوالینك ضبط وربطنه کمال دقت ایلمسی وصایابی دخی قپودان پاشا طرفنه رجبك یدنجی کونی تذکرهٔ قائممقامی ایله تأکید وبیان اولندی. کتخدانك طرفندن دخی ینه بوسیاقده غلطه ویوده‌سنه تذکره ارسال قیلندی. انتهی. مذکور تذکره‌نك صورتی ذیلده (٣١) رقمیله تحریر اولنور.

فرداسی اوجاقلو اغا قپوسنده جمعیت ایله مشورت ایتدیلر. ویریلان قرار اوزره همان اوچ کون مقدم قپان تجارندن حاجی خلیلك اتچه‌سنی قپانلر اورطه‌لری ضابطانی معرفتیله طوتدیریلوب قوللرنده منقوش اولان اورطه نشانلری قطع ایله اغاقپوسنه کتورلدیلر. واقچه کندولرندن استرداد ایله صاحبنه ویرلدکدن صکره یکیچری اغاسی طرفندن بونلر یکیچری دکل خرسز وحیدوددر حقلرنده خرسزجزاسی اجرا اولنمق لازم کلور دیو زندان خاصکیسی وعسس باشی ایله باب عالی‌یه واورادن دخی امثالنه عبرت اولمق اوزره حربه‌جیلر ایله ترسانه‌یه کوندرلدیلر. ایشته بوقدرجق برتربیه ایله براز مدت استانبولده اسایش وامنیت کورلدی.

پاسقالیا کونلرنده خرستیانلرك بعض محللرده جمعیت ایلملری معتاد ایسه‌ده بوسنه روملرك فسادی سببیله تقرب ایدن پاسقالیاده جمعیت ایلملری یساغ ایدلمشدر.

اول اثناده مسلمان قیافتنه کیرمش اولان براولاح سلوری جامعنده نماز قیلار ایکن ارکان صلاتی بیلمدیکی جهتله اشتباه اولنه‌رق طالب علم قیافتنده ایکی رفیقیله برابر طوتلمش ویانلرنده بعض اوراق بولنمش اولدیغی خبری باب عالی‌یه لدی‌الورود روملر هردرلو اسبابه تشبث ایدوب حتی نشر اراجیف ایله اهل اسلام اره‌سنه تفرقه دوشورمك اوزره بویله مسلمان قیافتنده جاسوسلر طولاشدیریورلر دیو فیما بعد کمسه‌نك وحتی توصیه مکتوبلریله طشره‌لره کیدوب کلان طلبهٔ علومك بیله

احوالی تحقیق اولنمدقچه استانبوله کیرملرینه رخصت ویرلمامسی ایچون استانبول قپولرنده اولان قوللق نفراتنه تنبیه اولندی .

حالت افندی هرنقدر اندرون وبیرونی قبضهٔ نفوذینه المش ایسه ده سبب اولدیغی روم فترتی اوزرینه نهایت جزایه چارپیله‌جغنی درك ایتمکله بتون بتون یکیچری متنفذلرینك قوجاغنه دوشمش ایدی . حتی برمجلس مشورتده روملرك اتفاقه قارشو اهل اسلامی دخی اتفاق ایتدرمك مقدمه سیله مقصده کیریشه‌رك اولامرده کیمی مجلوبی وکیمی مغلوبی اولان حضار مجلسك اتفاقی درمیان ایدوب مصحف شریفه ال باصه‌رق بربرندن آیرلمیه جقلرینه یمین ایتمشلردر .

بونك اوزرینه روملرك اهل اسلام علیهنه عقد ایلمش اولدقلری اتفاقه مقابلةً اهل اسلامك دخی بیوکی وکوچوکی اخوت اسلامیه اقتضاسنجه متحد ومتفق اولمق لازم کلدیکندن استانبولده هپ پادشاه بنده سی وبرقپو یولداشی اولان بالجمله وزرا وعلما ورجال دولت وعسکری واصناف امرهمایون ملوکانه موجبنجه اتحاد واتفاق ایتدیکی حکایه اولنه‌رق طشره لرده بولنان مسلمینك دخی بربرینی قرنداش بیله‌رك اتفاق واتحاد وشرع شریف وقانون منیف موجبنجه بیوکلرینه اطاعت وانقیاد ایلملری لزومی طشره ده بولنان وزرایه وسرحد مأمورلرینه یازلدی .

روملرك اتفاقی برغیرت ملیه اوزرینه مؤسس اولوب اتریا اعضاسی بواوغورده مال وجانلرینی میدانه‌قویوب‌غایت فداکارانه چالیشیورلردی . حالت افندینك‌هوادارانی ایله یاپدیغی اتفاقدن غرضی ایسه حفظ جاه واقبال داعیه سی ویقه‌لرینی پنچهٔ سیاست سلطانیدن قورتارمق ملاحظه سی ایدی . (المبنی علی الفاسد فاسد)

واقعا نیچه زماندنبرو افکار اسلامیه یه (تحسبهم جمیعا وقلوبهم شتی) وفقنجه تشتت کلمشیدی . بونك باشلوجه سببی عدل وحقانیته رعایت اولنمامسی قضیه‌سی اولوب حالت افندینك اعدام ضعفا وانعام اقویای اشقیا واد یسنده سالك اولدیغی کریوهٔ ناهمواری بوتشتتی برمرتبه دهاآرتردی . یالکز انك اهل اسلام ارهسنه براقمش اولدیغی آثار تفرقه‌نك ازاله سی خیلی وقته محتاج ایدی . وکندوسنك اعمال وحرکاتی عدالت اسلامیه‌نك خلافی وروزمره وقوع بولان اجراآتی حصول اتفاقه منافی ایکن بودفعه باشی طاره کلمکله اهل اسلامی اتفاقه دعوت ایدیور واجراأت آتیه‌سندن دخی آکلاشیله‌جغی اوزره یکیچری متنفذانی ایله اتفاق واتحاد ایدوبده بووسیله ایله ینه اغراض شخصیه سنی اجرا ایتدرمك ایستیور ایدی . حالبوکه اخلاصه مقرون اولمیان اتفاق لفظیدن ثمرهٔ مطلوبه حاصل اولماز . اتحاد قلوب امت مجرد سیاق

طبیعیده برطاقم اسباب صحیحه‌نك اجتماعیله حاصل اولان برفیض ربانیدر . وبوده براز وقته محتاجدر . یوقسه همان برر مکتوب یازمقله حصول بولماز .
ترشی قورلدیغی کون برشیئه بکزه‌مز . اما ایام‌معینه‌سی ظرفنده اجزای مترکبه‌سی امتزاج ایله برمزاج مخصوص پیدا ایتدکده دماغه خوش کاور . اقسانتو برکسکین ترشی قوردی . لکن بالاده مبسوط اولان تفصیلاتدن آکلاشلدیغی اوزره انك ایچون نه زحمتلر چکدی نه مرتبه اوغراشدی نقدر عمر تلف ایتدی .
ایشته عسکر ترتیبی دخی بویله ترشی قورمق کبی برایشدرکه برطاقم افرادك (اورطه طابوری یا آلای نامیله اجتماعندن برهیئت اتحادیه متشکل وبرمدت قواعد مخصوصه تحتنده تعلیم وتربیه اولنه‌رق برانضباط مخصوص متحصل اولوب لدی‌الایجاب هیئت مجموعه‌سی یك وجود کبی حرکت ایلر . اما نفیر عام صورتیله طوپلانیلان نفراتده رابطه وضابطه اولمیوب ظاهراً مجتمع ومعنی متفرق بولندقلری حالده احتیاج کورلسه انلردن همان برهیئت اتحادیه تشکیل اولنه‌ماز . ویالکز سوز ایله‌انضباط آلتنه آلنه‌ماز .
بو اثناده ایسه ابرائیلده بولنان یکیچری اورته‌سی نفراتیله ضابطانی اره‌سنده حادث اولان تشویشات ایله نفراتك سرحدده ایقاع ایلدکاری تعدیاته دائر ابرائیل محافظی طرفندن وارد اولان تحریرات لدی‌المطالعه استانبولده حاصل اولان اتفاقدن بحثله نصیحتنامه کوندرلمشدر . شویله‌که : بویله وقتده مسلمانم دینلر چوق بیوك اوجقلو وسائر هرنه کروهدن اولور ایسه اولسون بن شویم بن بویم دیمیه‌رك جمله‌سی یکوجود اولوب بربرلریله قرداش معامله‌سی ایلمك وبو تقریبله اهل‌اسلام کندو دشمنلرینه اتفاق اسلامیتدن حاصل اولان قوت وشجاعتی کوسترمك لازم واستانبولده بومقصد حاصل وجمیع ممالك محروسه‌ده حصولی مطلوب اولدیغی جمله اهالی وعسکری‌یه افاده ایله امت محمدی جلب ایده‌جك وغیرت وشوقه کتوره‌جك وسیله‌لری تحصیله همت وتألیف قلوب ایله توفیق میان اسلامیانه غیرت اولنمق سیاقنده ابرائیل محافظنه قائمهٔ سامیه یازلمشدر . هیهات هیهات حالت افندی صوغوق تیمور دوکه یوردی .

* مصراع *

پند وکوش هوش نباشد چه سود حسن مقال * من لم یستضیء بمصباح لم یستضیء باصباح

بالاده بیان اولندیغی اوزره افلاق وبغدان سرعسکری معیتنه کوندرلمك اوزره یکیچری عنوانیله بشبیك عسکر یازلمسی یکیچری اغاسنه امر اولنمش ایدوکنه

مبنی استانبولك اصنافندن و سرسری طاقمندن یکیچری نامیله و بش اورطه اعتباریله بشبیك نفر جمع اولنوب رجبك اون اوچنجی اثنین کونی ماونه‌لر و اسکدار قایقلری ایله بیوك دره‌یه کوندرلدیلر . بونلر ایسه دیرتی حشرات مقوله‌سی اولدقلری حالده اوزرلرنده یکیچری عنوانی اولدیغنه بناءً سائر نفیرعام عسکرینك جسارت ایده‌میه‌جکلری فضاحتلره جسارت ایدر اولدقلرندن بشکطاشده کائن حالت افندی یالیسنی کچدکدن صکره اورته کویدن یوقارو بالجمله رعایا یالیلرینی تفنك قورشونیله قالبور کبی دلیك دشیك وبونجه ابنیهٔ نفیسه‌یی خراب ایدرك کوجله بیوك دره‌یه واروب تهیئه اولنان تجار سفینه‌لرینه ارکاب اولنه‌بیلدیلر .

بوزجه اطه راهبی یورکی ودامادی استراتی وباجاجی ظفیری اوچ نفر اوغللری و زوجه‌لری ایله برلکده فرار ایدوب انجق استراتی براز اشیا قاچرمق ایچون کیرو قاله‌رق بشقه برقایغه بنرایکن اله کچورلمش و یناکی نام روم قپودانی وسفینه طائفه‌لری انك اخذ و کرفتنه ممانعت ایلملریله انلر دخی طوتیلوب جمله‌سی استانبوله کوندرلمش اولدیغندن کذلك رجبك اون اوچنجی کونی استانبول وغلطه وارناود کوینده مواقع متعدده‌ده اعدام اولندیلر .

ینه اول کون بشکطاشده ساکن روم طائفه‌سندن اولوب سرای همایون واکثر کبار ایله اخذ واعطاسی اولان چوقه‌جی اندون جیرو وارناود قریه‌سنده ساکن اولان برادری وینه چوقه تجارندن بلاطه‌ده ساکن چالیق اوغلی و بونلره مماثل دیکر التی نفر روم مجمع ناس اولان محللرده برر برر قتل اولندیلر . اندون جیرو باب عالیدن مقتله کیدرکن بلند آواز ایله سزبزی اعدام ایتمکله ملتمزك الندن قورتیله جقمیسکز مثللو سوزلر سویلیه‌رك اظهار مافی‌الضمیر ایلمشدر .

وینه اول کون ایپسلانتی زاده‌لرك اقرباسندن اولوب دیوان همایون ترجمانی بولنان قسطاکی بك اعدام قیلندی . شویله‌که : کندو کبی اتریا اصحابندن بعضیلرینه کویا نصح و پند کونه کاغدلر یازمغه مستندی‌اولان‌حالت‌افندی‌طرفندن (کدی‌یه جکر اینانمه) مثانجه مأمور اولدیغنه مبنی ممالکتین طرفنه یازمش اولدیغی کاغدلرده بویله بی‌وقت وضع وحرکت کار عاقلمیدر بونك شمدی موسمی‌میدی کبی ذوالجهتین سوزلر درج ایتمش اولدیغی جهتله ملعنتی آچیغه چیقه‌رق رجبك اون اوچنجی کونی کتخدا بك کندوسنی چاغردوب بویازدیغك کاغدلرده بولاقردیلر ندردیو مؤاخذه ایتدکده هر اسانك برشیوه‌سی وحق‌تعبیرده برکیفیت مخصوصه‌سی اولدیغندن بحثله تأویل کلامه قالقشمش ایسه‌ده مفید اولمیوب همان برموجب فرمان عالی سمور کورکی و سمور قپاجی و هیئت مخصوصه‌سی ایله آلای کوشکی پیشکاهنده قتل ایدلدی واوچ کون میدانده ترك ایله امثالنه عبرت کوسترلدی .

استانبولك روم بكزادهلرندن نصب اولنه كلان ديوان همايون ترجمانلرينك صوكى ايشته بوقسطاكيدر . انك شمع حياتى پف كردهٔ فنا اولديغى كون فنارلو صنفنك دخى موملرى سوندى . زيرا اندن صكره فنارلولرك استخدام اولنمامهلرى تصميم اولندى .

رجبك اون دردنجى كونى دخى دريا ترجمانى خنجرلى زاده ميخالاكى ويورغاكى ماوروقورداتو قتل اولنمشلردر .

الحاصل بو اثناده روملرك حقلرنده شدت ايله معامله اولهرق سررشته ويرنلره امان وزمان ويرلميوب همان اعدام اولنورلردى . لكن انلرك قلاصده وموره ده اللرينه دوشن عجزهٔ اهل اسلامه ايتدكلرى اشكنجهلره نسبتله كوردكلرى شدت پك اهون ايدى . انلرك بوافعال وحشيانهلرينه سبب دخى كروه رهبانك تعصبيدر . شريعت اسلاميه سيف ايله ميدانه چيقمش ايكن بيك اوچيوزسنهدنبرو اهل اسلامدن اومثللو معاملات وحشيانهنك صادر اولمامسى دخى دين اسلامك رهبانيت بليهسندن آزاده اولمسيدر .

ملك بك فنارلولرك خيانتلرينى بيان ايتدكدنصكره ديركه اوتوز التى سنه سنده انلر دخى باشلرينى سيف سياستدن قورتارهمديلر ايسهده چه فائدهكه بونجه قانلر دوكيلوب وبونجه قضالرك ذكور ونسوان وصبيانى پايمال اولوب اسپانيولرك عربلره ايتدكلرى ظلم وستمدن زياده اولهرق انلرك مورهده كوردكلرى جور وغدرك بيانى موجب ملال اولور . انتهى .

كلهلم شمدى موره وقوعاتنه .

* موره رعاياسنك عصيانى *

صناديد روم هريرده (بيضهٔ سرخ) پاسقاليه كيجهسى بغتةً اهل اسلام اوزرينه هجوم ايله جملهسنى افنا ايتمك ومقدمات فساد وفتنهلرى نتيجه بخش مرام اولماز ايسه مقام اعتذارده تپهدلنلى على پاشانك تحريكندن بحثله بوجنايتى بتون اكا يوكلتمك اوزره بينلرنده قرار ويرمشلر . وبو سرى لازم كلنلره تعليم ايچون مورهنك قصبه وقريهلرينه پاپاسلر كوندرمشلر انلردخى ايفاى وظيفه ايله بوسرىوقت معيندن اول كمسنهيه افشا ايتمامك اوزره رعايايه يمين ايتدرمشلر . فقط قضارا ظهور ايدن ارخوس وقعهسى وقت موعوددن اول روملرك سوء نيتلرينى ميدانه چيقارمشدر .

شويلهكه: بالاده بيان اولنان قلاوريطه وقعهسى جوارندهكى اهل اسلامهبادىٔ انديشه اولهرق بعض قصبات وقراده قلت اوزره بولنان اهل اسلام احتياطا جوارلرندهكى

قلعه‌لره چكلمكه باشلامش اولدقلری حالده انابولی قلعه سی پیشكاهنده ایكی بوچق ساعت مسافه ده واقع ارخوس قصبه سی اهل اسلامی الفتاری اولان روملردن سوء قصدلرینی طویوب اشتباه اوزره ایمشلر . اشبو اوتوز التی سنه‌سی جمادی‌الآخره‌سنك اون ایكنجی كونی انابولی سكاننده ن یكیشهرلی ایبش وحایطه حسن نام كمسنه‌لر مجمع رعایا اولان بازارده كزرلر ایكن مستانه پشتو بوشالتملریله روملر باسقالیه كیجه سی فعله كله‌جك ایش سررشته ویرمش ظننه ذاهب اوله‌رق درعقب درون قصبه‌یه فرار ایدوب جبال وتلالده مترصد وقت موعود اولان مسلح رعایادخی میدانه چیقیویرمشلر .
روملرك بو وجهله سوء نیتلری ظاهر اولیجق اهل اسلام بتون بتون مسلوب الامنیه اوله‌رق همان قلعه‌یه چكلمك اسبابنه تشبث ایتدكلرنده قوجه باشیلر متجاهلانه میدانه چیقوب بو حركتك اصلی ندر سزكله ابا عن جد حقوقمز وار حقكزده سوء معامله خاطره كلمز فقط بو كونلر جزیره‌ده تپه دلنلی اغواسیله ظهور ایدن اشقیا قضامزه تعدی ایتمسونلر دیو لاجل المحافظه معتمد براز رعایایه بصیرت اوزره اولملری تنبیه اولنمشیدی بو جمعیتك اصلی بودر دیو تغلیطه قیام ایلمشلر ایسه‌ده ارتق ایشك تأویل كوتورر یری قالمدیغندن جمادی‌الاولانك اون طقوزنجی كونی ارخوسك اهل اسلامی قصبه‌یی ترك ایله انابولی قلعه‌سنه كیرمشلردر .
ایشته بو حادثه موره اهل اسلامنك تیقظنه سبب اولمشدر . یوقسه روملر بر كون بغتةً كافهٔ اهل اسلامی امحا ایده‌بیله‌جكلر ایدی اولوقته قدر روملر جمعیت ایله بر قلعه‌یه تعرض ایتمیوب یالكز قریه‌لرده وطاغلرده وصحرالرده كشت وكذار ایله ابنای سبیله ایصال خسار ایتمكده ولدی الاستخبار طرابولیچه‌دن وانابولیدن سوق عسكر ایله جمعیت اشقیا تارومار ایدلمكده ایدی . اما بوندن صكره موره رعایاسی هر طرفده اعلان عصیان ایله قلعه‌لری حصر وتضییق ایدر اولدیلر .
الحاصل موره قوجه باشیلری جابجا رونما اولان آثار اختلالی تپه دلنلینك تحریكنه حمل ایله پرده ارقه‌سندن خیال اوینا درجه‌سنه اهل اسلامی اغفال وبر وجه بالا یانیه متصرفی پاشو پاشانك ارماتولی فرقه‌سی طرزنده سلاحلاندردیغی روملر صانكه نواحی‌یی محافظه یوزنده بوله‌رق بعض قرایه ایصال خسار ایدن عساكر اسلامیه ایله مقاتله وجدال ایتمكده ایكن اوپرده‌نك ارقه‌سندن وبو مجادله‌لرك اره‌سندن روملرك طرف طرف دولته قارشو مسلحا عصیان وطغیانلری ظهوره كلمشدر . وجزائر سبعه‌ده وسائر طرفلرده بولنان یونان فراریلری درعقب موره‌یه طوپلانه‌رق مورهنك هر طرفنده آتش اختلال وعصیان دفعةً علوكیر اولمشدر .
یانیه سرعسكری خورشید پاشا شمدی خواب غفلتدن اویاندی . كرك كندوسنك

وكرك مقدما كتخداسى وقريب العهدده موره واليسى اولان سيد محمد پاشانك ذى‌قيمت اشيالرى وحرم وجاريه‌لرى هپ طراپوليچه‌ده ايدى . نه چاره‌كه خورشيد پاشا سرعسكر ومحمد پاشا انك معيتنه مأمور اوله‌رق ايكيسى دخى يانيه اردوسنه باغلو اولوب كندو حرملرينه بيله امداد ايده‌ميورلردى . فقط موره‌نك اختلالى تبين ايتدكده خورشيد پاشا طرفندن محمد پاشانك كتخداسى ورامز پاشا يكنى اولان قپوجى باشى مصطفى بك اوچبيك بشيوز قدر عسكره باشبوغ نصب اولنه‌رق طراپوليچه‌يه كوندرلمشيدى .

مصطفى بك روم ايلى سواحلندن قايقلر ايله موره قستلنه عبور واوراده سيروزى يوسف پاشا ايله ملاقات وايكى كون توقف ايله اكمال لوازمات ايتدكدن صكره وستيچه طرفنه عزيمت ووستيچه قصبه‌سنه وصول ايله ايكى ساعت محاربه‌دن صكره يورويش ايله قصبه‌يه كيرمش واشقيادن ايكيوز قدرى تلف اوله‌رق باقيسى استيمان ايتمشدر . واورادن كردوس قصبه‌سنه واروب اوچ ساعت‌قدر محاربه‌دن صكره كذلك يورويش ايله قصبه‌يه كيرمش واشقيانك اوچيوز قدرى تلف اوله‌رق باقيسى استيمان ايلمشدر . بعده جمادى الآخره‌نك اوچنجى اثنين كونى على السحر ارخوس قصبه‌سنه هجوم واقتحام والتيوزدن زياده اشقيانى اعدام ايله مظفر اولمشدر . اوزمان دعواى مردى ايله ميدانه چيقوب صوليچه وچامليچه سركرده‌لرندن معدود اولان پوپولينا نامنده مشهوره ومكاره برروم قاريسنك اوغلى بومعركه‌ده بولنه‌رق ديكر بعض رؤساى اشقيا ايله برابر تلف اولمشدر . بعده مصطفى بك انابولى قلعه‌سنه كلدكده محصور بولنان اهل اسلامه تازه حيات كلوب اظهار شادمانى ايدرك تبريك غزا ايله برابر (طراپوليچه‌ده بارنمق مشكلدر اوراده كى حرملرى بورايه نقل ايديكز انابولى وارخوس اوه‌سنى ضبط واطرافده كى قريه‌لرى استيلا وذخيره‌لرينى جمع ايله قلعه‌يه نقل ايدرز عسكر واهالينك بالسهوله اداره‌سى قابل اولور) ديمشلر ايدى .

وفى الواقع اوزمان حسن تدبير طراپوليچه اهاليسنى انابولى‌يه ياخود بادره‌يه نقل ايتمك ايدى . لكن مصطفى بك نفسنه بهادر برذات اولديغى حالده اهل رأى وتدبير اولمديغندن بواخطاراتى اصغا ايتميوب ارخوس قصبه‌سنده انجق يدى كون اقامت ايتمش وبواثناده طراپوليچه‌دن ايكى بيك قدر عسكرله معيتنه كلان مزستره آلاى بكيسى محمود بكى بالاستصحاب طراپوليچه‌يه كيتمشدر . حالبوكه انك طراپوليچه‌يه دخولندن صكره موره‌نك على العموم رعاياسى اعلان عصيان ايله موره‌ده‌كى قلعه‌لرى وعلى الخصوص طراپوليچه‌يى دائراً مادار حصر واحاطه ايتدكارندن مصطفى بك عسكريله برابر طراپوليچه‌ده محصور قالمشدر . كلهلم سيروزى پاشانك احوالنه .

(خورشيد)

خورشيد پاشا سرعسكرلكله يانيه اردوسنه واروب ايشنه الويرميان وزرايى منصبلرينه دفع ايتديكى صره‌ده كويا يوسف پاشا تپه‌دلنلى ايله متفق اوله‌رق اردوسندن كاه‌سز طوپ آتارمش ديو غمز وسعايت اولنوب خورشيد پاشا دخى صافدل اوله‌رق بويله اصلسز سوزلره الدانور بر ذات اولديغندن يوسف پاشايى دخى منصبى اولان اغريبوزه كوندرمشيدى .

يوسف پاشا موجود معيتى اولان عسكر ودائره‌سى خلقى ايله يانيه اردوكاهندن حركت و پروزه واينه بختى جاده‌سيله اغريبوزه عزيمت ايليوب اينه بختى قلعه‌سنه تقرب ايتدكده موره نيم جزيره‌سى رعاياسنك اعلان طغيان ايلديكى وبادره قلعه‌سنك محصور اولديغى كندوسنه اخبار ايله استمداد اولنديغندن بوايشى اهم بيله‌رك موجود معيتى اولان عسكرى اوفق قايقلر ايله اينه بختى قستلندن موره قستلنه امرار ايله بالذات بادره‌نك امدادينه سكرتمش وبادره پيشكاهنده بالمحاربه جمعيت اشقيايى طاغتمش وبش قطعه طوپلرينى اغتنام ايله بادره قلعه‌سنه وضع ايتمش‌در . اينه بختى محافظى قپودان اسبق حسن پاشا اوزمان يانيه اردوسنده بولنمغله اينه بختى قلعه‌سنده متسلمى بولنان فره‌جكلى امين اغا وار ايدى اشقيا ايسه بواثناده هرطرفى صارمش اولديغندن كرك اينه‌بختى قلعه‌سى وكرك اينه بختى قستللرى اهاليلرى ذخيره‌سزلكدن بيتاب اولمشلر ايكن يوسف پاشا چاپول طريقيله اطرافدن خيليجه ذخيره جمع ايدرك بونلرى دخى مضايقه‌دن قورتارمش وبالجمله موره رعاياسى طغيان ايتمش اولديغندن بهمه‌حال درت بش بيك عسكرك لزوم ارسالنى باشقه‌جه خورشيد پاشايه بيلدرمش ايدى .

خورشيد پاشا دخى موره‌نك كسب اهميت ايلديكندن بحثله اوچبيك بشيوز نفرله اورايه مصطفى بكك كوندرلديكنى وموره واليسى محمد پاشانك دخى عساكر كليه ايله كوندريله‌جكنى باب عالى‌يه انها واورايه برمقدار اولاد فاتحان عسكرينك كوندرلمسنى استدعا ايتمشيدى . چونكه اولوقت طشره‌لردن نفير عام صورتيله جمع وسوق اولنان عسكرده انضباط اولمديغندن ايشه يارامازلر ايسه‌ده سلانيك ايالتندن اخراج اولنان اولاد فاتحان عسكرى سائرلره نسبتله مضبوط اولدقلرندن اولدقجه ايش كورورلردى . بناءً عليه خورشيد پاشا بونلرك موره‌يه كوندرلملرينى عرض ايتمشيدى .
وكلا نامنه اولان آدملر ايسه هنوز موره‌نك اهميتنى آكلامامش اولدقلرى حالده مطمح نظر دولت يانيه ايشنك برآن اول بتورلمسندن عبارت اولديغنه مبنى اولاد فاتحان عسكرينك شمديلك يانيه جهتنده استخداميله ايلروده ضرورت مس ايدرسه كوندريله‌جكى وموره ايچون اناطوليدن عسكر ترتيب اولنه‌رق سوق وايصاللرى تعجيل اولنمقده ايدوكى بيانيله رجبك اون دردنجى كونى قائممقام پاشا طرفندن

خورشید پاشایه جوابنامه یازلدی . وموره‌ده واقع قلاوریطه قضاسنده اولان بیوك کلیسانك وکیللرندن استانبولده فنار قپوسنده پطریقخانه اتصالنده اولاده قوناغی تعبیر ایتدکلری خانه‌ده ساکن راهبلر بوستانجی باشی محبسنه قالدیرلدی .

الحاصل الك زیاده واجب الاعتنا اولان موره مسئله‌سنك اهمیتنی ابتدا خورشید پاشا اکلامدی صکره کندوسی اکلادی اما وکلایه اکلاده‌مدی بوجهتله موره عصاتی میدانی خالی بولوب طرف طرف اثارهٔ غبار فساد وفتنه ایدرك آز وقت ظرفنده موره ایشی دکل اولادفتحان بلکه بتون یانیه اردوسی حرکت ایلسه اوکی آلنه‌میه‌جق راده‌یه وارمشدر . کله‌لم اناطولی طرفندن ترتیب اولندیغی بیان بیوریلان عسکر بحثنه .

اواخر جمادی الا خره‌ده قیصریه متصرفی میرمیراندن حسن پاشایه قیصریه سنجاغی عهده‌سنده قالمق اوزره رتبهٔ وزارتله انابولی قلعه‌سی محافظلغی توجیه ومعیتنه تکه وحمید وآیدین سنجاقلرندن ایکی بیك نفر ترتیب ایله انطالیه ایسکله‌سندن سفینه‌لره ارکاباً موره‌یه سوق اولنملری اراده بیورلمش و بوعسکر جمع ایله انطالیه ایسکله‌سنه ایندیرلمش ایدی . حالبوکه اوراده بوقدر عسکرك نقلنه کافی سفینه بولنمدیغندن تکه متصرفی لزومی قدر سفینه کوندرلمسنی ردوس متصرفی یوسف بکه یازمش . او دخی سفینه تدارکیله عسکر نقلی ارادهٔ سنیه‌یه موقوفدر و بوعسکرك موره‌ده قنغی ایسکله‌یه نقل اولنه‌جغنی بیلنمك لازمدر دیو جواب ویرمش وتکه متصرفی اقتضاسنی باب عالیدن صورمش . قائممقام پاشا دخی ایشی یوسف بکه احاله ایله عسکرك انابولی ایسکله‌سنه چیقه‌چغنی بیلدرمش وحسن پاشانك همان دائره‌سنی تنظیم ایله ازمیره کلوبده اورادن بحراً انابولی‌یه یتشمسی ایچون امر ویرمش ایدی . لکن بویله برمهم ایش مخابره‌ده طولاشوب عسکر ایسه انطالیه ایسکله‌سنده بکلر یونان اشقیاسی دخی موره‌ده درلو خباثتلر اجرا ایلر ایدی .

حسن پاشانك ازمیره کلك اوزره هنوز قیصریه‌دن حرکت ایلمش اولدیغی خبری رجبك یکرمی اوچنجی کونی استانبوله وصول بولدی . اوصره‌ده روم قورصانلری آقدکزه چیقوب طریق بحریده امنیت قالمدیغی جهتله انطالیه‌ده‌کی عسکر انابولی‌یه کوندریله‌مدی . ازمیر حوالیسنده دخی امنیت منسلب اوله‌رق فساددن خوف اولندیغنه وصاروخان متصرفی بهرام پاشا آقدکز بوغازی محافظه‌سنه مأمور ایکن بوغازه ورودنده براً یکیشهر طرفنه کیتمك اوزره مأمور قیلندیغنه مبنی حسن پاشانك مأموریتی ازمیر محافظه‌سنه تحویل اولنمش وانطالیه‌ده‌کی عسکر دخی ازمیر حوالیسنده استخدام اولنمق اوزره آلیقونیلوب بهرام پاشامعیتنه دخی اناطولینك مناسب محللرندن مجدداً عسکر ترتیب قیلنمش در .

ایشته اناطولیدن ترتیب اولندی دینلان عسکر بروجه بالا انطالیه‌ده‌کی عسکر ایدی کوندریله‌مدی . یرینه بشقه عسکر ترتیب اولندی بونلر آقدکز بوغازینه کله‌جك واوورادن براً سلانیك کورفزینی طولاشه‌رق یکیشهره واره‌جقده صکره موره‌یه امداد ایده‌جك ایدی . موره اختلالی ایسه کوندن کونه کسب شدت ایله اطرافه سرایت ایلمکده ایدی .

شویله‌که : موره اختلالیله اوغراشیلور ایکن درعقب اغریبوز رعایاسنك دخی ایاقلانمش اولدقلری واغریبوز محافظی سیروزی یوسف پاشا اینه‌بختی قستلی طرفنده بولنمغله اغریبوزه کیتمسی خورشید پاشا طرفندن کندوسنه اشعار اولنمش ایسه ده بعض اعذاره بناءً هنوز یرندن حرکت ایتمدیکی خبری لدی الورود همان یوسف پاشانك محل مأموریتنه کیتمسی ایچون کندوسنه رجبك یکرمی التیسی تاریخیله مورخا قائمهٔ سامیه یازلدی .

کیمسه‌نك کیمسه‌دن خبری یوق همان یوسف پاشا محل مأموریتنه کیتسون دیو امر ویریلیوردی . یوسف پاشا ایسه بروجه بالا اغریبوزه کیدرکن اینه‌بختیده قالوب حسبةً لله محصور اولان مسلمینی تخلیص ایچون موره طرفنه عبور ایله بروجه بالا بادره‌یی محاصره‌دن قورتارمشدر .

الحاصل یوسف پاشا اغریبوزه کیده‌مدیسه‌ده قلاع اربعه‌یی یعنی اینه‌بختی قلعه‌سیله اینه‌بختی کورفزی اغزنده بولنان اینه‌بختی قستانی وانك قارشوسنده واقع موره قستانی وبادره قلعه‌سنی تخلیص ایله اینه‌بختی کورفزینك امنیتنی استحصال خصوصلرنده حسبی اوله‌رق کوزل خدمت ایتمشدر . بناءً علیه یوسف پاشانك اشبو قلاع اربعه محافظه‌سنده براغلمسی نیازینه دائر اهالیٔ اسلامیه‌سی برمحضر تنظیم وبرنچه سفینه‌سیله وپروزه طریقیله خورشیدپاشایه تقدیم ایتدکلرنده بویله تصادفی اوله‌رق وقوعبولان خدمت وغیرتی خورشیدپاشانك موجب ممنونیتی اوله‌رق کندوسنه تلطیفنامه کوندرمش ودردولته توصیه ایتمش وباب عالیدن دخی خدمتی تقدیر اولنه‌رق قلاع اربعه محافظه‌سنده قالمسی ایچون امرنامه کوندرلمشدر .

بعده خورشید پاشا سابقا کتخداسی وحالا موره والیسی اولان کوسه محمد پاشایی میرمیراندن اولونیه متصرفی عمر پاشا ایله برلکده ترحاله اوزرندن موره‌یه سوق واعزام ایتدیکی اثناده تفنکجی باشیسی انجه بیراقدار اوغلی محمد اغانی سکزیوزنفر ایله یوسف پاشا معیتنه کوندرمش ومحمدپاشا ایله برلکده موره‌یه دخول ایله طرابولیچه‌نك استخلاصنه غیرت ایلمسی ایچون کندوسنه تحریرات یازوب اکا ویرلمك اوزره محمد پاشایه بشیوز کیسه اقچه دخی ویرمش ایدی . یوسف پاشا دخی قلاع اربعه‌ده برر

مقدار مستحفظ براغوب باقی عسکرینی بالاستصحاب محمد پاشا ایله ملاقات ایلمك اوزره اینه بختی اوزندن صالونه طریقیله لوادیه‌یه طوغری حرکت ایلمشیدی . لکن محمدپاشا ایله بولشه‌مدی وبشیوزکیسه‌یی دخی الەمدی . چونکه اول اثناده آتش عصیان قول‌قول اوله‌رق برقولی ترحاله دربندلرینه صارمش وبرقولی یانیه نواحیسنه کیرمش ایدی . حتی کوسه‌محمدپاشا ترحاله دربندلرنده اشقیا محاربه‌سنه طوتلمشیدی . شویله‌که : محمدپاشا طرفندن خلال‌رجبده دومکه ایله ازدین اره‌سنده واقع دربندلر اوزرینه سوق اولنان عسکر اشقیا ایله چارپشوب برازکه قولاق آلدقدن صکره محمد پاشا ازدینه ایکی ساعت مسافه‌ده واقع قوستالکیش‌نام قریه ایله الامان کوپریسنده اولان اشقیا اوزرینه هجوم‌ایله جمعیتلرینی‌طاغتمش وتحصن ایلدکلری‌طوپراق قلعه‌یی ومتربسلرینی ضبط وبرجوغنی اتلاف ایتمکله بقیة السیوفی اوراده بولنان کوله دوکیله‌رك تخلیص جان ایتمشدر . بومحاربه‌ده لوادیه قپتانی کیریاقو ایله دیکرسوز صاحبلرندن وپاپاسلردن بعضیلری تلف اولمشدر .

بعده محمد پاشا برقاچ سرکرده‌لری صالونه طرفنده مجتمع اولان اشقیا اوزرینه سوق ایدوب عمرپاشایی‌دخی بشقه‌جه برقول‌اوله‌رق غرادینه طرفنه‌کوندرمشیدی . بونلرراست کلدکلری عصات ایله جنك ایدرك ایارولیوب عمر پاشا قولی قره طاش قریه‌سنی ضبط ایتمش وغرادینه خانی قربنده واقع‌قلعه‌لو کلیساده متحصن اولان اشقیانك جمعیتنی طاغتمش اولدیغی خبری شعبانك یدیسنده درسعادته وصول‌بولمش وموجب محظوظیت سنیه اولمش در .

اندن صکره محمد پاشا اغریبوزه تابع بادره‌جق‌قضاسنده مجتمع اولان اشقیا اوزرینه واروب جمعیتلرینی طاغتمش ولوادیه اوزرینه حرکت ایتمش ایسه ده نهایة الامر دوچار انهزام اوله‌رق ازدینه عوت ایلمشدر .

بونك اوزرینه یوسف پاشا دخی عودت ایله همان قلاع اربعه محافظه‌سنه غیرت ایلدیکی صره‌ده بادره‌یه طریق جبالدن یکرمی درت ولب دریا اولان جاده‌دن اوتوزسکز ساعت مسافه‌سی اولان لالا قصبه‌سنی اشقیانك حصروتضییق ایلدکلرینی لدی التحقیق عسکرینك برمقدارینی بادره محافظه‌سنه ترك ایدرك سکز یوزقدرتوانا عسکر ایله اواسط شعبانده حرکت ایله لالا امدادینه یتشمش واشقیا ایله محاربه ایدرك جمعیتلرینی‌طاغتمشدر . بومحاربه‌ده لالا اهالیسی پك چوق‌مردلك ایتمشدر . حتی ایچلرندن برقیز پیش‌رو مردان وغا اولوب مردانه جنك ایدرك وافراشقیایی قتل ایتمشدر . یوسف پاشا انك بوشجاعتنی‌تحسین ایله تزوج ایدوب ذکورواناث چند اولادینه والده اولمشدر . لالا اهالیسیله مقدما بورایه هجرت ایلیان غستون

(اهالیسی)

اهالیسی یکرمی بیکدن زیاده نفوس اسلام اولدقلری حالده یوسف پاشا جمله سنی الوب خلال رمضانده بادره‌یه کتورمشدر .

بو اثناده قلاوریطه‌لی یکمزا نام رئیس اشقیا بیک بشیوز قدر اشقیا ایله بادره‌یه هجوم ایتدکده مقابله‌سنه یوسف پاشانك سوق ایلدیکی عسکر مظفر اوله‌میوب رجعته مجبور اولمشدر . وبوصره‌ده عصیان واختلال توسع ایدرك طرق ومعابر مسدود اولمغله یوسف پاشا بادره‌ده عنایت الهیه‌یه منتظر اولوب قالمشدر . یوسف پاشا پدری اسمعیل بکدن موروث اولان حمیت اقتضاسنجه غیورانه حرکت ایدیوردی . چه فائده‌که پدرینك قوتنه مالك دکل ایدی . اکر پدری برحیات اولسه اون بش یکرمی بیك قدر قیرجه‌لی واولادفاتحان عسکریله بورایه‌کله‌رك بوآتشی‌سوندیره‌بیلوردی . یوسف پاشا ایسه رتبهٔ وزارتی حائز اولدیغی حالده برایکی بیك عسکرله شوراده بوراده طولاشیوردی . اسمعیل بك وفات ایتدکده عهده‌سنده بولنان برچوق یرلر طوغریدن طوغری‌یه تحت اداره‌یه النه‌رق خزینه‌جه خیلی منفعت حصوله کلوب بودخی موجب محظوظیت اولمش ایسه‌ده انك وفاتیله زائل اولان قوهٔ عسکریه‌نك یرینه بشقه برقوت قونیله‌مدیغی جهتله دولت شمدی بوآتشی باصدرمقدن عاجز قالیوردی . حالت افندی مسلکنك مضرتلری بویله برر برر میدانه چیقمغه باشلامشدر .

موره مأمورلرندن اولان سیواس والیسی وزیر سلیمان پاشا موره والیسی محمد پاشا ایله برلشمك اوزره اول اثناده ازدینه کیدرکن اثنای راهده عصات قارشولیوب لدی‌المحاربه عساکر اسلامیه غالب کله‌رك اشقیانك خیلیسنی تپه‌له مشلر وبرمقدار حیوان وسائره اغتنام ایلمشلردر . لکن هرنه طرفه حرکت اولنسه محاربه‌سز کچمك ممکن اولمدیغی جهتله هپ یوللر مسدود حکمنده بولنمشدر .

تپه‌دلنلی علی پاشانك حالا یانیه قلعه‌سنده طیانوب طورمسی‌دولته داغ درون ایدی . حتی بواثناده علی پاشانك روملر ایله تعاون وتناصر ضمننده عادتا تنصر ایلمش اولدیغنه دائر توارد ایدن حوادث کاغدلرندن بری خورشید پاشایه ارسال اولنوب بوکاغد برتقریبله یانیه قلعه‌سی درونده بولنان مسلمان ارناودلره ایصال اولنسه انلر بونی قبول ایتمیه‌رك طیشارویه چیقارلر وعلی پاشانك قوتی آزالور دیواشعار واخطار بیورلمشیدی . حالبوکه موره عصیانی ایلرولیه‌رك یانیه ایشی چوق کیرو قالمشیدی .

بروجه بالا محمد پاشانك ازدینه عودت ایلدیکی اثناده اشقیا قورصانلری غلوس پیشکاهنه کله‌رك اجرای ملعنت ایتمکده ورعایانك فسادی کوندن کونه آرتمقده

اولدیغی جهتله ترحاله متصرفی محمود پاشا غلوسك محافظه‌سنه سكرتمش و متعاقبا فساد واختلال یكیشهر وسلانیك سمتلرینه سرایت ایلدیكندن امداده محتاج اولدیغی سرعسكر پاشایه واودخی دردولته انها ایتمش ایدی . ایشته بواثناده برطاقم اشقیا ولستین قضاسنه‌دخول ایله غلوسدن یكیشهره كیدن جاده‌نك امنیتنی ساب ایلمش اولدیغنه مبنی محمود پاشا طرفندن سوق اولنان قوهٔ عسكریه بالمحاربه غالب كله‌رك اشقیانك جمعیتی طاغلمش وبرخیلی اسیر وبرطوپ ایله یكرمی صندق جبخانه‌لری اخذ واغتنام ایدلمش اولدیغی خبری رمضانك یدنجی كونی درسعادته كلمشدر .

ینه اول اثناده محمود پاشا ترحاله سنجاغی داخلنده عصیان ایدن قریه‌لر رعایاسی اوزرینه بالنفس حركت ایله جمعیتلرین طاغتمش وغلوسی محاصره ایدن اشقیانك كیمنی قتل وتدمیر وكیمنی اسیر ایدرك طوپلرینی اخذ ایله غلوس قلعه‌سنی محاصره‌دن تخلیص ایتمش‌در . وبواختلاللرده یكیشهر فنار مترهپولیدینك مدخلی اكلاشامغله انی دخی توقیف ایلمشدر . مؤخرا باب عالیدن وارد اولان امر اوزره مترهپولید مومی الیه اعدام ایله سرمقطوعی استانبوله كوندرلمشدر .

خورشید پاشانك انهاسی اوزرینه كندوسنك كتخدالق وكالتی خدمتنده بولنان خواجكان دیوان همایوندن علی نامق بك عهده‌سنه اوائل شوالده رتبهٔ وزارتله انابولی محافظلغی توجیه وبیك بشیوز نفر ایله سریعاً انابولی‌یه وارمسی امر اولنمشدر .

لكن موره‌دن یانیه‌یه‌قدر اولان یرلرك رعایاسی كافهٔ ایاقلانمش وثغور ومسالك هپ قپانمش اولدیغندن تداركات كلیه‌یه احتیاج كورلدیكنه مبنی اشقودره متصرفی مصطفی پاشانك بالنفس عساكر كلیه ایله كاوبده یانیه‌دن موره‌یه قدر اشقیانی تأدیب ایلمسی لزومی خورشید پاشا طرفندن انها اولنمغله شوالك اون ایكنجی كونی مصطفی پاشانك اویولده مأموریتنی متضمن امر عالی اصدار ومعیتنه براورطه طوپجی تسیار قیلنمشدر .

بواثناده قرمان والیسی اولان ابوبكر پاشا وشجعان وزرادن بهرام پاشا وسابقا آقدكز بوغازی محافظی علی شفیق پاشا وچوروم متصرفی علی پاشا دخی موره جانبنه مأمور بیورلمش وروم ایلینك صول قولنده بولنان بالجمله حرب وضرب اصحابی یانیه وموره طرفلرینه سوق اولنمق اوزره اوامر علیه اصدار ایدلمش‌در . بهرام پاشا ایسه اول اثناده ایونورز نیم جزیره‌سنده تجمع ایدن اشقیانك تأدیبیله مشغول اولدیغندن انك موره جانبنه عزیمتندن صكره بوحوالی ایچون بشقه‌جه عسكر ترتیب اولنمشدر .

بهرام پاشا یكیشهر اوزرندن ازدینه واروب اورادن لوادیه‌یه طوغری حركت

ایلمش ایسه‌ده هنوز اشقیا ایله برمحاربه ایتمدن معیتده‌کی عسکر تعینات غوغاسی چیقاروب بلاموجب عودت ایلدکاری صره‌ده اشقیا دخی داللرینه بنه‌رك پك فنا حالده پریشانلقله ازدینه کلمشدر.
بعده موره والیسی محمد پاشا ینه ازدیندن لوادیه‌یه طوغری حرکت واشقیا ایله پك چوق محاربه ایلمش ایسه‌ده کیروده بولنان رندنه بوغازینی اشقیا ضبط ایتمکله بالضروره رجعت وجنك ایدرك کوچ حال ایله بوغاز مذکوردن مرور ایله ازدینه کله بیلمشدر.
ماك بك دیرکه موره‌ده ابتداء دعوت عصیانه اجابت ایله تشمیر ساعد غیرت ایدرك اهالیی ایاقلاندیران قوجه‌باشیلر واصحاب علاقه ومعتبران تجار ومات رؤساسی وخصوصیله متره پولید ورهابین کروهی ایدی‌که ماتك حقیقةً مرجع ومستندلریدر اطه‌لرده وروم ایلی طرفنده ایسه بالعکس ابتدا قپتانلر ایله افراد رعایا حرکت ایدوب رؤسای قومه زورایله مجبوریت ویرمشلردر. انتهی.
ایشته بوجهتله موره‌نك اختلالی مدت‌قلیله ظرفنده اطرافه سرایت ایدرك براوجی سلانیکه قدر کاوب سلانیك اطرافده بعض قریه‌لر رعایاسی دخی عصیان ایلمشدر. فقط سریعاً اطرافدن عسکر یتشدیرلمش وخلال ذی‌الحجه‌ده کسندیره ناحیه‌سنده مجتمع اولان اشقیا قهر وتدمیر ایدلمشدر. لکن موره‌یه امداد اولنه‌مامشدر. زیرا بروجه‌بالا قره یوللری قپانمش اولدیغی کبی بروجه زیراشقیا قورصانلری هرطرفه منتشر اوله‌رق دکز یوللری دخی مسدود اولمش ایدی.
بناءً علی ذلك بنفشه واناوارین قلعه‌لری خیلی‌مدت اشقیایه مقاومت ومدافعه ایتمشلر ایکن نهایت تسلیمه مجبور اولمشلردر.
شویله‌که: بنفشه قلعه‌سی موره‌نك سمت جنوبیسنده نیم‌جزیره اولان بر برون اوزرنده وکسمه‌قیادن برجبل مرتفعك ذروه‌سنده مبنی برقلعهٔ متینه اولمغله اهالیسی بش‌آی قدر طیانمشلر ایسه‌ده ذخیره‌لری توکنمکله قوش‌اطه‌سنه امرار اولنملری شرطیله قلعه‌یی تسلیم ایدوب حالبوکه اشقیا قلعه‌یه داخل اولدقده اهالینك تقریباً ربعی بالتوقیف باقی یدییوز اللی بوقدر نفوسی قوش اطه‌سنه نقل ایتمشلردر.
اناوارین قلعه‌سی اهالیسی دخی اوچ بچق آی قدر طیانمشلر ایسه‌ده ذخیره‌سزلکدن ناشی بویله استیمان ایله قلعه‌یی تسلیمه مجبور اولمشلردر لکن اشقیا قلعه‌یه داخل اولدقلرنده عهده وفا ایتمیوب جمله‌سنی قتل عام ایلمشلردر.
مورخ یوسف بك دیرکه اشقیا اهالئ اسلامدن برفردك خلاصنه جواز کوسترمامك اوزره بینلرنده عهد وپیمان ایتدکلری بی‌شك وکماندر. بنفشه قلعه‌سنده اولان اهالی

حقنده دخی بد معامله جاری اولمق لازم گلمش ایسه‌ده انلرك كندو قضالری رعاسیله الفت قدیمه و بشقه‌جه انسیت دیرینه‌لری اولدقدن بشقه روم قیزلرینی تزوج ایتمك عادت مستمره‌لری اولدیغندن بینلرنده قرابت اولمغین بو خصوص اکثریسنك خلاصنه باعث اولدیغی بی‌اشتباهدر. انتهی .

* اختلالك بعض جزائره سرایتی وطرق بحریه‌نك مسدودیتی *

موره واغریبوز اختلاللری عقبنده چاملیجه وصولیجه کبی بعض جزائر یونانیه رعایاسی دخی اعلان طغیان ایدوب بونلرك ایسه بیوجك تجارت کمیلری اولمغله جمله‌سی قورصان شکلنه کیره‌رك ازبادیدلغه قیام ایله سواحل وسفائن اسلامیه‌یه تعرض ایدرك آقدکزك امنیتنی سلب ایلدیلر .

حتی قبرس جزیره‌سی محصلی طرفندن جزیره‌نك استکمال لوازم محافظه‌سی ایچون برمقدار باروت کوندرلمسی استدعاسنه دائر قپودان پاشایه ارسال اولنان انهاباب عالی‌یه بالتقدیم بوآدم نه‌قدر باروت ایستیور وبوطلبی قبرسده‌کی قلعه‌لر ایچونمیدر یوخسه احتیاطه رعایت ایچونمیدر ومهمات سائره‌ده لازمی دکلمی لازم ایسه نه‌مقوله مهماتك لزومی واردر محصلك مرامی لایقیله آکلاشامیور کبی صاچه صپان سوزلر ارەسنده بو باروت استانبولدن کوندریله‌جك اولسه بیله آقدکز رعایاسنك فسادی جهتیله یوللرده امنیت اولمدیغی درمیان اولنوب محصل مومی الیهك صیدا والیسی عبدالله پاشا ایله بالمخابره لزومی قدر باروتی عکا قلعه‌سندن جلب ایتمسنه قرار و یریله‌رك بو یولده صیدا والیسی عبدالله پاشایه ومحصل مومی الیهه سلخ رجبده مقام صدارتدن مکتوب ساميلر یازلمشدر .

نه غریب حال پرملالدرکه تجار یازیجیلغندن کلمه بر اقسانتو اعانه اقچه‌سیله تدارك ایلدیکی بوقدر طوپ ومهماتی بحراً وبراً سوق ایدوب روسیه مأمورین وضابطانه رشوت ویره‌رك بغدانه امرار ایلمش اولدیغی حالده قوجه بر دولت عثمانیه‌نك قپودان پاشاسی النده بیوك دونما وترسانه وار ایکن قبرسه برمقدار باروت کوندره‌میوبده ایشی صیدا والیسنه طولاشدرمشدر . سبحان محول الحول والاحوال . کذلك اغریبوز متسلمی احمد بك موره رعایاسنك عصیانی اغریبوز رعایاسنه‌ده سرایت ایلمش اولدیغی مبین واغریبوزده عسکرجه وذخیره‌جه ضرورت اولدیغندن برمقدار پکسماد وبراز عسکر ایرشدیرلمسنی متضمن معروضات ایله درسعادته براً برآدم کوندرمش ایسه‌ده شاید اشقیا الچندن کچوب کیده‌مز دیو احتیاطاً دردولته تقدیم اولنمق اوزره ازمیر ویوده‌سنه دخی بحراً بشقه‌جه معروضات کوندرمش .

(فقط)

فقط بو آدم ازمیره وارمیوب اوطرفده ادرمیـدن کچمش اولمق اوزره مسموع اولدیغندن ازمیر ویوده سی کیفیتی در دولته یازمش . بو آرالقده برآ کوندریلان آدم برتقریبله اشقیا الچندن کچوب استانبوله کلدی اغریبوزك احوالی آکلاشلدی . شمدی نه تدبیر اولندی دیرسین . نه تدبیر اولندیغنی بیانه خامهٔ بریده زبان حجاب ایدیور . اما چاره نه ایشی اولدیغی کبیجه یازمق مورخلك وظیفهٔ اصلیه سی اولدیغندن طوغریسنی سویلیه لم . اوزمان اك بیوك مهارت حواله جیلك یولنده برایشی باشدن صاومق وبوطریقله براز وقت قازانمق اوزره برطرفه طولاشدرمقدن عبارت ایدی . برماهر افندی بوکا برقولب طاقوب چنکال تأخیر ولقویقه اصیویردی . شویله که : عجبا ازمیردن اغریبوزه برشی کوندرلدیمی کوندرلمدیمی ابتدا بوراسی ازمیردن سؤال اولنمق لازم کلوردیه‌رك استعلامه دوشوردی . شانی زاده دیرکه سبحان الله آقدکزدن آستانهٔ علیه‌یه ذخیره واشیا کلمسی متعسر واستانبولدن اول طرفه مهمات وذخائر کوندرلمسی متعذر ایدوکی بعض اوامرعلیه‌ده تصریح اولندیغی اوزره جمله‌یه رایکان اولوب حتی قبریسه مهمات کوندرلمدیکندن باروتك عکا قلعه سندن حواله سیچون تحریر اولنان مکتوب سامیدن هنوز مستبان وازمیره واره‌جق آدم هنوز اولطرفه کیتمیوب استانبوله روان اولمق اوزره ازمیرده رایکان ایکن اولیای امورك ازمیردن اغریبوزه عجبا ذخیره کوندرلمشمی دیه‌رك استعلام حال ضمننده بویله برامر اقدمده امهاللری محیر عقول ولوسلم برطرفدن دخی علی قدر الامکان برچاره سنه باقلسه اسراف مقوله سی اولمیه‌جغی غیر مجهول اولدیغنه نظراً بوبزم اکلایه‌جغمز عقل دکلدر دیمك معقولدر . (لاشرف فی السرف ولاسرف فی الشرف) . انتهی .

بروجه بالا آقدکز اطه‌لری روملری خصوصا چاملیجه وصولیجه‌لولر طغیان اوزره اولدقلری حوادثی پیدرپی استانبوله توارد ایلمکده اولدیغندن شوارالق آقدکزه حموله ایله کمی کوندرلمسی جائز کوریله میوردی . حالبوکه طریق بحری مسدود اولدیغی حالده استانبوله ذخیره وسائره جلبی مشکل اوله‌جغندن اوفق قایقلر ایله وقره دن تاتارلر ارسالیله آقدکزك اناطولی قییلری یوقلانوب مدللو وساقز وقوش آطه سی وردوس طرفلرنده نه حوادث وار آکلاشلمق لازم کلمکله برآ اناطولی سواحلی ایله ردوس قارشولرینه وارنجه تفتیش احوال ایتمك اوزره شعبانك التیسنده مخصوص تاتارلر چیقارلدیغی کبی قپودان دریا حمداه پاشایه دخی برقاچ سوز اکلار وایش بیلور آدم انتخاب ایدوبده منزل قایقلریله ردوسه قدر ارسال ایدرك آقدکزك واطه لرك احوالنی ومصر وقبرس وعکادن ذخیره جلبی قابل اولوب

اولمديغنى تجسس ايله جلب حوادث ايلمسى ايچون شعبانك سكزنده تذكرهٔ سامیه يازلدى .

حالات مشروحه يه نظراً دونمای همايونك آقدكزه اخراجيله طرق بحريه نك تأمينى فرائض حاليه دن بولنمش ايسه ده افلاق و بغدان وقعه لرى عقبنده موره نك اختلالى ومتعاقبا اطه لولرك تهيئات عصيانيه لرى روسيه لونك تحريكنه حمل اولنمغله دونمای همايونى آقدكزه كوندرمكه جسارت اولنه ميوردى .

بناءً على ذلك اواخر رجبده مصر واليسى محمد على پاشايه يازيلان امر عالى ومكتوب ساميده طونه ياليسنك اختلالنه مبنى بهر سنه مصردن ارسالى معتاد اولان ذخيره نك بوسنه نصفى فضله اوله رق كوندرلمسى وآقدكز طرفنده كى روم اشقياسى روم ايلى جهتندن ذخيره اله ميه جقلرى جهتله مصر و بر الشام طرفلرندن المغه محتاج اوله جقلرى دركار اولوب انجق آنلره برحبه ذخيره ويرلميه رك صاتيلق ذخائرك رانجيله استانبوله ارسال وفروخت ايتديرلمسى وداخلاً لزومى اولان ذخائرك مستأمن طائفه سنه بيعى اوته دنبرو ممنوع اولمغله شو اثناده بو ممنوعيتك محافظه سنه اعتنا ايدلمسى واصدقاى دولتعليه دن اولنلرك حسن خدمت ابرازيله صداقتك تمام زمانى اولوب وبوخدمت يالكز پادشاه دولتپناه ايده الله وقواه حضرتلرينه اولميوب دين عالئ محمدى يه دخى خدمت اوله جغندن محمد على پاشا بوخصوصده بهر حال مأمولدن بش قات زياده جد وسعى ايده جكلرى مقدما حرمين شريفينه سبقت ايدن خدمت وصداقتلريله مدلل ومثبت ايدوكى درج وحكايه اولنه رق موره نك براً تدارك وتدبيرى امرينه باشلانمش اولمغله بحراً دخى ابراز سطوت لازم اولمقدن ناشى قپودانهٔ همايون قپودانى نصوح زاده على بك معيتنده اولان دونمادن براز سفينه افراز ايله موره صولرينه كوندرلمش ايسه ده زياده قوت بحريه حصولى لازم كلوب باخصوص شمدى چامليجه وصوليجه رعاياسندن دخى امنيت مسلوب اولوب بونلرك ايسه بياغى انكلتره فرقتينلرى كبى جنك كميلرى بولنديغى ايچون درسعادته كله جك سفائن وذخيره واناطولى طرفندن روم ايلى يه كچه جك عسكره تعرض ايلملرى ملاحظه دن بعيد اولمديغندن ومصر واليلكنك جنكه يارار سفائنى اولديغندن بحثله محمد على پاشا بونلردن دخى مناسب كورديكى مقدار سفينه ترتيب واوزرلرينه برمناسب باشبوغ نصب وطوغرى موره صولرينه بعث وتسيير وباشبوغك قپودانهٔ همايون قپودانى ايله مخابره ومشاوره ايدرك اقتضاسنه كوره عمل وحركت وبالمعيه ابراز خدمت ايلمسى كندوسنه تنبيه وبرقاچ كمى دخى ردوسدنبرو اطه لر ارهسنه تعيين ايله غيرت ووهابى مسئله سنده اولديغى كبى روم

فسادی مصلحتنده دخی ابراز حسن خدمت ایلمسی امر واشعار بیورلمش اولدیغی کبی شعبان معظمك طقوزنده دخی موره صولرینه واطه‌لر اره‌سنه بر طاقم کمی کوندرمسی واستانبوله ذخیره ایرشدرمسی ایچون تأکیدی حاوی تحریرات سامیه کوندرلمشدر .

چاملیجه وصولیجه وایپساره اطه‌لری عصاتنك کمیلری مدللواطرافنده طولاشمغه باشلادقلرندن بوزجه اطه‌سی اهالیسی طرفندن بر مقدار عسکر ایستنلمکله بوغاز ناظری شفیق پاشا براز نفرات کوندرمش ایسه‌ده بوزجه اطه‌نك محافظه‌سنه ایکییوز وبوغاز محافظه‌سنه درتیوز قدر عسکر دها لازم کلدیکنی در دولته انها ایتمکله بشیوز سکسان نفرك تحریر واستخدامی ایچون کندوسنه مأذونیتی حاوی اواسط شعبانده امر شریف کوندرلمشدر .

بروجه بالا یونان ازباندیدلری طریق بحریه‌یی قطع ایلدکاری صره‌ده یکرمی درت قطعه ازباندید کمیلری ساقز جزیره‌سنك پاشا لیمانی پیشکاهنه لنکر انداز اوله‌رق ساقز روملریله اختلاطه باشلادقلرنده ساقزك اهل اسلامی پیره‌لنوب تیز الدن جلب ایلدکاری ساقز متره‌پولیدی ایله قوجه‌باشیلردن وتجاردن قرق قدر معتبران رومی رهن اوله‌رق توقیف ایلملری اوزرینه سفائن اشقیا اورادن صاوشوب کیتمش اولدقلری باب عالی‌یه عرض وانها ومقدار کفایه عسکر ارسال بیورلمسی استدعا اولنمش ایدوکندن صغله سنجاغی متسلمی الیاس زاده حاجی الیاس اغا ساقز اطه‌سنك محافظه‌سنه وریالهٔ همایون قپودانی تومبك زاده علی بك باشبوغلغیله تیز الدن بش اون قطعه سفینه دخی ازباندید کمیلرینك مدافعه‌سنه مأمور بیورلمشیدی .

الیاس اغا اوته‌دنبرو حراثت ایله مألوف رنجبر اغاسی اوله‌رق حرب اری اولمدیغندن استعفا قیدینه دوشوب هزار زور ایله چشمه یقه‌سنه کلورکلز سیسام جزیره‌سی رعایاسنك عصیان ایلدیکی استخبار اولنمغله اول باول سیسام اشقیاسنك حقلرندن کلنوبده بعده دیکر اشقیانك حدلری بیلدیرلمك اراده والیاس اغا اعاده ایله قوش اطه‌سی جانبنه ارسال اولندی وسیسام اطه‌سنه کچمك اوزره مأمورقالندی ایسه‌ده سیسام اطه‌سی مجمع اشقیای رعایا اولمغله اورایه قوی الاقتدار بر مأمورك کوندرلمسی لزومنی انها ایتمکله یرنده ابقا اولنه‌رق میرمیراندن نیکده سنجاغی متصرفی اسماعیل پاشا سیسامه کیتمك واهالیسنك سلاحلرینی دوشیره‌رك امر محافظه‌سنه اعتنا ایتمك اوزره شعبانك بشنده مأمور ایدلدی سیسام اطه‌سی رعایاسی ایسه اطه‌نك حاکم وویوده‌سنی حبس ایدوب بونلر بر تقریب ایله قاچوب قورتلمشلر ایسه‌ده اشقیا اهل اسلامدن تجارت ومسافرت طریقیله سیسامده بولنان اون بش آدمی

وسكز نفر ملاحيـله بركمی رئیسنی انواع اشكنجه ايله اعدام واموال واشيالرینی اغتنـام ايلدكلری واو صولرده ظهور ايدن قورصـان تكنه لريله بالاتفـاق اورالردن كچن اهل اسـلام قايقلرينه تعرض ايتمكده وقوش اطه سی سواحلندن حيوان سوروب وانسان قاپوب كوتورمكده وسيسـام وساقز بوغازلرینی كسـه رك كلوب كيدن سفائن تجاريهٔ اسلاميه يه تعرض ايتمكده اولدقلری و بوجهتله ساقز محصور كبی برحالده قالوب بعده فسادك ايوالق وچند اطه لری طرفلرينه سرايت ايلديكی حوادثی پيدرپی توارد ايلمشدر ٠

متعاقبا كريد جزيره سنده واقع اسـفاكيه ناحيه سی رعاياسی دخی عصيان ادرك قصبات وقرای اسلاميه يه تجاوز ايدر اولديلر ٠ فقط خانيه محافظی وزير لطف الله پاشـا كتخداسی اشراف قضـاتدن نجيب افندی برمقدار عسكرله واروب جمعيت اشقيايی پريشان ايتمشدر ٠

بروكش تاريخنده ديركه مواقع عديده ده حضر بولنان افكار اختلاليه بردن هيجانه كلك اوزره تهييج ايدلمامش اولسيدی بو وسيله دخی سوابقی مثللو اثرسز كچردی ٠انتهی ٠

ملك بك ديركه يونانيلرده حركت وعصيانه استعداد تام كلوب ايش اجرای مراملرينه سد ممانعت اولان تپه دلنلی علی پاشانك ازاله سنه قالمشيدی ٠

بوعصيـانك مقدماتندن اوله رق براً پاپاتميو وبحراً اندريچون نام شـقيلرك ظهور وخروجلری وتپه دلنلی علی پاشـانك مأموريتيله دفع اولنملری كبی نيجه امارات وعلامات باش كوستر ديكندن قاعدهٔ احتياطكاری يه رعايت لازم كلوركن يونستانك هرطرفنده بولنان ولات ومأمورين وطوائف عسـكريه جملةً يانيه اوزرينه سوق اولنه رق اورالری خالی قالمغله عصات برسـنه دن زياده اوكارينه كلان بلاد وقصباتی احراق وبولدقلری اهل اسـلامی قتل عام ايتملری اول امرده علی پاشانك تحريكنه عزو اولنه رق بويله برامر وخيم العاقبه نك درحال دفعنه مسـارعت اولنماسی التيام قبول ايتمز برحزن وملالدر ٠ انتهی ٠

فی الواقع اوزمان اصل نظر اعتنايه النه جق بر موره جهتی ايكن بادیء امرده اوطرفه اهميت ويرلمامش اولمسی بادیٔ تأسف ايدی ٠ چونكه افلاق وبغدانك مجموع اهاليسی درت مليونه بالغ اولور ايسـه ده سلاح ايله مألوف اولمدقلرندن بشـقه روملر ايله بينـلرنده عصبيت قوميه اولمديغنـدن روملرك تحريكاتيله بيوك بيوك فداكارلغه كيريشه مزلردی ٠ وبورالری آت اويناغی يرلر اولديغندن جمعيت عصاتك طاغيدلمسی قولای ايدی ٠ وبعض موانعه تصـادف اولنوبده ايش مشكلاته دوشسه بيله نهايت مملكتين امتيـازاتنك بعض مرتبه توسيعنی منتج اولوردی ٠ اما موره وجواری

اهالیسی هپ یونانی الاصل اولدقلری حالده بروجه بالا خیلی ساحشور پالیقاریالری وپك چوق صرپ طاغلری وطار بوغازلری وار ایدی وهرطرفی دکز ایله محاط اولوب روملرك کیجیلکده مهارتلری دخی مسلم ایدی . بو اراده بولنان قلیل المقدار اهل اسلامی اشقیا اتلاف ایتدیکی تقدیرده ارتق بو ممالکك حال اصلیسنه ارجاعی قابل اوله میه جق ایدی . نه چاره که اوزمان استانبولك حالی بو مثللو دقیقه لری مطالعه یه مساعد دکل ایدی . زیرا زمام دولتی النه آلمش اولان حالت افندی مجرد اغراض شخصیه سیله مشتغل ایدی .

* احوال پایتخت *

بالاده بیان اولندیغی اوزره افلاق وبغدان سرعسکری معیتنه کوندرلمك اوزره تحریر اولنان بشبیك یکیچری رجبك اون اوچنجی کونی بوغاز ایچنده رذالت ایدرك هله بیوك دره یه واروب سفائن تجاریه یه راکب اولدیلر ایسه ده لوازم راهلرینی تکمیل ایچون چند روز بیوك دره پیشکاهنده لنکر انداز توقف اولدقلری اثناده دخی راحت طورمدیلر . حتی ایچلرندن برطاقمی بکقوز طرفنه چیقوب اندن ایکی ساعت قدر مسافه ده ارناود کویی دینلان وتجار وبنا مقوله سی روم رعایاسیله مسکون اولان قریه یه کیدرك برپاپاس ایله برقاچ رعایایی قتل وهتك عرض وغصب اموال کبی افعال شنیعه یه مبادرت ایلدکلرنده بیکار کروهی درحال اوته یه برویه طاغیلوب بقیه سی دخی اخشام اوستی اولاد وعیاللریله برلکده جوارلرنده کی ایروه وشیله کبی اهل اسلام قریه لرینه التجا وبو قریه لرك اهل اسلامی انلری قبول وایوا ایتمشلر . وکیلر بیوکدره دن قالقوب کیدنجیه دك بو بیچاره لر اوقریه لرده مهمان اولوب بعده کندو قریه لرینه کیتمشلردر . مکر بونلر مقدما طاغلو اشقیاسی بلیه سیله روم ایلیدن فرار وبکقوز یقه سنه عبور ایله اول محلی اختیار ایدن رعایا ایمش دیو شانی زاده تاریخنده محرردر .

یکیچریلرك بکقوز طرفنده بویله رذالت ایتدکاری کون صدر جدید بندرلی علی پاشا سبکبارجه درسعادته کلیویرمشدر . چونکه یکی صدر اعظملر درسعادته کلفتلو رسومات ایله داخل اولمق معتاد اولوب بو جهتله خیلی مصارفه کرفتار اولورلردی . بو اثناده ایسه درکار اولان غوائل ومشاغل کثیره حسبیله رسوم معتاده ترك اولنه رق صدر جدیدك اون اون بش قدر اتباع ایله اسکدار وراسنده مال تپه قریه سنه کلوب ورودینی اخبار ایتمسی واستقبالنه طرف همایوندن سلاحدار اغانك کیتمسی ارادهٔ سنیه اقتضاسندن اولدیغی بیانیله اقدمجه قائممقام پاشا طرفندن صدر جدیده عریضه یازلمشیدی . رجبك اون بشنجی کونی صدر مشار الیه اولوجهله سبکبار اوله رق مال تپه قریه سنه

ورودینی اخبار ایلمش ایسه‌ده احکام نجومه وقوفی موهوم اولنلردن بعضیلری اولوقت قمرك برج عقربده بولندیغنی افاده ایتمکله ایکی کون مال تپه‌ده توقیف وتأخیر ایدلدی. ودها نحوستلی بروقته تصادف ایتدیرلدی. شویله که: رجبك اون سکزنجی کونی مشار الیه بندرلی علی پاشا سلحدار اغا دلالتیله رکاب همایونه دعوت وشیخ الاسلام عبدالوهاب افندی ایله برلکده حضور پادشاهیده ساعت بشه اون دقیقه قاله‌رق تسلیم مهر وکالت ایله برمعتاد الباس خلعت صدارت اولندقدن صکره باب عالی‌یه کلدی.

صدارتنه دائر صادر اولان خط همایونك صورتی زیرده (٣١) رقمیله علاوه اولنور.

شانی زاده‌دیرکه مهر همایون وکالت اخذی طالعی اسد برجنك درجات نحوسدن اولان التی درجه‌سنه تصادف ایدوب قلب الاسد نام نحس قاطع طالعه دوشمش وخانهٔ عاشری برج قران اولان حملك یکرمی اوچ درجه‌سی واقع اولمش وخمسهٔ متحیره باجمعهم برج مذکورده بولنوب شوقدرکه بالتسویه بیت تاسعده جمع اولمشلر ایدی. (ذلك تقدیر العزیز العلیم) انتهی.

صدر جدید بروجه بالا باب عالی‌یه کلوب معتاد اوزره لازم کلنلره خلعتلر الباس اولندیغی صره‌ده افلاق ویووده‌سی باش قپو کتخداسی اولان استاوراکی‌یه دخی دیوان همایون ترجمانلغی وکالتی ایچون خلعت کیدیرلدی.

چونکه بروجه بالا قسطاکینك اعدامندن صکره یرینه فنارلولردن اولمامق شرطیله ترجمان اراشدیرلدی بولنه‌مدی. نهایت بواستاوراکی بلك روم طائفه‌سنك حایحورم دیدکاری طاقمندن بولنمغله وبالاده بیان اولندیغی اوزره افلاق ویووده‌سی ایکن اتریا طرفندن تسمیم ایتدیریلان وصدق واستقامتی ثابت اولان صوچو بکك مدت مدیده قپو کتخدالغنده بولنه‌رق حسن ظنه محل اولمغله دیوان همایون ترجمانلغنه رواکورلمشدر.

صدر جدید بروجه بالا معتاد اولان خلعتلری الباس ایتدکدن صکره چند روز مقدم سرای همایونك صوینی تسمیمه متعهد اولمق وتیمورقپوده صویولجیلرك ساکن اولدقلری قلعه برجنه مزغاللر اچمق کبی تهمتلر ایله حبس ایدلمش اولان اوچ نفر صویولجی روملری اعدام ایله ایشه باشلامشدر.

بوندن اون اوچ کون مقدم کشانده مرفوع الوزاره اقامت اوزره بولنان مصطفی پاشانك ابقاء وزارتیله عهده‌سنه قره بورونده اقامت ایلمك اوزره قره دکز بوغازی محافظلغی توجیه اولنمشیکن اول کون ینه وزارتی رفعیله یرینه کذلك اون اوچ کون مقدم صدارتدن انفصال ایله کلیبولی‌یه ارسال اولنان سید علی پاشا تعیین وعهده‌سنه محصللق وجهله تکه وحمید سنجاقلری توجیه اولندی. فرداسی بازار کونی بوکا

(بکزر)

بكزر تبدللر وقوع بولدی . بو مثللو تبدلات متضافیهٔ متواليه اضطراب افكار وكلانك نه مرتبه‌يه وارديغنی كوستر .

اوچنجی دفعه استانبول روم پطريقی اولان غريغوريوسك موره‌ليلر ايله مخابره‌سی تحقيق اولنديغنه بناءً سنه رجبك اون طقوزنجی ونيسانك يكرمی برنجی بازار كونی كه روملرك پاسقالياسی ايدی عزل وقتلی لزومندن بحثله يرينه اون ايكيلردن برينك انتخاب اولنمسنه دائر اصدار اولنان فرمان قضا جريان لاجل الاجرا ديوان همايون ترجمانی استاوراكی بكه اعطا اولندقده قتل سوزی استماع اولنديغی كبی شايدكه جماعت اوزكرده بشقه پطريق انتخابی مشكل اولور ديو اخطار ايتمكله قتل سوزی طی ايله تصحيح اولندقدنصكره استاوراكی بك پطريقخانه‌يه كيدوب جماعت متره‌پوليدانی جمع ايله فرمانی قرائت ويسديه متره‌پوليدی اويه‌نيوسی پطريقلغه انتخاب ايتدرمشدر .

ايشته بو انتخاب اثنانده صدراعظم غريغوريوسی بابعالی‌يه احضار ايله سنك مقدما بوفساددن خبرك يوقيدی كه قطعاً اشعار ايتمدك ديو سؤال ايتدكده انكار وصدر اعظم تكرار سؤاله ابتدار ايله يا برفاحشه عورتك ايتديكی فسق وزنايه قدر مقتضای آيينكز اوزره البت وقوفكز دركار ايكن بويله ملتجه عظيم فتنه وفساددن متجاهلانه خبرم يوق ايدی ديمكله اعتماد اولنه‌بيلورمی ديو مؤاخذه‌ده اصرار ايتدكده غريغوريوس دولتلو افندم بنده‌كز طقسانی متجاوز بربيشعور اختيارم اكر بيلورسه اون ايكيلر بيلور ديو جواب ويرمش ايسه‌ده بياغی برپاپاس وقوجه باشی مقوله‌سنك وافر ايامدنبرو خبردار اولديغی ملت ماده‌سندن پطريقك خبری اولمامق دائرهٔ عقلدن خارج اولديغنه بناءً صدراعظم بونی شمديلك قاضی كوينه كوتوريكز ديه‌رك دفع لين ايله طيشارو چيقارتديغی اثناده پطريق جديدك انتخاب اولنديغی خبری كلمكله غريغوريوس همان فناره كوندريله‌رك ويافته‌سی كوكسنه تعليق ايديله‌رك پطريقخانه‌نك اورته قپوسنده صلب اولندی . يافته‌نك صورتی ذيلده (٣٢) اشارتيله علاوه اولنور .

متعاقباً قيصريه وادرميد وطرابيسه متره‌پوليدلری دخی بالق بازارنده وقاشقجيلر خانی اوكنده وپارمق قپوده صلب اولنديلر .

تجاردن وروم طائفه‌سی متعينانندن فسادده مدخللری خبر النمش وفساده دائر كاغدلری طوتلمش اولان بش نفر مفسد دخی بوصره‌ده مجمع ناس اولان محللرده اعدام قيلنديلر .

شانی زاده ديركه پطريقك مرده‌سی اوچ كون مصلوب طوردقدن صكره دريايه انداختی قريحهٔ شاهانه‌دن يهود ملتنه امر اولنه‌رق انلر دخی تنفخ وتفسخ ايله

روی دریایه چیقوب روملر آلمسونلر دیو قارنی یاروب وطاش باغلیوب دریایه اویلهجه القا ایلمدیلر . انتهی .

وقعه نویس اسعد افندی بوفقرهنك اوزرینه (حاشا قریحهدن دکلدر بلکه بعض سفهانك حالت غریبهٔ القاسندندر) دیو برحاشیه یازمشدر .

فی الواقع اول دورده بویله قواعد سیاسیهیه منافی ایشلر هپ حالت افندینك القاآتی آثارندندر . بونده صدراعظم بندرلی علی پاشا دخی معذوردر . زیرا ایکی استانبوله کلمش پطریق کیمدر انك اعدامندن نه چیقار بیلمز . دقایق امور سیاسیهدن بتون بی خبر برذات ایدی .

ینه اسعد افندی شانی زاده تاریخنك بومبحثی اوزرینه یازدیغی تعلیقاتنده دیرکه پطریق مرسومی صلب ایتدکلری کون علی زعم النصاری حاشا حضرت عیسی علیه الصلاة والسلامه یهودیلرك اول معاملهیی اجرا ایتدکلری کونه تصادف ایتدیکندن بشقه لاشهسنی یهودیلره سورتدکلری باعث تهییج غیرت جاهلیهٔ روم اولوب برقات دخی طغیانلرینه سبب اولدی ارباب نهی ووقوفك خبرلرنجه پطریق مرسومك بین الدول والروم اعتباری اولوب برسوزی اوروپاده ایکی اولماز ایمش اکر حقنده بومعامله اجرا اولنمیوب استمالتیله الده ایکن تسکین نائرهٔ روم ایدهبیلوردی . حتی روسیهلو تجارمزدن برسفینه رئیسی خلیج آستانهدن برتقریب الوب ویترسبورغده پطریقدر دیو خلقه برلاشه کوستروب انواع تحملات ایله شهری کزدردیکندن بالذات ایمپراطور خدمتنده بولنهرق برمعتبر کنیسالرینه القا ایدوب بووجهله روملری جلب ایتدیکی مسموع اولمشدر . انتهی .

پطریقك کرك روملر وکرك اورتودقس مذهبنده بولنان سائر خرستیانلر بیننده نقدر بیوك اعتباری اولدیغی اهل وقوف عندنده تفصیلدن مستغنیدر فقط اسعد افندینك ظن ایتدیکی کبی غریغوریوسك ذاتنه عائد برکیفیت وروسیه ایمپراطورینك اکا اومرتبه احترام ایلمسی مجرد روملری جلب ایچون برنمایشدن عبارت دکلدر . بلکه اوزمان بومسندده هرکیم اولسه بومزیت وحرمته مظهر اولوردی . چونکه بالاده بیان اولندیغی اوزره قاتولیکلر عندنده ریمپاپا حضرت عیسی علیه السلامك یریوزنده خلیفهسی اولوب اورتودقسلرك عندنده دخی استانبولك روم پطریقی پاپایه مقابلدر . واکرچه انطاکیه واسکندریه وقدس شریف روم پطریقلری دخی مستقل برر رئیس روحانی ایسهلرده استانبول روم پطریقی جملهسنه مقدم اولوب برجمعیت مذهبیه عقد اولنهجق اولسه انك ریاستی تحتنده عقد اولنمق لازم کلور . روسلر اورتودقس مذهبنده بولنوب روسیه ایمپراطورلرینك بربیوك اقتدار

معنویلری دخی وقتیله استانبول روم پطریقندن الدقلری وکالتدرکه پترسبورغده‌کی جماعت متره‌پولیدانه بالوکاله ریاست ایدرلر .

شو حاله نظراً روسیه ایمپراطوری کندوسنك موکلی وحضرت عیسی علیه‌السلامك وکیلی بیلدیکی برپطریقه نه مرتبه حرمت ورعایته مجبور اولدیغی بوندن زیاده تفصیله محتاج دکلدر . لکن اوزمان وکلا ایچنده بومثللو دقایقی بیلور آدملر یوق کبیدی اولسه بیله حالت افندینك شرندن خوفله آغز آچه‌مازلردی . حالت افندی ایسه محصول اعمال سیئه‌سی اولان روم اختلالندن طولایی خلقك لسانه دوشمش اولدیغندن بوراسنی اونوتدرمق ایچون دها بیوك غائله‌لرك ظهور ایتمسنی وعالمك قارشدقجه قارشمسنی ایستردی (نعوذبالله من شرور انفسنا)

اسعد افندینك پطریق حقنده بومعامله اجرا اولنمسیدی بوآتش اختلالی تسکین ایده بیلوردی دیدیکی دخی طوغریدر . زیرا اترپایه داخل اولان روملرك اکثری بوایشك ارقه‌سنده روسیه‌لو وار ظن ایدرلردی بغدان اختلالنك اوزرینه روسیه دولتنك بوندن تبری ایدیورمسی روملره طورغونلق کتورمشیدی . وروملر بروقت معینده دفعةً هر طرفده اهل اسلامی باصوبده بتورمك عزمنده ایکن ایش اولجه اوچ کوستروبده حکومت سنیه طرفندن تحریات شدیده‌یه قیام ایله متهماً اله کچنلر طرف طرف اعدام اولنمغه باشلاندیغی کبی علی العموم روملره حیرت اویرمشیدی . بناءً علیه اوزمان بوایشلرك ایچنده بولنمش اولنلرك افاداتنه نظراً آتش اختلال سوتمك اوزره ایکن پطریقك صاب اولنمسی بالجمله اورتودقس مذهبنده بولنان خرستیانلره پك زیاده طوقونه‌رق روملر آرتق هرچه باد اباد وادیسنده برفدایلك یولنی طوتدیلر . وهر طرفده غایت فداکارانه تدارکاته قیام ایتدیلر . ایشته بوحالت نهایت یونان دولتنك احداثنی منتج اولمشدر .

روملر پاسقالیا کیجه‌سی بغتةً اهل اسلامی باصوبده محو ایتمك عزمنده ایکن پاسقالیا کونی پطریقلرینك صاب اولندیغنی کورملری کندو حقلرنده برنوع مجازات الهیه ایدی . وفی‌الحقیقه احیا ایلمش اولدیغی روم پطریقلکی کبی بربیوك مقامده ایکن اتریا ایشلرینی ترویج ایدن آدمك هردرلو جزایه مستحق اولدیغی مسلماتدن ایسه‌ده اوزمان مجرد اخذ ثار ایله تشفیء صدر یولنده پطریقك صلبی دولتعلیه‌نك منافع پولتیقیه‌سنه منافی ایدی .

اوفکه ایله قالقان ضررله اوتوردیرلر . مع مافیه برشخص کندو حسابنه حدته برایش یاپه بیلور وضرری کندویه عائد اولور اما دولت حسابنه تشفیء صدر ایچون قواعد اساسیه‌یه منافی حرکته کیمسه‌نه‌نك صلاحیتی یوقدر . دولت رجالنك وظیفهٔ

نظیفه‌سی هرحل وکارده دولتك نفع وضررینی موازنه ایله اکا کوره حرکت ایلمکدر .
بز ینه صدده کله‌لم .
سابقا روم پطریقی اولوب ادرنه ده اقامت اوزره بولنان کریلوس افندی ایله فسادده مدخلی اولدیغی تحقق ایدن دیکر منحوسلرك اجرای جزالری ایچون دخی بو صره‌ده ادرنه قاضیسنه وادرنه‌ده بولنان چرمن متصرفنه خطابا فرمان عالی کوندرلدیکندن کریلوس افندی همان صاب اولندیغی کبی فرمان عالیده وسعت کورلدیکنه بناءً روم قوجه باشیلرندن ومالدار تاجرلرندن یکرمی اوچ نفر سوز صاحبلری دخی سائره عبرت اولمق اوزره ادرنه‌نك متعدد سمت ومحللرنده اعدام اولنمشلردر .
بالاده بیان اولندیغی اوزره قسطاکینك اعدامندن صکره استاوراکی بك دیوان همایون ترجمانی اولدیسه‌ده باب عالینك علی العموم روملردن امنیتی منسلب اولوب حتی شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغی اوزره اون بش یکرمی کوندنبرو باب عالیده فرنکی ورومی العباره کاغدلر مهندسخانه خواجه‌لرندن رومی الاصل بلغار اوغلی یحیی افندی‌یه ترجمه ایتدیرلمکده ایدی . بوندن صکره دخی اومثللو اوراقی معاینه وترجمه‌لرینی مقابله ومندرجاتی اولیای اموره افاده ایتمك ومستعد وهوسکار اولان افندیلره دول وملل بیننده متداول اولان السنهٔ اجنبیه‌یی اوکرتمك خصوصلرینه مأمور اولدی . وکندوسنه شهریه بشیوز غروش معاش تخصیص ایله برمناسب محلدن قارشولق بولنمسی ایچون دفتردار افندی‌یه رجبك یکرمنجی کونی بیورلدی یازلدی . وکتبهٔ اقلام وسائره دن تحصیل لسانه هوسکار اولان افندیلر ایچون علی مراتبهم معاشلر تخصیص ایله باب عالیده بر ترجمه‌اوطه سی آچلدی . ومقدم ومؤخر روم ترجمانلرینك پك چوق فسادلر ایتدکاری متحقق اولمغله فیما بعد ترجمانلرك اهل اسلامدن اولمسنه نیت ایدلدی . واولوقت دیوان همایون ترجمانلغنه اهل اسلامدن بری آرانوب بومأموریته شانی زاده نك مقتدر اولدیغی مجلس وکلاده تذکر اولنمش ایسه‌ده موالیدن بولندیغی جهتله رجال باب عالی سلکنه‌ادخالی مناسب کورلمامشدر .
شانی زاده دیرکه بوخدمت پرمنفعته اباعن جد اهل اسلامدن بر مقتدر کیمسه تجسس اولندیسه‌ده (بیت) ترقیء هنره التفات لازمدر * فروغ ماهی سبب مهر درزیاده‌لکه * مؤداسنجه اومقوله معارفه مقدملرده کندولکلرندن هوسکار اولمشلر بعض کبار عندنده ساقط الاعتبار وبلکه دوچار هزل و احتقار اولدقلرندن خدمت مذکوره‌یی ایفایه قادر برمسلمان بولنه‌مدیغندن براز ایامدن‌صکره ینه یحیی افندی‌یه مهندسخانه خواجه‌لغی مانعندن قطع نظرالباس خفتان ترجمانی اولندی . انتهی .
بز ینه صدده کله‌لم .

(ینه)

ینه رجبك یکرمنجی کونی شیخ‌الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلس شوراده روم خائنلرینك مشـوارینه نظراً اول باول ترسانه‌نك احوالنی ملاحظه لازمهٔ حالدن کورلمکله ترسـانه جوارنده حریق واقع اولوبده قپودان پاشـانك حریقه کیتمسی لازمکلدیکی تقدیرده کتخداسـنی یاخود اکا مماثل برینی ترسـانه‌ده وکیل براغوب وهر درلو احتیـاطه رعایت ایتمسی و دیکر محللرده حریق وقوعبولدیغی تقـدیرده کندوسی ترسانه‌ده بولنه‌رق ضابطان ایله طلومبالری کوندرمسی قرارکیر اوله‌رق اجرای ایجابی ضمننده قپودان پاشایه تذکرهٔ سامیه یازلدی .

و طشره‌لره کیدوب کلان تاتارلرك واردقلری یرلرده حالت افندی‌یه دائر سـوز سویله‌دکاری کندوسـنه محرمانه اشـعار اولنمش ایدوکندن فمابعد تاتارلرك نشر اراجیفدن مجانبت ایلملری وخلافنه حرکت ایدنلر اولورایسه ایلچی خانی اوکنده صلب اولنه‌جقلرینك کندولرینه تفهیمی سیاقنده ینه اول کون تاتار اغاسـنه خطاباً بیورلدیٔ عالی یازدیرلدی .

حالت افندی کندو علیهنه آغز آچمش اولان اسـتانبول خلقنك لساننی قطع ایچون کیمنی نفی و کیمنی اعدام ایله اخافه ایتمکده اولدیغی کبی بو وجهله طشره خلقنك دخی قولاقلرینی طیقامق وتاتارلرك اغزلرینی قپامق ایستردی . بو ایسـه بر خیال محال ایدی .

بر تاتارك حالت افندی حقنده سوز سویلمسندن طولایی اعدامه مستحق کورلمسی نه‌شرعه اویار نه‌ده عقله صیغـار . لکن نه چاره حالت افندی بالاده بیان اولندیغی اوزره مجلس عمومیده یکیچری قوقونوسـلرندن بو وجهله بر فتوی آلمشـیدی . احکام سخیفه‌سنی سربستجه اجرا ایدوب کیدیوردی . بو حالت ایسـه هنوز استانبولك توره‌سـنه واقف اولمیان بندرلی علی پاشـا کبی حوصله‌سی طار بر ذاتی فکر ومطالعه‌یه مجبور ایدیوردی .

رجبك یکرمی برنجی کونی استانبول و بلاد ثلثه قاضیلرینه خطاباً اصدار بیوریلان اوامر عایه‌ده (لقد رضی‌الله عن‌المؤمنین اذیبایعونك تحت‌الشجرة) آیت کریمه‌سی درج اولنه‌رق کافهٔ مؤمنینك اتفاق واتحاد اوزره تحصیل رضای باری وهربر کارده امر بالمعروف ونهی عن‌المنکره رعایت و بش وقت نمـازی رجال دولت قوناقلرنده واصناف واهل سوق جوامع و مساجدده جماعت ایله ادا ایلملری تنبیه اولنمشدر . بو تنبیهـات هب صدر جدیدك صدارتنه دائر صادر اولان خط همایون اقتضـای جایلندن بولنمشدر .

فرداسی ینه اسـتانبول و بلاد ثلثه قاضیلرینه و قپودان پاشایه و یکیچری اغاسـنه

و طوبجی باشی و خمبره جی باشی و بوستانجی باشی انلره بیورلدیلر یازیلوب که کان مسلح و اکاه بولنوب انجق عبث یره تفنك و طبانجه اتامسی یساغ ایدلدی . وصدر اعظمك شهرتندن واقعا تفنك صداسی ایشیدلمز اولدی وفقرا ورعایا دکانلرینی آچوب کار وکسبلرینه مشغول اولهیورلر لکن اصناف میدانه چیقدی رومهلر عفو اولنمشلر کبی اراجیف چیقاررلر ایسه قطعاً اعتماد اولنمامق خصوصی دخی اوامر مذکوره‌ده تصریح بیورلدی .

ینه رجبك یکرمی اوچنجی کونی شیخ الاسلام قوناغنده مجلس مشورت قورلدی . اطرافدن وارد اولان اوراق اورته‌یه قونلدی . موره رعایاسیده عصیان ایتمش وبو عصیان جوار قضالره سرایت ایلمش . اوطرفلرك احوالی دخی فناﻻشمش . نه یاپملی دیو حضاردن صورلدی . نه‌رأی ویریله بیلور . نقود مفقود چند مرتب ناموجود . انسان غلبه‌لکی چوق . لکن دین اوغرینه سکردن یوق . هرکس نفع مخصوصی ایچون چالیشور . جبراً جمع اولندقلرنده دخی تجربه اولندیغی اوزره ادنی بهانه ایله طاغیلیورلر . دینلدی . جمله‌یه حیرت الویردی . بونك اوزرینه بعضیلر عسکری اطماع ایله ایش کوریله‌بیله‌جکنی درمیان ایدوب اکرچه مسئلهٔ مبحوث عنها محاربات داخلیه‌دن اولمق حسبیله بو صورت بادیء تخریب مملکت اوله‌جغی تخطر اولندیسه‌ده اندن بشقه تدبیر اولمدیغندن اکا قرار ویرلدی . وفتوی امینی عریانی زاده مجلسه جلب ایله مذاکره اولندقده سل سیف عصیان ایدن رعایانك قتل وسبینه فتوی آلندی .

بناءً علیه کرك موره‌ده وکرك سائر محللرده اولوالامره اطاعت ایتمیان واهل اسلام علیهنه بغی و خروج ایلیان رعایانك قتل وسبی واسترقاق ومالارینك عساکر اسلامیه طرفندن اغتنام اولنمسی رخصتنی حاوی رجبك یکرمی دردنجی کونی ممالك محروسه‌نك هرطرفنه فرمانلر نشر اولندی .

جلد عاشرده بیان اولندیغی اوزره ویانه قونغره‌سنده انکلیزلر انسانیته خدمت اولمق اوزره زنجیلرك استرقاقنی منع ایتدرمك ایچون بوقدر بذل جهد ایلدکاری حالده بوکره روملرك استرقاقنی پك چرکین کوره‌جکلری درکار ایسه‌ده موره اشقیاسنك بواثناده اهل اسلام قزلرینك قرننی یارمق وچوجقلرینی شیشه صاپلامق کبی مشهود اولان معاملات وحشیانه‌لرینه نسبتله اهل اسلامك انلری اسیر ایتمسی پك اهون کوریلیوردی . مع مافیه اولدقجه دولتعلیه‌نك غیرتکشی اولان اوروپالولردن چوغنك افکاری بواسارت ماده‌سندن طولایی بوزلمقده ایدی .

بواثناده ایوالق رعایاسنك اطواری دخی شبهه‌یی دعوت ایتمکله سلاحلرینی دوشرمك

وحال وحركتلرينه نظارت ايلمك اوزره دكزلى ويوده‌سى طواسلى عثمان اغاوافر عسكرله ايازمند نام محله كله‌رك اوراده اقامت ايله محافظه‌يه مأمور اولدى ٠

* تبدل صدارت وديكر بعض توجيهات واجراآت *

بروجه بالا رجبك اون سكزنجى كونى بندرلى على پاشا حضور شاهانه‌ده مهرهمايونى تسلم ايتدكدن صكره شيخ الاسلام ايله برلكده باب عالى‌يه كلوب اثناى مصاحبتده برمعتاد مدار فتح كلام اولمق اوزره شيخ الاسلام افندى ظرفاى عصرك موسم صحبتى ديدكارى يالى وباغچه وشكوفه‌يه دائر هوايى سوزلره كيرشمك ايستدكده بندرلى بهى افندم بويله يالى باغچه ديه‌رك دنيا بوقيافته كيردى انلر نيه لازم ديو برحدلو طوريله سرت وخشين برجواب ويرمكله افندى متحير وبونك سابق پك ملايم ايدى بوده پك سرت بونكله نه‌يابه‌جغز ديو متفكر اوله‌رق افندم برازده تفرج وكسب هوا لازم دكلى خصوصا شوكتلو افنديمزك انشاءالله قريباً بوغاز ايچنه نقل همايونلرى لازم اولديغندن سايهٔ شاهانه‌لرنده بزلرده ياليلريمزه كيدرز تنفس ايدرز ديو تعمير مبناى كلام ايده‌يم ديركن پاشا دها اوست پرده‌دن سوزه اغاز ايله انلرده نقل ايتمسونلر اورتەلق ايو اولسونده اويله نقل ايتسونلر ديىجك افندى‌يى برقات دها تعجب وحيرت استيلا ايدرك اوزمانلر معتاد اولان بخوردان وكلابدان كتورلمك رسمنك اجراسنه اشارت ايدوب بوصحبت منته‌يى رايحهٔ بخور ايله مسكى‌الختام ايتمش وهمان قالقوب قوناغنه كيتمش ايدى ٠

بوندن آكلاشلدى‌كه صدر جديد علمدار پاشا طورينى طوتمش حالبوكه علمدار پاشانك النده بيوك قوت اولوب يكيچريلر اندن تيريل تيريل دترردى ٠ اودخى طوغرى بيلديكنى سويلر وديلديكنى اجرا ايلر ايدى ٠ اما اون بش اتباع ايله استانبوله كلوبده مجرد بندرلى عنوانيله اوست پرده‌دن دم اورمق كار عاقل دكل ايدى ٠ بونكله برابر بيچاره حسن تعبيره ومافى‌الضميرينى لايقيله تفسيره موفق دكل وحالت افندينك اداره ايلديكى دولاب دسائسدن و (بيت) عيب مجنون مكن اى منكر ليلاكه در او * حالتى هست كه ان برهمه كس ظاهر نيست) فحواسندن بتون بتون غافل ايدى ٠

حتى مجالس مشورتدن برنده بعض اراذل واشرارك هركون سفك دما ايتدكلرى بمناسبه تذكير اولندقده حالت افندى كاورلرك جمله‌سى مادهٔ فساده متحداولدقلرندن كيراوف نخوتلرى ضمننده برازينك بويولده اتلافى لازم ايدوكنى ايما ايلدكده صدر اعظم يوق يوق لازم اولان صوچلى اولنلرى قتل اولنمقدر ٠ وايشجه‌سنه

باقیلورسه بویله برطاقم باشسز چولوق چوجیغی سلاحلاندیروبده پایتخت پادشاهیده فقراء رعیتی قتله مساعده کوسترنلرك حقندن کلنملودر دیه‌رك برکره حالت‌افندی‌یه دقتله باقدقدن صکره یکیچری اغاسنه متوجهاً پادشاهمز افندیمزك یدی اوجاقلری واردر سنك عسکرك نره‌لرده‌در دیدکده یکیچری اغاسی جوابدن عاجز اوله‌رق مبهوت وسربجیب سکوت اولدی . آندن جمله‌یه خطاباً باقك شوکتلو افندیمز بزدن اتفاق ایستر بمله اتفاق ایده‌جکمیسکز یوخسه نه دیه‌جکسکز بکاشمدی جواب ویرك دیدکده اهل مجلسی تلاش وحیرت الدی . همان بره طوت بره اوردیمدیکی قالدی . حالت افندی بویله کورمدیکی وخاطرینه بیله کتورمدیکی برشدتلو مصاوله طرزنده معامله‌دن اورکوب دوداقلری دتره‌مکه باشلادی بومعامله‌یه ذهننجه بشقه‌معنالر ویردی . سائر حضار دخی فکر ومطالعه‌یه واردی . مکر صدراعظمك برکونه‌مأذونیتی اولمیوب بویله اتوب طوتمسی مجرد چکه ایمش . فقط اویله براچیق مأذونیت المق فکرنده ایمش که صکره ذات شاهانه‌نك تبدیلا ایوب انصاری‌یه تشریفلرینی خبرآلدقده‌درعقب واروب وتربهٔ شریفه درونده حضور همایونه کیروب امور داخلیه وخارجیه‌یه‌دائر بعض خصوصاتی خبر ویردیکی صره‌ده مأمور یتنجه مأذونیت کامله واستقلال تام ایستمش اولوقتلره یتشمش اولان بعض ذواتدن ایشیدلدیکنه کوره حالت افندینك اعدامینده ایستمش دیرلر . واقعا حالت‌افندینك وقت ازاله‌سی کلمش وبلکه‌ده‌کچمش ایدی . وصدر اعظمك بو تکلیفی رأی زرین شاهانه‌یه پکده موافقت ایلمز دکل ایدی . لکن یکیچریلره استنادی جهتله اودرجه‌یه قدر کیدلمکه چندان جسارت اولنه‌میوردی . وبرده‌بندرلینك اطوارلوندانه‌سی طبع همایونه موافق دوشمامشیدی . بناءً علیه انك بوطلبنه برجواب‌قطعی ویرمیوب ملاحظه‌یه تعلیق بیورمش . فرداسی یعنی صدارتنك اوننجی ورجبك یکرمی یدنجی کونی علی الصباح سلحشور طاقمیله درت نفر بوستانجی چوقداری کلوب کندوسنی سرای همایونه دعوت ایتدکلرنده برغریب دعوت اولمغله براز تفکر وتردد ایلدکدن صکره قالقوب سرای همایونه واردیغی کبی بوستانجی باشی قارشولیوب قالفه یرینه چویردی . ودرحال دارالسعاده اغاسی کلوب مهر همایونی اخذ ایله کندوسنی بالقخانه‌یه کوندردی . وصدارت عظمی مسندجلیلی قائممقام سابق صالح پاشایه توجیه قیلندی . صدارتنه دائر صادر اولان خط همایون زیرده (٣٣) اشارتیله ایراد اولنور .

سلفی بندرلی علی پاشا قبرسه نفی ایدلدی وارقه‌سندن اعدامی ایچون مباشر مخصوص ایله امر عالی کوندرلدی . مباشر واروب امر عالی‌یی ابراز ایتدکده ایواه بیله‌مدم اول اجرا صکره انها ایتملو ایمش دیه‌رك حالت معهوده حقنده اولان فکرینی میدانه

(قویمش)

قويمش . چه فائده همان اعدام ايله سرمقطوعی استانبوله كتورلمش وسراى همايون پيشكاهنده نظرگاه عبرته قونلمش واوزرنده‌كى يافته‌سنده (رومملتنك وسائر بعض اصحاب غرضنك تحريك واغواسيله معاذالله تعالى دولتعليه‌يى افساد واخلاله سعى ايدن بندرلى على پاشانك سرمقطوعيدر) ديو يازلمشدر .

بو يافته‌نك مضمونى محضاحالات افنديك افتراسيدر . دولتعليه‌يى بوفلاكتلره اوغرادن كندوسى اولديغى كندو دخى بيلوردى . درت كونلك نفوذ واقبال ايچون ايتمديكى قالميوردى . بندرلى‌حسن نيتى ايله مأجور ومغفوردر . ذكر وفكرنده محق ايدى وايش انك ايستديكى يوله كيديوردى حكيمانه طاورانمش اولسيدى حالت مضره‌يى ازاله ايده‌بيلوردى . استانبولك توره‌سنى بيلمديكى جهتله پك لوندانه حركت ايتدى وساده دلانه براخلاص يولنه فدا اولوب كيتدى .

صدرجديدك عهده‌سنده بولنان چرمن سنجاغى اصحاب ثروت ويساردن قلبه ناظرى صالح افندى عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله وادرنه‌يى محافظه شرطيله توجيه اولنمشدر .

دوبرجه‌ده اولان سلاطين جنكيزيه‌دن بهادر كراى سلطان بواثناده قبائل تاتاره باشبوغ نصب اولنمش وساستره ايالتنك زعما وارباب تيمارى ايله طونه ياليسنده بولنان قزاق طائفه‌سى دخى انك معيته تعيين قيلنمشدر .

سابقا قدس شريف ملاسى عصمت بك زاده عارف حكمت بك افندى‌يه مصرقاهره مولويتى توجيه قيلندى . شوالك اوچنجى كونى برمعتاد اجرا اولنان توجيهاتده نشانجياق سابقا كتخداى صدرعالى جانب افندى‌يه وباش مقاطعه‌جياق سابقاوقعه‌نويس مرحوم عاصم افنديك اوغلى سيد محمد حامد افندى‌يه توجيه اولندى .

* سياست عرفيه واغراض شخصيه ووقايع سائره *

صالح پاشا صدراعظم اولديغى كونك فرداسى صالى كونى استانبولك مواقع متعدده‌سنده اون ايكى روم اولدردى . بونلرك بريسى ارناود كوبى باش پاپاسى ايدى . فرداسى چهارشنبه كونى يدى روم دها اعدام ايتدردى . بونلرك بريسى دخى مقتول چوقه‌جى جيرونك اوغلى ايدى . بوسياستلرى كورن اهل اسلامدن بعضيلرى دخى جسارت آلەرق قلاصده روملرك اهل اسلام حقنده ايتدكلرى فضاحتلرك انتقامنى آلمق يولنده بعض اغراضه مبنى كوزلرينه كسدردكلرى رعاياىى اعدام ايدراولديلر . شانى زاده ديركه بعض نيك وبده عقلى ايرمز يرلى قوللى مردعوى يانلرنده كسوب بيچه‌ده رستم ونريمان جهان وتدبير دولتده خواجه نصيرطوسى طفل ابجدخواندر اومقوله‌لرك ليل ونهارديانتى اظهاروغرضى اضمارايدرك خانه ودكانلرده قتل عام واغتنامه

دائرکلاه‌لرین ایشیدن مراهق ونابالغ اولاد وشاکردان واچارنده اون‌ایکی یکرمی یاشنه ایرمش تربیه‌سز وادبسز نادان اوغلانلر (ولا یلدوا الا فاجرا کفارا) مبتغاسنجه سائر صغیر وکبیر مکتب چوجقلرینی دخی باشلرینه برکدیره‌رك شعبانك ایکنجی جمعه کونی برقاچ طاقم اولوب استانبولك خرستیان محله‌لرینه هجوم وبعض رعایایی جرحه جسارت وحتی برطاقمی اکری قپو کلیساسنی باصوب آویزه واشیای سائره‌سنی غارت ایلدیلر . قوللق نفراتی دفعدن عاجز اولوب هله یکیچری اغاسی ایرشمکله اول عسکر کوجله تفریق وکوزه کورینان واحد من الف اشیایی برتقریب الارندن تفکیك ایده‌بیلدی . ایرتسی کون بربشقه طاقمی بك اوغلی قربنده چقور دیدکلری ارمنی محله‌سنی باصوب بیوکلرنده سلاح اولدیغندن علی روایة سکز قدر کبیر وصغیری بی باك جرح ایله ایکیسی چوق کچمیوب هلاك اولدی . وطوبجی باشی قوللغی کوجله دفع بلا ایلدی . بوندن صکره اول اراذلك بك اوغلنده افرنج دکانلرینه تعدی ایده‌جکلری مشهورتلرینه بناءً ضابطان برقاچ کون اول حوالی بی محافظه‌یه دقت ایلدیلر . بو ایامده چارشو وزقاقلرده بعض افقر یهودیلردن بشقه رعایا پك نادر کورینور اولدی . وسائرلری اولرندن چیقه‌مز وپك فقراسی چیقسه‌ده هیچ برکسب ایده‌مز اولملرندن ناشی اکثری خانه‌لرنده عاج وبیعلاج انزوا ایله نانپاره‌یه محتاج اولدیلر . بعض اهل اسلامدن دوست صاحبی اولان وسائر قوت لایموت ارسال ایدرلردی . انتهی .

ارمنیلرك عصیان واختلالده دخل وعلاقه‌لری اولمدیغی حالده (قوری یانی صره یاشده یانار) فحواسنجه انلرك دخی بعضیلری بو صره‌ده بروجه بالا حصه دار خسار اولمشدر .

بندرلی زماننده ناس بویله حرکات ناروایه جسارت ایده‌مزدی . دائما حالت افندینك کیفنجه کیدن صالح پاشا ایلك آغزدن سوزی چوجقلرك آغزینه دوشوردی ایشی بو یره‌سه‌یه کتوردی . پایتخت دولتده آسایش وامنیت قالمدی . خانه وقهوه خانه‌لرده وزقاقلرده کفتکو چوغالدی . حالت افندی حقنده درلو سوزلر سویلنور اولدی . حالت افندی‌یه بو حالت دخی طوقوندی برچاره دوشونلمك اوزره مجلس مشورته قوندی . لدی المذاکره محلات اره‌لرنده تفنك آتلمق واوته‌ده بروده بی جرم رعایا قتل اولنمق کبی فنالقلرك دفعی واومثللو موجب نفاق اوله‌جق اراجیفك دخی دفعی خصوصلرینه قرار ویرلدی . وهمان بوسیاق اوزره قپودان پاشایه واستانبول وبلاد ثلثه قاضیلرینه ویکیچری اغاسنه وطوبجی باشی وخمبره‌جی باشی اغالره خطاباً امر شریف یازلدی . صورتی زیرده (٣٤) رقمیله ایراد اولنور .

لكن استانبول خلقی برکره سلاحلانمش اولدیغندن تفنك وطبانجه سسلری دائما اکسیك اولمدیغنه مبنی برآی صکره استانبول ایچنده سلاح آتمق قطعیا یساغ ایدیلهرك ینه اتانلر اولور ایسه ضابطلره تسلیما حبس ایدلملری امر اولنمشدر .

واولوجهله رعایایه تعرض وتعدی یساغ ایدلمش ایسهده صکره دخی اصحاب اغراضدن بعضیلری خلاف رضای باری اولهرق اسکیدن ماجراسی اولان نیجه بی جرملری برر تقریب ایله اتهام واعدامدن خالی اولمامشلردر .

نته کیم زیرده صره سیله بیان اولنهجق وقوعات آره سنده بعضیلری نمونهٔ عبرت اولمق اوزره درمیان اولنهجقدر .

بواثناده شارکوی قضاسنه تابع حوره قریه سی کلیساسی زانغوجنك خانه سنده کلیتلو باروت اولوب بر تقریبله آتش آلهرق خانه سنی خراب واولاد وعیالنی کباب ایلمش کندوسی اوراده بولنمامغله صکره دن شارکوی وحوره دسپوتلری ودرت نفر قوجه باشیلری ایله برابر طوتلمش وبو وقعه دخی روملرك هر طرفده تدارکات فسادیه لری اولدیغنه دلیل اولمغله اولکیدن زیاده تحریاته اهتمام ایدلمشدر .

ینه بواثناده اخیولی ولادیقه سنك فسادی تحقق ایتمکله اعدام قیلنمش وروسیقصری قضاسنده بعض رعایانك فساد باشی بولندقلری وارکج قریه سی پاپاسلرینك رعایایه اون یدی کونه قدر بیولك سفریمز اولهجقدر غافل بولنمیکز دیو تحریر ایتمش اولدقلری تحقیق اولنمغله جمله سی اخذ وکرفت ایله ترتیب جزالری امر اولنمش ایدی .

روم خائنلرینك استانبولده ایقاع ایتمك ایستدکلری طراقهٔ عظیمه یی فعله کتورمك اوزره بغدان ویوده سی معهود میخالك کوندرمش اولدیغی تفنکجی اوطه باشیسی ایله بر رفیقی استانبوله کلمشلر ایسه ده بمنه تعالی ماده سررشته ویروب اومقوله مفسدلر بالتحری بولنه رق طرف طرف اعدام اولنمغه باشلاندیغی کبی ایکیسی دخی هیئت متنکره ایله استانبولدن فرار ایدوب بغدانه کیدرکن هرازغرادده طوتلمشلر . سلستره والیسی سلیم پاشا اوطه باشینك رفیقنی اعدام وکندوسنی یاننده بولنان بعض اوراق ایله درسعادته ارسال ایتمش اولدیغندن لدی الوصول مکتوبلر اتریا لغتی اوزره یازلمش اولدیغندن برشی آکلاشیله میوب اوطه باشی شعبانك یدنجی کونی ارناود کونده اقندی بورننده صلب اولندی .

روملرك عصیانی اوزرینه اجرا اولنان بومثللو سیاستلر آره سنده حالا یانیه ده محصور اولان تپه دلنلی علی پاشانك استانبولده صرافی اولان غصبار نام ارمنی دخی معلوم اولمیان برسببدن طولانی شعبانك اونجی کونی والده خانی قپوسنك اوکنده صلب

اولندی . کویا پاشاسنی عفو واطلاق ایتدرمك ایچون بعض طرفلره مراجعت ایدیورمش . فرداسی اوغلی دخی کذلك والده خانی اوکنده اعدام قیلندی .
برکون صکره سابقا اندره آطه‌سی ویوده‌سی رشیداغا دخی کذلك والده خانی قپوسی اوکنده اعدام اولنمشدر . بونك سببی معلومدر . شویله‌که : رشید اغا شهری الاصل بردلی قانلی اولوب مقدما بر مدت عزیز پاشانك توتونجی باشیلق خدمتنده بولنمش وانك وفاتنده حالت افندینك خصم جانی اولان مقتول ضربخانه ناظری عبدالرحمن بکه انتساب ایله حسن توجهنی قازانمش وانك همتیله اندره اطه‌سنك اوتوز بش سنه‌سی ویوده‌لغنی الهرق کیدوب مدتنی اکمال ایتدکدن صکره اوتوز آلتی سنه‌سی اوائلنده استانبوله کله‌رك خانه‌سنده انزوا اوزره بولنمش ایدی . حالت افندی آنك افندیسنی اعدام ایله ظاهر کرکی کبی تشفیء صدر ایده‌مامش اولدیغندن اوبیچاره‌یی دخی کویا فساد ایدیورمش دیو اعدام ایتدرمشدر .
مرویدرکه اصحاب مرحمتدن بری حالت افندی‌یه بورشید بر کنج آدمدر بر بشقه وجهله تأدیب اولنسه دیدکده حالت افندی طور معهودیله سخریه کونه کنجی قتل یازق اختیاری قتل کناه‌هر زمان قتل ایچون اورته‌یاشلی آدمی‌نرده بولملی دیو جواب ویرمکله ایشیدنلره حیرت الویرمشدر .
قپوجی باشیلردن اسبق مطبخ عامره امینی وسابق طوپخانه ناظری عثمان اغا ایله حالت افندی اره سنه بعض اسبابدن طولانی بواثناده عداوت خفیه دوشوب حالت افندی ایسه سلب امنیت ایلدیکی آدمی دوندیروب طولاشدیره‌رق انجامکار کندو ایاغیله بردامه کرفتار ایلمك مقتضای مشربی اولدیغندن عثمان اغا خوف واندیشه‌یه دوچار اوله‌رق کندوسنی حمایه ایتدرمك مقصدیله جابجا مقربین پادشاهی ایله ملاقات ومصاحبت ایدن انبار کاتبنه براز سوزلر القا ایتمشیدی . انبار کاتبی ایسه عالم بالایه ایصال پیام ایله ایش بجره جك مقوله‌دن اولمدیغی جهتله انباره متعلق حمال وجمال مقوله‌لرینه نه طورر سکز حالت افندینك فسادی دنیایی طوتدی کاوری مسلمانی بربرینه قاتدی انك مرامی شودروبوهنکامه‌نك حقیقتی‌بودر یوللو سوزلر سویلمکله درعقب شعبانك اون اوچنجی صالی کونی وزیر ایسکله‌سنده اعدام قیلندی .
ینه اول کون بندرلی علی پاشایه مناسبت جزئیه‌سی اولان اسبق امام اول شهریاری کامل افندی دامادی مدرسیندن حسن افندی وموالیء دوریه‌دن ایکن اولکی سنه آخرتلك خانمك کریمه‌سنی تزوج ایدن وخلیل افندینك مشیختنده مخرج پایه‌سی آلان عثمان زاده اسماعیل افندی وصدر اسبق الحاج علی پاشانك قپوکتخداسی اولوب لسانته پرهیزی اولمدیغی جهتله حالت معلومه‌یه دائر آغزندن سوز قاچیران خواجکاندن عمر افندی اوچی بردن نفی اولندیلر .

چند

چند روز صکره سالف الذکر عثمان اغا دخی مملکتی اولان عربکیره نفی اولنمشدر .
متعاقباً عثمان اغا عهده سنه رتبهٔ وزارتله قارص قلعه سی محافظلغی توجیه قیلمشدر .
نیش محافظی اولان حسین پاشا بواثناده نیشه لدی الوصول اولجه اصدار ایدلمش اولان فرمان عالی موجبنجه سابق علی پاشانی اعدام ونیش متره پولیدی ایله بش نفر سوز صاحبی اولان رعایایی صلب ایلمش ورعایانك سلاحلرینی دوشرمکه باشلامشدر .
خورشید پاشانك صدارتدن ودری زاده عبد الله افندینك مشیختدن انفصاللری حالت افندینك القاآتی آثارندن اولدیغی اولوقت شیوع بولمشیدی . مؤخراً خورشید پاشا ایله بارشدیلر قالدیکه خورشید پاشا الحالة هذه یانیه سرعسکری اولوب مرکز سلطنتدن بعید بولندیغی جهتله حالت افندی مستریح البال ایدی اما عبد الله افندی اولوقت نفی اولنمشیکن بعده اطلاق ایله درسعادته کلوب گاه بیکده کی ساحلخانه سنده وگاه اسکدارده تونس باغنده مجدداً بنا ایتمش اولدیغی خانه سنده اقامت اوزره ایدی بویله ایام انقلابده انك قرب سلطنتده بولنمسی ایسه حالت افندی یه بادیٔ خلجان درون اولدیغندن ینه بر طرفه اجلاسی چاره سنی دوشونمکده ایدی .
صدر سابق بندرلی علی پاشا استانبوله کلورکن عبد الله افندینك انشته سی اولان رجل دولتدن ووزرای عظام قپو کتخدالرندن سلیم ثابت افندی بر ایکی قوناق ایلرو کیدوب انی استقبال ایلمش و بوندن حالته دائر بعض خصوصات ترشح ایتمش ایدوکنه مبنی شعبانك یکرمی التنجی پازار ایرتسی کونی ثابت افندی دیمیتوقه یه نفی وپاشالی احمد نام کمسنه حالت افندی حقنده سوز سویلمش اولمسندن ناشی ایلچی خانی اوکنده وینه بوسبیدن طولانی فقرای درویشاندن سحاراق ایله اتهام اولنان برآدم پارمق قپوده اعدام قیلندیلر .
فرداسی صالی کونی دری زاده عبد الله افندی حرمی و مخدومی شریف افندی و مکتوبجیسی ایله برلکده اربه لی اولان مغنیسایه ودیگر انشته سی استانبول پایه لولرندن چرکس بك زاده رحمی بك میخالیجه و عبد الله افندی منسوباتندن معدود اوله رق اولکی مشیختنده دوریه دن مخرجه نقل اولنوب بعده ادرنه مولویتی ضبط ایدن بروسه وی سلیم ملا زاده سید عبد الرحیم افندی ازمیده نفی اولندیلر .
ایو نوروز طرفندن اخیولی سمتنه کیدرك اول حوالی رعایاسنك اذهانی اخلاله چالیشان بر پاپاس ایله ارکج قریه سنده طوتیلان ایکی پاپاس استانبوله کوندرلمش اولمغله رمضانك طقوزنجی کونی بری ارناود کوینده ودیگر بری یکی کویده ودیگری طرابیه ده صلب ایدلدیلر .
سابقا بغداد والیسی مقتول سید پاشانك برادری اولوب مقدما بغداد والیسنه عصیان

صورتيله بغداددن چيقمش اولان صادق بك دونوب طولاشهرق ارضرومه كلمش اولديغندن درسعادته جلبی ايچون بامرعالی برخاصكی كوندرلمش ايسهده شايدكه درسعادته ورودنده بغداد ايشلرينه مداخلهسی اولان حالت افندی حقنده اغزندن بر سوز قاچيرر ملاحظهسيله مؤخراً كوندريلان امرعالی موجبنجه خلال راهده اعدام اولنمشدر .

استانبول وحواليسی رعاياسنی تحريك ايچون آقدكز طرفندن استانبوله كلوبده اله كچمش اولان جاسوسلر بوغاز ايچنده مجمع روم اولان محللرده برر ايكيشر اعدام اولنديغی صرهده كمرك اوكی بقاللرندن قرمانلو برمتمول رومك فسادده مدخلی اولديغی تحقق ايدرك اواسط رمضانده قتل ايچون كمرك ميدانه كوندريلور ايكن خرستيان يوقمی ايش بتدی دها نه كونكزه طورورسكز ديو اورادهٔ بولنان همجنسلرينه تركجه صيحه وندا ايله بينلرنده معهود اولان فسادی ايما ايلمشدر .

ينه بوقبيلدن اولهرق اول اثناده منمن ويودهسی قپوجی باشی دده مصطفی اغانك خدمتنده بولنان بربلوكباشی اول حوالی سواحلنی محافظه ايدركن نصف الليلده بر اوفق قايق ايله اوچ روم وايكی فرنك كلوب منمن ساحلنه يناشمق اوزره اولدقلرینی كوردكده قايق ايله اوزرلرينه واروب انلری طوتمش وتحريك رعايا ضمننده سكز يوز يكرمی قطعه مكتوب ايله سيسام وبنفشه اطهلرندن كلمش اولدقلری تحقق ايتمش. مكتوبلرك برازی ترجمه ايتديرلدكده بعضيسنده معلومك اولان اقچهيی بر تقريب كوندرهسين ياخود مدفون اقچهيی بر تقريب الوب كلهسين وفلان شيئی كوندرهسين كبی خصوصات اولوب بعضيسنده دخی ايام سالفهده بزم ملتمز بيننده مودت قالمديغی جهتله بر برينه عداوت ايدرك كنهكار اولدقلرندن بنايه بزی ترك وتأديب ايلدی شمدی امر برعكس اولدی انلرك بربريله اتفاقی قالميهرق ومرحمتلری مسلوب اولهرق بربرينك قانی دوكمكدهدرلر وبز اخوت واتفاقمزی محكم ايتدك فيمابعد دوران بزمدر حذرسز اورالرده اكنوب تركلرك كيرلو اتكلرينی نيجه اوپرسز بو طرفه كلوب سربست اولهسز بوندن صكره بزه انلرك كوجی يتمز ينه وطنكزه غالبانه كيدرسز كبی ترهات محرر اولمغله دده اغا بعض مطالعهيه مبنی فرنكلری اورادهٔ حبس ايله اوچ نفر رومی براً كوندرمش . بونلر اسكداردن استانبوله كچوريلور ايكن غلطه اوكنده كی خرستيان كميلرينك حذاسنه كلدكلرنده ايچلرندن بريسی خرستيان يوقمی رومملتی قرداشلرينك غيرتی چكر يوقمی نه قورقوب طورورسز دها نه شبهه ايدرسز بوندن صكره دوران بزمدر وخرستيان دولتلری ياردمجيمزدر ديو چاغرهرق كچوب كيتدی والدندقلری خيال محالی اعلان ايتدی . بر ايكی كون

مرورنده انلر درسعادتده اعدام ومرقوم ایکی فرنك دخی منمنده صلب اولندی استانبولده نقدر سرسری مقولەسی ومجهول الاحوال روملر وارایسه بوصرده جملەسی طرد وتبعید قیلندی ٠

بواثناده فسادلری تحقق ایتمکله حبس ایدیلان آلتی نفر پاپاس دخی شوالك بشنجی کونی استانبولك مواقع مختلفەسنده اعدام اولندیلر ٠

افلاق ویوده‌سی اولوب اقدمجه فنارده‌کی قوناغندن سلیمانیه جوارنده برقوناغه نقل ایدلمش اولان اسکرلت بك شوالك یدنجی کونی اولاد وعیالی واللی قدر اتباعی ایله قیصریه‌یه نفی اولندی واره‌سی چوق کچمیوب وفاتی خبری الندی قاتولیك طائفه‌سندن ومقتول دوز اوغللری متعلقاتندن قره بتك مقتول دیوان ترجمانه درکار اولان تعلقه مبنی مقدما انك برآدمیله مجوهراتی خانه‌سنده اخفا ایلمش اولدیغی طویلمغله اودخی شوالك سکزنجی کونی اعدام قیلندی ٠

بووجهله حقلرنده اجرا اولنان معاملات شدیده استانبول وجوارنده‌کی روملر تهدید ایلمش ایسەده موره واطه‌لر رعایاسنك طغیانی تشدید ایلیوب کیملری وکمیجیلری دخی چوق اولدیغندن انلر دخی آقدکزده ایتدکاری فضاحتلر قالمیوردی ٠

* احوال بحریه *

موره نیم جزیره‌سنده واقع قرون وموتون وانا وارین قلعه‌لرنده محصور اولان اهالی طرفلرندن یانیه سرعسکری خورشید پاشایه برطریقله کله بیلمش اولان اعلام ومحضرلر وموره والیسی طرفندن دونما ومهمات وعسکر وذخیره طلبنه دائر کوندرلمش اولان معروضات وازمیر جانبندن چاملیجه وصولیجه وایبصاره کبی سفائنه مالك جزائر بحر سفید قورصانلرینك سیسام اطه‌سی اوکنده وحوالیسنده کشت وکذار ایله اهل اسلام تجارینه تسلط وایصال خسار ایتدکلرینه دائر کوندرلمش اولان اعلام ومحضر شعبانك اون ایکنجی کونی شیخ الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلس مشورتده بعد المطالعه احوال حاضره‌نك بیان اجمالیسنه ابتدار ایله هرطرف ایچون لازم کلان تدابیر وتدارکاته شروع اولنه‌رق مقدمجه موره والیسنك اقتضاسنی انها ایلدیکی ایکی قطعه سواری طوبلریله الی بیك دسته فشنکدن طوپلر دکز یولی مسدود اولمق حسبیله براً کوندرلدی ٠

فشنکلرك اون بیکی کوندریلوب باقیسی دخی کوندرلمك اوزره‌در ٠

انجق یوز طرفندن مهمات وذخیره طلب اولنمقده اولوب حالبوکه براً کوندرلمسی متعسر وبحراً کوندرلمسی متعذردر ٠ بناء علیه موره طرفندن ورود ایدن اعلامات

ومحضرلردن مستفاد اولدیغی اوزره مقدمجه یانیه اردوسی ایچون کوندرلمش اولان ذخائرك موره طرفندن اخذی اصابت قیلاندن اولمش ·

زیرا فیما بعد بونلره ذخیره ومهمات ایله امداد بهمه حال اشقیا قورصانلرینی کسر واستیصال ایله آقدکز یوللرینك امنیتنی استحصاله منوطدر ·

موره والیسی طرفندن سفینه‌لر ایله عسکر ایرشدیرلمسی انها اولدیغنه بناءً ادرنه‌ده برطاقم عسکر جمعنه تشبث اولندقدن بشقه بهرام پاشانك دخی کلیبولی‌یه چیقوبده براً یکیشهر طرفنه کیتمك اوزره محلندن حرکت ایلدیکی خبری کلدی · لکن بونلر کافی اولمیوب موره طرفی ایچون اناطولینك سمت ومناسب اولان محللرندن بحراً عسکر ارسالی لازم کلدیکی حالده طرق بحریه‌ده مخاطره درکار اولدیغندن مقدما ترتیب اولنان عسکر کوندریله مدی · ارتق دونمای همایونك آقدکزه اخراجندن بشقه چاره یوق دینلدکده بعض حضار شایدکه روسیه‌لو طرفندن برحرکت وقوع بولور ایسه دونمانك استانبولده بولنمامسی مناسب اولماز دیو دونمانك اخراجنی تجویز ایتمدیلر · حالبوکه ویانه قونغره‌سنك مذاکراتی حقوق حاکمیت ومالکیتك مصونیتی اساسنه مبتنی اولدقدن بشقه ممالك عثمانیه‌نك تمامیتی بعض دول اوروپا وعلی‌الخصوص انکلتره وآوستریا دولتلری عندنده بغایت ملتزم اوله‌رق بوکا دائر ویانه قونغره‌سی مکالمات ومباحثاتی اثناسنده خیلی سوزلر کچمش ایدوکنه نظراً دولتعلیه عهود وشروطه رعایت ایدوب طورورکن روسیه‌لو طرفندن بغتةً تسلط اولنه‌جق اولسه دول فخیمهٔ اوروپا درحال انك علیهنه قیام ایده‌جکلری درکار ایسه‌ده بوراری انجق خواص وکلانك معلومی اولوب شایدکه روسیه طرفندن برقورقو یوق ایمش دیو خلقك غیرتنه فتور کلور دیو بومثللو اسرارك مجلسده افشاسی مناسب کورلمیوب دیکر ادله سردیله حضار مجلسی اقناع ایچون خواص وکلادن برقاچ ذات دیدیلرکه قره دکز بوغازنده دوشمن طرفندن عسکر چیقاریله‌جق یرلرده موجود اولان استحکاملره برمرتبه دها تقویت ویریلور وحال تحفظیده طوریلور لکن شمدیکی حالده اویله برمجبوریت اکلاشلمیور بوبر امر آجلدر · ایلروده اقتضاسنه باقیلور ·

اما عصات رعایا ایله محصور اولان بونجه قلاع خاقانیه وذخیره نقلی قابل اولمیان جزائر سلطانیه‌نك حال حاضری ضرر عاجلدر · اویله بر واهمهٔ غیرقطعیه ایله آنلر بوحالده نصل براغیله‌بیلور · قالدیکه بودولت جنکی دکلدر قورصان وازباندید محاربه‌سیدر بوکا اویله بیوك قالیونلر لازم کلیوب انجق فرقتین وقوروت وبریق واسقونه وچالوپه کبی اینجه دونما کافیدر · بوصورتده بنه بحمدالله تعالی یکرمی قطعه قدر

قپاقلو واوچ انبارلو صره سفينه سى قلوب لدى الاقتضا آنلرده تجهيز ايله قره دكز بوغازينه كوندريلور . بو يولده ايراد اولنسان ادلهٔ اقناعيه ايله حضار مجلس الزام اولنه رق نهايت آقدكزه دونما كوندرلمكه قرار ويرلدكدن صكره ترسانه دن جلب اولنان قپودانلر مجلسه ادخال ونه يولده حركت اولنمق لازم كله جكى سؤال اولندقده ديديلركه بوغازدن مرور ايله اولا مدللو اطه سنى صيره رق واناطولى ساحليله ساقز وسيسام وردوس بوغازلرندن مرور ايله اثناى راهده تصادف اولنان وخبر النان قورصانلر اوزرينه واريله رق ابناى سبيلك سلامت وامنيتلرى استحصال اولندقدن صكره روم ايلى جهتنه كچيلوب اوطرفك امنيتى دخى منوال مشروح اوزره استحصال اولنديغى اثناده مورهنك وسائر محللرك ذخيرهلرى براغلمش اولور . قالديكه روم سفينهلرينك كثرتى مسموع ايسه ده آنلر دونماى همايون سفينهلريله خصمانه محاربه ايدهمزلر فقط خفيف وقولداملو تكنهلر اولدقلرندن بعض هوايه وصولره كوره درحال حركت ايله بعض مرتبه ايقاع ضرر وخسار ايدهبيلورلر . فقط اوجاقلر كميلرينك دخى بودرلو ايشلرده مهارتلرى واردر . غرب اوجاقلرندن واسكندريه وردوسدن دخى دونماى همايون معيتنه اوفق تفك قورصان تكنهلرى جلب اولنسه مناسب وكلى فائدهيى موجب اولور .

ايشته بوصورتله مجلسه ختام ويرلدى وقرار مجلس عرض ايله ارادهٔ سنيه سى استحصال ايدلدى . وشعبانك اون دردنجى كونى ردوس متصرفى يوسف بكه تدارك ايدهبيلديكى قدر اوفق تفك سفينهلرى دونماى همايون معيتنه كوندرمسى وفرداسى مصر واليسنه وغرب اوجاقلرى بكلر بكيلرينه دخى مناسب كوردكلرى قدر جنك سفينهلرى تجهيز ايله كذلك دونماى همايون معيتنه كوندرملرى ايچون قائمهٔ ساميهلر يازلدى .

واقعا تجهيز اولنان ريالهٔ همايون وديكر برقپاقلو واوچ قطعه فرقتين واوچ قطعه بريق سفينهلرندن عبارت بردونما همان ريالهٔ همايون قپودانى سيد على بك باشبوغليله بوغاز بحرسفيد جانبنه تسيير قلندى .

حالبوكه شعبانك اون درنجى كونى معارض كورفزنده واقع ايريجه ليماننه درت قطعه روم قورصانلرى كلوب اوراده بولنان برقطعه اينوزلقكه سنى المشلر وكورفز درونندهده اولان اطه اوزرنده كى معارض قلعه سنك مستحفظ ناميله اوچ بش نفرى اولوب آنلر دخى دائما قارشو ساحللرده كى باغ وترلالرده اجرتله رنجبرلك ايدر مقوله دن اولدقلرندن قلعه خالى بولنمغله ازابنديلر بى محابا قلعهيه دخول ايله طوپلرينى كميلرينه نقل وتحميل ايتمشلر ومذكور انفكده روم تجارى مالى اولديغندن آنى براغوب كيتمشلر ايدى .

بوخبر درسعادته وارد اولیجق همان باباطاغی محافظه مأمور اولوب بواثناده اسکداره ورود ایله روم ایلی جانبنه امرار اولنان اناطولی والیسی ابو بکر پاشا آجه آباده واروبده مرفته‌یه قدر اولان حوالینك محافظه سنه ایرشمسی استعجال اولندی وآنك وصولنه قدر آجه آباد وجوهندن ییلانجی سلیمان اغا وکوسه اوغلی مصطفی اغانك وسائر وجوهك اصحاب حرب وضرب ایله معارض طرفنه واروب سنك حدودك بنم حدودم دیمیه‌رك مسلمانلغه لایق خدمت وحرکتی اجرا ایلملری ایچون امر شریف کوندرلدی وبوغازه تقرب ایدن بهرام پاشانك دخی سریعاً معارض کورفزی سمتنه ورود ایله اوطرفك احوالنی تحقیق ایله برحسن صورته ربط ایتدکدن صکره یکیشهر جانبنه کیتمسی کندوسنه اشعار قیلندی .

برقلعه‌یی برقاچ زنجیرك النه براغوبده بویله قاریشق بروقتده اسباب محافظه سنك اولجه تدارك اولنمامسی مأمورینك بربیوك قصوری ایدی . طوپلر الندقدن صکره‌ده بوقدر تلاش اولنمق دخی بیهوده ایدی زیرا بونلری الانلر برطرفدن نه چارپارلر ایسه الوب صاوشور ازباندید مقوله سی ایدی . بیهوده یره هم ابو بکر پاشایه وهمده بهرام پاشایه شاشقیناق ویرلمشدر .

ینه غفلت ومسامحه دن ناشی بو اثناده بروقعهٔ الیمه ظهوره کلمشدر . شویله که : برغمه وحوالیسندن مطلوب اولان ایکیوز قدر قالیونجی عسکری درسعادته کوندرلمك اوزره ایازمند قربنده قابه قوم ایسکله سنده ایکی قطعه چکدیرمه‌لره ارکاب اولنمش . آندن یکرمی میل آیرلدقلرنده ایوالق ایله جند اطه سی اره سندن ظهور ایدن روم قورصانلری طوپ آته‌رق بونلرك اوزرلرینه هجوم ایتدکارنده کندولرینی دکزه اتانلردن آلتمش قدری یوزه‌رك قریه چیقمشدر . باقیسی کیمی بوغلمش وکیمی اشقیا النه اسیر دوشمشدر . اکر برغمه ویوده سنك صدر اعظم صالح پاشایه تعلقی اولمسیدی بو مسامحه سی اوزرینه بانی کسیله جکنده اشتباه یوق ایدی .

اول اثناده نصو حزاده قپودانه علی بك طرفندن وارد اولان تحریراتده آقدکزده روملرك فسادی شایع اولمغله دونمای همایونك اخراجندن اول سفائن تجاریهٔ اسلامیه‌یه تعرض ایتمکده اولان قورصانلری کسر وامحا ایچون لازم کلان محللره کوندرمش اولدیغی متفرق سفینه‌لره تقویت ویرمك اوزره معیتنه عجالةً بش آلتی قطعه قالیون وفرقتین وذخیره ایله برابر لااقل یوز اللی واریل باروت کوندرلمسی وذخیره ایله کوندریله‌جك تجار کمیلرینك تك وتنها کوندرلمامسی لازمهٔ حالدن بولندیغی ومقدما قیش اثناسنده اوطرفه کوندرلمش اولان اوچ قطعه بکلك کمیلردن انجق شعبان قپودانك راکب اولدیغی سفینه واروب طیار بحری ونسیم ظفر نام

بريق سفينه‌لرك الان غائب وبى نشان اولدقلرى ودرسعادتدن دونمانك آقدكزه اخراجى واجب اولديغى وآقدكزك هرطرفنده فساد كلى اولديغندن كندوسنك بويله اوفق تفك تكنه‌لر ايله قومانيچه وپارغه وپروزه سواحلنده اقامتى محذوردن سالم اولمديغنه مبنى اوصولرده بولنان متفرق كميلرى يانينه جلب ايله موره طرفنه عزيمتى لازم كلديكى مندرج بولنمشدر .

قپودانه بكك بوتحريراتى شعبانك اون طقوزنجى پنجشنبه كونى شيخ‌الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلس شوراده اوقوندى . واحوال حاضره‌نك اجمالى سويلندى . شويله كه : اشقيا قورصانلرى اطه‌لر اره‌سنده وحتى بوزجه اطه صولرنده كشت وكذار ايله طرق بحريه‌يى وازمير ليمانى بوغازينى كسوب شمدى‌يه قدر يكرمى درت قطعه مسلم تجار سفينه‌سى اخذ وغصب ايلدكلرى وساقز محاصره حالنه كيرديكى وسيسام رعاياسى عصيان واوراده بولنان براز اهل اسلامى اعدام ايله ويوده‌يى حبس ايتمش اولدقلرى وفساد وشقاوت ايوالق وجند اطه‌لرى طرفلرينه‌ده سرايت ايلمش اولديغى ومصر حمولۀ سيله كلمك اوزره اولان بش قطعه تجار اسلام سفينه‌لرينى وردوسلك برقطعه ساليانه كميسنى اشقيا قورصانلرينك ضبط ايلديكى ودكرمنلك اطه‌سى ليماننده بولنان برقطعه فرقته وبرقطعه بريق سفينه‌لر اوزرينه على الغفله قورصانلر هجوم ايدوب بريق سفينه‌سندن خيلى مدافعه اولنمش ايسه‌ده اشقيا تكنه‌لرينك كثرتى سببيله مقاومت ممكن اوليوب ضبط اولنديغى واشقيا تكنه‌لرندن بعضيلرى معارض كورفزينه كيروب قلعه‌دن طوپ اخذينه اجتسار ايتدكلرى يكان يكان بيان اولندى . وحضاردن رأى صورلدى .

اسباب سفريه‌نك هرجهتله نقصانى معلوم اولديغندن هركس تدبيردن عاجز ومتحير اوله‌رق سر بجيب سكوت ايكن شيخ‌الاسلام عبدالوهاب افندى بوكافرلره آرتق امان وزمان ويرمامليدر بوكونه شقاوته مباشرت ايدنلرك ثلثنى اصلاح ايچون ثلثانى اتلاف ايتمك مشروعدر ديوب بومسئله‌يى دور ودراز تفصيل ايتدى . صدد مذاكره ايسه اشقيانى قهر وتدمير ايچون لازم كلان اسبابك تداركى چاره‌سنى دوشنمكدن عبارت ايدى . (هر سخن وقتى وهر نكته زمانى دارد) وفقنجه افندى صدددن چيقمش اولديغى جهتله اكا جوابا اوت افندم ويريلان فتواى شريفه موجبنجه اشقيانك شدت ايله تربيه‌لرى لازم كله‌رك اولاد وعياللرى ايله برابر اسير ايدلملرى واموال واشيالرينك عسكر دمن غنيمت اولمسى مقدمجه هرطرفه يازلدى ديناه‌رك كچشديرلدى . بعده بعض حضار طرفندن دخى براز پريشان سوزلر سويلندى .

نهايت قپودانه بك خورشيد پاشا ايله مخابره ايتسون اودخى تنسيب ايدر ايسه اول حالده

بوزه سواحلندن انفكاك ايله كلوب دونمای همايونه التحاق ايلسون ديو قرار ويرلدی .
اقدمجه باروتخانه‌لر اطرافنده انشا اولنان طابيه‌لردن بشقه بوائناده مهردار بورننه
يدی وكرميد بورننه اون وشايقه برينه التی طوپلی بر طابيه انشاسنه باشلانلدی
سفينه‌لرك مرورينه مانع اولمق اوزره بوغاز ايچنك مناسب محللرنده دخی طابيه‌لر
انشاسی تنسيب اولنمغله اناطولی قيسنده چقال بورنی نام محلده وسروی بورننده
وروم ايلی قيسنده طرابيه‌ده بيبقا ياليسی اوكنده وبالطه ليماننده قوملق تعبير اولنور
موقعده بر طابيه انشاسی ايچون شعبانك يكرمی برنده بوستانجی باشی‌يه خطاباً امر
شريف يازلدی . قپوجی باشيلردن صالح قوچ اغا دخی بوائناده مواليدن اسبق
تفنكجی باشی دری افندينك بالطه ليماننده كائن ياليسنده اقامت ايليه‌رك ايكييوز نفر
سواری ايله بندرلرك محافظه‌سنه مأمور ايدلدی .
اشقيا قورصانلرينك صوفيه حجاجنه ايتدكلری اهانت وملعنته دائر ازميرويوده‌سندن
وارد اولان تحريراتده ازبانديد سفينه‌لرندن بعضيلری روسيه بانديره‌سی كشاد ايلمكده
اولدقلرندن بونلر حقنده نه معامله اولنمق لازم كله‌جكی سؤال اولنمغله بومقوله
قورصانلر ابتدا يوقلانمق ومخالفت ايلدكلری تقديرده همان ازبانديد نظريله باقيله‌رق
طوپه طوتلمق لازم كله‌جكنه دائر اواخر شعبانده بالجمله سواحل وجزائر مأمورلرينه
تعليمات كوندرلمشيدی .
بوصره‌ده مصر ملاسنك اشقيا النه كرفتار اولديغی خبر حزن اثری آلنمشدر .
شويله‌كه : بوسنه مصر ملاسی اولان يازيجی زاده سيد محمد سعيد افندی بعض حجاج ايله
برلكده برسفينه‌يه راكباً درسعادتدن حركت واواسط شعبانده آقدكز بوغازندن
خروج ايله ساقز اطه‌سی حذاسنه واردقلرنده اشقيا قورصانلری اول كمی‌يی
طوتوب ملا افندی ايله دائره‌سی خلقنی اناطولی ساحلنده بونده اطه‌لرندن بر
كچوك اطه‌يه كوتورمشلر . وكميده بولنان اهل اسلامی قتل عام ايتدكدن صكره
دونوب ملا افندينك خدامنی اتلاف ايلمشلر فقط ايكی آدمی اقدمجه اورمانلق ايچنه
فرار واختفا ايدوب برقاچ كون صكره كيجه‌لين برقايق قاپوب اول اطه‌دن فرار
ايله سلامت يقه‌سنه جان اته‌رق نقل ماجرا ايتمشلردر . ملا افندی‌يه كلنجه اشقيا
انی وزوجه وجاريه‌سنی اول كمی‌يه كتوروب انواع اشكنجه ايله اعدام ايلدكلری
اثناده حرم وجاريه‌سنك ممه‌لرينی وعضو پنهانلرينی كوزی اوكنده كسمشلر .
الحاصل خطرده كلمك اشكنجه‌لر ايله جمله‌سنی اعدام ايتمشلر وملا افندينك نعشنی
كمی ديركنه صلب ايله برقاچ كون اطه‌لر ارمسنده طولاشديره‌رق تشهير ايتمشلردر .
اول اثناده اشقيا تسلطندن برتقريبله قورتيله‌رق ساقزه جان آتمش اولان يوز

یکرمی نفر حجاج مسلمین ایله یدی نفر حرملرینك احوالنه دائر ساقزدن وارد
اولان تحریرات لدی‌العرض کندولرینه اون بیك غروش عطیهٔ سنیه احسان
وارسال اولندی . بو کیفیت افکار مراحم دثار حضرت خلافتپناهی‌یه پك زیاده
طوقندیغندن بروجه بالا ریالهء همایون قپودانی ایله آقدکزه اخراج اولنسان دونما
معیتنه کوندرلمك ایچون براز سفینه دها تدارك اولنمسی ایچون ارادهٔ سنیه صادر
اولمغله اجرای ایجابی شعبانك یکرمی بشنده قپودان پاشایه حواله اولنمغله درسعادت
لیماننده مسلم تجار سفینه‌لری ایچنده جنکه الویره‌جك سکز قطعه سفینه بولنه‌بیلوب
قپودانلری ترسانه‌یه جلبله دونمای همایون معیتنه کیتمك اوزره طوپ ومهمات
ولوازم سائره ایله تجهیزلرینه ابتدار اولنمش ایدی .
ینه اول اثناده یانیه جانبی سرعسکری خورشید پاشادن وارد اولان تحریراتده
ازدین سواحلی محافظه‌سنه مأمور اولان عمر قپودان اشقیا ایله لدی‌المحاربه راکب
اولدیغی بکلك سفینه‌یی باشدن قاره ایدرك کندی الیله احراق ایلدیکی مندرج
اولمغله لدی‌العرض براز سفینه دها تدارکی چاره‌سنه باقه‌سز دیو فرمان بیورلمش
ایسه‌ده درحال نه‌یاپیله‌بیلور دونما وقتیله تدارك اولنمق لازم کلور باب عالی ینه
ایشی باشندن صاووب قپودان پاشایه حواله ایتدی . اودخی سالف‌الذکر سکز
قطعه تجار سفینه‌لرینك تجهیزی لاقردیسنی تکرار ایلدی .
بو اثناده کریددن استانبول طرفنه بربیوك تجارت سفینه‌سی کلورکن اوزرینه
ردوس آچیقلرنده اون یدی قطعه اشقیا سفینه‌لری هجوم ایله محاربه‌یه کیرشمشلر.
مکر مصر والیسی محمد علی پاشا طرفندن تجهیز وارسال اولنان اون ایکی قطعه
دونما سفینه‌لری اوصولرده بولنمغله طوپ سسنه کله‌رك اشقیا کمیلری اوزرینه
آتش ایدوب اوچ قطعه‌سنی خراب ودیکرلرینی دخی خیلی خسار دیده ایتدکلرندن
اشقیا همان سقطانان کمیلری یدکلیه‌رك فرار ایتمکله سفائن مصریه اول تجارت
سفینه‌سنی الوب ردوسه کتورمشلردر . محمد علی پاشا طرفندن دهااون‌سکز قطعه
حرب کمیسی تجهیز اولنمش واسکندریه لیماننده چیقمق اوزره بولنمش اولدیغی
وبرطرفدن دخی مجدداً کمیلر اشترا ایله تجهیز اولنمقده بولندیغی حوادثی ردوس
وساقز وازمیر طرفلرندن تحریر اولنمغله اوائل رمضانده لدی‌العرض ایشته مصر
والیسنك سفینه‌لری کلمش همان بوغازده اولان دونمانمز چیقوب التحاق ایتسه‌لر عون
باری ایله دوشمن سفائنی البته فرار ایدر بونلر دخی واروب قپودانه‌بکی اولدیغی محلدن
تخلیص ایله حوق قوت پیدا اولور دیو خط همایون صادر اولمغله موجبنجه بوغازده قرار
اوزره اولان دونما سفینه‌لری دخی چیقوب آقدکزده اولان ریاله‌بك معیتنده‌کی سفائن

ایله برلشه‌رك ازباندید سفینه‌لرینك حقلرندن كلری وبعده واروب پارغه ایله غومانجه ارهسنده مورتو لیماننده اولان قپودانه علی بك ایله برلشوب باجمعهم آق دكزده كشت وگذار ایلملری قپودان پاشایه وانك طرفندن بوغازده اولان پطرونه بكه تحریر واشعار اولنمشدر .

وبروجه بالا ترسانه‌ده تجهیز اولنان سكز قطعه تجار سفینه‌لرینه كریدلی ابراهیم قپودان باشبوغ نصب اولنه‌رق اقدمجه كلیبولیدن پكسمادلرینی آلمق اوزره اوراده لنكرانداز توقف اولدقلری حالده طرف همایوندن قوهٔ بحریه‌نك تزییدی حقنده پیدرپی اراده بیوریله‌كلدیكندن بوكره بش قطعه تجار سفینه‌سی دها بولنوب دردست تجهیز وتسییر اولمغله جمله‌سی اون اوچ قطعه‌یه بالغ اوله‌جقلرینه وبكلك سفائندن بری بونلره باشبوغ اولمق مناسب كورلدیكنه مبنی عنایةالله نام فرقتین بالتخصیص ابراهیم قپودان اكا سوار اولوب ومذكور اون اوچ قطعه سفینه‌یی معیتنه الوب بوغازدن خروج ایله ریاله معیتنده‌كی دونمایه التحاق ایلمسی ایچون رمضانك یدنجی كونی كندوسنه فرمان عالی یازلمشدر .

حالبوكه سفائن مذكوره‌یه بحری عسكری اولمق اوزره غلطه‌ده‌كی لازلردن وسائر اشخاصدن تحریر اولنان نفرات بوغازه واردقده هرقبادایی بردكانی ضبط واورته‌سی نشانی تعلیق ایله اكمكجی دكانلرینه وارنجه استیلا ایتدكلرندن بشقه سائر نفرات دخی قریه‌لره وكویلره یاییله‌رق بولدقلری طاوق وقیون ودانه‌لری وسائر شیلری سوروب كندوماللری كبی صاتمغه وهتك عرض كبی فضاحتلره اجترا ایتدكاری معالتأسف استخبار اولندی .

خلال رمضانده غالب پاشانك وزارتی رفع ایله قونیه‌ده اقامته مأمور قلنوب اندن منحل اولان بولی ویرانشهر سنجاقلری قپوجی باشیلردن ایاش مفتیسی زاده سید اسماعیل اغایه توجیه ومسوری محافظه‌سنه مأمور ایدلمش ومتعاقباً كندوسنه وزارت ویرلمش ایدی . بروجه بالا عساكر بحریه‌نك بوغازده سوء حركتلری استماع اولنمغله ضبط وربطه اقتدار ایله مشهور اولان وحالا تفتیش رعایا مأموریتیله روم‌ایلی جانبنده بولنان سابقاً سپاهیلر باش اغاسی قره محمد اغایه رتبهٔ وزارت ایله بیغا سنجاغی متصرفلغی وآق دكز محافظلغی بالتوجیه سریعاً بوغازه وارمسی وكمیلردن قره‌یه چیقوبده اویله فضاحتلره جرأت ایلیانلرك تپه‌لنمسی ایچون كندوسنه امر مخصوص كوندرلمش وتفتیش مأموریتی دخی مشارالیه اسماعیل پاشایه حواله بیورلمشدر .

بكتاش قپودانك سوار اولدیغی منصوریه نام كبیر قپاقلو قالیون رمضان شریفدن ایكی كون مقدم بشكطاش اوكندن قالقوب آقدكز جانبنه روان اولمشیدی . ساقز

اطه‌سی صولرینه واروب دونمایه راست کله‌مدیکندن کیرویه عودت ایلمش ایسه‌ده اطرافنی اشقیا قورصانلری احاطه ایتمکله جنکه لدی‌الابتدار اکرچه الابانده‌سنه اشقیا تکنه‌لری کلمکه متجاسر اوله‌مامشلر ایسه‌ده تك وتنها براغز تکنه اولمغله اوته‌سندن بروسندن ایصال خسار ایدرك مدللو اطه‌سی حذاسنه قدر کلدکلرنده اخشام تقرب ایدوب هواده براز ماینه ویرمکله کوکللو تعبیر اولنور قبادایپلر کیجه اول حال اوزره کیده بولنمقدن خوف ایدرك صغری لیمانه کیرمك اوزره قپودانی اجبار ایتدکلرنده بویله وقتده اویله لیمانه کیرلمز سلامت وارایسه یلکن اوستنده بولنه‌رق بوغازه قدر کیتمکده‌در دیو اصرار اوزره ایکن برکله اصابتیله قپودان شهید اولیجق ملازم قپودانی زورلیوب کمی‌یی صغری لیمانه ادخال ایتدرمشلر .

درعقب قورصانلر لیمان اغزینه اوشوب اویغون هوا ایله ایچرویه آتش قایقلری صالیویرمشلر بوآرالقده قبادایپلر فلکه‌لر ایله ساحله چیقوب فلکه‌لری کیرو کوندرمامش اولدقلرندن کیده قالان عجمی بیراق عسکری باشسز قاله‌رق باشلری قایغیسنه دوشدکلری صره‌ده آتش قایقلرینك اوچ قطعه‌سی صاوشه‌رق دردنجیسی طایه‌مار طرفنه ایریشوب کمی بانی طرفدن یاتمغه باشلایجه یوزمك بیلنلر کندولرینی دکزه آتمشلر وکیرو قالانلر جبخانه‌نك التهابنده برهوا اولوب کیتمشلر .

بواثناده اشقیا صندللر ایله هجوم ایدرك دکزده بولدقلری اهل اسلامی اتلاف ایلمشلر . ساحلده‌کی کلیسانك پاپاس ودیاقوسلری وسائر روملر تجمع ایدوب انلر دخی قره‌یه چیقانلری اعدام ایتمکله اهل اسلامدن عریان وپریان قاچوب قورتیلانلر بك آزدر .

کیفیت مدللو محافظی رشید پاشانك مسموعی اولدقده درحال اورایه واروب مناستر درونده وخارجنده بولنان خائنلری قتل عام ایله بوقدرجق اولسون اخذ انتقام ایلمشدر .

بواثناده ریاله قپودانی تومبك زاده سید علی بك طرفندن قپودان پاشایه وارد اولان تحریرانده یوند اطه‌لرینك مجموع رعایاسی مصالح اوله‌رق ایسکله‌یه کوندردیکی فلکه‌یی یناشدرمامش اولدقلری مندرج اولوب حالبوکه آقدکزده مرور ایده‌جکی ساحللرده واطه‌لرده شائبهٔ مخالفت مشاهده ایلدیکی کبی بلا اهمال ولا امهال ابراز سطوت وجلادت ایدرك سائر حوالی‌یه دخی ایصال دهشت ایتمك یدنده‌کی تعلیماتی اقتضاسندن اولدیغنه نظراً یوند اطه‌لرینه کوندردیکی فلکه عنف ایله رد اولندقده دونمه‌دن سس چیقارمامه‌سی بك چرکین برکیفیت اولدیغندن ارتق بویله کوشمالك صورتی کوسترمیوب بویله عصیانی تحقق ایدنلرك همان قهر وتنکیلی لازم کله‌جکی

واوملاو عصاتك اموال واشياسی مال غنیمت واولاد وعیالری اسیر اولەرق اخذ ایدنلرك الارنده قالەجنی بیانیله ریالە بکە رمضانك اون ایکنجی کونی تعلیمات وانحه کوندرلمشدر .

فقط ریاله بکده اثر رخاوت کورلدیکندن پطرونهٔ همایون قپودانی دونمای همایون باشبوغلغنه تعیین قیلنەرق بوطرفدن معیتنه بشکطاش اوکنده لنکر انداز اولان فاتح بحری وبرج ظفر نام ایکی قطعه قالیون وقرەدکز بوغازندەکی سفینەلردن غرهٔ نصرت وفوز نصری نام ایکی قطعه فرقتین وترسانه موجودندن بحر ظفر نام فرقتین که جمعاً بش قطعه کبیر بکالك سفینەلر بالترتیب بونلرك ایکی بیك قدر ناقص عسکرلری زیاده آقچه اعطاسیله تحریر وتکمیل اولنمق خصوصی مجلس مشورتده بالتنسیب حضور همایونه عرض اولندقده بشکطاش پیشکاهنده اولان قالیونلر ایله ترسانەدەکی فرقتین پطرونه بك باشبوغلغیله کیتسونلر لکن قره دکز بوغازی هنوز نظامنده دکل ایکن اوراده اولان سفینەلر کوندرلمز انلرك یرینه بشقه سفینەلر بولنوب کوندرلسونلر دیو فرمان بیورلمغله اکا کوره اجرای ایجابی قپودان پاشایه حواله ایدلمشدر .

حالبوکه کمی بولنسه کمیجی بولمق مشکل ایدی . زیرا بروقتدنبرو دونمای همایون روملر ایله تجهیز اولنوب اهل اسلام ارەسنده کمیجیلك صنعتی متروك کبی اولمشیدی . دونمای همایونده ارمادورلق وغابیارلق ومارنرلك اطەلر رعایاسنه مفوض ایدی . وروملر امور دریا ایله مألوف اولدقلری جهتله امور بحریەده ترسانه رجالنه فائق ایدیلر . لکن بوراری بعض وقوعات اوزرینه کوجله معلوم اولیای امور اوله بیلدی . بوجمله ایله برابر ترسانەنك خصوصات سائرەجه دخی پك چوق نقصانی وار ایدی .

بناءً علی ذلك ترسانەیی بالذات معاینه واحوالنی تحقیق ایتمك اوزره رمضان شریفك اون طقوزنجی کونی صدر اعظم وشیخ الاسلام وحالت افندی وسائر اصحاب حل وعقدامور باجمعهم ترسانەیه کیتدیلر وترسانه رجالنی جمع ایله مشاورەیه شروع ایتدیلر . اولا ترسانەنك موجودی سؤال اولندقده اعظم مهمات اولان کرسته وتیموروباقر وکندر وبزوزفت وقطران مخزنلرینك بسبتون تهی اولدقلرینی اهل وقوف خبر ویردی . بونك اوزرینه ناقص الوقوف اولنلردن بعضیلری ترسانەنك ایراد سنویسی اون بش بیك کیسەدن زیادەیه ابلاغ اولنمش ایدوکی مشهوردر دیدکارنده بونك اکثری فضلهٔ مواجبه قارشولق اولدیغندن ترسانەنك ایرادی حد کفایەده اولمدیغی تفهیم ایدلدی . شیخ الاسلام عبد الوهاب افندی ترسانه رجالنه خطاباً کوزل اما ترسانەنك بعض مهمات لازمه جلبنه کافی اولمیەجق درجەده ایرادی یوق

دكل يا ترسانه‌نك وضعندنمى بويله مثلى نامسبوق درجه ده يوقاق محير عقولدر . بونك البته برسببى واردر اما تدرديدكجه انلر سكوت ايله يمين ويساره باقرلرايدى . شيخ الاسلام ايسه البته بونك سببى اكلاشلوبده چاره‌سى كورلمك لازمدر ديو الحاح وابرام ايلدكده سابق ليمان رئيسى قاشوتى احمد بك كه فى الاصل تونس اوجاغندن نشئت ايدوب جزائرلى غازى حسن پاشا قپودانلغندنبرو دونمای همايون ايله نيجه جنكلرده بولنمش سنى سكسانه وارمش جرى القاب وجارى اللسان براختيار قپودان ايدى . شيخ الاسلامك بوابرامنه طيانه‌ميوب همان فتح دهان ايله دولتلو افندم فلان سنه قولكز ليمان رئيسى ايدم مقتضاى خدمتم اولديغى اوزره لازم كلان مهماتك جلبنى موسم وزمانيله ترسانه امينى بولنان حالا حاضر بالمجلس ... افندى جانبنه اخطار ايتدكجه انلر شمدى مصارف كثيره وقتى دكلدر مضايقهٔ ميريه واردر موجوداتدن قوللانلسون ديوجواب ويررلرايدى بن ينه طورميوب افندم بونلر كايا توكنديكدنصكره دفعةً مصارف كايه‌يه محتاج اوله‌جغندن قطع نظر حسب الاقتضا مطلوب اولنديغى وقت همان هرشيئك اشتراسى ممكن اولماز صكره زحمت چكيلور ندامت چكيلور ديو تكرار بتكرار افاده واخطار ايله ايفاى وظيفه ايتمشيدم كوردمكه اصلا اصغا اولنميور انجام كارى ملاحظه ايدرك ناچار كيفيتى لازم كلان كباردولته دخى اخبار ايلدم . ترسانه امورى انلرك عهده‌سنه محولدر سندن مطلوب انجق اخباردر انلر ايشنى بيلمز دكلدر ديو كلامه اعتبار اولنمدقدن بشقه بوعرب اطرافى تصديع ايديور ديوقوللرينى عزل وترسانه سمتنه اوغرامامق اوزره اسكداره طرد ايله تكديره سزاوار كورديلر ديه‌رك اولوقت ترسانه امينى اولوب حالا مجلس شوراده بولنان ذاتك مواجهه‌سنده نقل ماجرا واثبات مدعا ايتدكده اول جمعيت كبراده بركيفيت رديه حدوثى ملحوظ اولمغله حالت افندى همان سياق كلامى تغيير ايله آ بكم شمدى احوال ماضيه‌يى تذكيرده نه فائده (عفا الله عما سلف) مطلوب اولان انجق بوندن صكره نه تدبير اولنمق لازم كله‌جكنى مشاوره‌در ديه‌رك اختيارى صوصدردى . بعده اهل مجلس بربريله براز سروبنى يوق لاقرديلر ايتدكدن صكره (الدق جواب يأسى بالالر مباركى) زمزمه‌سيله طاغيلوب كيتديلر .

رومليدن بالكليه امنيت منسلب اولديغندن بشكطاش اوكنده ياتان اوچ انبارلو مسعوديه نام قاليون همايونده مستخدم اولان روم غابيار وملاحلرينى قپودان پاشا زندانه قويوب يرلرينه سيچلياتين ترجمانى كفالتيله ناپولتيانلردن روز قاسمه قدر هر نفرينه اوچريوز غروش ويرلمك اوزره ملاح تداركنى سويلشمش ايسه‌ده روم غبيارلرينه ماهيه قرقر غروش ويريله كلديكى حالده شمدى ناپولتيان ملاحلرينه قاسمه

قدر اوچر یوز غروش ویرلدیکی تقدیرده آیلقلری تقریباً یوزر غروشه که‌جك وبو کیفیت صکره دونمای همایونك سائر غایبارلرینه سرایت ایده‌جك . بوندن بشقه ناپولیتان طائفه‌سی سیچلیانین دولتنه تابع اومغله بی طرف ایسه‌لرده اقدمجه مملکتلرنده واقع اولان عصیانلرنده روسیه‌لونك توسطیله آره‌لری بولنوب بوجهتله انلر عصیانه آلیشه‌رق بالطبع عصاته میل ایتمش اولدقلری جهتله دونمای همایونده استخداملری مضرتلو اولور دیو ملاحظه اولنه‌رق اهل اسلامدن ملاح تدارکی اسلم اوله‌جغنه بناءً اسکندریه وبرالشام سواحلندن وکرید وردوس اطه‌لرندن وطربزون حوالیسندن مسلمان ملاح تدارکنه تشبث اولندیسه ده اورالردن ملاح کلنجیه‌دك موسم کچمك ملاحظاتیله بواثناده بیهوده امرار اوقات اولنه‌یوردی .

اوزمان انکلتره دولتنك تحت تصرفنده بولنان جزائر سبعه روملرینك دخی طغیانی ملحوظ اوله‌رق قورفه‌ده بولنان انکلیز جنرالی اوطرفه مأمور اولان انکلیز دونماسنك وقره عسکرینك ورودینه منتظر اولدیغی وجزائر سبعه‌دن کفالونیه جزیره‌سی اهالیسنك درت قطعه سفینه‌لری چاملیجه وصولیجه اشقیاسی کمیلرینه التحاق ایتمش ایدوکی حوادثنه وقپودانه بکك کلی دونما وذخیره ایستمکده اولدیغنه دائر کرك انك وکرك خورشید پاشانك مکتوبلری اوائل شوالده درسعادته وارد اولدی .

وشهر شوالك اون اوچنجی کونی دونمای همایونك سدالبحر قلعه‌سی پیشکاهندن حرکت ایله ردوس جانبنه عزیمت ایلدیکنه دائر قپودان پاشایه پطرونه وریاله بکلر ایله قره علی قپودانك عریضهٔ مشترکه‌لری کلدی . دونما معیتنده‌کی تجار کمیلرندن اوچ قطعه‌سی ایشلرینه یارامدیغی جهتله اعاده ایلمش اولدقلری اکلاشلدی . تجار کمیلری باشبوغی اولان ابراهیم قپودانه ترسانه‌ده مربوط مقدمهٔ خیر نام قالیونك سواری قپودانلغی توجیه بیورلدی .

شوالك یکرمی اوچنده مصر والیسی محمد علی پاشانك قپو کتخداسی نجیب افندی‌یه وارد اولان تحریراتنده بر موجب ارادهٔ سنیه موره طرفنده بولنان قپودانه بك معیتنده‌کی دونمایه التحاق ایچون اسکندریه‌ده تدارك وتجهیز ایلدیکی اون سکز قطعه سفینه‌یه اسکندریه‌ده بولنان برقطعه دونما سفینه‌سنی الحاق ایله جمله‌سنه سابق کتخداسی طبوز اوغلی قپوجی باشی محمد اغانی باشبوغ ایدرك تعلیمات لازمه ایله ردوس طرفنه کوندرمش اولدیغی وردوس وبودروم طرفلرنده بولنان سفینه‌لر ایله دامادی محرم بکك تحت اداره سنده اولان سفینه‌لر دخی بونلرله برلشه‌جکلرندن بشقه بوندن بویله ارقه‌لرندن پیدرپی سفائن تدارك وطاقه طاقه تسییر وبرطرفدن دخی تجار کمیلریله عسکر ومهمات ترتیب وایصال ایده‌جکی بیانیله طبوز اوغلی حقنده دونمای همایون

مأمورلری طرفندن حسن معامله ابراز اولنمسی واستانبول ایچون یدی قطعه انکلیز تجار سفینه‌سیله یتمش طقوز بیك ایکیوز کیل بغدای کوندرمش اولدیغی وذخائر مطلوبه‌نك باقیسنی دخی یه افرنج کمیسی استیجار یله کوندره‌جکی مندرج اولمغله لدی‌العرض (آفرین کوزل غیرت واقدام ایتمش ودخی ایتمکه اظهار خواهش ایدیور حق تعالی بر خوردار ایلیه) دیو خط همایون کشیده بیورلمش اولدیغندن موجبنجه کندوسنه تحسیننامه وطپوز اوغلنه حسن معامله ایتمك اوزره دونمای همایون باشبوغی پطرونه بکه تنبیهنامه کوندرلمشدر .

دونمای همایون بروجه بالا سیسام طرفنده خبر الدقلری اشقیا تکنه‌لری اوزرینه وارمق نیتیله اول طرفه کیتمشلر . ازباندید کمیلری سیسام ایله اناطولی ساحلنده کی طار بوغازه صیغنمش اولوب دونمای همایونك او بوغازه دخولی ایسه مخاطره‌دن خالی اولمدیغنه مبنی اطه‌نك اوست یاننده آچیقده تیمورله مشلر ایدی .

سیسامك اورلمسی ارادهٔ سنیه اقتضاسندن اولمغله کیمی جهاد وغزا نیتیله وکیمی اموال غنائم آلمق سوداسیله سیسامه کچمك اوزره قارشوسنده واقع چاکلی قریه‌سنده بافرمان وبلا فرمان کلیتلو عسکر تجمع ایتمش اولدیغندن بونلر سیسامه کچمك اوزره دونمای همایون معیتنده بولنان تجار سفینه‌لرینه بنمشلر ایکن دونمای همایون موره طرفنه کیدوبده قپودانه بکك معیتنده کی دونما ایله برلشدکدن صکره عودت ایله برلکده کشت وکذار ایلملری ایچون قپودان پاشا طرفندن پطرونه بکه بیورلدی کتمش اولدیغندن پطرونه بك اشارت کوستروب قپودانلری جمع ایله تعلیمات لازمه اعطا ایتدکدن صکره بکلك سفینه‌لر برر برر تیمور الوب ونوبتله یول ویروب یوپه یالکن کیتمکه باشلامشلر . تجار کمیلری ایسه سیسامه کچورمك اوزره المش اولدقلری عساکر مرقومه‌یی اعاده ایچون براز کیرو قالمش اولدقلرندن فرصت کوزدوب طوران ازباندید کمیلری اطه‌نك التطرفندن طولاشوب وانلرك اوکارینی کسدیروب اوزرلرینه هجوم ایتدکلرندن تجار کمیلرندن برقطعه‌سی یوکرك اوسقون اولمغله یالکنلرین طولدیروب اول کرداب مصائبدن قورتیله‌رق دونمای همایونه پیرو اولمش ایسه‌ده دیکرلری صاوشامیوب اشقیا ایسه روزکاراوستندن آتش قایقلری صالیویره‌رك مذکور تجار سفینه‌لرینك ایکیسی طوتشمغله وساحله قریب بولنملریله باشدن قره ایتدکارینی کورن باقی التی قطعه تجار سفینه‌لری دخی ساحل مزبورده باشدن قره ایدرك نفراتی کافه چیقوب کمیلری دشمن الماق ایچون کندولری احراق بالنار ایتدیلر . بوصورتله سکز قطعه تجار کمیلرینك تلف اولدیغی خبری اواخر شوالده درسعادته بالورود موجب تأسف اولمشدر .

دونمای همایون بروجه بالا سیسامدن مفارقتله ایلرویه حرکتلرنده سفائن مصریه‌یه ملاقی اوله‌رق جمله‌سی التی قطعه‌یه بالغ اولدقلری حالده استانکوی پیشگاهنده اوفق تفك یوز بش پاره اشقیا تکنه‌لرینه راست کلدیلر . استانکوی قلعه‌سندن آتیلان بیوك طوپلرك کله‌لرندن اشقیا سفینه‌لری بودروم سواحلنه صیقشمش اولدقلرینه نظراً فن حربجه دونمای همایونك غلبه‌سی ملحوظ ایکن اشقیا دونمای همایون اوزرینه آلتی قطعه آتش قایغی صالیویرملریله بزم ترسانه‌لولر اورکوب دکزه آچیله‌رق موره جانبنه متوجهاً دونمای همایونه یول ویردیلر وبادره‌یه واردیلر . متعاقباً قپودانه علی بك دخی اورایه کلوب برلشدیلر . اوصره‌ده سیروزی یوسف پاشا دونمای همایوندن اون بش قطعه سفینه سچوب مجمع اشقیا اولان غلافشیده لیماننه واردقده اشقیا سفینه‌لرندن چیقوب طاغلره فرار ایتمکله یوسف پاشا اشقیانك اوراده بولنان سفینه‌لرینی واون سکز قطعه طوپلرینی اخذ واغتنام ایله بادره‌یه کتورمشدر .

بعده دونمای همایون (کشاد غنچهٔ دل قالدی بربهاره دخی) زمزمه‌سیله درسعادته عودت ایتمکله یوسف پاشا بادره‌ده ینه تك وتنها قالمشدر . حالبوکه دونمانك عودتندن صکره اشقیانك طغیانی ارتوب قستل قلعه‌سنی حصر وتضییق ایتدکلرندن یوسف پاشا درحال یتیشوب جمعیت اشقیایی طاغتمشدر . لکن عساکر موجوده بادره‌نك محافظه‌سنه کافی اولمدیغندن قلعه درونده‌کی خانه‌لردن ماعدا بالجمله خانه وابنیهٔ سائره‌یی ییقوب وموسم بهاره قدر یالکز اچ قلعه‌یی محافظه ایتمك اوزره براز عسکرله ٬لالا اهالیسنی اوراده براغوب کندوسی قستله کله‌رك بقدرالامکان امر محافظه‌یه بذل تاب وتوان ایتمشدر .

امروز اطه‌سنك محافظه‌سی ایچون بواثناده آقدکز بوغازی محافظی طرفندن ایکییوز نفر کوندرلمشیدی چند روزصکره روم اشقیاسنك بریق تعبیر اولنور ایکی سفینه‌سی کلوب قره‌یه عسکر دوکه‌رك جنکه ابتدار ایتدکلرنده عساکر اسلامیه غالب کله‌رك اشقیانك کیمنی قتل وکیمنی اسیر واول کمیلری دخی تسخیر ایتمشلردر .

بعده سمادرك اطه‌سنه برمقدار عسکر کوندریلوب اهالیسی عصیان ایتمکله لدی المحاربه بوراده دخی عساکر اسلامیه غلبه ایدرك عصاتی قهر وتدمیر ایتمشلردر .

خلال ذی‌الحجه‌ده ساقز جزیره‌سی محافظلغی وحید پاشایه احاله ومعیتنه براورطه طوپچی وبرمقدار خمبره‌جی وبیك نفر ایله صغاله سنجاغی متسلمی الیاس زاده حاجی الیاس اغا تعیین اولنمشدر .

* وقایع عربستان *

بالاده بیان اولندیغی اوزره مصر والیسی محمد علی پاشا زاده ابراهیم پاشا وهابیلری

قهر وتدمير ودرعيه‌يی فتح وتسخير ايله مصره عودت ايله‌دكدن صكره محمد على پاشا توسيع دائرهٔ حكومت ايچون برسودان سفرى آچمش واوغلى اسماعيل پاشايى دخى اوطرفه كوندرمش ايدى ٠

حالبوكه ابراهيم پاشانك درعيه‌دن عودتندن صكره مشارى بن مسعود وبرادر زاده‌سى تركى بن عبدالله وديكر برادرزاده‌سى عمر بن عبدالعزيز درعيه‌يه عودت ايلمشلر ٠ وديكر اهاليده كلوب اعمار بلده‌يه باشلامشلر بونك اوزرينه محمد على پاشا طرفندن برفرقهٔ عسكريه ايله كوندريلان حسين بك واروب مشارى‌يی اخذو كرفت ايله مصره كوندرمش ايسه‌ده اثناى راهده فوت اولمشدر ٠ اماديكرلرى فرار ايله درعيه‌يه درت ساعت مسافه‌ده واقع وعند المتقدمين حجر يمامه ديو معروف اولان رياض قلعه سنده تحصن ايلدكلرندن حسين بك واروب رياضى محاصره ايتدكده تركى برتقريبله قلعه دن چيقوب فرار ايتمشدر ٠ اما عمر بن عبدالعزيز ايله ايكى اوغلى وعمزاده‌لرى راى وامان ايله تسليم اولوب حسين بك دخى آنلرى مصره كوندرمكله خلال رمضانده مصره وصول بولمشلردر ٠ ايشته وهابى مسئله‌سى بووجهله ختام بولمشدر ٠ كلهلم سودان سفرينه ٠ مصردن سودان اوزرينه پيدرپى سوق عسكره باشلانديغى كبى دنغله ده بولنان كوله منلر آرتق سودانده دخى بارينه‌ميه جقلرينى جزم ايدرك برطاقى اواخر ربيع الآخرده مصره كلديلر ٠ ايچلرنده اوچ سنجاق بكى وار ايدى كه بريسى مرحوم بيوك ابراهيم بكك دامادى اولان احمد بك الالفيدر ٠ بوقدر يوزييللردنبرو مصرده تغلب وتحكم ايتمش اولان كوله منلرك بقية السيوفى ايشته بونلردر ٠ سودان سفرينك برنجى فائده‌سى اوطرفده بولنان امرانك طاقم طاقم كلوب تسليم اولملرى خصوصيدر ٠ بو اثناده ابراهيم پاشا سوداندن نوبه‌يه كيتمك اوزره جانب قبلى‌يه كيتمش وبرادرى اسماعيل پاشانك سنارى ضبط ايلديكى خبرى خلال شوالده مصره ورود ايتمشدر ٠

محمد على پاشا بوسنه هم وهابى مسئله‌سنى بتورمش وهمده كوله منلرك ارقه‌سنى المش اولديغى وسودان ايچنده توسيع ممالك ايتمكده بولنديغى حالده يونان سفرى ايچون اسكندريه ليماننده درحال اوتوز قطعه‌دن زياده سفينه تجهيز ايله دونماى همايون معيتنه كوندرمشدر ٠ سودان سفرينك الك بيوك برفائده‌سى دخى بودركه كوله منلرى قهر وتدمير وعربستانى تسخير ايدن عساكر عثمانيه بالاده اشعار اولنديغى اوزره جسور وجنكاور ايسه‌لرده باشى بوزوق اولدقلرى جهتله آرالق آرالق سركشلك ايدرلردى وايچلرنده نيجه‌كم المز سركرده‌لر وار ايدى ٠ بو محاربات ايله محمد على پاشا آنلرى اشغال ايله فرصت بوله‌رق سودان طرفنده عساكر

نظاميه ترتيب ايلمش وآندن صكره خطهٔ مصريه ده كيف مايشا تصرفه باشلامشدر. يانيه اردوسي ايچون مبالغ كليه صرف اولنديغي حالده متعاقباً روم فترتي ظهور ايتمكله خزينهٔ جليله پك زياده مضايقه‌يه دوچار اولديغي صره ده محمد علي پاشا طرفندن درسعادته تحريرات اطاره سيله جمله‌نك نام وشاني وقدرت وساماني مرجع كل اولان دولتعليه سايه سنده اولوب بويله وقتده ترك خواب وراحت ايدرك ولي نعمت بيمنتمز افنديمزه مالاً وبدناً خدمت وصداقت فريضهٔ عهدهٔ ديانتدر بناءً عليه كرك عسكر وكرك سائر جهتلرله هرنه كونه خدمت امر اولنور ايسه اجراسنده قطعا تجويز قصور ايتمم ديو انها ايلمشيدي . وفي الواقع رونما اولان مضايقهٔ ماليهٔ فوق العاده اوزرينه ذي قدرت بندكانك علي مقادرهم اعانه ايلملرينه لزوم كورلمش اولديغي جهتله خلال شوالده كيفيت انجمن مشورتده لدي المذاكره صيدا واليسي عبدالله پاشانك متوفي سليمان پاشا مخلفاتي بدلندن وسائر جهتدن مقسطاً ادا ايده جكي اوچ بيك اون التي كيسه‌نك هرنقدر تقسيطلري زماني كلمامش ايسه ده ابراز حسن خدمت ضمننده مبالغ مذكوره‌دن اون بيك كيسه‌يه ابلاغ ايله دفعةً ارسال ايلمسي ومصر واليسنك ايده جكي اعانه‌نك لاعلي التعيين رأي وحميته براغلمسي خصوصلرينه قرار ويرلمشدر. ومحمدعلي پاشابوندن صكره دخي خدمت واعانه‌دن كيروطورمامشدر. برمنوال مشروح دونماي همايون بوسنه يونان قورصانلرندن قورقوب صاقنه‌رق سير وحركت ايلديكي جهتله بروجه مطلوب ايش كوره مدي ومعيتنده كي تجار كميلرندن سكز قطعه سني ضايع ايتدي . مع مافيه اصل دونما سالماً استانبوله عودت ايلدي . يونانلولر ايسه كميجيلكده ماهر اولدقلري جهتله هر طرفده اجراي فساددن خالي اولمديلر . بناءً عليه بوسنه آقدكز طرفندن كلان خبرلر اهل اسلامه موافق دكل ايدي . فقط افلاق وبغدانده عساكر اسلاميه مظفر اوله‌رق اوطرفدن كلان خبرلر ايله اهل اسلام متسلي اولمقده ايديلر .

* وقايع افلاق وبغدان *

الكساندري ايپسلانتي بروجه بالا بغتةً ابرائيل وبعده طونه سواحلنده واقع ديكر قلاع وبقاعي ضبط ايله طونه‌نك ساحل يسارينه كاملا مالك اولمق خولياسنده ايكن بوكا مقتدر اوله ميوب يالكز قلاص موقعي النده قالمشيدي . وبيولك اردوسي افلاقده تجمع ايتمكده اولديغي حالده قلاص موقعنك كندوسنجه اهميتي اولديغي جهتله اوراسنك احكامنه اقدام ايتمكده ايدي . عصات ايچون بوراسنك نه مرتبه مهم اولديغنه دائر اوزمان بغدان ويوده سي ميخال صوچونك سركاتبي اولوب مؤخرا

يونان دولتنده خارجيه نظارتنده وبعض سفارتلرده استخدام اولنان ياقوا كينك قلمه المش اولديغى لايحه زيرده (٣٥) رقيله ذيل وعلاوه اولنور .

روملر افلاق وبغدان اهاليسنى دخى حقيقى وصميمى اوله رق دولتعليه يه قارشو عصيان ايتدرمك استرلردى . حالبوكه پيدر پى باشلرينه طوپلامقده اولدقلرى اشقيايى انلره اداره ايتدرمكده اولدقلرندن اهالئ مرقومه بومصارف كثيره دن طولايى دلگير ومضطرب اولوب انجق چاره سز ظاهرى وصورى اوله رق روملره مماشات ايديورلردى .

ومماشاتلرينك صميمى اولمديغنى روملر دخى بيلورلردى بويارلرك چوغى دخى مسئله يى مذاكره يه دوشوروبده هم روملرك تحكمندن قورتلمق وهمده مملكتينك امتيازاتنى توسيع ايتدرمك املنده اولوب روسيه لو دخى بوفكرده ايدى .

بناءً على ذلك افلاق وبغدانده وقوع بولان حادثه لردن طولايى بكرش اهاليسنك دوچار اولدقلرى مظالم وتعدياتى شفاهاً بيان ايتمك اوزره بكرشه درايتلو برآدم كوندرلمسنى بكرش مترو پوليدى وپسقپوسى ايله برقاچ بويارلر بامحضر يركوكى محافظى حقى پاشادن استدعا ايدوب اودخى كيفيتى درسعادتدن استيذان ايتمك اوزره ايكن علكساندرى ايپسلانتينك ضابطلرندن ديمترى نام سركرده نك يركوكى اطرافنده كزنديكى خبر آلنمغله اوزرينه حقى پاشا طرفندن سوق عسكر اولنوب لدى المحاربه ديمترى ايله هوادارانى قليچدن گچورلديكى صره ده خرستو نام بربلوكباشى دخى حياً طوتلمش وبعده حيدود صفتيله اعدام ايدلمشدر . كيفيت حقى پاشا طرفندن در دولته عرض اولندقده حركتى تحسين اولنه رق شعبانك اون دردنجى كونى كندوسنه تحسين وآفرينى حاوى قائمهٔ ساميه يازلدى .

بكرشك مترو پوليد وبويارلرى طرفندن سلستره واليسى سليم پاشايه دخى برقطعه محضرله ايكى آدم كلوب محضرك مضمونيله بوآدملرك تقريرلرى شمدى يه قدر ويوده لرك واقع اولان اداره لرندن اشتكا ايله بعض مسؤلات درميان اولنه رق بومسؤلاتلرينه مساعده بيورلديغى حالده ايپسلانتى طاقمنى افلاقدن طرد ومقدمجه ظهوره كلان فسادده اولنه اياق اولان طودورى ولادميرسقونى ارضا ايده جكلرينى تعهد ومملكتك حال خرابيتنى رأى العين مشاهده ايتمك اوزره سلستره دن افلاقه برمعتمد آدم كوندرلمسنى استدعادن عبارت ايدى . درسعادتده بولنان افلاق ويوده سى اسكرلت بكك افلاقده بولنان قائممقاملرندن كندوسنه وارد اولان انهالر دخى بوزمينده يازلمشيدى .

اقدمجه افلاقدن آوستريا طرفنه فرار ايتمش اولان بويارلرك اسكرلت بكه كوندرمش

اولدقلری محضرلرنده دخی بعض استرحامات واشقیانك تعدیاتندن طولایی شکایات مندرج ایدی .

ذکر اولنان محضرلرك نسخهٔ ثانیه‌سی روسیه ایمپراطورینه تقدیم اولنوب بونلرده محافظهٔ مملکت ایچون روسیه عسکری کوندریلوبده عساکر عثمانیه‌نك افلاقه داخل اولمامسی خصوصی دخی مندرج ایدی . روسیه ایلچیسی استورغوفك افاداتی دخی دولتنك پولتیقه‌سنی ترویجدن عبارت ایدی .

دولت علیه ایسه مخابره ایله ایشی سورنجمه‌یه دوشورمکدن اجتناب ایدرك همان قول قول ترتیب اولنان اردولرك ترتیبی وجهله سوق وتحریکنه دوام قلنمسی وافلاق وبغدان اهالیسنه تأمینات لازمه اعطاسی وسلستره‌دن بکرشه آدم کوندریلوبده لاقردی یی اغزدن اغزه طولاشدیرمقدن ایسه بکرش متره‌پولیدینك کلوبده بالذات افادهٔ حال ایتمسی انسب اوله‌جغندن بحثله انك درسعادته‌آشورلمسی وبو اثناده افلاق ویوده‌سی اسکرلت بك بعض ملاحظاته مبنی لاجل المحافظه فناردن قالدیریلوب سلیمانیه‌ده مخصوص قوناق تفریشیله موقتاً درون سوراستانبوله نقل اولنمش ایسه‌ده حالا افلاق ویوده‌لغی عهده سنده بولنمغله انك یرکوکیده بولنان قائممقاملرندن بریسی‌که استفنا کیدر بغدانه ویوده نصب وارسال اولنتجیه‌دك بغدان قائممقامی نصب اولندیغندن سرعسکر یوسف پاشا معرفتیله یاشه اعزام ویرینه اقعاد اولنمسی ودیکر بریسی‌که نفریدر انك دخی افلاق قائممقاملغنه تعیینی وقره‌یوه قائممقامنك مأموریتنده ابقاسی وبونلرك نصب وتعیینلری حکمت ومصلحته مبنی اولوب یوقسه کندولرینه امنیت جائز اولمامغله دائما حاللرینك تجسسندن کیروطورلمامسی خصوصلرینه مجلس مشورتده قرار ویرلمکله ایفای اقتضالری ضمننده لازم کانلره اوامر علیه یازلمشدر .

کلهلم حرکات عسکریه‌یه .

عصات اوزرینه اوچ موقعدن هجوم قوللری ترتیب اولنمشیدی . شویله‌که : سرعسکر برقوفچلی یوسف پاشانك ابرائیلدن ایلرویه حرکتی اثناسنده سلستره وودین والیلری طرفلرندن طونه‌نك قارشویقه‌سنه برر فرقه امرا ایله ایلرویه سوق اولنمسی مقرر ایدی . یوسف پاشا طرفندن ابتدا قلاص اوزرینه سوق اولنان چند قطعه طوپ ایله برمقدار عسکر قلاصه وارد قده اشقیا مترسلر ارقه‌سنده ایجه ثبات ایلمشلر ایسه‌ده عساکر اسلامیه مقدما اشقیانك قلاصده نیجه عجزهٔ اهل اسلامی اشکنجه ایله اعدام ایتدکلرینی تذکر ایله اعصاب غیرت وحمیتلری حرکته کلوب بر اوغوردن مترسلر اوزرینه هجوم ایدرك عصاتی اخراج وتعقیب ایتدکلرنده اشقیا درون قصبه‌یه کیروب خانلره وتجار مغازه‌لرینه ومتین خانه‌لره قپانه‌رق واورالردن تفنك آته‌رق

عساكر اسلاميه دن بعضيلريني شهيد ايلدكلرندن اوزرلرينه ياغلى پچاوره آتيلهرق ابنيهٔ مرقومه طوتشديرلمغله درونلرندهكى اشقيانك چوغى ياتمش فرار ايدنلر دخى سيف وسنان ايله تپهلنمش ومقدمكى قلاص وقعهسى انتقامى آلنمشدر . بومظفريت خبرى شعبانك اون سكزنجى كونى درسعادته وصول بولمش وقلوب اسلاميانه موجب انشراح اولمشدر .

هانى بزم استانبولدن يوز بيك بلا ايله اخراج وسوق اولنان بشبيك يكيچرى عسكريمز وار ايدى ايشته انلر سمصونجى باشى عثمان اغا ايله بواثناده بابا طاغنه لدى الورود قلاص وقعهسنى ايشتدكلرى كبى قارشوده قاپورز وار ديهرك طونهنك قارشو يقهسنه چكمك اوزره تذكره ايستدكلرنده اوزرلرينه مأمور اولان صالح پاشا هنوز كلامش اولديغندن عثمان اغا كندولرينه جواب ويرمش ايسهده انلر دكله ميوب پيدرپى بلا رخصت قارشو طرفه چكمكده اولدقلرى حقنده عثمان اغا طرفندن يكيچرى اغاسنه يازيلان مكتوب باب عالىيه تقديم اولنمغله عسكرك بوجرملرى بحسب الحال تأويل وتعمير اولنهرق صالح پاشا مقدما باباطاغى محافظهسنه مأمور اولوب اورطهلر دخى انك معيتنه مأمور ايدلمش ايسهده مؤخراً صالح پاشا بابا طاغندهكى عسكرى استصحاب ايدرك چرخهجى عنوانيله قارشو طرفه چكمك اوزره مأمور قيلنمش اولديغندن عثمان اغانك بقيهٔ عسكرله قارشو طرفه مروريله صالح پاشا معيتنده ايفاى وظيفهيه مسارعت ايلمسى ايچون كندوسنه مكتوب سامى يازلمشدر .

اوچه قلاصدن قالقان ايكى ديركلى برقطعه اشقيا كميسى سنه بوغازينه لدى الورود محافظ بولنان يونس اغا مرورينه مانع اولمغله طوپ جنكنه مباشرت اولنديغى صرهده يونس اغا صندللر ايله كمينك اوزرينه هجوم ايدرك كمىيى ضبط ايلمشدر . ودرونلرنده بولنان اشقيا تلف اولوب فقط آلتى نفرى حياً اله كچهرك استانبوله كونديريلوب لدى الوصول استانبول قپولرنده اعدام ايدلمش ويونس اغايه اون بيك غروش عطيهٔ سنيه كوندرلمشدر .

بروجه بالا قلاص مظفريتندن صكره يوسف پاشا طرفندن سوق اولنان قوهٔ عسكريه فوفشانه واردقده اشقيانك احداث ايلمش اولدقلرى استحكامات اوزرينه بغتةً هجوم ايله اشقيانك چوغنى تلف وباقيسنى دوچار انهزام ايتديكى صرهده لوقه نام پاپاس دخى تلف اولمشدر . اول اثناده افساد رعايا ايچون اتريا طاقمندن برطاقم اوراق فساديه ايله طولاشان درت نفر شقى دخى بركوكى محافظى حقى پاشا طرفندن اخذ وقتل اولنمشدر .

بعده سرعسكر پاشا كتخداسنى اردوسنده براغوب كندوسى بغدان چرخهجيسى

اولان صالح پاشانی معیتنده کی یکیچری و سکبانلر ایله برلکده مقدمة الجیش ایدرك ایلرو حرکت و پروت کنارنده متریسلر وطابیه‌لر ولغورلر انشاسیله مقابله داعیه‌سنده بولنان اشقیا اوزرینه واروب جنکه مباشرت ایله ایکی ساعت قدر طوپ و تفنك جنکی ممتد اولدقدن صکره اشقیا یکیچریلر اوزرینه شدتلو آتش ایدرك هجوم ایدیجك یکیچریلر طرفندن اثر انهزام کورنمشیکن سواری طوپجی بیکباشیسی عمر اغا سرعت ایله حرب ایدرك اشقیا اوزرینه صالقم یاغدرمغله اشقیا متریسلر جانبنه رجعت ایتدکلرنده عساکر اسلامیه ایکی طاقم اوله‌رق بر طاقمی رجعت ایدن اشقیایی تعقیب و بر طاقمی طوپ و تفنك آتشنه باقیوب متریسلر اوزرینه هجوم ایتملریله متریسلرده و طابیه‌لرده طوران عصات دخی فراره مجبور اولدیلر . لکن عساکر اسلامیه یقه‌لرینی براقیوب تعقیب ایلدکلرندن اشقیا کندولرینی پروت نهرینه آتوب ایچلرندن اللی نفر مقداری روسیه طرفنه کچوب قورتلدیلر . سائری یادانهٔ طوپ وتفنکه هدف ویاخود پروت نهرنده غرق و تلف اولدیلر . بونك اوزرینه طابیه و متریسلری هدم وبالجمله طوپ و مهماتلری ضبط اولندی . و سرعسکر پاشانك بوکادائر اولان تبشیرنامه‌سی رمضانك اون اوچنجی کونی درسعادته وصول بولدی .

اول أثناده روسیه‌لونك طومار اوه و کیشنو طرفلرینه سوق عسکر ایلدیکی خبر النوب روسیه‌لو طرفندن امین اولماسی ایچون دخی سرعسکر پاشایه بابعالیدن توصیه اولنمش ایدوکنه مبنی ابرائیلدن دها زیاده تباعد ایده‌مدیکندن صالح پاشایی ایلرویه سوق ایتمشیدی . صالح پاشا خلال رمضانده بردفعه دها فوقشان حوالیسنده لدی‌المحاربه اشقیایی بردها طوپلانه‌میه‌جق صورتده هزیمت کلیه‌یه دوچار ایتمشدر .

ودین والیسی طرفندن سلحدارینك زیر قوماندەسنده اوله‌رق قلفات یقه‌سنه کچوریلان فرقه دخی اقدمجه قره افلاقه دخول ایله قره یوه قائمقامنی مقامنه اقعاد ایلمشیدی . ینه خلال رمضانده علکساندری ایپسلانتینك برادری نیقوله ایپسلانتی سکز بیك قدر سواری وپیاده وسکز قطعه طوپ ایله داغشان قریه‌سنده بولنان ایکی بیك قدر اهل اسلام اوزرینه شدتلو هجوم ایدوب عساکر اسلامیه دخی مردانه مقابله ایتدکلری صره‌ده قریب محللرده بولنان عساکر اسلامیه امداده ایرشمکله اشقیا ایکی آتش ارەسنده قاله‌رق بالجمله طوپ وجبخانه‌لرینی ترك ایله منهزماً طاغلره فرار ایتدیلر . کله‌لم شمدی سلستره قولنه .

سلستره والیسی سلیم پاشا کتخداسی درکاه عالی قپوجی باشیلرندن احمد اغایی باشبوغ نصب ایدرك سکز بیك سواری و پیاده ایله شعبانك اون یدنجی کونی قره‌لاش یقه‌سنه امرار و بکرش طرفنه سوق ایتمشیدی . اشبو احمد اغا ادرنه وجوهندن طاغ

(دوبرن)

دورین اوغلولنك یکنیدر و دکرلی بر ذاتدر سلیم پاشا ادرنه بوستانجی باشیسی ایکن طوغ الدقده آنی کندوسنه کتخدا ایدوب سلستره‌یه کوتورمشیدی . احمد اغا شعبانك یکرمی آلتنجی کونی بکرشه واروب خارجنده اردوسنی قوردی . واسلمیه اعیانی بشلو اغاسی صورتیله درون شهره کوندردی . متره‌پولید ایله بیوك بویارلر غیوبت ایلمشلر ایدی . اما دیکر بویارلر و روسیه وآوستریا قونسولسلری چیقوب کتخدا بك ایله کورشدیلر . اول اثناده علکساندری ایپسلانتی ترغوشته قصبه‌سنده تحصن ایلمش اولدیغندن احمد اغا انك اوزرینه واردی . ترغووشته جوارنده وقوعبولان محاربه‌ده اشقیا منهزم اوله‌رق طاغ طرفنده قیمپولق نام قریه‌یه فرار ایتمکله احمد اغانك ترغووشته قصبه‌سنی ضبط ایلدیکی واول اثناده علکساندری ایپسلانتی مقدماً افلاقده مبدأ فساد اولان طودوری نام سرکردهٔ اشقیایی برسبب ایله اتهام و اعدام ایلمش اولدیغی خبرلری اواسط رمضانده درسعادته وارد اولمشدر . ذکر اولنان محاربه‌دن صکره علکساندری ایپسلانتی روفال قصبه‌سنه فرار ایدوب ارقه‌سندن عساکر اسلامیه تعقیب ایتدکده ینه مقابله داعیه‌سنده بولنمش ایسه‌ده ارتق طیانه‌میوب نمچه دیارینه فرار ایتمش و حدوددن ایچرو کیرر ایکن عونه‌سندن بك چوق تلفات وقوع بولمش اولدیغی خبری اواخر رمضانده درسعادته واصل اولمشدر .

بو وقعه اوزمان اوروپا غزته‌لرنده بووجهله طبع ونشر اولنمشیدی که (سلستره والیسی کتخداسنك ترغووشته‌ده ایپسلانتی اوغلی ایله واقع اولان محاربه‌سنده طودوری نام سرکرده‌نك عثمانلو طرفنه تبعیتی ایپسلانتی اوغلنك مغلوبیتنه سبب اولدی یوقسه عثمانلو عسکری بوزلمشیدی) دیدکلری اعتماده صالح سوز دکلدر زیرا غالبك مغلوبه سرفرو ایتمیه‌جکی امر بدیهی و طبیعیدر . ایپسلانتی اوغلی بوجنکده ریمنیك طرفنه فرار ایلدیسه‌ده تعقیب اولنه‌رق دراغشانده اریشیلوب اوزرینه تکرار هجوم وبالجمله مهماتی ضبط اولندی . وابتدا اطرافدن جمع ایلمش اولدیغی مرتب ومعلم عسکر خیلی مقاومت ایدوب لکن عثمانلو سوارپلری انلرك صاغ قولندن حمله‌وهجوم ایتدکلرنده سائر ارناود وافلاق وصربلودن تجمع ایتمش دیرتی عسکری فرار ایتمکله اوبرعسکر دخی بوزیلوب اکثری تیغ آتشتاب دلاوران عثمانیان ایله اعدام اولنه‌رق بونلرك انجق یکرمی قدری سرکرده‌لری اولان یورغاکی ایپسلانتی ایله مجروحا کوجله اورمانلر ایچنه فرار ایله تخلیص جان ایده‌بیلدیلر . انتهی .

علکساندری ایپسلانتی افلاقدن چیقدیغی صره‌ده عونه‌سنه خطاباً بربیاننامه نشر ایتمشدر . شویله‌که : (سزلرکبی کوشك وادبسز برقومدن مجتمع عسکر ایله برلکده بولنمق فیمابعد بنم ناموسمه الویرمدیکندن سزلرکبی عهدینه وفاسز طاقمی ترك ایدوب

کیتمکه مجبور اولدم . زیرا سزه باش اولمق بکا عاردر . سز خریستوسه ووطن اصلیکزه خیانت ایتدیکز بن ایسه سزکله برابر یافائق یاهالك اولمغی امید ایدرکن بکاده خیانت ایتدیکز بعد ازین سزدن ابدیا منفك اوله‌جغم . سز وارك ینه عثمانلویه قریشنك که سزلك حالکزه لایق دوستلریکزدر . ارتق اختفا ایندیککز اورمانلردن جیقوب انلرنه اختلاط ایدك . وانلرك بلاموجب قتل ایندکاری کایسالرکزرؤساسنك وعلى الخصوص یغریق ومتردپولیدلرکزك حالا قمری تقاطر ایتمکده اولان انلرینی اوپك . وسکردوب قان وصبیان ونسوانکزك مقابلنده انلرك قوللغنی صاتون الك . سزك حقکزدن تکری کلسون) دیو اعلان ایلمشدر .

بروجه بالا علکساندری ایپسلانتی آوستریا الکاسنه داخل اولدقده بو مقوله اشقیا حقنده بین الدول متخذاولان اصول اقتضاسنجه آوستریادولتی علکساندری ایپسلانتی وبرادری نیقولهٔی وقرنداشندن یوزکی لاسانی ایله لهبو اورفیو وغوسکی نام شقیلری مونقاس نام قلعه‌ده حبس ایتمشدرکه اقدمجه ناپولی مملکتی فتنه‌سنده اختلال رئیسی اولنلردن بعضیلری دخی اوراده محبوس ایدیلر .

اقساتو بوامواج حوادث انخنده یوارلانه‌رق اتریا تزکاهنده طوقومش اولدیغی قماش فسادك بورالرده کاسد اولدیغنی کوریجك ارتق یونانستانه کیتمکه نیت ایدوب فقط برکره آلکساندری ایپسلانتی‌یی کورمك اوزره مونقاس بلده‌سنه اوغرامش ایسه‌ده ملاقات ممکن اولمدیغی جهتله حتبا وخسر مجارستان اوزرندن انقونه‌یه واورادن دیکر افلاق وبغدان فراریلریله برابر موره‌یه واروب اول اثناده طراپولیچه حصر وتضییق اولنمقده بولندیغی حالده دیمتری ایپسلانتینك معیتیله بعض خدماتده مستخدم اولمشدر . لکن موره ایتی کسب جسامت ایدوب یرلو رئیسلر اجانبك ایشه قارشمسندن خوشلانمدقلری جهتله دیمتری ایپسلانتینك نفوذی تنزل ایدرك عادی رئیسلر صره‌سنه چکمشدر .

الحاصل ایپسلانتی خاندانی بوسیل فسادك اوکنه دوشه‌رك پریشان اولوب کیتدیلر وعلى العموم فنارلولر ویوده‌لق ودیوان همیون ودیوانخانه ترجمانلی وقپو کتخدالق وسرکاتبلکی کبی برطریق فیض ورفاهی ضایع ایتدیلر . عجبا اقسانتو نهایة الامر نه قزاندی : یونان دولتی تشکیلنده اقسانتویه خدمتی مقابلی سوتروز وابوتوز نام افتخار نشانلری ویرلمش ایسه‌ده فقرحالی ذل سؤال درجه‌سنه وارمش وتجار یازیجیلغنده اولان ساماتی بوله‌مامشدر . فساد وفتنه صاحبلرینك انجام حالی هپ بویله اولور (سنة الله فی العالمین) بز ینه صدده عودت ایدهلم .

بروجه بالا افلاق وبغدانده شقاوت وجمعیتلری پریشان اولدقدن صکره آرتق

طوپلانه‌مدیلر . اقسانتونك اعانه اقچه‌سیله تدارك ایلمش اولدیغی طوپ وتفنك ومهمات هپ عساکراسلامیه‌یدینه‌کچمشدر . واکرچه طاغلرده سرسری مقوله‌سی بعض اشقیا پراکنده اوله‌رق طولاشمقده بولنمشلر ایسه‌ده انلرك اوزرینه دخی طاقم طاقم عسکر سوق ایله الهٔ کچدکجه تپه‌لنمکده وحیاً اخذ اولنانلر دخی استانبوله کوندرلدکجه سائره عبرت اولمق اوزره اعدام اولنمقده ایدیلر .

شوحاله کوره آرتق افلاق وبغدانك ضبط وربطنه ومحافظهٔ آسایشنه صرف افکار اولنمق لازم کلوب یکیچریلر ایسه رعایایه ظلم وتعدی ایدر اولدقلرندن کیفیت سرعسکر پاشا طرفندن باب عالی‌یه انها اولنمغله مجلس مشورت قراریله اوجاقدن شدید مکتوبلر یازیله‌رق یولسز حرکت ایدنلرك قاعدهٔ اوجاق اوزره صیقی تربیه‌لری امر اولنمغله یکیچریلر بوسنه اوراورده قیشی قپوروزسز کچورمکه مجبور اوله‌جقلرینی اکلادقلری کبی طاغلمغه بهانه آرایه‌رق تعیینات فاحشه غوغاسی چیقاروب ابتدا نزل امینی اوزرینه هجوم ایتدیلر . نزل امینی کیزلنوب قورتلدی . بعده سردن کچدی نامنه اولان اغالر سرعسکر پاشایه واروب هر بری یاننده نفراتی اولسون اولمسون سکسانر تعیین ایستدیلر وسرعسکر پاشا حضورنده بی ادبانه سوزلر سویلدیلر . سرعسکر پاشا ایسه اعیانلقدن نشئت ایتمه‌جسور برآدم اولمغله حضورنده بومقوله سوز سویلیانلرك قولاقلرینی وبورونلرینی کسوب بوحالده انلری یکیچری اوجاغنه اعاده ایلدی . بونك اوزرینه یکیچریلر او طرفك هواسی کندو هوا وهوسلرینه اویمیه‌جغنی جزم ایتمکله خلال شوالده جمله‌سی طاغیلوب اثنای راهده فقرایه تعدی ایدرك استانبوله عودت ایلمشلردر .

* بعض امور مالیه *

احتلالات واقعه اوزرینه خلقك امنیتسزلکندن تجارته کلی سکته ونقوده ندرت کلمکله دانه‌سی اوچ درهم اوله‌رق قطع اولنان غروش یرینه بوکره ایکیشر درهمدن غروش قطعنه باشلاندی . تغییر سکه ایله صانکه ضرورت مالیه چاره بولندی .

شانی زاده دیرکه نقادان تجارب احوال عالم وعیاران چارسوی نفع وضرر امتك معلومیدرکه ابقای سیم وزر مبادلهٔ اشیا ایله میسر وبودخی احیای موات وتکثیر صناعات وتقلیل زوائد مصروفات ایله مقدر وجلب وتکثیری ایسه سائرلره احتیاجدن بری اوله‌رق انلری جلب ضرر ویانلری ایچون بالطبع عرض نقوده اجبار ایله اوله‌جغی مقرردر .

* بیت *

شهرتی مال ایله درمعبد اسلامکده * مسجد جامع بی وقفه جماعت کلمز

فعلى هذا القياس برمدتدنبرو افراد ناس تذكارى اكثار اولور بعض سبيله محتاج اليه عامه اولان اشيانك استحصال واستصحابدن دستكش فراغت وحاضر خوار اولدقلرندن بشقه اكثرينك نمايش اثوابه وخصوصا بلاد اجانبدن اقمشه واشياى غير ضروريه وناپايداره ميل ومحبت واسباب زينت اولان اوانئ سيم وزره اغنيانك رغبتلرى جهتيله برطرفدن صندوقهٔ زينتده اغتياب وبر طرفدن ذخيره واشياى سائره تجارتيله نقود آخر ديارلره ذهاب ايله سيمك بهاسى حد اعتدالى تجاوز ايدوب سكهٔ حسنهٔ شاهانه ايله مسكوك بياض آقچه‌نك رائجى يوماً فيوماً زياده اولديغندن ارباب احتكار كتم واخفا وادخار ايدرك بر طرفدن قطع اولنان بشلك وغروش وسائر اجناس نقودى طشره واجنبى تجارينه زياده‌سيله سوره‌رك بو كيفيتلر ميدانده آقچه بولنمامسنه بادى ومعاملات ناس ايچون اجناس نقودك توفيرى مقتضى ايسه‌ده كموش فيئاتنك تفاوتى سببيله الحالة هذه بر دانه‌سى اوچ درهم اوله‌رق قطع اولنان غروشك هر برنده اون بش پاره وفندق التونى ربعيه سنك بيك عددنده ايكييوز بوقدر غروش زياده تفاوت بولنوب بوخصوص ضربخانهٔ عامره‌يه كلى خسارتى مؤدى اولديغى وسيمك رواجنه نسبتله عيار قديمنه خالل كلمكسزين حد اعتداله تنسيق اولنه‌رق ايكى درهمدن غروش واكا نسبتله درت درهمدن ايكيلك قطع اولنديغى صورتده اجناس نقودك تكثيرى ملاحظه‌سيله كموشك ايادئ احتكاردن وجانب ميرينك ضرر وخساردن وارسته اولمسنى موجب وناسك احتياجدن برى اولمسنى مستوجب اولديغى بيانيله بوندن صكره عيار قديميله اوله‌رق ايكى درهمدن غروش ودرت درهمدن ايكيلك وربع پاره‌نك درهملرى بونلره تطبيقاً قطع وضرب ورومى نصفيه‌سى چوقجه ضرب اولنمق وفندق ربعيه‌سى ايكى بچق غروشه ابلاغ قلنمق اوزره قرار ويريلوب كرك بونلرك بودفعه مجدداً ضم اولنان وكرك مقدما تحت نظامه ادخال قلنان سائر اجناس نقود فيئات مقرره‌سندن بر آقچه زياده‌يه النوب ويرلمامسى بابنده شرفپاش صحيفهٔ صدور اولان خط همايون شوكت مقرون ملوكانه موجبنجه كيفيت آستانهٔ سعادتده لازم كانلره اوائل شعبانده بافرمان عالى اكيداً تنبيه واناطولى وروم ايلينك اوچر قولارينه دخى بشقه بشقه اوامر عليه ايله تصريح وتوزيع اولندى. آنجق آزوقتده اشيانك غلاسنه بادى ومصارفك تزايدينى مؤدى اوله‌رق ضربخانهٔ عامره‌يه بيكده بر مبايعه اولنه‌بيلان اسكى آقچه فضله‌سندن بشقه بر نفع ظاهرى مشاهده اولنه‌مدى . زيرا اكثر ارباب احتكار براز وقتدنبرو بياغى يالكزجه آقچه تجارى اولدقلرندن رائج جديده نظراً زياده‌لك حس ايتدكارى اسكى نقودى كيزلوجه برقاچ فضله كوستره‌رك جمع وادخار ايله افرنج تجارينه درهم حسابيله ينه زياده‌يه ويرمكه باشلاديلر ونقود جديده‌نك دخى (العزة من لوازم القلة) ملزوميله ينه فى الحال رائجى ارتمغه باشلادى . انتهى .

(خزينه)

خزینهٔ دولتك وسعتی اهالینك ثروتیله واودخی مملكتك معموریتیله متساوی یا متناسبدر
بوانثناده ایسه ممالك دولتعلیه طرف طرف خراب اولمقده اولدیغندن وامنیت واسایشك
انسلابی حسبیله تجارته عظیم سكته كلدیكندن ناشی پاره مضایقه‌سی كوندن كونه تزاید
ایلمك طبیعی ایدی سكه‌نك وزنی تقلیل وكرك تبدیل ایله ضربخانه‌جه تصور اولنان
تمتع ایسه برنوع استقراض داخلی دیمك اولوب بونك فائده‌سی یوق ایسه‌ده معاملاتجه
پك چوق خساری موجب موادن اولدیغی بیاندن مستغنیدر ·

* اهل اسلامك تكرار اتفاقه دعوتی وبعض رسوم وعاداتك تبدیلی *

* صره‌سنده بعض اغراض شخصیه اجراسی *

درسعادتده اولدیغی كبی طشره‌لرده دخی یكجهتی واتحاد قلوبك حصولی مطلوب
ایدوكی مقدمجه بعض وزرایه وسرحدلره یازلدیغی كبی بوكره شعبانك اون اوچنجی
كونی دخی علی العموم اناطولیده وروم ایلیده بولنان وزرای عظام ومتصرفین
كرامه اهالی‌یی دخی یكدیكریله اتفاق ایتدرمك اوزره قائمهٔ سامیه‌لر كوندرلمشیدی كه
صورتی زیرده (٣٦) رقمیله ایراد اولنور ·
بومألده شیخ الاسلام افندی طرفندن دخی قاضی ومفتی ومدرسلره مكتوبلر یازلمشدر ·
استانبولده حاصل اولان اتفاق ایسه بالاده بیان اولندیغی اوزره حالت افندینك
بر چوق رشوت اعطا ایتمكله یكیچری قوقونسلرندن وقورقودوب اوركتمكله
مجلس مشورت اعضاسندن المش اولدیغی اتفاق سوزندن عبارت ایدی · فقط حالت
افندی روم فترتنه سبب اولدیغندن طولانی نهایت پادشاه قلیجنه كله‌جكنی تفرس
ایدرك یكیچریلر ایله متحد بولنوبده بوسایه‌ده كندوسنی قهر سلطانیدن قورتارمق
وبوخدعه‌سنی پردهٔ اتفاق اسلام ارقه‌سنده صاقلامق ایستردی · حالبوكه پیدرپی
خلقی بویله جمهوریت طرزنده اتفاقه دعوت ایتدكجه مرآت خاطر همایونه بر سیاه
نقطه قونمقده ایدی ·
شانی زاده دیركه عبث یره اتفاقه جبر ودعوت حقیقتده لغویات حالتدن معدود ایسه‌ده
بوندن اقدمجه بر مجلس شوراده حالت افندی مجلوب ومغلوبی اولان بعض اغوات
وكبرا ایله مصحف شریفه ال قویه‌رق ابازه حسن پاشا ماده‌سنده جلبده سرعسكر
مرتضی پاشانك ایتدیكی تعریف وتوصیفی ناروا بربرینه امنیت غرضیله ایتدكاری
عهد وشرطی وسیلهٔ تأیید مسند قیاس ایدرك سائرلره دخی خواه وناخواه واكثرینه
بروجه اكراه قسم باالله ایتدرمكله حقانیتدن معرا كویا اتفاق آرا ایله بینلرنده
اختصاص ایدن بربی اساس جمهوریت صورتی آخر كار دست عدالت پیوست

حضرت پادشاهی ایله ظهورینه مترقب اولدقلری جزای الهیدن مدار امنیت وسلامت شمار ایتمشلر ایدی . (اذا جاء اجل البعير يبول حول البير) انتهى .
برای حکمت ومصلحت بعض خدماتده قوللانلمق اوزره روم قایقجیلرندن ومیخانه میچولرندن بشیوز نفرك تحریر واستخدامنه قرار ویریله‌رك بالتحریر دفترینك باب عالی‌یه ارسالی ایچون خلال رمضانده روم پطریقنه امر عالی یازلمشدر .
حالت افندی مانند مجتهد مخطی طعامده سفاهت واسراف اولماز دیه‌رك رمضان اخشاملری حولی وباغچه‌سنده ایکیشر اوچر یوز آدمه سفره‌لر قوردیرر وانواع اطعمه یدیرر ایکن بوکره اجتهادینی تغییر ایدوب مجلس مشورتده ویردیکی قرار اوزره کافهٔ ناس برمدتدنبرو حضرتیت ایله مألوف اوله‌رق بوخصوصده افراط ایله انواع تلف واسرافی اختیار ایلمش اولدقلری ظاهر اولمغله فیما بعد علما ورجال وخدمه قوناقلرنده وعموم اهل اسلام خانه‌لرنده طبخ وتناول اولنه‌جق اطعمه نهایت بش درلودن یدی درلویه قدر اولوب اندن زیاده‌یه تجاوز اولنمامسی ایچون شوالك یدیسنده اوامر علیه اصدار ایتدرمشدر .
شانی زاده دیرکه بواثناده فقیر بردفعه حالت افندینك طعامنده بالتصادف بولندم واقعا یدی درلو اولوب لکن حوض کبی مرتبایلرده نصفی سکری اوله‌رق غایتده نفیس ونادر طعاملر اولمغله کمیت وکیفیته واسعارك بهاسنه قیاساً شبهه‌سز لااقل یالکز بوسفره‌ده اوچیوز غروشلق قدر طعام تخمین ایلدم بناءً علیه ماده تمل طوتمیوب ینه هرکس بیلدیکندن قالمدی .
روملرك اتفاقه مقابل جمله اهل اسلامك حضریتی سفریته تبدیل ایلملری اقدمجه جمله‌یه بافرمان عالی اعلان اولندیغی صره‌ده اهل سیف وقلم یانلرینه بر خنجر طاقملری دخی تنبیه اولنمشیدی انجق اشقیای رعایانك کوندن کونه شقاوتلری ارتمقده اولدیغندن بالجمله اهل اسلام حقیقی وصمیمی اتفاق ایتمك فرض اولدیغی ملابسه‌سیله اعلی وادنی بالفعل شرائط اتفاقی اجرا ضمننده بعد ازین بالنفس صدر اعظم وشیخ الاسلام وصدور عظام وموالئ فخام ومدرسین کرام ورجال دولت وخدمهٔ باب عالی اثواب رسمیه‌یی ترك ایله یالکز باش وجتان صاریق وبللرنده اولان خنجردن بشقه بر چفت پشتو وانعام کیسه‌سی وپاله یاخود سیف تعلیق ایدوب هرکس بولندیغی محلدن همان محاربه‌یه توجهله کیتمك لازم ایسه اول صورتی استحصال ایدرك علی الدوام حاضر ومهیا بولنمق وبونلرك دائره‌لرنده‌کی اندرون اغالری وچوقدارلری تلبس ایده‌کلدکلری قفتان وطولامه کبی اثواب حضریتی کلیاً نزع ایله ایاقلرینه شلوار کیمك وبللرنده‌کی خنجردن بشقه بر چفت پشتو وبر انعام کیسه‌سی ایله بر پاله

(یاخود)

یاخود سیف تعلیق ایتمك وعلی‌العموم خواجکان وقپوجی باشیلر وکدکلولر وخدمتکارلری دائما مسلح بولنمق تنبیهاتنی حاوی رمضانك اون یدنجی کونی دوائره اوامر علیه کوندرلدی .

شانی زاده کیفیتی بو وجهله بسط وبیان ایتدکدن صکره دیرکه درعقب هرکس سلاحپوش وخدمهٔ کبار تفنك بردوش اوله‌رق اول هیئتله آمد ورفت ایلدکلری برنوظهور کیفیت وجمله‌یه مورث دهشت اولوب (قطعه) السیف والخنجر ریحاننا * اف علی‌النرجس والآس * شرابنا من‌دم اعدائنا * وکأسنا جمجة‌الراس) مضموننه اشارت کونه غرائب حاصل اولدی .

وبوندن اقدم اشارتی سبقت ایدن وجهله برج مقارنهٔ اوسط اولان سنبله‌ده واقع کسوفك هنکام معظم تأثیری وبوسنه رابع سال مقارنهٔ مسترقه اولان حمله‌ده احتراق مشتری احکامندن اشجار واثمار نام کتابك شجرهٔ ثالثه‌سی شعبهٔ خامسه‌سنك ثمرهٔ رابعه‌سنده مذکور وتنبیهات نام کتابك احکام احتراقاتنده مسطور اولان تغییر احوال وعادت ووقوع غوائل ودهشت احکامی علی زعم‌المنجمین یرین بولدی . انتهی .

ینه شانی زاده دیرکه علمانك بول یکلو کورك وکبیر عمامه ایله بللرنده سیف وطبانجه وخنجر ایله اسواقده سیر وکذارلری تماشا کرده برپیکر استغراب آور اولدی (بیت) خلق الله للحروب رجالا ورجالا لقصعة وترید) وچوق کچمیوب خلق بداوتی سفاهته تحویل ایله مساعدهٔ بعض کبار زمانه‌دن ناشی غلامان نوجوانان واولاد تجار وبازرکان آلتیشر آرشون چوقه‌دن سوزنی ایشلمه شلوارلر وصرمه‌لو فرمنه‌لر وبلده وباشده فرمایش شاللر وسیملو سلاحلر ایله هنوز ختان اولمش چوجقلر کبی برو اللریله شلوارلرك آغنی قالدیره‌رق خرامان اولمغه باشلادیلر . بعض کبار دخی بیکر بیك بشریوز غروشه ابنوس پارچه‌سی فخری اویمه‌سی خنجر قبضه‌سی یاپدیروب اوزلرینه الماس ایله مجوهر وسائر سلاحلرینی دخی مستغرق زر ایتدیلر . ارسطو حکیم اسکندره کوندردیکی مکتوبنده هرشیئی مثلیله مزج وترکیب ایله یعنی امزجهٔ مختلفه‌یی برخصوصه مباشر ایلمه دیمشدر .

جناب حق جمیع امت محمدی کلمهٔ واحده اوزره متفق ایدوب اصحاب رأی وتدبیری دخی حسن خدمته وانصاف وبصیرته موفق ایلیه وارکان اربعهٔ دولت اولان ارباب سیف وقلم واصناف وحرفت ورعیتی اختلال وتشویشدن حفظ وخلاص ایده . انتهی.

ینه حالت افندینك احداثاتندن اوله‌رق اهل قلمی تعلیم ایله عسکر ایتمك اوزره اواسط شوالده اندرون اغالریله صدراعظم وحالت افندی وکتخدا بك ورئیس

ودفتردار افندیلر وچاوشباشی وسائر خدمهٔ بابعالی وسائر رجال دولت برطاقم وبعده کتاب برطاقم واندرون اغالری دیکر طاقم اوله‌رق بابعالی قوم میداننده آتلره بنوب جولان ومقتدر اولنلر کیمی آصلمش لکه‌لره ضرب شمشیر وکیمی ادارهٔ رمح وسنان ایتدکاری صره‌ده برطاقم جبان وپیرانك سائس وخدمه‌سی اسبلرینك عنانندن طوته‌رق یانلرنجه سکرتدکاری موجب خندهٔ تماشاکران اولان غرائب حالتدن ایدی .

شانی زاده دیرکه محیر عقول اولان بوخصوص غیری حالت افندینك سائرمواد منتجة الفساددن بشقه انتخاب کرده‌سی اولان بغدان ویوده‌سی میخالك عصیانندن صکره خوف جان ایله شعورینه اختلال ونقصان طاری اولمسنه حمل واسناد اولندی . انتهی .

فی‌الواقع حالت افندی ظهورینه سبب اولدیغی روم فترتی اوزرینه نه‌یاپه‌جغنی شاشیروب هرکون بویله برغریبه احداث ایلردی . چونکه اویله نازك وتنك برحال وموقعه کلمشیدی‌که اکا جزئی تحول کاسه محو اوله‌جغی درکار ایدوکندن کندوسنجه بقای حیات معناسنه اولان بقای اقبالی ایچون یکیچریلرك هواسنه اویوب هربوله کیدر وخیر وشر هرشیئی ارتکاب ایدر ایدی . ویالکز اتهام اولنان روملرك اعدامی کافی اولمیوب اره‌صره دیکر طائفه‌لردن دخی کندو حقنده مضر کوردیکی کسانی برر بهانه ایله اعدام وهیچ اولماز ایسه نفی وتبعید ایدیویرمك ایستردی . واره صره عهد وپیمان لقردیسنی تأیید وتکرار وهرکیم انك علیهنده برسوز سویلر ایسه صانکه عهد واتفاقی بوزمش عدیله همان انی بربلایه دوچار ایدردی ذی‌القعده غره‌سی‌اولان صالی‌کونی‌عقداولنان مجلس‌مشورتده شیخ‌الاسلام افندی فتح کلام ایدرك عون حقله اتحاد واتفاقمز کوندن کونه ترقی بولوب بونك استقراری وارالق اراالق اخطاری ارادهٔ سنیه اقتضاسندندر دیدکده یکیچری اوجاغنده تقلیب رسوم ایده‌بیله‌جك مرتبه نافذالکلام اولان اسبق سکبانباشی محمد افندی جوابه ابتدار ایله بحمدالله تعالی اتفاقمز استواروقول‌وقرارمز پایداردر دیدیکی صره‌ده حالت افندی دخی ملت اسلامیه‌نك بداوته رجوعنی تحسین یوللو عوام پسندانه سوزلر سویلمشدر . بونلر ایسه هپ یکیچری کروهنی اغفال وافکار انامی اشغال ایچون قورلمش طولابلر ایدی یوقسه حالت افندی اغراض شخصیه‌سی اوغورنده هر شیئی فدا ایدر وبرپره ایچون بریورغان یاقار برشخص مکار اولدیغی اول اثناده ظهوره کلان وبعضیلری بالاده بیان اولنمش وبعضیلری زیرده بیان اولنه‌جق اولان وقوعات ایله مثبتدر .

(از)

ازجمله شیخ الاسلام سابق الحاج خلیل افندینك زوجه سی حاجه زیباخانم كه چركسیة الاصل اولوب مقدما خواجه عبدالله اغانك مستفرشه سی ایدی . انك وفاتندن صكره سلطان سلیم خان حضرتلری اولوقت خزینه كتخداسی بولنان مشارالیه خلیل افندیه اوطه لق اولمق اوزره احسان ایتدكارنده واقعا دلازاردر لكن ضابطه ودیانتكاردر دیو بیورمشلر . فی الواقع خلیل افندی كندوسنی تزوج ایتدكدن صكره اكا غالبه ومتحكمه اولوب داخلی وخارجی دائره سنی ید ضبطنه الدی وهرایشه قاریشور اولدی حتی خلیل افندی روم ایلی قاضیعسكری اولدقده نقیب الاشراف بولنان زین العابدین افندینك مشار الیه حقنده لطیفه یوللو مناصبی اهلنه توجیه ایتدیلر دیدیكی مشهوردر . خلیل افندی نقدر سرت سوزلی وپك یوزلی ایسه زیبا خانم دخی اوقدر دلكش وجریة اللسان ایدی . الحاصل عقلی قیصه ودیلی صاچندن اوزون سوزنی صاقنماز دیلنی طوتماز برخاتون ایدی . حتی مقدما خلیل افندینك انفصالندن اقدمجه بكلربكی حوضی مسیره سنده حالت افندینك زوجه سی لبیبه خانمه تصادفنده قوجه لرینك بینلرنده كی برودته مبنی زیباخانم كرك اكا وكرك قوجه سنه پرده بیرون ادب دشنام وسب ایتدكدن بشقه جاریه لریله برابر اوزرینه هجوم ایله نسوان وصبیانی باشنه اوشورمش وحوض باشی مسیره سنی قاریلر حمامنه دوندرمش ایدی . وبو وقعه دن طولایی حالت افندی انك حقنده قوجه سندن زیاده كین باغلامشیدی . وخلیل افندی مشیختدن عزل ایله بروسه یه نفی اولندقده اودخی انكله برلكده بروسه یه كوندرلمشیدی . بروسه استانبولك قرب وجوارنده بولنمق ملابسه سیله خلیل افندینك خدمه سندن ویكیچری كروهندن آشجی وچوقدار مقوله لری استانبوله كاوب كیتدكجه خلیل افندینك مسند سابقنه عودت ایله خصمنه غلبه ایده جكندن نخله اذهانی تخدیش وبعض وسائله تشبث ایلدكلری مسموع اولمغله شعبانك اون اوچنجی كونی بعض اجراآت سیاسیه صره سنده خلیل افندینك منفاسی قره حصار صاحبه تحویل اولنه رق حرمی زیبا خانم بروسه ده توقیف ایدلمشیدی .

خلیل افندینك حرمی خدمتنده براقش اولدیغی آشجی باشینك دامادی اشجی خلیل استانبولده همجنسی اولان یكیچریلردن برینه مخاطره لی حالته دائر سوزلر یازمش اولمسی تحریك فتنه قبیلندن وكویا زیبا خانمك اعدامنی موجب حالاتدن عداولنه رق همان اراده سنك استحصالی ایچون حالت افندینك دسیسه كارلغی آثارندن اولمق اوزره خلیل افندینك اسكی اوطه لر قربنده كائن قوناغی آخورنده اغزی دیكلمش كوبره ایچنه كوملش برسیاه قوزی بولندیغی اخبار وبر كوفه ایچنه وضع ایله حضور همایونه احضار وحالكی بوصورتله زیبا خانمك سحاره لكی اثبات اولنه رق اوائل

رمضانده اعدامی ایچون ارادهٔ سنیه اصدار ایتدیرلمش ویکیچری اوجاغندن مباشرلر کوندرلمش در . بو جلادلر بروسه‌یه واردقلرنده حاجه زیبا خانمه‌سنی افندی قره حصاره ایستمش ودر دولتدن التماساً درعقب استانبوله کیتمکز ایچون فرمان کلمش دیه‌رك برعربه‌یه ارکاب وبروسه خارجنه اخراج ایله برازکیتدکدن صکره یولدن بریانه چویروب بوغمشلر . واوزرنده‌کی البسه‌سنی صویوب جسدینی مکشوفة العوره اوله‌رق برچالی دیبنه براقمشلر . بوایسه شریعته صیغماز وانسانیته یاقشماز برکیفیت وپك چرکین برحالت اولدیغنه مبنی بروسه کباری بوکا لدی الاطلاع آدم کوندروب معتاد اوزرینه دفن ایله ناموس شریعت وانسانیتی یرینه کتورمشلر . ایشته معهود حالتك برطاقم خبیثلر ایله اتحاد اسلام نامنه یاپدیغی اتفاق جالب النفاق باق نه نتیجه‌لر ویردی . اخذ انتقام داعیه‌سی نه درجه‌یه واردی قاریسنك انتقامنی المق ایچون برشیخ الاسلام حرمی حقنده بویله دیانت وانسانیتك خارجنده برمعاملهٔ شنیعه‌یی روا کوردی . حالبوکه عثمانلولر عندنده قاریلر پك محترم طوتیلور روم ایلیده حیدودلر برکاربان اوره جق اولدقلرنده ایچنده برقاری اولسه شاید یاکلشلقله اکا اصابت ایدر دیو کاربانك اوزرینه قورشون آته‌مازلر قاریلره تعرض مردلکه منافی وغایت مشؤم صاییلور . هله ارناودلرك عندنده آدم اولدرمك پك قولای برایش اولدیغی حالده قاریلرك عرضنه اصلا تعرض ایتمزلر . روم ایلی خرستیانلرنده دخی بوعادت اولوب حتی ارناودلر ایله قره طاغلولر یکدیکریله محارب اولدقلری اثناده بربرینی نره‌ده بولورلرایسه اعدام ایتمکده اولدقلری حالده قاریلری یکدیکرك کویلرنده سربست وهردرلو تعرضدن امین اوله‌رق کزرلردی . بناءً علیه پك چوق کیمسه‌لر بوواقعه‌یی حالت افندی حقنده جالب شأمت صایوب برفلاکته اوغرامسنه منتظر اولمشلردر .

خلیل افندی قره حصارده ایکن حرمی حقنده اجرا اولنان اشبو معاملهٔ شنیعه وغدارانه‌یی استخبار ایتدکدن صکره افکار واوهامه طالوب نهایت کدرندن اصابت نزول ایله فوت اولمشدر . وفاتی خبری ذی القعده‌نك اوچنجی کونی درسعادته کلمشدر . ترجمهٔ احوالی بوقارولرده بالمناسبه یازلمش اولدیغی جهتله تکراره حاجت یوقدر . راستکو وقلبی تمیز ایدی لکن تندخو وتیز ایدی رعایت خاطر ایچون مافی الضمیرینی کیزله‌مز وانکسار قلبدن تحاشی ایلمز ایدی .

* بیت *

افزونیٔ حیات کم آزارلقده در * سرمایهٔ نجات سبکبارلقده در

(بیت)

* بيت ديكر *

خواهشكر اولمه راحته قيد حيات ايله * تا عقد صلح ايتميجك كائنات ايله

بو اثناده ايوالغك تخريبی دخی حالت افنديك غرضكارلغی آثارندندر . شويله كه : ساقزده وسيسامده اولديغی كبی ايوالقده دخی روملرك بربيوك ومنتظم مكتبلری اولوب چوجقلرينی اوروپادن جلب ايلدكلری معلملر واسطه سيله تربيه ايتمكده بولندقلری جهتله بونلرك دخی فكرلری افساد اولنمش ايسه‌ده هرطرفی اهل اسلام ايله محاط اولديغندن عصيانه جسارت ايده‌ميه‌جكلری دركار ايدی . فقط ايوالق قضاسی شيخ الاسلام اسبق دری زاده عبد الله افنديك مقاطعه سی اولوب سنوی يوز بيك غروشه التزام اولنمقده ايدی وعبدالله افندی‌انی مبالغ كليه ايله صاتون آلمشيدی . حالت افندی ايسه عبد الله افندی بی السدن كلديكی قدر اضرار ايتمكده اولديغی جهتله انی نفی ايتدرديكنه قناعت ايلميوب بومقاطعه دن اولان وارداتی چورتمك اوزره ايوالغی اوردرمق آرزوی فاسدينه دوشديكنه مبنی اره‌صره مجلس مشورتده اول حواليده بولنان متعلقاتندن توارد ايليان اوراقی درميان ايدرك ايوالق روملرينك قتل عام ايدلمسندن بحث ايدردی لكن كيفيت حضور همايونه لدی العرض اول امرده تحقيق ماده اولنمسی فرمان اولنمغله اولنان استعلام اوزرينه خداوندكار متصرفی ابراهيم پاشا تحقيق ماده ايچون كتخداسيله سلحدارينی اعزام ايله انلرك ويردكلری معلوماته نظراً ايوالق رعاياسنك اطاعتده ثابتقدم اولدقلری تبين ايدرك كيفيت ابراهيم پاشا طرفندن باب عالی‌يه انها اولنمغله بومسئله مسكوت عنه قالمشيدی . دونمای همايون ايله آقدكزه عازم اولان رياله سيد علی بك طرفندن قپودان پاشايه وارد اولان تحريراتده يوند اطه‌لرينه كوندرديكی فالكه‌يی رعاياسی قبول ايتميوب عنف ايله رد ايلدكلرندن ميرمومی اليهك آقدكزده مرور ايده‌جكی جزائر وسواحلده شائبهٔ مخالفت مشاهده ايلديكی كبی بلا امهال ولا اهمال ابراز سطوت وجلادت ايله سائر حوالی‌يه دخی ايصال دهشت ايتمسی تعليماتی اقتضاسندن ايكن كونديكی فالكه عنف ايله رد اولندقده دونمادن سس چيقارلمامسی پك اويغونسز بر كيفيت اولديغندن بحثله رمضانك اون ايكنجی كونی رياله بكه تعليمات واضحه كوندرلمشدر . فقط رياله بكك تحريراتی ابراهيم پاشانك تحقيقاتنه مباين كبی كوريلدكلرنده مجلس مشورتده لدی المطالعه اصحاب اغراضدن بعضيلری رعايانك جميع حركاتی ابراهيم پاشانك اشعاراتنی تكذيب ايديور قبلا رعايا كتخدا وسلحداری حيله ايله الداتمشلر ديوب ايوالق بشقه يوند اطه‌لری بشقه ديسه‌ن دخی اولديغنه مبنی رعايادن ادنی مرتبه بر فساد اكلاشيلور ايسه

همان عسکر واروب بتورملری لازمدر یوللو تکرار ابراهیم پاشایه امر عالی اصدار اولدیغندن غصب وغارته منتهی اولان بر طاقم اجلاف بو حالت ناهموار سبیله ایوالق طرفنه حرکت ایلمشلر ورعایا دخی بو عسکر بر اراالق بربهانه بوله‌رق اوزرینه هجوم ایده‌جکلری ملاحظه‌سیله خوف ودهشته دوچار اوله‌رق برر طرفه فراره قیام واول صولرده طولاشان یونان قورصانلرینی جلب وابتدا صبیان ونسوانلرین ارکابه ابتدار ایتملری اوزرینه خداوندکار متصرفنك عسکری فرارلرینه ممانعت ایده‌جك اولدقلرنده روملر دخی مدافعه قیدینه دوشملریله اره ده تفنك پاتلادیغی کبی کتخدابك دخی اهالی عصیان ایتدی دیو خارجده مهیا اولان عسکره اخبار ایلمکله طواسلی عثمان اغانك خارجده بولنان عسکریله سائر زیبکلر سرعتایله ایچرویه هجوم وروملردن بولدقلرینی قتل وسبی واسترقاق وبلده نك اشجارینی قطع وابنیه‌سنی احراق ایله طرفةالعینده برمعمور بلده‌یی خراب واشیانهٔ بوم وغراب ایتمشلردر . بو خبر رمضان شریفك یکرمی دردنجی کونی درسعادته وصول بولمشدر . بویله معمور بر بلده نك تخریبی ایله وارداتك تنقیصی بادیٔ تأسف اولمش ایسه‌ده دری زاده نك سنوی یوز بیك غروشلق ایرادی چوریمش اولدیغی جهتیله حالت افندی‌یه موجب ممنونیت اولمشدر .

بروجه بالا ایوالغك تخریبندن صکره یوند اطه‌لرینه کذار اولنمش ایسه‌ده اهالیسی بالجمله اشیالرینی الوب صاوشمش اولدقلرندن برشی بولنه میوب انجق مسکن ومزرعه‌لری بك چوق وقت اعمار اولنه میه‌جق صورتده تخریب ایدلمشدر .

حالت افندینك نصل غرضکار برشخص مکار اولدیغنه بو اثناده تپه دلنلی علی پاشا زاده لر حقنده اجرا اولنان معاملهٔ غدارانه دخی دلیل کافیدر .

شویله که : علی پاشا زاده ولی پاشا مقدما اردوی سرعسکری‌یه دخالت ایله عرض مطاوعت ایلمش اولدیغندن کندوسنك بیوك اوغلی اولوب اون سکز یاشنده بولنان میرمیران محمد پاشا وکوچك اوغلی سلیم سری بك ایله کوتاهیه‌ده اقامته مأمور اولدقلری کبی علی پاشانك دیکر اوغلی میر میراندن احمد مختار پاشا وصالح پاشا ویانلرنده بولنان قپو چوقدارلری الماس اغانك باباسی مجوپولو اول اثناده برات قلعه‌سنه قپانمش اولدقلری حالده یانیه جهتنده بولنان اشقودره متصرفی مصطفی پاشایه دخالت ایدوب انك التماسیله انقره ده اقامته مأمور قیلنمشلر ایدی . بووجهله دخالت ایدنلر هر دولت وملتده مکارهدن مصون ایکن حالت افندی وطرفدارلری ارناودلر علی پاشا خانداننك اضمحلالنی کورمدکجه صوکنی صایوب کرکی کبی انك علیهنه قیام ایتمزلر دیه‌رك پادشاهی برغدر صریحه یولنه سوق ایله کویا بونلر منفالرنده تك

طورمیوب بابالرینك تخلیصی ایچون یانیه طرفنه آدملر کوندره رك ارناود عسکرینی اخافه واهالی‌یی عصیانه تشویق ایدیورلرمش دیو اعداملری حقنده فرمان عالی اصدار ایتدردیلر . فقط سلیم سری بك صغیر اولدیغندن استانبوله جلب وتوقیفی قرار کیر اولدی .

کوتاهیه‌ده والی قائممقامی بولنان رشید پاشا طرفندن ولی پاشا ایله اوغلی محمد پاشا اعدام ایله سر مقطوعلری ذی‌القعده نك یدنجی کونی درسعادته وصول بولدی . انقره متصرفی رشدی پاشا دخی بویله دغدغه سزجه انقره ده کیلرك ایشلرینی بتورمك لازم کاورکن عسکرله مختار پاشانك قوناغنی قوشاتمش اولدیغندن مختار پاشا مدافعه‌یه قیام ایله وافر آدم تلف ایتدکدن صکره کندوسی وصالح پاشا ومچو بولو اعدام ایله سر مقطوعلری ماه مرقومك طقوزنجی کونی درسعادته واصل اولدی . فقط اول جنك وجدال اره سنده مختار پاشانك مجوهراتی ضایع وبوایسه رشدی پاشا حقنده سوءظنی دعوت ایله بومجوهراتی اخذ واخفا ایچون مخصوصاً اویله برعربده چیقارمش دیو شایع اولمشدر . بناءً علیه متعاقباً صوفیه موقعی محافظه سنه مامور اوله‌رق روم ایلی جانبنه امرار اولنمش وبومجوهرات ماده سی دردست استکناه بولنمشدر .

رشید پاشا ایسه اوزمان ارضروم والیسی بولنان خسرو پاشانك کوله سی اولوب بوخصوصده خدمتی مقبول اوله‌رق عهده سنه قرمان ایالتی بالتوجیه یانیه سرعسکری خورشید پاشا معیتنه مامور ایدیله‌رك روم ایلی جانبنه امرار اولنمش واوطرفده یارارلغی ظاهر اوله‌رق پك چوق شان قزانمشدر . برمدت صکره صدر اعظم اولان چرکس رشید پاشا بودر .

تپه دلنلی زاده‌لر حقنده بووجهله معامله غدریه اجراسی انظار عامه‌ده پك چیرکین کورنمشدر . هله مختار پاشا ایله صالح پاشانك دخالتلرینی قبول ایله دولته تسلیم ایلمش اولان اشقودره‌لی مصطفی پاشا ارناودلر اره سنده کچوك دوشمکله عرف وعادت مملکتجه پك کوجنمشدر . سائر امثالنه دخی موجب توحش اوله‌جق مواددن بولنمشدر .

ثقه‌دن مرویدرکه بونلرك اعدامی خبری مصره واردقده محمد علی پاشا اوغللرینی ایقاظ ایچون درحال بوخبری انلره ایصال ایلمشدر . وبو وقعه فی‌الواقع محمد علی پاشا زاده‌لره بربیوك درس عبرت اولمشدر .

* وفات ناپلیون *

بواثناده ناپلیون بوناپارته‌نك وفاتی خبری اوروپا غزته‌لرنده کورلمش وانك وفاتیله اوروپا حکمدارانی بربیوك اندیشه‌دن قورتلمشدر .

شانی زاده دیرکه کچن ماه ذی‌القعده ساحنده فرانسه وجزائر بحر رومك منسوب اولدقلری والان برج قران انتقالی تعبیر اولنان سنبله‌ده واقع کسوفك اثر معظم تأثیریله بر مدتدنبرو سنت الن جزیره‌سنده مقیم اولان سابقا فرانسه ایمپراطوری ناپلیون بوناپارته برشدید وجع معده ایله خسته‌لنوب موتی تیقن ایتدکده وصیت ایدوب دیمشکه بابام اللی ایکی یاشنده ایکن بونك عینی بروجع ایله فوت اولمش ایدی غالبا بنده بوعلتدن فوت اوله‌جغم بعدالموت جسدیمی اطبا تشریح ایدوب بنده نه مقوله مرض بولورلر ایسه اولبابده بررساله ترتیب ایدوب حالا نمچه ایمپراطوری قزندن تولد ایدوب والده‌سیله اول محلده اولان اوغلمه ویرسونلر زیرا بوعلت بکا پدرمدن موروث اولدیغنه نظراً بندن دخی اوغلمه میراث قاله‌جقدر . وبنم بواطه‌ده اقامتمدنبرو ومقدمجه فرانسه‌نك منافع ونظامات واوروپا دولیله قوللاندیغم معاملات وانلرله واقع اولان محارباته دائر یازدیغم سرکذشت کرچه تکمیل اولوب انجق سائر سبقت ایدن خصوصاته دائر تاریخمی یازمق ایچون فلان کیمسه حکمت آشنا واحوال عالمی‌دانا اولمغله بنم ایراد مخصوصمدن اکسنوی شوقدر بیك ریال تخصیص ایلدم بهرسنه الهرق الی آخرالعمر احوال وافعالمی اولدیغی کبی یازسون قالدیکی زوجه‌م واوغلم ایمپراطور زاده اولدقلرندن انلره وصیت لازم کلیوب انجق اوغلمك تعلیم وتربیه‌سنی بیوك پدری وایمپراطور مشارالیهك عهده‌سنه احاله‌ایدرم دیوب چوق کچمیه‌رك فوت اولدیغی ووصیتی موجبنجه تشریح اولنوب معده‌سنده سرطان تعبیر اولنور چبان بولندیغی بواثناده ورود ایدن اوروپا حوادث نامه‌لردن مستبان اولمشدر . انتهی .

* احوال خارجیه *

ناپلیونك طردندن صکره ویانه‌ده عقد اولنان قونغره‌نك مقصدی دول متفقه‌دن هربرینك منفعت مخصوصه‌سنه رعایتله مجدداً برموازنه اصولنك وضع وتأسیسی اولوب بوبابده ویریلان قرارلری جامع اولمق اوزره (١٨١٥) سنهٔ میلادیه‌سنده ویانه‌عهدنامه‌سیله مقاولات سائرهٔ متفرعه‌سی تنظیم قیلنمش وبعض موادی ایضاح وتأیید ایچون اوچ سنه صکره (اقس لاشاپل) بلده‌سنده برقونغره دها عقد اولنمش ایدی . مذاکرات واقعه‌نك اساسی حقوق حاکمیت وملکیته رعایت قضیه‌سی اولوب بوجهتله حکمداران واصلزادکانك حقوق تصرفیه‌لری بین‌الدول مرعی اولمق لازم کلشیدی . لکن اهالی حقنده نازکانه معامله اولنمق دخی لازمهٔ حالدن ایدی . زیرا بروقتدنبرو اوروپا اهالیسنك اذهانی سودای سرپستی وحریت صاروب کیمی حکومت مشروطه وکیمی جمهوریت داعیه‌سنه دوشمشلر ایدی . واکرچه ناپلیونك

محاربات متواليه‌سی ملابسه‌سیله حریتك نامی بیله اونودلمش کبی کورنمکده ایدیسه‌ده بو افکار سربستی برچوق کسانك اذهاننده یرلشمش اولدیغی جهتله ظاهرا باصدیریلوبده تحت الرماد نهانی ایشلر برآتش کبی روزکارك آزبرمساعده‌سیله مستعد اشتعال ایدی و ناپلیونك دفعیله برابر شان و شهرتك حیرانی اولان برچوق کیمسه‌لر برفساد چیقارمق اوزره مترصد کمینگاه فرصت ایدیلر . ومقدما دول اوروپا افکار عامه‌یی ناپلیونك علیهنه تحریك و تشویق ایچون خاقه پك چوق مساعده‌لر وعد ایلمشلر ایکن ناپلیون غائله‌سی برطرف اولدقدن صکره بو وعدلرینی انجاز ایتمدکلرندن ناشی اهالی برچوق شکایتلر درمیان ایتمکده ایدی .

شو حاله نظراً نزاکت زمانه ایجابنجه حکومتلر نازکانه و مدبرانه طاورانمق لازم کاورکن اکثر بلادده بالعکس عنف و شدت ایله معامله اولنه‌رق بتون بتون اسکی اصول استبدادیه‌نك اعاده‌سنه چلشلمش برطاقم شرکت خفیهٔ فسادیه‌لرك تشکل و توسعنه بادی اولمشیدی .

بو جهتله بین الناس رونما اولان فنا استعدادلرك آثارندن اولمق اوزره فرانسه‌نك برایکی برنده اهل فسادك قیامی و فرانسه قرالنك ولیعهدی اولان (دوقدوبری)نك اعدامی ایله حکومتك انواع مشکلاته اوغرادلمسی والمانیاده حریت طرفدارلرینی تزییف یولنده قلمنی اشغال ایدن (قوچبو) نام مؤلف مشهورك شرکت خفیه‌لر طرفندن اعدام ایدلمسی آسایش طرفنی خیلیجه تهدید ایلمش ایدی .

مع مافیه فرانسه والمانیا حکومتلری ارباب قیام علیهنده جسورانه و مدبرانه طاورانه‌رق اجرای شقاوته میدان ویرمزلردی . اما اوروپانك جنوب طرفنده‌کی حکومتلر پك انتظامسز برحالده بولندقلرندن آز مدت ظرفنده اختلال طرفدارلری غالب کلمشلردر .

مبدأ فساد اسپانیا اولوب (١٨٢٠) سنهٔ میلادیه‌سی اوائلنده حکومتك سوء اداره‌سندن بیزار اولان اهالی عسکری طاقمك معاونتیله قیام ایدرك سکز سنه اول ناپلیون سفری اثناسنده مؤسس اولان اسپانیا حکومت مشروطه‌سنك شرائطنی حاوی اولمق اوزره بعض مبعوثان طرفندن ترتیب اولنان شرطنامه‌یی جبراً قراله تصدیق ایتدیرمشلردر .

اسپانیا وقعه‌سی وهلهٔ اولاده افکار محافظه‌کاری اصحابنه پك کران کلمش ایسه‌ده اسپانیانك موقع جغرافیسی اقتضاسنجه احوال اختلالیه‌سنك سائر محلاره سرایتی مستبعد کورلمکله دول معظمه طرفندن مداخلهٔ فعلیه‌یه تشبث اولنمیوب اسپانیا حکومت جدیده‌سنه توبیخ و تقبیحی متضمن تقریرلر ارسالیله اکتفا اولنمشیدی .

حالبوکه بش آلتی آی صکره ایتالیاده کوکاشمش اولان (قاربوناری) یعنی کمورجیلر نام شرکت خفیه‌نك تشـویقیله ناپولی اهالیسی حکومتلری علیهنه قیام ایله قراللرینه اسپانیا شرطنامه‌سنی قبول ایتدرمش اولدقلری کبی پورتکیز اهالیسی دخی اسـپانیا شرطنامه‌سنی اعلان ایلدکاری خبری شایع اولیجق ایتالیا ایشارینه نظر بیقیدی ایله باقه‌میان آوستریا دولتی طرفندن اوروپانك انتظام و آسایشی حال مخاطره‌ده دیو واقع اولان دعوت اوزرینه (۱۸۲۰) سنهٔ میلادیه‌سی اواخرنده (طروپاو) شهرنده بر قونغره عقد اولنوب بوراده ایتالیـا احوالی اوزرینه خیلی مذاکره‌لر جریانندن صکره قونغره (لایباخ) شهرینه نقل اولنمشدر .

غریبدرکه روسـیه ایمپراطوری قونغره‌یه کیدرکن هنوز وارشـاویه‌یه ورودی اثناسنده یعنی اشبو (۱۸۲۰) سنهٔ میلادیه‌سی ایلولنك یکرمی سکزنجی بازار کیجه‌سی روسـیه ممالکندن سمنو نام بلده‌ده بولنان بر طابورك بیکباشـیسی براغر خدمت تکلیف ایتدکده بالجمله روسیه عساکرینك استراحتاری معتاد اولان بازار کیجه‌سی بویله ناحق یره بر بیوك خدمت سـپارش ایدن بیکباشی‌یه اطاعت ایتمیز دیو جواب ویروب کلان چاوشی بوجواب ایله اعاده ایتدکارینه قـناعت ایلمیوب اخشـامدن صکره اکا اطاعت ایتمیه‌جکلرینی قطعیـاً بیان ایتمك اوزره طابور ضابطانندن یکرمی کشی کوندروب انلر دخی بیکباشی‌یی قوناغنده بولمدقلرندن قوناغی طاشه طوته‌رق جاملرینی قیرمشلر . فرداسی بازار کونی اخشامه قدر حال بو منوال اوزره قالوب اختلالك دیکر طابورلره دخی سرایتندن خوف اولنور ایکن پترسـبورغ شهری محافظی اولان جنرال ایکی طابور ایله یتیشوب بیکباشیلرینه اطاعت ایدرلرمی‌یوخسه بشقه بیکباشیمی ایسترلر دیو اول طابوره خبر کوندردکده قانونك خارجنده معامله ایتمامك شرطیله اطاعت ایدرز والا ایتمیز دیو جواب ویرمشـلر . بونك اوزرینه جنرال اول طابوره ترك سلاح ایتدیره‌رك انلری قلعه‌یه کوندروب ویکرمی درت ساعت توقیف ایله اکتفا ایدوب بعده یرلرینه اعاده ایتمشدر .

روسـیه عسکرلرینك اطاعتی فوق‌العاده اولوب اوروپاجه ضروب امثالدن ایکن اوروپانك بویله اختلاله مائل اولدیغی وقت روسـیه عسکری ایچنده بویله نوظهور سرکشلکك ظهوری امرای عسکریه‌سنك نظر دقتلرینی جاب ایلمشدر کورینورکه اوزمان اوروپا اوزرنده وزان اولان سودای سربستی روزکاری خفیفجه روسیه‌یی دخی‌اوخشامشدر . کله‌لم قونغره‌نك نتیجهٔ مذاکراتنه .

قونغره‌ده بالذات روسیه وآوسـتریا ایمپراطورلری و پروسـیا و ساقسونیا وباویاره قراللری ودول سائره‌نك مرخصلری بولندی . جریان ایدن مذاکراتك نتیجه‌سنده

(ناپولی)

ناپولی قرالیتنك اسکی حالنه ارجاعیله برابر اول اثناده حکومت مشروطه اعلان ایتمش اولان ساردنیا دولتنك دخی اصلاح احوالی آوستریا دولتنك قوهٔ سیاسیه وعسکریه‌سنه تفویض اولنه‌رق لدی‌الحاجه آوستریا عسکرینه معاونت ایلمك اوزره یوز بیك روسیه عسکرینك ایتالیایه سوقی روسیه ایمپراطوری علکساندری طرفندن وعد اولنمشدر .

بناءً علیه علکساندری لدی‌الایجاب ایتالیایه سوق ایتمك اوزره یوز بیك عسکر تهیئه ایتدکدن بشقه کندو مملکتنی محافظه ایتمك وبکرش معاهده نامه‌سنك تفسیر وتأویلی ایله افلاق وبغدان ایشلرینك تنظیمی ضمننده ایلچیسنك درسعادتده شروع ایلدیکی مکالمه‌یی مطلوبی اولان قالبه افراغ ایچون لدی‌الایجاب سوق ایلمك اوزره بشقه بشقه اردولر ترتیب ایلمشیدی .

بواثناده ناپولی زوربالرینی اطاعته کتورمك اوزره سکسان بیك نفردن مرکب بر آوستریا اردوسی ناپولی حدودنده امره منتظر ایدی . وشاید اهالی طرفندن قراله سوءقصد اولنور ایسه انی واعضای خاندانی ساحل سلامته چیقارمق اوزره ناپولی سواحلنده ایکی طاقم انکلیز دونماسی دخی لنکر انداز ایدی . اول امرده ناپولی قرالینك قونغره‌یه کلمسی تنسیب اولنه‌رق دعوت اولندقده ناپولیتانلردن بعضیلری تنسیب ایدوب بعضیلری دخی بویله وقت اختلالده قرالك مملکتدن چیقمسی مناسب اولمز دیمکله کفتکو چوغالدی . قرال طرفندن قونغره‌یه کیتمکدن مراد شرطنامهٔ جدیدك فسخی اولمیوب انجق مملکتی اعدانك تضییقندن تخلیص اولدیغی اعلان اولنمغله قرالك کیتمسنه قرار ویرلدی . قرال دخی لایباخه واردی . قونغره‌یه کیردی . تبعه‌سنه سوز ویردیکی وجهله تشکیلات جدیده کندوسنك رأی ورضاسیله اولدیغی وبویولده اهالی‌یه سوز ویردیکنی سویلدی . لکن حکومت مطلقه اتحابندن اولان دولتلر بوکا موافقت ایتمیوب اکثریت دخی انلرك طرفنده ایدی . بناءً علیه آوستریا اردوسی دوستانه یاخصمانه ناپولی‌یه کیروب ناپولی قرالی حکومت مطلقه‌سی حسبیله وجوارنده‌کی حکومتلرك الحالة هذه جاری اولان اصولنه مغایر اولمامق شرطیله دولتنه دیلدیکی نظام ویرمك خصوصنه قرار ویرلدی .

ناپولی قرالی ناچار اوله‌رق اوغلنه وهنوز تشکیل ایدلمش اولان پارلامنتویه تحریرات کوندروب مملکتنه اصابت ایده‌جك طوفان مصائبدن احترازا مخالفت قیدنده بولنمامالرینی توصیه ایلدی . بوخبر (١٨٢١) سنهٔ میلادیه‌سی اوائلنده یعنی (١٢٣٦) سنهٔ هجریه‌سی اواسطنده ناپولی‌یه واصل اولدقده لاجل المدافعه یوز اللی بیك نفر عسکر حضرلانمش ایسه‌ده اسلحه والبسه ومهمات ولوازم سائره‌لری مکمل دکل

ایدی اللی بیك قدر آوستریا عسکری انقونه پیشکاهنه واردی آوستریا ایمپراطورینك
بربیاننامه‌سی نشر اولندی . مألی (بواردو دوست عسکری اولوب انجق اصحاب
مشورتك رأیلرینی اجرا وایتالیانك وبالجمله اوروپانك صلاح وصلاحنی تأسیس وابقا
ایچوندر) دیمکدن عبارت ایدی . وعسکر حدوده واصل اولدقده آوستریا
قوماندانی طرفندن تحریرات کوندریلوب بوعسکر انجق ناپولی اهالیسنك قراللری
امرینه تابع اولملری ایچون کلمش اولدیغندن مقابله ومقاتله یه تصدی ایتمیانلره اصلا
تعدی اولنمیه‌جغنی بیان ایلدی . ناپولیتانلر مقابله یه شتاب ایله خیلی جنك ایتدیلر
ایسه ده نهایت منهزم اولدیلر وطاغیلوب طاغلره چکلدیلر آوستریا عسکری ناپولی
شهرینه کیردی متعاقباً قرال دخی کلدی . مضی مامضی معامله‌سی اجرا اولنه‌جغنی
اعلان ایتدی عربده باصلدی ایش بتدی . الحاصل ناپولیتانلر حکومت مشروطه
ایستیوب قراللری دخی راضی اولمش ایسه ده قومشولری راضی اولمدیغندن اسکی
حاللرینه اعاده اولندیلر .

آوستریا عساکری بروجه بالا ناپولی دولتنی اسکی حالنه ارجاع ایلدیکی کبی سارد نیایه
دخوللرنده دخی حکومت مشروطه طرفدارانی طاغلمش ایدی . بناءً علیه روسیه
عسکرینك ایتالیایه کلمسنه حاجت قالمامشدر .

روسیه ایمپراطوری علکساندری لایباخده ایکن افلاق وبغدانده وموره ده
روملرك عصیانی ظهوره کلدی . وقونغره ده روم اتریاسنه قاربوناری شرکت
خفیه‌سی کبی نامشروع برجمعیت فسادیه نظریله باقلدی . بودخی برامر طبیعی ایدی .
زیرا ایتالیا اهل قیامنك امر تربیه‌سی مشاوره اولنورایکن دیکر طرفدن روم اشقیاسنی
تصحب والتزام بروجهله تأویل وتوفیق قبول ایدر موادد اوله‌مازدی . بناءً علیه
روسیه ایمپراطوری شهر حزیرانده پترسبورغ شهرینه کلوب ایپسلانتی اوغلنك
مقدمجه بوکونه ایشه شروعنی تقبیح ایلمشیدی . معهذا ممالك عثمانیه‌نك هرطرفدن
حوجه بکه کیدن روم فراریلرینه یوز بیك روبلی کوندردی وبونك کبی دیکر بعض
معاملات ایله روملر حقنده اثر توجه ومحبت کوستردی وبغدان ویوده سی اولدیغی
حالده بروجه بالا عصیان ایدن میخال ایله هواداران ومتعلقاتی روسیه دیارینه فرار
ایتمکله دولتعلیه عهداً بونلرك تسلیمنی طلب ایدوب روسیه‌لو ایسه فتوةً انلری تسلیم
ایده‌میه‌جکنی بیان ایتدکدن بشقه اومقوله‌لر مظهر التفات اولمقده ایدی . وافلاق
وبغدان اختلالنی باصدرمق ایچون سوق عسکر خصوصنده روسیه‌لو مشکلات
کوسترمامش ایسه ده بوغازلردن مرور ایدن سفائن اجنبیه نك یوقلانمسی عهده
مخالفدر دیو شکایت ایلمشیدی . بومثللو معاملاتدن طولایی دولتعلیه روسیه‌لو

(طرفندن)

طرفندن منسلب الامنیه اولدیغی حالده روسیه‌لو روملر ایله هم مذهب اولدیغندن انلرك برصورتده ربطنی آچیقدن آچیغه طلب ایلمش اولدیغندن خلال شوالده روسیه ایلچیسی استروغونوف ایله رئیس افندی میانه‌لرنده بوخصوصلره دائر مکالمه‌لر وقوع بولمشیدی . رئیس الکتاب حامد بك طرفندن هر دولت کندی ممالکنده مضرتی اولان ماده‌یی منع ودفع ایتمك حقوق عامه اقتضاسندندر وروم عصاتنه روسیه سفینه‌لری طرفندن مهمات وذخیره ویرلمك احتمالدر وبو یوقلامه شرطاً ممنوع اولان شیلره قطعا مداخله ایدلیه‌رك انجق ذکر اولنان خصوصلر ایچوندر دیو جواب ویرلمشدر .

بعده استروغونوف افلاق وبغدانده اسلام عسکرینك بولنمسی مغایر شروط عهدنامه در . وروملردن انجق عصیانده مدخلی اولنلری معاتب اولوب ماعداسنه ضرر کلمامك لازم ایکن بر طرفدن آنلر قتل وصلب اولنه‌یورلر وپطریقك جرمی نه ایدی که صلب اولندی وافلاق وبغدانده کلیسالر بلاموجب هدم وتخریب اولندیغندن آنلرك درحال طرف دولتعلیه‌دن یاپلملری روسیه دولتنك مطلوبیدر دیو پیدر پی ادعا وتصدیعه ابتدار ایتدکجه رئیس افندی طرفندن اولا افلاق وبغدانده اولان عسکر بوندن اقدم خلاف مأمول روسیه طرفندن کله‌رك ایکی مملکتك فسادینه بادی اولان ایپسلانتی اوغلی کبی شاید بر بشقه فتنه ظهور ایتمك ضمننده بوفسادك اندفاعنه قدر آنلرده ابقا وبعده برموجب عهد اخراج اولنه‌جقدر . اولوقت کلیسالر خصوصنه دخی بر صورت ملاحظه اولنور . ثانیاً پادشاه عالمپناه افندیمز حضرتلری رعایاسندن عصیان ایدنلری وفسادده مدخلی اولنلری بعد التحقیق تأدیب وجزالرینی اجرا بیورملری حق سلطنت علیه‌لرندندر . وپطریق مقتولك موره عصاتیله مخابره‌سی ومقدم دخی فساد مذکوره مداخله‌سی تبین ایتمشدر . لکن دولتعلیه روسیه‌لونك بومقوله ارباب فسادك خیانتلری نه ایدی دیه‌رك التزام کونه سؤالنی وحقوق دوله منافی بعض تکلیف وابرام مثللو اقوالنی استغراب ایدر دیو جواب ویرلمش ایدی . ذی القعده‌نك اون دردنجی کونی اواستروغونوف مقام ریاسته روملری حمایه سیاقنده برتقریر تقدیم ایله یارین ساعت دردده قدر جوابنی طلب واولوقتك انقضاسندن صکره‌یه قالور ایسه قبول ایتمیوب دولتم طرفنه کیدرم دیو قطعیاً بیان ایتمکله آکا جواباً کیفیت حضور همایونه عرض اولندی . دولتینك خوشنود اوله‌جغی صورتده جوابی ویریلور دینلدیسه ده قبول ایتمیوب فرداسی برفرانسز سفینهٔ تجاریه‌سنه راکباً قره‌دکز جانبنه کیتدی . استروغونوف اول کون مملکتم جانبنه کیده‌جکم دیو سفرایه تذکره‌لر کوندردکده

اسوج ایلچیسی ترجمانی انکلتره ایلچیسی لورد استرانقفورت طرفنه کوندروب بو ماده‌یی دولتی طرفه یازمق مناسب اولوب اولمیه‌جغنی مذاکره و سؤال ایتدردکده انکلتره ایلچیسی جوابنده دولت علیه روسیه ایلچیسنه ضد و مخالف بر جواب ویرمیوب طرفینك محظوظ اوله جقلری وجهله جواب ویریلور دیمشیکن ایلچینك چوجقجه بن مجرد کیدرم دیمسی یازیله جق برشی دکلدر دولتعلیه روسیه دولتیله لدی الاقتضا بلا واسطه بالذات دخی مخابره و مکاتبه ایده‌بیلور آنك طوری آداب دولتدن خارجدر ایستدیکی یره کیتسون هله بن بو کیده جکم لاقردیسنی یازمقدن بشقه کیتسه دخی یازه جق دکلم زیرا برامر عظیم و مادهٔ مهمه‌دکلدر دیدیکی اسوج ترجمانی طرفندن شفاهاً نقل و حکایه اولنمشدر . استروغونوفك بروجه بالا مملکتی جانبنه کیتمسی اوزرینه کیفیت برتفصیل طرف صدر اعظمیدن روسیه باش وکیلنه یازلدیسه ده مطلوب دولتعلیه‌یه موافق جواب النه مدیغی جهتله دولتین بیننده کی برودت کوندن کونه تزاید ایلمکده بولنمشدر .

روسیه‌لونك بروت بوینده مهیا خیلی عسکری اولوب بو ایسه سرحد مأمورلرینه بادیٔ اندیشه اولدیغی حالده ایلچینك بو وجهله قالقوب کیدیویرمسی روسیه‌لونك سوء نیتنه دلیل اولمغله دولتعلیه شبهه‌یه دوشه‌رك ذی القعده‌نك یکرمی برنجی سبت کونندن بدأ ایله مجالس مشورت عقد اولندی و اوچنجی مجلسه اصناف کتخدالرینه و اوجاقلو اوسته‌لرینه قدر دعوت قیلندی . عسکرك فقدانه و خزائنك نقصانه دائر برچوق بحثلر جریان ایلدیکی اثناده نقیب افندی اوجاقلویه خطاباً باقك اغالر بودین غوغاسیدر علوفه و مانده لاقردیسی وقتی دکلدر بزم اربه‌لقلریمز وسزك علوفه‌لریکز دولتعلیه سایه سنده در بونجه ممالك خاقانیه خراب اولدی بوقدر رعایا الدن چیقدی جزیه مالی قالمدی ایشلر بویله کیدرسه دولت علوفه و تعییناتی ویردن الوب ویرسون ایشته بن قویننه برطاقوز پکسماد صوقوب غزایه کیدرم بوندن صکره بزه غزا و شهادت اولویتده‌در دیدکده شیخ الاسلام افندی دخی ایشته بنده الیمه برتفنك آلوب باشمه برشال صاروب جهاد ایدرم دیدی . بوسیاقده پك چوق سوزلر سویلنه‌رك عامه‌یه حیرت و دهشت الویردی . بو مشورتلردن صکره هرکسی حقیقت حالدن آکاه ایتمك اوزره بر بیاننامه نشر اولندی صورتی زیرده (٣) رقمیله ایراد اولنور

لاحقه

بالاده بیان اولندیغی اوزره آوستریا عساکری ایتالیایه دخول ایله (١٨٢١) سنهٔ

میلادیه‌سنده افکار اختلالیه اصحابنی پریشان ایدرك ایتالیانك آسایشنی اعاده‌ایتدکدن صکره (١٨٢٢) سنهٔ میلادیه‌سنده اسپانیا ایشارینه دائر (ورونا) شهرنده برقونغره عقد اولنه‌رق اوجهتك اصلاحی فرانســه دولتنه تفویض اولنمغله فرانسزلر دخی اسپانیایه کیروب چند هفته ظرفنده حریت مفرطه طرفدارلرینی تارمار ایتمکله برایکی سنه‌دنبرو اوروپانك آسایشنی تهدید ایلیان احوال اختلالیه کاملاباصدیرلمشدر

* جلد حادی عشره ذیل اولنان اوراق *

(١)

* یکیچری اغاسنه خطابا صادر اولان فرمان عالی *

بواثناده بربرینی متعاقب وقوعبولان حریقلر مطلقا قضاء ربانی اقتضاسندن اوله‌رق بونده کمسـه‌نك مدخلی اولمدیغی اشکار ایســه‌ده برآلای کندونی بیلمز آدملر قونداق براقشلر حوادثنی کندولره ایش کوچ ایدوب اصلی وار یوقنجه اراجیف نشرینه اجتسار ایلدکلری اوته‌دنبرو بربرینی متعاقب حریق ظهورنده السنهٔ ناسده بومقوله حوادثلر اوله کلدیکی هرنقدر مجزوم ایســه‌ده تقید واهتمام دخی لازمه‌دن اولمقدن ناشی فی الحقیقه بعض بردیرلکده مدخلی یوق ونه زمره‌دن اولدیغی مجهول ودین وایماندن بی بهره سرسری یغماجی مقوله‌سندن عباداللهی اضرار قصدیله بویله فضاحته جسارت ایدرایسه اله کتوریلوب اجرای تأدیبلرینه باقلمسی لازمه‌دن اولمغله ایمدی بالجمله محللرده اولان اوجاغ عامره قوللقلری مقتضـای صداقت وغیرتلری اوزره مأمور اولدقلری سنورلرینی محافظه‌یه اهتمام ودقت وشـاید اومقوله حرکت ردیه‌یه جسارت ایدراولورایسه اخذینه غیرت ایلملری طرفکزدن چورباجی اغالره وانلرك طرفلرندن دخی علمداران ونفراته کرکی کبی محکم تنبیه وتأکیده مبادرت اولنمسی ارادهٔ سنیه مقتضاسندن اولدیغی معلومکز اولدقده اقتضای منیفنه همت ایلیه‌سین دیو تحریراً فی اربعة عشر من شهر شوال .

(٢)

* استانبول قاضیسنه فرمان عالی صورتی *

بواثناده بربرینی متعاقب ظهورایدن حریقلر مقتضای قضای ربانی اولدیغی آشکار ایسه‌ده جناب حق جل وعلا هرشیئه سبب خلق ایدوب تدبیر ایله امر بیورمش اولدیغنــدن وبونك دخی سبب جزئیسی اولدقجه محافظه‌یه دقت اولوب لاسیما بومثللو مصائب وبلیاتده

عامهٔ اهل ایمان تکری تعالی حضرتلرینه صیغنه‌رق اوقات خمسه‌ده جامع شریفلرده جماعته دوام ودفعی ایچون دعا واستغفاره اهتمام ایلملری لازمهٔ دیانت اولمقدنناشی ایمدی بالجمله محلات امامارینی جمع وجلب وفیما بعد هرکس خانه‌لرنده اوجاقلرینی تطهیر واسباب قضادن کندولرینی محافظه‌یه دقت ومحله‌لرنده مجهول الاحوال یبانجی وارایسه اقتضاسنه باقلمق ایچون استانبول محکمه‌سنه اخطاره مبادرت وبش وقتده جوامع ومساجدده جماعته مداومت ایله بلیه‌نك عباد الله اوزرندن دفع ورفعیچون اعقاب فرائضده بارگاه حضرت واجب الوجوده ازدرون دعا ونیاز واستغفارذنوبه مبادرت ایلملری ارادهٔ سنیه مقتضاسندن اولدیغنی وخلافی حرکتده بولنانلرخبر آلنه‌رق بلا تأخیر اقتضای تأدیبلرینه باقیله جغنی هر امام محله‌سی اهالیسنه تفهیم وکندولری دخی بوخصوصه دائما عطف نظر امعان ایتمك اوزره کماینبغی تنبیه وتأکیده مبادرت وبوندن بشقه حریقدن چیقوب ضرورت حالندن ناشی مسکن تدارك ایده میوب جامع حوالیلرنده قالمش اهل اسلام وارایسه معرفتکز ایله برر محله یرلشدیروب اسکان اولنملری دخی ارادهٔ مراحم افادهٔ حضرت پادشاهی اقتضاسندن اولدیغنه بناءً بوخصوصك دخی اجرای مقتضای منیفنه دقت ایلیه‌سز دیو فی التاریخ المذکور .

(۳)

* روم ایلی قاضیعسکرینه فرمان عالی *

آستانهٔ سعادتده حریق ظهور ایتمامسنه چاره یوغیسه‌ده حین وقوعنده حسب الامکان اطرافه سرایت ایتمامسنه اسباب استحصال وظاهرده سرایته سبب اولان حالاتك منعی لازمه‌دن اولمقدن ناشی قاعدهٔ معماریه‌یه تطبیقاً کمسنه‌یه ضرر اولمیه‌جق ومستقر وپایدار اوله‌جق حسن رابطه‌یه بند ایلمسی خصوصی بوندن اقدم شهرامینی افندی‌یه بافرمان عالی تنبیه اولنمش اولدیغندن افندیء مومی الیهك اولبابده تقدیم ایلدیکی بر قطعه تقریرنده تخته پوش واخشاب صچاق انشاسی اشتعال آتشه وسرایت حریقه سبب کلی اولوب بوخصوص هرنقدر ممنوع ایسه‌ده فی الاصل اهل اسلام ابنیه‌سنك قدی اون ایکی ورعایانك اون زراع اولمق نظام قدیمدن اولوب زیاده چیقمامسی منع وزجر ورعایا طائفه سنك ابنیه سی بتون بتون اون آرشون قصر وعرصه‌لری غایت ضیق وبینلرنده قیمتلو وقدرلری دخی دون اولدیغندن ضروری ممنوعاتدن اولان تخته پوش وچاتوارا وجهانما مقوله‌سی شیلر انشاسنه مجبور اولدقلرندن بحثله ممنوعات مذکوره‌نك تأکید نظامی مستقر وپایدار اولمسی وفیما بعد یاپه جقلری خانه‌لرك قدلرینه کوره بر ایکی ارشون علاوه سنه مساعده اولنمسی واصحاب خانه‌نك

مقتدر اولنلری سرایت حریقدن وقایةً جوانب اربعه سندن اشتراسی میسر اولان عرصه یکدیکره مبایعه برله بغچه اولەرق خالی ترك ایدوب اولمدیغی صورتده کندو عرصەسنك جملەسنه بنا احداث ایتمیوب بر آز محلنی آچیق براغەرق اوطه انشا ایتدیرلمامك خصوصی امر وتنبیه اولنمق ایجاب ایدر حالاتدن ایسەده اشتراسی میسر اولان عرصەنك اوقاف داخلنده اولوب حالی اوزره ترکی وقف طرفندن تجویز اولنمیەجغی ویکدیکره مبایعەسندە صاحبلری منازعەدن خالی اولمیەجغندن بشقه اهل ذمت رعایانك عرصەلری قیمتلی وبهالری غالی اولوب اطرافدن عرصه اشتراسیله وسعت خانەیه قدرتیاب اولەمیەجقلرندن بالضروره خالی محل ترك ایدەمیوب قدیمی اوزره جمله عرصەنك اوزرینه بنا یاپمغه مجبور اولەجقلری واشبو توسیع خانەوعلاوهٔ عرصه خصوصنی ترك ایله اهل اسلامدن اولسون رعایادناولسون ذیقدرتاولنلر ایکی خانه بیننده چاتودن بر ذراع مقدار ترفیع اولنەرق کارکیر دیوار یاپمق واشبو یاپیلەجق کارکیر دیوارك انشاسنه سهولته مدار اولمق ایچون بالاشتراك مصارفی ویریلەرك یاپدیرلمق سرایت حریقه مانع اولەجغی ودارالخلافة العلیه وحوالیسنده کائن بیوت ودکاکین وابنیهٔ سائرەنك طشره طرفلری وقلفات صچاقلری تخته قاپلمه وقره صچاق اولمیوب بالجمله خالص خراسانی کارکیر صیوه اولمق ویاپیلەجق خانه ودکاکین اوجاقلری کونکدناولمیوب طغلهاوریلەرك کارکیر قپولری اوجاقانشااولنمق ودکاکین صچاقلری اوزرینه تخته پوش مثللو پیکلر واصمەلق وکپنك مندالندن زیاده صچاق یاپلمامق ودکاکین متنوعه اوزرینه قدیمی اوزره اوطه انشاسی کندولرینه مخصوص اولمق وخارجدن نردبان وقپو انشاسیله آخره ایجاری خصوصنه رخصت ویرلمامسی واهل اسلامدن ذیقدرت اولنلره بنا ایدەجکلری خانەلر ینك جابجا نیم کارکیر یاپدرلمسنه رخصت ویرلدیکی صورتده کارکیر خانلر مثللو طوغلەدن کمر یاپیلوب اطرافی طاش دیوار ودوشمەسی اخشاب اولمق واخشاب ابنیەنك قدینه ویریلەجك مساعدهٔ سنیه اشبو نیم کارکیر ابنیەنك حقنده دخی جاری اولمق واشبو کارکیر ابنیه انشاسی یالکز اهل اسلامه مخصوص اولوب رعایایه اصلا رخصت ویرلمامسی بیان واشعار ایتمکله تقریر مذکور عتبهٔ علیای ملوکانەیه لدی العرض اولبابده مساعدهٔ سنیه ارزان بیورلمش اولمق حسبیله اشبو نظاماتك اجراسی افندیء مومی الیهه وخاص معمار باشیسی اغایه بیاض اوزرینه فرمان اصداریله تنبیه وتأکید قلنمغله ایتدی اشبو ابنیه خصوصنه دائر ارادهٔ سنیەیی احاطه واستحضار وسجلاته دخی ثبت وقید ایله بونلره متعلق دعاویء شرعیه ظهورنده سرایت حریق منعیچون احتیار اولنان اشبو نظاماتك نقض وخللدن وقایتی اسبابنی استحصاله دوامواستمراری

وسائلنی استکماله مبادرت ایلیه‌سز دیو قاضیعسکر مشار الیهه واستانبول وایوب وغلطه واسکدار قاضیلری واوقاف مفتشلری افندیلره خطاباً دخی تاریخ مرقومده بشقه بشقه اوامر علیه اصدار اولندی .

(٤)

* ضربخانه امینه امر شریف صورتی *

سکه ماده‌سی سلطنت سنیه‌نك اهم مهام واجب الاهتمامندن اولوب جمیع زمانده بوخصوصه کمالیله دقت بالجمله مأمورینه فریضهٔ ذمت ومترتب عهدهٔ مأموریت ایکن براز وقتدنبرو ایادیء ناسده قلب پاره چوغالمش وعادةً صحیح عیارلو سکه مثللو بین الناس آلنوب ویرلمکه باشلامش اولوب مع هذا بوصورتله مساغ شرعی اولمیان قلب وزیوف آقچه‌نك تداولی کافهٔ بیع وشرانك فسادینی موجب اوله‌رق بوکیفیت مصر ضربخانه‌سنده یکرمی بش عیارنده قطع اولنمقده اولان زیوف پاره‌یه قلبزانلق کار مکروهنی اعتیاد ایدن برطاقم شریر ومفسدتکارك اعمال وتقلید ایلملرندن نشأت ایلدیکی ظاهر وخلاف مأموریت ضابطان طرفلرندن بوامراهمه اهتمام اولنمیوب جمیع بیع وشرا بتون بتون فساده واردیغی باهر اولوب فی الاصل مصر ضربخانه‌سنده مسکوك پاره وغروش وسائر سکه ضربخانه عیاریله متحد ویا برایکی عیار دون ایکن براز وقتدنبرو سعادتلو مصر والیسی حضرتلرینك حجاز مصلحتیله اشتغالی سکه مصلحتنه عدم تقیدنی ایجاب ایتمش ایسه‌ده بویله مغایر شرع شریف ومنافیء قانون منیف حالاته برصورتله رضای عالی اولمدیغندن بوندنصکره درسعادت واطرافنده واقع بلاد ثلثه وکافهٔ ممالك محروسه‌ده قلب ومغشوش پاره وغروش وسائر اجناس قلب سکه رواجدن کلیاً قالوب برصورتله آلنوب ویرلمامسی وصرافان طائفه‌سی مشتریلرینه ویردکاری اوفق پاره‌نك ایچنه بردانه قلب پاره قاتمامسی وصرافلق ادعاسنده اولوب بعض کنار محللر وبازارلرده محتکر مقوله‌لرندن انواع التون ودانه غروش وربع ونقود سائره واجناس ریالی فیئات مقررهٔ قدیمه‌سندن زیاده‌یه ویرمك خباثتنه جسارت ایدنلرك بالتحری طرد ودفعیله بوندن بویله نظام قدیملری تأیید قلنمسی وزر وسیم ماده‌سی اوته‌دنبرو ضربخانهٔ معموره معرفتیله تعیین اولنان فیئات ایله چارشو وبازارده بیع وشرا اولنمق اصول قدیمه ویا قاعدهٔ کلیه‌دن اولوب براز وقتدنبرو قیومجیلر کایتلو ایشجیلك آله‌رق هرنه بهایه سیم مبایعه ایلسه‌لر ضرر ایتمیه‌جکلرندن ومن القدیم ممنوع وجسارت ایدری بولنور ایسه ضربخانه معرفتیله اخذ وتأدیب شرائط مرعیه‌دن اولان قال واذابه ماده‌سنه جسارت ایدرك سیمك بهاسنی زیاده‌یه چیقاره‌رق عباد الله متضرر اولدیغندن بشقه بواصول سکهٔ حسنهٔ

پادشاهینك دخی حسن نظامنه طوقنور مصلحت اولدیغندن قدیمی قاعده‌سنه تطبیق اولنه‌رق تحت ضابطه‌یه ادخالی لازمه‌دن اولمغله قیومجی باشی وقیومجیلر کتخداسی مقدمده اولدیغی وجهله چارشوده سیم ماده‌سنك حسن نظامی توجهله ایسه بوندن بویله دخی ضربخانهٔ عامره معرفتیله تعیین اولنه‌رق اویله‌جه حرکت اولنمسی اکیداً تنبیه ومصر ضربخانه‌سی عیارینك اصول قدیمنه تطبیق قلنمسی واستانبول وبلاد ثلثه وممالك محروسه‌ده قلب ومغشوش پاره وسکهٔ سائره‌نك کلیاً رواجدن منعی جهتله بوندن صکره هرکیمده وصرافانك مشتریلرینه ویردیکی اوفق پاره ایچنده قلب ومغشوش برآقچه بولنمق لازم کلور ایسه درآن بلا امان ترتیب جزا قلنمسی وطشره مملکتلرده ربع یکرمی پاره‌یه‌دك کیتدیکندن طمعه تبعیتله تاتاران وسائر تجار وعازمینك ربع واجناس نقد آقچه کتورماملری بالجمله وزرا قپو کتخدالرینه وکمرك امینه تنبیه اولنه‌رق فیما بعد قطع اولنه‌جق ربع اندرون همایونه مخصوص اولوب هیچ برفرده ربع ویرلمامسی خصوصنه ارادهٔ قاطعهٔ جهانداری تعلق ایدرك اولبابده خط همایون موهبت مقرون حضرت شهریاری جلادتریز صحیفهٔ صدور اولمش وکیفیت اقتضا ایدنلره بشقه بشقه بیاض اوزرینه فرمان عالی صدوریله تنبیه وتأکید اولنمش اولمقدنناشی سز دخی صرافلر کتخداسی وسائر لازم کلانلری وقیومجیلر کتخداسی وبزازستان کتخدالرینی نزدیکزه جلب ایله خصوص مزبور اطرافیله تفهیم وبوبابده مهارتریز صدور ارادهٔ قاطعهٔ حضرت جهانبانی کوش انتباهلرینه کرکی کبی تلقین اوله‌رق اشبو یساغ پادشاهی سائر یساغلره بروجهله مقیس اولمیوب بعدازین مجهول القیافه جاسوسلر تعیین اولنه‌رق کرك اومقوله کوشه وبازارده بولنان خیانتکارلرك وکرك صراف طائفه‌سنك مغایر امر وارادهٔ پادشاهی حرکته اجتسار ایلدکلری تحقیق اولندیغی وبرفردده بردانه قلب آقچه بولندیغی حالده جزای سزالری اجرا اولنه‌جغی کوش هوشلرینه تلقین ایدرك اشبو یساغ پادشاهینك تقرر واستمرارینی موجب وسائلك استحصالنه وسیم رواجی ماده‌سنده قال واذابه خصوصلرنده متشکل اولان انواع فساد وخدیعه‌نك رفع وامحاسیله مقدمده اولدیغی وجهله نظام قدیم وقاعدهٔ مستدیمنه ارجاع اولنه‌رق کموش ماده‌سنك دخی نظام مستحسنه‌یه ربطیله دستور العمل طوتلمسی اسبابنك استکمالنه مبادرت ایلمکز لازمه‌دن اولمغله ایمدی سز دخی طرفکزدن آدملر تعیینیله اومقوله خلاف یساغ پادشاهی حرکته جسارت ایدر اولور ایسه بلا تأخیر جزالری ترتیب اولنمق ایچون باب عالی‌یه افاده‌یه دقت وهرحالده بوخصوصك مستقر وپایدار اولمسی موجب حالاتك اکمالنه صرف ذهن ورؤیت ایلیه‌سز دیو فی الیوم الرابع عشر من جمادی الآخره .

(٥)

* شانی زاده تاریخنك مقدمه‌سی *

(المقدمة)

فی قواعد فن التاریخ واصول مطالع التواریخ

تاریخ یا وقایع حقیقیهٔ صادقه‌نك یاخود حکایات غیر واقعهٔ کاذبه‌نك ضبط ونقلندن عبارت وبعض تواریخ مبنی علی الظنون اولمق ملابسه سیله (ان الظن لا یغنی من الحق شیئاً) مؤداسنجه اکثریا خطایای عقل بشر وتصورات عدیمة الوقوع غیر معتبره ایله مختل الصحتدر . وتواریخ صنایع تعبیر اولنور برنوع تاریخ دخی واردرکه معارف وصنایعك ایجاد واختراعنی حاوی ومنافع وقواعدنی معرفت وتفهمه بادی ومنجنیق وآلاتی ووجوه استعمالاتی تحصیل وتعامه مؤدی اولمق جهتلریله جمله‌دن زیاده کثیر المنفعتدر .

تواریخ ایکی قسمه منقسمدر . بری تواریخ مقدسه اولوب انلر سیر صادق الخبر حضرت خیر البشر وقصص معتبرهٔ انبیاء عظام معجز اثر ومناقب کرامات عواقب اولیاء مبشردرکه انلرك اکثریسی نصوص کریمهٔ کتب سماویه وشواهد النبوه وصحاح احادیث نبویه ومواهب لدنیهٔ انفاس قدسیه ایله مبرهن ومقرردر . وبری تواریخ عامه درکه مبین احوال ملوك ودول ومذکر امزجهٔ اقوام وملل ومخبر اجل امور ازمنهٔ اول اولوب مظهر اسرار (فیه عبرة لاولی الالباب) اولمغله عند الفضلاء مقبول ومعتبردر . بشرط آنکه اغراض باطله وابغاض عاطله‌دن درون عارفان کبی پاك وصاف همان بروصاف حقانی اوصاف بغیر حق التزام وتوقیر ویابغض وتحقیر کبی ثمرهٔ عداوت ونفسانیتدن ورایحهٔ افترا وخلافدن مانند برك صفصاف اوله . زیرا تاریخك حقیقتی پدرانك اولاد واحفادینه زمانلرینك وقوعات وحادثاتی حواس مشترکهٔ بنی آدمه انلره منافی اولمدقلری حالده قرناً بعد قرن عبرت اولمق ایچون بحقیقتهم نقل وحکایتلریدر . شوقدر واردرکه حقیقت مزبوره هر برقرن مرورنده صورت امکان وقابلیتك بر درجه سنی فوت واضاعه ایدرك بویله کیتدکجه مختلة العاقبه اولور . وکذلك معلوم حقایق بینان دوران ومفهوم سیاق سنجان فرتوت جهاندرکه بعضاً برفسانه بیمانه متعظم وغرائب سیمای ابن سینا وطلسمات کنج کاو وجمشید اسا متجسم اوله‌رق حقیقت حال بی نام ونشان وزیر پردهٔ کتمانده مجهول وپنهان قالور . وبوتقریب ایله اوائل اکثر دول خوارق ایله متصف اولور . رومیانك تاریخ قدیمنده نقدر مضحکات غریبه وافسانه بیمای اعجوبه اولدیغی مطالعه ایدنلره مستباندر .

زیرا ممالك اسیانك مالی واقوام قدیمة‌الایامنه نظراً بورتبه‌ده جدید ونوظهور اولان دولت رومیان بیله اوائل زماننده بشیوز سنه تاریخسزجه ممتدالزمان اولمشلردر . بو تقدیرجه بادئ قیصران اولان رومولوس کوکب مریخك ولیدی ودایهٔ مرضعه‌سی بردئب پری اولدیغی فسانهٔ سرد بیانی موجب استغراب اولماز .

تواریخ عتیقه‌ده بعض خصوصاتك اولدقجه صحتنی تحقیق ایتمك ایچون آنجق برطریق واردر وطریق مزبور بعض ممتنع الانکار دلائل وآثار قلمشلرمیدر دیو صرف دقت انظار ایلمکدر وبوبابده تحریرا اولان دلائل وآثار یالکز اوچه انحصار اوزره‌در .

(دلیل اول) مملکت بابلده ایکیوز طقوز سنه مدتده علی التوالی ممتد ومتمادی اولمش ارصاد فلکیه‌ده جمع وقید اولنمش احوال مرتبهٔ سماویه‌درکه اسکندرانلری رومه نقل وارسال ایلمشدر . فعلی هذا تاریخ میلادعیسی صلوات الله علی نبینا وعلیه‌دن مقدمی ایکی بیك ایکیوز اوتوزدرت سنه‌یه صاعد وبالغ اولان بونظریات مقیدهٔ مأت سمادن اهالیء بابلك اقوام سائره‌دن اقدم اعوام کثیره وقرون وفیره موجوده ومجتمعه اولمش ایدوکلری مستبان واوان مرقومده وقوعبولمش اولان حوادثات عظیمهٔ کونیه‌یی کذلك کتب وضبط ایلمش اولدقلری واضح وعیان اولور . زیرا ظهور صنایع دقیقه لاجرم ثمرهٔ کثرت مرور زماندر وطبع بشرده برامر طبیعی اولان رخاوت جبلیه انلری نیجه بیك سنه انجق امر تعیشه اشتغالدن واکدار روزکاردن وسبی وذبح اعدا واغیاردن تحفظه دائر اعمالدن بشقه صنایع ومعارفدن البته بی بهره وبطال براقشدر . قیصران زمانلرنده وانکلیز وجرمانیا اقوامی وقریب العهدده تاتار قومی وحالا افریقانك ثلثانی قدر محللری وامریقاده پرو مملکتی ومکسیقه مملکتی وتالیسقاله جمهورندن ماعدالرینك جمله خلقی بو حال اوزره ایدی .

(دلیل ثانی) شمسك کسوف مرکزیدرکه دیار چینده تاریخ میلاددن ایکی بیك یوزالی سنه مقدم محسوب اولنوب حالاحلهء کملهء ارباب همت واهل تنجیم عندلرنده صحتی اغلب اولمق اوزره معتبر ومرغوبدر . بوتقدیرجه چین خلقی دخی اهالیء بابله معادلدر . یعنی اول اثنایه قدرانلرك اویله برواسع وعظیم دولتی مروردهور وفیره ایله تنظیم وترتیب ایده کلمش اولدقلری بی ریبدر وانلرك بویله فائق‌الامثال ومحفوظ ومرصوص اولملرینه باعث اولان خصوص کرك قانون قدیملرینك وکرك مزاجلرینك وکرك بینلرنده متعارف ومعهود حروفات واشاراتك ناطق اولدقلری لسانلرینك تقریبا درت بیك سنه‌دنبرو اصلا وقطعا تبدل وتغیراتیمیوب بك نسقده تقرر ایلدکلریدر دیرلر . اما کرك چین وکرك هند اقوامی حالا

موجود اولان ملل ودولك جمله‌سندن اقدم وهنوز بعضیاری شنیدهٔ سائر جهانیان اولمزدن مقدم بوقدر صنایع بدیعهٔ غریبه ایجاد واختراع ایتمش ایکن اکثر تواریخ عتیقهٔ افرنجیه وسائرلرده انلرك کویا کندی دولتلرندن مؤخر ومحدث اولمق اوزره محرر اولملری مضحکه مقوله‌سی برامر فضیح ومطلقا برمباهات باطله وکذب صریحدر

(دلیل ثالث) دلیلین سابقیندن ادنا واضعفدر. وبودلیل حالا دولتعلیهٔ ابدیه ممالك وسیعه‌سی متعلقاتندن وبحر سفیدده کائن باره اطه‌سنده بولنوب آروندل نام بکزاده‌نك انکلتره‌ده آروندل شهرینه نقل ایلدیکی صخاریٔ مرمر اوزرلرینه منقور ومصور خطوط وپیکردرکه انده باعون وعنایت حضرت خالق البشرینه حالا دولت علیهٔ مظفر زیر حکمنده مقرر وعند القدما مشهور ومعتبر ومقر فیلسوفان اشهر اولان آتنه شهرینك تاریخ میلاددن ایکیوز التمش اوچ سنه قدمی اولدیغی منقول ومحرردر. لکن الواح مزبوره نقش وحك اولندقلری سقراط وقتندن بیك اوچیوز اون سکزسنه‌دن ایلرویه سبقت ایتمیوب انك وراسی مجهول ومذهولدر.

ایشته تواریخ عامهٔ قدیمه مضبوط اولدقلری ممتنع الانکار اوقات معلومه انجق بومذکوراتدر. ایمدی جمیع تواریخ عامهٔ قدیمه خلقت عالمه نظراً قریب العهد وجدید وتقریبا درت بیك سنه‌دن مقدمی مبین اولور تاریخ عدیم ونابود اولمغله مدت مذکوره‌دن اول اولان احوال اعوام وامم اطلاعه عقول بنی آدم غیر مقتدر وحوادثات پیشین عالمدن عقل‌معاش بشر قاصر اولمقدنناشی انلر تعلیم امت‌ضمننده من قبل الرحمن وحی اولنان آیات قرآن عظیم الشان واحادیث شریفهٔ مفخر دوجهان واخبار صادقهٔ کتب سماویه والهامات پیغبران ذیشان ایله معلوم اولوب بونلردن بشقه هیچ بروجهله بیلنمزلر. وبوانعدامه سبب انقلابات معینهٔ عالم ومن جهة التحریر اخلافه ماجرای کذشتکانی اعلام وتقریر ایدن فن تاریخ وصنعت کتابت وتحریرك فوائدوفضائلنه وقوف واطلاعده چوق مدت جهالت اقوام وامم‌در. زیرا تاریخله الفتی اولمیان قومك کما فی السابق حالا موجود اولدقلری کبی سلفده دخی فن مزبور ملل مونسهٔ نادره عندلرنده وانلرك بیننده بیله اقل قلیل ایادیده متداول ایدی. حتی فرانسه وجرمانیا خاقی بیننده بیك درتیوز تاریخ میلادنه کلنجه‌یه قدر کتابت ایتمکه مقتدر آدم بغایت نادر اسپانیا ایسه اندر نوادر اولمغله اسپانیوللرك فلدیتالده زمانه قدر محرر اولان تاریخلرینك اویله خشك وخشین وکذب ابترا اولدقلرینه سبب بودر. وحرف بازمنی بیلمیان بعض قوملر روی

ارضك برقسمنى قهراً ضبط وتسخير ايتمشلردر . حتى جنكيز خانك اسيانك برقسمنى فتح ايتديكى مشهور ورايكاندر . لكن انلك وقايعى نه كندودن ونه آثار تاتاردن بيلنوب انلرك تاريخنى چين خلقى ضبط وترتيب ايتمشلر بعد زمان اندن بعض لسانه ترجمه اولنمشدر وانده قوم مغول وتاتارك اوقومق و يازمقدن خبردار دكللر ايدوكى مصرحدر . واوروپا وآسيانك برر قسملرينى باقهر وتدمير ضبط وتسخير ايدن كيكاوس شاه زماننده فيروز شاهك وقت سلطنتندن مقدم اولقدر زمان وفير صنعت كتابت وقرائت جنكيز خان زماننده كى كبى فوق الغايه نادر اولوب انجق يوز قومده اوقور يازار آدم كوجيله ايكى قوم بولنه بيلور ايدى بحمدالله الملك الغيور دولتعليهٔ ابد دهورك هنوز اوان ظهور كوكبهٔ بدر البدورنده بيله ينه كندى اهاليسندن دخى مورخلرى بولندقلرى تاريخ اشانلره منظور اولمشدر .

بر بشقه نوع دليل دخى واردركه معلوم اولان مكتوباتك ومضبوط اولان اوقاتك كرچه جمله سنه سابق وفائق اولوب لكن انجق بعض قوملرك قدم عظيملرينى تحقيق و اثباتدن بشقه بر فائده يه سائق دكلدر و دليل مرقوم مصرك خارق العاده وقديم وعالى بنالرى و پيران سالخوردهٔ جهان اساهرملرندن اهرام تسميه اولنور معمول ومصنوع طاغلرى و تپه لريدركه انلر وقت بدايتلرندنبرو افراطله چوق اعوام و دهور مرورينه تاب آور مقاومت اولمقده درلر وانلرك اقدملرينه درت بيك سنه دن اقل ودون مدت تعيين ايتمك مشكلدر . حتى ايكى بيك ايكييوز يكرمى سنه مقدم هرودود نام مورخ قديم انلرى كوردكده مصرده انلرك نه وقتده بنا اولنمش اولدقلرينى بيلور هيچ برراهبه ظفرياب اوله مامشدر . لكن ديرلركه بو اهراملرك برقاچ بيوكلرينى حضرت لوط وحضرت شعيب وحضرت ادريس على نبينا وعليهم السلام بنا بيورمشلردر .

تاريخك نافعى انسانه واجبهٔ ذمتى و حقوقنى تعليم وتفهيم ايدندر . و معلومدركه دلائل شرعيه ايله مدلل ياخود علوم ماطما تيقيه واصول هندسيه ايله مثبت ومنحل اولميان ماده لرده انجق صورت امكاندن بشقه وجه اولماز پس تاريخده دخى امكاندن غيرى دليل قوى صحت بولنماز واعتماد كلى تحصيلنده بالضروره لازم كلز مكركه برماده نى مورخين ملل متنوعه دن جم غفير اتفاق اوزره تحرير ايدوب هيچ بر فرد خلافنه قليل وكثير كلام سرد ايتمش اولميه . مثلا ازجمله مرحوم ومغفرت نشان جد بزركوار حضرت شهنشاه جهان غازى خداوندكار سلطنت مراد خان اول عليه الرحمة والغفران حضرتلرينك قوس اوه جنكى كبى كه شجاعت پهلوانى وتنظيم صنوف وترتيب صفوف عساكر بهادر سلطانى وصنايع حربيهٔ سرعسكرانيلرى اسباب لازمهٔ ظاهريه سيله بيله

درکاه مسبب الاسبابدن نیاز و تضرع فراوان و سجده و تذلل عیدانیلری واستمداد روحانیت سلطان پیغمبران ایله توجه روحانیلری برکاتیله مظهر فوز و نصرت الٰهی اولوب عشری مقداری عسکر ایله ملل متفقهٔ شدیده‌دن عبارت دریا مثال عساکر مرتبهٔ دشمنه غلبهٔ کلیه ایلدکارینی کرك اسلام و کرك ملل سائره تاریخلری متفقاً یازمشلردر . وحیل حربیه‌لرینك آکثری پدرلری جنتمکان سلطان اورخان نامیله حالا مستعمل ومعتبردر .

باعون و عنایت خدای منان بو اوان سعد اقترانده حضرت شاهنشه زمانده انطفاء نائرهٔ فتنهٔ جهان و انشاء قلاع خاقانیٔ ابدی البنیان و علی الخصوص تخلیص حرمین المحترمین و فتوحات سمت حجاز و تسخیر ممالك عربان خصوصلری دخی وقوعات نادرهٔ جهان وحقا که غبطه آور پادشاهان پیشین دوران اولملری سرنامهٔ تواریخ زمان اولمشدر . وبونلر مستبعد طوق بشر اولوب امور خوارق مأثر مقوله‌لری تمام سزاوار سرشت پهلوانی وموافق خصلت صاحبقرانی ماده‌لردر .

زیرا اصحاب عقل الٰهی اولمغله مکرم اولدقلری کبدر القمر حق بینانه اظهر وبی ارتیاب اولوب کندولره دخی الهام ربانی اولندیغی ارباب عقل معاد عندلرنده مسلم اولان ذوات کرامدن بشقه‌لرك فوق الاعتیاد سیاق امور طبیعیه‌یه مخالف قوللرینه زنهار اعتماد واجب اولماز . خلاف عادت باری‌یه شهادتك عدم قبولی کتب فقهیه‌ده منقولدر .

شهنامهٔ فردوسیده بر پهلوانك نفس بدنی نحاسدن مخلوق ایدوکنه اعتقاد لازمیدر غایةما فی الباب بومقوله دروغی حکایتلر محرك خاصهٔ غیرت وشجاعت اولمق امیدیله مصنوع اولوب بوملاحظه‌یه مبنی رخصت ویریله کلمشدر .

بودخی قواعد فن تاریخندرکه اکر بر پادشاه فلاطون شعار ویا بر سپهسالار بهرام انوار یاخود اکابر دولتدن بر رجل صاحب اقتدار برمادهٔ مهمه حقنده ذات وزماننك عقل ودرایتنی واستعداد وقابلیتنی مفید ومبین اولور برطرز مخصوص وطور منصوص ایله حصه دهندهٔ مستمعین اولور برکلام متین تفوه ایلمش اولسه کلام مزبوری کله بکلمه نقل وایراد ایلمك لازم اولدیغی قید وتأکیددن سالمدر . حصه مند مفهوم فیلسوف پسندی اولنه جق کلاملردن زیاده انفع تاریخك جزء اعظمی مقامنده‌درلر . لکن برکمسنه‌یه کندودن مسموع یاخود تألیفات صحیحه سندن مستفاد ومبضوع اولمامش برنسنه‌یی عطف واسناد برمادهٔ نابجا ومجرد نظیرهٔ ستایش شعرادر . اما اشعارده لابأس اولان مدح وثنا تاریخده برامر نابجادر . وبو رفتار ناسزا مقتضای مسلك اکثر مورخین قدمادر . وسببی انجق انلرك

افادهٔ حقیقت مافی البال ایتمکه سعی ودقتدن زیاده الفاظ ومقالده زینته وفن انشاده عرض مهارته میل ورغبت ایتدکاریدر • زیرا رعایت سجع وقوافی تکثیر کلامله چوق تعبیری اخلال وافساد وقوت مفهوم تقریری تغییر وبرباد ایتمکه برامر کافیدر • وخزائن بطون معانی اولان عبارات مقدسه وکلام کبرا اغلاق اوزان وقوافیدن صاف ومبرا اولدقلری بو حکمته مبتنیدر • لکن نه چاره آرایش الفاظ غوائلی ساده دلان وسبك عواقلی قوت بلاغت معانیدن غافل وشیوهٔ ظرافت مفاهیمدن ذاهل ایتمکله مقتضای طبیعت لسان اوزره ترکیب وتصویب اولنمش برعبارهٔ سهل ولبیب هر نه قدر معنیدار ایسه ده ساقط حیز اعتباردر • تواریخده کرك بیان شمائل واشکال وکرك بعض شهادتنامه لرده کی کبی اعمال مصورین اولان نقش وتمثال وتصاویر وهیکل خصوصلری دخی اکثریا اول کمسنه یی کما کان تعریف وتبیان ضمننده قیافتنامه سنی بعینه تحریر یاخود هیکل وتمثالنی رسم وتصویر معرضنده اولمدقلرندن ماعدا بلکه تلمیع وتجیل ایچون اعمال اولنورلر • فی الواقع مورخ یامصور هم عصری اولوب کندو ایله معارفه سی دخی اولان کبرای دولتك علی وجه الصحه تعریف وتمثالنه کرچه مقتدرلردر لکن بونلرك برغرض نفسانی ضمننده اولمیه رق بی طرفانه محرر ومرسوم اولمش اولدقلری یکده معلوم اولماز • واسلافك تمثال وقیافتنامه لرینی رسم وتحریر ایتمکده اولا آنلرك حال وواقعه لرینی کمالیله مطالعه وتعمیق ایله ملاحظه وتدقیق ایدرك صورت مرسومه یی وقوعات مرقومه یه توفیق وتطبیق برله انلره لایق اولور صور وهیکلنی ابتداء صحیفهٔ خاطره نقش وتحریر ایتمکه محتاج اولنور بو ایسه پك نازك برامرعسیردر • ودخی مورخ کذب صریحه اجترا وحقیقت حالی کتم واخفا ایتمك اولماز • اما اکثر مورخلرك ارتکاب دروغ ایتمامش اولدقلری غیرمعتمد برمعنادر دیرلر • لکن فقیر دخی دیرمکه فی الحقیقه مکذباته جرأت مقولهٔ خباثت اولوب اما کتم حقیقت خصوصنده اکر برحقیقتك بیاننده دولت وملته بعض منفعت ملحوظ ایسه آنده سکوت موجب مضرت اولمغله برنوع تهمتدر • لکن برمورخ برخصوصی بیانه شروع ایتدکده کرك دولتك وکرك خصوصا بعض کبرای دولتك کندویه کتم ایتمك اوزره تودیع وتحمیل ایلدکاری اسراری عوام ناسه افشا وبیان ویالکزجه برفردی بیله محرم ایتمك موجب تهمت اولمقدن قطع نظر وقتاً من الاوقات ابجه سی جائز وروا کورنمیان بعض سری کافهٔ اخلافه وبلکه ملل اجنبیه یه ودول متفرقه یه وقتیله اشاعه واعلان وبین الناس ورد زبان وداستان ایتملومیدر • شوقدر واردرکه بعد زمان اخلافه تجارب وعبرت اولوب باعث دوام عبرت اوله جق

حقایقدن صرف دقت ایدرك اتلاف قرطاس ومداد ایله تواریخ روزکاری برباد وهذیان محمومانهٔ اوهام وخیال ایله بعد بعد دخی اذهان سبکمغزانی برمرتبه دخی اخلال وافساد برله وقتیله خلقك آندن هیچ فائده‌مند اولمیه جقلری امر اظهرندن قطع نظر زیر سایهٔ همهوایهٔ وقایه سنده آسودهٔ تابش اختلال ومستریح البال اولدیغی دولتك اهالیسنه سمیت افاعیٔ اعدادن امینتلریچون تعلیم ترکیب تریاق فاروق ایتمك بدلنه بی‌معنا مدیحه وتسلیتلر ایله اشتغال واغفال ایدرك آنلره بیع سم هلاهل وامادهٔ زهر قاتل ایتمکده برکار عاقل دکلدر .

تواریخ عتیقه‌نك بعضنده دخی اکثر مقال تعریف احوال حرب وقتال وبعضنده ایسه ملتزم قدم امصار امه دائر احوالدر . وبومورخین مشهورینك جمله‌سنك آثارینی علی حده مطالعه وتأمل اصعب وبرینی حفظ وتعقل ایسه تأمل مذکوره مشقتندن اصعبدر . واستادان مورخین زمان قاعده‌سنجه تاریخ جدید ضبطنده ووقایع کلیه‌نك متوقف اولدقلری امور جزئیهٔ صحیحه وافعال مثبتهٔ محفوظه‌یی وحکومت وسلطنتی بیانه وقوانین وعادات وامزجه وطبیعت وامر تجارت وزراعت وتحشد اهالیٔ دولت وملت خصوصلرینی ملاحظه وامعانه محتاج اولنور وعلوم ماطماتیقیه وهندسیه وحکمت طبیعیه وامور نظامیه سیاقلرنده تاریخلر دخی واردر . حاصل کلام تحریراتده تنوعات وتفنن فی العبارات بی‌حد وپایان اولدقلری کبی تواریخده دخی واردر ووجوهات وسیع وفراواندر . واوراق حوادث کونیه‌یی تدارك وتحصیل هرنقدر آسان واسهل ایسه‌ده فی زماننا لایق اوزره تحریر تاریخ اولقدر اعسر واشکلدر .

وبوفن جلیل تاریخك نه اولدیغندن هنوز خبردار دکل ایکن مورخ کچینن مورخلرك مانند مداحان قصه‌لری مثل ومسلکلری مشوش ومختلدر .

زیرا بونلر تواریخ عامه‌سنه متصدی اولدقلری دولت وملتك وانلرك اعظم اجزاسنك حقوقنی وقوانین وعاداتی واخلاق وطبیعتی وبوخصوصاتك تبدلاتی واسباب انقلاباتی بیاندن اغماض وبومقوله امور مهمه‌یی افاده‌دن اعراض برله انجق وقوعات جزئیهٔ یومیه ایله اکتفا وتاریخلرینی احوال افراد وحوادث آحاد مقوله‌سی فروعات ایله رسیدهٔ درجهٔ امتلا ایتمشلردر . بودخی بی ارتیابدرکه برمورخ مملکت اجنبیه‌یه متعلق ترتیب وتمهید ایده‌جکی تاریخی کندی مملکتنه دائر ضبط وتقیید ایده‌جکی تاریخ قالبنه اصاغه وافراغ ایتمکه قدرتیاب اولماز . مثلا مؤلف فقیر ممالك دولت علیهٔ مستحسن المسالکه دائر ترتیب ایده‌جکم تاریخده حسب الاقتضا نهر نیل وطونه یازلمق لازم کلسه انلرك ممالك مزبورهٔ معموره‌ده سیاق جریان ومسالکلرینی تعریف وتوصیفه محتاج دکلم . لکن باعون وعنایت خدا بوعهد شهنشاه کشور کشاده وقوع بولان فتوحات سفر حجازده مجددا فتح وکشاد اولنان قلاع وبلادی تفصیل وبیان

(ایده‌جك)

ایده‌جك اولدیغمده اراضیٔ جدیدهٔ مذکوره‌نك جغرافیهٔ مخصوصه سنی تحریر وسواحل بحر محیط بصره ویمنه قدر اول حوالینك برمستقلجه خریطه‌سنی بیله رسم وتصویر وحوالیٔ مرسومه ملل وحکمرانلرینك اخلاق وطبیعتلرینی وعقاید وتوره وعادتلرینی تقریر وتفسیره محتاج اولورم . اندلس وایران وفرنك سفرلرینه دائر عتیق وجدید وافر تواریخ اولوب لکن آنلرده اقالیم مزبوره‌نك دول مختلفه وملل متنوعه‌سنی وقوانین وادیان ومذاهب وعادات وقدمنی بیان ایدر هیچ بر تاریخ منظور عین امعان اولمامشدر . وانلر انجق اقوام مزبوره‌نك جنكلری وقیافتلری ولسان مکالمه‌لری وبعض شروط مصالحه‌لری کبی ماده‌لری اعلام وافهام ایدرلر . کرچه بر مورخ کندو دولت ومملکتی تاریخنی تحریر اثنالرنده یکی دنیانك اراضیٔ مکشوفهٔ جدیده سندن عریض وطویل بحث وتمثیل وبر کوچك بلده‌نك تاریخنی بر دولت وسیعه تاریخی قدر بسط وتفصیل ومصر وبغداد کبی وزرای عظام دولتدن بر والی تحت لواسنده‌کی قطعه‌نك وافلاق وبغدان مثللو برملحق بکلکك والکتورلغك تاریخنی بالجمله دولت علیهٔ معظمه تاریخی قدر مد وتطویل ایتمامك خصوصلرینك دخی فن تاریخ قواعد مستحسنه‌سندن اولدقلری بدیهیدر .

هیهات که شایان کتب صحیفهٔ زمان اولور حوادثات بولنمیان اوقاتده تفصیل احوال سور وضیافات وقید سلاسل توجیهاتله رسوم معلومهٔ دولتی بلا طائل هربار تکرار ایدرك کلامی دور ودراز ایلمکدن دولت واهالیسنه نه منفعت وغیرت حاصل اوله‌بیلور .

کرچه بوذکر اولنه‌کلان تواریخ‌ضبط وقایع واصول ترتیب تاریخ نافع اکثر مورخلرك کالنقش فی الحجر منقور لوح خاطرلری وانوار آثار ارباب فضل واقتدار دن منعکس مرآت فولاد مظاهرلری اولمش ایسه‌ده تاریخی کماهو حقه ضبط وتنظیمه قادر مورخلرینه پك نادردر .

معلومدرکه تاریخده برمتین وعیان ومتنوع ولطیف سبك‌وعباره اولمق وحسب‌الاقتضا الفاظ مرموزه قوللانلمق لازمدر . حاصلی تحریر تاریخك قواعدی سائر جمیع صنایع عقلیه نك قواعد وعوائدی کبیدردیرلر . اما کرچه هر پیشه وهنرده‌قواعد واصول متعدده اکثردر لکن استاد کامل وهنرینه دائما اقل واندردر . حتی بومقدمه‌ده تعریف اولنان قواعد مهمه دلپذیر وفوائد عظیمهٔ اکسیر نظردن مورخ بر تقصیرك دخی قلت بضاعه‌سی‌سببیله عجز وقصوری (قلب الاحمق فی فیه ولسان العاقل فی قلبه) مصداقنجه آثاردن معلوم ارباب فهوم اولور برمعنی اولمغله نکته‌شناس حقایق علوم واشنای ایمای فهوم اولان فضلای نصفت اثمادن قصور وکسورنه عفو ایله معامله بیوریله‌جغی هویدا ایسه‌ده مسترحادر .

(٦)

* زائچهٔ کسوف فی ۱۲۳۵ سنه *

عبد قلیل البضاعه زیج قسیندن اوچ دفعه تقویم نیرین اخذ ایدرك بالاستواء حسابم مقتضاسنجه ماه ذی الحجه‌نك یکرمی طقوزنجی پنجشنبه کونی طلوع آفتابدن طقوز ساعت قرق ایکی دقیقه مرورنده قرص قمر کرهٔ ارض ایله جرم شمس بیننه غربدن شرقه طوغری حیلولته باشلایوب قمرك ظلی کسوف مزبورده سطح زمیندن استیعاب ایده‌بیله‌جکی اراضیدن ارض قسطنطنیه‌ده شمس منیر عقدهٔ ذنبده انکسافه آغاز یعنی ضیاء منیردن قطعهٔ مذکورهٔ ارض محروم اولمغه باشلایه‌رق بدأ کسوف اولدی. وطلوع شمسدن اون ساعت اللی سکز دقیقه مرورنده اون ایکی اصبع فرض اولنور جرم شمسك اون اصبع وآلتی جزء اصبعی منکسف اولمغله وسط کسوف اولدی. اولوقت شمسك مستور اولمیان قطعه‌سی طرف محدبی شرق وشمال ومقعری غرب وجنوب بیننه متوجه اوله‌رق اوچ درت کونلك هلال مثالی کورینور ایدی. وظلمت هوا دخی هنوز شمسك غروبی عقیبنده اولدیغی مرتبه‌لرده ایدی. ودرعقب انجلایه باشلایوب ینه طلوعدن اون ایکی ساعت اون اوچ دقیقه مرورنده تماماً منجلی اولدی وهو علی کل شیء قدیر. چونکه قاعدهٔ محاسبین اوزره طالع وسط کسوف دلو برجنك درت درجه واوچ دقیقه‌سی اولمغله بالتسویه بیت ثالثده راجعا مقابلهٔ بهرامده بولنان زحل مدبر کسوف اولوب جزء اجتماع حقیقی سنبله‌نك اون درت درجه وقرق یدی دقیقه‌سی اولمقدن ناشی مدبرك شریکی خانهٔ سابعده بولنان عطارد وقمر دخی مدبر موضع کسوف اولمشدر. بناءً علیه ارباب احکام نجوم کسوف مزبورك برج قران انتقالیده وقوعی سببیله اثری کسوفات عادیه‌دن اقوی وجمله احکامندن اشجار واثمار نام تألیف مختارك شجرهٔ ثالثه‌سی شعبهٔ خامسه‌سنك ثمرهٔ رابعه‌سندن بومقوله کسوفك اوائل قرانده وقوعنه دائر بحث وتمهید یك معقول ومجرب وغایتده رعنادر والله یعلم الخفایا (بیت) دوروزه کردشی یوقدر بوفق خاطر خواه * طبیعت فلك نابکاری بز بیلورز.

(٧)

* زائچهٔ سنه ۱۲۳٦ *

الدهر یومان میسور ومعسور (بیت) کر چرخ بکام تو نکردید مرنج * او نیز چنان رودکه رانند اورا) اشبو بیك ایکییوز اوتوز آلتی سنه‌سی ماه رمضان شریفنك اون برنجی احد کونی اوچ ساعت یکرمی سکز دقیقه‌ده مقارنهٔ علویین وقوع

(بوله‌جقدر)

بوله‌جقدر . قول احکامیون اوزره کرچه طالع وقت قران اصول وطالع سال قران انك بدلی اولدیغندن اصل موجود ایکن بدلی استعمالی خلاف رأی ارباب کمال ایسه‌ده طالع قران زمانی تحقیق موانع کثیره‌نك تصعیبیله متعذر اولدیغندن طالع سال قرانی بالاستبدال استعمالی تنسیب وتطبیق ایلمشلردر . بناءً علیه سنهٔ مذکوره جمادی الاخرینك اون یدنجی چهارشنبه کیجه‌سی ساعت غروبیه بشی اون سکز دقیقه مرورنده آفتابك نقطهٔ حمله تحویلنده طالع سال عالم قوس برجنك اون درجه ویکرمی سکز اجزاء درجه اولان دقیقه‌سی وعاشر سال سنبله‌نك یکرمی طقوز درجه یکرمی یدی دقیقه‌سنه تصادف ایتمشدر . وهرچند حکم قران مثلثهٔ خاکینك ایسه دخی علویین تعبیر اولنور زحل ومشتری مثلثهٔ ناریه‌دن برج حملك یکرمی دردنجی درجه‌سنده مقارنهٔ مسترقه تعبیر ایتدکاری وجهله مقارن اوله‌جقلری اجلدن الآن کیوان خانهٔ هبوطی اولان برج مذکورك اون درت وبرجیس درت درجه‌لرنده بولنه‌رق سیارتان مزبورتان بالتسویه وتد رابعده واقع اولوب بووجهله کواکب اربعه وتد رابعده مجتمعه اولدیلر ومریخ مثلثهٔ ابیدن حوت برجنك اون درت درجه‌سنده وزهره برج مزبورك اون اوچ درجه‌سنده مقارنهٔ مریخده اوله‌رق ایکیسی دخی بالتسویه بیت ثالثده وعقدهٔ رأس دخی حوتك اون ایکی درجه‌سیله بیت مذکورده بولندیلر وقمر طریقهٔ محترقه‌سی خانه‌سی اولان میزان برجنك یکرمی اوچ درجه‌سنده اوله‌رق بیت حادی عشرده بولندی (سبحانك ماخلقت هذا باطلا) .

* بیت *

زمانه بنیك وبد آبستن است * ستاره که‌هی دوست وکه دشمن است

ارباب احکام (لایعلم الغیب الاالعزیز العلام) دیرلرکه مقارنهٔ علوییننك مثلثهٔ ناریده وقوعنده دین وشریعته دائر کلام تفوه ایدر آدملر ظهورینه واکابر واشرافده تشویش وقوعنه و بعض عادتلرك تبدلنه مستعلی بولنان کوکبك حالنه مناسب دلیلدر خصوصا بعض طالعلرینك رابعنه تصادف ایدن محللرده بواثرلر اظهر اولور مدت قران اصغر اولان یکرمی‌سنه‌لك احکام‌باقیه‌سی ارباب فنه افهام‌ایچون تعریف اولنان اوضاع فلکیه وافیه اولمغله بومحلده تطویل واطنابدن اجتناب اولنه‌رق بومقدارایله اکتفا ترجیح وتحسین اولنور .

(٨)

* اتریا اعضاسی بیننده تنظیم اولنان مقاوله نامه *

اشبو اتفاق‌حقی ویدانسنك محرکاری اولان امضالر انحای‌ترویج مرام واحد‌خدمتنده

هر بری بر طرفه کیدرك مقتضای وقت وحال و نزاکت محله توفیقاً بر رکونه اصول اتخاذینه مجبور اوله جقلرندن بینلرنده قانون واساس اولمق اوزره بروجه آتی لازم کلان مقاوله سندینك تنظیمنه متحداً قرار ویرمشلر .

اولکی ماده اصحاب امضا بوندن بویله اموردانیه لرندن فارغ اوله رق کافهٔ افکار وافعاللری اتریا خدمتنه منحصر اولوب فقط موسقوده بولنان اندون قومیزوپلو واطناش شکه ری یه مصلحت ذاتیه لرینه صورت ویرمك ایچون آلتی آی وخواجه غازی یه اوچ آی مهلت ویریلوب پنایوط شکه ری استانبولده اقامتله بلا مدت تجارت ایتمسی اتریاجه منافعی موجب اولدیغندن استثنا اولنور .

ایکنجی ماده هر برینك اجرا آتی وکندولره کلان محررات ومبالغی بلاتأخیر دیکر رفیقلره دخی بیلدیریلوب اتریا مرکزینه ارسال ایدیله جکدر .

اوچنجی ماده اتریانك محرك اصلیسی ورؤساسی کیم اولدیغی بغایت مکتوم ومستور طوتیلوب اربابیله بو بحثلردن لاقردی سبقت ایتدکجه کندینك دخی سالك رؤسادن اولدیغی بیاندن مجانبت ایدوب آخر ملت ایله الفت وصیقی مصاحبت یا شرکت ایتمیه جکدر .

دردنجی ماده یالکز مانوئل اقسانتو پترسبورغه کیتدکده قونت قاپودستریایی کیفیتدن خبردار ایتمك مستثنا اولوب انجق اوراده اوله جق اجرا آتی بلا تعویق جوار اولان اتریا اعضاسنه بیلدیره جکدر .

اشبو سند جمله نك رأی واتفاقی ایله بیك سکز یوز اون سکز سنه سی یکرمی ایکی تشرین اولنده امضا اولندی . استانبولده امضا اولنمشدر

نیقوله	پنایوت	اطناش	مانوئل	انتمو غازی
پاجادی	اناغنوستپولو	چاقالوف	اقسانتو	
		یورکی	اندون	پنایوط
		لوندی	قومیزوپلو	شکه ری

(۹)

* اتریا رؤساسی بیننده مستعمل اولان لغات مصنوعه *

بی غرض	»	ذات پادشاهی
محب انسانیت	»	روسیه ایمپراطوری علکساندری
قوی الفکر	»	ایمپراطور فرانچسقو
تن پرور	»	پروسیا قرالی

(زیاده)

زیاده مشغول	»	صدر اعظم
قاین اتا	»	یانیه والیسی تپه دلنلی علی پاشا
اسکی	»	پطریق
بیچارکان	»	متره پولیدلر
مرحمتلو	»	قونت قاپو دیستریا
مدعی	»	بیوك ترجمان
قالتمراش	»	کاتب
بی منال	»	بك اوغلنده ساکن فرنکلر
قپتان یانی	»	قره جه بك
قپتان دیمتری	»	موروزی بك
قپتان استاثی	»	خنجرلی
باده خوار	»	فنارلولر
بیزچی	»	افلاق بکی
کبار	»	افلاقلو طورزا
تابع	»	قره پانو
شاشقین	»	پنایوت پانو
یالقجی	»	قونسلوسلر
یبانجی	»	اهل اسلام
تربیه‌لو	»	عزب اوجاقلری اهالیسی
دوکور	»	اسلام ارناود طائفه سی
معند	»	یکیچری
تیمور	»	انکلتره لولر
رحمتلولر	»	ناپلیون متعلقاتی
پرهیزلولر	»	بلغارلر
مغدورلر	»	اهالیٔ صرب
متمول	»	ارمنیلر
چوبان	»	اولاحلر
طاتلی	»	ایتالیالیلر
چوق	»	کفالونیالولر
آز	»	زانطه‌لولر

ملت غالبه	»	فرانسزلر
بلودلر	»	اتریا اعضاسی
چراق	»	ایلجی واتریا طرفندن کوندریلان آدملر
انتقام الیجی	»	موره رؤسای خرستیانی
صدا	»	ضابطان عسکر روم
طالعلو	»	دشمن
بهار	»	دوست
رقه	»	عسکر
قریمتارنار	»	باروت
میم	»	قورشون
بالق	»	قلیج
اغاج	»	تفنك
یوزك	»	مزراق
تیاترو	»	صحرا
قوت	»	ارزاق
مترنم	»	طوپ
شعرا	»	روم بحریه عسکری
سوری	»	دونما
طمار	»	بیوك سفینه
حیوان	»	کچوك سفینه
دوه	»	تجار سفینه سی
ترازو	»	محاربه
استراحت	»	فوت
کیجه	»	خوف
قنادلی	»	تاتار
تقید	»	فرار
اویونجی	»	خرسز طاقمی
جیزمه	»	اقچه
چهاز	»	اعانهٔ عسکریه
قاطوره	»	بیك غروش

(اولنمك)

اولمك	»	اتفاق
نكاح	»	مصالحه
نكاحسز تأهل	»	خبرسز اعدام
سياهاق	»	كيزلنمك
فك مهر	»	افشای اسرار
يورتی	»	آی
١	»	پترسپورغ
٢	»	موره
٥	»	صوليجه اطه سی
٦	»	چامليجه اطه سی
٢٠	»	يانيه
٢٦	»	روم ايلی
٢٩	»	بكرش
٥١	»	قلاص
٦٢	»	استانبول
١٠٩	»	يانی فارماكی
١١٠	»	مانيه بكی پترو ماورو ميخالی
١١٢	»	بيكباشی صوا

(١٠)

* قاپو ديستريانك رساله‌سی *

هذه رسالة من الوسائل لتحسين حال الاروام حرز فی جزيرة قورفه فی اليوم السادس من نيسان لسنة الميلاد تسع عشر وثما نمائه والف .

ای بزم ام مقدس كنيسه مز اولادی . بز بالجمله قرنداشلر وبزلره شامل اولان مصائبده مشتركلرز . والحالة هذه بربرلريمزه بالتكافی معاونت ايده بيلمك درجه‌سنده‌يز مقدملرده ايتديكمز خطالر انلردن درعقب حاصل اولوب بزی مغلوب ايتمش اولان بليانك بزه تربيه وكوشمال اولمسيله بينمزده معلوم وظاهر اولمشدر . بناءً عليه بزلر هنوز بعض حدكماله واصل اولدق زيرا علی السويه برتغيير حال مساعدده بولندق پس بربريمزه متكافياً اعانه ومظاهرت ايتمليوز . لكن بوبابده آداب آيينمز قواعدندن آيرلمامق شرطيله كه اكا بناء بزانجق بووصف ايله موصوف اولمغه صلاحيتلو برمتحمل

ملتی جمع وترتیب ایتملویز . حتی انلر زحمت ومشقتلریمزده حقیقی قرنداشلرمز اوله‌لر وبزم مرادمزی اکلیالر . وبراز سنه‌لر دنبرو اختراع واتباع ایتدیکمز آداب واصولی مسلم طوته‌لرکه انك مطلوب اولان نتیجه‌نی حاصل ایده جکی مجزومدر . زیرا اصول انجیل اکا دلیل وافعال انسانیه‌مز مزاجنده در . یعنی وطنداشلریمزه مجرد ایولك اشتیاقنه مبنی اوله‌رق مقصود ایولك خصوصیدر . بشقه هیچ برفائده متصور دکلدر . وبو وسیله‌ایله انلر بخت نامساعدینی کشاده واعلا وانلری برانسیت ادبیه واتفاق خرستیانیه منافع جسیمه سنه آماده ومهیا ایتمك ایچوندر . وبز بو ایتلاف وموانستی تقریع وتصدیر ایچون برقاعدهٔ مختاره ترتیبنه یاخود اکا متعلق خصوصاته مداخله ایتمیه‌رك بوکار عظیمی یالکز دقت وفراسته احاله ایدرزکه ملتلرك مختاری انجق بوفراست وبصیرتدر . شوقدر طوع ورضالریله وطنمز خدمتنه دعوت اولنان روملرك سلوك ایده‌جکلری مسلك عام انلرك برقسمی اولادینك یك اعلی تربیه اولنمالرینه بالنفس جد واقدام وبرقسمی بینمزده بدایع فنون قلمیه حصولنه وانك وسائلنه واوروپا مدارسنه آمد شد ایدن شبان رومك بیننده قلیل الیسار اولنلره اعانهٔ بروجه اشرف حسبی سعی واهتمام ایتمك خصوصیدر لکن بزه لازم اولان تربیهٔ قلمیه اولمیوب وطنمز اهالیسی اندن بربشقه تربیه دخی اقتباس واستحصال ایدرلرکه بوماده جمله‌نك معلومی اولان تربیهٔ ادبیه‌در . وتربیهٔ ادبیه برجهتدن ملتك اعتبار واعتمادینه سزاوار اولان آدملرك میدانه چیقوب اشکار اولملری وآخر جهتدن ملتی بومقوله آدملره رغبت واعتماده وقوللرینی استماعه الشدرمق خصوصلری ایچون الزمدر . وطنمزك تکمیل عرض وناموس ایدوب زیاده‌سیله بختیار اولمسنی جمله‌نك بالتیقن معترف ومتعهد اولدیغی وقتلر عبث یره کچمش ویك مقبول آرزولرکزی برابرجه آلوب کوتورمش ایدوککنك سببی بووطنك اهالیسی اولان آدملریمزك هنوز حقیقت حاله دائر کلام لایق نه استماعه ونه دخی جمیع وطنداشلریمزك کلام مزبوری استماعه اصلا استعداد وصلاحیتلری اولمدیغی وذکاوتلری دون تجربه‌لری کلیاً معدوم واحوال عالمه قطعا وقوفلری اولمدیغی وهنوز ملتجه‌بر نظاملری اولمدیغی خصوصاتك تا اولزماندنبرو بزلره متوارث اولدیغیدر . مادامکه بوطوروتوره حالنده مصر ومستقر اولنه بوندن لازم کلان افتقار ایله ردائت حال اوزره مستمر اولور وبوطرز وسیاقیله بوندن خلاص بولمق یاخود بوندن اهون برحال استحصال ایتمك نیجه مأمول اولنه‌بیلور . سمیق تحمل ایده‌جك آدم درعقب ازاده‌لك تصورینی درخاطر ایدر لکن تصوراتنی فعله کتورمك ایچون بوندن زیاده‌یه محتاجدر . بویله کمسنه‌نك قلبی بزه انجیل شریفك تعلیمی اوزره

هیچ بر منفعت معینه ملاحظه‌سی اولمقسزین واضح وعیان بر خیرخواهلق ایله مزین اولمق کرکدر . زیرا سربسیت آرزوسی دنیاده یا مأیوسیتی نتیجه ویروب اثرسز قالور یاخود بر حسرت مجرده یه وفائدهٔ خاصه‌یه آلت اولوب اولزمان دخی بتون ایجاباتنی اضاعه ایدر وبویله اولدقده بوآرزو خلقه مقبول اوله‌جق ایکن منفور اولور . بعدازین شهریلکك وظرافتك حسن ولطافتی متزاید اولمیه‌رق امر برعکس اولور . بز بومحلده زمانمزك نصفنی املا ایتمش اولان وقوعات ممدوحه‌یی نقل وحکایه ایدەلم . ودرونمزده مضمر مصلحتك غور ونهایتنه واصل اوله‌لم . همشهریلریمزك دخی حقیقت نیتلرینی آکایه‌لم . زیرا انلر بزه بالنفس خدمت عرض ایتمك ایچون بولنمشلردر . شوقدرکه انلرك بوماوجب علیهی ادا وایفایه هنوز فرصت عظیمه وحسنه‌لری یوقدر . عندمزده مسلم ومحققدرکه آبا واجدادیمز بیننده ممتاز اولان آدملر برطرفدن براز جهالتلری وبرجانبدن امور ادبیه‌ده قصورلری ایله بیله وقتلرینك حالنه مناسب وجهله بزه نصیبمزی تدریجاً آرتدرمق ایچون بعض براقدقلری اثرلرنده بعض تجسس کونه ایما واشارتلر ایتمشلردر . بونك بوفضائلی هنوز بدأ ایتمامش ایسه عناصر اصلیه‌سی براز سنه‌لردنبرو بینمزده مرعی وجاری اولان حقایق محرره‌ده مندرجدر والحالة هذه وطنداشلریمزك تخم میل ورغبت مقبوله‌لری متوالیانه وعاقلانه وجهله زرع اولنمغه وانك ثمره‌سی درجه بدرجه غایت مرضیه‌یه رسیده قیلنمغه مباشرت اولنمشدر . قالدیکه بوبابده من غیر قصد عقله کلان وسیله‌لرك بری مثلا بومصلحت جسیمه‌یی زیاده‌سیله واضح اولان وروملر بیننده اطرافیله کوزل فکر وملاحظه اولنمش اولان زوربازو وقوت کامله‌لره ربط وتعلیق ایتمکدر وبورابطه پایدار ومستقر اولور کورینور زیرا طبیعت کریهه‌نك نه ایدوکی اخوان خرستیانده درخاطر اولان معلومات عامه‌دن اولدیغی اجلدن اول مزاج مکروهی ارتکاب واختیار نیجه قابل اولور انجق مصلحتی قوت بازویه ربط ایتمکده دخی الك یوقاروده اشارت ایتدیکمز اصولدن سرمو انحراف اولنمامق آرزو اولنور برماده اولمغله دائما دقت وتقیدی انك اوزرینه ثابت ومقرر ایتمك کذلك اهم مهامدندر . واشارت اولنان اصول رومستانك تربیهٔ ادبیه وقلمیه‌سیدرکه روملر اکا بالاتفاق مجبورانه چالشمق کرکدر . وسائر نسنه‌لرك جمله‌سی عبث وبشقه مشغله‌لرك کلیسی بومصلحتده مضرتلودر . تربیهٔ ادبیه‌نك مرکزی مقامنده اولان رأس سیاق ماده انجق اصول دینیه اولوب لکن واسطه‌ده قصور اولدیغندن بزده اکا هیچ مباشرت اولنمامشدر . اما اجرایه وجه مناسبیله مشق ورسمی اولنه‌که انك وسیله‌لری بروجه آتی ذکر اولنور . ایمدی بووسائلك اولکیسی باش پاپاسلرك اوزرینه الك زیاده مهارتلو

وكيفيت سرشتلری سببيله الك زياده غيرتلو پسقوپسلر ومتره پوليدلر نصب ايتمكدر ايكنجيسی بو ارباب آيينی دولشديره رق مركز حكومتلرينه اويدرمغه وعمومی يكيتلره ترقی وكمال بولدرمغه باشلمقده انلرك صدق عنوانيله وسيلهٔ اقدمنی ترتيب وتدارك ايتمك ممكندر اوچنجيسی احتياط واحترازه مقارن بركرميتله ازجهت تجربه امتحان ايله جسباتلغی مسلم اولان احكامی اجرا ايتملری انك ملت بيننده حكومت معتبره لرينه تفويض اولنه رق وطن اصليلرينه ادا ايده بيله جكلری خدمت عظيمه نك وجوبی انلره افاده وتفهيم اولنمقدر .

كنيسه نك بوتقريبله قوته كتوريلان اقتدار بيتماری ملتك محافظ حاميسی اولوب اكا يالكز بو كفايت ايدر ومستقل بوماده انك مصدر وقوعات آتيه سی اوله بيلور . اكر بومطالعه نك حل وتمهيدی مراد اولسه واضحا اثبات وارائه سی اسهل اولوركه ملتك يكيدن حيات بولمسی ارباب آيينی احاطه واستيعاب ايدن تصورات وسيله سيله وقاعدهٔ حاضره اوزره تأسيس اولنان هر بر پاپاسك ملته اولان تعلق درونيه سيله مؤثر نفوذی سببيله حصولپذير اولور وبووسيله ايله بو وقعهٔ عظيمه نك مقيد اولديغی رشتهٔ مصلحت دخی الده اولور فلهذا امور حاضره نك حال شانته نظراً برطرفدن قولی مسموع اولمسی لازم آدملری تربيه واماده ايتمك ماده سنه رابطه ويرمك وديكر جانبدن ذكر اولنان آدملره اعتبار واعتماد نامی استوار ايتمك يالكز وسيلهٔ مذكوره ايله ميسر اوله بيله جكنی بومحلده تفصيل حاصلی تحصيل اولور . شطرنج ظهوراتده هر نه منصوبه كورينور ايسه كورنسون كرك حالا وطنمزك وضع وحالی چوق سنه لرجه فساد وتغييرسز حفظ اولنه بيله جكندن وكرك رومستانك براً وبحراً نه تحمل ومقاومت ايده بيله جك كيفيتده اولديغندن اول منصوبه البته برعظيم فائده يی منتج اولور . زيرا اولاً مادامكه ملتك زمامی كنيسه سنه مربوطدر وبوتقريبله هر برملت متعلقه نك خلق بالطبع تمايل وتحسين حاليچون كمال مرتبه ده چالشمقده اولان رؤسايه ايلك ايتمكه مستعددر . ثانياً شبانمز بومحصول عظيمك مالزمه سنی كوره بيله جك اقتدار ومرتبه ده در . ثالثاً وصايای عامه ايله ابنيه بربرلرندن قطعا انفكاك ايتمامكدن قطع النظر جزئجه بيله تباعد ايتمز صورتده در ذكر اولنان نتيجهٔ نافعه نك حصولی دخی متيقندر . كنج آدملرك وصايا وتعليماتی اجرا وانلرك خاندانی درونندن عامه وعالم مكتبلرينه صلاحيتلو كيمسه لری جلب ايدرك وانلرك كنيسه يه مخالف وصفه اصلا رخصت ويرميه رك مرقوملر خدمات لايقه لرنده استخدام اولنمق كركدر . ايشته بعض اعتباره لايق اولان ملت رومك وطننه ايده بيله جكی خدمت عظيمه بودر . انلر بيوكارينه اطاعت ايدوب ارباب دانشك

(سوزلرينی)

سوزلرینی دکلیه رك وجهلانك اعتماده مبتلا اولدقلری بعض رجما بالغیب سوزلر ایله مقید اولمیه‌رق بوخدمتی برطرف ایدرلر . ایلرو مرتبه‌ده اولان پاپاسلره همواریء طبیعتلری مجرب ومعلوم پسقپوسلر ومتره پولیدلر تدارك ونصب اولنمق ماده سی اهم والزم اولدیغنی بز بوندن اقدم بیان ایلدك . تربیهٔ ادبیه‌ایکنجی قسمنك موضوعی ولایتلرینك ایشاری ایچون آدمار ترتیب ایتمکدر وبزم ایچون الڭ زیاده اعلی واحری مکتب بزه دیمزك خرستیان خلقنی وسز بسر ناسی سوق وعرض ایدندر . ملتك باروی بختی وانسیتك یوما فیوماترقیسی کنیسه‌دن نه وجهله صادر اولدیغنی بز روسیه مملکتنده مشاهده ایدرز سویتیه وانکلتره وامریقادن دخی عبرت اله‌رق سربسیت فن وصنعتنی انلردن اوکرنه بیلورز سربسیت مستقل برعلمدر زیرا اصول وقواعد اوزرینه تأسیس اولنور واعتبار آخر ایله برعمل مصنعدر . والڭ زیاده عالی ورفیع اولان علم برعمله معادل اولماز بوایسه‌فی نفس الامر افعال واعمالدن عبارتدر . ایمدی سربسیتی کرك قولا وکرك فعلا اوکرنمك ایچون سربست آدملر ارەسنده بولنمق کرکدر وتربیه‌دن ناشی اولدیغی مرتبه‌ده قریحه‌دن دخی آیین سابقی اوکرنمك ایچون کندو اقتضای طالعی ایله کرکی کبی خرستیان ملتك ایچنده برمدت اکلنمك کرکدر . بزم وطنمزك نفوذصاحبی آدماری بودقیقه‌لری نظردن ساقط ایتماملودر . دیمزده کی جوانلری اولاد اتخاذ ایدرك انلرك برتقریبله روسیه وسویسیه وانکلتره وامریقاده برحسن تربیه قبول ایتملرینی التزام ایدینه‌لر . تجارت ماده سی انلره بك موافق برفرصت ویرر . وبوجوانلر بیننده استعداد وقابلیتلرندن ناشی اولدیغی مثللو مزاجلر مقتضاسیله دخی بك زیاده هوسکار وآرزو مند اولنلر انتخاب اولنه‌رق انلره براز وقت دخی هنوز ذکر ایتدیکمز مملکتلرده سیاحت ایتدیریلور واورالرك جسیم مکتبلرنده برکره صورت پذیر اولدقلرنده انلر یانلرینه جلب اولنورلر وکرك ملاحظات امور عامه ایچون کرك اعتماد وکرك اطمینانه دلیل وشاهد اولمق ایچون انتخاب ایدرك ایشه قوللانیلورلر اجنبی محللره پراکنده اولمشلر ایسه‌ده ینه مرکز وکانوننه جمع ایده‌جکمز رومارك اکثریسی کلال ونومیدی عارض اولمقدن ناشی تبدیل مزاج ایتمش وعمادن خارج بولنمشلردر انلر صبر وتحمل ایده مدکلرندن کندو مملکتلرنده آرام ایده‌میوب انی ترك ایله بشقه یرلرده تمکن مراد ایتدکاری اجلدن وطن اهالیلری انلری غائب وضایع ایتمشدر . مصالح عظیمه‌نك بری دخی انلری جلب ومحافظه ایتمك ووطنلریچون چالشدرمقدر . بوقضیه کرچه غایة الغایه صعب ودشوار کورینور لکن اجرای عملی تصور اولندیغی انده پك اسهل اولور آدم انجق برنفعی ایچون متمکن اولور کار عظیم انی اول منافعدن برینه نائل ایتدرمك

وبو منفعتی دخی منفعت عامه ایله تشریك ایتمكدر وبزم ولایتمز كبی مجمع منافع هیچ
بر ولایت یوقدر خصوصا كه كمال حسن وفراست وكثرت علم وحركت اربابی آدملر
ایچون وبرینك حركتی اول برینك تعین وتغدیه‌سنه سبب ایدوكی مجربات ملیه‌دن
اولدیغیچون دائما منفعت موجوده اولور وطنمزك خدمتنه براوجدن مباشرت
اولندقده خیرخواه ملت اولنلرك مثلا كرك كمال هوسی اولان جوانلرك تربیهٔ
پولتیقیه‌لرینی تنظیم ایتمك وكرك مرقوملردخی اراضیٔ اجنبیه‌ده سیاحتلری اثنالرده
تصادف ایتدكاری بعض كمسنه‌لری دخی بوخصوصه نافع ایتمك كبی ماده‌لرده عظیم
فائده‌لری اولور . لكن ملته بوایكی شق خدمت برنقطهٔ مرجعه یعنی محل صددلری
اوله‌جق برمركز مشتركه محتاجدرلر ومركز مزبور بینمزده‌كی خیرجو ودرست
خرستیانلردركه مركز اولمقلغه قابلدرلر . بز بوسیاق ناهموار ادبیه‌یی جمیع
اقتدارمزی ثبات اوزره صرف ایدرك مملكتده مستمر اولان نظام موجبنجه
هربریمزه عائد اولان مالزم علینانك هیچ برنده قصور ایتمیورز . وذكر اولنان
آدملرك منبع قانونی وبدرلرینك قبوری بومملكتده‌در وبونكله بیله دینمزك بزه
عرض ایتدیكی لازماتك جمله‌سنی ثنا وتوقیر ایله ادا ایدرز ودینمز بزه امثالمزه محبتله
وحق صریح اوله‌رق وطنداشلریمزه محبتله امر ایدر ایمدی بربشقه علم ووقوف
دخی حاصل ایتدیكمزده بولندیغمز دائره‌دن خروج ایده‌جكمز كونلرده بز
قربانلریمزی وطنمزك مصائبی ایچون فدا ایده‌لم . ارتق بوندن ایلرو ایضاح اولمز .
باقی بزم مسقط رأسمز اولان اراضیمزك منفعتنه بوندن زیاده یرامق خصوصی بعض
شخصك آرزوسنه وعزت نفسنه مفوضدر . بز بومخاطرهٔ عظیمه‌دن امین وسالم
اولمقلغی آرزو ایدرز . زیرا بزم اولكی خطالرمزك نتیجه‌لری حالا كردنمزده
حمل ثقیلدر . انتهی .

(۱۱)

* اترپایه ناظر عمومی تعیننه دائر رؤسا طرفندن امضا اولنان *

* سندك صورت ترجمه‌سی *

ویریلان قرار موجبنجه شركت یونانیه اعضاسی عقد مشورت واجرای مذاكرات
ایتدكدن صكره شركت یونانیه حقنده نافع ولایق كوریلان كافهٔ خصوصاته نظارت
ایتمك اوزره علكساندر ایپسلانتی بی شركت مذكوره ناظر عمومیسی صفتیله
طانمش اولدقلرندن اشبو سند تنظیم وكافهٔ اعضا طرفندن امضا قیلندی .

فی ۱۲ نیسان ۱۸۲۰ سنه

(پره‌وه‌نك)

(۱۲)

* پره‌وه‌نك روسيه‌لويه ويرديكی لايحه *

كرك روسيه دولتنه و كرك ملتمه خدمت ايتمك اوزره آتی البيان موادك اجراسنی تعهد ايدرم .

اولاً لازم كلان طرفه سوق اولنمق اوزره حرب وضربه مقتدر ايكی بيك نفر يونانلولری تهيه وروم ايلی احوالنه دائر تحقيقات لازمه‌نك اجراسيله كيفيتی لازم كلان طرفه اخبار ثانياً حرب وقوعنده مورده‌ده الحالة هذه حربه مهيا اولان بشبيك نفر عسكری يونانستان وترحاله‌يه سوق ايدرك اول حواليده يوز بيكی متجاوز عسكر تدارك وبوصره‌ده تپه‌دلنلی علی پاشا عليهنده بولنان پك چوق ارناودبكلرينی دخی جلب ثالثاً سلاحه مراجعت ايتمكسزين يالكز ايچنده بولنان روملر معاونتيله سولی قلعه‌لرينی ضبط ايتمكی تعهد ايدرم .

بوماده‌يی بوندن اقدم فرانسه عسكری قوماندانته دخی دفعاتله تكليف ايلمش ايسه‌مده فرانسه ايله دولتعليه بيننده اولان اتفاقی خللدن محافظه ايتمك وياخود آقچه صرف ايتمامك وبلكه قورقه‌ده بولنان قوهٔ عسكريه‌سنی ضعيف دوشورمامك ايچون بوبابده اظهار موافقت ايتمامشدر .

(۱۳)

* پاپا ريغوپلو طرفندن ناظر عمومی‌يه كوندريلان مكتوب *

تپه دلنلی علی پاشانك قتلی فرمانی بودفعه اعلان قيلنمش ايسه‌ده اجرای ايجابنه دكين خيلی وقت مرور ايده‌جكندن طرفمزدن بوفرصت فوت اولنميوب دشمنك برآن اول امحا وازاله‌سنی مؤدی اولان اسبابك استحصالنه ابتدار اولنسون . مانتونام كمسنه تپه دلنلی علی پاشانك مجوهرات وسائر ذی قيمت اشيانك مدفون اولديغی محلی بيلديكندن پاشو بكك امريله قتل اولنمشدر .

مسموعات واقعه‌يه كوره علی پاشا مهمات وذخيره ولوازمات سائره‌يی وقت وزمانيله تدارك ايتمش اولديغندن بودفعه ايكی وبعض روايته كوره درت بيك كشی ايله قلعه‌يه قپانمشدر .

تحقيقات واقعه‌يه كوره علی پاشا اوزرينه سوق اولنان عثمانلوعسكری امراسی بيننده بغض وعداوت حاصل اولوب اردوكاهلری دخی لايقی وجه اوزره محافظه اولنمديغی جهتله اول حواليده بولنان يونان قپتانلری بالاتفاق عثمانلوعسكری اوزرينه هجوم ايده‌جك اولورسه لرسهولتله غلبه ايدوب علی پاشايی حال محصوريتدن قورتاردقدن صكره انك معاونتيله بشقه بيوك خدمتلر دخی كوره بيلورلر . فی ۲۰ ايلول سنه ۱۸۲۰

(١٤)

* اتریانك تشبثاتنه دائر لایحه *

برنجی ماده   دشمنی اشغال ایتمك ایچون هر نه صورتله اولور ایسه اولسون صربلولری شمدیدن ایاقلندرمق .

ایکنجی ماده   تپه دلنلی علی پاشا صربلولرك عصیانه دکین مقاومت ایده بیلور ایسه اول حالده دشمن عسکری بالطبع ایکی فرقه‌یه منقسم اولوب برفرقه‌سی صربلولر ودیکر فرقه‌سی علی پاشانك اوزرلرینه سوق ایدلمش اولوب موره اهالیسی دخی عصیانه غیر مقتدر عد اولنه رق کندو حالنده براقلمش اوله جغندن بوصره ده علی پاشا طوتلمش ویاخود بشقه صورتله سقوطی وقوع بولمش اولسه بیله دشمن صرب عصیانك تربیه‌سی ایچون اول طرفه کلیتلو عسکر سوقنه مجبور اوله جغندن یونان قپتانلرینك محوینه مقتدر اولهماز وحال برعکس اولوبده قپتانلر محو ایدیله جك اولور ایسه اول حالده مانك ثلث قوتی ضایع ایدلمش اوله جغندن بوفنالغك دفعی ایچون صربلولرك حربه دوام ایتملرینه سعی ایتمك .

اوچنجی ماده   اشقودره اهالیسی حربه مستعد ومقتدر اولدقلرندن بونلری اشغال ایتمك ایچون قره طاغلولری اشقودره طرفنه تجاوزه سوق وتحریك ایله برابر کندولرینه نقداً معاونت ایتمك .

دردنجی ماده   یانیه طرفنه مأمورمخصوص تعیینیله علی پاشا معیتنده بولنان قپتانلرك جمعیته ادخال ایدلملری ایله برابر حقلرنده دولت علیه نك سوء قصدی اولدیغی وصربلولرك تصورات عصیانیه‌سی کندولرینه بیان اولندقدن صکره سبب نجات وسلامتلری بینلرنده هر حال وکارده اتحاد واتفاق ایتملرندن عبارت اولدیغی درك وتفهیم اولنمق .

بشنجی ماده   مأمور مرقوم تپه دلنلی علی پاشانك سقوطندن اول یانیه یه واصل اوله بیلور ایسه قپتانلر ایله علی پاشا بینلرنده اتحاد واتفاقی حاوی برقطعه مقاوله سندینك ترتیب وتنظیم ایدلمسنه سعی ایتمسی .

التنجی ماده   موره ایله آق دکز اطه لری اهالیسنی برآن اول رفع لوای استقلاله تشجیع ایتمك اوزره ناظرعمومی ایله باش راهب غریغوریئك آق دکز سواحلنی کشت وکذار ایتملری .

یدنجی ماده   صربلولرك موره اهالیسندن اول عصیان ایتملری ایچون تدابیر مقتضیه‌نك اتخاذ ایدلمسی .

سکزنجی ماده صربلولر ایله قره طاغلولرك دشمن طرفندن اغفال ایدلمملری ایچون دشمنك محو ینـه دکین یونانلولر ایله متفقاً حربه دوام ایده جکلرینه یمین ویرلدکدن صکره کیفیت قوی سنده ربط ایدلمسی ایچون اول طرفه کوندریله جك مأمورلره تنبیهات لازمه‌نك اجرا ایدلمسی .

طقوزنجی ماده دشمنك قوهٔ بحریه سی موجود اولدقجه یونان قپودانلری رفع لوای استقلاله جسارت ایده‌میه‌جکلرندن دشمن کمیلرینك نفس ترسانه‌ده احراق وبوصورتله هم اسـتانبول وهمده آق دکز اطه‌لرینك ضبط ایدلمسی خصوصلرینه سعی اولنمق .

اوننجی ماده ظالمك جنك کمیلری احراق ایدلمکسزین ضبط ایدلمش اولسه بوصورتله فوائد ومحسنات عدیده‌نك استحصال اولنه‌جنی درکار ایسه‌ده قوهٔ موجوده بوتصورك اجراسنه کافی اولمیوب بونلرك احراقی تصوری ایسه ایکیوز بیك غروش صرفیله وجوده کله‌جکندن موره اهالیسنك عصیانندن اول دشمن کمیلرینك احراق ایدلمسی وبوماده‌یه دائر اتخاذی لازم کلان تدابیرك دخی نفس استانبولده تذکر قلنمسی .

اون برنجی ماده دشمن کمیلرینك احراقی عقبنده محبان یعنی اتریا اعضای خارجیه‌سنك تحت تصرفنده بولنان تجار کمیلرینك اون قطعه‌سی آق دکزده رفع لوای استقلال ایتدکلری کبی سـائر روم کمیلرینك دخی بونلره التحاق ایتمسی احتمالات قویه‌دن اولدیغندن اول حالده هم آق دکز سواحلنده ساکن اهالیٔ اسلامیه‌یی اخافه‌یه وهمده استانبولك ضبطنه کافی برقوهٔ بحریه تدارك ایدلمش اوله‌جغندن اجرای ایجابنه دقت واعتنا قلنمسی .

اون ایکنجی ماده ظالمك کمیلری وجه مشروح اوزره احراق اولنـدیغی تقدیرده طونه‌ده بولنان جنك کمیلری درحال اسـتانبوله جلب اولنه‌جقلرندن اول حالده طونه‌ده بولنه‌جق اولان محبان کمیلری مملکتین وروم ایلی ساحلنده واقع بعض استحکاماتی ضبط ایله طونه وقره دکز ساحلنده ساکن اهالیی اخافه ایده‌بیله‌جکندن اولوجهله حرکت اولنمسی .

اون چنجی ماده محبـاندن اولوب افلاق وبغدان ویوده‌لرینك معیتلرنده بولنان عسکر ضابطلری رفع لوای اسـتقلال ایتدکلری آنده ظالم طرفندن درحال اوزرلرینه عسکر سوق ایدلمش اولسه روسیه محاربه‌سنك آچلمسی قورقوسی اولدیغندن اولطرفه درحال عسکر سـوق اولنه‌میه‌جغندن ذکر اولنان ضابطلر لزومی مقدار عسکر ولوازمات سـائره‌یی تدارك ایتدکلری کبی مملکتین سواحلنده واقع قلعه‌لرك ضبطنه دسترس اولور وهیچ اولمز ایسـه موره ارباب اختلالنه کوندرلمك اوزره

مملكتینده کلیتلو آقچه‌نك تدارك ایدلمسی مأمول قوی اولدیغندن شمدیدن اجرای ایجابنه تشبث اولنمسی .

اون دردنجی ماده مصرده بولنان روملر شمدیلك اوچیوز بیك غروش تهیئه ولدی‌الحاجه بونك ایکی مثلنی اعطا ایده‌جکلرینی تعهد ایتمش اولدقلرندن اجرای ایجابی ایچون اولطرفه برمأمور مخصوصك اعزام ایدلمسی .

اون بشنجی ماده قبریس متره‌پولیدی طرفندن وعد اولنان آقچه وذخیره‌نك قبضی ایچون محلنه برمأمور مخصوصك کوندرلمسی .

اون آلتنجی ماده مصر والیسنك خدمت عسکریه‌سنده بولنان ایکی بیك قدر روملرك موره‌یه عودت ایتملری اسبابنك استحصالی ایچون ناظر عمومی طرفندن مصرده بولنان روملره تعلیمات مقتضیه‌نك کوندرلمسی .

اون یدنجی ماده مصر والیسی موره اختلالنك دوامی مدتده هیچ اولماز ایسه بی‌طرفانه حرکت ایتمك ایچون لسان ترکی‌یه آشنا اولوب والیٔ مشارالیهی اغفاله مقتدر اولان روم هکیملرندن برینك درحال اولطرفه کوندرلمسیله برابر کندوسنه معاونت لازمه‌نك اجراسی ضمنده ناظر عمومی طرفندن اولطرفده بولنان روملره تحریرات مخصوصه کوندرلمسی .

اون سکزنجی ماده مملکتین بویارلرندن طودوری نفری اکرچه بعض مرتبه طریق استقامتدن انحراف ایلمش ایسه‌ده ارباب درایت ولیاقتدن اولدیغندن کندوسنك ناظر عمومی طرفندن زیاده‌سیله تلطیف ایله برابر خدمات واقعه‌سی مقابلنده ایلروده فوق المأمول نائل مکافات اوله‌جغی خصوصنك دخی کندوسنه تحریرات مخصوصه ایله بیلدیرلمسی .

اون طقوزنجی ماده استانبولده بولنان ملت صندوغی مدیرلرینك تلطیف وتشویقی ضمننده کندولرینه ناظر عمومی طرفندن تحریرات مخصوصه کوندرلمسی .

یکرمنجی ماده مهمات حربیه تدارکی ایچون مملکتین متره‌پولیدی ایله راهب وبویارلرندن کلیتلو آقچه آلنه بیله‌جکندن اجرای ایجابی ضمننده کیفیتك ایجاب ایدنلره اشعار اولنمسی .

یکرمی برنجی ماده ناپولی دولتنك خدمت عسکریه‌سنده بولنان روملرك موره‌یه عودتلری ایچون اولطرفده بولنان پرینساری‌یه ناظر عمومی طرفندن تحریرات مخصوصه کوندرلمسی .

یکرمی ایکنجی ماده روسیه دولتنك امور بریه وبحریه‌سنده مستخدم روم

﴿ ضابطاننك ﴾

ضابطانك معيتلرنده بولنان روم نفراتی ایله برابر برآن اول موره‌یه عودت ایتملری ایچون اولطرفه برمأمور مخصوصك کوندرلمسی .

یکرمی اوچنجی ماده   موره‌ده ترتیب اولنه‌جق عسکر وضابطانه توزیع اولنمق اوزره اون بیك تفنك ایله بشیوز قلیجك تدارك ایدلمسی خصوصلرینه قرار ویرلمش اولدیغندن برآن اول اجرای ایجابنه ابتدار اولنمق لازم کلور .

(١٥)

* ناظر عمومی طرفندن استانبول جمعیت خفیه‌سنه کوندریلان لایحه *

ظالملی هر برطرفدن برر غائله ایله اشغال ایدوب عهد قریبده محو وازاله‌سنه جهد واقدام ایده‌جکمز درکار ایسه‌ده هم استانبولده بولنان وطنداشلریمزك هرکونه مخاطره‌دن قورتارلمسی و همده دشمنك پایتختی اولان استانبولك ضبطی اهم والزم اولدیغی کبی دونمانك ضبط ایدلمسی دخی ترسانه وطوبخانه ایله نفس استانبولك ضبطنه مدار قوی اوله‌جغی امور بدیهیه‌دن اولمغله اشبو دونمانك ضبطی ایچون آتی‌البیان موادك اجراسنه غیرت اولنسون شویله‌که :

برنجی ماده   استانبول لیماننده و بوغاز ایچنده بولنان محبان کمیلری قپودانلرندن بش نفرینه بیکباشی واللیسنه یوزباشی ولزومی مقدارینه دخی ملازم رتبه‌سنك ویرلمسی .

ایکنجی ماده   بونلره پشیناً برر آیلق ویرلدکدن صکره حربده وفات ایدنلرك اولادینه‌ملت طرفندن باقیله‌جغی کبی ایفای حسن خدمته موفق اولنلرك دخی بشقه‌جه نائل مکافات اوله‌جقلری خصوصلرینك کندولرینه تفهیم ایدلمسی .

اوچنجی ماده   مذکور قپودانلرك شمدیدن ترسانه اطرافنی معاینه ایله برابر لیمانده بولنان روم ودشمن کمیلرینی تعداد و دشمن کمیلرندن قنغیسنده طوپ و تفنك و مهمات حربیه بولنوب قنغیسنك بوش اولدیغنی تحقیق ایتملری ایچون تنبیهات لازمه‌نك اجرا ایدلمسی .

دردنجی ماده   بوخصوص ایچون ترسانه قپودان اغاسی قسطنطی کوچو ایله استشاره اولندقدن صکره مرقومك وطن پرور اولدیغی تبین ایدر ایسه کندوسنی شمدیدن امور بحریه ناظری تعیین ایتمش اولدیغمزی بیان ایدرك برطرفدن انك معرفتیله‌لزومی مقدارعسکر تحریرینه ودیکر طرفدن دخی دشمن کمیلرینك کیجه نوبتجیاری وجه مطلوب اوزره تبدیل اولنوبده بو صورتله بونلرك ضبطی ممکن ایسه اولوجهله واولمدیغی حالده بشقه صورتله اجرای ایجابنه همت اولنمسی .

بشنجی ماده بشکطاش اوکنده بر ایکی قطعه بکلك کمینك بولنمسی محتمل ایدوکندن اشبو کمیلرك ترسانه اوکنده‌کی کمیلرك ضبطی صره سنده ضبط ایدلمسی وطشره دن کلش ویاخود کیتمك اوزره بولنمش بشقه بکلك کمیلری وار ایسه انلرك دخی بوصورتله ضبط ایدلملری .

التنجی ماده نفس استانبولده رفع لوای استقلال اولنمزدن بر کون اول سالف الذکر قپودانلرك معیتلرنده بولنان عسکرك تهیئه سیله برابر کمیلرینك خاصکوی ایله بلاط وقلفات یری ساحلنه دیزلمسی ومذکور عسکرك دخی صوك کیجه‌ده اول ساحللرده بولنان روملرك خانه‌لرنده اخفا ایدلملری اقتضا ایدر .

یدنجی ماده عسکر وکمیلر منوال مشروح اوزره تنظیم اولندقدن صکره کیجه وقت معینه‌ده جمله سی سهولتله دشمن کمیلرینه تقرب ایده‌بیله جلرندن سکزدن اون التی طوپ جکر اقل یکرمی بش کمی اوجله تهیئه قیلنوب اک کوکلرندن بش قطعه سی یکی قپودن اودون قپوسی واون قطعه سی قلفات یرندن طوپخانه‌یه‌قدر دیزلمش اوله جغندن بو یرلردن اطرافه طوپ وتفنك آتلمغه باشلانور وعلی الخصوص دشمنك دونمش برقاچ قطعه کمیسی ضبط اولنور ایسه ارتق نه‌قالور .

سکزنجی ماده اشبو ترتیب کیجه وتندتلو پویراز هواده اجرا اولنمایدرکه روزکارك قوتیله هم کمیلریمز حرکت ایدوب ایجاب ایدن طرفه طوپ آتسون وهمده ضبطی ملتزم اولان محللرك عسکردن تخلیه ایدلمسی ایچون وسائط معلومه ایله ظهوری مقرر اولان یانغینلر اطرافه منتشر اولسون .

طقوزنجی ماده دشمن کمیلرینك نوبتجیلری جزئیات قبیلندن ایسه‌لر یانغینلرك ظهورندن اول کمیلرك ضبطنه غیرت وعکس حالده کیجه‌لین ساعت بش صولرنده اسکدارده امثالی کورلمامش بر یانغین چیقارلدقدن صکره دشمنك کمیلری ایله استانبولك ضبطنه ابتدار اولنسون .

اوننجی ماده اسکدار یانغینیله برابر روم ایلی حصارینك شمال طرفنده ویکی کویك اورته‌سنده وایجاب ایدر ایسه اناطولی حصارنده دخی برر یانغین چیقارلسون استانبول اورته‌سنده‌کی یانغین ایسه اتمام مصلحتدن صکره عسکریمز طرفندن چیقارلمیدر .

اون برنجی ماده ترسانه‌نك ضبطنه مدار اولمق اوزره کورکده بولنان ارباب جنایتك تیمورلری کیجه قیردیریلوب سبیللرینك تخلیه ایدلمسی .

اون ایکنجی ماده قصابلردن لزومی مقدار بیکباشی ویوز باشی تعیین اولنور

ایسه بشبیکدن زیاده عسکر تهیئه ایده بیله جکاری تحقیق قیلنمش اولدیغندن اولوجهله اجرای ایجابنه همت اولنمسی .

اون اوچنجی ماده   اشبو عسکر قره دن ترسانه اوزرینه سوق ایدیلور ایسه ترسانه نك کاملاً ضبطی ممکن اوله جغندن اولوجهله حرکت ایدلمسی .

اون دردنجی ماده   لزومی مقدار پیاده عسکرینك استانبولده بولنان قصاب و بغچوان اصنافندن تحریر اولنمسی .

اون بشنجی ماده   تقسیم قشله سیله طوپخانه نك ضبط ایدلمسی .

اون التنجی ماده   تهیئه قیلنان محبان کمیلرندن ایکی قطعه سنك ارنبود کویی وایکی قطعه سنك طرابیه وقصورلرینك دخی آخورقپوایله سرای قارشوسنده دیزلمسی .

اون یدنجی ماده   جبخانه نك ضبط ایدلمسی اقتضا ایدر .

اون سکزنجی ماده   دشمن کمیلری ضبط اولندقدن صکره پطریقخانه طرفندن لزومی مقدار باپاس تعیین اولنه رق کرك نفس استانبول وکرك توابعاتنده بولنان بالجمله خرستیانلرك ایاقلندیرلمرینه سعی اولنسون .

خلاصهٔ کلام طرفمزدن معاونت لازمه نك اجراسی مقرر اولدیغندن اوراجه دخی حکیمانه وجسورانه حرکت اولنور ایسه سهولتله نائل مرام اوله جغمز درکاراولمغله اجرای ایجابنه همت ایلیه سز .

استانبولك ضبطی صره سنده موقع اجرایه وضع اولنمسی بغدان ویوده سی طرفندن توصیه اولنان مواد زیرده درج اولنمشدر . شویله که : اولاً استانبولده بولنان اهالیٔ اسلامیه نك بر گیجه ده کاملا اتلافی ممکن اولهمیه جغندن قلیجدن قورتیلانلرك دخی آجلقدن تلف اولملری ایچون ترسانه قربنده واقع ذخیره انبارلری ایله اون قپاننك بایٔ حال احراق ایدلمسی . ثانیاً قلیجدن قورتیلان اسلامدن ایرتسی کونی بر فرقهٔ عسکریه نك تشکلی ملحوظ اولدیغندن طوپخانه ده موجود طوپلرك من بعد اسلام النه کچمامك ایچون درحال دکزه القا اولنمسی . ثالثاً اهل اسلام بیننده فنون حربیه یه آشنا فرد واحد قالمامق ایچون خمبره خانه نك احراقی ایله برابر دردست ایدیلان مهندسلرك دخی عموماً اعدامی . رابعاً باروتخانه نك احراقی . خامساً حریق اثناسنده پادشاه حیا طوتیلوب وکلاسنك دخی عموماً قتل ایدلمسی لازم کاور .

(١٦)

* استانبول جمعیت خفیه سی طرفندن موسقوده کی تجارت شرکتنه *
* یازیلان مکتوبك صورتیدر . ایکی قوسپاره ارهسنه النان کلمات *
* وعبارات اتریایه مخصوص اولان کلمات واشاراتك شرحلریدر *

بوطرفده بولنان احبامز جهاز (اعانهٔ عسکریه) ایله اوچ بکجی (سرکرده) یه

وچیزمه (آقچه) یه اشد احتیاجلری اولدیغی حالده یالکز جهازی (اعانهٔ عسکریه‌یی) بوطرفده بولنان ٤ (روملر) دن تدارك ایده‌بیلورلر اما دیکن (دشمن) دن قیون سوریسی (دونتمای همایونی) المق ایچون لازم کلان قریمتارتار (باروت) ولوازمات سائره‌نك تدارکی ایچون لازم اولان اوچ یوز فاتوره (بیك غروش) تدارك اولنه‌مدیغی جهتله ٦٢ (استانبول) ده بولنانلرك کاملا محو ایدلمسندن قورقولور . بکجیلر ایله‌چیزمه‌لر مطلقا ٦٢(استانبول)ه کوندرلمیدر ۲ (موره)یه کیدوب شرکتك حسابی (اختلالی) بویورتی کونندن (بوآیدن) صکره میدانه چیقاره‌جق اولان رعنا (علکساندری ایپسلانتی) یی ۲ (موره) یه کوتورمك ایچون ٦٢ (استانبول) دن بردوه (تجار سفینه‌سی) بش کون صکره ۸۳ (تریسته) یه کوندریله‌جکدر قیونك (خنکارك) وقتی یاقلاشیور قاین پدر (تپه‌دلنلی علی پاشا) حالا صاغ اولوب کندوسندن خیلی خیرلو ایشلر مأمول اولنور چونکه بر رفیقدن (متره پولیدن) تحقیق ایتدیکمه کوره ایشه واقفدر اوغلنك (ولی پاشانك) اسکیده (پطریقخانه‌ده) رهن اوله‌رق بولنان قامتراشی (کاتبی) دخی بونی تصدیق ایدیور . همان ٦٢ (استانبول) لوازماتنك نقصانی اکمال ایده‌لم .

(۱۷)

* علکساندری ایپسلانتی طرفندن نشر اولنان اعلاننامه *

نومرو ٥٥ روم ایلی وجزائر بحر سفیدده ساکن روم ملتنك روحانیتلو وحرمتلو متره پولیدانی ورعایتلو نزاکتلو وجوه وقوجه باشی وسائر ایش ارلری ووطن دوستلری معلوم اوله‌که اشبووقت مساعدده اوروپاده بولنان طوائف متنوعه باجمعهم ضایع ایتمش اولدقلری استقلال وحقوق ملیه‌لرینك اعاده وارجاعنه وحکمداران نامنه اولان ظالملرك یدممدودهٔ تعدی وتجاوزلرینی قطع ایله تحدیده چالیشوب چبالامغه مباشرتلرندن برو یونانستانك دخی ضیادار اولان ییلدیزی طلوعه باشلایوب مستعجلا نشر اولنان علوم ومعارفك زمان قلیلده تأثیرات قویه‌سی اصناف متنوعهٔ ملتك اذهانی نیچه زماندنبرو بوریمش اولان پرده ودوماندن تخلیه ایدوب جمله‌سنك حقیقت کوزینی آچدیغندن ظالمك تحت ظلمنده بولنمق نوجهله فنا ومستکره ونصل حقسز بر طرز ورنکده ونقدر بارکران وناموسسزلق اولوب من بعد زیر پنجهٔ حقارتده قالمق کبی مذلت وحمیتسزلك اولدیغنی کبیر صغیر کرکی کبی تیقن واذعان ایتمشدر . اجدادمز اولان قدمای یونانك طوائف سائره‌یه تفوق وتقدملرینی موجب اوله‌رق کندولرینی نامدار ایدن عقل رقیق وفکر عمیق وفرط حمیت شمدی ملتمزك درونلریله الفته

باشلایوب وطن محبتندن قلبلری سوزان واشبو محترم وطنلری کارلرینه مکسب وافعال وحرکتلرینه درس ویره‌جك بر مکتب اولدیغندن ید اغیاردن خلاصنه اقداملری بی کمان اولوب اصلاح حال عموم ایچون حضوری ترك وفدا ایله بو یولده پك بیوك مهلکه‌لردن بی پروا اوله‌رق هروار وجانلرینی بذل وایثاره حاضر ومهیا بولنمق کبی خواهش درون و برغیرت فوق العاده‌یی مشاهده ایدن بعض وطن دوستلری ورفاه عمومینك استجلابی ظانور کیمسه‌لر بوخصوصك قوه‌دن فعله چیقمسنه تشبث برله ره‌راسته اصابت ایده‌جك وموجب خلاص اوله‌جق وتحصیل سربستیه نتیجه ویره‌جك آلتلری تحریك ایدرك لازم کلان تدابیر وترتیباته شروع ایتمشلردر .

انجق مبتدی اولان افراد قوملك هجومی درایتکار رؤسانك تدبیرلریله تعدیل اولنمازایسه ایلیك یرینه فنالق واقع اوله‌کلدیکی دخی مجربدر بنا برین اجراسی وکالتنی متحمل اولدیغم اشبو امر عظیمك صورت حرکتنی سزلرك عهدهٔ استیهالنه تفویض واحاله ایدوب نته که شمدی‌یه دك قومی صیانت وامورلرنده معاونت ووصایت ایدرك محبتلرینی تحصیل وکسب قدر وشرف ایتدیککز کبی بوندن بویله دخی اشبو حرکتلرینه دلیل نگهبان اوله‌رق سوء افعالدن حمایه برله ابقای نام ایتمکز مأمولنده‌یم بعض وصایا وخلاصهٔ افکاریمه دائر تبلیغاتك افاده‌سی ضمننده وطن اخلاصکاری و بنم وبندن بیوکلرك مجرب ومحرم اسراری اولان دیمتری تملی طرفلرکزه کوندرلمشدر شمدیکی حالده وطن حقنده الزم اولان شیلرك هربرینی افهام وافاده وبعض فعلیاتك صورت اجراسنی دخی ارائه ایتمکه مأموردر .

قرداشلر افاده‌سنی قبول ایله ارائه‌سنی سریعاً مرکز حصوله کتورمکده تراخی وذهول ایتمیه‌سز زیرا عامه‌نك سلامتی وهر بررلرکزك نجات ورفاهیتی بوتدابیرك اجراسنه وابسته‌در . مرقوملك تکلیف ایده‌جکی شیلردن خوف واحتراز اولنمسون . وجماعتك قلبنده تمالاشمش اولان افکار یعنی معاونت اجنبیه‌اولمدقجه تحصیل سربستیت ممکن دکلدر اعتقادنده اولدیغکز معلوممدر انجق وطنمزك حالنه نظر دقت وتعمیق فکر ایدن ارباب بصیرت بوملاحظانك اوهام وخیالات اولدیغنی میدانه قویه‌بیلور دریالره نظر صالك کورورسز که کافهٔ تجارت وملاحت بحریه دینداشلریمزده اولوب قدمای یونانك علایمنه جزیره سنده سفائن دارایه ایتدکاری کبی بونلر دخی بر فداکارلق اجراسنه مستعد ومهیالردر جانب بره نظر ایده‌جك اولورسه‌کز نیجه لیئونیدالر کمال خواهشله وطن دوستی اولان اسپارته وحانیه دلاورلرینی سوق وقوماندا ایدر کورورسکز (لیئونیدا مانیه قرال زاده‌لرندن اولوب بوندن ایکی بیك اوچیوز سنه قدر مقدم ترموبیل نام محلده دارا ایله محاربه ایدن مشهور

بر بهادردر بوراده تشبیه طریقیله ایراد اولنمشدر) ایشته بونلرك ازدل وجان دركار اولان اتفاق واتحادینی كوروب كندولرنده بوغیرت وآرزو وفداكارلق ثمرات جلیله‌سنی دخی مشاهده وبونكله دشمنمزك رخاوت وتسیبی واختلالات داخلیه‌یه اوغرادیغی حالی كوزلجه موازنه ایتدكدن صكره دول اجنبیه معاونتی دخی لازم اولدیغنی اول وقت سویلمك كركدر .

دین قرنداشلری بوسوزیمه دقت اولنسون منافع لایعد ولایحصی كورمدكجه بربانجی دیكره هیچ بروقتده یاردم ومعاونت ایتمك ممكن دكلدر . اجنبینك بزم ایچون دوكه‌جكی قانی بك آغر بهالرله اوده‌رز . انجق كندومز حركت ایدوب بویمزده اولان بیوندوریغی سیلكه‌جك اولور ایسه‌ك اولوقت اوروپانك پولتیقه‌سی دول معظمهٔ خرستیانیه‌یی بزمله متفق وطرفدار اولمغه مجبور ایده‌جكنده شبهه یوقدر باقی حقكزده اولان احترامات فائقه استبقاسیله ختم كلام ایدرم . اشبو اعلاننامه بیك سكز یوز یكرمی سنه‌سی تشرین اولك سكزنده اسماعیلده تحریر اولندی .

علكساندری

ایپسلانتی

(١٨)

* استانبول روم پطریقی غریغوریوز طرفندن یازیلان مكتوب عمومی *

نظر مرحمت الهیه‌نك نائلی غریغوریوز

جزائر بحرسفیدده ساكن خرستیان ملتك ریاست مذهبیه‌سنده بولنان واشبو پطریقلق مقامنك مكتوبنه تصادف ایدوب امور روحانیه‌ده متشارك واخوانمز اولان روحانیتلو متره‌پولیدلر وحرمتلو باش اپسقپوس واپسقپوسلر ورعایتلو قوجه باشی وملت معتبرلری حمایت الهیه نائلیتكز خلاصهٔ دعواتمز اولدیغی افاده‌سندن صكره معلوم اوله‌كه حامل مكتوبمز نزاكتلو دیمتری تملی جنابلری كندینه متعلق بعض مبالغ استحصالی خصوصیچون مملكتكزه عزیمت ایده‌جكندن وزیر حمایت الهیه‌ده بولنان رفعتلونك طرفلركزه اولان مكتوبندن مصلحتی بالاطراف معلومكز اوله‌جغندن ومزبور تملی جمله‌نك امنیتی قازانمش صداقتكار ومجرب الاطوار واستقبال وحرمته وجوهله لایق وسزاوار برذات اولدیغندن بز اشبو رقمك صاحبی سزلری عن‌قلب تشویق وترغیب ایدرزكه بمنه تعالی اول طرفه وصولنده كوجكنز یتدیكی مرتبه حقنده حرمت ورعایت واوله‌جق تشبثاتنك حصولنه الكزدن كلدیكی درجه بذل مقدرت وغیرت ومنافع عمومی جلب ودعوت ایدیجی

برفعلك اجراسنه همت ايليه‌سز چونكه كشى هرنه آكرسه انى بيچر توفيق الهى جمله‌كزه رفيق اولسون .

فى ۱ كانون‌اول سنه ۱۸۲۰ — قرانداشكز ودعاجكز
استانبول پطريقى

(۱۹)

* ترسانه ترجمانى نيقولا موروزى بكك مكتوبى *

آقدكز اطه‌لرى وجوارنده بولنان مملكت ويرلرك اعتبارلو قوجه باشى ووكيللرى مزيد عمر ورفاه وحضور وصحت وجوده نائل اولمكز تمنى اولنور .
اشبو شقه‌مزك حاملى حرمتلو ديمترى تملى شايان رعايت وحرمت ذواتدن اولديغندن وصولنده احترامات لازمه‌نك ايفاسيله اواطرفده فروخت ايتمك اوزره كوتورديكى متاعك كارلى قيئات ايله صاتلمسى ومملكتلركزدن الهجنى امتعه‌ده يبانجى اولمق ملابسه‌سيله اغفال اولنوب صارمشغه طوتلمامسنه وسائر منفعتلو ايشلرينه دلالت ومعاونته همت ايليه‌سز .
بز دخى سزلر ايچون اعانهٔ متقابله اجراسنه حاضر بولنديغمزدن كوجمز يتيشه‌جك خذنده اولديغكز مصلحت نه ايسه اشعار اولنمق اخطارى وخاطرلركزك استفسارى ايله ختم كلام اولنور .

فى ٦ كانون‌اول سنه ۱۸۲۰ — نيقولا موروزى

(۲۰)

* اتريا اصحابندن بيكباشى صوانك اقسانتويه مكتوبى *

* فى ۹ تشرين‌اول سنه ۱۸۲۰ *

قلاصه عزيمتلرى خبرى موجب محظوظيت اولمش وصرپستان بكى ميلوش طرفندن آدم مخصوص ايله بربرينى تعقيبا كلان اوچ قطعه مكتوب طرفكزه كوندرلمشدر .
بزه كلان مكتوبنده اوراده اولان مسلمانلرك كنديسنه افاده‌لرى وبعض محلدن الديغى خبر باب‌عالى طرفندن اولنه‌جق تكليفه عدم رضا صورتنى كوسترر ايسه بابا پاشا قومانداسيله روم‌ايليدن اوزرينه عسكر سوق اولنمق مصمم ايدوكى وخورشيد پاشا بومصلحتك ترويجى آرقه‌سنده اولديغى وصرپستانده انجق برهفته‌لق ذخيره وجبخانه اولوب تركستان وآوستريا طرفندن تدارك وجابه تشبث اولنسه ممكن اوله‌ميه‌جغندن بشقه اشتباهى دعوت ايدرك سرشته ويره‌جكندن افلاقده اولان معتمد تجاره اخطار اولنه‌رق ذخيره ايله كلان چاملرك (چام طونه‌ده برنوع قايقدر)

مخفی محللرینه باروت وقورشون تحمیل اولنوب ماینده قرار ویریله‌جک سمتسز بر محله لیلاً یناشه‌رق اخراج اولنمقدن بشقه چاره اولمدیغی وبغتةً عثمانلو طرفندن بر هجوم وقوع بولدیغی حالده نوجهله حرکت اولنمق لازم کله‌جکنی استعلام صددنده اولدیغندن بز دخی بابا پاشا مأموریتی خلاف اولوب اولطرفده بولنان ترکلرك ترویج مرام مخصوصلری ایچون نشر اراجیف ایتملرندن عبارت واو ایله برشی وقوع بوله‌جق اولسه بیله روسیه‌لو منع وحمایت ایده جکی وبو طرفدن دخی امداد اولنه‌جغی وارسته شك واشتباهدر دیو وبوکا مقیس نیجه ادلهٔ مقنعه سرد وایراد اولنمشدر ۰

شو تفصیلدن مقصدم رفقامزدن بعضیلرینك صربلو ایله برلشمك وانلری حرکت وطغیان ایتدرمکی پك اسهل ظن وکمان ایتدکاری بر وهم وخیال اولدیغنی بیاندر ۰ مانیه بکنه کوندرلمك اوزره طلب اولنان برعدد سیف دخی ناقل مکتوبمزله ارسال اولندی تپه دلنلی علی پاشا دائرهٔ محاصره‌یه آلنمش اولدیغی یکی کلان اخبار دندر ۰

* ینه مرقوم طرفندن دیکر مکتوب *

بوکون لازاکی ایله صوچو بکك مهرداری اولان افلاق باش قپو کتخداسی بوستلنقوز استاوراکنك اوغلی بزه کلمشلر ایدی ۰ اثنای مصاحبتده پدری مرقوم باب عالی‌یه جلب اولنه‌رق جانب پادشاهیدن احسان اولنان بر مجوهر قوطی کندینه اعطا وطرف صدر اعظمیدن برثوب سمور اکسا اولندقدن صکره حالت افندیدن دخی دوناتمش آت ویریله‌رك تلطیف اولندیغی حکایه صره سنده بویله فوق العاده برالتفاتك اصل وسببی نهی اولمیوب البته دولته منفعتلو ایش کورمشدر دیدیکمده ایشی اوکورمدی انجق بوطرفدن بشقه سنك اثر اقدامیدر دیجه دها زیاده تحری وسؤاله سبب ویردیکندن بز دخی آیا دولتعلیه‌نك حربه متعلق افکاریمی اوله دیدم ۰ یوق یوق حرب دکلدر فقط بزم قناریلردن بعضیلری روسیه اولکه سنده منستر وقپو دیستریا ایله براتفاق خفی تشکیل ایدوب ترکستانده بولنان خرستیان ماتنی طغیان ایتدرمك وبوسببله جان وخانمانلرینی افنا ایتمك ایسترلر بوقضیه ایسه دولتعلیه‌یه شمدی عکس ایتمش ویانیه‌دن عودت ایدن اشقودره والیسی ومالك پاشا بوسنه والیسیله برلشه‌رك وحوالیٔ صربستانده ایلیشه‌رك اهالیٔ مرقومه‌نك حال وحرکتلرینه کوز قولاق اولملری امر اولنمشدر ۰ بوقضیه‌دن باب عالی باش ترجمانی وقالیماکی بکك دخی خبرلری یوقدر بولاقردی بزدن تفوه اولندیغی خبر آلنه‌جق اولسه بتدیکمز کوندر دیه‌رك آخره نقل ایتممز ایچون قسم ویرمشدر ۰

(علکساندری)

(٢١)

* علكساندری ایپسلانتی ایله اتفاقه دائر میلوش طرفندن ویریلان *

* سند صورتی *

علکساندری ایپسلانتی یونانستان ایله ایالات مجتمعه ومتفقه نامنه وحالا صربستان باش کنزی میلوش اوبره نویج صربلولرك نامنه اوله‌رق بینلرنده وجه آتی اوزره مقاوله ایتمشلردر .

شویله که : اولاً طرفین حرب تجاوزی وتدافعیده اولسون دائمی صورتده متفقاً حرکت . ثانیاً صورت خصوصیه وعمومیه‌ده اولسون یکدیکرینی صیانت وحمایه ایده‌جکلر . ثالثاً صربستانه التجا ایدن یونانلولر حسن صورتله قبول وحمایه ایدیله‌جکدر . رابعاً طرفیندن بری برموقع مشکلده بولنه‌جق اولور ایسه دیکری هروجهله معاونت ایده‌جکدر . خامساً طرفینه نافع اولان هر برامرك اجراسنه طرفیندن جهد واقدام قیلنه‌جقدر . سادساً ایجابنده یونانلولرك صربستاندن مرورلرینه مساعده قیلنه‌جقدر . سابعاً علکساندری ایپسلانتی طرفندن صربستانه کوندریله‌جك مأمور مخصوصه هروجهله رعایت اولنه‌جقدر . ثامناً دشمنه مقابله‌یه کافی قوۀ حربیه اشبو سند تاریخندن بدأ ایله اوچ ماه مرورینه دکین تهیئه قیلنه‌جقدر . تاسعاً ایالات مجتمعه ومتفقه تمامیله کسب استقلال ایدنجیه دکین مذهبمز وبلکه بنی آدمك دشمنی اولان اهل اسلام ایله محاربه‌دن کیرو طورلمیه‌جقدر . عاشراً مذهب ووطن حقنده خیرلو اولان هرکونه تدابیر اتخاذ واجرا قیلنه‌جقدر .

بناءً علیه اشبو مقاوله سندی تنظیم واصولی وجهله مبادله قانمشدر .

میلوش اوبره‌نویج

(٢٢)

* اسکرلت بکدن حالت افندی‌یه تذکره *

دولتلو مرحمتلو ولی نعمت بیمنتم افندم .

روسیه ایلچیسنك قره‌جه‌بکك فرارندن صکره استفراغ ایلدیکی اخلاط ردیهٔ فسادینی بودفعه تکریر ودرمیان ایلدیکنی مبین فرانکینی ترجمانسه محرر اولان تذکره‌سی ودولتلو رئیس افندی حضرتلرینك فرانکینی‌یه تیزالدن اعطا ایلدیکی جوابی وبوبابده ولی نعمتم افندیمك دخی رأی ومطالعهٔ ولی النعمانه‌لری قرنداشم قوللرینك تقریرندن معلوم عبد صداقت مرسوملری اولمشدر فی الواقع مقام ریاستدن ایلچینك بومثللو نابرجا ومفسدت اتما ایرادات ومقالاتی مقابله‌سز وجوابسز ترك ایله اغماض عین

بيورلمق نامناسب ايدوكى دركار وسفسطه پردازلقده وشرتكارلقده يد طولى صاحبى اولان ايلچىء مرسومه زياده سررشتهٔ فساد ويرلمامك ايچون ويريله‌جك اجوبه‌يه اطرافيله تأمل واعتنا قانمق كارعاقبت انديشى ايدوكى نزد دقايق شناس ولى النعمانه‌لرنده آشكاردر درعليه‌يه وصول عيدانه‌مدنبرو اكثر امور نازكهٔ خارجيه ده اغماض عين وسكوت ايله معامله اولنمق اصولى اختيار كردهٔ عالى بيورلديغى مشهود صادقانه‌م اولوب اشبو اصول روسيه ايلچيسنى انصافه كتورمك وتزويرات مألوفه‌سندن واز كچورمك حكمتنه مبنى ايسه شمدى‌يه‌دك مفيدوكاركر اوله‌مديغى امرغيرمبهم وبالعكس احوال حاضره‌يه نظراً انواع محاذيرى مستتبع اولوب شويله‌كه روسيه دولتى سكوتمزى دول سائره عندنده اعذار وشكايات حق نما تكوين واغراض معلله‌سنى تلوين ايتمكه ذريعهٔ فساد اتخاذينه ساعى اوله‌جغى دقيقه‌سى روسيه‌لونك يوزسنه‌دنبرو ملتزمى اولان مشوار خديعه شعارى واصول زمينكاريسندن معلوم ومسلمدر مع هذا كه بعنايةالله تعالى هرماده‌ده حق يد دولتعليه ده ايدوكى بى اشتباهدر بو بندهٔ احيا كرده‌لرى بندكان سلطنت سنيه‌نك غيرت وصداقتلرينى تميز وافادات كستاخانه‌لرينى بالتأنى استماع بيورلمقده دركار اولان فضيلت مقادير شناسى وحيثيت محاسن پيوند ولى النعمانه‌لرينه مغروراً اشبو محرمانه واقع اولان معروضات كمترانه‌م بركسنه‌يه تجاوز وترشح ايتميه‌جكى جزميله همان متبادر خاطر قاصر صادقانه‌م اولان مطالعاتى كستاخانه وصادقانه عرض واشعاره مجاسرت ايدرم . روسيه ايلچيسنك امور داخليه‌يه مداخله‌سى جائز دكلدر ديو دولتلو رئيس افندى حضرتلرينك فرانكينى‌يه افاده‌سى ايلچينك سؤالنه جواب اولمديغندن بشقه مرسومك تقارير وايراداتنه باب عاليده عطف عين دقت بيورلمديغى اسناد وشكايتنى انتاج ايدر زيرا نه بحث وتذكار ايلديكى مكالمه‌دن ونه فرانكينى‌يه اولان تذكره‌سندن امور داخليه‌يه مداخله ايلديكى مستبان اولميوب بلكه يالكز تحت الشروط اولان مملكتينه متفرع موادى درميان ايلديكى جوابيله مقابله ايدوب بو جهتله شكايات سائره اختراع وتزويرينه دخى فرجه‌ياب اوله بيلور . هكذا موضوع بحثى اولان مظالمى مملكت افلاقده ايقاع وبغير حق اولقدر اقچه‌يى تحصيل ايدن قره‌جه بك رد واعاده ايتسون وصكره اوته‌يه برويه ويرديكنى استرداد وادعا قيلسون دينلور ايسه ايلچىء مرسوم قره‌جه بكك مقبوضى اولان تحصيلات جريه‌سى كندودن سؤال واسترداد اولندقده نه طرفه صرف ايتمش اولديغنى مبين بردفتر اعطا ايلدى ديو جواب ويرمسى وفى نفس الامر ويودهٔ مرسومك ولى نعمتى اولان دولتنه سبقت ايدن كفران نعمت وخيانته ضميمه اوله‌رق هم اولادلرينى اضرار وتكدير وهم ولى نعمتلرينى مدخول ايتمك غرضيله

(يحتمل)

يحتمل كه ترتيب وتزوير ايلديكي بويله بر دفتريني دخي ارائه ايلمسى وبعده ابرازايده جكي بر دفتر مزورك كذب وتحتني لاجل التحقيق دولتين بيننده بر مباحثهٔ مستكرهه دخي ابداع ايتديرلمسى امر مستبعد دكلدر . كذلك ايلچيء مرسومك ضربخانهٔ عامره‌يي بياغي تحت الدين حكمنده عد واعتبارينه دائر وشان دولتعليه يه ايراث شين ونقيصه ايدر اموال ميريه‌نك توقيفنه متدائر ظهوره كلان ادعاسي نابجا ايدوكي ودوست بر دولت ايلچيسنك لسانه ياقيشور بر معامله اولمديغي افاده بيوريلور ايسه حريف انصافه كله‌جك وبويله برجواب باصوابك نزاكتني ادراك واذعان ايده‌جك يرده جواب مذكوري ضربخانهٔ عامره تأديهٔ مبالغ مبحوث عنهايه مقتدر اولمق اوزره بر آغز اقراردن اتخاذ قلمسى وبوصورتله مادامكه تحقيق ماده‌دن صكره تأديه‌سي ضربخانهٔ عامره جانبندن تعهد قيلنه مبالغ مطلوبه‌نك توقيفي ادعاسندن صرف انظار ايدر ديو مجددا تزويرات وسفسطاته سلوك ايلمسى ملاحظه‌دن بعيد دكلدر بوصورتله ايلچيء مرسومه باب عاليدن مقابله‌ده خاصةً ادعاسنك مبنا عليه اولديغي اساسي وهين ومندرس قيله‌جق ومبناى فاسديني هدم ايله باشي اوزرينه ييقديره‌جق برطرفدن نازكانه ودوستانه وديكر طرفدن قطعي ومسكت برجواب باصوابك ملاحظه واعطاسيچون بوخصوصه دائر سبقت ايدوب سياق وسباقي مجهولم اولان مكالمه مضبطه‌سنك اولجه مطالعه‌سنه محتاج ايسه‌مده سالف البيان زمين اوزره بداهةً خاطر كذار صادقانه‌م اولان برشفاهي جوابي قلمه الوب عريضهٔ چاكرانه‌مه ملفوفا خاكپاى دولت احتواى ولى النعمانه‌لرينه محرمانه وكستاخانه عرض وتقديمه جرأت ايلدم اولبابده وهرحالده امر وفرمان حضرت من له الامر كدر . اسكرلت

(۲۳)

* علكساندري ايپسلانتيدن صرب مملكتنك باش كنزي ميلوش *
* طرفنه يازيلان مكتوبك ترجمه‌سي *

انيس سربسيت وحميتكار صرب قومنك بوندن اقدم ظهوره كلان اطوار دليرانه وآثار مردانه‌لريني بو دفعه ياد وتذكار ايتمك عبث عد ايدرم زيرا بومثللو اصحاب همت ونعمتك اسملري ويادكار دوران اولان آثار ومناقب ستوده‌لري حروف زرين ايله ثبت صحايف كافهٔ اخبار قلنمشدر . متوفي ايپسلانتينك بالجمله اعضاى خانداني طرفندن صرب قومنه دركار اولان محبت مخصوصهٔ موروثه وصرب قومنك باش كنزي اولان جنابكزه خاصة پيوسته اولان علاقهٔ درون مخادنت مشحونم اقتضاسنجه انيس سربسيت اولان صرب قومنك عثمانلولر عليهنه وقوع بولان حركات دليرانه وآثار بهادرانه‌سنك صيت وشهرتي نقدر بلند ايسه اوقدر حقنده كين وغضب

سلطانی‌يی تهييج ايلديكنی جنابكزه خلوص برادرانه ايله اشعار وافاده‌يه مجبور اولمشمدر مؤخراً اخذ اولنان اخبار صحيحه‌يه نظراً صرب قومنك اولوجهله ظهوره كلان اطوار دليرانه وحركات جسورانه‌لری طرف سلطانيدن بو آنه قدر نه فراموش قيلنمشدر ونه بوندن صكره فراموش قلنمسی ممكندر . ايمدی كار عاقل اولدركه بر ايشك محتمل اولان عوارض وكيفياتی قبل الظهور كشف وتدبير برله حركت ايليه وبزم بيلديكمز اوزره بومثللو عقل وتدبيرك كافهٔ طبقات ناسده وجودی لازمه‌دن ايسه دخی عندالله وعندالناس برملتك حسن حاليچون مسؤل اوله‌جق برمدير قومه اولويتله وجودی الزم ايدوكی مستغنی عن البياندر . صاحبا بو اوان نزاكت اقترانده ايضاح مافی البال بالذات ملاقاتمزه محتاج واول تقديرجه ظواهر حالدن استنباط احكام قولای اوله‌جغی امر غير موهوم ايسه دخی بومثللو ملاقات ذاتيه بو اثناده محال اولمق تقريبيله جنابكزه ناقل عريضه ارستيدی پاپا نام برنفر آدمم ارسالی تنسيب اولنمشدر . مرسومه بی‌پروا بنم كبی كشف مرام ايدرك اوقات حاضره‌ده لازم المقاوله والمعاهده اوله‌رق واقع اوله‌جق هركونه افادات واشعاراتنه اعتبار واعتماد ايلمكز مأمول محبانه‌مدر . بنم بحثمه كلنجه كرك طرفمدن وكرك بالجمله ممالك يونان اهاليسی طرفندن سزه شروط آتية الذكر ايله عهد وتأكيد اتفاق ايتمكده قطعا تردد ايتمم يعنی اولا جنابكزك خاندانی عموما صرب مملكتی اهاليسنك خاصهٔ ممتاز وسرافرازی عد واعتبار اولنمق ثانياً جنابكز بالجمله صرب مملكتنك مدير حقيقيسی رتبه‌سنی احراز ايتمك ثالثاً جنابكز وخاندانكز كرك متوفی قره يوركی تعلقاتی طرفندن وكرك روسيه مملكتنده اتفاقا بولنان سائر صربلو طرفندن قطعا دخل ورنجيده اولنمامق رابعاً صرب قومی حين حاجتده مقابلهٔ اعدايه حاضر وآماده اولديغی آنده كندولره وقت وحاله مناسب مالاً وعسكراً لوازم امداد واعانتی قرنداشم ايله ياخود انك كبی امين ومعتبر ديكر برذات ايله معاً يتشدرمك اوزره متعهدم . بناءً عليه حسب الوقت والحال لازم كلنلردن مصدق ومؤكد اوله‌رق برجوابكزی اخذ ايتمك آرزوسنده‌يم . اشبو كاغد هروقت ومحلده صرب قومنك قوانين مستقره‌سی حكمنجه معتبر ودستور العمل طوتيله ديو مسطوردر .

فی ٧ كانون ثانی ١٨٢١ سنه

(٢٤)

* تپه دلنلی علی پاشا معيتنده بولنان يونان قپتانلرينه ناظر عمومی *

* طرفندن كوندريلان تعليماتك خلاصهٔ مآليدر *

اولاً هرحال وكارده متحدا ومتفقا حركت ايليه سز ثانياً علی پاشا ايله اولان اتفاقكزی

هر صورتده محافظه ایله برابر عثمانلو عسکرینك اول حوالیدن دفعنه دسترس اولدیغکز حالده علی پاشا مال موجودیله برابر الکزده بولنوب من بعد اسکی حالنی بوله‌مامسنی مؤدی اولان اسبابك استحصالنه غیرت ایده‌سز . ثالثاً ممکن اولدیغی قدر عسکر وسلاح وباروت وقورشون وسائر لوازمات حربیه‌نك تدارکنه اقدام ایتملیسکز رابعاً دولت علیه مأمورلرینك هیچ بر افاده‌سنه حواله‌ٔ سمع واعتبار ایتمیوب علی پاشانی محافظه ایتمك بهانه‌سیله اهل اسلامك اول حوالیدن دفع وطردینه اهتمام ایلیه‌سز خصوصاً عثمانلو عسکری ایله بالاتفاق علی پاشانك تربیه‌سنه سعی ایلمکز ایچون پطریقخانه طرفندن کوندریلان تنبیهنامه‌لر جبراً الثمش اولدیغندن بونلرك احکامنه توفیقاً حرکتدن تباعد ایدوب وجه مشروح اوزره حرکت ایلیه‌سز .

فی ٢٩ کانون ثانی ١٨٢١ سنه

(٢٥)

* بغدان امارتی داخلیه مدیری طرفندن ناظر عمومی‌یه *

* کوندریلان مکتوبدر *

بوندن اقدم کویا فرانسه ارباب اختلالندن ایکی بیوك مامور تبدیل قیافتله ویایه‌یه کیدوب آوستریا ایمپراطورینه ملاقی اولدقلرنده بوناپارته‌نك بو دفعه احراز ایتمش اولدیغی فرانسه ایمپراطوری صفتنی آوستریا دولتنه تصدیق ایتدرمك مأموریتیله اول طرفه کلمش اولدقلرینی وشاید آوستریا دولتی طرفندن بو بابده اظهار موافقت اولنمیه‌جق اولور ایسه اوزرینه درتیوز بیك عسکر سوقیله استحصال موافقته ابتدار قلنه‌جغنی بیان ایتدکلرندن صکره بوخصوصلك ترویجی ایچون پترسبورغه عزیمتله روسیه ایمپراطورینه دخی مراجعت ایتدکلرنده بو بابده اولان التماسلرینك قرین حسن قبول اولمش اولدیغی فقره‌سی بوندن اقدم بغدان ویوده‌سی طرفندن تصنیع اولنوب حالت افندی‌یه محرمانه اوله‌رق تحریر واشعار قلنمش ایسه‌ده بونك اصل واساسی اولمیوب مجرد حالت افندینك فرانسه ایله روسیه دولتلری بیننده اتفاق وقوعندن احترازاً روملر حقلرنده برطاقم معاملات شدیده اجراسندن اجتناب ایتمسی غرضنه مبنی اختراع قیلنمشدر .

(٢٦)

* هوجه بکده استمات قومباریدن اسماعیلده بولنان اقسانتویه مکتوب *

فی ٨ مارت ١٨٢١ سنه

بو کون اخشامدن صکره لیمانمزه برقطعه روسیه تجار سفینه‌سیله خنجرلی وبغدان بکی

میخال صوچونك برادری وحطمان اسکنه وقره جه بك زاده فامیلیاریله استانبولدن کلوب قرنتنه‌یه کیرمشلردر .
قره جه‌بك زاده یه البسه کوتورمك وکورشمك اوزره کیجه وقتی کیدوب کورشدم بیچاره‌لر مکدر ومغموم برحالده خنجرلینك جیبنده یوز ربعیه‌دن بشقه برشی یوق کندوسی ایچرووده اولوب هوا دخی یغمورلی اولدیغندن یالکز اوغلی ایله کورشدم یارین کیدوب کندوسیله ملاقات ایده جکم . کندو کورکمی دخی ویردم وکیجه وقتی نصف اللیله قدر البسه تدارکی ایچون اویاغمورلی وقتده چامور ایچنده کزوب مات اوغورنده فدای ثروت وآسایش ایدن قرداشلر ایچون اولان اشبو خدمتی بك بیوك افتخار بیلدیکمدن وقت مسرتده بالولره کیتمکدن زیاده فرح حصوله کلمشدر .
بکرش وقلاص وقوعاتی دولتك معلومی ایسه ده شمدیلك استانبولده برحوادث اولمیوب سکونت اوزره امرار وقت اولنمقده ایمش . فقط بوندن بش کون مقدم پطریق مابین همایونه جلب اولنوب بش ساعت مقداری قالمشدر . روسیه بیراغی آلتنده اولان سفائن حکومت طرفندن تحری اولنمق مراد اولنمش ایسه ده دولت مشار الیها سفیری اوستورغونوف مانع اولمشدر .

(۲۷)

* روم پطریقنك آفوروز نامه‌سی *

بزکه عنایت باری ایله (یکی روما) استانبول سر پسقوپوس وعمومی پطریق غریغوریوس‌ز حواریونه منسوب واقدس بولنان پطریقلق مقامنه تابع عزیز متره‌پولیدلر ومکرم محب من عند الله سرپسقوپوس وپسقوپوسلر اولوب روح قدسله مجتلو قرنداشلرز وهمقداسز بزم حضرت مسیحك بیوك کلیساسنده وهر دائرهٔ روحانیه ده رؤسای دین واستانبول ایله غلطه وبوغاز ایچی کلیسالرنده اجرای مراسم روحانیه ایلیان حرمتلو پاپاسلر وشرافتلو رهبانلر ولطف باری ایله هر یرده بولنوب محبتلو اولادیمز اولان بالجمله مبارك خرستیانلر حق تعالی طرفندن سزه عنایت وسلام احسانی تمنیاتیله طرفمزدن سزه دعالر اولنور حسن ادبك اس اساسی اجرای خیر واحسان ولطف وکرم ایدنلره بالمقابله ایفای شکرانیت ایدوکی کونش کبی آشکار وبالعکس نائل لطف ونعمت اولوب انکار وکفر ایدن اشر ناسدر بوخباثتك بالجمله کتب مقدسه ده وحضرت عیسی طرفندن تقبیح وتشرید اولندیغنی اثبات وآکا امثال اولمق اوزره خائن یودانك حرکت قبیحه سیدر نانکورلك صفتی ولی نعمت بیمنتمز وجمله مزی لطف واحسان ایله پرورده ایلیان

دولتعلیهٔ ابدیة القیامك علیهنده اولەرق افکار فاسده واختلالپرورانه‌یه منتمیاً موجود بولندیغی حالده هر حکومت وپادشاهاق معین من عندالله بولندیغندن اوامر وارادات الهیه‌یه قارشو ومخالف بر حرکت ایدوکی بدیداردر اشبو باشلوجه واساسلی اولان ادبی ودینی ایکی وظیفه‌یی اهمال الهیدن طولایی بغدان بکلکنه تعیین بیورلمش اولان میخال ومعهود خائن وفراری ایپسلانتینك خائن اوغلی علکساندری ایپسلانتی کمال بی ادبی وکبر وعتو ایله پایمال ایلدیلر منبع بی نهایهٔ الطاف ومراحم اولوب طرف الهیدن باشمزه تخصیص بیورلمش اولان حکومت سنیه‌نك فاسد الافکار مرقوم میخاله مبذولاً احسان بیوردیغی نعم عدیده جمله ملتداشمزه معلومدر مرقوم دنی وحقیر بولندیغی حالده مراتب ودرجات علیایه ترفیع وبی‌نام واعتبار ایکن اوج علیای شان وشرفه بالایصال اغنا وانعام وعلی الخصوص مقام پر احتشام امارت ایله مفتخر ایلیه‌رك حاکم ناس ایلدی مرقوم ایسه بالطبع شریر وبداندیش اولوب اقصای کفران نعمت ایله متخلق بر جانور خباثت اثر اولمغله اول معهود فرارینك اوغلی اولوب برطاقم عونه‌سیله برابر فجأةً بغدان مملکتنه دخوله جرأت ایلیان علکساندری ایپسلانتی ایله بالاتفاق ایکیسیده مسلوب الشعور ومتکبر وشان وشرف کاذبه حریص ویاخود دیگر تعبیرله افکار باطله اصحابندن بولنه‌رق حریت واستقلال ماتی اعلان ایله اوراده بولنان برطاقم اراذل وخذله‌یی جلب وسائر یرلرده اولان ملتداشلردن بالاغفال قزانوب ورطهٔ هلاکه دوشورملك اوزره محال متعدده‌یه برطاقم مأمورلر اعزام ومستمعینی برصورتله تشویق وتشجیع ایلمك ایچون روسیه دولتنك اسمنی دخی استعمال ایله دولت مشار الیها بونلرك افکار وحرکاتنه معین بولندیغنی درمیان ایلدیلر بو ایسه صرف یالان وبتون بتون بی اساس اولوب افکار خباثت دثار وغرور نابجالرینك اثر ومحصولیدر زیرا بومعنا وطبیعةً ناممکن اوله‌رق روسیه ایمپراطورلغنه مورث ذم وطعن اولدقدن بشقه بوراده بولنان اصالتلو الچیسی تحریراً باب عالی‌یه بیاننامه بالتقدیم دولت متبوعه‌سنك بو ایشده اصلا مدخل ومعلوماتی اولمدیغندن بحثله اشبو حرکت منفوره‌یی ذم وتقبیح برله وظیفه‌سی اقتضاسندن اولدیغی کبی دولته اخبار وذکر اولنان حرکت شنیعه‌نك بر آن اول اوکی آلنمسیله دفع وازاله‌سی لزومنی اخطار ایلدی بوصورتله کرك سفیر طرفندن ویریلان خبر وکرك سرحد محافظلری طرفندن ضبط ویاخود اصحاب صدق وصداقتدن اولان ملتداشلریمز جانبندن اعطا وابراز اولنمش اولان اوراقدن ذکر اولنان تصور فاسدك اساسی واصلی اکلاشلدی بالاده اسملری سبقت ایدن ایکی شخص بد اساس وبونلرك عونه‌لری حریت دشمنلری اولدقلری

حالده حریت محبلری نامنی طاقمه‌رق سایهٔ عنایتوایهٔ حضرت پادشاهیده ملل تابعه‌دن
هیچ برینك نائل اولمدیغی بونجه امتیازات سربستی یه مظهر اولدقلری حالده اولاد
وعیاللریله برابر اموال وعرضلرینك وقایه‌سیله وبالخاصه عالم آخرنده جانمزك
خلاصنی موجب اوله‌جق مذهبمزك هرفساددن بری ومصون اوله‌رق محافظه‌سیله
کمال رفاه وآرام اوزره یشامقده بولنان ملتداشلریمز ودولت ابدیة الدوامزك رعایای
اصدقاسنك آسایش وراحتلرینه خلل کتورمك آرزوسیله بوشنیع ومنفور من
عندالله وعقل انسانی‌یه یاقشماز حرکته تصدی ایلدیلر وجداندن محروم وبی بهرهٔ
انصاف اولان اشخاص مرقومه اطوار مجنونانه‌لریله دولت متبوعه‌مزك رعایاسی
بولنان ملتداشلریمز علیهنده اغبرار وحدتی جلب ایله معاذالله تعالی علی
العموم ملتمزك تلف واضمحلالنی داعی اولمق مسلکنه ذاهب اولملریله محب ملت
ودینپرور اولمیوب بالعکس دین وملت دشمنلری واعدالری اولدقلرینی کوستردیلر
قوانین الهیه ومقدسه‌نك احکامنی طوتمغله دیندارلقده ثابتقدم اولنلرك مرقوم
بدخواهان وشراندیشانك اقوال کاذبه وفاسده‌لرینه قولاق اصمیه‌جقلری آشکار
ایسه‌ده سبکمغزاندن بعضیلرینك بالبداهه دام غفلت وضلاله دوشملری محتمل
بولندیغندن قدس شریف سعادتمند پطریقی جنابلریله اصحاب شان وشرف اولان
ارکان ملت واعتبارلو تجار طائفه‌سی ایله هراصناف متحیزانی ودرسعادتده متمکن
هرصنف ودرجه‌ده بولنان اهالینك متمایزلریله بالاتفاق وظائف روحانیه‌مز
واحتیاطکاریمز اقتضاسندن اولمق اوزره برفنالق ظهورندن اول طورانمق لازمه‌دن
اولدیغی کبی سزکه متره‌پولیدان ومناستر رؤساسی وکلیسا پاپاسلری ومحلات رهبانلری
وباش پاپاسلری وقصبه وقرا معتبرلری وعلی العموم هریرده بولنان وجوه ومتحیزانسکز
سزه بالخطاب نصایحمزی تبلیغ واکیدا تنبیه ایلرزکه مرقوم شریر وبدخواهانك حیله
وخدعه‌لرینی علناً کشف ایله میدانه وضع وعموم ملتمزه مضر وموجب اضمحلال
وبونلر مفسد وبدخواهان اولدقلرینی تعمیم وتشهیره همت وغیرت وبونلرك حیل
ودسائسلرینه دقت ایلمکز وبوفسده‌نك تبرئهٔ ذمتلرینه اك بیوك دلیل واثبات
اوله‌جق مدار ایسه بوراده بولنانلرینك بوفساده دائر الدقلری تحریرات محرمانه‌یی
طرفمزه وطشره‌لرده اولنلرینك اوراق مذکوره‌یی اول یرلرده بولنان متره‌پولیدان
وطرفمزدن نصب اولنان مأمورین ایله حکومت سنیه مأمورلرینه کتوروب تقدیم
ووظائف رعیته مخالف اطوار وحرکاتده بولنانلر آسایش عمومی‌یی مخل بولندقلرندن
وملتداشلریمزدن ساده دلانی ورطهٔ ضلال وهلاکه دوشوردکلرندن بونلرك
حکومت سنیه جانبنه تسلیم ایلملری خصوصی ایدوکنی درپیش مطالعه ایتمکز لازم

(ایدوکی)

ایدوکی آشکاردر و سزکه متره پولید و مناستر رؤسـاسی و مات معتبرانی و متحیزانی ووجوه مملکتمز کمال تیقظ ودقتله طاورانوب وسزکله برابر هرصنف ودرجه‌ده بولنانلر طرفکزدن ایراد اولنان نصائح متوالیه‌یه رعایت ایله طرفمزدن وقوع بولان تعلیمات پدرانه‌مز وتیقظ احرارانه‌مزه تطبیق حرکت ایله دائرهٔ رعیتده ثابتقدم اولمکز وحق تعالی حضرتلری طرفندن باشمزه منصوب سلطنت سـنیهٔ دائمةالغلبه وابدیةالدوامه ازدل وجان منقاد ومطیع اوله‌رق ابراز آثار فعلیهٔ صدق وصداقت ایتمکز وجیبهٔ ذمتمدر زیرا شکران نعمت وخلوص قلب ایله اطاعتکاری اثرلری حق تعالی حضرتلرینه اولان محبت ودیانتمزی واوامر وارادات الهیه وقوانین مقدسـه‌نك احکام منیفه‌لرینه انقیادمزی وسلطنت سنیه سایهٔ ابهتوایه‌سـنده مظهر اولدیغمز نعم بیغایه والطاف بینهایه‌یه تشکرات قلبیه‌مزی کوستر برحالدر بوندن ماعدا اشبو فترت واختلالك تصور شـیطانیسنی ایجاد واختراع ایدنلر بینلرنده برشرکت مشترکهٔ خفیه تشـکیل برله عقد یمین ایله باغلانمش اولدقلری آشکار اولمغله بونلره معلوم اوله‌که مذکور یمین مغاضهٔ افکار بلا تأمل ایله یاپلمش بریمین اولمغله ایرودیس طرفندن یاپیلان یمینه بکزرکه یمیندن رجوع ایلممك ایچون حضرت یحیانی قتل واعدام ایتدرمشدر . مرقوم ایرودیس نفس امارهٔ بهیمیه‌سندن نشئت ایلیان یمیندن رجوع ایلمش اوله ایدی حضرت یحیی بالطبع صاغ وسالم قالوردی دیمك اولیورکه برسـاده یمینده اصراری حضرت یحیانك قتلنی داعی اولمشـدر . بوصورتله برملتك اضمحلال وتلفنی انتاج ایده‌جك برشرکت خفیه اعضاسی طرفندن وریلان یمینده اصرار نه‌درجه‌لرده وخیم وعندالله مقدوح وبالعکس بویمیندن تولد ایده‌جك وناقابل تسـلی اوله‌جق بلیه‌دن ملتی قورتاره‌جق نقض یمین نقدر مورث سـلامت ومن عندالله مقبول ایدیکی بدیداردر بوصورتله عنایت روح قدسله جماعت کلیسـامز بویمینی نقض وابطال ایله نادم وپشیمان اولنلری وخطالرینی اقرار ایله صـادقانه اوله‌رق رعایالق دامننه تشبث ایلیانلری عفو وقبول ایلر موادمذ کوره‌یی هماندم معلوم ودوسـتلریکزه اعلان ایله موحد بداندیشانك نسج ایتدکاری حبالهٔ مکرلرینی پردهٔ عنکبوت کبی برباد ایلمکه بذل کمال دقت واعتنا ایلیه‌سز زیرا ایلروده برمسئولیت تحتنده بولنماق اوزره جمله‌مز حاضر اولدیغمز حالده فتح وقرائت اولنان ارادهٔ سنیهٔ اصابت عاده ایله دولت طرفندن صریحا اعلان و تفهیم اولندیغی کبی بوعات مهلکه اساسندن دفع وازاله اولنمدیغی وبعضیلری طرفندن رعیته مخالف حرکاته جرئت اولندیغی تبین ایلدیکی حالده مرقوملر نعوذ بالله تعالی الا امان ومرحمت مظهر مجازات شدیده اوله‌جقلرندن ماعدا مقارن حق اوله‌رق غیظ وغضب دولت علیهمزده اشتعال ایله عموم اهل اسلامك حدت خشـمی حرکت

وغليان ايدوب اخذ انتقامه مبادرت اولنه‌جغندن بوقدر بیگناهلرك قانی بوشنه دوكيله‌جكی بی‌ريب وشبهه‌در بالاده مرقوم دينمزواعتقادمزواللهدن قورقماز ومجنون وعصات فسادپيشه‌لره عقلا وقولا بغض ايدوب استكراه ايده‌سكز زيرا جماعت كليسا وملتمز بونلره بغض ايدوب الك شديد ومخوف لعنات وانكساراته مظهروجمعيت سالمهٔ خرستيانيه‌نك چوروش وكسامش اعضالری كبی عد ايلر . بناءً على ذلك مرقوملر اوامر الهيه وشرائط قانونيه خلافنده واحكام ادبيه وملكيه قارشوسنده اوله‌رق حركت واولياى نعم حقنده مفروض بولنان تشكری انكار ايتمش وبونلرك حس وجدانيلری اولميوب بی‌گناه ونامسؤل اولان ملتداشلريمزك هلاك وتلفی اسبابنی تدارك ايتمكده بولندقلرندن وبونلرله برابر اثرلرينه اقتفا ايدوب مؤخرا غفلت وضلالتلرينی درك ايله نكول وطريق مستقيم سلامت ورعايته عودت ودخول ايلميانلر كليسامزدن مطرود وآفوروزلی وملعون وعفوه نامقرون اوله‌لرو وفاتلرندن صكره وجودلری اريميه ولعنت ابديه تحتنده بولنه‌لر . اشبو تحريراتمز وروح قدس قوهٔ سائقه‌سيله تنبيه ايلديكمز اوزره حركات وتدابيرده بولنمديغكز وحبائل فسادات ودسائسك محو وازاله‌سنه وتجاوزات واختلالك دفعنه واغفال اولنلرينك اعاده‌سنه وافكار فاسده‌ده بولنانلرينك طوغريدن طوغری يابالواسطه تدمير وقهرينه بذل نقدينهٔ همت وحق تعالى حضرتلرينك كليساسی تنبيهاتنه توفيق حركت ايلمديككز وولية النعمت عاجزانه‌مز اولان سلطنت سنيهٔ ابديهٔ الدوام عليهنده اوله‌رق خيانت واهانت ودورويی ايله طاورانديغكز حالده ملتك قهر وخرابيتنی التزام وترجيح ايتديككزدن روح قدس قوتيله سزی رتبه ورياست روحانيه‌دن محروم ومطرود ايليه‌رك كافهٔ مراسم روحانيه اجراسندن مؤبدا سزی عزل وتعطيل ايلرز بونلری اكلايوب وبيلوب الله عشقنه متنبه اوله‌رق جماعتجه وعمومجه يازوب امر وتنبيه ايلديكمزدن ذره قدر خارج اولميه‌رق هرصورتله تبليغاتمزه موافق يولده حركتده بولنه‌سكز بويله اولنجه عنايت باری وبی حد وبايان اولان لطف ربانی سزه رفيق اولمق اوزره يازديغمزك حسن تلاقی وتوفيقی خبر بشارت اثرينی سزدن بكلرز .

(١٨٢١) سنهٔ عيسويه‌سی مارتنده محراب شريف اوستنده طرف عاجزانه‌مز ايله قدس شريف پطريق سعادترفيقی وبالجمله جماعت متره پوليدان برادرلريمز طرفندن امضا وتصديق اولنمشدر .

(٢٨)

* كتخدا بك ورئيس ودفتردار افنديلره خطاباً فرمان عالی *

افلاق وبغدان مملكتلرنده ظهور ايدن كيفيت وروم ملتی طرفندن مشهود اولان

خباثت و ملعنت جمله‌نك معلومی اولان حالاتدن اولوب عون باری ایله ان شاءالله الرحمن اشبو حادثه‌نك عهده قریبده اندفاعی الطاف الهیه‌دن مسؤلدر لکن مدت مدیده‌دنبرو علی العموم مزاج ناسه طبیعت ثانیه اولان حضریتی حسب الوقت بدویته تبدیل ایدرك اهل اسلام هر بری اولا سفاهتی بالکلیه ترك ورفته رفته اطوار و حرکتلرینی طور سلفه تطبیق ایلملری ایجاب حالدن ورجال دولت وخدمه و کتابدن اولنلر کلیا سفاهت نوعندن اولان اشیایی ترك وحضریتی بدویته تحویله مقدمه اولمق اوزره اول امرده سلاحلری اولمیانلر سلاح واسب تدارك ایلملری لازمه‌دن اولمغین بو دفعه جلادتریز صدور وسنوح اولان خط همایون شاهانه منطوق منیفنده کتبه ورجال وخدمهٔ دولتمك سفاهت وتسیبلرینی کوروب کیمسه‌ده طاورانمغه مجال اولمدیغنی مشاهده ایدرك ایشته بو درجه‌یه جسارت ایلدیلر وکیفیت جمله وکلا ورجال وخدمه‌یه معلوم اولمشیکن ینه کیمسه‌ده غیرت کوره‌مم هر زمره‌یه تنبیه اولنسون خدمه ومستخدم اولان کتبهٔ اقلام محل مأموریتلرینه ساعت اوچده انجق جمع اولورلر بویله ایش کورلمز وهر زمان راحت وتزین وسفاهت اولمز ایشته بویله نتیجه ویرر . برطاقم سفها بربرلرینی استهزا وبرزمره آخری بکنمیوب طعن ایدرك اهل اسلام بیننه برودت القا ایتمکه سبب اولدیلر بونلرك جمله‌سنی ترك وتوبه ایله (کل مؤمن اخوة) قاعده‌سنه رعایت ایتمیه‌رك اظهار اطوار سفاهت وامورلرنده تکاسل وبطائت ومأمور اولدیغی محله کیج کلوب وبربرینی فصل ومذمته هر کیم جسارت ایدر ایسه بردخی تنبیه وایقاظ ایتمم اعدام ایدرم کوزلرینی آچسونلر زیرا بو سائر شیئه قیاس دکلدر دین مصلحتیدر بنم تنبیه شاهانه‌م قلوب مؤمنینی تألیف ودین محمدی‌یه خدمتدر . الله عظیم الشان جمله‌یه انتباه وبصیرت احسان ایلیه آمین . دیو مفصل ومشروح اوله‌رق صورت ارادهٔ سنیه جمله‌یه بامر عالی تنبیه وتأکید قلنمش اولمغله ایمدی سز دخی کیفیتی رجال دولت واغوات وخدمه ومأمورین سائره‌یه بیان واعلان ایدرك هر کس سفاهتی ترك ایله سلاح واسب تدارکنه مبادرت ومنطوق منیف خط همایون شاهانه اوزره حرکت ودقت ایلملرینی اطرافیله تنبیه وتأکید ایلیه‌سز .

(٢٩)

* یکیچری اغاسنه فرمان عالی *

روم ملتی بیننده فساد درکار اولوب ایچلرنده فساده زیاده مائل اولنلری اتحاد برله دولتعلیه‌یه برفتنهٔ عظیمه آچوب واهل اسلام بیننه شقاق براقق داعیهٔ فاسده سنده اوله‌رق بکرشدن طودوری و یاشدن فراری ایپسلانتینك اوغلی علکساندری ایله

بغدان ویوده‌سی میخال نام کافرلرنو جهله خیانت وفساده جسارت ایلدکلری بوندن
اقدم بافرمان عالی اوجاغ عامره یه وجمله امت محمده بیان وبو بابده شوکتلو کرامتلو
ولی نعمتمز پادشاهمز افندمزك امر وفرمان ملوکانه‌لری اعلان اولنمشیدی . اشبو
دولتعلیه دولت محمدیه اولوب دینمزك ودولتمزك صاحبی بیوك اولدیغندن جناب اللهك
عون وعنایتنه وپیغمبرمز صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك امداد روحانیتنه توسل
اولنه‌رق وخلیفة الله فی العالم اولان شوکتلو پادشاهمز افندمزك امر وفرمانلرینه
اطاعت برله ان شاء الله تعالی شو کافرلرك حقلرندن کلنمسی الطاف الهیه‌دن مستدعا
وبو بابده مسلمانم دیین وحمیتی اولان دین مبین اوغورینه چالیشه‌رق غیرت وشجاعتی
اثبات ایلدکده قلیجی کسکین وایکی عالمده یوزی آق اوله‌جغی ظاهر وروشنادر .
علی الخصوص درکاه عالی یکیچریلری اوجغی دولتعلیه‌نك صادق ومعتمد وشجاعت
ایله مشهور واسفار سابقه‌ده یوزلرندن دولتعلیه‌یه نیجه نیجه خدمت وقوعه کلمش
وبوقدر یوز آقلقلری ایتمش قرقی برقیل ایله یدیلور فرمانبر واطاعتکار خاص عسکری
اولوب بویله وقتده بونلرك دخی تمام جان وباش ایله دین ودولتمزه خدمت ایلملری
غیرتلری اقتضاسندن اولدیغندن ناشی تیز الدن اوجاغ عامره‌دن دخی بابا طاغی
طرفنه عسکر ارسالی لازم کلوب بناءً علیه مناسب مقدار اورطه‌لر ایله بشبیك نفر
توانا وکزیده یکیچری دلاورلری سکسونجی باشی اغا معیتیله بابا طاغنه مأمور
قلنمسنه ارادهٔ سنیهٔ شاهانه متعلق اولمغله ایمدی اغای مومی الیهی اولوجهله بشبیك
یکیچری بهادرلریله بابا طاغنه مأمور ایدوب درسعادتدن بحراً وارنه‌یه واندن
مأمور اولدقلری بابا طاغنه کیتمك ودینمز دشمنلرینه غیرت وشجاعتلرینی کوسترمك
اوزره اعزام واخراجه مبادرت ایلیه‌سز دیو .

تحریرا فی الیوم الثالث من رجب المرجب

(۳۰)

* قائممقام پاشادن قپودان پاشایه تذکره *

بودفعه انکلتره ایلچیسی طرفندن مقام ریاسته تقدیم اولنان تقریر مآلنده درت یول
اغزی طرفلرنده راحت واسایش عامه‌یه خلل کلوب مال وجانه سوء قصددن عبارت
هرکونه انواع اذا اولنمقده ایدوکی ودرت یول اغزی زقاقلرنده کزن مسلح آدملر
طرفندن ایلچیء مومی الیهك یقینی اولان بعضیلرك مال ونفسلرینه اچیقدن تعرض
اولندیغی وانکلتره تجارتی تجارتلرینه خلل کلدیکندن اخذ واعطالرندن کف یده
مجبوریتلرینی بیان ایلدکاری محرر ومذکور اولوب مخاصکرلك وکرك وکلای دولتك

كثرت مصالح وامورلازمه ايله نه‌صورتله مشغول اولدقلريمز معلوم شريفلرى اولان حالاتدن ايكن حسب الوقت ايلچيلرك بووجهله اشتكالرينه اشغال ذهن اولنمسى روا كورلميه‌رك بوخصوصه يعنى ضبط وربط ماده‌سنه صوب عاليلرندن بالوجوه دقت وحميت بيورلمق كاشته‌ٔ عهده‌ٔ دولتلرى اولان موادن والحالة هذه نزاكت وقتى تفكر برله بومقوله حادثه وقوعه كلمامسنه وزير ادارهٔ دستوريلرنده بولنان محالك كمال محافظه‌سيله ضبط وربط نفرات خصوصنه بالوجوه اقدام واهتمام بيورملرى فرائض حاليه‌دن اولمغله زير اداره‌لرنده اولان محلده بومقوله تعرض وجور واذا مثللو باعث اشتكا اولور ادنى برحركت وقوعه كلمامسى اسبابنى سريعاً استحصاله همت بيورملرى .

(٣١)

* بندرلى على پاشايه خطاباً صادر اولان خط شريفك صورتيدر *

سنكه وزير اعظم ستوده شيم ووكيل مطلق صداقت علمم على پاشاسن سنى سلام شاهانه مله تشريف ايلديكمدن صكره معلومك اوله كه سلفك سيد على پاشانك رأينده ثبات اولميوب دائماً تزين ايله راحتنى ارار برآدم اولديغندن وقت وحاله اويمامغله عزلى لازم كلمشدر . سن وزراى عظامم بيننده غيرت وشجاعت ايله موصوف وصداقت واستقامت ايله معروف اولوب بوآنه قدر بولنديغك اموردە عاقلانه حركتك معلوم همايونم اولمغله سنى بالاستقلال وكالت مطلقه‌م خدمتنه تعيين ايلدم ايمدى كوره‌يم سنى مجبول ومفطور اولديغك غيرت وصداقت وعقل ورشد واستقامتك اوزره بووقت بروجهله اوقات سائره‌يه قياس اولميوب كافهٔ مؤمنينك اتفاق اوزره غيرت وبربرلرينه عن صميم معاونت ومحبت ايدرك (لقدرضى الله عن المؤمنين اذيبايعونك تحت الشجرة) آيت كريمه‌سنه مظهر اولوب تحصيل رضاى بارى‌يه مسارعت ايتملرى درجهٔ وجوبه رسيده اولديغنى جمله‌يه بيان وعلما دعاجيلرم ووزرا ووكلاى دولتم واوجاقلرم ضابطلريله اتفاق واتحاد ايدرك برزمره زمرهٔ آخرى قدح وذم وطعن وتعرض مثللو حالات وقوعه كلمامسنى ورجال واوجاقلر قوللريمك اغوات وضابطانى حضريت طورينى وآلايش وزينتى ترك ايله هربرشيده اسراف وسفاهتدن اتقا ومجانبت ورجال دولت قوناقلرنده واصناف واهل سوق جوامع ومساجدده سنت مؤكدهٔ حبيب خدا اولان جماعت ايله اداى فريضهٔ صلوات ايتملرينى تنبيه وسكنهٔ دارالسلطنت عليه‌مك حوائج ضروريه‌لرندن اولان ذخائر جانبنه دقت وبالجمله خيرخواهان دولت ووكلاى سلطنت سنيه‌مله بالاتحاد كافهٔ امور مهمهٔ دولتعليه‌م وسرحدات منصوره‌مك اهتمام اوزره

محافظه‌لرینه وركاب همایونمه عرض واعلامی مقتضی خصوصلری اعلام ایدرك مصالح عباددن برمصلحت كیرو قالمامسنه سعی وغیرت ایلیه‌سین وبوبابده (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منكم) نص جلیلنه ازجان ودل انقیاد ایله سكا معاونت ومظاهرت ایدنلره حق تعالی ایكی جهانده معاونت ایلیه آمین .

(٣٢)

* روم پطریقنك یافته‌سی *

جمله‌یه معلوم اولدیغی وجهله هرصنف وهرملتك ضابط وسوز صاحبی اولنلرك فریضهٔ ذمتلری اولدیغی وجهله كندولرینك زیر نظارت واداره‌سنده اولان افراد ناسی كیجه وكوندوز كوزه‌دوب هربراحوال وحركاتلرینی اكلامق وخلاف رضاحركات ردیه‌دن هرنه‌یه واقف اولور ایسه دولتعلیه‌یه خبر ویرمك وظیفهٔ مأموریتلرندن اولدیغی مثللو پطریقلر دخی سایهٔ عنایتوایهٔ حضرت پادشاهیده اسوده نشین امن واستراحت اولان رعایااوزرینه نصب اولنمش ضابط اولوب ابتدا كندولری فرائض رعیت واستقامتی بالذات التزام ومركز راستی وصداقتده ثبات وقیام ایتمك واول اصول اوزره ملتك دائما ایو وفناسنی بیله‌رك وهر بار احواللرینی ارایوب صوراروق ایچلرنده فنالق وخباثته میل ومتابعت ایدنلری اكلادقده نصیحت قبول ایدنلری نصح وپند واقتضا ایدر ایسه آیینلری اوزره تأدیب وتربیه ایتمك ونصیحت وتربیه قبول ایتمیوب مامعنتده اصرارایدنلری وقتیله خبرویره‌رك طوغریلغی ایفا واولوجهله دولتعلیه سایه‌سنده نائل اولدیغی بونجه امتیازات وعنایاتك اولدیجه تشكرینی اداایلمك فریضهٔ ذمت ایكن روم پطریقی اولان خبیث اوته‌دنبرو صورت ظاهره‌ده اظهار صداقت مسلكنی كوسترمش ایسه‌ده بودفعه ملت بیننده بعض كندویی بیلمز مفسدلر بعض وساوس شیطانیه‌یه اتباعاً بروقتدنبرو قورمش اولدقلری فساده بهرحال خائن مرسوملك علمی لاحق اولمش ایدوكندن كندوسی بومقوله داعیهٔ باطله‌نك هیچ بروقتده باشه چیقمیه‌جغنی وبوقدر بیك سنه‌دنبرو من عندالله مؤید والی قیام الساعه بقاسی آیات سماویه ایله ثابت ومؤكد اولان دین ودولت محمدیه حقنده اومقوله سوء خیال برامر محال ایدوكنی كندوسی بیلوب وبیلمانلره بیلدرمك لازم ایكن ضمیر خباثت‌سمیرنده مركوزاولان ضلالت وخیانت اقتضاسنجه اومثللوساده دل‌مفسدلری منع وزجر دكل بلكه كندوسی پیشوای فساد اولمق صورتیله پس پردهٔ خفاده اعمال حیل ودسائسه جسارت وآز قالدی‌كه بتون ملتی وایچلرنده بی‌جرم اولان نیجه عجزه وبیچاره رعایانی عموما قهروغضب ظل اللهی‌یه دوچارایتمك مرتبه‌سنده

مهلکهٔ عظمایه سوق ایدر یوللو بویله برفضاحت جسیمه‌یه جرأت ایتمش اولدیغی گرگی کبی میدانه چیقدیغندن بشقه مقدمجه فساد مذکور دولت علیه مأمورلری معرفتیله خبر آلنه‌رق جمله‌یه اعلان اولندیغی اثناده مجرد دولتعلیه‌نك رعایاو برایاسی حقنده مجبول اولدیغی شیمهٔ رحم وشفقت اقتضاسنجه کندولرینی پشیندجه ایقاظ وجادهٔ سلامته دعوت ایچون تنبیهات لازمه‌یی متضمن پطریقخانه‌یه علناً بیورلدیء عالی اصداریله خبیثِ مرسوم طرفندن درحال اقتضا ایدن محللره شدید آفوروز کاغدلری ارسالیله برمحلده رعایادن برکونه فساد وقوعه کلماسی تنبیه اولنمشیکن مقتضای خباثت مستمره‌سی اوزره جمله‌دن زیاده کندوسی متنبه اولمیه‌رق شمدی‌یه قدر وقوع بولان فسادوشقاق وانسلاب امنیت واختلال آسایشه سبب مستقل اولدیغندن فضله کندوسی موره‌لی اولمق ملابسه‌سیله بودفعه موره جزیره‌سنده ولایتی اولان قلاوریطه قضاسی رعایاسندن بعض اغفال واضلال اولنمش بعغز اشقیا طرفلرندن خلاف طور رعیت وقوعه کلان بعض فضاحت وشناعتده مدخل کلیسی اولدیغی متحقق واولوجهله اشقیای مرقومه‌نك بعونه تعالی دوچار اوله‌جقلری قهر وفلاکته خائن مرسوم سبب مستقل اوله‌رق کرك دولتعلیه علیهنده وکرك ضمناً کندو ملتی حقنده ازهر جهت خیانت وخباثتی بتون بتون آچیغه چیقمش واولوجهله ازالهء وجود خباثت الودی لازم کلمش اولدیغندن خائن مرسوم عبرةً للسائرین صلب اولنمشدر .

(٣٣)

* صالح پاشانك صدارتنه دائر اولان خط همایون *

سنکه وزیر اعظم ووکیل مطلق حمید علمم الحاج صالح پاشاسین سنی سلامت انجام شاهانه‌مله تلطیف ایلدیکمدن صکره معلوم اوله‌که دولتعلیه مده ناکهان ظهور ایدن روم ملتی فسادی جمله‌نك معلومی اولوب بوفتنه‌نك تسکینه کافهٔ مؤمنین سلاح ایله متبصر بولنمق وملت مرسومه‌نك صنادیدندن بوفسادده مدخلی اولنلره سیاست اولنه‌رق دفع وتسکین اولنمق بابنده لله الحمد والمنه وزرا وعلما ووکلا واوجاقلرم اغوات وضابطانی (انما المؤمنون اخوة) مدلولنجه کلمهٔ واحده اوزره اتفاق ایتمشلر ایکن سالفك علی پاشا هنوز قانون وقواعد دولتعلیه‌یی وسبب ظهور فتنه وفسادی وخیانتاری جمله اشکار اولان روم ملتنك نفسلرینی تخلیص ایچون قوردقلری زمینلرك فرقنه وارمقسزین کمال حماقتندن خود رأیلك ایدرك ملت منحوسه‌نك ترتیب جزالرینه ممانعتله شوکرمیتی صوغوتمق وهر زمره بیننه القای شقاق ایدرك حاصل اولان اتحاد قلوب وحمیته خلل ویرمك مثللو کار ناهموار جسارتی نتیجه ویرمیه‌جکی

ظاهر اولمغله بلا تأخير عزلی وفيما بعد خدمات سلطنت سنيه مده استخدام اولنماق اوزره طرد ودفعی لازم كلمشـدر . سن وكلای دولتعليه‌مك قدماسندن اولمغله هر برخصوصك اول وآخری معلومك اولوب سندن هر بر وجهله صداقت مأمول ومجزوم ملوكانه‌م اولديغندن بالاستقلال وكالت مطلقه‌م خدمتنه تعيين ايلدم ايمدی كوره‌يم سنی بوبابده مجبول اولديغك حميت وصداقت مقتضاسنجه بالجمله وزرا وعلما دعاجيلرم ورجال دولت واوجاقلرم اغوات وضابطانی قوللرم ايله اعلای كلمة الله واحيای سنت رسول الله نيت خالصه سيله اتحاد واتفاق ايدوب كافهٔ امور دولتعليه‌مه اهتمام وركاب همايونمه عرض واعلامی مقتضی خصوصاتی اعلام ايدرك مصالح عباددن بر مصلحت كيرويه قالمامق وزينت واحتشام واسرافی ترك ايله حضرتی سفريته تبديل وجميع حركات واطوارلرينی شرع قديم محمدی‌يه تطبيق ايلملرينی جمله‌يه تنبيه واجراسنه دقت وبوفتنهٔ عظيمه‌يی خفيف كورميوب دولتعليه‌م دولت محمديه اولديغنی بيلوب وبو قدرامت محمدك سلامتی انجق اتحاد قلوب ايله حاصل اوله‌جغنی اكلايوب جان ودلدن سكا اعانت وامر ونهی ايلديككنه متابعت ايدنلری حق تعالی دارينده سلامته قرين ايليه آمين .

(٣٤)

* صورت امر شريف *

روملرك فسادی دركار ايسه‌ده لله الحمد مطلوب اولان اتفاق اهل اسلام بيننده حاصل اولمشيكن بوارالق بعض كندوبی بيلمز ودين غيرتی اكلامز سفها چولق چوجق مقوله‌لری قهوه خانه‌لرده وزقاقلرده انواع اراجيف وهذيان سويلمكه ابتدار ايتدكلرندن بشقه اولرنده وزقاقلرده بلاموجب تفنك وپشتو آتمقدن خالی اولميورلر وبعض محللرده دخی كندو حاليله كيدن اهل عرض رعايايی تلف مثللو حالاته ابتدار ايده‌يورلر ابتدا بواراجيف تكونی ديمز دشمنلرينك كارلرينی ترويج قبيلندن اوله‌رق اهل اسلام بيننه شقاق القاسنی موجب اوله‌جغندن اهل ايمانه ياقشميان بر كيفيت ثانياً موجبسز تفنك وپشتو آتلمسی باروت تلفندن ماعدا ارالقده قضاءً برينه اصابت ايله عباد اللهك تلفنی موجب ثالثاً فسادده مدخلی اولميان خرجكذار اولان اهل عرض رعايايه بلا موجب طوقونلمق رضای باری ورضای حضرت پادشاهينك مغايری اولديغی معلومدر . بز جمله‌مز اهل ايماندن اوله‌رق بربريمز ايله اتفاق واتحاديمزده بربريمزدن امينتمز اولوب بودفعه انضمام شرع مطهر ايله قرار ويرلديكی اوزره فيما بعد بواراجيفك اردی النوب استانبولده اوته‌دنبرو هر كس نوجهله كزر ايسه

و نصل امنیت وار ایسه ینه اولوجهله اوله‌رق بوندن صکره هر کیم اراجیفه و بلا موجب تفنك آتمغه جسارت ایدر ایسه تأدیب اولنمسی فرمانم اولمشدر .

(فی الیوم الثالث من شعبان المعظم)

(٣٥)

* قلاص موقعنه دائر یاقواکینك تقریری *

قلاصده مواقع مناسبه‌یه استحکام یاپلمق و مالزمه‌سیله مقدار کافی روم عسکری قونلمق حربجه و پولتیقه‌جه منافع کثیره‌یی موجبدر . حربجه اوله‌جق فائده‌لری بودرکه اولاً بغدان اهالیسی چاره‌سز قاله‌رق مطلوبمزه موافقت ایده‌جکلرندن و افلاقده اولان بیوك اردومزله معامله و موارده‌مزه ممانعت ایده‌میه‌جکلرندن بشقه لازم کلان ذخائری کتورمکه مجبور اولورلر . ثانیاً بودرکه ابرائیلدن اسلام عسکری چیقه‌جق اولسه‌ده جانب ورادده اولان قلاصده دشمنلری وار ایکن ایلرویه کیده میوب استحکام اوزرینه کلدکاری تقدیرده دخی استحکام آلتنده بولنانلرك برقاچ مثلی اولمغه محتاج اولورلر بونکله برابر غلبه استحکام آلتنده بولنان عسکر طرفنده قالمق اغلب مأمولدر قلاصی کیروده براغوبده بیوك اردومز اوزرینه سوق عسکر ایتملری ایسه احتمالدن بعیددر . ثالثاً حربجه بر کوزل استحکام ویرلدیکی حالده شمدیلك حاضر بولنان سفائندن تشکیل اولنه‌جق دونمنا ایجاب حاله کوره تکثیر اولنه‌رق بوسنه اوراللرده قحط و افلاق یقه‌سی سد اولمق مناسبتیله طونه سواحلنده بولنان قلاعه بحراً و نهراً کوندریله‌جك ذخائر و مهماتك منع و قطعی ایچون سنه بوغازی طوتلمق آسان اولوب بونکله برابر عثمانلونك طونه دونماسیله محاربه‌یی دخی درخاطر ایدرك قوماندان اوله‌جق ذاتك اداره‌سنده بولنان سفائن مذکوره‌یی حرکت ورجعتی اسهل اولان محللرده بولندرمق لازمهٔ ذمتیدر محاربه‌یه کافی قوت حاصل ایتدیکی حالده دخی دشمنك اوزرینه وارمق لازم کلیوب مواقع مناسبه‌ده دشمنك ورودینی بکلملیدر . بوصورتله حرکت اولندیغی حالده روم طائفه‌سنك بحراً درکار اولان لیاقتلرینه مبنی بوراده دخی غلبه آنلرده قالوب طونه‌نك مالکی اولملری امید اولنور . اکر قلاص ترك اولنه‌جق اولور ایسه اولوقت دشمنك جانب ورادده اندیشه‌لری قالمیه‌جغی جهتله ابرائیلده بولنان اهل اسلام ایلرویه حرکت ایده‌جکندن بشقه سلستره و روسجق و یرکوکی و نیکبولی و ودین ایله محاربه ایدرك هر طرفدن روملرك بیوك اردوسنه طوغری کله‌جکلری درکاردر . یالکز بونلری عبوردن منعه بر قوهٔ

جسيمه‌نك سواحل طونه‌ده بولنمسنى ايجاب ايدر واسمعيل موقعيله اهم اولان مخابره‌نك
قطعنه سببيت ويرر . قلاصك الده بولنمسنده پولتيقه‌جه اولان منفعت بودركه ابرائيلدا
بولنان اهل اسلام عسكرينك خارجه چيقمامسى معاهده اقتضاسندن اولديغنه مبنى
شمدى‌يه قدر بوبابده اعتنا وتقيد اولنمش ايسه‌ده مضايقه جهتيله بونلرك رابطه‌سز
اولان باشى بوزوق عسكرى ضابطانك سوزلرينى اصغا ايتميه‌رك تدارك ارزاق
وسيله‌سيله يوزر يوز الليشر سوارى بغدان اراضيسنه يايلوب عادت مألوفه‌لرى
اولديغى اوزره اطرافده اولان قراىى غارت ويغما وكندو حالنده ساكن بغدان
اهاليسندن راست كلدكلرينى قتل واعدامه تصدى ايتدكارى تقديرده جمله بغدان
اهاليسى توحش ايدرك برطغيان حالنده بولنه‌جقلرى دركاردر . وبالعكس قلاص
موقعى ترك اولنديغى تقديرده تركلردن برقوۀ عسكريه اوراده بولنه‌جغندن ابرائيلده
اولنلره دخى وسعت تامه كلور واوته‌دنبرو مشهود اولديغى اوزره وقت تنكى ومضايقه‌ده
عسكرى طائفه‌سى ضابطانه ايتدكارى سركشلك واطاعتسزلكى انلر ناچار تحمل واغماض
ايتدكارى كبى وقت وسعت وقدرتده دخى ضابطانك نفوذى جارى اولوب تحت قوماندالرنده
بولنان عسكر اطاعتدن بشقه يول بوله‌ميه‌جغى واضحاتندر . خصوصيله ابرائيلده محافظ
بولنان پاشانك ضبط وربط عسكره مقتدر اولديغى بوندن اول لحوك افلاقى اطه قلعه‌سى
اشقياسندن محافظه‌يه مأمور اولوب مدت مأموريتى ظرفنده هيچ بر يولسز حركت وقوع
بولماسيله مثبتدر . قلاص ممالك اولدقده دخى البته بواصوله سالك اولوب بغدانلويه آسايش
كه‌رك اجنبيدن استعانه وطلب عسكردن مستغنى اولورلر بوايسه روملرك ترويج
مرامنه عظيم سكته كتوره‌جكندن بشقه ابرائيل اراضىء مذكوره‌دن ايستديكى
قدر ذخيره آلوب قلاع سائره‌نك لوازمنى كما ينبغى ايفا ونهرلك منافعنى كاملاً كندوسنه
حصر ايدر . وقلاص موقعنك الده بولنمسى ارباب طغيانك قوت ايله اشتهارينه
بادى اولور شهرت ايسه چوق دفعه صحتدن زياده ايشه يارار بالعكس قلاص الدن
چيقارلديغى تقديرده ايشته روملرك قوتى ضعفه يوز طوتدى بوندن بويله مواقع
سائره‌ده دخى اوله‌جغى بودر خاطره‌لرى خاطر خراش اوله‌رق بوتشبثاتك
ايلروله‌مسنه چارچشم ايله منتظر بولنان غير تكشان ملته وهن وفتور كلور . بونكله
برابر تركلرك بو وقوعاتدن طولايى حاصل اولان خوف وانديشه‌لرى خفت بولور
وبلكه زائل اولور . چونكه ايپسلانتينك بغدانه مروريله بردنبره اختلالك
علوكير اوله‌رق كسب جسامت ايديشى باب عاليه‌يه واستانبولك اهل اسلامه برمرتبه
دهشت ويرمشكه روسيه‌لونك بالقانلرى كچوب ادرنه‌يه وصولى خبرى كله‌جك

(اولسه)

اولسه اوقدر تخدیش اذهان ایتمیه جك ایدوكی آلدیغمز اخبار موثوقه دندر موقع مذكورك تركی تقدیرنده بغدانك الدن چیقه جغی كبی افلاقلونك دخی روملره اولان مماشاتی صوری وضروری اولمق حسبیله درحال تبدیل معامله ایدرك نتیجه اراجیف اشاعه سیله اغراض ذاتیه لرینی ترویجه یول بولورلر . قلاصده اقامه اولنان پیاده روم عسكرینك قوماندانلغنه امور حربیه یه ومواقع مذكوره مطلع ومعلوماتلی ودرایتلو برذاتك نصبی الزمدر روملر وطنلرینی تخلیص ایچون دشمنلریله مضاربه ومحاربه یی بورج بیلدكاری كبی بغدان اهالیسنه حسن معامله دخی لازمدر . بونلردن آلنه جق ذخائر وارزاق سائره نك عاجلاً بهالرینی ویرمكده بی قدرت ایسه لرده آتیده نائل امل اولدقلرنده براقچه لری كتم ایدلیه رك كاملاً ملت طرفندن اظهار تشكرله ادا اولنه جغندن النان بومقوله شیلرك مقدار وفیئاتنك درجیله حكومت مذكوره یه ممضی علم وخبرلر اعطاسی لازم كلور بغدانلولر دخی هم مذهبلرینه اوله جق اشبو خدمتی باركران عد ایلمكه حقلری اولماز چونكه سنین مدیده دنبرو محصوللرینی قپان تجاری نامنه اولان ظلمه یه قاپدیروب ذاتاً وقیمةً كوردكاری ضرردن فضله چوق دفعه باقیسنك اقچه لری دخی چورویه رك اللرینه برشی كچمدیكنی درخاطر ایتمك انصاف دكلدر .

ایشته بالاده مفصلاً سرد وبیان اولنان اسباب مشروحه یه مبنی رومك بیوك اردوسی افلاقده بولندقچه قلاص موقعی پیاده عسكر ودونمایه جای بی بها وسبب حصول مطالب اعلی برمحل معتنا اولوب بونده امك ویره جك وطنداشلرك خدمتلری سائره قیاس قبول ایمیه رك ملت بیننده پارمقله كوستریله رك محسود امثال اوله جقلردر . انتهی .

(٣٦)

* ولایات ومتصرفینه یازیلان قائمهٔ سامیه صورتی *

ابتدای ظهور اسلامدنبرو اركان دین ودولت محمدیه اجرای شرایع نبویه واجماع امت احمدیه ایله مؤسس ومشید وایفای فرائض جهادیه واظهار صلابت دینیه ایله من قبل الرحمن مؤید اوله رق علی الدوام آثار غلبه وانتظام جانب اهل ایمانده دركار اولدیغی مثبوت صحائف روزكار ومعلوم صغار وكبار ایكن رفته رفته بو اصول مرضیه وشعائر اسلامیه اونودیلوب علی الخصوص برو قتدنبرو خلق كینوب قوشانمغه الشمش وكوناكون شیلرایله اوغراشمغه دوشوب حدود الهی یی تجاوزه باشلامش اولدقلرندن حسد ونفاق چوغالوب هركس بربرینی چكمیوب بین المسلمین تفرقهٔ

كله ومباينت نمودار اولمقدن ناشى دول افرنجيـه شويله طورسون بيانى خرجكذار رعايامز دخى بزى كوزلرينـه كسدرمشيدى لكن بودين ودولتك صاحبى بيوك اولديغنـدن امت محمدى اسركيوب خواب غفلتـدن ايقـاظ ايدرك روملرك ملت اسلاميه حقنـده اجراسى جايكيرضميرلرى اولان ملعنت وخيانت بلندى ولله الحمد مؤمنين موحدينه انتباه كله رك وقعهٔ حاليه ده وزرا وعلما ورجال دولتعليه وبالجمله اوجاقلو اغوات وضابطانى دار فتواده مخصوص اجتماع برله سنت سنيهٔ رسول الله اوزره كلمهٔ واحده اوزره بيعت واتفاق وبو اتحـاد اوزرينه مفتى الانام وقضات عساكر حضورلرنده قسم بالله ايله عهد وميثاق اولنمشدر . جنـاب خيرالناصرين دين ودولت عليه‌يه هر حالده فوز ونصرت احسان ايليه آمين .

جمله‌نك بلديكى اوزره وزراء عظام وعلماء كرام ورجال واوجاقلو دولتعليه‌نك اركان اربعه‌سى اولوب وبودولت دخى دولت محمديه اولمغله دين ودولتمزك دشمنلرى اولوب معاذ الله تعالى بيضهٔ منورهٔ اسـلاميه‌يى كسر واحاداعيهٔ فاسده سـنده اولان كفرهٔ فجره نك عن قريب زوال واضمحلاللرى حول وقوت جناب باريدن مأمول وان‌شاءالله الملك‌المنان دين مبين اوغورنده بوطرفده حاصل اولان اتفـاق واتحـاد رهين استقرار اوله‌جغى مثللو كافهٔ وزراى عظـام ومتصرفين كرام مفتى وقضات وعلما واوجاقلو والحاصل هر جانبده اولان اهل اسـلام دخى دشمنلرك مرتكب اولدقلرى خيانتى بيلوب انلرده بووجهله بربريله اتحاد ايدرك اهل اسلام اره سنده تفرقه كلياً زائل اولمق مطلوب ومسؤل اوله‌رق بودفعه شرفسنوح اولان ارادهٔ كرامت افادهٔ حضرت ظل‌اللهى اقتضاسى اوزره طرف حضرت فتوى‌پناهيدن اخطاراً اناطولى وروم ايلده واقع بالجمله مفتى وقضاته وعزتلو يكيچرى اغاسى وسائر اوجاقلو اغواتى جانبلرندن دخى كافهٔ اوجقلويه بوطرفده حاصل اولان اتفاق‌تحرير اولنمش اولمغله جناب مشيرلرى دخى جمله ايله اتفاق واتحاد ايدرك غيرت اسلاميه‌يى اجرا واعلاء كلمةاللهى موجب حالاتى اكماله سعى اوفا وترك احتشام وزينت وطرح اسباب سفاهت ايدرك بدويت وسفريت صورتى استحصالنه اعتنا بيورملرى مطلوب ايدوكى بيانيله قائمه .

(۳۷)

* بياننامهٔ عالى *

روم ملتنك ميدانه چيقان فساد وشقاوتلرى وبراً وبحراً طرف طرف شقاق‌وعصيانه جسـارتلرى اليوم نه درجه ده ونه صورتده اولديغى جمـله امت محمدك معلوميدر

كافرلرك بو وجهله عموماً حركته جسارتلری بهر حال کندو کندولرینه اولیه رق مسقولو طرفندن تحریك اولندقلری اصحاب عقوله مجزوم اولدیغندن ماعدا فی نفس الامر بونلرك بویله حرکتلری مطلقا مسقولونك زیر پردهٔ خفادن تحریك واخلال ایتمسندن ناشی اولدیغی دولتعلیه‌نك شمدی‌یه قدر کرکی کبی تحقیق کرده‌سی اولمشدر. وهرنه ایسه پادشاهلری علیهنه عصیان ایدن رعایالك قهو وتدمیری وایچلرنده عقلی باشنده اولوب شیطانه‌اویمیان وعصیان وشقاوتی‌میدانه چیقمیان رعایانك شفقةً ومرحمةً صیانت اولنملری لازم کلدیکندن دولتعلیه دخی الی الآن اویله جه حرکت ایتمکده‌در انجق مسقولونك بونلری بویله تحریك ایتمکدن مرام باطلی جمله‌یه معلومدرکه مسقو دولتی‌اوته‌دنبرو دولتعلیهٔ‌ابدی‌الدوام حقنده سوء قصد وزعم فاسقنجه بیضهٔ‌اسلامیه‌یی کلیاً کسر ایتمك داعیهٔ باطله سندن برآن خالی اولیه رق دائما فرصت کوزتمکده اولدیغندن وبروقتدنبرو عموم اهل اسلامی ذوق وصفالریله مشغول واحوال عالمدن غافل وعسکریسی بیننده اتفاقسزلق وبوکا مماثل درلو درلو اویغونسز حاللر درکار اولدیغنی بیلدیکندن زعمنجه ابتــدا روم کافرلری ایاقلندیغی کبی کویا عموماً اهل اسلامی علی‌الغفلة الهٔ‌کتوروب مرام باطللری قولایلقله حاصل اولمق قورندیسنه دوشمش وکندوسی وراء پرده ده هیچ برشیدن خبری یوق کبی طـاورانه‌رق روملرك ابتدای فسادلری ظهورنده آستانهٔ علیه ده بولنوب کچنده کیدن ایلچیسی دولتعلیه‌یه صورت حقدن کورینوب بومدتده مسقولونك کأنه اصلا مدخلی اولمدیغنی ودولتعلیه ایله دوســتلقلری باقی وپایدار اوله جغنی وعصیان ایدن روملرك لایق وجهله قهر وتأدیبلری دولتعلیه‌نك رأی وارادەسنه محول ایدوکنی بالدفعات رسماً بیان ایتمش وبوکا مماثل نیجه نیجه حیل وصنعتلر پیدا ایتمش وطرف دولتعلیه دن دخی صورت ظاهره ده مسقولونك بوسوزلرینه اعتماد اولندی کبی طاورانلمش ایسه ده مصلحتك کنه وحقیقتی کرکی کبی معلوم ومجزوم اولدیغندن ایچ یوزنده قطعاً اعتماد اولنه میه رق‌شمدی‌یه دکین اکا لازم‌کلان‌تدابیر وترتیبات احتیاطیه‌یه حسب‌الامکان سعی واهتمام اولنمشدر ایشـته وقتاکه دولتعلیهٔ محمدیه من طرف الله مؤید ومنصور اوله رق روملرك فسادلری ظهورایتدیکی کبی له الحمد آکاه بولنوب درحال امت محمد ومجموع علماء ورجال واوجاقلر دین ودولتلری غیرتنه دوشه‌رك وجمله‌سی یکوجود کبی اتفاق واتحاد ایدرك هربرمصلحتده بویله طاورانلمش اولدیغنـدن حق سبحانه وتعالی حضرتلری دخی کمال لطف وعنایتندن اشبو عمومی غیرت وحرکت واتفـاق وموافقتك ثمرهٔ باهرەسی اوله‌رق له الحمد والمنه هریرده عصاة واشقیامقهور وعساکر

موحدين مظفر ومنصور اولمقده اولدقلرينه بناءً مسقولونك قورنديسى چيقميه‌رق
بالعكس تحريك ايلديكى هم مذهبى اولان روملر بو وجهله كلياً بركشته ومضمحل
اولمق درجه‌سنه واردقلرينى كورديكى كبى شمدى سوزى دكشديروب سزبنم هم
مذهبم اولان روملرى بويله قره يورسز بوصورت روسيه دولتنك شانه‌طوقنمشدر .
بويله اولماز روملردن الكزى چكوب بونلره برصورت ويره‌لم ديه‌رك زعمنجه
روم ملتنى سربست ايتمك وبياغى فرنك حكمنه ومستأمن صورتنه قويمق داعيه‌سيله
كوناكون تكاليفه باشلامش ايسه‌ده اشبو تكليفات باطله‌سى معاذالله تعالى شرعاً وعقلا
بروجهله قبول وتجويز اولنور شيلر دكلدر بوقدر فسادى ميدانه چيقمش ملتى
يالكز بوحالده براقق بيله امنيت اولنور شى دكل ايكن مسقولونك مرام وفسدى
اوزره بونلره سربستلك وامتيازات ويرمك نه درجه‌ده مضر وفناشى اولديغى جمله‌يه
ظاهر وآشكار اولان كيفيتدر بنابرين طرف دولتعليه‌يه دخى مسقولونك كرك بوكا
دائر تكليفاتى وكرك افلاق وبغدان مملكتلرى حقنده مغاير حقانيت واقع اولان
مطالب ومدعاسى بالضروره قبول واسعاف اولنه‌مديغندن مسقولو دخى بوصورتله
مفاسد كاسده‌سنى تحصيل ايده‌ميه‌جكنى آكلايوب اسكيدن قورديغى نقض عهد واعلان
حرب داعيه‌سنى شمدى ميدانه چيقارمق اوزره اولديغى معلوم اولمشدر . شويله‌كه :
بودفعه سلستره واليسى وابرائيل وودين محافظلرى طرفندن بربرينى مؤيد وارد
اولان تحريراتلرده وسائر استخبار اولنان حوادث ومسموعاتده پروت نهرى
حدودنده اولان مسقولو عسكرى اشبو شهر اغستوسك اون بشنده بروطرفلره
تجاوز وممالك اسلاميه‌يى استيلا فكر فاسدنده اولديغى تحقيقكرده اولديغى يازه‌يورلر
ومسقو عسكرى بو وجهله قره‌دن يوريديكى حالده دونمای منحوسى دخى
قره دكزه چيقوب بوغازه قدر كلمسى وآستانهٔ سعادته برنوع غلغله دوشورمك فكر
باطلنده اولمسى محتملدر كرچه معين ونصيرمز اولان حضرت اللهك حول وقوت
سبحانيه‌سى ونبى آخر الزمان پيغمبرمز افندمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك
امداد روحانيسى وذات شوكتسمات افندمزك تأثير توجهات قدسيه‌سى ايله ان شاءالله
تعالى بوكره اعداى ديندن اخذ انتقام اولنمسنك صره‌سى كلديكنه اشتباه يوقدر .
شوقدركه حالا استانبول اهاليسى بوكيفيتلردن غافل ونفسلرنده رخاوت وراحته
مائل اولدقلرندن بعض ارباب حيله وفسادك سفر يوقدر مسقولو كندو حالنده ايمش
شويله‌در وبويله‌در ديو اختراع اكاذيبى حظ نفسلرينه موافق بولدقلرندن تمامنه
صايه‌رق كما فى السابق راحت واسايش طرفلرينى كوزتمكده اولملريله يارين مسقولونك
براً وبحراً اعلان حرب ايلديكى خبرى بغتةً ميدانه چيقديغى كبى عقللرى باشلرينه

(كلوب)

كلوب اولوقت شويله و بويله ديمكه باشلايه جقلری ملحوظ اولمغين ايمدی هر كس حقيقت حالی ومسقءلونك نيت فاسده سنی ومصلحت نه درجه يه كلديكنی شمديدن اكلايوب اوكرنوب اكا كوره كافۂ اهل اسلام بر برلريله عقد پيوند اتفاق واتحاد ايدرك لدی الحاجه دين ودولتلری اوغورنده جان سپارانه حركت ودشمن ايله مقابله ومدافعه يه قيام ومبادرت ايتمك اوزره حاضر وآماده وتداركلو بولنملريچون واقع الحال بروجه اجمال تحرير وتسطير اولندی .

﴿ انتهی الجلد الحادی عشر ﴾

درسعادت

(مطبعۂ عثمانيه)

١٣٠٩

فهرست جلد ثانی عشر

صحیفه

٤ (بقیهٔ وقایع سنه ١٢٣٦)

٠ احوال ایران

٦ ارضروم والیسی خسرو پاشانك شرق سرعسکری اولدیغی

٧ ایرانلولرك حدودی تجاوز ایلدکلری

١٠ (وقایع سنه ١٢٣٧)

١١ رؤف پاشانك شرق جانبی سرعسکری اولدیغی ودیکر بعض توجیهات

١٢ ایران محاربه‌لرینك نتائجی

١٣ وقایع شتی

١٤ مرور تذکره‌سی نظامی ورتبه وپایه‌لر اعطاسی

١٥ سید علی پاشانك موره سرعسکرلکی واریب افندینك وزارتی وپاشو

١٦ اسمعیل پاشانك نفی واعدامی

٠٠ بهرام پاشانك عزل و نصبی

١٧ رئیس الکتاب حامد بکك نفی ودفتردارك تبدیلی وبعض توجیهات وقوعی

١٨ کرید اشقیاسنك تأدیبی واسبق ترجمانك اعدامی

٠٠ قپودان پاشانك تبدیلی وقره محمد پاشانك دونما قره عسکری سرعسکرلکیله موره جانبنه مأموریتی

١٩ بعض ذواتك عزل ونفیلری وبعض توجیهات

٢١ نزول قالیون واخراج مواجب ولادت شهزاده وبعض توجیهات

٠٠ رشدی پاشانك کیفیت وفاتی

٢٢ یانیه وموره طرفلرینك احوالی

٢٥ طراپولیچه‌نك کیفیت استیلاسی

٢٦ ازدین طرفنده ظهوره کلان مظفریت

٣٠ یانیه جهتنده رشید پاشانك مظفریتی

٣٢ تپه‌دلنلی علی پاشانك اعدامی

٣٦ وقعهٔ ساقز وبعض وقایع بحریه

صحیفه

٤١ پاشا کمیسنك احتراقی وقپودان پاشانك وفاتی وقره محمد پاشانك قپودانلغی ووحید پاشانك رفع وزارتی
٤٣ وقایع متنوعه
٠٠ یحیی افندینك ترجمانلغی واستاوراکی بکك اعدامی
٤٤ یرلو بویارلردن افلاق وبغدانه ویوده‌لر نصبی
٤٥ ولادت شهزاده ووفات خدیجه سلطان والبسه نظامی وسیم وزر استعمالنك منعی وحلبده زلزله وقوعی
٠٠ وقایع موره
٥٣ (وقایع سنه ١٢٣٨)
٠٠ بعض توجیهات . وفات شهزاده . نظام سکه
٥٤ یکیچری اغاسنك تبدیلی وحیدر باباناك نفیی
٥٦ تبدل صدارت ومشیخت
٥٧ حالت افندینك نفی واعدامی واتباع ومنسوباتنك نفیلری ونفی ایتدرمش اولدیغی بعض ذواتك اطلاقی وبربر باشی علی اغانك سلحدارلغی
٥٨ روم ایلی سرعسکری خورشید پاشانك وفاتی ویرینه جلال پاشانك سرعسکرلکی وعزت ملانك نفیی
٦٠ موره اردوسنك احوالی
٦٢ موره سرعسکری محمود پاشانك وفاتی
٦٣ اریب پاشانك وفاتی
٦٤ اناپولینك استیلاسی
٦٥ قپودان پاشانك تبدیلی
٦٦ موره اردوسنك کوردوسدن بادره‌یه نقلی
٠٠ جلال پاشانك وفاتی ویرینه کوسه محمد پاشانك روم ایلی وبرقوفچه‌لی یوسف پاشانك موره سرعسکرلکلری وصالح پاشا ایله ابولبود محمد پاشانك معیت سرعسکری‌یه مأموریتلری
٦٨ احوال جزیرهٔ لمنی
٦٩ وقایع شتی
٧٠ بعض توجیهات صره سنده حسین اوسته‌نك یکیچری اغاسی اولدیغی

صحیفه

٧١ وقوع حریق
.. تبدل صدارت و نظام دلیلان ودیکر بعض اجراآت
٧٤ وقایع برالشام
٧٥ بعض وفیات وتوجیهات
٧٦ شهزاده عبدالمجید حضرتلرینك ولادتی
٧٧ ایران دولتیله عقد مصالحه اولندیغی
٧٨ وقایع موره واحوال دریا
٧٩ قوش اطه سی محافظلك رفع وزارتی وچرخه جی علی پاشانك نفیی کوسه محمد پاشانك عزلیله ابولبود محمد پاشانك سرعسکرلکی
٨٠ (وقایع سنه ١٢٣٩)
اشقودره‌لی مصطفی پاشانك موسلونکه عزیمت وعودتی ورشید پاشانك ترحاله متصرفلغندن عزلی وبعده ودین محافظی اولدیغی ودونمای همایونك عودتی
٨٢ وقایع شتی . رؤس امتحانی . تبدل مشیخت . دیکر بعض وقوعات
٨٤ غالب پاشانك صدارتی واغا حسین پاشانك بوغاز محافظلغی ودیکر بعض توجیهات
٨٥ عدلیه التونك تغییر نقشی . عطیه سلطانك ولادتی . عزل ونصب اسعد اغانك وزارتی ودیکر بعض وقوعات وتوجیهات
٨٦ ایران ایلچیسنك ورودی وساردونیا دولتیله تجارت معاهده سی عقد اولندیغی وفرانسز ایلچیسنك ملاقاتی ودیکر بعض وقایع
٨٧ وفیات اعیان وبعض توجیهات
.. چرخه جی علی پاشانك ترجمهٔ حالی
٨٨ یوسف آکاه افندینك ترجمهٔ حالی
٨٩ امام مصطفی افندینك ترجمهٔ حالی
.. زین‌العابدین افندینك ترجمهٔ حالی
٩٠ ایچ ایللی احمد پاشانك ترجمهٔ حالی
٩١ کواکبی زاده‌نك ترجمهٔ حالی
.. حسین بکك تونس بکلربکیسی واسحق افندینك ترجمان دیوان همایون اولدیغی

صحیفه

٩١ موره وحوالیسی حقنده اجرا اولنان تشبثات وظهوره کلان بعض وقوعات
٩٢ ابولبود پاشانك عزلیله درویش مصطفی پاشانك سرعسکرلکی ودیکر بعض توجیهات
٩٣ مصر والیسی محمد علی پاشا زاده ابراهیم پاشانك موره والیسی اولدیغی
٩٤ اغریبوز محافظلك مظفریتی
٠٠ وقایع کرید
٩٥ بعض وقایع حربیه
٩٦ ایپصاره جزیره سنك تسخیری ومصر والیسنك موره سفری ایچون تدارکات واقعه سی
٩٧ بعض وقایع مصر وسودان
٩٨ مهمه
٩٩ (وقایع سنه ١٢٤٠)
٠٠ بندرلی سلیم پاشانك صدارتی وبعض توجیهات ووقوعات
١٠١ استطراد . وقایع حربیه
١٠٣ محاربهٔ بحریه وقپودان پاشانك درسعادته عودتی وابراهیم پاشانك موره یه عزیمتی
١٠٤ ابراهیم پاشانك موره یه وصولی
١٠٥ روم ایلی سرعسکرلکنك رشید پاشایه تفویضی وبعض توجیهات ترتیبات عسکریه
١٠٦ تدارکات بحریه ومواد متفرقه
١٠٧ تعلیم صبیان ایچون بعض تدابیر
١٠٨ بعض اجراآت وتوجیهات وبعض وقایع داغستان
١٠٩ وفات وولادت وبعض توجیهات
٠٠٠ جانب افندینك ترجمهٔ حالی
١١٥ هاشم پاشانك ترجمهٔ حالی
١١٦ صالح پاشانك ترجمهٔ حالی
١١٧ برقوفچه لی یوسف پاشانك ترجمهٔ حالی وچیچك خسته لکندن وفیات وقوعی وقوت حسین پاشانك ترجمهٔ حالی
١١٨ ابراهیم حلمی پاشانك ترجمهٔ حالی

صحيفه
١١٩ وقايع سفريه
... سرعسكر رشيد پاشانك موسلونكی محاصره ايلديكی وابراهيم پاشانك موره ده مظفريتی وقپودان پاشانك موسلونكه وبعده موره‌يه عزيمتی
١٢٠ (وقايع سنه ١٢٤١)
١٢١ طراپوليچه‌نك فتحی . وپيلاسلی زاده‌نك وزارتی . وابراهيم پاشانك
١٢٣ موسلونكه مأموريتی وقپودان پاشانك دخی اورايه ورودی
١٢٤ واسيلقوز واندليقوز اطه‌لرينك تسخيری
١٢٥ بعض محاربات
١٢٦ موسلونكك فتح وتسخيری
١٢٩ قپودان پاشانك آقدكز بوغازينه عودتی
١٣٠ سرعسكر پاشانك حركات مظفرانه‌سی وبعض توجيهات
١٣١ اسعد افنديك وقعه نويس اولديغی
... بعض وقايع اجنبيه
١٣٣ تذكره‌جی اسعد افنديك ايراندن وميرزا رضانك ايرانه عودتی
١٣٥ وقايع شتی
١٣٦ وقايع قدس شريف وديكر بعض وقوعات
١٣٨ قاضی زاده‌نك مشيختی ويكيچری متنفذلرندن بعضيلرينك نفيی
١٣٩ شرح سير كبير ترجمه سنك طبع ونشری وديكر بعض وقايع
١٤٠ وفيات اعيان
١٤١ محمد ومصطفی راقم افنديلرك ترجمهٔ حاللری
١٤٢ عرب‌زاده عارف افنديك وصديق افنديلرك ترجمهٔ حاللری
١٤٣ مواد عسكريه
... بعض تيماراتك خمبره‌جی ولغمجی اوجاقلرينه الحاقی
١٤٥ ترسانه‌جه بعض اجراآت وختام جامع نصرت . وميرميران ابراهيم پاشانك بعض سفائنه باشبوغ اولديغی وبعض علمانك مظهر التفات اولدقلری
١٤٦ اشكينجی تحريری
١٥٤ ظهور وقعه
١٥٦ اخراج لواء شريف

صحيفه

١٦٢ قهر وتدمير اشقيا
١٦٦ يكيچرى اوجاغنك الغاسى
١٧١ لواء شريفك باب السعاده يه نقلى
١٧٣ عجمى اوغلانلرى قشله‌سنك تعليمخانه اتخاذى
١٧٤ ادرنه ده يكيچريلكك كيفيت الغاسى
١٧٥ بعض اجراآت
١٧٦ حربه‌جيلرك الغاسى ومحضر اغالغك طمرق اغالغى عنوانته تحويلى واوجاق بازركانيله شابجينك اعداملرى
... كيفيت تبريك عيد اضحى
١٧٧ بعض عادات قديمه‌نك الغاسى
١٧٨ احتساب مأموريتنك احداثى
١٧٩ فذلكهٔ احوال اشقيا
١٨٠ بكتاشيلكك رفع والغاسى
١٨٥ سوارى اوجاقلريله جبه جيلرك الغاسى
١٨٦ بوستانجيلرك ومهترخانه‌نك اصلاحى
١٨٨ ميان عسكريده ظهور ايدن مفسدلرك تأديبى ولواء شريف نبوينك محل مخصوصنه وضعى
١٨٧ تكمله
١٨٩ آقكرمان مكالمه سى
١٩١ استطراد
١٩٤ خاتمه
٢٠٤ فذلكهٔ وقايع يونانيه

﴿ تذييل ﴾

٢٢٠ خورشيد پاشا طرفندن تصنيع اولنان فرمان عالى صورتى
٢٢١ خورشيد پاشايه كونديلان فرمان عالى
٢٢٦ حالت افندى ايله على اغا ميانه‌لرنده مخابره تذكره‌لرى
٢٢٨ دولتعليه ايله دولت ايرانيه بيننده مبادله اولنان مصالحه نامه
٢٣٥ غالب پاشانك صدارتنه دائر خط همايون
٢٣٦ اجمال عهدنامهٔ ساردنيا

صحیفه
٢٣٨ تعلیم صبیان حقنده فرمان عالی
٢٤٠ روم پطریقنك عفونامه سی
٢٤١ ایراندن عودت ایدن اسعد افندینك تقریری
٢٥٣ طرف شیخ‌الاسلامیدن عباس میرزایه مکتوب
٢٥٥ اشکینجیلر لایحه سی
٢٦٣ حجت شرعیه صورتی
٢٦٦ صورت خط همایون
... منع اراجیف ایچون فرمان عالی صورتی
٢٦٧ یکیچریلرك الغاسنه دائر فرمان عالی صورتی
٢٧١ عساکر منصوره قانوننامه سی
٢٧٧ لاحقه
... (شوالیه دوکنج) ك مکتوبلری
٢٨٤ پرنس مترنیکك مکتوباتندن مستخرج بعض فقرات
٢٨٥ آبردینك نطقی

﴿ ترتيب جديد ﴾

جلد ثاني عشر

﴿ از ﴾

تاريخ جودت

معارف نظارت جليله‌سنك رخصتنامه‌سيله

(ايكنجی طبعی)

در سعادت

(مطبعهٔ عثمانيه)

١٣٠٩

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة على سيد الاولين والآخرين وعلى آله وصحبه اجمعين بعدذا انجمن ادبایه معروض خامهٔ پیوایهٔ کمایه در که هجرت نبویه نك ۱۱۸۸ سنه سندن ۱۲۴۱ سنه سنه قدر وقايع دولت عليه يي حاوى بر تاريخك دستگاه ترتيب و تأليفه قونمسى و ديباى تركيب و عباره سنك انجمن دانش طرفندن تنسيب اولنان منوال معروف سهل التناول اوزره طوقونمسى امر و فرمان بیورلمش ایدوکندن بو منوال اوزره تاریخ عاجزینك جمع و تأليفنه باشلانمش وقطعه قطعه معرض انتشاره چيقارلمقده بولنمش ايدى انواع اسباب مانعه حسبيله بو وقته قدر اتمامى ميسر اولمدى مكر بو دخى اصحاب علوم و معارف طرفندن متواليا ميدان انتشار و اشتهاره چيقاريلان بونجه آثار جليله كبى ذات فرشته صفات همايونى آبروى سلالهٔ طيبهٔ عثمانى وشان و شوكت روز افزونى رونق افزاى اريكهٔ خلافت و خاقانى اولان پادشاه حقايق آكتناه بى مدانى السلطان الغازى ﴿عبد الحميد﴾ خان ثانى بن السلطان الغازى عبد المجيد خان بن السلطان الغازى محمود خان ثانى افنديمز حضرتلرينك عصر محاسن حصر معارف نشانلرينه مرهون ايمش كه قريب العهدده ايكى جلدى تتميله حضور لامع النور خلافتپناهيلرينه تقديم اولنديغى كبى بو كره اشبو جلد اخيرى دخى سايهٔ تسهيلاتوايهٔ شهرياريلرنده تمام و نام نامى آثار همايونلريله مسكى الختام اولدى .

مدالله ظلال رأفته على رؤس الانام واطال بقاه على ممر الايام

بحرمة النبى الامى الامين عليه الصلوة والسلام

جلد ثانی عشر — تاریخ جودت

من بقیة وقایع سنه ۱۲۳۶ الی وقایع سنه ۱۲۴۱

جلد ثانی عشر

(از)

تاریخ جودت

بسم الله الرحمن الرحيم

بقیهٔ وقایع سنه ١٢٣٦

ایرانلولر دولتعلیه‌نك ایام مشغولیتندن استفاده ایتمك اوزره فرصت کوزتمکده اولدقلری جهتله روم فترتندن طولایی دولتعلیه‌نك غوائلی ارتدقجه انلرك دخی حرص و طمعلری ارتمقده و طور و معامله لری تبدل ایتمکده ایدی . بناءً علی ذلك دولتعلیه براً و بحراً عصات یونانیه ایله اوغراشمقده اولدیغی حالده ایران حدودنده دخی تدارکات سفریه‌دن خالی دکل ایدی . تفصیلاتی بروجه آتی بیان اولنور .

شویله که : حدود اوزرنده‌کی عشائرك بعضیلری بر طرفده قیشله‌یوب دیکر طرفده یایلار و بعضاً دولتعلیه و بعضاً دولت ایرانیه تبعیتنی اختیار ایلر ایدی . و بویله تبعیتلری مشکوك اولان عشیرتلر اره صره دولتین بیننده باعث بحث و منازعه اولورلردی . بو قبیلدن اوله‌رق برمدتدنبرو موش و ملاز کرد وار جیش سنجاقلرنده و بعضاً ایران الکاسنده مشتانشین اولان حیدرانلی عشیرتی اغاسی محمود اغا بشیوز خانه ایله موش سنجاغنده ساکن اولدیغی حالده برادری قاسم اغا دخی کلوب موش و ملاز کرد سنجاقلرنده ارام ایتمشیدی . حالبوکه کلدکاری محله عودت ایتمدکاری تقدیرده روان

سرداری وخوی خانی کایتلو عسکر ایله اوزرینه کاوب انلری ایران طرفنه کوچورمك تدارکنده بولندقلری ایران طرفندن تحریراً قاسم اغایه اشعار اولنمش ایدوکی وروان سردارینك موش متصرفی سلیم پاشایه قرنداشی حسن باشبوغلغیله موش حوالیسنه ایکی طوپ واون ایکی زنبرك ایله وافر عسکر کوندره جکی وایران تبعه سندن اولان برطاقم اکراد ایله ایران عسکری مخلوط اوله رق قارص ایالتی مضافاتندن قاغزمان سنجاغنه تجاوز ایله اهالیسنك حیوانات واشیاسنی خلاف عهد اوله رق غصب وغارت ایله ایرانه کوتوردکلری وبایزید اهالیسنك بعض اموال واشیاسی کاربان ایله ارضرومه کلورکن روان ایالتنده حاجی بیرام نام قریه قربنده زیلانلو حسن اغانك اوچیوزدن زیاده سواری وپیاده سیله براز ایران سواریسی کاربانك اوزرینه کاوب براز آدملرینی جرح وقتل ایدرك برموجب دفتر معلوم المقدار مال وحیوانلرینی غصب واوچ یوك بازرکان مالی روان قلعه سنه نقل ایتدکلری وجلالی طائفه سنك اتجه سوواورته کوی وباش کوی وسائر التی عدد قریه اهالیسنك طوارلرینی سوروب کوتوردیکی ووان ایالتنده واقع محمودی سنجاغنده اباغا ناحیه سنده ساکن یزیدی عشیرتندن چوبان اوغلی عبدی اغا وقرنداشی بواثناده موش طرفنه کلش اولدقلری حدود خاقانیه مأمورلری طرفلرندن پیدرپی دردولته عرض وانها اولنمقده ایدی . حیدرانلو عشیرتی فی الاصل دیاربکر ایالتنده مفارقین سنجاغنده ساکن وحرمین محترمینه تابع شقاقی عشیرتنك اویماغی اوله رق مقدما برارالق موش وملازکرد وارجیش سنجاقلرینه کلمشلر . حتی اسبق موش متصرفی مراد پاشا وقتنده اون سنه‌دن زیاده بوسنجاقلرده مشتانشین اولمشلر . بعده بعض سنه‌لر علی طریق المسافره ایران انکاسنه کیدوب اکانمشلر . یزیدی عشیرتی دخی وان ایالتنده محمودی سنجاغنده اباغا ناحیه سنده ساکن اولوب مقدمجه براز خانه‌لری کذلك علی طریق المسافره ایران جانبنه کچمشلر ایسه‌ده بوکره ینه بوطرفه عودت ایتمشلر . شو حاله نظراً بونلر حقنده ایرانلونك برکونه ادعایه صلاحیتی اولمدقدن بشقه بوندن اقدم سفارتله ایرانه کیدوب کلان سابقا تذکرهٔ اول سلیمان هادی افندی یه ایران شاهنك واقع اولان افاداتندن حدود خاقانیه‌یه تجاوز وتخطی وقوعنه کندوسنك قطعاً رضاسی اولمیوب بین الدولتین منعقد اولان شرائط مسالمه‌نك دوام واستمراری اخص مطلبی اوله رق سرحد مأمورلرینه تنبیهات لازمه‌یی ایفا ایلدیکی مستبان اولمشیکن ینه بومقوله تعدیات وقوعه کلوب اول حوالی ایسه عباس میرزانك زیر حکمنده بولندیغندن بومقوله حالات غیر مرضیه‌نك رفع وازاله‌سیله برابر بودفعه دخی قارص طرفندن نهب وغارت اولنمش اولان اموال واشیانك برمقتضای عهد

وشرط ردی لازم کله‌جکی سیاقنده مقام صدارتدن عباس میرزایه اوائل محرمده قائمهٔ سامیه یازلدی ·

اولوقت ایران دولتنك حالی پك عجیب ایدی · ایران شاهی عهدك ایفاسی اخص مطالبمدر دیر ایلچیسی بول بول وعدلر ویرر · چه فائده سردار ووالیلرینك افعالی هیچ برینه اویماز بوجهتله ایران طرفندن دولتعلیه مسلوب‌الامنیه اولوب ارضروم والیسی خسرو پاشایه شرق سرعسکرلکی بالتوجیه بوخلالده منشوری کوندرلدی واول حوالی احوالنه دقت واعتنا ایلمسی لزومی بیلدیرلدی ·

ومقدما ایران کردلرندن بعض اشقیا حدودی تجاوز ایله قارص جوارنده واقع کور اوغلی قلعه‌سنه کیروب اقامت ایله اول جوارده‌کی قریه‌لر اهالیسنه تعدی وغصب وغارت مثللو حالات ردیه‌یه تصدی ایتمکله ایران حدودینی تجاوز ایتمکسزین دفع وتنکیل اشقیایه اعتنا اولنمسی ایچون سرحدات محافظلرینه اوامر عليه کوندرلدی · بعده اشقیای مرقومه بایزید سنجاغنه آشوب دیادین قضاسی قریه‌لرندن بعضیلرینه تعرض وبعض قرایی احراق ایدرك ایلرولیوب وبونجه‌لی قریه‌سنده اردو قوروب روم ایلی بکلر بکیلکی پایه‌لولرندن موش متصرفی سلیم پاشانك عسکریله بعدالمحاربه موش صحراسنده سلیم پاشانك مقیم اولدیغی چویرمه نام محله بربچق ساعت مسافه‌یه قدر کلدکلری لدی‌الاستخبار درعقب سرعسکر خسرو پاشا سلیم پاشا معیتنه مهمات ونفراتیله اوچ قطعه چرخه طوپلری وبیك نفر سواری کوندرمش وکیفیتی باب‌عالی‌یه بیلدرمش اولدیغنه مبنی وان محافظی سرد محمود پاشایه وبایزید متصرفی عبدالحمید پاشایه دفع اشقیا ایچون عساکر وافیه جمع ایله مهیا بولنملری سیاقنده امرلر یازلدی ·

حالبوکه اول اثناده ایرانلولرك وان ایالتی داخلنده کائن حکاری ناحیه‌سنده نفس وانه اون ایکی ساعت مسافه‌سی اولان جاری قلعه‌سنی محاصره ایلدکلرینی سرت محمود پاشا خبر الدیغی کبی وان اهالیسی وعساکر موجوده ایله کتخداسی اسمعیل بکی کوندرمش ایسه‌ده یاری یوله واردقلرنده قلعهٔ مذکوره اهالیسنك ایرانلویه تابع اولدقلری خبرینی آلمشلردر · وحکاری بکی مصطفی بك بوندن التی سنه مقدم ایرانلویه تبعیت ایلمش اولدیغی حالده بواثناده وانه کلمکله وان محافظی طرفندن کندوسنه نصیحت اولنمش ایسه‌ده اصغا ایتمیوب جاری قلعه‌سی بکی ایله قرابتی اولدیغنه بناءً اودخی ایران تبعیتنی اختیار ایلمشدر · اول حوالیده بولنان دیکر برقاچ قلعه دخی مقدما حکاری بکنك زیر دستنده بولنمش ایدوکی بهانه‌سیله بونلرك حقنده دخی اولوجهله معامله اولنمسی ملحوظ بولنمغله کیفیت بواثناده برتفصیل باب‌عالی‌یه انها ایدلمشدر ·

(دولتعلیه)

دولتعلیه بروجه بالا یانیه غائله‌سیله مشغول اولدیغنه مبنی بر ده ایران سفری آچمقدن محترز اوله‌رق همان ایران حدودینه تجاوز اولنمقسزین بروطرفه کچن اشقیانك دفع وتنکیلنه دائر تنبیهات لازمه اجراسندن خالی اولمیوب هرطرفی تدافعی یولده محافظه ایسه عساکر کلیه‌یه متوقف اولدیغندن سرعسکر خسرو پاشا طرفندن ایستلدکجه کوندرلمك اوزره سیواس ایالتنده ایکیبیك بشیوز سواری وطربزون وکمشخانه سنجاقلرنده مقدار کافی عسکر ترتیب وتهیئه اولنمسی وقارص ایالتنده موجود اولان بالجمله حرب وضرب اصحابنك اخراجیله قارص محافظی معیتنه ویریله‌رك اظهار جلادت قیلنمسی ایچون لازم کانلره خطاباً اوامر کوندرلدی .

لکن باب‌عالی اول امرده حالت افندینك اتخاذ ایتدرمش اولدیغی اصول ومسلکی تصحیح وتعدیل ایتمك لازم کلوردی . چونکه طشرلرده نقدر متنفذ ومقتدر آدملر وارایسه حقلی حقسز بر بهانه ایله اعدام وهیچ اولماز ایسه نفی اولنمقده ایدی . بوایسه عشائر وقبائل بك واغالرینی اورکتمکله حدود ایرانیه اوزرنده‌کی عشائر هپ ایرانلویه میل ایتدی . واکرچه اولوقت ایرانك حالی دها قاریشیق واداره‌سی دها بوزوق ایسه‌ده عشیرت بك واغالرینه ایرانك معامله‌سی دها خوش کورینیوردی زیرا ایرانلو بورؤسایه اغر هدیه‌لر ویرردی وصکره برقاچ قاتنی انلرك واسطه‌سیله عشیرتلرندن الور ایسه‌ده رؤسا بومعامله‌دن ممنون ایدیلر . چونکه انلر کندولری ایچون عشیرتلرندن برشی ایستیه‌میوب اما دولت نامنه ایستدکلری قدر شی تحصیل ایده‌بیلورلردی . بوجهتله انلر ایران مأمورلرندن وبونلر انلردن مستفید وممنون ایدیلر .

عشائر وقبائل خلقی ایسه دائما رئیسلرینه پیرو اوله‌کلمشلردر . قالدیکه حدود ایرانیه اوزرنده‌کی عشائردن برچوغنك تبعیتلری مشکوك برحالده بولندیغندن جلب واستماله ایله رؤسانی اله آلمق لازم کاوب بوخصوصده باب عالی ایران میرزالری قدر حکیمانه حرکت ایده‌میوردی .

شانی زاده تاریخنده بیان اولندیغی اوزره دولت علیه ایله ایرانلو بیننده باعث برودت اولان اسبابدن بری دخی بوایدی که بایزید متصرفی میر میراندن بهلول پاشا عزل ایله بایزید سنجاغی اسباب خفیه‌یه بناءً طبراق قلعه وجوهندن ابراهیم اغایه سابق ارضروم والیسنك التزام والتماسی ایله توجیه اولنوب کیفیت بهلول پاشانك مسموعی اولدقده ابراهیم اغانك برادری حسین اغا عجم اکرادی بکلرندن اولدیغی اجلدن بایزیدکبی سرحد معتنا بومقوله کمسنه‌یه تسلیم اولنمق چندان جائز وروا اولمدیغنه بناءً بهلول پاشا صلابت وصداقت یوزنده کورینه‌رك قلعه‌یی اکا تسلیم ایتمك احتمال یوقدر دیو حالا

ارضروم والیسی خسرو پاشایه انها و بوکا دائر اعذار واهیه ایله مشار الیهه تحریرات اسرا ایلدکده ماده‌نك کسب صعوبت ایده‌جکی رونما اوله‌رق لاعلاج لواء مزبور آخره توجیهه محتاج اولمقدن ناشی خسرو پاشا دخی کندو متعلقاتندن عبد الحمید بکه یورتلق واوجاقلق وجهله توجیه وسنهٔ سابقه جمادی الآخره‌سی اواخرنده میر میرانلق رتبه‌سیله دخی تبشیر وتفریح ایتدرمشیدی . بو اثناده مومی الیهی مقرینه اقعاده اقدام ایدوب بهلول پاشایه مضی مامضی مفهومنده رای بیورلدیسی و نصح پندی شامل تحریرات ایله سلحدارینی کوندروب بالتأمین بایزیددن سهولتله اخراجه سعی واهتمام وعبد الحمید پاشایی دخی معیتنه بیك بشیوز سواری وایکی قطعه طوپ ترفیقیله بایزید طرفنه کوندروب عبد الحمید پاشا دخی بایزید خاندانندن اولمغله بودفعه بهلول پاشا عذر و بهانه ایده‌جك برمعنی بوله مامش ایسه‌ده کندوسنك تحریکیله سبکی اکرادی سرکرده‌سی قره‌کلیسا نام محلده عبد الحمید پاشا ایله محاربه‌یه ابتدار ایدوب سلحدار مومی الیه دخی برقطعه اعلام ومحضر ایله اعاده ایدلمش اولدیغنه نظراً بعدازین انفاذ امر عالی سهولتله میسر اولمیه جغندن بحثله تکرار طوپ وعسکر کوندریله‌رك بایزیدك حصر وتضییقنی مصرح امر عالی صدورینه متوقف ایدوکی خصوصاتی شامل اواخر ربیع الاولده ارضروم والیسی طرفندن ورود ایدن تحریرات وذکر اولنان اعلام ومحضر وبهلول پاشانك والیٔ مشار الیهه کوندرمش اولدیغی کاغدی درعلیه‌یه واصل وکیفیته اطلاع عالی حاصل اولدی . وعبد الحمید پاشانك مقرینه اقعادی نه‌کونه تدابیره محتاج ایسه درعقب اجراسنه ابتدار اولنمسی خصوصنه ارادهٔ علیه تعلق ایتمکله کیفیت ارضروم والیسی طرفنه تحریر قیلندی . نهایة الامر عبد الحمید پاشا بایزیده اقعاد وبهلول پاشا ارضرومه جلب وتوقیف اولنمشدر . لکن مقدمجه بایزید توجیه و بعده عزل ایله یرینه ترجیح اولنان مومی الیه ابراهیم اغانك برادری حسین اغا قرنداشنه بالطلب برمعتاد تحصیل مطلب ضمننده اقراض ایتمش اولدیغی مقدار معلوم اغنامی اکراد طائفه‌سندن استقراض ایتمش واغنام مذکوره نقد یرینه بعض محله ویرلمش وصکره‌دن ماده بروجه مذکور برعکس اوله‌رق ارالغه کیتمش ایسه‌ده قیون صاحبلری حسین اغادن واودخی برادری ابراهیم اغادن واول دخی ویرمش اولدیغی محلدن مطالبه‌یه باشلادقده کیف کان وچنین وچنان وادیلریله امرار زمان اولندیغی دخی بر بشقه‌جه سزلدی اولدیغندن قطع نظر بعدالیأس والحرمان اکراد ایرانك طپراق قلعه‌یه هجوم ایله اغنام مرقومه بدلی قلعهٔ مذکوره‌یی یغما واستیلالری کبی برفساد عظیمی مؤدی اولمشدر .

* بیت *

میان خلق ازیك حرف بجا فتنه‌ها خیزد * بلی سرمایهٔ صدخرمن اتش یك شرر دارد

الحاصل حالت افنديڭ طشره لر حقنده ترتيب ايلديكى مقدمات سياسيه عشيرتلر حقنده قضيهٔ مطلوبه نڭ عكسنى منتج اولمقده ايدى . ايرانلولر ايسه حدود اوزرنده كى عشائر وقبائلى جلب ايدرك انلرك واسطه سيله ممالك محروسه يه تعدى ولدى الاشتكا بزم رضامز يوقدر اومقوله اشقيا تأديب اولنمايدر يوللو واهى جوابلره تصدى ايلمكده واكثريا سؤال وجوابه دخى ميدان ويرميوب پيدرپى ايران حجاجنڭ تجريم اولنديغندن بحثله يايغره ايتمكده ايديلر . وفى الواقع مقدما امير الحاج صالح پاشانڭ آدملرى قريم وايران حاجيلرندن بغير حق پاره آلمشلر ايسه ده اوتوز درت سنه سى وقايع صره سنده بيان اولنديغى اوزره آلنان پاره لر صالح پاشا طرفندن بالتحصيل اصحابنه رد ايتديرلمش وصالح پاشا تكدير ايدلمش ايدى . وبرده برمدتدنبرو امور حجه لايقيله باقيله مديغندن ناشى حجاج مسلمينڭ محافظه سى ايچون استخدام اولنان دليل وتفنكچى وحوارى ومغربى طائفه لرى مقوملك ايدرك اسعار عامه يه رعايت ايتميوب حاجيلردن فاحش اجرت الدقلرى جهتله چوغى تخت روان شويله طورسون محفه تدارك ايدن عاجز وقازقلامه تعبير اولنور دوه لرى استكرايه مجبور وبعضاً قافله دن ايرو دوشه رك عربانڭ شر ومضرتلرينه دوچار اولدقلرندن بشقه حوران قطعه سى غايت منبت ومحصولدار اوله رق سوريه نڭ ذخيره انبارى مثابه سنده ايكن اهاليسى صيانت وحمايه اولنماز اولديغى جهتله زراعته سكته كله رك بعضاً شام شريفده قحط وغلا ظهور ايده كلديكندن بونلره دقت واعتنا ايتمك اوزره اشبو اوتوز آلتى سنه سى ربيع الآخرينڭ اون برنجى كونى اجرا اولنان توجيهاتده صاروخان سنجاغى متصرفى صدر سابق درويش محمد پاشايه قدس شريف سنجاغى الحاقيله مع نابلوس شام شريف ايالتى وامير الحاجلق توجيه وحجاج مسلمينڭ بالامن والسلامه كوتوريلوب كتورلمسى وبلاد شامڭ استحصال اسباب اسايش ومعموريتى كندوسنه توصيه وتنبيه اولنمشدر .

الحاصل دولت عليه طريق حجك تأمينه وبالجمله حجاج مسلمينڭ امن واستراحت اوزره ذهاب واياباته اول وآخر همت واقدام وارده ده جزئى برفنالق وقوعنده درعقب تصحيح واصلاحنه دقت واهتمام ايده كلمشدر .

فقط ايرانلو بروقتدنبرو حقوق دوليه خارجنده معاملاته قيام وجزئى برماده يى اعظام ايدر اولديغنه نظراً برمسئله احداثنه فرصت كوزتمكده اولديغى آكلاشلمغله بو اثناده قاعدهٔ احتياطه رعايةً حدود ايرانه سوق اولنمق اوزره طربزونه سكسان قطعه طوپ ولزومى قدر قپاقلو ومهمات وسكز اورطه طوپچى ودرت اورته عربه جى كوندرلمشدر .

* بيت *

اری اليوم يوماً قدتكاثف غيمه * وابراقه فاليوم لاشك ماطر

اول اثناده اسكی شهر متصرفی ووان محافظی اولان میر میراندن صالح پاشایه رتبهٔ وزارت ویرلدی .

بعده ایرانلولر روم اختلالنك ایلروولدیكنی فرصت اتخاذ ایدرك اوست پرده دن دم اورمغه باشلادیلر . شویله‌كه : عباس میرزا طرفندن ارضرومده علی بك نام مأمورینه بوسنه ایران حجاجنك سبق ایدن زجر وتجربه مبنی حجه كیتملری ووانه ذخیره اعطاسی دولتی طرفندن منع اولندیغی خبریله سریعاً ایرانه عودت ایلمسی ایچون امر نامه كلمش ایدوكنی وایرانلولرك بروقتدنبرو حدود دولتعلیه‌یه مغایر عهد وشرط اوله‌رق تجاوز وغصب وغارت ایله الفت ایلمش اولدقلرندن دوستلقلرینه امنیت جائز اولمدیغنی ارضروم والیسی وشرق جانبی سر عسكری خسرو پاشا باب عالی‌یه انها ایتمشدر . انك اوزرینه باب عالیدن دخی اول جوارده بولنان ولات ومتصرفینه ایرانلونك روم فسادی تقریبیله دولتعلیه علیهنه روسیه‌لو ایله متفق اولمق احتمالنی در خاطر ایدرك اكا كوره انتباه اوزره بولنمق لازم كله‌جكی سیاقنده شعبانك اوائلنده تحریرات سامیه كوندرلدی .

ایرانلو ایسه بر منوال مشروح قطع مخابره ایدرك طرف طرف حدود خاقانیه‌یه تجاوز ایدر اولدی . ودولتعلیه یونان غائله‌سیله مشغول ایكن برده ایران محاربه‌سی ظهوره كلدی . وبغداد قولنده ایرانلولر مغلوب اولدیلر ایسه‌ده ارضروم جهتنده آثار غلبه ایرانلو طرفنده رونما اولدی .

شویله‌كه : عباس میرزا ذی الحجه‌نك اون‌ایكیسنده چرخه جیسی حسن خان قاجاری تبریزدن خوی طرفنه سوق ایدوب ارقه سندن كندوسی دخی حركت ایلمشیدی . بغتةً حسن خان كلوب طوپراق قلعه‌یی استیلا ایتدی .

عباس میرزا دخی اردوسیله بغتةً كلوب بایزیدی ضبط ایدیویردی .

ارضرومده موقوف اولان بهلول پاشا اول اثناده فراراً ایله بایزیده وارمش اولدیغندن عباس میرزایه ناچار عرض مطاوعت ایلمكله عباس میرزا بایزید سنجاغنی اكا ویردی . الشكردك محافظه‌سنی دخی عبد الحمید پاشایه حواله ایتدكدن صكره ارضرومه طوغری حركت ایلدی .

(وقايع سنه ١٢٣٧)

بایزیدك بویله بلا مجادله ایرانلو طرفندن ضبط اولنیویرمسی اطرافنه دهشت

ویرمه ایله اول حوالی محافظه سنه مأمور اولان چچن زاده حسن پاشانك عسکری طاغلدی کندوسی دخی ارضرومه طوغری رجعته مجبور اولدی طوپراق قلعه جهتنده هنوز طوپلانمقده اولان عساکر عثمانیه دخی کیرو رجعت ایلدیلر ٠

حیدرانلو عشیرتی دیار بکر طرفنه صاوشمش اولدیغنه مبنی انلرك ارقه سندن حرکت ایدن عساکر کثیرهٔ ایرانیه اوجهتده برچوق محللری تخریب وحیوانات کثیره اغتنام وبرچوق رعایای دولتعلیه‌یی اسیر ایلدیلر ٠

بوصره ده ایرانلولر بتلسی دخی ضبط ایلدیلر ٠ وموش متصرفی سلیم پاشا ایرانلو طرفنه میل ایتمکله عباس میرزا طرفندن کندوسنه رقم یعنی تامینی حاوی بیورلدی کوندرلمش وبرادرینه خانلق پایه‌سی ویرلمشدر ٠ عباس میرزا طرفندن سوق اولنان دیکر برفرقهٔ عسکریه دخی اواسط صفرده ارجیش قلعه‌سنی استیلا ایتمشدر ٠ بعده ایام شتا حلول ایتمکله عباس میرزا اردوسیله تبریزه عودت ایلمشدر ٠

اول اثناده طربزون والیسی بولنان قپودان اسبق صالح پاشانك فقرایه ظلم وتعدی ایتمکده اولدیغی رسیدهٔ سمع عالی اولدیغنه بناءً خلال ربیع الاولده عزل ووزارتی رفع ایله توقاتده اقامته مأمور اولدی ٠

ویرینه ارضروم والیسی خسرو پاشا نصب اولنوب ارضروم ایالتی وشرق جانبی سرعسکرلکی دخی صدر اسبق محمد امین رؤف پاشایه توجیه بیورلدی ٠

وشق اول دفترداری محمد عطاءالله افندی ربیع الاولك یکرمی دردنجی کونی شرق اردوسی دفترداری نصب اولنه‌رق ارضروم جانبنه کوندرلدی ٠ روزنامچهٔ اول قاسی کیسه‌داری مصطفی افندی دخی اول کون اولا طریق خواجکانی‌یه ادخال ایچون رئیس الکتاب اوطه‌سنده خراسانیسی کیدیریلوب بعده حضور اصفیده جاه جلیل دفترداری خلعتی اکساسیله بکام اولدی ٠

واواخر رجبده موصل ایالتی عبد الجلیل زاده‌لردن مراد پاشا زاده عبدالرحمن بکه پارتبهٔ وزارت توجیه ایدلدی ٠

بو اثناده قیصریه وبوزاوق سنجاقلری متصرفی بولنان بور مفتیسی زاده حسین پاشا فجأةً فوت اولمغله بوسنجاقلر دیاربکر والیسی علاءالدین پاشایه بالتوجیه دیاربکر ایالتی دخی بغداد والیسی معیتنه مأمور اولان دیار بکر عسکری باشبوغی میر میراندن کورانلی زاده سید علی پاشایه توجیه بیورلمشدر ٠

موسم بهار حلولنده شرق سرعسکری رؤف پاشا طرفندن جبار زاده محمد جلال الدین پاشا جرخه‌جی نصب اولنوب موش متصرفی سلیم پاشادخی انك معیتنه تعیین ایدلمشیدی ٠ جلال الدین پاشا طوپراق قلعه اوزرینه کاوب قلعه‌یی تحت محاصره‌یه الدی ٠ عباس

میرزا دخی اواخر شعبانده اردوسیله تبریزدن حرکت وخلال رمضانده خوی بلده سنه مواصلت ایدوب اندن جلال الدین پاشا اوزرینه یوریدی . ولدی التقابل غایت شدتلو هجوملر ایتدی . جلال الدین پاشا بدایت امرده انك مهاجماتی دفعه موفق اولدیسه ده عباس میرزا بالجمله ایران عشائرینی جمع ودولتعلیه یه تابع اولان عشائر اکرادك اکثرینی جاب ایلمش اولدیغندن جمعیت کثیره ایله هجوم ایدوب نهایةالامر جلال الدین پاشا فرقه سی منهزم اولمشدر . موش متصرفی سلیم پاشا دخی بروجه بالا ایرانلو طرفنه میل ایتمش اولدیغندن معیتنده بولنان سکز بیك قدر کرد آتلوسی قارغیلرینه طیانه رق سیرجی اولوب جلال الدین پاشایه معاونت ایلمامشلردر . ایشته اوزمان سلیم پاشانك ترتیب جزاسی دولتجه تصمیم اولنه رق فرصتی کوزدلمکده اولوب بش سنه صکره غالب پاشا ارضروم والیسی اولدیغی حالده سلیم پاشایی برتقریبله اله کتوروب اعدام ایلمسنك سبب صحیحی بودر .

غریبدرکه عباس میرزا بروجه بالاطوپراق قلعه دن چرخه جی پاشا فرقه سنی بوزمشیکن فرداسی اردوسنده بر شدتلو قولرا عاتی ظهور ایله ایرانلولر جنازه لرینی دفنه وقت بوله مامشدر . وبوعلت اول حوالیجه هنوز معلوم برشی اولمیوب بغتةً بویله ظهور ایله ایراث دهشت ایدیجك ایران اردوسی تارومار وعباس میرزا رجعته مجبوراولمشدر . بناءً علیه چوق کچمیوب مخابرات مسالمتکارانه یه باشلانمشدر . کله لم بغداد جهتنك احوالنه کرمانشاهان والیسی محمد علی میرزا که شهزادکان ایرانك سنا اکبری ایدی اودخی بغداد جهتنه بغتةً شدتلو هجوملر ایتدیسه ده بغداد والیسی داود پاشا حسن مدافعه یه موفق وغلبه یه مظهر اولدقدن بشقه سلیمانیه متصرفی محمود پاشا اکا عرض مطاوعت ایلمکله کردستان ایشلری دخی کسب حسن صورت ایلمشدر . واکرچه محمود پاشانك عمی عبدالله پاشا محمد علی میرزایه مراجعت ایدوب اودخی عساکرکلیه ایله کرمان شاهاندن حرکت ایله عبدالله پاشایی سلیمانیه متصرفی نصب ایلمش ایسه ده محمد علی میرزا خلال صفرده فوت اولدی ویرینه ایران شاهی طرفندن محمد حسین میرزا نصب اولندی . داود پاشا دخی معیتنه مأمور اولان دیار بکر والیسی علی پاشا ایله محمود پاشایی کوندردی علی پاشا سلیمانیه یه واردی عبدالله پاشا ایله معیتنده کی عساکر ایرانیه یی پریشان ایتدی ومحمود پاشایی سلیمانیه یه اقعاد ایلدی .

بعده سلیمانیه ده شدتلوقولرا ظهور ایدوب عبدالله پاشا دخی عساکر ایرانیه ایله وارد اولیجق محمود پاشا دیار بکره کلدیسه ده ینه کندوسنه چکی دوزن ویره رك سلیمانیه یه عزیمت ایلمشدر . اول اثناده ایسه بوجهتك ایشلری دخی عباس میرزایه حواله اولنمغله انك طرفندن مأمور مخصوص ارسالیله محمود پاشا جلب اولنه رق سلیمانیه ده

ابقا و برادری عثمان بك کوی سنجاغی احاله اولنمسی اوزرینه عبدالله پاشا بغداده
مراجعت ایدوب داودپاشا طرفندن دخی سلیمانیه سنجاغی عبداللهپاشایه توجیه اولنمغله
کردستان ایشی ینه کشمکشده قالدی . انجق بالاده اشعار اولندیغی اوزره ایران
دولتی آرتق صاحه میال اولهرق عباس میرزا ایله شرق جانبی سرعسکری رؤف پاشا
بیننده فتح باب مخابره اولنمشیدی . و برده ایرانلو بروجه بالا نقض عهدایله تجاوزاته
قیام ایتدکده دولتعلیه ایران تجارینی هر یرده کندو تبعهسی کبی حمایه ایتمکده اولوب
حتی درسعادتده بولنان تجار ایرانیهنك حقوقنی محافظه ایچون طریق علمیه کبارندن
قاضی زاده طاهر افندی مولی و ناظر تعیین بیوریلهرق ایران تجارینك اموری شرعله
رؤیت ایدلمکده و بلا خرج اعلام ویرلمکده ایدی .

فقط محاربه سببیله بالضروره امور تجاریهلرینه سکته عارض اولمشیدی . بناءً علیه
ایران شاهنه عرضحال تقدیم ایله دولت عثمانیه طغیان ایدن اشقیای رومك دفعنه طرف
طرف سوق عسکر ایتمکده اولدیغی حالده جهت جامعهٔ اسلامیه ایجابنجه بزم اکاعانهمز
لازم ایکن بلا موجب نقض عهدایله محاربهمز شرعك خلافیدر بوندن بشقه تجارت
یوللری مسدود و ایرانلولرك اسباب تعیشلری مفقود اولدی مع هذا دولت عثمانیه
لازم ماهیتی اولان شفقت اقتضاسنجه اموالمزی کندو تجارینك اموالندن زیاده محافظه
ایله بزی مظهر عنایت بیورمقدهدر دیهرك کندو دولتلرینی صاحه مبرمانه دعوت
ایلمکده ایدیلر دولت علیه ایسه یونان غائلهسیله مشغول اولدیغندن ایران ایشنك برآن
اقدم بتورلمسی مصلحتی ایجابندن ایدی . بناءً علی ذلك چوق کچمیوب طرفیندن
مرخصلر تعیین ایله مکالمهیه مباشرت اولنمشدر . نتیجهسی سنهٔ آتیه وقایعی صرهسنده
بیان اولنور .

* وقایع شتی *

روملرك اختلالی سببیله اهل اسلام زینده جاسوسلر طوتلمقده اولدیغندن بو اثناده
مرور تذکرهسی نظامی وضع اولندی . شویلهکه : فیمابعده استانبولدن براً و بحراً
طشره کیدنلر نوابدن ایسهلر قاضیعسکر تذکرهجیلرندن و اصنافدن ایسهلر کتخدالرندن
و اتباعدن ایسهلر متبوعلرندن و سائری ائمهٔ محلاتدن و رعایا پطریقخانهلرندن اسم
و شهرت و اشکالرینی مبین و کفالتی متضمن ممهور علم و خبر آلوب استانبول محکمهسنه
ابراز ایله اورادن تذکره آلملری و طشرهلردن استانبوله یاخود آخر محله کیدهجك
اولنلر دخی محلی نائبندن تذکره آلملری نظامه ربط اولندی . وکاوب کیدنلری
یوقلامق اوزره کوك چکمجهده و بوستانجی باشی کوپریسنده مأمورلر اقامه اولندی

وبحراً كاوب كيدنلری یوقلاەق اوزره قورشـونلی مخزنده برداڭره یاپیلوب ناظر وكتبه تعيين قيلندی .

سلستره والیسی وطونه جانبی سرعسکری اولان محمد سلیم پاشا کتخداسی اولوب بروجه بالا افلاق سفرنده علکساندری ایپسلانتی اردوسنی پریشان ایدن احمد اغایه ویانیه سرعسکری خورشید پاشا معیتنده بولنان ونونیه متصرفی میرمیران عمرپاشانك یکنی احمدبکه وخورشید پاشا طرفندن نارده قولنه مأمور اولان یاقوەلی مصطفی پاشا زاده سیف الدین بکه محرمك ایکنجی کونی میرمیرانلق رتبەلری احسان بیورلدی .

وبواثناده اجرا اولنان توجیهات عامیەده وقعەنویس بولنان شانی زاده محمد عطاءالله افندی ایله دیکر بعض ذواته دخی مکهٔ مکرمه پایەلری وكچه جی زاده شاعر مشهور محمد عزت ملایه غلطه قضاسی توجیه ایدلدی .

بروجه بالا موره والیسی محمد پاشا ایله بهرام پاشا متوالیا بوزیلەرق ازدینه رجعتلری اوزرینه موره ایچون مستقلا برسرعسکر نصبنه لزوم کوریلەرك مناسبی مجلس وکلاده لدی المذاکره حالت افندی قره برون محافظەسنده بولنان صدراسبق سید علی پاشانك مجرب الاطوار وبین الوزرا مرعی الخاطر اولدیغندن بحثله موره سرعسکرلکنه انی تنسیب ایلمش ایسەده کتخدای صدر عالی احمد ادیب افندی انی رد ایله علی پاشا حرب وضرب اصحابندن اولمدیغی کبی متمول دخی دکلدر چونکه قریب العهدده صدارتدن منفصل ودیون کثیرەیه دوچار اولوب برنمالو منصبەده دخی بولنمدی . سرعسکراولەجق ذات ایسه ذی قدرت اولمق لازم کلەجکندن سرعسکر اولدیغی حالده خورشید پاشایه اولندیغی کبی اکا دخی کلی اعانه اولنمق لازم کلوب اکاده حال حاضر خزینەنك تحملی یوقدر بوتقدیرجه موفق اولەمیوب بیهوده اضاعهٔ اوقات ایدلمش اولور دیەرك اصحاب ثروت ویسـاردن اولان چرمن متصرفی صالح پاشـایی موره سرعسـکرلکنه سوق ایلدیکندن حالت افندی ایله ارەلرنده دیرېجه سوزلر جریان ایلمشدر . وعلی روایة اریب افندی مورەنك دفع اختلالی معتمدان سلطنتدن واقف امور ومدیر مصالح جمهور شکر وشکایتی مثمر ومؤثر برکار شناس ذاتك ید استقلالنه تفویض ایله حاصل اولەبیلوب بویله ارای سقیمه اصحابندن برطاقم ذوانك ایشی دکلدر دیومدلل ومفصـل برتقریر یازوب مقام صدارتدن عتبهٔ علیایه عرض ایتدیردکدەشیوهٔ معهود اقتضاسنجه بوتقریر حالت افندی یەلدی الارائه کارشناس ذاتدن کندوسی قصد اولنمش وصانکه اریب افندی بوصوتله انی استانبولدن چیقاروبده کندوسی استانبولده تفرد داعیەسنده بولنمش فکرینه ذاهب اولەرق بو منصوبه ایله اواریب افندی یی قرب سلطنتدن تبعید ایلمك اوزره اوتقریری تصدیق ایله برابر

ایشته اوایشك اری اریب افندیدر دیو موره جانبنه انك مأمور بیورلمسی امرنده طرف سلطنتی تشویق ایلمشدر .

بناءً علی ذلك محرمك آلتنجی کونی اریب افندی کتخدالقدن عزل ایله سلانیك طرفنه اعزام ویرینه ترسانه امینی سیدا افندی کتخدای صدر عالی وسواری مقابله‌جیسی محمد صالح مخلص افندی ترسانه امینی وسابق بکلکجیء دیوان همایون الحاج صائب ابراهیم افندی سواری مقابله جیسی اولدی . وموره سرعسکرلکی مشارالیه سید علی پاشایه توجیه وکندوسنه سراسره قاپلو ثوب سمور وبر قبضه سیف مرصع ارسال وایکییوز اللی بیك غروش خرجلق احسان ایله سریعاً موره جانبنه عزیمتی امر وتنبیه بیورلدی . واریب افندی‌یه رتبهٔ وزارت ویریله‌رك موره سرعسکری معیتنده استخدام اولنمق اوزره آرقه‌سندن مأموریت امری کوندرلدی .

قره برون محافظه‌سی دخی بیوك دره‌ده اقامت اوزره بولنان خداوندکار والیسی ابراهیم پاشایه حواله ایدلدی .

اسعد افندی دیرکه اریب پاشا تدبیر اشقیاده مستقل اولسه وتزاید نفوذینه دقت اولنسه ایش کورمسی مأمول وبوخصوصه حالت افندی دخی اول صورتله مأمور اولسه انك تسویه‌سی مسلم ارباب عقول ایدی لکن نه کندی کیتدی ونه اریبك رواج مصلحتنه داعیهٔ اغراض ایله همت ایتدی . انتهی .

سید علی پاشا بروجه بالا احسان بیوریلان ایکییوز اللی بیك غروش ایله دائره‌سنی تنظیم ایدوب دلیل وتفنکجی اوله‌رق طقوز یوز قدر سواری ودائره‌سی خلقی ایله قره‌بروندن حرکت واواسط محرمده موره جانبنه عزیمت ایلمشدر .

خزینه‌داری خواجکان دیوان همایوندن مصطفی رشید بك برابر اولوب باهر افندی دخی خدمت کتابت ایله برلکده کیتمشدر . اشبو رشید بك مؤخراً آلتی دفعه صدر اعظم اولان مشهور رشید پاشادر انك ایام صدارتنده باهر افندی دخی داخلیه کتابتنده بولنمشدر . ایشته اسعد افندی تاریخنه مشهودات ومعلوماتی ذیل وعلاوه ایدن باهر افندی بودر .

سید علی پاشا صدارتدن منفصل اولمق حسبیله متحیز برذات ایسه‌ده قدرت مالیه‌سی یوق ایدی عهده‌سنده بولنان تکه وحمید سنجاقلری حاصلاتی اولمق اوزره برقاچ آیده برکره متسلملر طرفندن کوندریلان اون بش یکرمی بیك غروش ایسه ذاتا اداره‌سنه کافی اولمیوب قره‌برون محافظه‌سنده بولندیغی زمان مضایقه چکمکده ایکن بوحاصلات ایله امور سرعسکرینك اداره‌سنه مقتدر اوله‌میه‌جغی درکار ایدی .

محرمك اون سکزنجی کونی یکیچری اغاسی حسن اغا عزل ایله یرینه‌قول کتخداسی حسین اغا یکیچری اغاسی اولدی .

اون برنجی جلدده اشعار اولندیغی اوزره پاشو اسماعیل پاشا استانبولده ایکن بول بول طوغرایوب مدت قلیله ظرفنده تپه‌دلنلی علی پاشانك ازالهء وجودینی تعهد ایدنك عهده‌سنه‌رتبهٔوزارتله‌یانیه ودلونیه‌سنجاقلری‌احسان بیورلمشیکن روم‌سرکرده‌لرینك سوزلرینه الدانه‌رق یانیه اردوسنی مشکلاته دوشورمش اولدیغندن محرمك یکرمی بشنجی کونی عزل ایله قلبه طرفنه کوندرلمش ویانیه سنجاغی سرعسکر خورشید پاشایه ودلونیه سنجاغی اقدمجه عهده‌سنه میرمیرانلق احسان بیوریلان عمر پاشا یکنی احمد پاشایه وترحاله سنجاغی محمود پاشا عهده‌سندن صرف وتحویل ایله اقدمجه انابولی محافظی نصب اولنان علی نامق پاشایه توجیه قیلنمشدر . پاشو پاشا دخی قلبه‌یه کیدرکن اثناء راهده اعدام اولنمشدر .

پاشو پاشا فی‌الاصل یانیه وجوهندن اولوب تپه دلنلی علی پاشا بعض اسبابدن طولایی اندن مستشعر اوله‌رق اکا سوء قصد ایلدیکنی پاشونك احساسی ایله ترحاله متصرفی بولنان ولی پاشایه دخیل دوشمش اودخی آنی کندوسنه کتخدا ایدوب عفوینی پدرندن استدعا ایتمش علی پاشا ایسه انی ظاهراً عفو ایلدیکی حالده بعض وسائط خفیه‌ایله اعدامنه تشبث ایلدیکندن پاشو بك درامه ناظری محمود بکك یانه کیتمشیدی . حالت افندی علی پاشانك علیهنه دوشدیکی صره‌ده ایکیسنی دخی استانبوله جلب ایدوب بعده علی پاشا فرمانلو اولدقده محمود بك عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله ترحاله سنجاغی ودربندات نظارتی توجیه اولندیغی کبی پاشوبکه دخی وزارتله یانیه ودلونیه سنجاقلری احاله اولنمشیدی . سوء تدبیری حسبیله یانیه اردوسنك اغتشاشنه سبب اولدیغندن هنوز علی پاشا یانیه قلعه‌سنده محصور ایکن کندوسی بروجه بالا اعدام اولنمشدر .

صاروخان وآیدین‌سنجاقلری متصرفی بهرام پاشا نفسنه‌بهادر برذات ایسه‌ده ظلمه‌دن اولوب ازدینه وارنجه اثنای راهده اوغرادیغی یرلرده اهالی‌یه پك‌زیاده تعدی‌ایلمش اولدیغی‌حالده لوادیه‌یه طوغری حرکتنده سوء‌تدبیری آثارندن اوله‌رق معیتنده‌کی عسکری حسن اعماله موفق اوله‌میوب پریشان اوله‌رق ازدینه رجعتنده برچوق عساکر اسلامیه‌نك تلفنه‌بادی اولدیغندن اوائل صفرده وزارتی رفعله موجود معیتی اولان عسکری مأموراً موره جانبنده اولان سیواس والیسی وزیر سلیمان‌پاشامعیتنه راغوب کندوسنك لاجل‌الاقامه تکفور طاغنه کله‌سی امر اولنمشیدی . متعاقباً کندوسنك نامزاج اولدیغندن بحثله سرفیجه‌یه عودتنه رخصت بیورلمق استرحامنه دائر عریضه‌سی کلمکله مرفوع الوزاره سرفیجه‌ده اقامتنه رخصت ویرلمشدر . عهده‌سندن منحل اولان صاروخان وآیدین سنجاقلری دخی سیروزی یوسف

پاشایه توجیه بیورلمشدر . بر قاچ آی صکره بهرام پاشا عهده سنه مرعش الحاقیله رقه ایالتی توجیه ایدلمشدر .

چونکه یوسف پاشا اینه بختی وایکی قستل وبادره قلعه‌لرینی محاصره ایدن اشقیایی تدمیر ایلمش وخیلی وقت عسکرینی چاپول طریقیله بسله‌مش ایسه‌ده نهایة الامر نمچه تجارندن ویره‌سی‌یه برمقدار ذخیره اشترا وبرازده اقچه استقراض ایله دردولته پولیچه کشیده ایلدیکنه وواقع اولان مظفریتلرینه دائر تحریرات واشقیادن الدیغی باندیره‌لر وایکیوزچفت قولاق ایله دیوان کاتبی سعید افندی‌یی درسعادته کوندرمشیدی . خیلی مدتدنبرو موره‌دن برخبر کله‌مدیکی جهتله اهل اسلام مکدر ایکن سعیدافندی اوائل صفرده بویله مظفریت خبرلریله کلیجک یوسف پاشانك خدمتی موجب ممنونیت اوله‌رق پولیچه‌سنك بدلی جانب خزینه‌دن تأدیه ومکافاةً کندوسنه بروجه بالا خیلی تمالو ایکی سنجاق توجیه بیورلمشدر .

رئیس الکتاب حامد بك مقدما روسیه ایلچیسیله واقع اولان مکالمه مجلسنده اناطولی طرفنده منازع فیه اولان حدود ایشنی اهون صورتله تسویه ایتمك اوزره سوز ویروب صورت تسویه‌ایسه حالت افندی عندنده‌مقبول اولمدیغی جهتله آنك سوزی کیرو آلمق لازم کلدیکندن روسیه ایلچیسنه مدار کلام قالمامق اوزره صفرك بشنجی کونی حامد بك عزل وسیواسـه نفی اولنه‌رق یرینه‌بیوك تذکره‌جی صادق افندی رئیس الکتاب وکچوك تذکره‌جی صادق افندی بیوك تذکره‌جی وسلحدار کاتبی محمد طیبی افندی کچوك تذکره‌جی وسابقاً کچوك قائمه تذکره جیسی محمد رشـدی افندی سلحدار کاتبی اولمشدر .

ضربخانه ناظری عطاء الله افندیده اثر اقبـال کورینوب اویله مستعد ترقی اولان ذواتك یولنی اورمق ایسه حالت افندینك مسلکی اقتضاسندن اولمغله آنی ممکن مرتبه قرب سلطنتدن تبعید ایلمك وشکایتجیسی چوق بر ایش ایله اشغال ایدوبده طبیعتله نظر اعتباردن دوشورملك اوزره رجبك یدنجی کونی دفتردار یوسف افندی ایله بجایش مأموریتلرینی اجرا ایتدردی . مهمـات ناظری صالح فانی افندی علت دماغیه‌یه مبتلا اولدیغندن اودخی بوصره‌ده عزل ایله یرینه اسبق بیوك تذکره‌جی سلیمان افندی مهمات ناظری نصب ایدلمشدر .

کسندیره وآینوروز نیم جزیره‌لری اشقیاسنك قهر وتدمیرینه مأمور اولان وزیر محمد پاشا عهده سنه سلانیك وقواله سنجاقلری بالتوجیه انك عهده سنده بولنان نیکده وبکشهری وقیرشهری سنجاقلری دخی بروجه بالا اقدمجه سلانیك طرفنه کوندرلمش اولان احمد اریب پاشا عهده‌سنه توجیه ایله اول طرفده تدارك ایده‌بیلدیکی عسکرله

موره سرعسکری معیتنه کیتمسی لازم کله‌جکی ومنحل وقوعنده شانته شایان منصبله بکام بیوریله‌جغی کندوسنه اشعار قیلندی .
اسقا کیه‌ده ظهور ایدن اختلال کیتدکجه توسع ایتمکده اولدیغندن خانیه محافظی وزیر لطف الله پاشانك دائره‌سی خلقیله کتخداسی واروب لدی المحاربه اشقیایه غلبه ایتمش اولدقلری خبری اقدمجه درسعادته وارد اولمش ایدی . اشقیا ایسه متعاقباً تکثیر جمعیت ایدرك خانیه ورسمو طرفلرینی تضییقه قیام ایتدکلرندن قندیه محافظی وزیر شریف پاشا قپوسی خلقی و یرلو یکیچریلری ایله بالنفس رسمویه واروب رسمو محافظی میرمیران هاشم عثمان پاشا ایله برلکده عصات اوزرینه هجوم واقتحام ایله جمعیتلرینی پریشان ایدرك انلردن الدیغی برچوق بیراق وکله وقولاقلاری استانبوله کوندرمکله اواسط صفرده لدی الوصول کندوسنه سراسره قاپلو سمور کورك ایله کرید سرعسکرلکی احسان بیورلمشدر .
اسبق دیوان همایون ترجمانی قالیماکی زاده یانقو و یارنجیسی استفناکی وباش چوقداری یورکی که مقدما قیصریه‌یه نفی اولنمشلر ایدی بونلرك روم فسادنده مدخللری اولدیغی اکلاشلمغله اوچی دخی قیصریه‌ده اعدام اولنه‌رق سرمقطوعلری اواسط صفرده استانبوله ورودنده باب همایون پیشکاهنده تشهیر ایدلدی . قپودان دریا عبدالله پاشا اصحاب شجاعتدن برذات ایسه‌ده فنون بحریه‌یه واقف اولمدیغی جهتله صفرك اون طقوزنجی کونی عزل اولنه‌رق رتبهٔ وزارتله دریا قپودانلغی وجزائر ایالتی قپودانهٔ همایون قپودانی اصوج زاده علی بکه وآقدکز بوغازی محافظلغی وبیغاسنجاغی قره‌حصار صاحب سنجاغی متصرفی اولوب بکقوزده خیمه‌نشین محافظه اولان دارنده‌لی وزیر سید حسن رضا پاشایه وقره حصارصاحب سنجاغی مشارالیه عبدالله پاشایه ودونمای همایون ایله لدی الاقتضا قره‌یه اخراج اولنه‌جق عسکره قوماندە ایتمك اوزره دونمای همایونك قره عسکری سرعسکرلکی دخی سابق آقدکز بوغازی محافظی محمد پاشایه توجیه بیورلدی .
یانیه‌ده محصور اولان تپه دلنلی علی پاشانك یانندن فرار ایتمش اولان زوقه زاده محمود بکه صفرك یکرمی دردنجی کونی رتبهٔ میرمیرانی ویرلدی .
بوانناده دونمای همایون سفائنندن اوچ قطعه فرقتین و برقطعه بریق و برقطعه اسقونه وآلتی قطعه جزائر واون ایکی قطعه مصر تکنه‌لری ایله ردوسه کلمش اولان تونس وطرابلس کمیلری اوزرینه اسبق قپودانه خلیل بك باشبوغ تعیین اولنوب دونمای همایون قره عسکری سرعسکری اولان محمد پاشانی تدارك ایتمش واتمکده بولنمش اولدیغی عسکری ومقدار کافی طوپ ومهماتی ایله برابر الەرق موسم شتا دییوب

همان موره‌یه عزیمت ومتون ساحلنه اخراج ایلمسی وبادره محافظی سیروزی یوسف پاشا ایله بالمخابره اشقیانك قهر وتنکیلنه بالاتحاد غیرت اولنمسی امر واشعار اولنمشدر .
اناطولی صدارتی پایه‌لولرندن نقیب الاشراف محمدصدیق افندی بعض وکلایه نصیحت یوزندن اعتراض ایدر اولدیغندن عزل ومرزیفونه نفی ایله یرینه ربیع الاولك اوتجی کونی سابقا استانبول قاضیسی ابوالخیر افندی نقیب الاشراف اولدی .
مدرسیندن کرجی احمد افندی فاتح جامع شریفنده تصدی ایلدیکی تفسیر بیضاوی وطریقت محمدیه درسلرنده وظیفه‌سندن خارج تدابیردولته اعتراض ایله تشتت قلوبه مؤدی سوزلر تفوهنه اجتسار ایده کلدیکندن لاجل الاصلاح اشارت علیه ایله اواخر صفرده برکی‌یه نفی اولندی .
ویوم نفینده وافر طلبه یکی جامعده اجتماع ایله کویا اعاده‌سی ضمننده شیخ الاسلام افندی‌یه عرضحال ویرمك صددنده بولنوب بویله نازك وقتده اویله جمعیت ایسه موجب شماتت اعدا اوله‌جق حالاتدن اولمسیله درس وکیلی اکمکجی‌زاده احمد افندی ودیکر بعض اساتذه ارسال ایله نصیحت ایتدیریله‌رك جمعیتلری طاغیدلمشدر .
اسعد افندی دیرکه عارفان بالله حضراتنك کتب اخلاقده بیان بیوردقلری اوزره اهل اسلامه بتخصیص علمای اعلامه واجب اولان حقد وحسد وتکبر وعداوت وریا وسمعه وانانیت وبومقوله اخلاق رذیله‌دن بالکلیه مجانبت برله دائما عیوب نفسلرینی تحریله مشغول اولوب (ولاتجسسوا) نص جلیلنه امتثال ایدرك خلقك معایبنی تجسس ایتمامکدر . رجم علی الغیب اوله‌رق معلومی اولمیان نسنه‌لره توهم مجرد ایله دخل واعتراض شویله طورسون بخصوصه برکیمسه‌نك معایبنه بلاتجسس یقین درجه‌سنده مطلع اولسه بیله ینه مأمور به اولان حسن ظن ایله قابل اولدیغی مرتبه تأویل ایدوب سوء ظن اثمنده بولنمامقدر . اخلاق الهیه ایله متخلق وسنت سنیه‌یه متبع اولان علما درس ووعظلرنده امر بالمعروف ونهی عن المنکر فریضه‌سنی کرك وجاها وکرك غیابا قاعدهٔ کلیه ایله برکمسنه شویله برنسنه ایشلسه انك جزاسی بودر دیو تقریر ایدوب فلان شویله ایتمش بویله قیلمش دیو تعیین شخص ایتمز . سیاق قرآن عظیم وداب نبی کریم علیه الصلاة والتسلیم دخی بویله‌در . فماریاپیشه وتدلیس اندیشه اولان نادانلر صاف طینتانك عکسنه معامله ایدوب کسب شهرت وجر منفعت ایچون تعیین اسم وشخص ایله دهان طعنی باز وکندی کبی بی مغز اولان عوام ناس بیننده حق کویلك ایله تحصیل امتیاز ایدر . ایشته آحاد مؤمنینی تنقیص وطعن اثم عظیم ایکن (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) نظم جلیلی موجبنجه اطاعت امری فرض اولان اولی الامره طعن وتشنیع نه مرتبه‌ده سوء صنیع اولور .

مفسرين عظامك بياني اوزره اولى الامرك امر دينده وتدبير مملكتده امر واجرا ايتديكى نسنه نافعميدر دكلميدر بيلنمسه دخى ينه اطاعت واجب اولور زيرا فرضيت طاعت نص قاطع ايله ثابتدر نافعميدر دكلميدر ديو رأى متردد قاطعه معارض اولهماز والحاصل طلبهٔ علم وعرفانك يكسوار ميدانى الامام الهمام الشيخ عبدالرحمن الشعرانى قدس سره حضرتلرينك عهود نام كتاب فيوضات انسجامنده تحرير بيوردقلرى اوزره سركارده بولنانلرك امورلرينه آكلامز طعن اولنميوب همان ذنوب وعصيانه ندامت واستغفار ايله سايه سنده ازهر جهت استراحت وفوق مايتصور نائل انواع نعمت اولديغمز پادشاه اسلام ايده الله الملك العلام حضرتلرينك وسائر وكلانك توفيق وسلامت وتأييد ونصرتلرينه دعا وذكر بالخير ايله ثنا ايتمك جملهيه واجبهٔ ذمتدر . اللهم حفظنا من شرور انفسنا ومن هفوات السنتنا . انتهى .

سراطباى شهر يارى وصدر اناطولى بهجت افندى سايه سنده حكيم باشى اولمشيكن كرك كندوسى وكرك برادرى عبدالحق افندى خوش صحبت ومجلس آرا ذاتلر اوله رق هر نصلسه اثناى مصاحبتده طيانه ميوب حالت افندى حقنده آغزلرندن سوز قاچرمش اولدقلرندن ايكيسى دخى اوائل ربيع الاخرده كشانه نفى اولنديلر . اناطولى صدارتى تاتارجق عبدالله افندى زاده احمد رشيد افندىيه وحكيم باشيلق كبار مدرسيندن طبيب بندركلى زاده محمد سعيد افندىيه توجيه اولنمشدر .

قوش اطه سى محافظه سنده بولنان مرعشلى قلندر پاشا بو اثناده وفات ايتمكله بروسهده اقامته مأمور اولان سابقا سلانيك متصرفى مصطفى رشيد پاشايه ابقاى وزارتيله قوش اطه سى تفويض قيلندى .

ربيع الآخرك يكرمى بشنجى كونى يانيه سنجاغى خورشيد پاشا معيتنده بولنان ميرميراندن عمرو يريون پاشايه پايهٔ وزارت توجيه بيورلدى .

ينه ربيع الاخرك يكرمى يدنجى كونى نشانجيلق حالت افندىيه بالتوجيه جانب افندى دخى چاوشباشى نصب وتعيين بيورلدى . حالت افندى جانب افنديك خصم جانى ايكن تعجب اولنوركه انك برچاره سنى بولوبده برطرفه دفع ايده مدى اره صره انى عزل ايتديرر اوده دونر طولاشور ينه برايشه صوقولور ايدى . اول وقته يتشمش اولان ذواتدن استماع اولنديغنه كوره ذات شاهانه بعض خصوصات مهمهده جانب افنديك دخى محرمانه رأينى صورار ايمش . حالت افنديك بربر باشى ايله واقع اولان مخابرات خفيه سنه نظراً جانب افنديك دخى مابين همايون ايله خفى مخابره سى وار ايمش لكن مخابره سنه دائر المزه بركاغد كچمدى .

ترسانهٔ عامره حوضنده دردست انشا اولان قالیون همایون اکمال اولنمغله جمادی الاولانك اون آلتنجی سبت کونی وقت مختارده دریایه ایندیرلدی .

وماه مرقومك یکرمی بشنده ترسانه امینی صالح مخلص افندی عزل ایله یرینه طوپخانه ناظری سعید افندی نصب اولنوب طوپخانه نظارتی کمرك امینی قپوجی باشیلردن تکفور طاغلی احمد اغایه وکمرك اماتی یکیجه‌لی احمد پاشا دامادی خواجکان دیوان همایوندن محمد بکه احاله ایدلدی . وماه مرقومك سلخنده یکیچری اغاسی حسین اغا عزل ایله یرینه بغدان جانبنده بولنان قول کتخداسی عثمان اغانك وکیلی زغرجی باشی عثمان اغا یکیچری اغاسی اولدی . قول کتخداسی عثمان اغا عهده سنه دخی میر میرانلق رتبه‌سی احسان بیوریلوب بغدان چرخه جیسی اولان اسکی شهر نام دیکر سلطان اوکی سنجاغی متصرفی اولان وزیر صالح پاشا فوت اولمغله انك یرینه اشبو عثمان پاشا باشبوغ نصب وعهده سنه اسکیشهر سنجاغی توجیه اولنمشدر .

جمادی‌الاولانك یکرمی آلتنجی صالی کونی معتاد اوزره دیوان عالی تنظیم و (رجج) مواجبی اخراج ایله اصحاب رواتبه تقسیم وتسلیم اولندی ودیواندن صکره ساعت یدیده ایکن صلب پاك شهریاریدن محمد نام شهزاده دنیایه کلدی .

شام والیسی وامیر الحاج اولان صدر اسبق درویش پاشا معیتنده مستخدم قپوجی باشیلردن الحاج ابراهیم اغایه خلال شعبانده رتبهٔ میر میرانی ویرلدی .

ینه اول اثناده اجرا اولنان بعض توجیهاتده اسم بی مسما قیلندن اولان موره ایالتی موره سرعسکری سید علی پاشایه وتکه وحمید سنجاقلری دخی سابقا موره والیسی محمد پاشایه توجیه اولنمشدر .

وصوفیه محافظی بولنان قائممقام اسبق محمد رشدی پاشا بو اثناده حتف انفه وفات ایتمکله صوفیه محافظلغی ایچ ایل سنجاغی متصرفی سلیم سری پاشایه احاله اولنوب رشدی پاشادن منحل اولان انقره وکانغری سنجاقلری دخی کماکان متسلملر ایله اداره اولنمق اوزره بروجه بالا دونمای همایون قره عسکری سرعسکری اوله‌رق موره جانبنه مأمور اولان محمد پاشایه توجیه قلنمشدر .

جلد ثامنده بیان اولندیغی اوزره رشدی پاشا قائممقام صدر عالی اولدقده اصنافك احوالنه دقت واعتنا وباغچه قپوسی خارجنده دارالندوهٔ اراذل اولان اوطه‌لری هدم ایله یرلرینه برجامع شریف انشا ایتمکله انظار ناسده مقبول اولمشیدی . وذاتاً معارفندان وزرادن اولدیغی حالده طریقت نقشبندیه‌یه سالك اوله‌رق سادات صوفیه‌یه ابراز محبت ایلر برذات درویش سیرت ایدی . فقط طمع وارتکابنه دائر حقنده

سوزلر سویلنوردی . سنهٔ سابقه وقایعی صره سنده بیان اولندیغی اوزره کوتاهیه
والی قائممقامی بولنان خسرو پاشا خزینه داری رشید پاشا کوتاهیه‌ده بولنان ولی پاشایی
عربده سزجه اعدام ایله امر عالی‌یی اجرا ایدوب رشدی پاشا دخی انقره ده مختار
پاشانك ایشنی بتوریویرمك ممکن ایکن عن قصد خانه سنه عسکر ایله هجوم ایدرك
غوغا چیقاروب ومختار پاشانك مرصعات ونقودندن چوغنی آشیروب اثنای قتالده
ضایع اولدی دیو انهاایلدیکی شایع اولمشیدی . حتی صوفیده‌ده ایکن کندوسنه اشیای
مکتومه‌نك اسامیسیله استردادینی حاوی خط همایون وارد اولمغله کدرندن منزول
اوله‌رق وفاتنده بواشیا ترکه سنده ظهور ایتمشدر (تجاوز الله عن سیأته) دیو اسعد
افندی تاریخنده محرردر . کله‌لم موره ویانیه طرفلرینك احوالنه .

* موره سرعسکرینك احوالی وموره ویانیه طرفلرینك بعض وقایعی *

بروجه بالا موره سرعسکری نصب اولنان صدر اسبق سید علی پاشا خلال محرمده
قره بروندن حرکت ایله یمین ویسارندن عسکر چیقارمق اوزره بیورلدیلر نشر
ومقدم مباشرلر اعزام ایلمش ایسه‌ده بوندن اقدم اعیانلر معیتیله یانیه اوردوسنه
وموره والیسی محمد پاشا معیتنه وبعض سواحلك محافظه سنه بالدفعات عسکر سوق
اولنمش ایدوکندن الحالة هذه الی سلاح طوتار وایشه یارار آدم قالمیوب کیدنلرك
کیمی شهید وکیمی مجروح وکیمی خسته اوله‌رق کیرو کله‌مامش وویرکولرك اغرلغی
ومرور وعبورك کثرتی جهتیله اهالیده قدرت مالیه دخی قالمامش اولدیغی جوابلری
ویرلدیکندن علی پاشا اوغرادیغی قضالرده بر رکیجه بیتوتت ومجانایم ویه‌جکه
قناعت وسائر وزرا کبی آقچه وبوغچه وخدمت مباشریه وعوائد سائره اخذندن
مجانبت ایدرك موجود معیتی اولان دلیل وتفنکچی وبراوزطه سواری طوبجیسی
ایله یکیشهر فناره واردقده سابق ولاحق ترحاله متصرفلری علی نامق ودرامه‌لی
محمود پاشالر ویکیشهر دفترداری بولنان رئیس الکتاب اسبق عارف افندی ایله
لدی‌المذاکره ازدین اردوکاهنه هنوز نزل امینی وقصاب باشی تعیین اولنمامش
ایدوکندن بوحال ایله ازدینه واردقده تعیینات عسکریه نك اداره سنده صعوبت
چکیله جکنه مبنی یکرمی بیك کیله املاك همایون چفتلکاتندن ویکرمی بیك کیله
ملتزمین طاقمندن رائج وقت اوزره ذخیره ترتیبنه قرار ویریله‌رك کیفیت علی پاشا
طرفندن باب عالی‌یه انها ونزل امینی وقصاب باشی تعیین وتدارك اولنه‌جق عسکرك
علوفه‌لرینه محسوباً برمقدار اقچه ارسال بیورلمسی استدعا اولنمشدر . وعلی پاشامستقل
سرعسکر ایسه‌ده اول حوالیده یانیه سرعسکری خورشیدپاشانك نفوذی زیاده ایدی

﴿ وخورشید ﴾

وخورشید پاشانك ظاهراً قپوکتخداسی حالت افندینك مهرداری سعید محب افندی ایسه‌ده حقیقت حالده هر ایشی حالت افندی التزام ایدوب خورشید پاشا دخی انك اشارتیله حرکت ایلمکده ایدی .

بناءً علیه سید علی پاشا بروجه بالا باب عالی‌یه عریضه تقدیم ایلدیکی کبی خورشیدپاشایه دخی تحریرات مخصوصه ایله بیان حال ایدرك معاونتنی رجا ایتمشیدی . باب عالیدن آقچه ونزل امینی خصوصلرینك اجابته باقیله‌جغی بولنده اوستی اورتیلو جوابنامهٔ سامی کلمشدر . خورشید پاشا ایسه اول حوالی‌یه مستقل برسرعسکر تعییننده‌ن ناخوشنود اوله‌رق علی پاشانی استرقاب ایتمکله معاونت شویله طورسون ایشلرنجه تصعیبات کوسترمك وانی نظر دولتدن دوشورملك اسبابنه تشبث ایتمشدر . حتی موره والیسی محمد پاشا علی پاشا معیتنه مأمور ایکن براز مدت استراحت ایلملك بهانه‌سیله خورشید پاشا انی یانیه اردوسنه دعوت ایلمشیدی . محمد پاشا اکرچه لوادیه طرفنده موفق اوله‌مامش ایسه‌ده معلومات محاربه‌سی اولمق حسبیله علی پاشا موقتا اولسون انك کندو معیتنده بولنمسنی ایستردی . علی پاشا یکرمی کون قدر یکیشهرده اقامتدن صکره درامه‌لی محمود پاشایی بالاستصحاب ازدینه کیدرکن چتالجه مرحله‌سنده محمد پاشایه تصادف ایلمشدر وسیاق احواله نظراً کندوسنه خورشید پاشا طرفندن معاونت اولنمیه‌جغنی آکلامشدر . بعده علی پاشا محمود پاشا ایله ازدینه وارمشلر . سیواس والیسی وزیر سلیمان پاشا ومیرمیراندن اسبق آقدکز بوغازی محافظی علی شفیق وچورم متصرفی شاهین علی وصدر اسبق لاز احمد پاشا یکنی ممش وبهرام پاشا کتخداسی محمد پاشالر ایله طواسلی عثمان اغایی اوراده بولمشلر . احمد اریب پاشا دخی سلانیکده دائره‌سنی تنظیم ایدرك یتمش سکسان قدر توابعیله چندروز مرورنده ازدینه کلمشدر . محمودپاشا اصحاب اقتداردن اوله‌رق باشنده برازغابه‌لکی وار ایسه‌ده اول اثناده منصبسز اولدیغنه مبنی بالطبع دها زیاده عسکر بسلیه‌مزدی سلیمان پاشا عهده‌سنده سیواس ایالتی وار ایسه‌ده منصبی حاصلاتنك چوغی متسلم وقپوکتخداسی الارنده قالوب کندوسنه ارسال اولنان مبالغ جزئیه ایله انجق کندو دائره‌سی خلقنی اداره ایده بیلوب زیاده عسکر اداره‌سندن عاجز اولمغله یاننده بردلیل باشی ایله اللی آلتمش نفر دلیل عسکرندن بشقه عسکر یوق ایدی . میرمیرانلرك دائره‌لری ایسه اوچر بشر اتباعدن عبارت اوله‌رق کندولرینی اداره‌دن عاجز ایدیلر .

ایشته موره سرعسکری سید علی پاشانك اردوسی بوندن عبارت ایدی .

سوزه کلنجه ازدینه‌ده بوقدر وزرای عظام ومیرمیران کرام ومأمورین بنام وار بیهوده اوتوروب بر ایش کورمیورلر دیو آره صره باب عالیدن توبیخنامه‌لر یازیلوردی . لکن بونلرك نه حالده اولدیغنی تحقیقه تنزل اولنمازدی .

سرعسکر علی پاشا اردو اداره ایده بیلمك شویله طورسون ازدینه ورودینك هفته‌سنده وکیلخرجی مطبخی قپایوب جواب ویرمش پاشاده ایسه برآقچه اولمدیغی معلوم اولدیغندن کتخداسیله خزینه‌داری رشید بك کندو کیسه‌لرندن اوله‌رق وکیلخرجه علی الحساب برایکی یوز غروش اعطا ایله دائره‌نك صوماتی چیقمغه باشلامشدر . صانکه بواردو موره‌یی تسخیر وقلعه‌لرده محصور اولان مسلمینی تخلیص ایده‌جك ایدی . حالبوکه موره‌ده‌کی قلعه‌لرك اکثری ذخیره‌سزلکدن دشمنه تسلیم اولندقلرندن بشقه مقر ایالت اولان طراپولیچه دخی اولجه اشقیاالنه کچمشیدی .

چونکه جلد حادی عشرده بیان اولندیغی اوزره موره والیسی محمد پاشانك کتخداسی مصطفی بك اوچ بیك بوقدر عسکرله کچن اوتوز آلتی سنه‌سی شعبانی اوائلنده طراپولیچه‌یه داخل اولدقدن صکره اشقیا هر طرفدن شهری احاطه ایله قوش اوچورماز اولدیلر ابتدای محاصره‌دن بش آی مروراندن صکره طراپولیچه دست اشقیایه کرفتار اولمشدر .

شویله‌که : دور اسبقده موره والیسی بولنان صالله باش احمد پاشا شهرك اطرافنه سور بنا ایتمش اولدیغندن بوراسی اهل اسلامه برتحصنکاه ایدی . فقط ساحلدن بعید اولمغله بورایه ذخیره جلبی مشکل ایدی .

واکرچه اهالیسی بشبیك قدر نفوس اولوب سرکرده الماس اغا معیتیله ایکی بیك قدر آرناود عسکری دخی موجود اولدقدن بشقه جوار قصبه وقری اهالیسی بورایه التجا ایتمش وبالاده بیان اولندیغی اوزره محمد پاشا کتخداسی مصطفی بك دخی اپچه عسکرله بورایه کلمش اولدیغندن خلیجه غلبه‌لك اوله‌رق اون ایکی بیکدن زیاده الی سلاح طوتار آدم وار ایدی . لکن مومی‌الیه مصطفی بك ایله خورشید پاشا کتخداسی صالح اغا بیننده رونما اولان نفسانیت عسکری واهالی‌یه سرایت ایدرك مملکت ایچنه برعظیم تفرقه دوشمشیدی . وبوجهتله مصطفی بك هرنه طرفه حرکت ایلدیسه خائبا وخاسرا عودت ایلدیکندن عسکره یأس وفتور کلمشیدی .

بناءً علی ذلك طراپولیچه وجوهی وموره ایالتی ارکانندن اوراده بولنان بادره‌لی مصطفی بك وکوردوسلی کامل بك وسائری عقد انجمن مشورت ایلدکلرنده کرك خورشید پاشا حرملرینی وکرك سائر نسوان وصبیانی اورته‌یه آله‌رق ومذکور ارناود عسکریله مملکتك دلی قانلولری میمنه ومیسره جنك ایدرك ساحل دریاده بولنان وپروزه‌یه سمت اولان بادره‌یه ویاخود کذلك ساحلده بولنان وطراپولیچه‌یه اون ایکی ساعت مسافه‌سی اولان انابولی‌یه کوتورمکه قرار ویرمشلر ایسه‌ده والی قائممقامی بولنان صالح اغا خورشید پاشا طرفندن امداد کله‌جك شویله اوله‌جق

(بویله)

بویله کیده جك دیه رك بوقرارك اجراسنه مانع اولمشیدی . حالبوکه ذخیره تو کنمش
یه جك برشی قالمامش اولدیغندن بعض شجعان اره صره قلعه دن خروج وحرب
ایدرك واشقیانك مأکولاتندن براز شی چاپه رق سد رمق ایدرلردی . لکن
هرچیقشده اوچر بشر شهید ویرمکله شجعانك عددی آزالمقده واهل اسلامه یأس
وفتور کلمکده ایدی . بر وجه بالا خارج قصبه وقریه لردن کلوبده طراپولیچه ده
بارنمش اولان اهل اسلامك اکثری بوحالاره باقوب مأیوس اولمغله خفیاً رؤسای
اشقیا ایله مخابره وممالکتلرنده اسکان اولنمق اوزره مقاوله ایدرك خفی وجلی طاقم
طاقم مملکتلری جانبنه کیدر اولدیلر . اشقیا ایسه آنلری اغفال ویانلرینه بر
مقدار آدم بالترفیق مملکتلری جانبنه اعزام ایله برابر برطرفدن دخی ترتیب ایلدکلری
اشقیا آنلری بر محلده باصوب کندولرینی اعدام واولاد وعیالارین اسیر ایتمکده
وبوبیچاره لر بربرندن بیخبر اوله رق محو اولوب کیتمکده ایدیلر .
بو جهتله طراپولیچه ده اهل اسلامك عددی آزالمقده وذخیره مضایقه سی ایسه
کوندن کونه چوغالمقده اولدیغندن طراپولیچه وجوهی واوراده بولنان ارکان
ایالت ناچار قالوب رؤسای اشقیا ایله بالمخابره بر مقدار اموال واشیالری ایله
غستون ایسکله سنه واورادن ارناوداق سواحلنه نقل وایصال اولنمق اوزره مقاوله
ایتمش اولدقلرندن اهل اسلام بو وجهله نقل وحرکت ایلمك اوزره حاضرلانمقده
ایکن ارناود عسکری سرکرده سی مرقوم الماس دخی سلاحلریله سمت سلامته
چیقمق اوزره رؤسای اشقیا ایله کیزلوجه مخابره ومقاوله ایتمش اولدیغندن مقاوله لری
وجهله اشبو اوتوزیدی سنه سی محرمنك یوم ماتم اولان اونبجی جمعه کوننك
کیجه سی ارناودلر قلعه قپولرینی کشاد ایله طیشارو چیقمقده اولدقلری حالده
برطرفدن دخی اشقیا دخول واهالی اوزرینه هجوم واقتحام ایلدیلر . بیچاره اهالیٔ
مسلمه نه یاپه جقلرینی بیلمیوب چاره سز مدافعه یه قیام ایله کیمی زقاقلرده شهید
اولدی وکیمی خانه لرنده قپانوب قالدی اوچیوز قدر اهل اسلام دخی دکرمن
تپه سنده واقع بیوك طابیه یه کیروب تحصن ایتدیلر .
بوحال پرملال اوچ کون ممتد اولوب بو مدت ظرفنده اشقیای یونانیه اهل اسلام
حقنده اویله وحشیانه معامله لر اجرا ایتدیلرکه ذکری باعث الم درون اولور .
نهایت بعض رؤسای اشقیانك تعهدلریله طابیه وخانه لرده بولنان قرق بوقدر بیك
ذکور واناث اهل اسلام بالاستیمان تسلیم اولدقلرنده اشقیا طرفندن جمله سی
روم ایلی جانبنه چیقاریله جغی وعدیله صورت تسلیت کوسترلمشیکن ایچلرندن خلاص
بولان پك نادر اولوب اکثری بر صورت وحشیانه ده اتلاف اولنمشلردر .

هله وجوه بلده وارکان ایالتدن کمسنه قالمیوب یالکز الغرض کوردوس اعیانی کامل
بك ایله قرونلی احمد بك برحیات براغامشلر ایدی .

اشقیای یونانیه دیریلر حقنده اجرا ایتدکاری معاملات وحشیانه ایله تشفیٔ صدر
ایده میوب اهل اسلام مزارلغنی حفر ایله اولولری اخراج واحراق بالنار ایتمشلردر .
الحاصل مقر ایالت اولان طراپولیچه اهالیسنك اکثری بویله مظلوم ومغدور اوله رق
محو اولوب کیتمشلردر . بونلر حقنده یوسف بك دیرکه اشبو اهالی نهایت
درجه عیش وعشرت وکمال فسق وفجوره مباشرت ایله جمیع فواحش ومنهیات
عندلرنده مباح منزله سنه وارمقله مظهر عقوبات سبحانی اولدیلر دیسم جائزدر .
زیرا هوا وهوسلرینه تبعیت ایله کیمی مست لایعقل وکیمی نفاق ونفسانیته مائل
اولمغله وقتیله ذخائر ولوازمات سائره تدارکنه عدم تقیدلرندن ماعدا عسکری واهالی
بینلرنده مستلزم هزیمت اولان شقاق کون بکون تزاید بولمده ایدی . انتهی .

مانیه باشبوغنك رهن اوله رق طراپولیچه ده بولنان اوغلنك رای ویرمسی اوزرینه
خورشید پاشا ومحمد پاشا حرملرینك وقائممقام صالح اغا وباشبوغ مصطفی بك وموره
قلاعی بنا امینی یوسف اغا که جمعاً ذکور واناث طقسان یدی نفره قوری جانلریله
امان ویرلمش اولدیغندن بونلر درت آی قدر اشقیا النده اسیر قالوب نهایت انکلیز
قونسلوسی واسطه سیله خورشید پاشا طرفندن اوچیوز نفر اسیر وایکی بیك درتیوز
کیسه اقچه ایله مبادله وبادره یه نقل وبرانکلیز سفینه سنه ارکاب وپروزه یه اخراج ایله
یانیه اردوکاهنه کتورلدیلر . اولوقت هنوز تپه دلنلی غائله سی برطرف اولمامشیدی .

اشقیا سالف الذکر کامل بکی طراپولیچه دن الوب کوردوسه کتوره رك قارشودن
والده سنه ارائه وقلعه قاپوسنی آچماز ایسه‌ك اوغلکی پاره پاره ایدرز دیو اخافه ایتملریله
بیچاره خاتون اوغلنك سلامتی ایچون قلعه‌یی تسلیمه مجبور اوله رق بوصورتله کوردوس
قلعه سی دخی اشقیا النه کچمش ایدی .

موره سرعسکری علی پاشا ایسه بروجه بالا برطرفه حرکت شویله طورسون ازدین
موقعنك محافظه سنه اقتداری اولمدیغندن برمقدار عسکر تحریرینه لزوم کورینوب
حالبوکه بهرام پاشا ایله محمد پاشادن قالمه برخیلی قپوسز ارناود بلوکباشیلری اولدیغندن
وبرطرفدن دخی کلمکده بولندیغندن درحال تعداد وموجودلرینه کوره خرج
تذکره سی اعطا اولنه رق اون کون ظرفنده اون بیکدن زیاده عسکر تحریر
واولوقتك حکمنجه شهریه هرنفره اوتوز وبیراقدارلرینه قرقر غروش علوفه
وبلوکباشیلرینه بشر نفر علوفه سیله برر چفت نان عزیز وبرازده لحم تعیینی ویرلمك
لازم کلور ایسه‌ده نزل امینی وقصاب باشی اولمدیغندن یالکز نان عزیز تعیینی ویریلوب

لحم تعيينی بدله ربط ایله ایلروده علوفه ایله برابر ویرلمك اوزره تراكم ایتمكده اولدیغی باب عالی یه انها اولنمشیدی وسر عسكر پاشا اموری عسكریه یه واقف اولمدیغندن هر نفره اون كونلك تعیینات ویریلوبده همان حركت وفوندانه دربندینی كشاد ایله موره یه وارمق عزمنده اوله رق بو ترتیبی باب عالی یه دخی عرض ایلمش ایدوكندن صورت اجراسنی مذاكره ایتمك اوزره ازدینده موجود اولان وزرا ومیر میرانلری جلب ایله عقد مجلس مشاوره ایتدكلرنده كیمی اجراسنی تنسیب وكیمی مشكلاتندن بحث ایتدكاری صره ده ایچلرنده الك زیاده صاحب نطق وجربزه اولان علی شفیق پاشا كلامه اغاز وتحمد وبهرام پاشا وقعه لرینی بسط وبیان ایدرك شو حال وهیئت ایله كیدلدیكی تقدیرده فوندانه دربندندن پریشانلقله رجعت اولنه جغی دركاردر مرام اكر بو حالی دعوت ایسه حاضرز یوق مطلوب اكر ایش كورمك یعنی موره یی استخلاص ایتمك ایسه بونك ایچون لازم كلان اسبابك یوزده طقسان طقوزی ناقصدر حال حاضریمز ازدین ایله حوالیسنی محافظه یه كافی دكلدر . هر نفره اون كونلك ذخیره ویرلسون بو اون كونده ایش بتوب موره فتح اولنه جقمی هایدی اولنسون دیه لم اون كون صكره عسكر نه ییه جك اطرافدن چاپول ایله هركس ییه جكنی تدارك ایتسون دیه لم عسكر ییه جك تداركیله می مشغول اوله جق یوخسه اشقیا ایله ایله غوغامی ایده جك برنفر اون كونلك ییه جكنی یوكلنور ایسه حمال دیمك اولور بو حال ایله فوندانه دربندی نصل كشاد اولنه بیلور . هیچ اولماز ایسه عسكر ایكیشر كونلك ییه جكنی طغارجغنه قویوبده سكزر كونلكی باركیرلره یوكلدملك وبراز چادر وجبخانه استصحاب ایدلمك لازم كلوب بونك ایچون لااقل ایكی بیك قدر مكاری بولنملیدر . حالا بر رأس باركیر یوقدر . قالدیكه طوپكشان باركیرلرینك لاغر اولدقلری كوریلیور برصرپ یرده باركیرلر طوررایسه طوپلر اوراده قالور . بو ایسه نصل تجویز اولنه بیلور . فی الواقع اشقیا اوه لرده عساكر اسلامیه یه علی الخصوص سواری یه طیانه میور . لكن صرپ یرلرده ودربندلرده كیزلنوب طیانیورلر ایلروده ایسه پك چوق صرپ واورمانلق یرلر ودربندلر وار وموره دربندی اوتوز ساعتلك هپ صرپ یرلر ایمش اوچ درت یوز بیك اشقیا اولدیغی خبر ویریلیور . بونلر هپ دین غوغاسی ایدییورلر . بزم ارناود عسكریمز ایسه علوفه ایچون غوغا ایدرلر علوفه لری ویرلمز ایسه حاوشوب كیدرلر . وآچ قالورلر ایسه امثالی وجهله دشمن طرفنه كچیویررلر . برده بو اون بیك عسكر هرنقدر تعداد اولندیسه ده حقیقت حالده مقدارلری یدی بیك راده سنده اولور اولماز بو مقدار عسكر موره یه قدر فتح اولنه جق دربندلك ضبط ومحافظه سنه یتشمز .

بو یرلر محافظه اولنمدیغی تقدیرده اردونك ارقه‌سی قپانور ونهایت پریشانلغی موجب اولور . الحالة هذه برنزل امینی وقصاب باشی ومکاریجی یوق بزلر حال حاضرمزی اداره‌دن عاجزز دولت علیه‌نك مرادی موره‌نك فتحی ایسه اولا سکسان بیك عسکر اولملی که یکرمی اوتوز بیکی ضبط اولنان محلار محافظه سنه براغیلوب باقیسی تجاوزی حرکت ایلملیدرکه اشقیا بوناوبده استیمانه مجبوراوله‌لر یوقسه بریر ضبط اولندقدنصکره براقیلور ایسه اورمانلره چکلمش اولان اشقیا چیقوب ینه اوراسنی ضبط ایدرلر صرف اولنان امك ضایع اولور . ثانیاً لااقل اون بیك مکاری لازمدرکه بردوزی‌یه ذخیره ومهمات طاشیسونلر . وطوپلر ایچون براز یدك حیوانلری لازم اولدقدن بشقه براز منزل بارکیرلری اولملی که ازدین ایله مخابره ایدیله بیلسون . ثالثاً مقتدر نزل امینی وقصاب باشی لازمدر و برده نان طبخی ایچون اودون کسمك اوزره بر مقدار بالطه‌جی نفراتی اوللیدر . رابعاً دونمای همایون دخی اغریبوز وانابولی صولرینه طوغری کلوبده تجار سفینه‌لر یله اردویه ذخیره وسائره نقل ایتسون دیوب سائر حضار دخی انی تصدیق ایتمکله کیفیت بر تفصیل باب عالی‌یه انها اولنمشدر . مطالعات معروضه ایسه مغالطه‌یه‌حمل اولنه‌رق صورت انفعالی متضمن وقره عثمان اوغوللرندن سیروزده املاك همایون ناظری بولنان یعقوب اغانك نزل امینی نصب اولندیغی مبین مختصر برقطعه جوابنامهٔ سامی کلوب ارکان اردوجمع ایله قرائت ایتدیرلدکده ناچار ظهورات غیبیهٔ الهیه‌یه انتظار ایله شمدیلك ازدینده اقامت ایله امر محافظه‌یه غیرت اولنمق اوزره قرار ویرلمش ایسه‌ده تکرار باب عالی‌یه عرض وبیان حاله جسارت اولنه‌مامشدر .

بعده یعقوب اغا ازدینه کلوب زنکینلك ایله معروف اولدیغی حالده زوکورتلکدن بحث ایله اداره‌یه مقتدر اولمدیغنی بیان ایدرك اودخی بش التی اتباعیله مأمورین سائره کبی اردونك برطرفنده یرلشوب قالمشدر . آرناودلر ایسه متراکم علوفه‌لرینی مطالبه ایله تصدیعه باشلامشلر بلوکباشیلر دخی معتادلری اوزره نفراتی تقلیل ایله تام خرج یورتمکده بولنمشلردر برطرفدن دخی خورشید پاشا سرعسکر علی پاشانك سوء احوالندن بحثله استانبوله مکتوبلر ارسالندن خالی دکل ایدی .

ایشته ازدینده کی سرعسکر اردوسی بوحالده ایکن مانیه بکی وقولو قوترونی نام سرکرده اشبو اردویی پریشان ایتمك اوزره سکز بیك نفردن مرکب برر فرقه ترتیب ایله برینی بحراً ودیکرینی براً سوق ایتمشلر براً سوق اولنان فرقه اثنای راهده تزیید اولنه‌رق اون بیك نفره بالغ اولدیغی حالده ازدینك شمالنده وایکی ساعت مسافه‌ده واقع بادرجق قصبه‌سی اوزرینه کلوب مستحفظ بولنان عساکر جزئیه‌یی محاصره ایلمش اولدیغی حالده بحراً سوق اولنان فرقه دخی اون قطعه سفینه ایله

ازدینك جانب جنوبیسنده و بریچق ساعت مسافه‌ده لب دریاده واقع اشیلیجه نام خالی
چفتلکه ویارم ساعت اوته‌سنده ینه لب دریاده واقع ایامارینه نام قریه‌یه عسکر چیقارمش
اولدیغی خبری وارد اولیجق بادره‌جق طرفی طاغلق اولمق حسبیله اشقیا اوراده
یرلشمه‌دن قالدیرلمق لازمهٔ حالدن کورلمکله دلیل و تفنکجی سرکرده‌لری جنکه تشویق
وارناودلر دخی وعد و وعید ایله جلب و تطییب اولنه‌رق مقدار کافی عسکر ترتیب
ایله درامه‌لی محمود پاشا اورایه مأمور ایدیلوب اریب پاشا اصحاب حرب وضرب بدن
دکل ایسه‌ده او دخی انك آرقه‌سندن کوندرلمشدر .
محمود پاشا همان بادره‌جغه واروب جنکه طوتشمشدر . ساحل دریاده اولان اعدانك حالنی
کشف و تحقیق ایچون دخی برقاچ یوز سواری ایله بهرام پاشا کتخداسی محمد پاشا کوندرلمشیدی
محمد پاشا اشقیایه‌یك قریب محله واروب بر تپه‌نك اوزرینه چیقه‌رق اشقیانك طوپراق قازوب
سپر یاپمقده و کمیلردن طوپ و عسکر چیقارمقده اولدقلرینی لدی المشاهده همان عودت
ایلمك لازم کلور کن بعض رفقاسیله برابر عرق نوش ایدرك کله‌لر کرم اولدقده
محمد پاشا کیف عرق ایله اشقیا اوزرینه آت قالدرمق ایستیوب آدملری منعه چالشمشلر
ایسه‌ده دکله‌میوب همان قارغیسنی النه آله‌رق آتی دیزکین ایدوب اشقیانك یاننه
واردقده آتی خرمنلدیرر کن اشقیا طرفندن قورشون ایله اوریلوب دوشدکده
اشقیا اوزرینه کاوب البسه‌سنی چیقارمغله مشغول اولدقلرینی رفقاسی کوره‌رك فرار
ایله اخشامدن صکره ازدینه ورود ایله کیفیتی خبر ویرمشلر . محمود پاشا اول کون
و کیجه‌سی حرب اوزره اولوب فرداسی علی الصباح غایت شدتلو برهجوم ایتمکله اشقیا
اوچیوز بوقدر تلفات ویره‌رك منهزم اولوب طاغلره طاغلمشلر محمود پاشا انلری
طاغلرده تعقیب ایتمك اوزره بر مقدار پیاده سوق ایدوب کندوسی بقیهٔ عسکرله
ازدینه عودت و ازدینده ایلشمیوب همان اشیلیجه طرفنه عزیمت ایله واروب سالف الذکر
تپه اوزرنده کیجه‌لمشدر . فرداسی سرعسکر پاشا عساکر باقیه‌یی بالاستصحاب حرکت
و محمود پاشا ایله ملاقات ایدرك همان جنکه ابتدار ایله ایکی ساعت قدر طوپ و تفنك
محاربه‌سی اولندقدن صکره دلیل و تفنکجی آتلولری اشیلیجه‌ده و ایامارینه‌ده‌کی اشقیا
اوزرینه غایت شدتلو هجوم ایتدکلرنده اشقیانك یوزی دونوب صندالر ایله کمیلرینه فراره
باشلامشلر لکن عساکر اسلامیه ارقه‌لرینی براقیوب قره‌ده اولنلری اتلاف ایتدکدن
بشقه بونلری صیغ یرلر اولمغله سواری هجوم ایدرك صندالره راکب اولنلرك دخی
چوغنی حوالهٔ سیف و سنان ایتمکله برچوغی تلف اولمش و صندالردن بعضیلری دورلمکله
برطاقمی دخی دکزده بوغلمشدر . بو صره‌ده کمیلردن طوپلر آتلمش ایسه‌ده
عساکر اسلامیه اشقیا ایله قارمه قاریشیق اوله‌رق کله‌لر عساکرك باشلری اوزرندن

آشـوب كيتمكده اولديغى جهتله عسـاكر اسلاميه يه بر ضرر ايتمامشدر . الحاصل اشقيانك اوچ بيكدن زياده‌سى تلف اولوب بقيه‌سى سـفينه‌لرينه جان آتمشلر واندن صكره سفينه‌لر دخى طورميوب بادبانكشاى فرار اولمشلردر . قرق اللى قدر اشـقيا صندللره بنه‌ميوب وفراره يول بوله‌ميوب ايامارينه‌ده بر خانه‌يه قپانمش اولدقلرندن اطرافى قوشاديلوب احراق بالنار ايدلمشدر . بو محاربه‌لرده هپ رؤسانك حركتلرى شايان تقدير وتحسين اولوب انجق حقيقت حالده بو مظفريتلر انجق محمود پاشـانك اثر همت وغيرتيدر .

اشـبو مظفريت خبرى درحال باب عالى‌يه بيلديرلمش ونشانهٔ مظفريت اولمق اوزره برچوق كله وقولاقلر كوندرلمشدر . واشقيادن اخذ اولنان چند قطعه طوپ ايله برچوق مهمات جانب ميريدن ضبط ايدلمشدر . ارناودلر دخى اشـقيا اردوسنى غارت ايله براز پلاچقه آلمشلردر . بو يوز آقانى اوزرينه على پاشا عسكرك علوفه‌سنه محسوباً بر مقدار آقچه احسـان بيورلمسى استدعاسى ايله خزينه دارى رشيد بكى درسعادته كوندرمشدر .

رشيد بك درسعادته بالورود اولياى امور ايله كوريشوب معلوم اولان طاتلى ديلى ايله لازم كانلرى اقناع ايدرك عسـكرك علوفه‌سى ايچون ايكى بيك كيسه احسـان بيورلدقدن بشقه شـوحال ايله ازديندن ايلرو حركت موجب مضرت اوله‌جغى آكلاشـلمغله واول اثنـاده تپه دلنلى غائله‌سى قوهٔ قريبه‌يه كلمش اولمغله بو غائله‌نك اندفاعنه قدر ازدينده تحفظى حركت اولنمق رخصتنى دخى آلمشدر . وايكى بيك كيسه آقچه‌يى آلوب ازدينه كوتورمشدر . مبالغ مزبوره هپ اون ايكيشر بوچيقلق التون اولوب برر غروش فضله ايله عسكرك علوفه‌سنه ويريلوب فضله‌سنك چوغى دخى قپانمق اوزره اولان سرعسكر مطبخنك اداره‌سى ايچون وكيلخرجه وبقيه‌سى خرجلق اولمق اوزره دائره خلقنه توزيع ايله بوندن على پاشـانك يدنده بر پاره قالمامشدر . بوصورتله سرعسكر اردوسنده براز آثار فرح كورلمش ايسه‌ده متعاقبا طاعون ظهور ايتمكله اردويه دهشت ويرمشدر . كلهلم يانيه اردوسنك احوالنه .

نارده قضاسى رعاياسى عموما عصيان وقارلى ايلى عصاتيله اتحاد ايدرك بر بيوك جمعيت عصيانيه ايله نارده قصبه‌سنى محاصره ايتدكدن صكره يانيه اردوسنى باصوب طاغتمق اوزره سولى طاغى اتكنده ويانيه‌يه بش سـاعت قدر مسافه‌ده واقع بش قويلر نام دربنده قدر كلوب خورشيد پاشايى شاشرمشلر ويانيه اردوسنى برحال مخاطره‌يه دوشورمشلر ايدى .

ايشـته اول حالده قرمان واليسى رشيد پاشـا حضرتكى يانيه اردوسنك امدادينه

ایرشمشدر . شویله‌که : انك اوچ بیك قدر عسکری اولوب خورشید پاشا دخی طابیه و دربندلردن ایکی بیك قدر عسکر سچوب انك معیتنه ویرمش وانی سالف الذکر دربنده قدر کلمش اولان جمعیت عصات اوزرینه کوندرمش ایدی . واکرچه رشید پاشانك بوصورتله موجود معیتی بشبیکه بالغ اولوب بوایسه عصاتك عشری بیله دکل ایسه‌ده بشقه چاره دخی اولمدیغندن رشید پاشا متوکلا علی الله جمعیت عصات اوزرینه هجوم ایله دللرده داستان اوله‌جق بر بیوك محاربه وفوق العاده ابراز دلیری وشجاعت ایدرك اشقیایی تارومار ایتمشدر وبوندن صکره نره‌ده اشقیایه راست کلدیسه غلبه ایلمشدر وبوصورتله یانیه اردوسنی مخاطره‌دن قورتاروب خورشید پاشانك یوزینی آغارتمشدر .

خورشید پاشانك بوخصوصه دائر استانبوله کوندردیکی انهاسنده رشید پاشایی اون بیك عسکرله کوندرمش اولدیغنی یازمشدر . حالبوکه رشید پاشایه ویردیکی عسکر ایکی بیك کشیدن عبارت اوله‌رق کندو عسکریله برابر بروجه بالا مجموعی بشبیك نفردن عبارت ایمش لکن خورشید پاشا دائما دولتدن زیاده پاره آلمق ایچون برطرفه کوندردیکی عسکرك مقدارینی بویله زیاده تحریر ایلردی . انك بودرلو صنیعه‌لری صکره‌دن میدانه چیقمشدر .

عصاتك بروجه بالا بش قویلر دربندینه قدر ایلرولمش اولدقلری حوادثی استانبولجه دخی بادیء تلاش اوله‌رق بروجه بالا دونمای همایون قره عسکری سرعسکری اولوب موره‌یه عسکر ایصاله مأمور اولان قاره محمد پاشانك روم ایلی قستلی واینه بختی صولرینه ویاخود سائر مناسب سواحله چیقمسی وموره‌یه کیتمك اوزره مأمور اولان سرعسکر علی پاشانك ازدینده تحفظی حرکت ایدرك اشقیانك موره دربندندن بوطرفه مرورلرینه ممانعت وخورشید پاشا طرفندن سوق اولنان عسکر رؤساسیله مخابره ایتمسی والحاصل اول امرده یانیه وموره ارهسنده‌کی جمعیت عصیانیه‌نك طاغیدلمسی خصوصلرینه قرار ویریله‌رك موجبنجه اواخر ربیع الاولده امرنامه‌لر یازلمشدر . کله لم تپه‌دلنلی علی پاشانك انجام حالنه .

علی پاشانك ایام محصوریتی ایکی سنه‌یه یاقلاشدی . ومقدما لترج قلعه‌سی لغم ایله آتیلوب خورشید پاشا طرفندن ضبط اولنمغله علی پاشا یدنده یالکز کول کنارنده‌کی قلعه قالوب بوراده آنکله برابر قپانوب قالان عسکره یأس وفتور کلمش اولدیغی حالده خورشید پاشا التونی صوکبی صرف ایله درون قلعه‌یه جاسوسلر کوندره‌رك انواع وعد ووعید ایله اخروده کیلری بر ایکیشر جاب وقلعه‌دن چیقوب قاچانلره رتبه وخلعت وعطیه‌لر اعطا ایده کلدیکندن رفته رفته علی پاشانك عسکری طاغیلوب

حتی بو اثناده آغو مهردار وطاهر عباس وسلحدار الیاس بك دخی علی پاشادن مفارقتله خورشید پاشایه عرض دخالت ایتمکله خورشید پاشا طرفندن کندولرینه رأی بیورلدیلری ویرلمش وصکره بو بیورلدیلر کندولرینه خطاباً برر قطعه فرمان عالی اصداریله تصدیق بیورلمشدر . بوصورتله علی پاشانك جمعیتی طاغیله رق قرق اللی نفر اتباعیله قالمشیدی وشاید هجوم اولنه جق اولور ایسه جبخانه یه آتش ویرمك اوزره بالذات جبخانه نك اوزرنده اوتوردیغی خورشید پاشانك معلومی اولمغله اودخی هجومدن اجتناب ایدرك رأی وامان اعطاسیله علی پاشایی تسلیمه دعوت ایدوب میانه ده خیلی مخابره ومکاتبه جریانندن صکره نهایت استانبوله کیدوب دولتعلیه طرفندن تخصیص اولنه جق محلده اقامت واحسان بیوریله جق معاشه قناعت ایلمك شرطیله جانته امان ویرلدیکنی مبین خورشید پاشا طرفندن ممهور سند ویرلدیکنه مبنی علی پاشا بش اون آدمیله قلعه دن چیقوب استانبوله عزیمت ایدنجه یه دك اقامت ایلمك اوزره یانیه کولنده کائن اطه یه کذار ایتمکله قره غول آلتنه آلنوب کیفیت در دولته عرض وانها اولنمشیدی . حالبوکه علی پاشانك استانبوله کلسی حالت افندینك ایشنه الویرمز ایدی . زیرا استانبولده انك علیهنه پك چوق سوز سویلیه جکی ظاهر وبوسوزلرك طولاییسیله سمع همایونه وصولی وارد خاطر ایدی . بناءً علیه خورشید پاشانك بو وجهله علی پاشایه رأی ویرمسی اصول مرعیهٔ دولته موافق اولدیغی حالده استانبولجه مقبول اولمدیغی جهتله خورشید پاشا طرفندن (اوائل جمادی الاولی ۲۳۷ سنه) تاریخیله مورخ برقطعه فرمان عالی تصنیع اولنمشدر که صورتی ذیل کتابده (۱) رقمیله ایراد اولنور .

خورشید پاشا بوساخته فرمانی کندو آدمی اولان سابق موره والیسی کوسه محمد پاشایه اعطا وتبه دلنلینك اعدامنی اکا حواله ایتمکله محمد پاشا بو فرمانی الوب وبر بری اوزرینه ایکی قوجوق کورك کیوب اون بش آدم ایله کول پرمه سنه راکبا اطه یه کچدی علی پاشانك الك موثوق وصادق آدمی اولان طوپال ارناود ایله اوتوردیغی اوطه یه کیردی فرمان عالی کلدی دیر دیمز علی پاشا وای قحبه لر عاقبت یاپه جغکزی یاپدیکزمی دیه رك طوپال ارناود ایله برلکده محمد پاشا اوزرینه برر طبانجه صیقمشلر محمد پاشا دخی علی پاشایه واتباعی طوپال ارناوده طبانجه آتمشلر بوصره ده علی پاشانك الت طرفنده کی اوطه دن دخی یوقارو طوغری اتیلان قورشونلر تخته لری دلوب یوقارو کچمشدر . محمد پاشا اوزرینه اتیلان ایکی قورشونك بریسی فرمانه یاپشوب قالمش دیکری کورکاری دله رك جزئیجه وجودنی جریحه دار ایتمش علی پاشا ایسه قورشون اصابتیله یاره لنوب دوشمش بونك اوزرینه محمد پاشا اتباعنك برطاقی علی

پاشا اوزرینه قویولوب سنی سکسانی متجاوز اولدیغی حالده کارینی تمام ایتمشلر دیکر بر طاقمی طوپال ارناودی یقه‌لیوب اعدام ایتمشلر . علی پاشانک طیشارووده قالان بش ارناودی دخی مدافعه‌یه و محمد پاشا اتباعیله مقاتله‌یه قیام ایدرک طیشارووده دخی طرفیندن مجروح و تلف وقوعه کلمشدر . و نهایت رای بیورلدیسی ابراز ایله بقیه سی مندفع اولمشلردر .

شمدی‌یه قدر وزرانک ویردکاری رای وامانک بویله ساخته کارلق ایله نقض اولندیغی وامنیتک بومرتبه سوء استعمال قیلندیغی یوقدر . حالت افندینک خاطری ایچون خورشید پاشا بویله ناموس دولته انتقال ایده جك برچیرکین ایش یاپمشدر . مع مافیه تپه دلنلی علی پاشا اوائل حالنده برقریه اهالیسنه ارناودلرك عندنده قابل نقض اولمیان بسه تعبیریله رای ویرمشیکن صکره نقض عهد ایله اول قریه اهالیسنی قتل عام وبویله مکر وخدعه ایله نیجه بیکناه کسانی اعدام ایلمش ایدوکنه نظرا انك حقنده دخی خورشید پاشانك بومعامله‌سی (الجزاء من جنس العمل) قاعده‌سنه موافق دوشمشدر .

خورشید پاشا بووجهله تپه‌دلنلی علی پاشایی اعدام ایتدردکدن صکره تبشیر مظفریت ضمننده استانبوله تاتارلر چیقارمش وسلحداری احمد اغا ایله علی پاشانك سر مقطوعنی باب دولته کوندرمشدر .

جمادی‌الاولانك یکرمی ایکنجی کونی تاتار اغاسی بومژده ایله استانبوله کلدکده کندوسنه برقونطوش سمور کورك الباس وبشبیك غروش فائضلو سهم احسان ومعیتنده‌کی درت نفر تاتارلره کذلك قونطوش کورکلر وبیکر غروش فائضلو سهملر اعطا بیورلدی . اون کون صکره سلحدار احمد اغا سر مقطوعی استانبوله کتوردکده اورته قپو خارجنده سنك عبرته قونلدی بعده سلوری قپوسی خارجنده دفن ایدلدی . خورشید پاشانك قپو کتخداسی سعید افندی‌یه وقپو چوقدارلرینه سمور کورکلر کیدیرلدی وسلحدار احمد اغایه براعلا سمور کورك الباس وبلامعجله قوله خاصی مقاطعه‌سی وقرق بیك غروش عطیه وقپوجی باشیلق رتبه‌سی احسان ومعیتنده‌کی طقوز نفر اغالره قونطوش سمور کورکلر وبلوکباشی والتمش نفر اتباعنه شمسه‌لو قپودلر اکسا وجمله‌سنه تقسیم اولنمق اوزره یکرمی بشبیك غروش عطیه اعطا بیورلدی . وخورشید پاشایه برقبضه شمشیر ومعیتنده بولنان وزرا وامرایه کورکلر کوندریلوب بوکادائر وتاییدِ استقلالنی مشعر اصدار بیوریلان فرمان عالی صورتی ذیلده (٢) رقمیله ایراد قیلنور .

جمادی الآخره‌نك اوچنجی کونی عمر وریون پاشانك اوغلی حسین بکه رتبهٔ

میرمیرانی ویرلدی . ومقدما عهده‌سنه میرمیرانلق توجیه اولنان زوقه زاده محمود پاشایه ایلبصان سنجاغی توجیه ایدلدی .
علی پاشانك واولاد واحفادینك اموال وعقارلری جانب میریدن ضبط اولندی . قلعه‌ده‌کی مخزنلری آچلدقده درت‌سنه اداره‌یه کافی مأکولات ومشروبات‌وبك‌چوق مهمات ظهور ایتدی .
نقود موجوده‌سندن درت بش بیك کیسه مقداری خورشید پاشایه وبشر یوز کیسه انك معیتنده‌کی وزرایه وآلتیوز کیسه موره سرعسکری سید علی پاشایه احسان بیورلدی وباقی اوتوزبیك کیسه‌لك التون دخی استانبوله جلب ایدلدی . مجوهراتی هرنصلسه ضایع اوله‌رق مأمول مرتبه ظهور ایتمدی . نقودی دخی مأمول اولندیغی مرتبه چیقمدی .
فی‌الواقع اثنای محاربه‌ده عسکره چوق پاره صرف ایتمشیدی بوندن‌بشقه قورفه‌ده دخی برچوق امانت نقدی اولدیغی مروی اولوب انجق کیمك نزدنده بولندیغی بیلنه‌مدی، وبعض روایاته نظرا کلیتلو مدفون اقچه‌سی وارایمش لکن یری مجهول قالمش مع‌مافیه توقیف واعدامی اثناسنده دخی بعض‌ضایعات‌وقوعی‌ملحوظ‌ومرویدر . تپه‌دلنلی علی پاشا تپه دلن اعیانی ولی بکك اوغلیدر . پدرینك وفاتنده دیکری اعیان اولمغله کندوسی اچیقده قالدیغندن طریق سر کشیده طولاشور وکندوسنی‌بعض قرا اهالیسنه بسلدر ایمش قورت پاشانی جلب وتألیف ایله خدمتنه آلمشیدی . اوزمان قورت پاشا براتده اقامت ایدوب انجق دلونیه ویانیه وترحاله سنجاقلری‌دخی انك النده ایدی . ودلونیا سنجاغنده اوتوزسکز خرستیان قپتانلر وارایدی‌که اوراارده تغلب ایدرك اهالی‌یه ظلم وتعدی ایدرلر وحکومته دخی چندان سرفرو ایتمزلر ایدی . تپه‌دلنلی انلری برصنیعه ایله طوتوب جمله‌سنی قورت پاشایه تسلیم ایتمکله مکافاةً قورت پاشانی میرالامرالق ایله یانیه متصرفی نصب ایلمش ایسه‌ده یانیه‌یه ورودنده یانیه اعیانی عاصم بك فرمان عالی اولمدقجه انی قبول ایده‌میز دیو ممانعت ایتمکله ویانیه‌نك خارجنده لدی‌المحاربه علی پاشا مغلوب اولمغله قورت پاشا اکا ترحاله سنجاغنی احاله ایتمشیدی . برمدت صکره بافرمان عالی یانیه متصرفی اولمشدر . قورت پاشانك وفاتنده اوغلی ابراهیم پاشا یرینه نصب اولنمش ایسه‌ده علی پاشانك توسع حکومته انکل اولدیغندن جلد تاسعده بیان اولندیغی اوزره علی پاشا انواع دسیسه ایله انی طوتوب اوغلی سلیمان پاشا ایله برلکده نیجه ییللر یانیه قلعه‌سنده توقیف ایدوب نهایت جلدحادی‌عشرده بیان اولندیغی اوزره علی پاشانك تسلیمندن اول ابراهیم پاشا یانیه قلعه‌سنده موقوف اولدیغی حالده وفات ایلمشدر . علی‌پاشانك

(مدت)

مدت امارت وولایتی ممتد اوله‌رق یانیه ویکیشهر وسلانیك ومناستر سنجاقلرنده ایکییوزی متجاوز جسیم چفتالکلر ایدینوب وپك چوق ثروت قازانوب اول حوالیده علم افراز استقلال اولمش وروسیه وآوستریا وفرانسه سفرلرنده خدمات مبرورەسی کورلمش ایدی . مقدما طوپجی نامیله سکز بیك قدر عساکر منتظمه ترتیب ایلمش ایکن استانبولده یکیچریلرك اعتراض واشتکاسی اوزرینه بوعسکری قلعه‌لره تقسیم ایتمشیدی . حالت افندی انك معتاد اوزره تقدیم ایلدیکی مبالغ وهدایاسنه قناعت ایلمیوب وسنوی بیك کیسه اقچه قدر برمبلغ ایستیوب علی پاشا ایسه بویله ویرکوکبی مقطوع برشی اعطاسنه یناشمدیغندن حالت افندی انك علیهنه قیام وازالەسنی التزام ایدرك بالاده شرح وتفصیل اولندیغی اوزره بریانیه غائله‌سی چیقوب بودخی برمسئلهٔ یونانیه‌یی انتاج ایلمشدر .

بعضیلر دیرکه تپەدلنلی علی پاشا ظالم وسفاك برآدم ایسه‌ده سفرلرده دولتعلیه‌یه چوق خدمتی سبق ایتمشیدی . وفی‌الواقع واجب‌الازاله ایسه‌ده مقدم کرك ایدی هرنصلسه مقدما میدان ویریله‌رك کسب قوت ایتدیرلمش واعدایه اوراجه برسد سدید اولمش یالکز باشنه بربیوك دشمنه مقابله ایده‌بیله‌جك حاله کلمش ایدی . یولیله قوللانیلوبده کسب ایتمش اولدیغی قوتی دشمنه قارشو صرف ایتدرمك لازمهٔ حالدن ایدی فقط حالت افندی ایستدیکی قدر پاره آله‌مدیغندن انك علیهنه دوشدی . اوزرینه عساکر کثیره سوق وخورشید پاشایی سرعسکر نصب ایتدردی . خورشید پاشا مصرف قپوسنی پك کنش آچدی . روم‌ایلی‌یی صویدقدن فضله خزینهٔ دولتدن کلی پاره‌لر ایستدی . عهد قریبده علی پاشا غائله‌سی برطرف اولور مطلسم خزینه‌لر میدانه چیقار اوزمان استیفا اولنور زعمیله استانبولدن دخی پاره‌لر کوندرلدی . وروم فترتی ظهور ایدنجك علی پاشایی عفو ایله بوایشده قوللانمق لازم کلوب کندوسی دخی بونی استدعا وحتی پارغه‌ده کوشه‌نشین اقامت وانزوا اوله‌رق ینه وسعی مرتبه ابراز مساعی ایلمك اوزره عفونی استرحام ایتمشیکن بوفتنه مجرد علی پاشانك اثر افسادیدر انك غائله‌سی برطرف اولدقده روم فسادی دخی برطرف اولور دیو حالت افندینك یاغلی باللی سویلدیکی سوزلر اوزرینه محاصره‌ده اصرار قیلندی ونهایةالامر بروجه بالا اعدام اولندی .

لکن روم فسادی کوشه‌میوب کیتدکجه کسب شدت ایلدی حالت افندینك سوزلری یالانه چیقدی یکیچری اشقیاسنك تزاید شقاوتلری دخی انك فسادینه حمل اولندی وبربر باشی علی اغا ایله اردلری آچلدی کندوسنك اقبالی تنزله یوز طوتدی .

* وقعهٔ ساقز وبعض وقایع بحریه *

تاریخ وقعه جزیرهٔ ساقز نام تاریخچه‌ده بیان اولندیغی اوزره ساقز آطه‌سنده الی وایاغی طوتار سکسان بیك خرستیان رعایا اولوب اهل اسلامك عدد نفوسی ایسه بیك نفره بالغ اولماز راده‌سنده اقل قلیل اولدیغنه نظراً خارجدن عسکر ارسال بیورلمسی استدعا اولنمغله کچن سنه صاروخان وصقله طرفلرندن یدی یوز اللی نفر کوندرلمش ایسه‌ده بونلر بر بر صاوشوب کیدرك ساقزده انجق یوز اللی قدری قالمش ایدی ومتعاقباً وزیر وحید پاشا ساقز محافظی نصب اولنوب معیتنه براورته طوپجی ومع نفرات برخمبره خلیفه‌سی وبیك نفر ایله صقله سنجاغی متصرفی حاجی الیاس اغا تعیین ایدلمش اولدیغندن وحید پاشا کچن سنه اواخرنده دلیل وتفنکجی وسکبان وسائر کروهدن سکز یوز قدر دائره‌سی خلقیله ساقزه وصول بولمش ایدی . اشبو اوتوز یدی سنه‌سی محرمنك اواخرنده حاجی الیاس اغا دخی التیوز قدر درمه چاتمه اشخاص ایله ساقزه کلدی . ساقز رعایاسی بوعسکرك مصارفیله برابر اسفار سابقه‌ده ساقز محافظی بولنان وزرایه ویردکاری مثللو وحید پاشانك دخی مطبخ مصارفنی بالطوع والرضا ویرمکی تعهد واستانبولده بولنان ساقز تجاری بابعالی‌یه تأمینات قویه اعطا ایلدیلر . حالبوکه ایبصاره وصوایجه کمیلرینك اکثرنده ساقزلولر حصه‌دار اوله‌رق مالا وبدنا اشقیایه اعانه ایتمکده واعلان عصیان ایچون فرصت کوزتمکده اولدقلری معلوم اولدیغی جهتله روم‌ایلیدن برایکی بیك قدر جنك‌آور عسکرك ارسالی لازمهٔ حالدن اولدیغی وحید پاشا طرفندن بابعالی‌یه انها اولنمش ایسه‌ده بابعالی ساقز تجارینك تأميناتنه قانمش اولدیغنه مبنی ساقز رعایاسندن عصیان وقوعه کلمز انلر رابطهٔ اطاعتلرینه نظراً خارجدن اشقیا هجوم ایدر دیو وسوسه دخی اولنماز قالدیکه مقدما متره‌پولیدلریله معتبر تجارندن قرق اللی قدری رهن یوللو قلعه درونه الثمق تدبیری دخی اجرا اولنمش والحالة‌هذه تحصین قلعه ومهمات خصوصلرینه دخی رابطه ویرلمش اولمغله محافظ پاشانك دائره‌سی خلقی ویرلو نفراتی ایله الیاس اغا طاقمندن مجتمع وموجود اولان ایکی بیك مسلمانك امر محافظه‌ده استخدامی کافیدر عسکر ارسالنه حاجت یوقدر دیو طرف صدارتدن جواب یازلمشدر .

اول اثناده ایسه چامليجه وسیسام اطه‌لرنده ساقز علیهنه تدارکات کلیه اولدیغی استخبار اولنوب انکلیزلر طرفندن دخی بوخبری مصدق بعض اخطارات وقوع بولمغله احتیاطه رعایهً آیدین وصاروخان طرفندن ایکی بیك قدر عسکر ترتیب اولنوب هنوز بشیوز مقداری ساقزه ورود ایله باقیسنك ورودینه انتظار اولنمق اوزره

ایکن جمادی الآخره نك یکرمی سکزنجی ومارت رومینك اوچنجی جمعه کونی سیسام اطه‌سی طرفندن آلتمش قدر صغیر واون یدی قطعه کبیر اشقیا تکنه‌لری کوروندی .
ساقز محافظی وحید پاشا درحال قلعه قپولرینك اسباب محافظه‌سنی اکمال ووارو شده بولنان اهل اسلامی قلعه درونه ادخال ایتدی فرداسی یوم سبتده اشقیا سفینه‌لری تمیانه قریه‌سی ساحلنه یناشوب قره‌یه التی بیك قدر عسکر چیقاردیلر . واو طرفده بولنان قره غول عسکریله جنك ایدرك قامبوز نام باغچه‌لك جانبندن برویه طوغری یوریدیلر .
محافظ پاشا کتخداسیله صاروخان عسکرینك باشبوغی اولان ملا اغا مقابله ومدافعه ایتمشلر ایسه‌ده ساقز قریه‌لری رعایاسی دخی عصاته التحاق ایله جمعیت اشقیا چوغالدی ونفس ساقزده لاتین مذهبنده بولنان بر ایکییك قدر اشخاصدن ماعدا رعایا خانه‌لری اوزرینه باندیره‌لر کشاد واشقیا ایله اتفاقلرینی اعلان ایلدیلر . بناءً علی ذلك کتخدا بك وملا اغا براز شهید ویره‌رك قلعه جانبنه رجعت ایلدیلر . اشقیا ایسه براً وبحراً قلعه‌یی احاطه ومحاصره وقلعه‌یه حواله‌سی اولان طورلوتی نام مناستر تپه‌سنه طابیه‌لر انشاسنه ومتریسلر حفرینه وطوپلر تعبیه‌سنه وقلعه‌یه ناظر اولان خانه‌لرك پنجره‌لرندن وجامعلرك مناره‌لرندن قلعه برجلرنده‌کی نفراته تفنك آتمغه باشلادیلر .
محاصره‌نك دردنجی ورجبك ایکنجی صالی کونی دزدار قپوسندن اخراج اولنان درتیوز قدر عساکر اسلامیه بغتةً اشقیا اوزرینه هجوم واقتحام وقلعه میداننده اولان دکاکین وسائر ابنیه‌یی احراق وپك چوق اشقیایی اعدام ایتدکدن صکره قلعه‌یه کیردیلر . اهل اسلامدن التی نفری شهید واون طقوز نفری مجروح اولوب اشقیانك ایسه پك چوق تلفاتی اولدقدن بشقه قلعه میدانی کشاد اولنه‌رق برج وبارولرده طوریله‌بیله‌جك برحال وسعت پیدا اولمشدر .
فرداسی ودها فرداسی متوالیا ایکی کون ینه قلعه‌دن عسکر چیقاریلوب مقاتلهٔ عظیمه وقوع بولدی عزبان قپوسی پیشکاهنده‌کی خانه‌لردن آتیلان قورشونلر ایله اهل اسلامدن برقاچی شهید واون قدری مجروح اولدی لکن دائما طوپ وتفنك ایله اشقیانك تلفاتی پك زیاده ایدی . وقلعه اوکی متریسلری اهل اسلام یدینه کچدی .
واشقیا منازلنك کاملا احراقی ایچون رجبك بشنجی کونی عساکر اسلامیه طوپخانه قپوسندن خروج وحمله ایدرك یاغلی پاچاوره‌لر ایله قصابخانه‌یی طوتشدیروب اندن اتصالنده‌کی منازل ودکاکینه آتش سرایت ایتمکله اکثری محترق وبوصره‌ده پك چوق اشقیا تلف اولدی .
اول اثناده چشمه یقه‌سنده برخیلی دلاوران اسلام اماده بولنمشلر ایسه‌ده قلعه‌نك

يمين ويسارنى وسواحل جزيره‌يى سرتسر اشقيا قاپلامش اولديغى جهتله برج ليماندن غيرى محله عسكر اخراجى قابل اوله‌ميوب اورايه عسكر اخراجنه دخى سفائن اشقيا مانع ايدى . لكن چشمه‌لى عمرنام رئيس قايغنه طقسان ايكى مرد دلير آلوب كيجه‌لين سفائن اشقيا اره‌سندن مرور ايله كيجه ساعت آلتى صولرنده برج ليمانه واصل اولدى . وحيد پاشا طرفندن بو عسكرك هر برينه عطيه‌لر ويرلدى عمر رئيسه زياده‌سيله اكرام اولنه‌رق هردفعه‌سنده بيكر غروش اجرت ايله بعدازين دخى سوق عسكر ايلمك اوزره كندوسيله مقاوله وعلى السحر چشمه يقه‌سنه اعاده اولندى .

رجبك آلتنجى كونى طوپ وتفنك محاربه‌سى دوام ايتدى . فرداسى اشقيا كمرلك اوكنه طقوز چاپنده برطوپ وضع ايله ليمان برجنى دوكمكه باشلاديلر وبرقاچ يرنده رخنه‌لر پيدا ايلديلر . رجبك سكزنجى كونى محافظ پاشانك دليل باشيسى اوچيوز قدر فدائى يكتلر ايله دزدارقپوسندن چيقوب اشقيانك كمرلك طرفنده‌اولان متريسلرى اوزرينه هجوم ايدنجك اشقيا فرار ايتمكله عساكر اسلاميه ارقه‌لرندن تعقيب ايله چوغنى تپه‌لديلر ومذكور طوپى چيويلديلر . وكله‌لرك برازينى دكزه آتديلر وبرازينى قلعه‌يه نقل ايتديلر . بعده اشقيا ينه كمرلك اوكنه طوپ كتوروب كرك اورادن وكرك طولوتى مناسترى تپه‌سندن قلعه‌يى دوكمكه دوام ايتديلر قلعه‌دن دخى طيشارويه طوپ وخمبره انداختيله مقابله‌يه دوام اولندى . چند روز ظرفنده اشقيانك كلى تلفاتى اولوب اهل اسلامدن ايسه يالكز اوچ كشى شهيد اولدى . رجبك اون بشنجى بازار كيجه‌سى ساعت بشده ايكن اشقيا كميلرى ليمون برجى اوزرينه كلدكلرنده طوپ وخمبره ايله دفع اولنديلر . فرداسى كيجه ساعت بشده ايكن قره‌يه عسكر دوكمك اوزره ينه طقوز قطعه اشقيا تكنه‌لرى كلدكده طوپلره دفعةً آتش ايدلمكله بوكميلرك درت قطعه‌سى باتدى باقيسى فرار ايتدى .

رجبك اون يدنجى كونى ساقزده مقيم فرانسز قونسلوسى قلعه‌يه دخول ومحافظ پاشا ايله ملاقات ايلدكده ساقز اشقياسنه امداد ايچون سيسامدن بشبيك وايپساره وچامليجه‌دن بشريوز ازباندید كلمش وقلعه‌يه حواله‌سى اولان محللردن بشقه قصبه زقاقلرنده يايدقلرى متريسلره يكرمى درت قطعه طوپ قويمشلر وساقز تجارى موره‌دن خيلى مهمات كتورتمشلر اطه اوزرينه باتى روزكارى اسديكى وقت خندق ايچنده چالى ياقوب درون قلعه‌يه دومان صاووره‌رق يورويش ايتمك تصميميله نردبانلر وادوات سائره تدارك وقرق بيك عسكر تهيئه ايلمشلر دولتعليه ايله فرانسه دولتى ميانه‌لرنده دركار اولان دوستلغه مبنى هرنه زمان مراد اولنور ايسه سزكله

محصل احمد بكى وسركرده الياس اغاىى فرانسه دولتنك ساحلده لنكر انداز اولان سفينه سيله اناطولى يقه سنه امراره والحالة هذه مهمات قلعه ده نقصان وار ايسه اكمال واعطايه دولتم طرفندن مأمورم ديدكده محافظ وحيد پاشا الحمد لله ذخيره ومهمات وعسكرمز حد كفايه ده در اشقيا هجوم ايدرسه خائباً وخاسراً آنلرك رجعتلرينى وشايد بزم باشمز صيقيلور ايسه جبخانه لره آتش ويروب مملكتى زير وزبر ايتديكمزى كوررسكز ديو متجلدانه جواب اعطاسيله قونسلوسى اعاده ايلمشدر . انجق باروت ويوارلغه قلت كلمكله طوپ وخمبره بر مدت ازار ازار آتلمق لازمهٔ حالدن كورلمكله رجبك اون سكزنجى وايام محاصره نك يكرمنجى صالى كونى ارتق قصبه ووارولش اوزرينه طوپ آتلمقدن فراغتله يالكز اشقيانك طابيه لرى دوكلمك خصوصنه قرار ويرلدى اشقيا ايسه لاينقطع قلعه اوزرينه شدتلو آتش ايتمكده اولديغندن اهل اسلامه خيليجه يأس وفتور كلدى .

حالبوكه اولا ساقزه وبعده موره طرفنه ايرشمك اوزره تهيئه اولنمقده اولان دونماى همايونك تجهيزاتى ختام بولديغى كبى يالى كوشكنده قپودان پاشايه خلعت كيديرلمك رسم قديمى عفو اولنه رق قپودان دريا نصوح زاده على پاشا باب عالى يه واروب صدر اعظم ايله وداع ايتدكدن صكره رجبك يكرمى برنجى كونى موافق هوا ايله درسعادتدن فك لنكر اقامت ايلمشيدى وآنكله ساقز اطه سنه مهمات لازمه ومحافظ پاشايه يوز بيك غروش خرجلق كوندرلمشيدى .

رجبك اون طقوزنجى كونى محصورين پك زياده صيقلمش اولدقلرى حالده على الصباح دونماى همايون قيون اطه لرى سمتندن كورندى . قوشلق وقتى قلعه پيشكاهنه كلوب تيمور آتدى . اشقيا سفينه لرى دخى ساقزك آرقه طرفنه فرار ايتدى . چشمه يقه سنده آماده اولان عساكر بونى فرصت اتخاذ ايله ساقز طرفنه كچمكه باشلاديلر اشقيا دخى ساحله ياناشدرمامق اوزره بلا فاصله طوپ وتفنك آتمقدن كيرو طورمدقلرندن بشقه دونمادن پاشا چشمه سى اوكنده ساحله قريب بولنان برفرقه يى طوپ وتفنك انداختيله شاشيره رق واوفق قايقلر ايله اوزرينه واروب درونده بولنان طقسان قدر قاليونجى يى اعدام وفرقه يى كوز كوره كناره چكوب طوپلرينى اخراج ايتدكدن صكره احراق ايلديلر . اشقيانك بوجرأتى ضابطان بحريه يه ايجه دهشت ويردى .

دونماى همايونك ورودى وقارشو يقه ده كى عسكرك كچمكه باشلامسى اوزرينه قلعه درونده كى عسكر دخى قلعه قپولرينى آچوب خندق مترسلرينه چيقديلر قارشودن براز عسكر كچديكى كبى دونمادن دخى قره يه سكز يوز قدر عسكر

چیقارلدی . اوچ بوچق ساعت قدر دونمادن وقلعه دن طوپلر ومتریسلردن تفنكلر آتیله رق محاربه اولندقدن صكره عساكر اسلامیه اوچ قسمه تقسیم ایله برقسمی دباغخانه دكرمنلری طرفندن طولاشه رق طورلوتی مناستری تپه سنه وبرقسمی عزبان قپوسی قارشوسنده كی محلهٔ كبری آغزینه ودیكر برقسمی اوق میدانی سمتنه هجوم ایتدیرلدی اخشامه قدر محاربه ممتد اولدی اخشام ایریشوب جنكه فیصل ویرلدی . اول كیجه اشقیا ینه مناسترلردن وخانه لردن تفنك انداختنه دوام ایلدی .

فرداسی یعنی رجبك یكرمنجی جمعه كونی عساكر اسلامیه شدتلو هجوم ایتدكده اشقیا پك چوق تلفات ویره رك طوپ وجبخانه لرین ترك ایله منهزماً فرار ایلدیلر واروش ومحلات قصبه كاملاً اهل اسلام النه كچدی . احراق اولنان یكرمی قطعه تكنه لردن بشقه اون بش قطعه قایق وصغیر وكبیر اوتوز قطعه طوپ وپك چوق مهمات واشیا اغتنام اولندی .

اول كون متصرف پاشا تبعهٔ اجنبیه یی وقونسلوسخانه لره صیغنمش اولان لاتین رعایاسنی عسكرك تجاوزاتندن محافظه ایچون قونسلوسخانه لره ایكیشر اوچر قواس تعیین ایتمشدر . رجبك یكرمی بشنجی كونی بوخبر مسرت درسعادته وصول بولمشدر . بروجه بالا منهزماً فرار ایدن اشقیا مجروحلرین قایقلر ایله سیسام اطه سنه كوندردكدنصكره رجبك یكرمی برنجی سبت كونی ینه قصبه یه هجوم داعیه سیله برقاچ یرده جمعیت ایلدكلری ایشیدلدی . همان اول كون چشمه یقه سندن ساقزه كچن آیدین وصاروخان وسائر كوكالی نفرات ایله ساقزده بولنان عسكر طاقم طاقم اوله رق اشقیا اوزرینه هجوم وكویلره چیقوب راست كلدكلری عصاتی اعدام وبرقاچ قریه یی تخریب ونسوان وصبیاننی اسیر ایتدیلر برقاچ كون بو وجهله محل بمحل محاربه لر وقوع بولدی . مصطكی قریه لرندن برقاچی استیمان ایتمكله رجبك یكرمی التنجی كونی جنكه فاصله ویرلدی .

روم عصیاننك ظهورنده ساقزدن فرار ایتمش اولان روسیه قونسلوسندن ماعدا بالجمله قونسلوسلر محافظ پاشایه تبریك مظفریت ایلدیلر واثنای محاربه ده آسوده حال اولدقلرندن طولایی تشكر ایتدیلر . استیمان ایدن رعایایه رای ویرلدی كلوب سلاحلرینی تسلیم ایله عرض مطاوعت ایلدیلر قریه لرینك محافظه سی ایچون عسكر كوندرلدی . اما دیكر اشقیا صرپ طاغلره چكلمش اولدقلرندن چشمه یقه سنده كی عسكرك باشبوغی اولان میرمیراندن علائیه لی عبدی پاشا سكز بیك قدر عسكره باشبوغ نصب اولنه رق غرهٔ شعبانده اشقیا اوزرینه سوق اولندی .

عبدی پاشا جزیره نك اوته یوزنده واقع طاغلر کویلرندن ویلیسو نام قریهٔ جسیمه اوزرینه الغار ایتدکده اشقیانك برطاقمی اشقیا سفینه لرینه وارمق اوزره فلکه لره راکب اولدیلر برطاقمی دخی صرپ طاغلره فرار ایتدیلر عبدی پاشا قریهٔ مذکوره‌یی تخریب ایتدکدن صکره بچقجی قریه سنده مجتمع اولان اشقیایی پریشان ایتمش وبرچوق اموال غنائم آلمشدر ٠

ساقزده عساکر اسلامیه نك النه پك چوق مال کچدی برپاره سی اولمیان زیبکلر زنکین اولدی ساقزده ودونمادە اللیشر غروشه کوله وجاریه صاتلدی بوغنیمت عسکره طاتلو کلدی ٠ یدی سکز بیك عسکر مال غنیمت آلمق اوزره ایپصاره جزیره سنی دخی اورمق ایچون جمعیت ووحید پاشایه مراجعت ایدوب اودخی هروقت بویله خواهشلی عسکر الەکچمز بوصره ده ایپصاره‌یی دخی اوره لم دیو قپودان پاشایه انها وقپودان پاشا بالذات کیتمز ایسه باری عسکری نقل ایچون برقاچ قطعه کمی ویرمسنی رجا ایتمش ایسه ده قپودان پاشا ایپصاره وسیسام اطه لرینك عسکر دوکیله جك محللرنده اشقیانك استحکاملری اولدیغنی جاسوسلر واسطه سیله تحقیق ایتدم بومقوله تشبثات ایسه اصل مأموریتم اولان موره مصلحتنه مانع اولور دونمادن سفینه آیرمق دخی وسوسه اولنور برحرکتدر دیو اعتذار ایتمکله وحید پاشانك جانی صیقلدیغنه ومیانه ده بوکا بکزر بعض اسباب مباینت وقوعبولدیغنه مبنی قپودان پاشا وحید پاشانك حرص وطمعندن وضبط وربط عسکره مقتدر اولمدیغندن بحثله درسعادته تحریرات کوندروب وحید پاشا دخی انك علیهنده تحریرات کوندرمش ونهایت نامزاجلغندن بحثله محافظلقدن استعفا واناطولیده برقریب محله چقمسی ایچون رخصت اعطا بیورلمسنی استدعا ایتمشدر ٠

بونك اوزرینه وحید پاشانك استعفاسی قبول اولنه رق سالف الذکر عبدی پاشا ساقز محافظی نصب اولنمشدر ٠ انجق وحید پاشا هنوز ساقزدن حرکت ایلمدن قپودان پاشا برغریب قضایه اوغرامشدر ٠

شویله که : دونمای همایون ساقز لیماننده چشمه اره سنده لنکر انداز ایکن رمضان شریفك یکرمی سکزنجی صالی کونی نمچه باندیره سیله برقطعه ازباندید سفینه سی کلوب دونمایه بعیدجه تموز آتمش وقپودانی کلوب قپودان پاشا ایله کورشمش ویارین قالقوب کیده جکی خبر ویرمش پاشا کمیسنده بولنان مهندسلردن بری دوربین ایله کمی یه باقوب شکل وطرزندن شبهه ایتمکله یوقلاتمسنی قپودان پاشایه اخطار ایلمش ایسه ده قپودان پاشا عرق تپه سنی میدانه قویوب عالم آبده زورق سوار کیف وصفا اولنغله اهمیت ویرمامش قپودان مرقوم ایسه یارین قالقه جغنی بیان ایتمشیکن بعدالغروب

قالقه جغنی اخبار ایله برابر درعقب قالقوب کیتمش اولدیغندن اصحاب تجربه و معلوماتدن اولان قپودانلر بوندن وهم و وسوسه یه ذاهب اوله رق بو کیجه تیمور آلوبده یلکن اوزرنده بولنمسنی اخطار ایتدکلرنده سز مخنث آدملرسکز کافر آتش اولسه جرمی قدر یریقار نه حدینه برحرکته جسارت ایلسون انی شویله یاپارم بویله ایدرم دیو قپودانلری تکدیر ایتمش بناءً علیه چوغی قوشقو یاتمش قپودان پاشا ایسه دیکر بعض ضابطان ایله برابر سرخوش اولوب صیزمشلر. کیجه ساعت آلتی صولرنده اشقیانک صالیویردیکی آتش قایغی قپودان پاشا سفینه سنه یاناوب درونده بولنان قایغه آتش ویره رک کندولری صندله راکباً فرار ایتمشلر پاشا قالیونی آتش آلوب یانمغه باشلامش ویانندهکی دیکر برقالیونه سرایت ایلمش سائر سفائن قالیونلری درحال پالامارلری بالطه لیوب یلکن اوزرینه چیقه رق سلامت بولمشلر . قپودان پاشا و مأمورین سائره اویانوب کیف عرق باشلرینه صیچرامش نه چاره تدبیره محل یوق ایش ایشدن کچمش کیمی دکزه آتیلوب یوزه رك قره یه چیقمش و کیمی غرق اولمش قپودان پاشا بعض خدمه سیله برصندله بنوب قره یه کیتمك اوزره ایکن قالیونك جبخانه سی آتش آلمغله باشنه برسرن دوشوب کندوسنی اتلاف ایتمش وصندلی دخی باتیرمشدر . دیکر قالیون دخی عینیله بونك کبی طوتشوب جبخانه سی آتش آله رق یانوب محو اولمشدر .

قپودان پاشانك کتبه سندن و کتخدا قلمی خلفاسندن دیشلك فیضی افندی دیرلر برذات وارایدی قالیونك طوتشدیغنی کوردکده نفسنه خطاب ایدرك کمیده چارچار یانه رق کباب اولقمی ایسترسین یوخسه دکزده سرین سرین بوغیلوب اولمکمی ایسترسین دیمش . وشق ثانی یی ترجیح ایله دکزه آتلمش بالتصادف النه برسرن کچمش اکا صاریلوب اوغراشور ایکن برصندله راست کلمکله اکا چیقمش ایسه ده پك طلو اولدیغندن سن زیاده کلیورسین بزیده باتیره جقسین دیه رك انی دکزه آتمشلر . بالتصادف النه ینه برسرن کچمش چالیشوب چبالایه رق علی الصباح ساحل سلامته چیقمش بوآدم برخیلی وقت معمر اوله رق بووقعه یی بعض مجالسده حکایه ایلردی . کندوسندن ایشیدلدیکی وجهله بروجه بالا نقل اولندی .

بووقعهٔ مؤلمه اوزرینه بتون دونما خالقنه حیرت کلمش اولدیغی حالده وحید پاشا طرف پادشاهیدن نصب اولنه جق قپودان پاشا تعین ایدنجیه دك قپودانهٔ همایون قپودانی مختار بکی مقتضای وزارتی اوزره قپودان پاشا وکالتنه تعین ایلدیکنه دائر بیورلدی تحریر وسموره دوخته برقونطوش خلعت تسییر ایتمکله قپودانه بك سفینه سنده سائر قپودانلر بالاجتماع بیورلدی قرائت وکورك دخی مختار بکه اکسا اولنه رق جمله سی انك امرینه اطاعت ایتمك اوزره متعهد اولدقلرینه دائر محضر

(تنظیم)

تنظیم ایله وحید پاشایه تقدیم ایلمشلردر . بعده قپودان پاشانك نعشی بولنوب ساقزده دفن اولنمشدر .

بووقعهٔ فاجعه‌نك خبری درسعادته لدی الورود شوالك آلتنجی کونی دونمای همایون قره عسکری سرعسکری اولوب برمقدار سفائن ایله بالیه بادره‌ده بولنان قره محمد پاشا قپودان دریا نصب اولندی . وقپودانه مختار بك دخی قپودان پاشا قائممقامی تعیین قیلندی . مصر وغرب اوجاقلری طرفلرندن کله‌جك کمیلری وکریدده بولنان بکلك سفینه‌لری دخی برابر آله‌رق بادره‌یه وارمسی وقپودان پاشای دونمایه آلمسی وقپودان پاشانك سرعسکر خورشید پاشا ایله بالمخابره بحراً دخی موره مصلحتنك تسویه‌سنه غیرت ایلمسی ایچون اوامر علیه کوندرلدی .

بعده وحید پاشا اواخر شوالده معزولاً اناطولی طرفنه کچوب اورله قصبه‌سی خارجنده خیمه‌نشین استراحت ومنتظر فرمان دولت اولدی الیوم آچیق برمنصب اولمدیغندن وزارتی رفع اولنه‌رق علائیه‌ده اقامته مأمور ایدلدی .

* وقایع متنوعه *

روم ترجمانلرندن دولتك امنیتی منسلب اولوب مقدما هر نقدر استاوراکی بك اهون موجود واولدقجه امنیته محل کوریله‌رك دیوان همایون ترجمانی نصب اولندیسه‌ده فیمابعد روملردن ترجمان قوللانلمامسی قرارکیر اولدیغندن وروملرك کوندن کونه طغیانلری اشتداد بولدیغندن اواخر رجبده بیوك اوغلی ایله برابر بولی‌یه نفی اولندی . ویرینه مهندسخانه خواجه‌لرندن لسان آشنا یحیی افندی دیوان همایون ترجمانی تعیین قیلندی .

برقاچ ماه مرورنده استاوراکی بك بولی‌یه برساعت مسافه‌ده واقع ایلیجه‌یه عزیمت واخشامدن صکره مهتابده عودت ایدوب کلورکن بولی‌یه قریب محلده کائن نهر جاری جوارنده‌کی اغاجلق ایچندن مجهول الاشخاص اوچ نفر کمسنه اوغرایوب بارکیرینك دیزکیننden طوته‌رق بچاق ایله‌انی اعدام ایتدکاری صره‌ده اوغلی طولودیزکین فرار ایله کلوب ماجرانی متسلمه اخبار ایتمکله قاتللر تحری اولنمش ایسه‌ده اله کچوریله‌مامش اولدقلری بولی نائبیله متسلمی طرفلرندن عرض وانها اولندی دیو اسعد افندی تاریخنده تحریر ایتدکدن صکره بونك قتلی حالت افندینك سرانی تعلیم وتنبیهیله اولدیغی ارباب عقوله نهان دکلدر دیو تصریح ایدیور . حقیقت حال اسعد افندینك دیدیکی کیبدر . استاوراکینك بیوك اوغلی نیقولاکی که صکره خیلی وقت معمر ولغوفت بك دیو معروف اولان ذاتدر انك لساننده‌ن مسموع فقیر اولمشدرکه

پدریله برلکده بولی‌یه واردقلرنده محافظه‌لرینه مأمور اولان بلوکباشی دائما مقیم اولدقلری قوناقده بولنه‌رق اوراده یرایچر ایمش ورمضان شریف کلدکده انك ایچون ایروجه افطاریه وسحور طعامی چیقار ایمش مؤخراً انك یرینه بشقه‌سی تعیین اولنمش بلوکباشی برکون آثار حزن وکدر ناصیهٔ حالنده نمایان اولدیغی حالده کورشمك اوزره استاوراکینك یانه کاوب بن براز قاریشیق رؤیالر کوردم قورقارم رجال دولت سکا قیار بن سنکله اوغلك ایچون برر بارکیر حاضرلایه‌یم سزی کیجه وقتی آلوب ساحله ایندیره‌یم برکمی‌یه بندیروب روسیه دیارینه قاچیره‌یم دیدکده استاوراکی بك بن دولتمه خیانت ایتمدمکه خوف ایده‌یم دولتمدن امینم دیو جواب ویرمش اولدیغندن اودخی اوغلنك یانه کاوب پدرینه سویلدیکی سوزلری حکایه ایله انی قاندیره‌مدم سن اقناع ایت بن سزك نان ونعمتکزی یدم مرادم انجق سزه ایلك ایتمکدر دیوب اودخی پدرینه لدی‌الافاده اکا دخی بوجوابی ویرمش بونك اوزرینه بلوکباشی غایت مکدر ومحزون اوله‌رق عودت ایلمش مکر حالت افندی استاوراکینك اعدامنی قورمش انجق حقنده خط همایون اولمدیغندن علنا اعدامی قابل اوله‌میه‌جغنه مبنی محرمانه اوله‌رق بولی متسلمنه تعلیمات کوندرمش اودخی مرقوم بلوکباشی‌یه کشف راز ایله اجراسنی اکا حواله ایتدکده بن اوآدمك اکمکنی یدم علی‌الخصوص رمضان شریفده بم ایچون مخصوصا افطاریه وسحور یمکی چیقاردی بن اکا سوء قصد ایده‌مم وبشقه‌سی ایده‌جك اولور ایسه بحسب الانسانیه مدافعه ومحافظه‌یه مجبورم دیمکله متسلم چاره یوق حالت افندینك امری اجراسز قاله‌ماز . ارتق سنی انك یانندن الملده یرینه بشقه‌سنی تعیین ایده‌لم دیمش وبوسری کمسنه‌یه افشا ایتمیه‌جکنه مغلظ یمینلر ایتدرمش . اودخی کیفیتی استاوراکی‌یه اخبار ایده‌مامش ایسه‌ده وظیفهٔ انسانیتی ایفا ایچون بروجه بالا کرك استاوراکی‌یی وکرك اوغلنی روسیه دیارینه قاچیرمغه قرار ویرمش ایکن استاوراکی بك فراره جسارت ایده‌میه‌رك بروجه بالا قضایه اوغرامش یولنده اعدام ایدلمشدر .

لغوفت بك اولوقت حقیقت حاله مطلع اولمش ایسه‌ده کندوسی دخی پدری کبی برفلاکته اوغرادیلور خوفیله اصلا سس چیقارمامش وپدرینی حیدودلر اولدردیکندن بحث ایتمکه مجبور اولمش ایدوکنی واول بلوکباشینك انسانیتنی سویلر وهرسنه انك خانه‌سنه برمقدار هدیه کوندردیکنی بیان ایلر ایدی . بزینه صدده کله‌لم . افلاق وبغدان ویوده‌لقلری فنارلو بکزاده‌لره توجیه اولنه کلورکن روم فترتی اوزرینه انلرك یولی قپاندی ویرلو بویارلره ویوده‌لق یولی آچلدی . بالاده بیان اولندیغی اوزره روسیه ایلچیسی استرغونوف ترك سفارت ایدوب کیتمش ودولتین

(بیننده)

بینده برودت ظهور ایتمش ایسه‌ده بوبابده روسیه‌لو ایله دوستانه مخابره اولنه‌رق ویریلان قرار اوزره باش بویارلردن اولوب اقدمجه سلستره والیسی وطونه سرعسکری محمد سلیم پاشا معرفتیله درسعادته جلب وبکلر بکنده واقع یوسف ضیا پاشا یالیسنده اقامه اولنان کیغوری کیغا افلاقه وبورنتان ساندل استورزه بغدانه اوائل شوالده ویوده نصب اولندی واستانبولده خلعت وقوقه کیدیرلمك رسمی ترك اولنه‌رق یالکز حضور صدر اعظمیده شرب قهوه اکرامیله اکتفا ایدلدی خلعت وقوقه‌لری سلیم پاشا طرفندن الباس اولنمق اوزره طرف دولتدن کیتملری معتاد اولان خدمهٔ دیوان ایله سلیم پاشایه کوندرلدی . بوصره‌ده یرکوکی محافظی حقی پاشایه دخی رتبهٔ والای وزارت احسان بیورلدی .

شوالك اون آلتنجی اثنین کیجه‌سی ساعت اوچده ایکن سلطان احمد نام شهزاده دنیایه کلدی . ویکرمی یدنجی کونی خداوندکار اسبق سلطان سلیم خان حضرتلرینك همشیره‌لری خدیجه سلطان دار عقبایه کیتدی .

بروقتدنبرو اعلی وادنی زی ولباسده سفاهته دوشمش اولدقلرندن فیما بعد وزرا وعلمایه مخصوص اولان بول یکلو قاقم کورکلر مستثنا اولمق اوزره کمسنه قاقم والما کورك کیاملك وهندکاری شال قوشانیوب انجق بغداد وسلانیك پوشیلری وطرابلس قوشاغی ومغرب شالی قوللانمق ومینالی چبوق طاقمی قوللانمامق خصوصلری بواثناده نظام اتخاذ اولنمشدر . وخلال ذی الحجه‌ده اسلحه ودوات کتاب ایله حلی نسا مستثنا اولمق اوزره سائر شیلرده زر وسیم استعمالندن منع اولنوب نقدر سیم وزردن معمول اوانی ورخت وبساط ورکاب وسائره وار ایسه هرکس ضربخانهٔ عامره‌یه کتورمه‌لی کومشك درهمی اوتوز ایکی پاره‌یه وآلتونك درهمی اون التی غروشه اولمق اوزره بدللرینی اخذ ایلملری امر اولندی وبوکا دائر طشره‌لره دخی اوامر علیه کوندرلدی .

ذی الحجه‌نك آلتنجی کیجه‌سی ساعت اوچ قرارلرنده حلبده وکلیس وانطاکیه وجوارلرنده برشدید زلزله وقوعبولمش بك چوق ابنیه منهدم وبك چوق آدم تلف اولمش ایدوکی خبری لدی الورود موجب اکدار نامحدود اولدی . بزکلهلم موره وقوعاتنه .

* وقایع موره *

شوالك دردنجی کونی برمعتاد اجرا اولنان سنه توجیهاتنده اوتوز ایالت وقرق طقوز لوا مأمورلری بولنان وزرای عظام ومیرمیران کرام هپ مأموریتلرنده ابقا

اولنمشیکن بالاده اشعار اولندیغی اوزره یانیه جهتی سرعسکری خورشید پاشا موره سرعسکری و والیسی بولنان سید علی پاشا علیهنده بولنەرق انك سوء حال وحرکتندن بحثله یرینه انك معیتنده بولنان درامەلی محمود پاشانك نصبنی انها ایلمش اولدیغندن شوالك التنجی کونی سیدعلی پاشا عزل ایله یرینه محمود پاشا نصب اولندی .

فقط خورشید پاشانك اول حوالیجه شکر و شکایتی مثمر و مؤثر اولوب هله تپه دلنلینك اعدامندن صکره فوق العاده مقبل و نافذ الکلم اولمشیدی و موره اردوسنك تنظیمی وصورت سوق و ترتیبی اکا حواله اولنمشیدی . بوجهتله محمود پاشا موره اردوسی سرعسکری اولدیغی حالده خورشید پاشانك معیتی مأمورلرندن معدود ایدی . بناءً علیه خورشید پاشا ازدینه عزیمت و ازدین اوەسنده وایکی ساعت ایلروسنده جاری المانیا نهری یاننده نصب خیام ایله چند روز اقامت ایله محمود پاشایه تعلیمات لازمه اعطا ومعیتنه اریب احمد پاشا واغریبوز محافظی چرخەجی علی پاشا وازدینده موجود میرمیران پاشالر ایله طواسلی عثمان اغانی وروم ایلی اعیانلرندن کوپریلی اعیانی امین و کوستندیل اعیانی چلبی اغالری وپلنغه اعیانی نعمان و پتریج اعیانی دستان بکلری ودها چوق اعیانلری قضالری عسکرلریله برابر تعیین وزکریا دبره نام سرکرده معیتنده اولەرق اوچ درت بیك قدر سواری وپیاده ارناود عسکری تحریر وبالجمله عسکر و اتباعی تعداد ایدرك آلمانیا کوپریسندن امرار ایتدی . وسرعسکر سابق سید علی پاشا ایله کورشدکده انی ازدینده قالمق یاخود محمود پاشا معیتیله ایلرو کتمك شقلرنده تخییر و شوقدرکه سلامت ایلرو کیتمکده اولدیغنی ایما ایتمسیله علی پاشا متبوع ایکن تابع اولەرق ایلرو حرکتی ترجیح ایتدکده معیتندەکی ارناود عسکرلرینك کذشته علوفەلرینی خورشید پاشا تأدیه وصاغلامنی وچوروکنی تفریق ایله ایشه یارایانلرینی زکریا دبره معیتنه تعیین ایدرك انلریده بالتعداد کوپریدن کچوردی . علی پاشا دخی ازقدیم دلیل وتفنکچی باشیلری معیتنده اولان بیك قدر سواری ودائرەسی خلقی ایله کوپریدن مرور ایله اردویه قاتلدی . بو وجهله تعداد اولنان عسکر و دائرەلر خلقی و عکام و خربندکانك مجموعی تام یکرمی بشبیکه بالغ دکل ایکن خورشید پاشا غیر ازخدمەفرق بیك علوفەلو عسکر سوق اولندیغنی باب عالی یه انها ایله اوقدر علوفه مطالبه ایتمکده ایدی حالبوکه انك علوفه نامیله کوندرەجکی آقچه انجق زکریا دبره معیتنده اولان یدی بیك قدر ارناود عسکرینك علوفەلرندن عبارت ایدی . لکن معنی قپوکتخداسی حالت افندی اولمغله اندن کیم حساب صورەبیلور .

لفظی مراد نزل امینی اولان قره عثمان اوغلی یعقوب اغا یاننده اقچه اولمیوب ایفای مأموریتدن عاجز اولدیغنی محمود پاشایه عرض وبیاندن خالی دکل ایسەده ایکیسی

دخی سرعسکر کبیرک کبر ونخوتندن وغضب وشدتندن خوف ایله اردونك حوایج ضروریه‌سنی بیان ایده‌میه‌رك وداع وکوپریدن مرور ایله اردوکاهده خیمه‌نشین اولدیلر . خورشید پاشا سیواس والیسی سلیمان پاشایی استصحاب ایله انی ازدین محافظه‌سنه براغوب کندوسی یکیشهره عودت ایلمشدر .

اردوی سرعسکری ایسه بر کون بر کیجه المانیا جوارنده اقامت ایله هرکس برر ایکیشر کونلك یم و ییه‌جك تدارك ایدرك اورادن صالقم صچاق ایلرویه حرکت ایله فوندنه دربندینك برو طرفنده‌کی اووه‌ده کیجه‌لدی . اوائل تموز اولمق جهتیله اول کون حرارت شمسك تأثیرندن بعضیلر خسته و بیتاب اولوب انجق اردوده بر حکیم اولمیوب خسته‌لری نقل ایچون مکاری دخی بولنمدیغندن فرداسی خسته‌لرك چوغی یول اوزرنده ترك ایله علی‌الصباح حرکت وفوندنه دربندندن مرور ایله لوادیه اووه‌سنه وفرداسی استفه‌یه وارلدی . مقدما کوسه محمد پاشانك بورالره ورودنده لوادیا واستفه قصبه‌لری وجوارلرنده‌کی قریه‌لر هپ احراق اولنمش ایدوکندن هرنه طرفه باقلسه آثار عمران کورلمیوب اشقیادن دخی بر اثر یوق ایدی چونکه آنلر اردونك مرورندن صکره خط رجعتی کسمك اوزره اورمانلره چکلمشلر ایدی .

اردو بر کیجه استفه‌ده قالدی . فرداسی چرخه‌جی علی پاشا اردودن ایریلوب بش التیوز اتباعی ایله مأمور محافظه‌سی اولدیغی اغریبوزه عزیمت ایتدی . اردو دخی موره دربندینك اون ساعت مسافه‌سنده کائن برنجی قوناق یری اولان قوندره نام قریه‌یه کیتدی اوراده ذخیره قویولری کشف اولندی . برمقدار یولاف وقوقورز بولندی یولاف حیوانلره ویریلوب قوقوروز دخی قینادیله‌رق انکله اردو خلقی بسلاندی . فقط بوراده یالکز ایکی صو قویوسی اولوب بونلرله اردویی صوارمق ممکن اولمدیغندن عسکر صباحه قدر صو المق ایچون بربریله غوغا ایتدیلر . بوراده عسکریدن چند نفری خسته اولمغله فریادلرینه باقمیوب دشمنه قربان اولمق اوزره اوراده ترك ایله صباحلین یوله چیقلدی وینه اون ساعت مسافه‌سی اولان مغره نام دربند قریه‌سنه عزیمت اولندی یوللر صرپ وشمسك حرارتی زیاده اولدیغی حالده بر یرده صو اولمدیغندن اوچیوز قدر آدم صوسزلقدن بیتاب اوله‌رق یوللرده دوشوب قالدی حیواناتدن دخی خیلی تلفات وقوعبولدی طوپکشان بارکیرلرك برازی طورمغله باشلری کسیلوب یول اوزرنده براغلدی . پك چوق محنت ومشقتلر ایله مغره‌یه وارلدی بوراده ایسه یالکز بر صو قیوسی بولنمغله دها زیاده صو صیقندیسی چکلدی . فرداسی صباحلین بوراده دخی اوتوز قدر خسته براغلدی واون ساعت

مسافه‌سی اولان حوضلر نام قریه‌یه واریلنجیه قدر اثنای راهده کرك انسانجه وکرك حیوانجه اپجه تلفات وقوعه کلدی نهایت حوضلر قریه سنه مواصلات اولندی بوراده صو زیاده اولدیغنـدن تجربه‌سز آدملر کندولرینی وحیوانلرینی بردن بره صویه ویروب بوراده دخی صویك بوللغندن بعض تلفات وقوع بولمشدر .

فرداسی آلتی ساعت مسافه‌ده ولب دریاده‌واقع کوردوسی قصبه‌سنه عزیمت اولندی. بو یولك درت ساعتلك محلی صرپ اولمغله طوپلرك نقل وامراری صعوبتلو ایدی هر کون وزرادن نوبتله بری طوپلرك اوزرینــه مأمور اولوب اول کون اریب پاشانك نوبتی ایدی اریب پاشا طوپلرك نقل وامرارینه نظارت ایده طورسون اردو ایلرو حرکت ایله کوردوســه واردقده کوردوس قصبه‌سی هنوز احراق اولنمش وپك آز خانه‌لری قالمش اولدیغی کورلدی فقط بوراده‌پك چوق زاد وذخیره‌بولندی ساحله برساعت مسافه‌ده مرتفع جبل اوزرنده بولنان کوردوس قلعه‌سنه واردقده کمســنه کورلیوب فقط مغاره درونـنده کوردوس خاندان قدیمندن کامل بك هنوز شهید ایدلمش اولدیغندن قانی اقمقده اولدیغی ووالده‌سی وعیالی وایکی نفر اولادی بر حیات اوله‌رق اغلامقــده اولدقلری کورلدی مکر بالاده بیان اولندیغی اوزره طرابولیچه‌نك حین استیلاسنده اشقیانك اسیر ایدوبده بورایه کتورمش اولدقلری کامل‌بك ایمش که زنکینلك‌ایله معروف اولدیغندن تحری اموال ضمننده انی تضییق ایله امرار ایام‌اولنمقده ایکن اردونك او‌لطرفه حرکتی کونی اشقیاکاوب انی‌شهیدایتمشلر. قلعه‌یه براز مستحفظ نفری براغیله‌رق قصبه‌یه انیلدکده طوپلردن بش قطعه‌ســنك دربنده قالمش اولدیغی خبری آلندی . شویله‌که : بش قطعه کبیر عبوس طوپلری دربندی سوکدیره‌میوب یانلرنده عسکر دخی قالمدیغنــدن واشقیا اورمانلر ایچندن تفنك اتمغه باشلادقلرندن طوپجیلر بارکیرلرك قایشلرینی کسه‌رك فرارایلمش اولدقلری اخبار اولندی هنوز محاربه اولنمقسزین بش طوپ براغلمق پك چیرکین بر کیفت اولدیغندن محمود پاشانك قان‌باشنه صیچرادی همان طوپلرك کتورلمسی ایچون برمقدار سواری کوندردی سواریلر طوپلرك براغلدیغی محله تقربلرنده اشقیانك غلبه‌لکله طوپلری اورمانه طوغری چکمده اولدقلرینی کورمشلرایسه‌ده اورماندن اوزرلرینه قورشون آتلمغه باشلادیغندن یاقلاشمغه جسارت ایده‌میه‌رك مأیوساً عودت ایله کیجه‌لین کوردوسه کله‌رك افادهٔحال ایتدیلر سرعسکر محمود پاشا بونك اوزرینه‌اریب پاشایه‌سرزنش‌ایدوب اودخی‌استخفاف یوللوجواب ویرمکله بینلرنده برودت ومباینت پیدا اولمشدر. طوپلرك دشمن النه‌کچمسی موجب کدر اولدقدن بشقه‌بو وقعه اردونك ارقه‌سی کسیك اولدیغنه دلالت ایتمکله تلاش واندیشه‌یی استلزام ایلمشدر . اردو

خلقنك كوزلری ارقه ده اولوب انجق طریق سلامت اولمدیغندن چارەسز اطاعت ایدیورلردی .

سیروزی یوسف پاشا بالیه بادره وموره وروم ایلی قستللری واینه بختی قلعەلرینی محافظه ومعیتنده بولنان سفن حربیه ایله سفائن اشقیانی کورفزه دخولدن منع ایتمکله کورفزده امنیت وار ایدی خورشید پاشا ایسه اردویه اعانه اولنمسی ایچون یوسف پاشایه اشعار ایلمش ایدوکندن یوسف پاشا برقطعه بکلك قوروته راکباً اردونك کوردوسه وصولی کونی او دخی کلوب قرەیه چیقدی وزرا ایله کورشدی محمود پاشا اندن ذخیره ایستدکده فرنك تجارندن صاتون آلنمش برمقدار اجناس ذخائر وار ایسەده بورایه نقلی یکرمی کونه توقف ایدر دیو جواب ویروب محمود پاشا برنوع تصعیبه حمل ایدرك کوجنمشدر . معمافیه یوسف پاشا بونی سرعسکرلك امید وامانده اولدیغی حالده پدرینك اتباعندن معدود اولان محمود پاشانك سرعسکرلکی اکا کران کلمك طبیعی اولەرق یکده جان وکوکلدن انك حقنده تسهیلات کوسترمك ایستمزدی . بناءً علی ذلك بو ملاقاتدن بر فائده اولمیوب یوسف پاشا مرحوم کامل بکك والده وحرم وچوجقلرینی بالاستصحاب عودت ایلدی . شوقدرکه دونمای همایون ایله سریعاً مهمات وذخیره وطوپ ارسال بیورلمسی لزومنه دائر یاپیلان مضبطه پروزه طریقیله خورشید پاشایه اولاشدیرلمق اوزره یوسف پاشایه ویرلدی . اوچ کون کوردوسده بعدالاقامه اسبق قصاب باشی حسن پاشا کوردوس محافظەسنده براغیلەرق التی ساعت مسافەده بولنان انابولی‌یه عزیمت وبرباد بوغازی نام صعب المرور محلدن کذار ایله انابولی‌یه مواصلت اولندی .

سابق انابولی محافظی ادرنەلی سالم پاشا ایله اهالی فوق العاده ممنون اولەرق استقباله چیقدیلر مکر اشقیا برقاچ آیدنبرو انابولی‌یی دائرا مادار قوشادوب تضییق ایتمکله اهالی ذخیرەسزلکدن صیقیلەرق قلعەیی تسلیم ایتمك اوزره اشقیا ایله بالمقاوله طرفیندن شرائط استیمانی حاوی سندلر ورهنلر مبادله اولنەرق قلعەیی تسلیم ایتمك اوزره ایکن اردوی همایونك ورودی اوزرینه اشقیا صاووشوب کیتمش وقلعەده انجق برقاچ کونلك ذخیره قالمش ایمش واکرچه اردوده دخی ذخیره یوق ایسەده انابولینك پیشکاهنده یدی سکز ساعت ممتد وواسع واغنام وزاد وذخیرەسی بول بر اوەسی اولدیغندن عسکر چاپوله قویلدی هرشی بول بول بولنور اولدی انابولی محافظی نامق پاشا دخی قلعەیه کیروب ایفای وظیفەیه باشلادی .

فقط انابولی‌یه ایکی ساعت مسافەسی اولان ارخوس پانغەسی اشقیا الندە بولندیغندن اردو ایله اورایه واریلدی ارخوس قصبەسنده خیلیجه ماکولات وسائره اله کچورلدی

قلعه‌سی بر یوکسك تپه اوزرنده بولندیغندن هجوم اولنه‌میوب انجق محاصره التنه الندی . اوچنجی کونی اشقیانك یدی سکز بیك قدر امدادی کلدیسه ده سواری قارشولیوب انلری رجعته مجبور ایتدی قلعه‌ده ضبط اولندی .

بوندن‌صکره نه‌یولده حرکت اولنمق لازم کله‌جکنك مذاکره‌سی ضمننده عقدمجلس مشورت قیلندی . انابولی محافظی نامق پاشا دخی مجلسه جلب اولندی . سرعسکر محمود پاشا انابولی‌یه اون‌ایکی ساعت مسافه‌سی اولان طراپولیجه‌یه واروبده اوراسنی دخی ضبط ایلمك نیتنده اولدیغنی بیان ایتدکده سرعسکر سابق علی پاشا مغدور ومحزون اولمغله شق شفه ایتمدی اریب پاشا کاتبلکدن نشئت ایدوب اهل حرب اولمدقدن بشقه حالت افندی‌یه بر ایکی طوغری سوز سویلمکله بو بلایه کرفتار اولوب اندن خلاصك چاره‌سنی دوشونمکده ایدوکنه وبروجه بالاطوپ ماده‌سندن طولایی سرعسکر پاشا ایله آرالری شکراب اولدیغنه بناءً بحثه قاریشمق ایستمدی اما نامق پاشا ایله روم‌ایلی اعیانلری وسائر اغالر بو وجهله کلامه آغاز ایلدیلرکه دونمای‌همایون کلدی انابولی قلعه‌سی کبی متین وجسیم ومعتبر قلعه‌نك زاد وذخیره‌سی یوق بوحال اوزره ترکی جائز اولورمی طراپولچه‌یه کیدرکن آلتی یدی ساعتلك صعب‌المرور بر دربندن کچیلور ایکن معاذالله بر بوزغونلق وقوع بولورایسه اغزیمزك دادینی قاچیرز . حالبوکه ابتدای حرکتمزده اردومزك مجموعی یکرمی بشبیکه بالغ دکل‌ایدی . بونك برمقداری چرخه‌جی علی‌پاشا ایله اغریبوزه کتدی برمقداری حسن پاشا ایله کوردوسده براغلدی . وبرخیلیسی نامق پاشا ایله انابولی‌قلعه‌سنده‌در . بش‌التیوز نفریمز دخی خسته وتلف اوله‌رق یوللرده قالدی . اردوده حالا موجود اولان اون آلتی بیك قدر نفوسدن حرب وضربه یارایان اون بیك نفردن عبارتدر . انابولی قلعه وساحلی براغیلوبده بوقوت ایله طراپولیچه‌یه کیدلمك جائز اولماز وفرض ایده‌لم که طراپولیچه‌یه کیتدك استیلادیده اولمش قلعه‌دن خالی برخراب‌مملکتك ضبطنده نه‌فائده وار ؛ قالدیکه انابولی‌یه دونمای‌همایونك ورود واعانه‌سی مأمول اولوب طراپولیچه‌یه امداد ایده‌مز . وبالفرض انابولی ایله طراپولیچه آره‌سنده‌کی دربندلرده عسکر طوتلسه‌باقی عسکرله طراپولیچه ضبط ومحافظه‌ایدیله‌مز واورادن برطرفه کیدیله‌مز . واحتمالکه اشقیا طراپولیچه اوه سنك ذخیره‌سنی طاغلره نقل یاخود احراق ایلر . انابولیده قاله‌جق عسکر انجق قلعه‌یی محافظه‌ایده بیله جکندن اشقیا انابولی اوه سنده‌کی ذخائری دخی اخذ ایده بیلور . بوحالاته نظراً ایلرو کیدلمك مخاطره‌دربزجه ایش بوراده اقامت ایله انتظار اوزره بولنمقدر دونمای همایون کلسون عسکر انجه مهمات کتورسون یوسف پاشا دخی بالیه بادره‌ده کندوسنه چکی دوزن ویره‌رك

غستون ومتون طرفلرينه طوغرى حركت ايلسون وايكنجى اردو اولەرق خورشيد
پاشانك سوقنى وعد ايلديكى عسكر دخى ظهور ايلە كيروده اولان در بندلرطوتلسون
اول حالده ايلرويه حركت ايلە ايش كوريله بيلور . الحالة هذه حسن پاشا
كوردوسده اولوب ارەمزده كى در بندلر الده اولمديغندن انكله مخابرە مز منقطعدر
ديديلر ايسەده محمود پاشا رأينده مصر برذات اولمغله طرابوليچەيە كيدلمك فكرنده
وماعداسى اكا مخالفتده اصرار ايتمكله صورت انفعال اوزره مذاكرەيه فيصل ويرلدى .
حالبوكه برايكى كون اول زكريا دبره تعيينات بدلى اولەرق نزل امينى يعقوب اغادن
اون التى بيك غروش طلبيله تضييق ايتمكده اولوب يعقوب اغا ايسه بالجمله اشياسنى
ميدانه قويەرق بو مبلغك ايفاسنه مقتدر اولمديغى بيانيله مبلغ مزبورى قرضاً محمود
پاشادن ايستدكده او دخى پاره سى اولمديغنى يمين ايدرك بيان ايلديكندن زكرياد بره
صورت انفعال كوسترەرك بوندن صكره اطاعت ايتميەجكنى ويوللر آچيق اولسه
عودت ايده جكنى ايما ايتمكده ايدى . اول كيجه اريب پاشا واعيان اغالر ايلە زكريا
دبره كيزلو مذاكره ايدرك كوردوسه عودت ايلمك اوزره قرار ويرمشلر وهمان
چادر وچركەلرينى ترك ايدرك عسكرلرى وتبعەلرى ايلە برابر قالقوب كيتمشلر .
سر عسكرك بوندن اصلا خبرى اولميوب صباح اولدقده نه كورسونكه كندوسيله
سيد على پاشانك بش آلتى بيك نفردن عبارت اولان عسكرلريله دائرەلرى خلقندن
ماعدا كمسنه قالمامش . على پاشا ايلە برلشوب متحيرانه بربرينك يوزينه باقەدە
اولدقلرى حالده كيجه فرار ايتمش اولان طاقمدن برقاچ يوزى پريشان حالده كيرو
كلديلر . ايچلرندن برقاچى جلب واستنطاق اولندقده نصف الليلدن صكره ضابطلرى
على الصباح كوردوسه عودت اولنەجغى بيانيله كمسنەيه خبر ويرميەرك سسزجه
حاضر لانملرينى تنبيه ايتمشلر وعلى السحر قيام ايلە برباد بوغازينه كيدميوب بشقه يولدن
حركت اولنەرق اوه لچيلوبده دربنده واردقده اورتەلق آيدينلق اولدى . اشقيا
اورماندن تفنك اتمغه باشلادى براز سقطاق ظهور ايتدى هركسه شاشقينلق كلدى
يدك واشيالرينى ترك ايلە ايلرو جان اتمق اوزره سرعت ايلە كيتديلر . بز كيروده
بولنديغمزدن عودتى اختيار ايدوب كلدك ايلرو كيدنلرك نه حالده اولديغنى بيلميز .
آتيلان تفنكلرك كثرتنه نظراً اشقيانك غلبەلك اولديغى آكلاشلدى . مع مافيه
پيادەلردن كشافلر چيقاريلەرق ترتيب اوزره كيدلسه فنالق ظهور ايتمزدى . لكن
ترتيبسز حركت اولنمسى پريشانلغه بادى اولدى ديديلر .
محمود پاشا كندوسنك اطوار خود سرانەسندن نادم اولەرق سيد على پاشا ايلە بالمذاكره
بو حال وهيئت ايلە ارخوسده اقامت مناسب اوليەجغندن اناپولى پيشكاهنه واريلوبده

ایجاب مصلحت اوراده مشاوره ومطالعه اولنمق اوزره قرار ویروب همان اورادن حرکت ایله انابولی پیشکاهنه کلدیلر . کیجه فراریلرینك پریشانلغی اردوخلقنه مورث دهشت اوله‌رق بورادن تلاش ایله قالقیلوب چادر وچرکه‌لر ایله برخیلی اشیا ارخوسده براغلمشدر .

محمود وعلی پاشالر نامق پاشا ایله برلکده لدی المشاوره طرابولیچه‌یه عزیمتدن فراغت ایله انابولیده اقامته قرار ویردیکی بیانیله کوردوسه کیدنلرك اعاده سی ضمننده برمکتوب یازلسه کیم کوتوره جك ؟ طریق اسلم بودرکه همان جملةً کوردوسه واروبده برقایق تدارك ایله واقع حالی یوسف پاشایه وانك واسطه سیله خورشید پاشایه اشعار ایده‌لم وبالیه بادره ده بولنان قپودان دریا قره محمد پاشانی المق اوزره دونمای همایون بادره‌یه کلمش ایسه سریعاً حرکت ایله انابولی‌یه ذخیره یتشدیرلمسی ایچون کندوسنه اخطار ایده‌لم واریب پاشا طاقمنی جلب واستمالت ایله ینه بورایه کله‌لم دیدکلرنده نامق پاشا بوتدبیره راضی اولمیوب همان بکایه باشلادی وجمله سی بوفلا کتلره سبب اولان خورشید پاشایه سب ودشنام ایلدیلر . واردو انابولیده قالسه جملةً آچلقدن تلف اوله جقلرینی مطالعه ایله نامق پاشا دخی نهایة الامر اردونك کوردوسه عودتنه راضی اولوب انجق کوردوسه وارلدقدن صکره فراموش اولنمیوب وعد اولندیغی اوزره ینه انابولی‌یه کلنمسی شرط ایدوب محمود پاشا دخی بوبابده آنی ایمان غلیظه ایله تأمین ایلدی وبرده اوه‌دن جلب وتدارکی ممکن اولان ذخائرك قلعه‌یه نقلی خصوصنه عسکرك معاونتنی رجا ایتمکله درحال بوبابده عسکره تنبیهات لازمه ایفا قیلندی وهمان فرداسی اهالی وعسکر اوه‌یه یاییلوب وبرقاچ ساعتلك محلره قدر کیدیلوب بولدقلری ذخیره وحیواناتی قلعه‌یه نقل ایتدیلر بوصورتله قلعه ده موجود اولان اهالی‌یه قرق اللی کون کفایت ایده جك قدر ییه جك تدارك وادخار اولندی . محافظ پاشا غلبه لك اولمسون دیو عسکرینك چوغنی سرعسکر پاشا معیتنه ویردی . فرداسی اردو انابولی پیشکاهندن قیام ایله کویا پیاده‌لردن کشافلر چیقاریله‌رق ترتیب اوزره حرکت اولنه جق ایکن برباد بوغازینه وارلدقده اشقیا طرفندن تفنك آتلمغه باشلاندیغی کبی جمله‌یه خوف ودهشت کلوب ترتیب شاشدی هرکس باشی قایینه دوشدی یدکاری وسایسخانه‌لری براغوب یکدیکری مسابقت ایله ایلرو سکرتدیلر . اردو پاشا دوکندیسی طرزنده کوچ حال ایله کوردوسه واره بیلدی . سرعسکر پاشا ایله علی پاشایه حریقدن قورتلمش برخانه بولندی . فرداسی انابولی ایشی مذاکره اولنمق اوزره وزرا وامرا واغوات دعوت اولندی . اریب پاشا ایله اعیانلردن بعضیلری اصغا ایتمدی ایسه ده محمود پاشا ایله علی پاشا

(قصاب)

قصاب باشی حسن پاشانك خزنه سنده بالاجتماع مسئله درمیان اولندقده بوحل پریشانی ایله انابولی‌یه عودت اولنه‌ماز فقط خورشید پاشایه وبادره ده بولنان قپودان پاشایه بیان حال ایدملو ویوسف پاشادن ذخیره ایستیه‌لم دینلدی وبویولده یازیلان انهالر ذخیره صاتمق اوزره کوردوس ایسکله سنه کلمش اولان برآوستریا سفینه سیله یوسف پاشایه کوندرلدی .

یوسف پاشادن وقپودان پاشادن وارد اولان جوابنامه لرده دونمای همایونك کلدیکی ومصر والیسی محمد علی پاشا طرفندن هدیه اوله‌رق اوچ قطعه ذخیره ایله مملو کمی کلمکله بونلردن بریسنك اردویه کوندرلمك اوزره اولدیغی مندرج اولمغله همان دونمای همایون ایله انابولی‌یه ذخیره یتشدیرلمسی ضمننده برمضبطه تحریر وجمله طرفندن تمهیر اولنه‌رق قپودان پاشایه کوندرلدی . متعاقباً مصر کمیسی کلدی وزرایه ومیرمیرانلره واعیانلره ایکی آی اداره ایده جك قدر یاغ وپرنج وبقله وشکر وقهوه وبغدای وعسکره یاغ وبغدای توزیع ایدلدی ومحمد علی پاشایه برتشکرنامه تحریر وجمله طرفندن تمهیر ایله کندوسنه ایصال اولنمق اوزره یوسف پاشایه کوندرلدی .

بوندن صکره اخذ واعطا ایچون کوردوس ایسکله سنه نیچه سفینه‌لری کاوب کیتمکه باشلادیغندن هرشی مبذول اولدی وعسکر چاپوله کیدوب اره صره اسیر وحیوان سوروب کتوردکلرندن لحم دخی صاتلمغه باشلادی . قرق اللی کوندنبرو اردو خلقی ات یمدکلرندن ضعیف دوشمش ایکن بوکره ات یمکه دخی باشلادیلر . واکرچه پاره‌جه اردونك مضایقه سی زیاده ایسه ده خورشید پاشا طرفندن ارناود عسکرینك کذشته علوفه‌لریله برابر وزرا معیتنده‌کی عساکرك علوفه‌لری دخی آلتون اوله‌رق کوندرلمکله عسکره توزیع اولنوب انجق بومبالغك اوسقونتوسی خیلی شیئه بالغ اوله‌رق وزرانك قپولری خلقنه جیب خرجلغی اولمشدر .

(وقایع سنه ١٢٣٨)

ساقز محافظی میرمیران عبدی پاشا حسن خدمته موفق اوله‌مدیغندن بو اثناده عزل ایله ساقز محافظی ردوس متصرفی امرای دریادن یوسف بکه تفویض وچند روز مرورنده عهده سنه رتبهٔ میرمیرانی ایله قره سی سنجاغی توجیه ایدلمشدر .

بوسنه جمادی الاولانك آلتنجی بازار کونی تولد ایدن شهزاده سلطان محمد اشبو محرمك آلتنجی بازار کونی عازم دار بقا اولمشدر .

بو اثناده عدلی آلتونی اون ایکی ونصفی آلتی غروشه وربعی یوز پاره‌یه واستانبول

التونی سکز ومصر التونی یدی وفندق التونی اون بر غروشـه وجزائر وتونس وطرابلس غرب التونلری اون ایکیشر غروشه وروسی یعنی یکرمی بشلك آلتونی یکرمی بش ونصفیه‌سی اون ایکی بوچوق غروشـه وربعیه‌سی آلتی غروش اون پاره‌یه وفندق ربعیه‌سی اوچ واستانبول ربعیه‌سی ایکی بوچق غروشه ویالدز آلتونی اون بش غروش اون پاره‌یه ومجار آلتونی اون بش غروشـه ومجار جنسندن قرامیس آلتونی اون‌درت غروش اوتوزپاره‌یه وجهادیه بش غروشه وعتیق وجدید یوزلك ایکی بچق غروشه وایکیلك ایکی غروشـه ودانه غروش قرق پاره‌یه وربع اون پاره‌یه وعوارض جنسندن ماعدا اوچ نوع ریال آلتی بچق غروشه وعوارض آلتی غروشـه نظام ویریلوب اشبو معین فیئاتلردن زیاده‌یه آلوب ویرنلرك جزا کوره‌جکنه دائر بو اثناده هرطرفه اوامر عایه کوندرلمشـدر . عدلی آلتونی یکی کسیلوب ذکر اولنان فیئاتلر اوزره دیکر مسـکوکات ایله مبادله اولندقده ضربخانه‌یه خیلی تمتع اوله‌جغی درکار ایدی . لکن بویله اسعار وفیئات ایشـلرینك امر وجبر ایله یوریمیه‌جکی امثالی دلالتی ایله معلوم ایدی . یکیچری اغاسی اسماعیل اغا ضبط وربط اراذله مقتدر اوله‌مدیغنـدن محرمك یکرمی اوچنجی کونی عزل ایله یرینه قول کتخداسی حسن اغا نصب اولندی .

معلوم آ یکیچریلر طریقت بکتاشـیه‌یه سالك اوله‌رق اره‌لرینه بکتاشی قیلغنده نیجه بی‌مذهبلر کیروب سـوزه قاریشوردی . مقدما روافض اعجامدن حیدر بابا نامنده برقلاش یکیچریلر ایچنه کیروب سلطان سلیم وعلمدار پاشا وقعه‌لرنده بولنمش وبعده صاوشوب جانب ایرانه کتمش ایکن بو اثناده ینه درسـعادته کاوب طقسان طقوز قشله‌سنده حصیر ملعنت وشیطنتی سرمش اولدیغی لدی التحقیق دفعی تصمیم اولنمش ایسه‌ده قشله‌دن طیشارو برقاچ اوسـته ایله چیقه‌رق احتیاط اوزره بولندیغی جهتله آچیقدن اخذی دشـوار اولمغله ایفای مقتضاسی یکیچری اغاسی حسن اغایه حواله اولنوب اودخی محرمی اولان بعض ذوات ایله بالاستشاره برتقریب ایله انی چاردقدن اسـکداره امرار ایله یوله روان ایتدیلر . حیدر بابا ضیق بال ایله بولی‌یه واردقده حتف انفه وفات ایلمشدر .

حالبوکه استانبولدن طرد اولندیغی کون برقاچ اوسته‌لر یکیچری اغاسنه کاوب انك اعاده‌سـنی تکلیف ایله باب عالی‌یه انهـا ایتدردکلرنده طرف صدارتپنـاهیدن امر امیرالمؤمنین ایله اجرا اولنان مصلحته یکیچری قوللرینك مداخله‌سی وظیفهٔ عبودیته یاقشـماز دیو ویریلان جوابه قانع اولمدقلرندن کیفیت دارالفتوایه لدی الحواله (امام‌المسلمین دارالسلطنه‌دن برکمسـنه‌نك خیر مطالعه‌سـیله نفینی اجتهاد برله ابعاد

بيوردقلرندن صكره اعادهسنه جبر اولنماز) ديوويريلان فتواى شريفهاوزرينه خط همايون كشيده بيوريلهرق اغا قپوسنه كوندرلمش وجمله مواجههسنده اوقوتديرلمش ايكن يكيچرى متغلبهسنه ينه سكونت كليوب بربر اراجيف نشرينه واطاعتسزلق اظهارينه باشلاديلر . حتى روم فترتنك ظهوروندنبرو اتحاد قلوبه سبب اولمق داعيهسيله مجالس مشورته اورطهلر متوليلريله اوسطهلرى كلمك معتاد اولديغى حالده بوكره شيخ الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلس مشورته كلمكدن ابا ايله صورت عصيانلرين ايما ايلديلر .

جلد حادى عشرده بيان اولنديغى اوزره حالت افندى زكى وفطين و نطوق وبحث ومكالمهيه وخصمنى اقناعه قادر برآدم اولوب انجق حائز اولديغى موقع نفوذ واقبالنى محافظه ايچون هردرلو فنالغى اختيار ايلر و يكيچرى سفهاسنى جلب وتأليف ايچون انلره پك چوق پاره بذل ايدر ويكيچرى اشقياسنك جداً تربيهسى تصميم اولنسه درلو بهانهلر ايله انى تأخراته دوشورر و بووجهله كندوطولاب مفسدتنى دونديرر ايدى . حتى درويش پاشا صدارتنده بركون عقد اولنان انجمن مشورتده روسيهلو ايله وقوع بولان برمنازعهيه دائر مباحثه اولندقده اعلان حربه قرار ويرلمه درجهسنه كلوب مجلس طاغلديغى زمان درويش پاشا حالت افندىيى اليقويوب افندم سزاعلان سفره قرار ويريورسكز قنغى عسكرله روسيهيه مقابله ايدهجكسكز ابتدا تنظيم عسكر ايديكز ديدكده حالت افندى بوكون يكيچرىيى قالديروب عساكر منتظمه ياپمق ممكندر لكن ارسلانمى كيم ضبط ايدهجك ديمش اولديغى مشهوردر .

سلطان محمود خان حضرتلرى ايسه يكيچريلرى تأديب ايله عساكر معلمه ترتيبى امانده اولديغى جهتله رفته رفته حالت افنديك بواطواردن طولايى جانى صيقلمغه وبوبابده ديگر واسطهلر ارامغه باشلادى . ومقدما حالت افندى تپهدلنلى على پاشانك عزل واعدامنى ايستيوب وجانب افندى كبى دور انديشان رجال دولت شمدى برتپهدلنلى غائلهسى چيقارمنك صرهسى دكلدرديو ممانعته چالشمشلرايكن دكلهميوب ميدانه برپايهغائلهسى چيقاردى بونك ايچون دولته پك چوق مصرف ايتدردى ويانيه ايشنك آلتندن بر يونان مسئلهسى چيقدى بوندن طولايى كندوسى پك چوق لسانه كلدى وبو يونان ايشى تپهدلنلينك اثر فساديدر انك وجودى ازاله اولنديغى كبى بوفساد بالطبع برطرف اولور ديهرك موره جهتنه اهميت ويرمدى بوجهتله اورانك ايشى اغرلاشدى وتپهدلنلينك زواليله بوفتنه باصلميوب بالعكس دها زياده شدت بولدى . كندوسى بوندنطولايى چوك دوشدى ومحجوب اولدى . وبردهيكيچرىرؤساسنى جلب ايچون پك چوق پارهيه محتاج اولوب بوپارهنك اكثرينى مملكتيندن آلوردى .

اومنبع قباندی سائر ولایاتدن آلدیغی قاپوروزلر انك مصارف نامحدوده‌سنه کفایت ایتمز اولدی مصر والیسنی ایستدیکی کبی حقلایه‌مدیغندن انکله دخی آرالری بوزلدی. سلطان محمود خان حضرتلری ایسه موره غائله‌سنی مصر والیسنك باشنه طولامق اوزره اوغلی ابراهیم پاشانك موره سرعسکری نصبنه قرار ویرمشیدی. وحسنی بکی ابراهیم پاشا نزدینه ارسال ایله یکیچری اوجاغنك انتظامی خصوصنده انك رأینی آلمغه دخی نیت بیورمشیدی. بودقیقه‌لر حالت افندی ایله بربر باشی علی اغا بیننده جریان ایدوب وذیل کتابده مسطور اولان مخابرات خفیه اوراقندن کرکی کبی متضح اولور.

الحاصل حالت افندی یکیچریلرك ابقاسیله انلرك سایه‌سنده اقبالنی محافظه ایتمکده اولوب یکیچری سفهاسی ایسه یوز بولدقجه شماروب بودفعه ایکی کونده برکره اغا قپوسنده وبعض معتبر قوللقلرده اجتماع ایله ناباجا تکلیف وادعالر درمیان ایتدکاری صره‌ده کیمی حالت افندی‌یی ایستمیز وکیمی ایسترز دیمکده ایدیلر.

ایشته اول اثناده سلطان محمود خان عدلی حضرتلری برکون تبدیلاً بایزید تربه‌سنه کاوب یکیچری اغاسی دخی بایزید قوللغنه کلمکله اوسته‌لر ویکیچری اغاسنك یاننه طوپلانوب وار افندیمزه سویله بز اوحریفی (حالت افندی‌یی) ایستمیز دیو غلو ایتدکارنده ذات شاهانه طویوب یکیچری اغاسنی جاب واستفهام ایدوب اودخی کیفیتی افاده ایتمکله کیت سویله طاغلسونلر مراملری حاصل اولور دیو بیورمش واندن عودت شاهانه وقوع بولمشدر.

حالت افندی کیفیته لدی الاطلاع امثال سابقه‌سی وجهله ینه برال دکشدرملك اوزره صدر اعظمك لزوم عزلنی اخطار ایتدیکنه مبنی صفرك یکرمی بشنجی کونی صدر اعظم صالح پاشا عزل ایله بالقحخانه‌یه قالدیرلدی واطراداً للباب شیخ الاسلام عبدالوهاب افندی دخی برلکده عزل ایله اناطولی حصارنده‌کی یالیسنه کوندرلدی. وبوستانجی باشیلغندن برو ضبط وربط حشرات ایله مشهور ودلی عبدالله دیو معروف اولان سابقا قپودان دریا وحالا قره حصار صاحب سنجاغی متصرفی وبوغاز ایچنده اناطولی سواحلی محافظی عبدالله نام دیکر حمدالله پاشا صدر اعظم وسابقا صدر روم ایلی صدقی زاده احمد رشید افندی شیخ الاسلام نصب اولندی.

بالقحخانه‌یه قالدیرلمق علامت غضب اولدیغی حالده صالح پاشا برقاچ ساعت اوراده توقفدنصکره مالی بیله مصادره اولنمقسزین کلیبولی‌یه کوندرلدی شویله‌که: بالقحخانه‌ده ایکن طرف شاهانه‌دن مالنك کندوسنه احسان اولندیغی تبشیر ایله برابر حقنده اصلا انفعال شاهانه‌م اولمیوب انجق شو حریفلرك یاتشمسی ایچون بویله برتبدل

اجرا اولندی . فقط بو یکله مطلوب حاصل اولورمی اولمازمی و بونك چارهٔ سریعی ندردیو بالواسطه سؤال بیورلدقده صالح پاشا عرض شکرانیت ایله برابر بوایشك چارهٔ سریعی حالت افندینك براز مدت سیاحت ایتدیرلمسیدر دیمش اولدیغندن حالت افندینك براز مدت بروسه‌ده استراحت ایلمسی ایچون ارادهٔ سنیه صادر اوله‌رق ایفای مقتضاسی صدر جدید عبدالله پاشایه امروفرمان بیوریلوب اودخی طیشارو چیقه‌رق رئیس افندی‌یه افادهٔ حال ایتمکله رئیس افندی درحال خفیجه برفرمان یازوب طغراسنی ورسیدینی دخی کندو چکه‌رك صدر اعظمه ویرمش وصدراعظمك سلحداری فرمان عالی‌یی آلوب موجبنجه حالت افندی‌یی اسکداره کچورمشدر فقط حالت افندینك واقع اولان استدعاسی اوزرینه منفاسی قونیه‌یه تحویل بیورلمشدر .

ایشته حالت افندی ایشنك ابتداسی بویله طاتلوجه برنفیدن عبارت ایکن زخم خورده‌لری علی‌الخصوص حسنی بك بونی فرصت اتخاذ ایدرك درحال انك سیئاتی خفیاً عرض ایله غضب ملوکانه‌یی تهییج ایتدکلرندن ترتیب جزاسی حقنده فرمان قضاجریان اصدار ایله اجراسنه خصه خاصکیلرندن قوریء همایون اغاسی محمد عارف اغا مأمور اوله‌رق تبدیل قیافت ایله آرقه‌سندن کیدوب واثنای راهده انی کچوب برکون اول قونیه‌یه وصول ایله مختفی وافندینك ورودینه منتظر اولمشیدی . عارف اغا یولده منزل ایله انك یانندن کچرکن حالت افندی یانندهکی آدملرینه شوحریفك روشی بنم قلبمه تأثیر ایتدی دیمش اولدیغی مرویدر .

حالت افندی قونیه‌یه واروب چلبی افندی دائره‌سنده سکه پوش اوله‌رق آرام اوزره ایکن عارف اغا کلوب فرمان عالی‌یی ابراز ایدرك قاپیچ غیطانیله انی بوغوب باشنی بدنندن جدا ایدرك درسعادته کتوردی واواخر صفرده سنك عبرته وضع ایله تشهیر اولندی . حالت افندی قونیه‌یه وصولنده کندوسنك زخم خورده‌لرندن اوزمان قونیه‌ده اقامت اوزره بولنان غالب پاشایه عرض دخالت ایلدکده اول کرك ایدی افندی دیدیکی مرویدر .

حالت افندینك یوقارولرده ترجمهٔ احوالی کچمش اولدیغندن تکراره حاجت کورلمز (الظالم سیف الله ینتقم به ثم ینتقم منه) جسدی قونیه‌ده وسر مقطوعی غلطه مولویخانه‌سنده دفن اولنمشدر .

حالت افندینك بالجمله اموال واملاکی مصادره اولندقدن بشقه همان نفی اولندیغی کون فی‌الاصل مهرداری اولوب روم‌ایلی وبغداد ودیگر بعض ولایاتك قپوکتخدالغیله داخل سلك خواجکانی ومرجع اتحاب امانی اولان سعید افندی وخزینه داری

احمد اغا ومهرداری زیور افندی وسابق خزینه‌داری پیکو عمر اغا وقپوچوقداری عزت اغا وصرافی اولان بغدادلی خسقل نام یهودی بوستانجی باشی محبسنه قالدیریلوب چند روز صکره محاسبه‌لری رؤیت ایلهماللری مصادره وسعید افندی ایله قفتانجی عبدالحمید اغا بولی‌یه وزیور افندی بالیکسری‌یه وعمر اغا قره حصاره وعزت اغا ایله اتباعندن اولوب اورله ویووده‌لغنده بولنان وهمان اورادن جلب ایله مالی مصادره اولنان مرقوم عبدالحمید اغا برادری عبدالحلیم اغا قسطمونی‌یه وخسقل ایله قرنداشی واوغلی انطاکیه‌یه نفی اولندیلر . وحالت افندی رکاب کتخداسی ایکن قره قولاغی اولوب حالا منمن ویووده‌سی بولنان قپوجی باشی دده مصطفی اغا ایله سابقا مهتر باشیسی وحالا قلیه ناظری اولان محمد اغانك دخی ماللری مصادره وکندولری نفی ایدلدیلر . مصاحب شهریاری اولان خیالی سعید افندینك حالت افندی‌یه تعلق ومناسبتی اولدیغنه بناءً اودخی اطنه‌یه نفی اولنمشدر . طوپخانه ناظری ومطبخ امینی اولان تکفور طاغلی احمد اغا دخی حالت افندی منسوباتندن معدود اولمغله بعد المصادره اماسیه‌یه نفی ایدلمشدر .

وبالاده بیان اولندیغی اوزره حالت افندینك اقدمجه کشانه نفی ایتدیرمش اولدیغی سابق حکیم باشی بهجت افندی ایله برادری عبدالحق افندی ومرزیفونه نفی ایتدرمش اولدیغی نقیب سابق صدیق افندی اواخر صفرده اطلاق ایله درسعادته کتورلدیلر . بعده حالت افندینك نفی ایتدرمش اولدیغی دیکر ذوات دخی برر برر عفو واطلاق اولنمشلردر .

ربیع الاولك اون برنجی کونی سلحدار شهریاری الیاس اغا تعیینات مقننه سیله بر وجه تقاعد اندرون همایوندن اخراج ایله سر بر بر شهریاری مشهور علی اغا سلحدار شهریاری اولدی .

حالت افندینك نفی اولندیغی کون مهردار سعید افندی قپو کتخداسی اولدیغی خورشید پاشایه بیان حال ضمننده تحریرات مخصوصه ایله مخصوص تاتارلر چیقارمش اولدیغی باب عالی‌یه منعکس اولمغله لدی العرض بو تاتارلر هرنره‌ده بولنورایسه حامل اولدقلری تحریراتك مهری فك اولنمقسزین اعاده‌سی فرمان بیورلمغله درحال موجبنجه اصدار اولنان امر عالی ایله چفته تاتار چیقارلدی . سعید افندی طرفندن چیقاریلان تاتارلر شهر ربیع الاولك دردنجی صالی کونی یکیشهره وصول ایله تحریرات مذکوره‌یی خورشید پاشایه تسلیم ایلدکاری آنده بروکی تاتارلر ایرشمکله خورشید پاشا تحریراتی اجوبه‌ده مألنه مطلع اولمدین بوتارتارلر اخذ ایله درسعادته عودت ایلمشلر .

خورشید پاشا موره اردوسنك پریشانلغندن طولایی مضطرب ومتحیر ایکن حالت

افندی وقعه سنی اول کلان تاتارلرك افادهٔ شفاهیه لرندن اکلامش ومآلنه مطلع اولمدیغی تحریراتك اولوجهله استردادندن طولایی کندوسنی حیرت واندیشه استیلا ایلمش اولدیغی جهتله کدرندن خسته اوله‌رق کیجه یاریسی ارتحال دار بقا ایلمشدر .

خورشید پاشا چرکسی الاصلدر دور عبد الحمید خانی رجالندن اولوب اواخر حالنده وزارت ویریلان سلیم سری پاشانك کوله لرندن ایدی .

انك وفاتنده رئیس الکتاب راشد افندی یه وبعده قپودان دریا کوچك حسین پاشایه انتساب ایتمش ومصر سفرنده حسین پاشا ایله برلکده بولنوب ختام سفرده حسین پاشا انی میر میرانلق ایله اسکندریه متصرفی نصب ایتدیرمش ایدی . بعده مصر والیسی اولدیسه‌ده اولوقت سرچشمه بولنان محمد علی پاشا سلفی خسروپاشا کبی انی دخی مصردن قاچردی . بعده خورشید پاشا ترحاله واغریبوز ومورہ منصبلرنده بولندقدنصکره روم ایلی والیسی ونیش محافظی اولدی . وصرپستان سفرلرنده حسن خدمت ایلدی .

ویکرمی یدی سنه‌سنده صدر اعظم اولدیغی حالده صرپ اشقیاسنك تأدیبنه موفق اولدقدنصکره اردوی همایون ایله درسعادته عودت ایلدی واوتوزسنه‌سنده‌صدارتدن عزل‌اولندقدنصکره بعض‌مأموریتلرده‌طولاشه‌رق‌حلب وبعده‌موره والیسی ویانیه جانبی سرعسکری اولدی . یانیه غائله‌سی برطرف اولدقدنصکره موره اردوسنی تنظیم ایله اول احوالی احوالنه نظارته مأمور اوله‌رق یکیشهرده مقیم ایکن سنی تقریبا آلتمشه یتمش اولدیغی حالده بروجه بالا ارتحال دار عقبا ایتمشدر .

صلاح حال ایله معروف برذات ایدی فقط پك صاف درون اولمغله سوء قرینلرك سوزلرینه الدانور وبوجهتله بعض حرکات سقیمه‌ده بولنور ایدی (عفی عنه)

وفاتی‌خبری‌درسعادته لدی‌الوصول مخلفاتنك ضبطنه مباشر کوندرلدی وعهده‌سندن منحل اولان روم‌ایلی ایالتی ربیع‌الاولك اون‌ایکنجی کونی روم ایلی‌سرعسکرلکی عنوانیله بوسنه والیسی جلال پاشایه توجیه وموره‌نك استخلاصی‌امراهمی‌اکا تفویض اولنوب اندن منحل اولان بوسنه ایالتی وهرسك وکلیس سنجاقلری ایچ ایل متصرفی وصوفیه محافظی سلانیکی سلیم سری پاشایه وایچ ایل سنجاغی صوفیه محافظه‌سی شرطیله سلیم پاشا معیتنده بولنان مالك پاشایه توجیه بیورلدی .

غلطه ملاسی بولنان شاعر مشهور کچه‌جی زاده عزت ملا حالت افندینك خواص ندماسندن اولوب حالت افندینك‌حلول زمان نکبتنده بالجمله‌منسوباتی‌برر بلایه‌اوغرامش اولدقلری حالده عزت ملا قورتیلوب قالمشیکن‌سخن پردازلق واديسنده‌حالت‌افندینك مدحنه واعداسنك قدحنه دائر سوز سویلمکدن خالی دکل ایدی . حتی اول اثناده

(حالتك حانی حق مالنی آلدی میری قالدی اهل حسده خایه‌لریله کیری) بیتنی نظم ایلمش وصدراعظم علیهنه سوز سویلمش اولدیغی مسموع اولمغله جمادی الا خره‌نك اون بشنجی کونی کشانه نفی اولندی . مشهور کشانامه‌سنی اوراده نظم ایتمشدر . انك نفینه دائر عصمت بك زاده عارف حکمت بك افندینك توریه کونه تاریخیدر (مصراع) عزتده بله قالمدی اسکی حالت) عزت ملا حالت افندی سایه‌سنده پك چوق متمتع اولدیغندن انك غیرتنی کودردی .

لکن دولت وملت انك یوزندن پك چوق مضرت کورمش اولدیغی جهتله عبدالله پاشانك انتظار عمومیه‌ده شایان تحسین برایش وارایسه اوده دولتك حالت افندی الندن خلاصنه واسطهٔ اجرائیه اولمسیدر . کلهلم موره‌نك احوالنه .

* موره اردوسنك احوالی *

بروجه بالا موره اردوسی سرعسکری محمود پاشا انابولی‌یه امداد ایلمك وعد وتعهدینه انابولی پیشکاهندن حرکت ایله کوردوسه ورودنده انابولی‌یه امداد ایلمکه چالشمش ایسه‌ده اردوده رونما اولان پریشانلق سببیله براً حرکته چاره بوله‌مدیغندن بالیه بادره‌ده بولنان قپودان دریا قره محمد پاشایه برقطعه مضبطه تقدیمیله انابولی‌یه ذخیره یتشدرلمسی خصوصنی رجا ایتمشیدی . قپودان پاشانك کوردوسه وارد اولان جوابنامه‌سنده متون وفرون واناوارین قلعه‌لرنده محصور اولان مسلمینی یوقلایه‌رق انابولی‌یه واروبده ذخیره براقق اوزره دونمای همایون ایله بادره‌دن حرکت ایلدیکی مندرج اولمغله جمله‌یه فرح وانبساط کلمشیدی . انابولی اهالیسی دخی درت کوزله دونمای همایونك ورودینه منتظر اولدقلری حالده برکون صباحلین دونمای همایون انابولی کورفزینه کیروب موافق هوا ایله کلمکده اولدیغی دوربین ایله کوره‌رك فوق العاده مسرور اولمشلر ایکن چاملیجه اطه‌سی طرفندن براز اشقیا کمیلری کورنمکله دونمای همایون انلردن احتراز ایدرك بوچه‌لیوب عودت ایله کوزدن نهان اولمش وتکرار کاور امیدیله اهالی انتظارده ایکن اشقیا سفینه‌لری ظهور ایتمکله دونمای همایوندن قطع امید ایدلمشدر . حالبوکه دونمای همایون کورفزه کیرمکه محتاج اولمیوب کورفز آغزنده یلکن اوزرنده طوروبده برذخیره کمیسی صالویرلسه قلعه آلتنه کلوب صوقوله‌رق ذخیره‌سی قلعه‌یه چیقاریلور وکمی اعاده اولنه‌مسه بیله یاردلنوب اخشابی دخی قلعه‌ده اودون یرینه قوللانیلور ایدی . قپودان پاشانك بویله حمیتسزلك یولنده رونما اولان مسامحه‌سی حقنده جالب قدح ونفرین اولمشدر .

وبروجه بالا اردوی سرعسکرینك کوردوسه عودتندن صکره اشقیا کلوب هرطرفی

قوشاتمش اولدقلرندن انابولی براً وبحراً محصور قالمشدر . وبر ایکی کونلك
ذخیره‌لری قالمغله باری کوردوسدن برمقدار ذخیره یتشدیرلمسی ایچون برقطعه
فریادنامه ایله یرلو دلیقانلولردن برینی کوندرمشلر بو دلیقانلو کیجه‌لین قلعه‌دن
خروج ایله اورماندن اورمانه کیزلوجه یورویه‌رك کردوسه چیقه‌کلدی فریادنامه‌یی
تسلیم ایلدی وانابولی اهالیسنك نه مرتبه دوچار یأس واضطراب اولدقلرینی بکا
ایدرك سویلدی ایشیدنلر دخی انکله برابر اغلادی . بونك اوزرینه عقد اولنان
مجلس استشاره‌ده محمود پاشا انابولی‌یه امداد اولنمسنی بالدفعات درمیان وبوخصوصده
ابرام ایلدیسه ده کمسنه اوصولره یناشمدیغندن برشیئه قرار ویرلمکسزین مجلس
طاغلدی . محمود پاشا دخی کدرندن خسته واوچ کون اسیر فراش اولوب
ربیع‌الاولك یکرمنجی کونی انابولی انابولی دیه‌رك عزم سفرعقبا ایلدی .

محمود پاشا درامه خاندانندن خلیل بك نام ذاتك اوغلیدر پدرینك وفاتنده کندوسنه
چوق مال قالدی . بوحوالی هپ سیروزلی اسماعیل بکك النده اولوب وفاتنده برینه
اوغلی یوسف بك قالمش وصکره وزیر اولمش ایسه‌ده انك هرطرفده پدری قدر
نفوذی جاری اولمدیغندن صاحب ترجمه درامه‌ده پدرندن زیاده کسب تعین ایدوب
خیلی مدت درامه نظارتنده بولنه‌رق ثروت ویسارینی آرترمشیدی بومثللولرك
مناصب دولتده استخدامنه تشبث اولندیغی صره‌ده صاحب ترجمه دخی درسعادته
جلب ایله بعض مناصبده استخدام اولنمش وپاشو پاشایی حمایه ایلمش اولمسندن طولایی
تپه دلنلی علی پاشا ایله آره‌لرینه خصومت کیرمش اولدیغندن تپه دلنلی فرمانلو اولدقده
حالت افندی انی دخی وزارتله ترحاله جانبنه مأمور ایتدرمش ایدی . مؤخراً
خورشید پاشانك انهاسیله سید علی پاشا برینه موره سرعسکری نصب اولندی .
وخورشید پاشا بالذات ازدینه کلوب صانکه محمودپاشا اردوسنی تنظیم ایتدی . حالبوکه
صدارتدن منفصل اولان سرعسکر سابق سید علی پاشا ازدین محافظه‌سنه مأمور
اولمشیکن سیواس والیسی سلیمان پاشایی ازدینده آلیقویوب علی پاشایی خالقنك معیتیله
موره‌یه کوندردی . وزرادن بری دخی اریب پاشا ایدی‌که حرب وضرب اری
اولمدیغی حالده حالت افندینك اثرغدری اوله‌رق استانبولدن دفع ایله بارتبهٔ وزارت
موره جانبنه مأمور ایدلمشیدی . ینه اردوده بولنان وزرادن بری‌که حسن پاشادر
اودخی قصاب باشیلقدن کلمه اولدیغی جهتله اخذ واعطا آدملرندن اوله‌رق محاربه
اری دکل ایدی . آرناود عسکرینك سرکرده‌سی اولان زکریا دبره اکرچه محمود
پاشا معیتنه مأمور ایسه ده علوفه‌سنی خورشید پاشادن الدیغی جهتله محمود پاشایه
بر درجه‌یه قدر اطاعت ومتابعت ایلردی . بروجه بالا لفظی مراد برنزل امینی

اولوب حقیقت حالده اردو هردرلو اسباب لازمه‌دن محروم ایدی . خورشید پاشا صانکه بواردویی برایشه یارامامق اوزره تشکیل ایتمشیدی وبرده اردویه معاونت ایلمك اوزره سیروزی یوسف پاشایه اشعار ایلمشیدی . حالبوکه یوسف پاشا خاندانی محمود پاشاخاندانه نسبتله دهابیوك اولوب اعیانلربیننده مرعی اولان تشریفاته نظراً یوسف پاشا سرعسکر اولوبده محمود پاشا انك معیتنه ویرلسه کمسنه‌نك بر دیه‌جکی اوله‌مازدی . اما محمود پاشانك سرعسکرلکی بالطبع یوسف پاشایه کران کله‌رك او دخی سرعسکرلك املنه دوشمشیدی . اولوقتك حکمنجه بو درلو دقیقه‌لری کوزتمك لازمکلورکن خورشید پاشا بورالره اصلا رعایت ایتمامشیدی . بناءً علیه محمود پاشانك اردوده نفوذی مثمر ومؤثر اولمیوب بروجه بالا اریب پاشا ایله زکریا دره انی ارخوسده ترك ایدرك خودبخود کوردوسه کلدکلرنده محمود پاشا دخی مجبوراً علی پاشا ایله برلکده کوردوسه کلدی لکن کمسنه‌یه سوز کچوره‌میوب قهر وکدرندن خسته وفوت اولدی . قرق یاشنده دینج وتوانا وبهادر بروزیر ایدی . (عفاالله عنه)

وفاتنده جمله نك اتفاقیله سرعسکر وکالتنه اریب احمد پاشا انتخاب ایدلدی ومحمود پاشانك ترکه‌سی یازلدی . نقود بولنه‌مدیسه‌ده قرق نفر کوله ومحرم تبعه‌سنك کمرلرنده بیکر یالدز التونی میدانه چیقارلدی اردوده قاضی بولنمدیغندن وزرا حضورنده حقلرینی اثبات ایدنلرك اله‌جقلری بوقرق بیك التوندن تأدیه اولنه‌رق باقیسی حفظ اولندی .

بالاده بیان اولندیغی اوزره سید علی پاشا موره سرعسکرلکندن عزل اولندقده ازدین محافظه‌سنده بولنمق اوزره عهده‌سنه انقره وکانغری سنجاقلری توجیه اولنمشیکن خورشید پاشانك تنسیبی اوزره سلیمان پاشا ازدین محافظه‌سنده قالوب علی پاشا موره‌یه کیتمشیدی ایکی آی مرورایدرایتمز انقره وکانغری سنجاقلری علی پاشا عهده‌سندن رفعله سرحد ایرانه مأمور اولان سابقا قارص محافظی حافظ علی پاشا عهده‌سنه توجیه اولندقدن بشقه مقدما خورشید پاشابعض اصحاب اغراضك عزویاتنه الدانه‌رق علی پاشا علیهنده استانبوله تقدیم ایلمش اولدیغی انهاسنده علی پاشانك ارتکابندن بحث ایتمش ولدی التحقیق علی پاشانك برائت ذمتی ثابت اولدیسه‌ده اولکی انهاسنه مغایر برشی یازمقدن اجتناب ایلمش اولدیغندن علی پاشانك مصادرهٔ اموالی حقنده فرمان عالی اصدار ومباشر مخصوص ایله ازدینه تسیار اولنمشیدی . علی پاشا ایسه موره اردوسنده اولمغله مباشر ازدینده انی بوله‌مدی وعلی پاشانك سلحداری ازدینده ایسه‌ده مصادره‌یه دکر برشی یوق ایدی بناءً علیه بوفرمان عالی

حكمسز قالوب صكره قيدى دخى ترقين اولنمشدر . لكن على پاشا كيفيته لدى الاطلاع پك زياده متأثر اولەرق بغتةً برشدتلو حمای محرقەيه طوتيلوب لايعقل اولەرق ياتدى . بعده سرعسكر وكيلى اريب پاشا دخى عسكرك علوفه وتعيينات مطالبەسيله تضييقاتندن مضطرب ومتأثر اولديغى حالده حمای محرقەيه طوتيلوب كندويى غائب ايتدى .

اول اثناده موره اوردوسنى تلطيف ضمننده برقطعه امر عالى اصدار ومباشر مخصوص ايله ارسال اولنمغله مباشر پروزەيه چيقوب اندن برفرنك كميسنه راكبا كوردوسه كلدى امر عالى جمله مواجهەسنده قرائت اولندى اردو خلقنه موجب تسليت اولدى . حالت افنديك اعدامى وخورشيد پاشانك وفاتى ايشته بومباشرك افاداتيله كردوسده معلوم اولدى كتابت خدمتيله سيد على پاشا دائرەسنده بولنان باهر افندى درحال اريب پاشانك يانته وارمش وپاشا افنديمز حالت افندى قتل اولنمش ديو پكچه پكچه افاده ايدوب اريب پاشا ايسه حالت نزعده بولنمغله كوزينى آچوب هادیەرك جان ويرمشدر . اريب احمد پاشا سراى همايونده اكمكجى اوجاغى اسكيلرندن حاجى محمد اغا نام ذاتك اوغليدر بيك يوز طقسان ايكى سنەسنده ديوان همايون قلمنه مأمور ومصر سفرنده رئيس الكتاب اولان راسخ افندى‌يه مهردار واردوى همايونده خواجەلق رتبەسيله مسرور اولمش وبعدالعوده بعض خدمات ايله قاريەرق ايكيوز يكرمى سكزده يكيچرى كاتبى وبعده اربه امينى وطوپخانه ناظرى واوتوز ايكيده چاوشباشى وچند ماه مرورنده كتخداى صدر عالى وبرسنه مرورنده عزل واوتوز درت ذى‌الحجەسنده مدللو جزيرەسنه نفى ايله تلخكام واوچ ماه مرورنده يعنى اوتوز شوالى توجيهاتنده ترسانه امانتيله وطقوز آى صكره تكرار صدارت عظمى كتخدالغيله مقضى المرام اولمشيدى .

بالاده بيان اولنديغى اوزره حالت افنديك مكيدتى آثارندن اولەرق اوتوز يدى محرمنك بشنجى كونى عزل وبركون صكره روم ايلى جانبنه اعزام وعهدەسنه رتبهٔ وزارت توجيه ايله موره سرعسكرى معيتنه مأمور ايدلمش وبوكره كوردوسده سرعسكر وكيلى اولديغى حالده فوت اولمشدر . (عفى عنه)

آنك وفاتنده سرعسكر وكالتنه جملەنك اتفاقيله قصاب باشى حسن پاشا انتخاب اولنمشدر .

بواثناده اسهالدن دخى يوميه اردوده پك چوق آدملر تلف اولمقده بولنمشدر .

ايشته بوصرەده يتمش سكسان قدر ابابولى دليقانلولرى بيتاب وآچ وبيعلاج اولدقلرى حالده كوردوسه چيقه‌كلديلر . نطقه مجاللرى يوق ايدى . سيد على پاشا بونلرى جلب واطعام ايله براز عقللرى باشلرينه‌كلدكدنصكره لدى الاستنطاق نطقه آغاز ايله

مقدما کوندرمش اولدقلری فریاد نامه ایله بردلیقانلودن آکلاشلدیغی اوزره انابولینك زاد وذخیره‌سی توکندی برطرفدن امداد ظهور ایدر امیدیله اون بش کون قدر اهالی قاره وکدیلری ییوب وپابوجلرنك کاوساله‌سنی قازییوب تحمل ایتدیلر ایسه‌ده نسوان وصبیان وخسته واختیارلر طاقت کتوره‌میوب تلف اولمغه باشلادیلر امداددن دخی قطع امید ایله بر یره کلوب آغلاشه‌رق قلعه‌یی تسلیمه قرار ویردیلر وقوری جانلریله سالماً اناطولی یقه‌سنه چیقارلمق اوزره اشقیا سرکرده‌لریله محافظ نامق پاشا بیننده عقد مقاوله اولنه‌رق علی‌الصباح قلعه قپولرینی کشاد ایله تسلیم ایده‌جکلرندن کندولرینه کوکنان دلیقانلولر بر یره کلوب نصف اللیده کیزلوجه قلعه‌دن خروج وکوردوسه عزیمت ایلدك طلوع شمس ایله برابر برباد بوغازنده اشقیا قطع طریقه قیام ایتمکله لدی‌المحاربه برقاچ نفریمز مجروح وتلف اولوب قالدی بزلر دوکوشه‌رك بورایه کلدك دیو افاده ایلدیلر . بونلرك حالی دخی آکدار ماضیه‌یه علاوه اولنه‌رق یوسف پاشایه ویکیشهر جانبنه اشعار قیلندی .

انابولی‌یه کلنجه اواخر ربیع‌الاولده بروجه مقاوله اشقیا قلعه‌یه داخل اوله‌رق رهن طریقیله محافظ بولنان وزیر نامق پاشایی وسلفی اولوب معیتنده قالان محمد پاشا زاده میرمیران سالم پاشایی اوچر بشر آدملریله قلعه‌ده توقیف ایدوب ماعدا بشیوز قدر اهالی‌یی اون قطعه چاملیجه سفینه‌لرینه ارکاب وکناره یاقلاشدقلرنده جمله‌سنی صویوب عریان ایدرك قره‌یه اخراج ایتمشلردر .

قپودان دریا قره محمد پاشا بورایه برکمی ذخیره براقش اولسیدی بوقلعه قورتیلوردی وکندوسی بوکا مقتدر ایدی لکن مختلك وحمیتسزلك ایتدی دونمای همایون ایله انابولی کورفزینك اغزینه کلشیکن اشقیا قورصانلرندن اورکدی پوچه‌لیوب کیرو کیتدی واطرافه باقه‌رق ودکزك طالغه‌لرینی صایه‌رق آقدکز بوغازینه کلدیکی اثناده عزل وربیع الاولك یکرمی دردنجی کونی جزائر ایالتیله دریا قپودانلغی طربزون والیسی محمد خسرو پاشایه وطربزون ایالتی شرق اردوسنده بولنان انقره وچانقری سنجاقلری متصرفی حافظ علی پاشایه وانقره وکانغری سنجاقلری قپودان سابق مشارالیه قره محمد پاشایه توجیه بیورلدی . کله‌لم موره اردوسنك انجام احوالنه .

اردو کوردوسه کله‌لی اوچ آیدن زیاده اولدی بر ایش کوره مدی بومدت ظرفده خسته‌لکدن وسفالتدن خیلی نفوس تلف اولدی بوندن صکره هیچ بر ایش کوریله‌میه‌جکی تحقق ایتدی واردو کوردوسده قشلیه‌جق اولورسه باقی یدی سکز بیك نفوسك دخی تلف اوله‌جغی آکلاشلدی . حالبوکه ازدینه عودت قابل اولمیوب اوطرفدن امداد اولنه‌میه‌جغی دخی معلوم اولدی . بناءً علیه لدی‌الاستشاره بادره‌یه

کیتمك اوزره قرار ویرلدی . لکن براً کیدلمك ممکن اولمدیغندن سواریلرك براً وپیاده لرك بحراً نقلی مناسب کورلدی . وبراً کیتمك اوزره دلیل وتفنکجیلردن حیوانی دیخی درت یوز سواری سچلدی وبونلره محمود پاشانك دلیل باشیسی احمد اغا سرکرده نصب اولندی . لکن احمد اغا کندوسنه میر میرانلق ونفراتنه بشر یوز غروش اعطاسنی شرط ایتمکله بالضروره اکا سرعسکر وکیلی حسن پاشا طرفندن میرمیرانلق توجیهیله استانبولدن فرمانی کلنجیه‌دك سند اولمق اوزره‌یدینه بیورلدی ویرلدی . نفراتنه نقداً بشر یوز غروش اعطاسی قابل اولمیوب آنجق محمود پاشانك ترکه سی بقیه سندن نقداً اوچر یوز غروش ویریله‌رك ایکیشر یوز غروش ایچون بادره‌ده ویرلمك اوزره سند اعطاسیله ارضا اولندیلر . کوردوس قلعه‌سنك محافظه‌سی لازمهٔ حالدن کوریله‌رك قرق کون ظرفنده اعانه اولنمق شرطیله قلعه‌نك محافظه‌سی سرکردهلره تکلیف اولندقده چربانلی حسین اغا کندوسنه بشیك ونفراتنه بشریوز غروش ویرلمك وقرق کون ظرفنده امداد اولنه‌جغی وزیرلر طرفندن سند اعطاسیله وایمان غلیظه ایله تأمین ایدلمك صورتنی تکلیف ایتدکده کندوسنه ایستدیکی مبلغ وسند ایله تأمینات لازمه ویوز نفر ایچون قرق اللی کونلك ذخیره اعطا اولنوب اودخی حطب ولوازم سائره تدارك وادخار ایدرك یوز نفر ایله کوردوس قلعه‌سنه قپاندی .

بوایکی مصلحته صورت ویرلدکدن صکره سرعسکر وکیلی قصاب باشی حسن پاشا ایله سید علی پاشا یرلرینی تبدیل ایله ساحله ایندیلر . وبحراً حرکت ایلمکه قرار ویردیلر . مقدما یوسف پاشا معیتنده بولنان بکلك سفینه‌لردن برینك کوردوسده بولنمسی التماس اولنمغله برقوروت کلوب کوردوس پیشکاهنده لنکر انداز اولمشیدی .

بوسفینه ایسه انجق بشیوز آدم آله‌بیلوردی . بناءً علیه اولا اردویی نقل ایتمك اوزره یوسف پاشا ایله باتخاره مقدار کافی کمیلرك جلبی لازمکلورکن سرعسکر وکیلی قصاب باشی حسن پاشانك کندو اتباعیله کیجه یاریسی اول سفینه‌یه نقل ایتدیکنی وقت خبرده سید علی پاشا خبر الدیغی کبی اودخی کندو تبعه‌سیله برابر کمی‌یه جان آتدی . صباح اولدقده پاشالرك کیجه‌دن فرار ایلدکاری معلوم اولیجق اردو یرنده بر واویلا قوپدی . بعده صندل ایله پاشالرك متعلقاتندن براز آدملر دخی کمی‌یه‌آلندی . ساحلده‌کی خلق فریاد وفغان ایتمکده اولدقلری حالده کمی‌یه یول ویرلدی . قصاب باشیلقدن کلمه وزیرك سرعسکرلکی ایشته بویله اولور . اکا نه دیملی . انی زنکین اولدیغی ایچون وزیر ایدنلره لعنت ایتملی .

فرداسی اخشام اوستی کمی قستل خلیجنه واردی یوکنی قره‌یه چیقاردی . قستل قلعه‌سی ساحله بر چاریك مسافه‌ده اولمغله پاشالر راجلاً قلعه‌یه چیقدیلر یوسف پاشا ایله کورشدیلر قستلده قالمق ایستدیلر یوسف پاشا یوز ویرمدی فقط بریمك

ویردی و فرداسی انلری ایکی ساعت مسافه‌ده واقع بالیه بادره‌یه کوندردی . الحاصل یوسف پاشا بونلره استثقال ایتدی بونده حقیده وار ایدی . زیرا فراری نفراتی قورشـونه دیزرلر اما فراری قوماندانلر حقنده نه معامله اولنمق لازم کله‌جکنی بیله‌مزدی .

یوسف پاشا اردونك بی‌کس و پریشان قالدیغنی اوکرندیکی کبی درحال مذکور قورت وکندو مالی اولان برقطعه بریق سـفینه‌سی ایله کوردوسه واروب درت بش نوبتده اردونك بقیه‌سنی سالماً نقل ایدرك روم ایلی اعیـانلرندن حقوق قدیمه‌سی اولنلر ایله نزل امینی یعقوب اغانی قسـتلده توقیف ایله سائرینی بادره‌یه کوندرمشدر . یکرمی کون کچدی براً سـوق اولنان سواری کمدی برعارضه‌یه اوغرادقلری آکلاشلدی یوسف پاشا همان اول ایکی کمی ایله وستیجه سواحلنی یوقلایه‌رق تحری ایدرکن انلری اقراطه ساحلنده اشـقیا ایله یقه‌یقه‌یه جنك ایدرکن بولدی . مکر اقراطه دربندینی اشقیا سد ایتمکله اوبیچاره‌لر سوکدیره‌میوب ساحلده قالمشلر هرکون محاربه ایدرك جبخانه‌لری توکنمش یقه‌یقه‌یه مقاتله ایتمکده وحیوانلرینی کسـوب ییمکده اولدقلری حالده حیوانلرك دخی ارقه‌سی التمغله یاره‌لولری ییمکه باشلامشلر وحیاتلرندن کلیاً قطع امید ایلمشلر ایکن بوکمیلر خضر کبی یتیشوب طوپ ایله اشقیایی دفع ایدرك احمد پاشا ایله برابر درتیوزدن بقیه اوچیوز قدر اهل اسلامی سفینه‌یه آله‌رق بادره‌یه کتوردیلر . قرق کون ظرفنده کوردوس قلعه‌سی مستحفظلرینه امداد اولنمق مشروط ایسه‌ده امداد اولنه‌میه‌جغی درکار اولدیغندن بونلرك چاره‌سی دخی یوسف پاشـادن نیاز اولندقده بوکمیلره برمقدار عسکر وضع وکوردوس ساحلنده قره‌یه اخراج وبراز ایلرویه سـوق ایله قلعه‌یه اشارت قالدیریلوب چرپانلی حسـین اغا ومعیتی نفراتی درحال خروج وهجوم واطرافی صارمش اولان اشقیا ایله محاربه ایدرك وکمیلردن طوپ آتیله‌رق ایکی عسکر برلشوب برتقریبله کمیلره ارکاب وبادره‌یه نقل اولنمشـلردر . بونلر ساحل سلامته ایردکارنده باقی ایکیشر یوز غروش مطلوبلرینی مطالبه ایله حسن وعلی پاشایی تضییقدن خالی قالمدیلر انلر ایسـه یوسف پاشا طرفندن تعیین اولنان بغدای ایله قناعت ایدرك بومبالغی ایفا ایده‌میوب ناچار عسکرك ازعاجات وتحقیراتنه تحمل ایتمکده ایدیلر .

روم ایلی جهتنه کلنجه بروجه بالا خورشـید پاشانك وفاتنده روم ایلی والیلکی وسرعسکرلکی بوسنه والیسی جلال پاشایه توجیه اولنمغله ربیع‌الآخرك بشـنجی کونی تراونیکدن حرکت ایلمش ایسه‌ده اثنای راهده فوت اولمشدر .

(جلال)

جلال پاشا دیاربکرده تولد و بلده‌سی علماسندن تحصیل علوم ومعارف ایتدکدن صکره استانبوله کلوب دیوان قلمنه کیرمشیدی . هرفنده بحثه قادر وامثالی نادر شاعر ماهر و منشیء جلیل المـآثر اولدیغی حالده غایت حدید المزاج اولدیغندن اخوانیله امتزاج ایده‌میوب (منم دیکر نیست) وادیلرنده طولاشه‌رق باب عالیجه ایلرولیه‌مدیکندن بعض ذواتك خدمت کتابتیله تعیش ایلردی . بعض قرنانك تعریفیله درایت ولیاقتی معلوم همایون اوله‌رق رتبهٔ وزارته ایصالی تصمیم وبو قضیه سراً کندوسنه تفهیم بیورلمشیدی بومقصده مقدمه اولمق اوزره اوتوز سنه‌سی شوالنده اناطولی محاسبه‌جیلکی منصبیله قدری اعلا و نیش دفترداراغی عنوانیله اول طرفه اسرا و سنهٔ مرقومه ذی‌الحجه‌سنده با رتبهٔ وزارت نیش محافظانی وبعده چرمن متصرفانی واندن بوسنه والیلکی ایله کامروا قیلنمشیدی .

خدمهٔ شرعی هریرده توقیر ایله برابر جهلهٔ نوابی دخی علناً تحقیر ایلردی . حتی جهلهٔ نوابدن کشان نائبی بولنان افندی طرفدن جلال پاشایه جواباً بر خصوصك اعلامی لازم کلدکده نائب افندی اعلامی اوزمان کشانده منفی بولنان ونظماً ونثراً انشای کلامه مقتدر اولان جابری زاده عبدالله افندی‌یه تسوید وینه اوراده منفی بولنان موالیدن و شعرادن وتعلیق خطاطلرندن کشاف زاده نظیف افندی‌یه تبییض ایتدیروب کوندرمش جلال پاشا اعلامی کورکده همان ایجابنی اجرا ایدرك لوازم داخلنده بویله برنائبك بولنمسی بزه باعث مفخرتدر دیمش واکرام ایچون دعوت ایتمش . نائب افندی کلوب حضورینه داخل اولدقده فوق‌العاده حرمت ایدرك مصاحبته قویلمش . افندی مقتضای جهلی اوزره هذیانه باشلامغله پاشا اعلامدن خبرك وارمی دیدکده جابری زاده مسوده‌سنی یازدی نظیف افندی تبییض ایتدی مهرینیده محکمه کاتبی باصدی بنم انده برحصه‌م یوقدر دیجك جلال پاشانی جلال بوریبوب حریفی استثقال ایله مجلسندن طرد ایلدیکی مرویدر . بوسنه‌ده ایکن حکومته قارشو حرکات عصیانیه‌یه قیام ایدن سرکشانی تأدیب ایله حق حکومتی یرینه کتوردیکندن حقنده اعتماد ملوکانه مزداد اوله‌رق خورشید پاشا یرینه روم ایلی سرعسکری اولوب اثنای راهده عازم دار بقا اولمشدر .

وفاتی خبری درسعادته واصل اولدقده یرینه جمادی الاولانك ایکنجی کونی ازدینده بولنان خورشید پاشا کتخداالغندن چیقمه کوسه محمد پاشا انتخاب اولنه‌رق عهده‌سنه روم ایلی سرعسکرلکی وایالتی بالتوجیه سریعا یکیشهره کله‌رك امور سرعسکری‌یی اداره‌یه اعتنا ایلمسی ایچون امر عالی کوندرلدی .

مرحوم درامه‌لی محمود پاشا یرینه باباطاغی محافظی بولنان برقوفچه‌لی یوسف پاشانك

موره سرعسکرلکنه تعیینی وارد خاطر اولوب روم ایلی سرعسکری مشار الیه کوسه محمد پاشا ایله لدی المخابره انك طرفندن دخی مناسب کورلمکله جمادی الآخره نك دردنجی کونی موره سرعسکرلکی وواليلکی والحاقاً تکه وحمید سنجاقلری برقوفچه‌لی یوسف پاشا عهده‌سنه بالتوجیه ره‌راستی اولان قضالردن چیقاره‌بیلدیکی قدر عسکر اخراجیله یکیشهرده بولنان روم ایلی سرعسکری معیتنه ایریشه‌رك ایفای مأموریته مسارعت ایلمسی ایچون کندوسنه امر عالی کوندرلدی . چرمن متصرفی وزیر صالح پاشا درسعادتدن کوندریلان سابقا خمبره‌جی باشی صالح قوچ اغانی چرمنه متسلم نصب ایدرك ترتیب ایلدیکی اون بیك قدر عسکری پیدرپی سوق ایله کندوسی دخی روم ایلی سرعسکری معیتنه کیتمسی امر اولندیغی کبی سلانیك سنجاغی متصرفی ابولبود محمد پاشا دخی یرینه مناسب کوره‌جکی ذاتی متسلم نصب ایدرك اول طرفدن تدارك ایده‌بیله‌جکی قدر عسکری استصحاب وروم ایلی سرعسکری ایله مخابره ایدرك ایفای مأموریته مسارعت ایلمسی ایچون کندوسنه امر عالی یازلدی . الحاصل کچن سنه موره مصلحتی پك فنا کیتدی . اشبو کله‌جك یازین موره ایشنه کمال اهمیت ایله تشبث ایدلمك اوزره قرار ویرلدی .

* احوال جزیرهٔ لمنی *

اشقیا تکنه‌لرندن بعضیلری لمنی جزیره‌سنه ورود ایله رعایاسنی عصیانه دعوت ایده‌کلدکلری حالده لمنی رعایاسی اطاعتده ثبات ایله اهل اسلامه تأمینات ویرمکده ایدیلر . لکن لمنیده اهل اسلامدن ایشه یارایه‌جق اولنلر اوچیوز نفردن عبارت اولوب لمنی ویوده سنك دخی بش اون قدر اتباعی وار ایدی . اوراده مرفوع الوزاره مقیم اولان خلیل حمید پاشا زاده نور الله پاشانك دائره‌سی خاقی دخی قرق اللی نفردن عبارت ایدی . رعایاسی ایسه پك زیاده اولدیغندن عصیان ایتدکلری تقدیرده مقاومت قابل اوله‌میه‌جغی جهتله اهل اسلام نه یاپه‌جقلرینی شاشیروب قالمشلر ایدی . کچن سنه ناکهان یکرمی بش قطعه صغیر وکبیر اشقیا تکنه‌لری بالورود قره‌یه عسکر چیقاردقلرنده نور الله پاشا دائره‌سی خلقیله وجزیره‌نك اهل اسلامی ایله مقابله‌یه وقلعه‌دن طوپ انداختیله مدافعه‌یه قیام ایدوب یرلو خرستیانلر دخی سلاحسز اولدقلری حالده اهل اسلامه اعانه ایتمکله اهل اسلامدن چند نفر شهید ومجروح اولدیغی حالده اشقیادن اللی التمش قدر تلفات وقوعیله صاووشوب کیتمشلر ایدی . بونك اوزرینه خرستیان قوجه باشیلری نور الله پاشایانه کله‌رك اشقیا بوندن صکره تك طورمیوب قوهٔ کلیه ایله کورلر جزیره لایقیله محافظه

اولنمدیغی صورتده رعایا دخی تبعیته مجبور اولورلر دیو درسعادتدن عسکر طلب اولنمسنی اخطار ایتملری اوزرینه نورالله پاشا کیفیتی باب عالی‌یه انها ایدوب اول اثناده ضربخانه صرافی مشهور قزاز ارتین اوراده منفی بولنمغله او دخی سلحدار اغایه برقطعه عریضه یازمشیدی . بناءً علیه اشبو اوتوز سکز سنه‌سی اوائلنده نورالله پاشانك ابقای وزارتیله لمنی جزیره‌سی محافظه‌سنه تعیین ومعیتنه اوچ قطعه چرخه طوپیله ایکیوز نفر طوپجی ارسال اولندقدن بشقه روم ایلی جانبندن بیك بشیوز وبالیکسریدن بشیوز نفیر عام عسکری وبونلرك اداره‌سی ایچون بشیوز کیسه خرجلق کوندرلدی . متعاقبا قرق بش قطعه ازباندید سفینه‌لری ورودایله قره‌یه اوچ بیك قدر اشقیا اخراج ایتملریله جنکه لدی الابتدار اشقیا طوپلرك اوزرینه شدتلو هجوم ایتمشلر ایسه‌ده طوپجیلر الحق اظهار جلادت ایله پیاپی صالقم آته‌رق سکز ساعت قدر ممتد اولان محاربه‌ده اشقیا درتیوزدن زیاده تلفات ویره‌رك فراره مجبور اولوب عسکر ایسه تعقیب ایتمکله اشقیانك بر طاقی دکزه آتیله‌رق وبرطاقی صندالرده ایکن اوزرلرینه قورشون آتیله‌رق بوصورتله دخی اوچیوز قدری اتلاف ایدلمشدر . بومحاربه‌ده طوپجیلردن اون بش وعسکریدن یوز یکرمی نفر شهید ویتمش نفر مقداری مجروح اولمشدر . بوندن صکره دخی اشقیا برقاچ دفعه هجوم ایتمشلر ایسه‌ده هردفعه‌سنده منهزماً فرار ایتمشلر . فقط نفیر عام عسکری اوصانوب آره‌لرنده فتنه حادث اوله‌رق جزیره‌یی یغما ایدوب بده مغتنما مملکتلرینه کیتمك اوزره بینلرنده قرار ویره‌رك نورالله پاشانك قوناغنی محاصره ایتدکلرنده اولنان نصایحی قبول ایتمدکلرندن پاشا دخی اوزرلرینه طوپلری چویروب بریالم آتش ویرمکله ایچلرندن برمقداری تلف اولدیغی کبی امانه کلمشلر بونك اوزرینه پاشا اون نفر رئیسلرینی تاطیف یولنده جلب ایدرك برتقریبله جمله‌سنی اعدام ایده‌جك افراد عسکریه خوفه دوشدکلری حالده قایقلرله روم ایلیلی اولنلری ایونوز ساحلنه وبالیکسرلی اولنلری اسکی استانبوللغه اخراج ایله دفع ایتدکدن صکره درسعادتدن دیکر عسکر طلب ایتمکله اولادفتحانك مؤتمن کروهندن بیك بشیوز نفر کوندرلمشدر .

* وقایع شتی *

ربیع الآخرك اون ایکنجی پنجشنبه کونی قیصریه وبوزاوق سنجاقلری متصرفی علاء الدین پاشانك وزارتی رفعله سیواسده اقامته مامور اولوب مذکور سنجاقلر مقهور حالت افندینك غمز وسعایتی ایله قونیه‌ده منفی بولنان غالب پاشایه توجیه بیورلدی .

ینه اول کون شرق سرعسکرینك التماسی اوزرینه وان محافظی سرت محمود پاشانك برادری اسمعیل بکه میرمیرانلق رتبه‌سی ویرلدی .

جمادی الآخره‌نك آلتنجی كونی دفتردار مصطفی افندی عزل ایله یرینه دفتردار اسبق محمد سعید افندی نصب ایدلدی .

افكار عمومیه حالت افندینك علیهنده ایكن اوجاقلویه استناد ایله بوقدر مدت اقبالی ممتد اولمش ایسه‌ده نهایت اوجاقلونك شكایتی اوزرینه بروجه بالا جزاسنی بولمش وعبدالله پاشا دخی بو سببه مبنی صدر اعظم اولمش ایدی . اوجاقلو ایسه پك زیاده یوز بولوب شمارمش اولدقلری جهتله سركشلكاری كوندن كونه مزداد اوله‌رق اوسته نامنه اولان شقاوت پیشه‌لر رشوت ایله شونی بونی ویووده نصب ایتدرمك وبرچوق پولسز ایشلری خواه وناخواه اولیای اموره كوردرمك كبی وظیفه‌لرندن خارج اموره تصدی وبرر بهانه ایله رعایایه تعدی ایدر اولدقلرینه قناعت ایتمیه‌رك بو اثناده طشره‌لرده یكیچری اوجاغنه منتمی اولنلره ضابطلرندن بشقه كرك والی وحاكم وكرك سائر كیمسه طرفندن مداخله اولنماسی ایچون صدر جدیددن ایسترایستمز امرلر آلدیلر . بوصورت ایسه طشره‌لرك امور ملكیه وعدلیه‌سنی مختل ومشوش ایلمشدر . بونلرك انوف تجبرلرینی قیرمق اوزره صادق وجسور وتهدیدینی ایقاعه مقتدر برذاتك یكیچری اغاسی نصبی منوی ضمیر الهامسمیر شهریاری اولدیغی حالده زغرجی باشی روسجقلی حسین اغانك اوصاف مطلوبه ایله متصف اولدیغی ارباب وقوفك شهادتیله معلوم همایون اولدیغندن انی یكیچری اغالغی مقامنه تقریب ایچون قرق یدی كون اول یكیچری اغاسی اولان عثمان اغا ربیع الآخرك اوتنجی كونی عزل ایله بحسب الطریق قول كتخداسی علی اغا یكیچری اغاسی ومومی الیه حسین اغا قول كتخداسی نصب اولنمشیدی . جمادی الآخره‌نك اون دردنجی كونی علی اغا دخی عزل ایله حسین اغا یكیچری اغاسی اولدی . بوحسین اغا مقدما یكیچری اوسته‌لرینك اشهرلرندن ایكن اوزمان سلاحدار شهریاری بولنان غازی عزت احمد پاشا زاده علی بكه كسب تعلق ومناسبت ایلمش وذات شاهانه اولوقتدنبرو انی بلله‌مش ایدی .

حالت افندی ایسه كندوسندن بشقه بركیمسه‌نك اوجاقلو ایله كرم الفت اولدیغی چكه‌مزدی . وحسین اوسته برآرالق قطاره داخل اولوبده میدان آلور دیو خوف ایدرك انك ترقیسنه مانع اولمق ایستردی . لكن قدره برشی حائل اولمدیغندن انك ملاحظه ایتدیكی كبی حسین اغا قطاره داخل وبوكره بروجه بالا یكیچری اغالغی مسندینه نائل اولدی .

صدراعظم دلی عبدالله پاشانك رضای همایونه منافی برحركتی وقوعبولمامش ایسه‌ده ساده دل برذات اولدیغی جهتله صدارته متفرع اولان مهام امورك حل وتسویه‌سنه

مقتدر اولمدقدن بشقه اوجاقلونك دیزکنی دروب دوشیره مدیکندن بو صره ده برعاقل ومجرب ذاتك مقام صدارته کتورلمسی لازمهٔ حالدن اولمغله قوری چشمه ده متقاعداً مقیم اولان سلاحدار اسبق مشار الیه علی بکك صدارتی تصمیم بیورلمشیدی . حالبوکه یانقینلر اوزمان استانبول اهالیسنك عندنده صدر اعظملرك موفقیتسزلکنه اماره اتخاذ اولنمغله چوق دفعه یانقینلرك کثرتی تبدل صدارته وسیله اولمشدر . بو اثناده دخی ایکی بیوك یانقین ظهور ایتدی .

شویله که : جمادی الاخره نك اون یدنجی سبت کونی ساعت اوچده ایکن طوپخانه ده فیروز اغا جامعی قربنده برفقیره خاتونك خانه سندن ظهور ایدن یانقین اطرافه سرایت ایله اون یدی ساعت ممتد اولدی برقولدن فندقلی حمامنه واندن کومش صوی فوقنده اولان قبرستانه وقره باش زقاغندن بستان باشنه و برقولی صورمه کیر والچق طامدن بك اوغلی قربنده واقع ارمنی کلیساسی عرصه سنه وبوزه خانه یه طیاندی . بك چوق خانه ودکان ایله برابر طوپجی وعربه جی قشله لری ودوکمخانه نك بعض محللری وسلطان سلیمان خان حضرتلرینك اوغلی جهانکیر نامنه بنا ایتمش اولدیغی جامع شریف ایله نیجه جوامع ومساجد یاندی .

اسعد افندی تاریخنده بوحریقك بیانندن صکره غریبه عنوانیله برفقره یازوب دیرکه بعض اهل وقوفدن مسموع اولمشدرکه ذکر اولنان خاتون یوم حریق کیجه سی رؤیاسنده تجره سنه ات قویوب طبخ ایدرکن تجره فروزان وحطب یاریلیوب خانه سی سوزان اولور ایرتسی کونی طبخ ایتمك اوزره قدره سنه ات قویوب وقومشوسنه بن بوکیجه شویله بردهشتلو واقعه کوردم تجره یی کوزه دك دیو اکمك المق اوزره فرونه کیدر قومشو قادین دخی کوزتمك اوزره کیتمکده ایکن فی الحال خانهٔ مذکوری آتش استیعاب ایتمسی غرائب روزکاردندر . انتهی .

بوحریقده طوپجی وعربه جی قشله لرینك وکارخانه ایله دوکمخانه نك زده لنمش محللرینك انشاآت وتعمیراتی ایچون درعقب بنا امینلری نصب اولندی . برآی صکره جهانکیر جامعنك انشاسنه دخی باشلانمشدر .

جمادی الآخره نك یکرمنجی کونی دخی یکی جامع جوارنده واقع سلطان حمامی طرفندن یانقین ظهور ایله بش ساعت ممتد اولەرق بك چوق خانه وابنیهٔ سائره یاندی .

ینه جمادی الآخره نك یکرمی آلتنجی کونی صدر اعظم عبدالله پاشا عزل وازمیده نفی اولندی . ومسند صدارت عظمی سالف الذکر سلاحدار اسبق علی بك افندی عهده سنه توجیه قیلندی .

دلیل خانقه سی دولتك برصنف سواریسی اولوب وزرا معیتلرنده حسن خدمت ایدرلر

وهنكام سفرده ايشه يارارلرايكن بر وقتدنبرو اصول و نظاملرينه خلل كاوب ايچلرينه برطاقم سرسرى واشقيا مقوله‌سى قاريشه‌رق تبعه‌يه جور وتعدى ايدر اولديلر . بو اثناده ايسه دولتعليه برطرفدن يونان وديكر طرفدن ايران غائله‌لريله مشغول بولنديغندن فيما بعد بوزمره سرسرى كشت وكذاردن منع اولنه‌رق خرج معتادلريله استخدام اولنمق اوزره روم ايليده اولنلرك موره اردوسنه واناطوليده اولنلرك بغداد وارضروم طرفلرينه اعزام اولنملرى واوجاقلرى قاعده‌سى اوزره هراون نفرك بربلوكباشى وبرعلمدار ايله بيراق كشاد ايلملرى ودليل باشيلرى نزدنده نفراتك اسامى وبلده‌لرينى مبين دفترى بولنمسى حقنده ارادهٔ سنيه صادر اولمغله موجبنجه رجبك اونبجى كونى هرطرفه اوامر عليه كوندرلدى . كاه‌لم مقصد اقصى اولان تأديب سركشان يكيچريان بحثنه .

خيلى مدتدنبرو يكيچرى اوجاغنده نفوذ اوسته‌لر النه كچوب ضابطان سائره حكمسز قالمشيدى . اقدمجه بروجه بالا يكيچرى اغاسى اولان حسين اغا ايسه اوسته‌اقدن كلمه اولديغى جهتله ايشك طوته‌جق يرينى بيلور واجرا آتنه مقتدر اولور برذات اولديغندن ابتدا اوسته‌لرك كسر نفوذينه تشبث ايلمشدر .

شويله كه : اعتماد ايلديكى اوطه باشيلرى كيزلوجه برر برر جلب ايله فى الاصل قانون اوجاقده اشچى اوسته‌لر نفراتك مصالحنه قرشميوب سزلك معيتكزه مأمورلر ايكن مرور زمان ايله بونظام قديم بوزيلوب برصورته وارمشكه انلر سزى نفر يرينه قويوب بچاوره كبى قوللاندقدن بشقه سائر ناسه اول مرتبه تعدى ايديورلركه بتون عالم بزدن بزدى اوصاندى جمله‌سى بزم زوالمزى تمنى ايله جناب حقه دعا ايديورلر دولتعليه خواب وراحتى ترك ايدرك بونجه دين دشمنلريله اوغراشمقده اولديغى حالده بزم آديمز پادشاه قولى ايكن دولتك بردردينه درمان اوله‌ميورز قباحت بش اون قدر اوغورسز واركانسزلرده ايكن سكوتمز سببيله بزده كوتو اوله‌يورز بزم صوچمزندر بهر حال بونك برچاره‌سنه باقلى صوچى صاحبنك اوزرينه براقلى سلطان سليمان قانونى جان وكوكلدن اجرا ايتملى سزده كالاول ضابطلكى طاقنمليسكز بنده مقدما اوسته‌لغمده بوايشلر ايچنده بولندم جاهللك ايله خيلى اشدم خرلداشدم لكن چيقار يول اولمديغنى حمد اولسون اكلادم ايتديكم حياسزلغه پشيمان اولدم دولتعليه‌نك مرادى بزى حقه دلالت اولديغنه قاندم بنم غرضم انجق اوجاغه برخدمت ايتمك وسزى بوحقارتدن قورتارمقدر ديه‌رك اوطه باشيلرى اوسته‌لردن متنفر قيلدى . بعده سكردم اوسته‌لرينك بو اثناده زياده ميدان آلدقلرندن طولايى بركناره چكلمش اولان تعيين اوسته‌لرينى جلب ايله سزكده

آدیکز اوسته ایکن سکردم اوسته‌لرینه ندن مغلوب اوله‌یورسکز واوجاقلو میانده نچون معیوب اولیورسکز بویله محقر اولمکزه بن راضی دکلم دیو بو ایکی صنف اوسته‌لر آره‌سنه دخی مباینت براقدی . بعده سفر وحضرده ظهور ایدن فساد وفتنه‌لرك سبب اصلیسی اولان شاکرد خلیفه‌سی ممش نام سرکردهٔ اشقیانی خواجه‌لق رؤسیله میانه‌دن اخراج و برخدمت ایله سلانیکه اعزام ایلدی . متعاقباً اوسته لقدن کلان معهود شقاوت پیشه‌لردن قول کتخداسی اولان حسین اغا ایله محضر بولنان احمد اغایه قپوجی باشیلق توجیهیله وطشره‌ده بر خدمته تعیین ایله دائره‌دن بدر ایلدی . وسکردم طاقمندن برازینك اوره‌لری سرحداتده بولنمغله یوللری کلدیکی کبی صکره ینه درسعادته جلب اولنورسکز یوللو سوزلر ایله وبعضیلری صلهٔ رحم کبی بر وسیله ایله ولایتلرینه کوندریله‌رك درسعادتی اپجه تمیزلدی . معهود شقاوت پیشه‌لردن بو وجهله طشره کوندریلنلردن بعضیلری اثنای راهده دیار عدمه کوندریلور ودرسعادتده بولنانلردن برخیلیسی دخی زندانده وقپو اخورنده اعدام ایتدیلور ایدی . بوبابده یکیچری اغاسی حسین اغایه خالصانه معاونت ایدنلرك بریسی کتخدا بری جلال الدین اغا ایدی .

الحاصل حسین اغا یکیچری اغاسی اولدقدن صکره هنوز اوچ آی تمام اولمدین بللو باشلی اشقیادن درسعادتی تطهیر ایتدی . حتی ذات شاهانه برجمعه کونی سلاملقده حسین اغا معهود اشقیادن بقیه وارمیدر دیو سؤال ایتدکده افندم انلرك بریسی قالمدی هپ عملارینك جزاسنی بولدیلر یالکز چاکرکز قالدم دیمسی باعث انبساط شهریاری اولمشدر . حسین اغانك سیر وسلوکی نزد همایونده مقبول اوله‌رق اشبو اوتوز سکز سنه‌سی اواخرنده یکیچری اغالغی کما کان عهده‌سنده قالمق اوزره کندوسنه رتبهٔ وزارت ویرلمش واندن صکره اغا پاشا دیو شهرت بولمش در .

آسمه آلتی نام محلده واقع بیکار اوطه‌لری یکیچری اوجاغنه منسوب اولان حمال وارغاد مقوله‌سی واشقیانك ماواسی وانواع فسق ومناهی محلی اوله‌رق بعضاً بو جواردن نچون قادینلری زور ایله چویروب بی پرواهتك عرض ایدرلردی . اغاپاشا ذی الحجه‌نك یکرمی برنجی کونی بو اوطه‌لرك هدمنی تصمیم ایله صدر اعظمدن استیذان ایتدکده بوکون قمر برج عقربده‌در وبرده عجبا درونلرنده مخالفته جرأت ایده جك اشقیا وارمیدر براز مطالعه اولنسه دیو تأخیر صورتی ایما بیورلمغله اغاپاشا بن قمرك عقربده اولدیغنی کورمدم لکن عقرب بواوطه‌لرده در همان واروب ازه جکم دیه‌رك یوم مذکورده اول اوطه‌لری وجوارنده مجمع حشرات اولان قهوه خانه‌لری ییقدیروب خاك ایله یکسان ایتمشدر .

* وقايع برالشام *

دولتعليه يونان وايران ايشلريله مشغول ايكن كچن سنه برده عكا غائله سی چيقارلمشيدی . شويله که : صيدا واليسی عبدالله پاشانك شمدی يه قدر خلاف رضای عالی برحركتی كورلمامشيكن كچن سنه شام واليسی واميرالحاج درويش پاشا ايله اره لری بوزيله رق عبدالله پاشانك مرتبات حجازيه يه مربوط خاصيا وراشيا وبقاع مقاطعه لرينی مستقلا ضبط ايلمك اوزره اوراره سوق عسكر ايلديكی درويش پاشا طرفندن درسعادته انها اولنمغله كچن اوتوز يدی سنه سی رمضاننده عبدالله پاشانك وزارتی رفع وصيدا وصفد وبيروت سنجاقلری عهده سندن نزع ايله ديار بكرده اقامته مأمور ايديلوب ايفای مقتضاسی درويش پاشايه تفويض ومعيتنه حلب واليسی وزير بيلانلی مصطفی پاشا واطنه واليسی وزير حامی ابراهيم پاشا وريحانيه عشيرتی بوی بكيسی مرسل زاده حيدر وچوروم عشيرتی بوی بكيسی عيسی وانطاكيه ديزداری حاجی علی اغالر ومطيخ قلعه سی شيخی تعيين وحابك امر محافظه سی رقه واليسی بهرام پاشايه حواله واشبو اوتوز سكز سنه سی محرمنك اوائلنده صيدا وصفد وبيروت سنجاقلری بيلانلی مصطفی پاشايه وحلب ايالتی دخی الحاقاً بهرام پاشايه توجيه بيورلمش ايدی . بهرام پاشا ايسه مقتضای مزاجی اوزره ينه اهالی حقنده ظلم واعتسافه تصدی ايتمكله وزارتی رفع ومالی مصادره اولنه رق ديار بكرده اقامته مأمور اولوب انجق ديار بكر اهاليسيله آره سنده خصومت اولديغندن اوراده اقامته جسارت ايده ميه رك واقع اولان استدعاسی اوزره منفاسی سيواسه تحويل ايدلدی . وجمادی الاولانك بشنجی كونی حلب ولايتی اناطولی واليسی دارنده لی وزير حسن پاشايه واناطولی ايالتی كليبوليده مقيم صدر اسبق صالح پاشايه ورقه ايالتی عبدالجليل زاده لردن سابقا موصل واليسی اولوب حلبده اقامت اوزره بولنان احمد پاشايه توجيه بيورلدی .

عصات يونانيه عبدالله پاشانك فرمانلو اولديغنی فرصت اتخاذ ايدرك درزی ونصيری طائفه لرينی اضلال ايله برالشام طرفندن دخی دولته شاشقينلق ويرمك داعيه سنه دوشدكلرندن عكا مسئله سی برمرتبه دها كسب اهميت ايلمشدر .

بر وجه بالا عبدالله پاشا اوزرينه مأمور اولنلر واروب عكايی محاصره ايتمشلر ايسه ده عبدالله پاشا مصر واليسی محمد علی پاشايه مراجعت واو دخی آنك عفوينی دردولته عرض ايله شفاعت ايلمش ايدوكندن اواخر جمادی الاولاده عبدالله پاشا مظهر عفو شاهانه اولوب ابقای وزارتيله صيدا وصفد وبيروت سنجاقلرينك كما كان عهده سنه توجيه اولنديغنه دائر وفيما بعد دائرهٔ حكومتندن

﴿ خارج ﴾

خارج محللره تجاوز ایتمامسنی آمر رجبك یدنجی كونی كندوسنه امر عالی یازلدی . وآنك عفويله برابر درويش پاشا اناطولی والیسی اولوب اناطولی والیسی بولنان صالح پاشایه دخی ایالت شام ایله امارت حاج توجیه بیورلدی . بوصورتله بیلانلی مصطفی پاشا آچیقده قالمش ایسه ده مؤخراً قرمان ایالتی حلب والیسی دارندهلی حسن پاشایه وحلب ایالتی دخی مصطفی پاشایه توجیه بیورلمشدر . بعده عبدالله پاشا ایله درويش پاشا اره سنده ظهوره کلان عداوتك اسبابی لدی التحری حالت افندینك صرافی اولوب آنك نفی واعدامی اوزرینه انطاكیه ده قلعه بند ایدلمش اولان خسقل نام يهودی افندیسنك نفوذی سایه سنده ارض فلسطینی قبضهٔ احتیالنه اله رق جزار پاشا زماندن قالمه حایم نام يهودی ایله شریك اولدیغی حالده عبد الله پاشا حایمی اعدام ایتمكله اخذ ثار ایچون حایمك شامده بولنان اقرباسی واسطه سیله عبدالله ودرويش پاشالر اره سنده عداوت احداثيله موضوع بحث اولان عكا مسئله سی میدانه چیقارلمش اولدیغی تحقق ایتمكله خسقل دخی اعدام اولنمشدر .

* بعض وفيات وتوجيهات *

موصل والیسی عبدالجلیل زاده وزير عبدالرحمن پاشا اجل موعوديله فوت اولدیغندن موصل ایالتی اشبو اوتوز سكز سنه سی اوائلنده ينه عبد الجليل زاده لردن نعمان پاشا زاده یحیی بكه بارتبهٔ وزارت توجیه بیولدی .

روم ایلی صدارتی پایه لولرندن حمامی زاده راشد افندی ربيع الآخرك اون سكزنده طی طومار حيات وعزم دار مكافات ایلدی .

مشارالیه سلانیكدن معزولاً بیك یوز طقسان بر سنه سنده فوت اولان علی افندینك مخدومیدر . سكسان بر سنه سنده مدرس وايكيوز اون سنه سنده حلب واون سكزده شام ويكرمی ايكيده مكه ملاسی ويكرمی آلتیده استانبول قاضیسی اولمش واوتوز درتده اناطولی پایه سی المش ایدی اوتوز بشده بالفعل اناطولی قاضیعسكری اولدی واوتوز آلتیده روم ایلی پایه سی آلدی . واشبو اوتوز سكز سنه سنده بر وجه بالا وفات ایلدی . كريم الطبع بر ذات اولوب انجق حديد اللسان وقوی الجنان اولمغله اوچ دفعه نفی اولنمش ایدی . رحمة الله علیه . رجبك ايكنجی كونی نقیب الاشراف محمد ابو الخير افندی وفات ایتمكله سلفی محمد صديق افندی آكا خلف اولدی .

ابو الخير افندی شيخ الاسلام اسبق صاحب الفتاوی مرحوم چتاجه لی علی افندینك

حفیـدی اولوب سلطان مصطفای ثالث عصرنده شیخ الاسـلام اولان شریفزاده محمد ملانك صلبندن بیك یوز سکسان سکز سنه سنده متولد واوسنه رؤس تدریس ایله مستسعد وایکییوزاون طقوز سنه سنده سلانیك ویکرمی طقوزده شام واوتوز ایکیده مکه واوتوز بشده استانبول قضالریله بکام واوتوز یدیده نقیب الاشراف اولمشدر . صلحادن واصحاب علم ومعارفدن برذات ممدوح الصفات ایدی . رحمة الله علیه .

مکهٔ مکرمه قاضیسی مندلیـاقی زاده سعید افندینك وفاتی خبری دخی بو اثناده درسعادته وارد اولمشدر .

افندیٔ مومی الیه مشـاهیر درسعامدن اولوب بیك ایکییوز آلتی سنه‌سی امتحاننده مدرس اولمش واوتوز اوچده مخرج پایه‌سی واوتوزیدیده ادرنه پایه‌سی المش ایدی. اوتوز سکزده مکه ملاسی اولوب اوراده وفات ایلدی . رحمةالله علیه .

یکیچری اغالغندن رتبهٔ وزارتله حیقوب حالا اطنه والیسی بولنان حلمی ابراهیم پاشا اول اثناده حلول اجل موعودیله وفات ایلدیکندن اطنه‌ایالتی عزیر وبیلان سنجاقلری الحاقیله مرعش والیسی جبار زاده جلال الدین پاشـایه ومرعش دخی رقه والیسی عبدالجلیل زاده احمد پاشـایه توجیه اولندیغی صره‌ده بروجه بالا انابولیده کرفتار ایادیٔ عصات یونان اولان نامق پاشا عهده‌سنده کی ترحاله سنجاغی موره اردوسی مأمورلرندن سـابقا قرمان والیسی محمد رشـید پاشایه وقارص ایالتی رتبهٔ وزارتله میر میراندن بایزید سنجاغی متصرفی چچن زاده حسین پاشایه توجیه اولندی .

طقوز ماه مقدم دنیـایه کلمش اولان سـلطان احمد رجبك یکرمی یدنجی کونی دار عقبایه کیتدی .

بووفیات اره‌سنده دولته برسرمایهٔ حیات کلدی یعنی موسم بهار حلول ایتمکله شعبانك اون برنجی کونی استانبولدن بشکطاش ساحلسراینه نقل همایون وقوع بولدی واول کون بر شهزاده طوغوب عبد المجید تسمیه بیورلدی که مؤخراً پدرینه خیرالخلف وملتـه موجب فخر وشرف اولمشدر . قندیه محافظی وکرید سرعسکری شریف پاشانك بو اثناده وفاتی خبری آلنمغله یرینه رمضانك اون آلتنجی کونی رتبهٔ وزارتله میرمیراندن رسمو محافظی عثمان هاشم پاشا تعیین وخانیه محافظی وزیر لطف‌الله پاشا واقدمجه کریده سوق اولنان عساکر مصریه باشبوغی مصطفی پاشا وسائر ضابطان ایله بالاتحاد عصاتك حقندن کانمسی کندوسنه توصیه بیورلمشدر .

اناطولی صدارتی پایه‌لولرندن اولوب خیلی مدتدنبرو کوزلحصار آیدینده منفیاً مقیم عینتابی سید محمد منیب افندی علت رق شیخوخت ایله شوالك یکرمنجی کونی فوت

اولوب مدینهٔ مذکور قبرستاننده صدر اسبق چلبی مصطفی پاشا ایله شیخ الاسلام اسبق شریف زاده عطاء الله افندی قبرلرینك او کنده دفن اولنمشدر .

عینتابده طوغوب بلده‌سی علماسندن علوم آلیه و عالیه تحصیل ایتدکدن صکره درسعادته کلوب یوز سکسان طقوزده بالامتحان قید اعلا ایله زمرهٔ مدرسینه داخل و اسعد زاده مخدومی عطاء الله افندی‌یه خواجه اولمق تقریبیله سرای همایون خواجه لغنه نائل اولمشیدی . ایکییوز طقوزده قدس شریف پایه‌سیله ازمیر قاضیسی اولدی . اون درتده مخرجدن مکهٔ مکرمه پایه‌سی و اون سکزده استانبول و یکرمی ایکیده اناطولی پایه‌سی آلدی . یکرمی اوچده ظهوره کلان خلع سلیم خانی وقعه‌سنده مسامحه تهمتیله اتهام اولنه‌رق انقره‌یه نفی و بعده منفاسی کوزلحصاره تحویل ایدلدی . هرفنده الی اولوب علی الخصوص ادبیاتده اقرانه فائق ایدی . السنهٔ ثلثه‌ده شعر و انشایه مقتدر ایدی سیر کبیرك ترجمه سیله عربی العباره حاشیه‌سی و دوحة المشایخ ذیلی درجهٔ فضل و کمالنه ادلهٔ کافیه‌در . سلطان مصطفای رابعك جلوسنده فاس حکمداری مولی اسمعیل قبلنه ارسال بیوریلان نامهٔ همایون انك اثر خامهٔ بلاغت علامه‌سی و آثار جلیله سنك بر نمونه سیدر صورتی سکزنجی جلدك ذیلنده یازلمشدر .

شوالك یکرمی بشنجی کونی حکیم باشی بندرکلی زاده سعید افندی عزل ایله‌سلفی بهجت افندی ینه حکیم باشی اولمشدر .

* دولت علیه ایله ایران دولتی بیننده عقد مصالحه اولندیغی *

سنهٔ ماضیه وقایعی صره‌سنده بیان اولندیغی اوزره عباس میرزا طوپراق قلعه موقعندن تبریزه عودت ایدرك شرق سرعسکری رؤف پاشا ایله بینلرنده بعض مخابرات جریان ایتمشیدی . طرفین صلحه میال اولمغله اشبو اوتوز سکز سنه‌سی خلالنده دولت علیه طرفندن مشار الیه سرعسکر رؤف پاشا مرخص تعیین اولندیغی کبی ایران دولتی طرفندن دخی محمد علی میرزا ایران شاهنك واوغلی وولی عهدی اولان عباس میرزانك رخصتنامه‌لریله عقد مصالحه‌یه مرخص اولمشیدی .

میرزا محمد علی شوالك اون بشنجی صالی کونی ارضرومه وصول بولدی . بر کون صکره یعنی پنجشنبه کونی سرعسکر پاشا ایله کورشدکدن صکره حکومت قوناغنده کندوسی و کتخداسی میرزا احمد ایله شرق اردوسی دفترداری حاجی سعید افندی حاضر اولدقلری حالده مکالمه‌یه مباشرت اولنمشدر .

اساس مصالحه بیك یوز اللی طقوز تاریخنده نادرشاه ایله عقد اولنان مصالحه نامه اولمغله تسویهٔ مصالحت سهل ایکن ایران سفیری سیبکلی و حیدرانلی عشیرتلرینك ایران

تبعه‌سندن اولدقلرندن بحثله بونلرك رد اولنملری ادعا ایتمكله مباحثه اوزادی . مكالمه قیرلمه درجه‌سنه كلدی .

نهایت بعض قیود ایله عشیرت منازعه‌سنه ذی‌القعده‌نك اون طقوزنجی كونی فیصل ویریله بیلدی . ومعاهده‌نامه‌ مرخصلر بیننده امضا اولنه‌رق درسعادته تقدیم اولنمغله درسعادته لدی‌الوصول طرف همایوندن دخی تصدیق بیورلدی . وذی‌الحجه‌نك بشنجی كونی سابقاً بكلكجی وحالا اناطولی محاسبه‌جیسی اولان محمد نجیب افندی اورته ایلچی تعیین وارضرومه اعزام ایله تصدیقنامه مبادله ایدلدی . وبوصورتله ایران غائله‌سی برطرف اولدی . تصدیقنامه‌نك صورتی زیرده (٤) رقمیله ایراد اولنور .

* وقایع موره واحوال دریا *

موره طرفی كوندن كونه كسب اهمیت ایلمش اولدیغندن میراخور اول ابراهیم اغا اول طرفده استخدام اولنمق اوزره رجبك اون برنجی كونی عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله بولی وویرانشهر سنجاقلری توجیه بیورلدی . ویرینه طوپجی قشله‌سی بنا امینی علی بك میراخور اول اولدی . روملرك عصیانی كیتدكجه آرتوب حتی قارلی ایلی عصاتی اطرافه تجاوز ایدر اولدقلرندن اشقودره متصرفی مصطفی پاشا اشقودره طرفندن چیقاریله بیلدیكی قدر عسكر ایله قارلی ایلی اوزرینه حركته مأمور اولدی وشعبانك اوچنجی كونی عهده‌سنه اوخری وایلبصان سنجاقلری بروجه الحاق توجیه اولندیغی كبی قارلی‌ایلی سنجاغی دخی كذلك الحاقاً اینه‌بختی متصرفی میرمیران بالاسلی زاده اسمعیل پاشایه توجیه بیورلدی .

اشقیای یونانیه كمیلری اوفق وقوالانشلی تكنه‌لر اولوب قیاقلرك یناشه‌میه‌جغی صولرده طولاشورلر وفاره كبی هر دلیكه كیروب چیقارلر ایدی . دونمای همایون معیتنده‌كی سفن صغیره ایسه دونمای همایوندن آیریله‌مازلردی . بوجهتله اشقیا سواحل وجزائرك هرطرفنه ایراث خساردن خالی اولمازلردی بناءً علیه قپودان دریا خسرو پاشا بوسنه قیاقلرك مادونی اولان فرقتین وقورویت وسائر مراكب صغیره‌دن اولمق اوزره اللی ایكی قطعه سفینه وخلیج استانه ایله قره‌دكز بوغازی محافظه‌سنده بولنمق ولدی‌الاقتضا آقدكز ترتیبنه علاوه اولنمق اوزره سابقی وجهله برقطعه اوچ انبارلی ودرت قطعه قپاق ویكرمی قطعه شالوپه تجهیز ایتدرمشیدی .

موسم بهار حلول ایتمكله شعبانك اواخرنده آقدكز جانبنه حركت ایتمش ومورهیه كیتمش‌در . حالبوكه دونمای همایون موره صولرنده ایكن یوز قدر اوفق تفك ازباندید تكنه‌لری منمن كوزلحصاری سواحلنه یناشوب برخیلی حیوان سورمشلر .

بعده چندارلی حصارینه هجوم وقره یه عسکر اخراج ایله اطرافه ایصال خسار وقره حصار متسلمی طوپوب اوزرلرینه حرکت ایتدکده فرار ایتمشلر . بناءً علیه سواحلك اسباب محافظه سنه تشبث اولنمشدر .

خورشید پاشانك دیوان کتابتندن نشئت ایله نائل رتبهٔ وزارت اولەرق حالا قوش اطه سی محافظه سنده بولنان رشید مصطفی پاشادن مأمول اولان حسن خدمت کورلمدیکنه مبنی بواثناده وزارتی رفع ایله بروسه ده اقامته مأمور اولوب قوش اطه سی محافظه سی بشیوز نفر ایله ساقزده بولنان وفی الاصل قوش اطه سی اهالیسندن اولەرق اول حوالیجه صاحب وقع واعتبار اولان الیاس زاده الحاج احمد الیاس اغایه احاله قیلنمشدر .

اغریبوز متصرفی چرخه جی علی پاشانك اقدمجه رفع وزارتیله نفینه فرمان عالی اصدار وارسال اولنمش ایسه ده غائلهٔ حربیه سببیله یوللر مسدود اولدیغندن کیدن مباشر یکیشهردن ایلرویه کچه مامش اولدیغنه مبنی شوالك دردنجی کونی اجرا اولنان سنه باشی توجیهاتنده اغریبوز سنجاغی ینه چرخه جی علی پاشا عهده سنه ابقاء وزارتیله توجیه ایدلدی .

لکن اخبار متوارده یه نظراً کرك سرعسکرده وکرك سائر موره مأمورلرنده رخاوت وبطائت اولدیغی آکلاشلمغله تحقیق احوال ضمننده میراخور اول علی بك بواثناده اولطرفه کوندرلدی .

وچرخه جی علی پاشا ذاتنده بهادر برذات ایسه ده طمع وارتکاب کبی بعض اخلاقی سائر محسناتنی امحا ایدوب حتی اغریبوز اهالیسنك ذخیره جه اولان مضایقه لرینی تهوین ایچون مستأمن سفینه لریله کوندریلان ذخائری غالی بهالرایله فقرایه فروخت ایلدیکی واصل سمع همایون اولمغله ینه رتبه سی رفع ومالی مصادره وتوقاده نفی واغریبوز سنجاغی ذی القعده نك اون یدنجی کونی قزلحصار متسلمی قپوجی باشی عمر بکه توجیه بیورلدی .

بالاده اشعار اولندیغی اوزره ترحاله متصرفی محمد رشید پاشا شمدی یه قدر هرنه ده اشقیا ایله حرب ایتدیسه مظفر اولدیغی کبی غلوس کورفزنده واقع بلباجه عصاتی اوزرینه هجوم ایله انلری دخی استیمانه مجبور ایلمش اولدیغی خبری بواثناده درسعادته بالورود موجب تسلیٔ خاطر اولمشدر .

روم ایلی سرعسکری کوسه محمد پاشاده رونما اولان آثار رخاوت ومأمورین آره سنده درکار اولان مباینت سببیله شمدی یه قدر موره جه برایش کوریله میوب حالبوکه موسم صیفك کذراننه آزوقت قالدیغندن اواسط ذی الحجه ده کوسه محمد

پاشا عزل و وزارتی رفع ایله کلیبولی یه نفی و یرینه سلانیك والیسی ابولبود محمد پاشا روم ایلی سرعسکر و والیسی وچای اغزی محافظه سنده بولنان بولی متصرفی ابراهیم پاشا سلانیك والیسی نصب وتعیین اولندی . وکوسه محمد پاشانك کافهٔ اموال واشیاسنك ضبطی حقنده فرمان عالی صادر اوله‌رق ایفای مقتضاسی یکیشهرده بولنان میراخور اول علی بکه حواله قیلندی . وموره سرعسکری برقوفچه‌لی یوسف پاشا ایله صالح پاشا لوادیه واستفه طرفلرینی ضبط وتسخیر واغریبوز اشقیاسنی قهر وتدمیر ایتدکدن صکره موره‌یه کیرمك اوزره اغریبوزه توجه ایتمش وقارلی ایلی اشقیاسنی تأدیب ایچون اشقودره‌لی مصطفی پاشا اغرفه اوزرینه عزیمت وسیروزی یوسف پاشا پروزه‌یه کله‌رك اون بیك عسکر طوپلایوب موره‌یه عودت ایلمش اولدقلری اخباری بواثناده توارد ایلیوب قپودان پاشا ایسه موره‌یه داخل اوله‌جق مأمورلره مهمات وذخیره اعطاسیله معاونت ایلمك اوزره بادره پیشکاهنده ایلیشوب قالمغله آقدکزجه کوره‌جکی ایشلر دوچار تأخر اولمش ایدوکی حکایه اولنه‌رق همان موره جانبی مأمورلرینه تعلیمات لازمه اعطا وتشویقات مؤثره اجرا ایله بوسنه موره غائله‌سنك برطرف ایدلمسنه سعی اوفی اولنمسی ایچون ابولبود محمد پاشایه تحریرات سامیه کوندرلدی وبیك کیسه اقچه عطیه احسان بیورلدی .

(وقایع سنه ١٢٣٩)

بروجه بالا سلانیك والیسی نصب اولنان ابراهیم پاشا عهده‌سندن منحل اولان بولی وویرانشهر سنجاقلری اواسط محرمده روم ایلی اردوسنده مستخدم اولمق اوزره ابرائیل محافظی موره‌لی ابوبکر پاشایه وابرائیل محافظلغی خداوندکار وقوجه ایلی متصرفی وقره دکز بوغازینك روم ایلی سواحلی محافظی وزیر اسپارته‌لی ابراهیم پاشایه وخداوندکار وقوجه ایلی سنجاقلری وسواحل مذکوره محافظلغی بوزاوق وقیصریه سنجاقلری متصرفی وزیر غالب پاشایه وبوزاوق وقیصریه سنجاقلری وزیر کمرکجی عثمان پاشایه توجیه ایدلدی . ومحرمك اون طقوزنجی کونی سابقاً ترسانه امینی یانیه‌لی علی بك روم ایلی اردوسی دفترداری اولدی . ترحاله واینه بختی طرفلرنده تپه‌دلنلی طاقمندن ضبط اولنان املاك همایونك نظارتی دخی اکا حواله ایدلدی .

بروجه بالا اشقودره‌لی مصطفی پاشا قارلی ایلی اشقیاسنك قهر وتنکیلنه مأمور اولوب قپودان دریا خسرو پاشا دخی اکا بحراً معاونته مأمور بیورلمشیدی . مصطفی پاشا موسلونکه قدر کلدی سیروزی یوسف پاشا ایکی قطعه بکلك ایله واروب ساحله چیقه‌رق کورشدیلر .

انجق اوزمان موسلونك اشقیا یدنده بولنمغله انی حصر وتضییق ایدرك تسخیر ایلمك

لازم کاوردی . مصطفی پاشانك معیتنده‌کی عسکرك اکثری طاغلو کغه‌لر اولوب بونلر فی الواقع جسور وجنکاور وهجوم واقتحاملری غایت شدتلو برطائفه در لکن اوروب کچر چاپاول چارپار برخلق اولوب قلعه محاصره‌سی ایچون بریرده مدت مدیده اکلنور آدملر دکللردر وبونلر آلتی آی قدر حرب ایدرلرسه دیکر التی آیی وطنلرنده کچورمك الفت وعادت قدیمه‌لری اقتضاسندن اولمغله وروز قاسم تقرب ایتمکله مصطفی پاشا بنم عسکرم یاز ترتیبی اولوب قیشین قالمازلر دیه‌رك موسلونك پیشکاهندن حرکت وعودت ایلمشدر . متعاقباً دونمای همایون ایله قپودان پاشا بادره پیشکاهنده تیمور آتمشدر . لکن مصطفی پاشانی ارایوب بوله‌مدیغی ایچون منفعل اوله‌رق یکرمی کون صکره ایبصار جزیره‌سی اورمق اوزره عودت ایتمشدر .

اول اثناده موره سرعسکری برقوفچه‌لی یوسف پاشا ایله چرمن متصرفی صالح پاشا عساکر کثیره ایله ایالانه دربندینه قدر واروب خیلی اوغراشمشلر ایسه‌ده معیتلرنده‌کی عسکر اره‌سنه اختلاف وتفرقه دوشه‌رك پریشان اولمغله انلر دخی یکدیکره عزو قصور ایدرك ازدینه عودت ایلمشلردر .

ازدین محافظی وزیر سلیمان پاشا قدرت مالیه وبدنیه‌سنك فقداننذن بحثله مقدمجه استعفا ایلمش اولدیغندن ازدین محافظه‌سنه مشار الیه صالح پاشا بالتعیین برقوفچه‌لی یوسف پاشا دخی روم ایلی سرعسکری معیتنده بولنمق اوزره یکیشهره اعاده قیلنمشدر .

مرحوم درامه‌لی محمود پاشا وبرقوفچه‌لی یوسف پاشا ایکیسی دخی اعیانلقدن کلمه اولدقلری حالده سرعسکر اولمشلر ایدی سیروزی یوسف پاشا ایسه روم ایلیده عین الاعیان اولان اسماعیل بکك اوغلی اولمغله کندوسنی انلرك اوست طرفنده طوتاردی وانلردن اول سرعسکر اولمدیغندن طولایی بالطبع منفعل اولدیغی حالده فاتح موره اولمق آرزوسنده ایدی واکرچه معیتنده مقدارکافی عسکر یوق ایسه‌ده قوهٔ مالیه‌سی اولدیغندن بحراً پروزه‌یه چیقوب ارناود عسکری تحریرینه باشلادقده تپه‌دلنلی علی پاشا خزینه‌دارلغندن چیقمه یانیه والیسی عمر وریون پاشا بوعسکرك کندو معرفتیله یازلمسی وکندوسیله بالاتحاد حرکت ایدلمسی خصوصنی یوسف پاشایه تکلیف ایتمش ایسه‌ده یوسف پاشا پاره‌یی کندوسی خرج ایدوبده عمر پاشانك بادهوا شهرت اولمسنی تجویز ایتمدیکندن طوغریدن طوغری‌یه ارناود سرکرده‌لریله سویلشه‌رك چریق بهالریله ایکیشر آیلق پشین ویروب اون بیك قدر عسکر تحریر وبر اردو تشکیل وقسطلردن مرور ایتمك اوزره ایلرو حرکت ایلمشیدی .

عمر وریون پاشا ایسه طوسقه‌لق خاندانندن اوله‌رق نصلکه اشقودره‌لی مصطفی پاشا بتون کغه‌لره رئیس وپیشوا اولمش ایسه کندوسی دخی هپ طوسقه‌لرك رئیسی اولمق

ادعاسنده بولندیغی حالده خارجدن یوسف پاشا کلوبده خود بخود طوسقه‌لقدن عسکر یازمسی کندوسنه کران کلدیکندن موسلونك مصلحتی بویله طوررکن یعنی مورونك مدخلی اولان قلعه‌نك فتح وتسخیری اقدم ایکن موره‌یه کچمك کارعاقل دکلدر یوللو سوزلر اشاعه وبعض وسائط ایله بو عسکرك ایچنه فتنه القا ایتمکله یوسف پاشا موسلونکه قریب محله کلمشیکن سحروقتی اردونك ایچنده برغلغله پیدا اوله‌رق عسکر بلاسبب پریشان اوله‌رق رجعت ایدیویرمشلر یوسف پاشا دخی مکدر ومنفعل اوله‌رق پروزه‌یه واروب اورادن بحراً بادره‌یه عودت ایلمشدر .

یانیه وترحاله جهتلرنده واقع اولان اشقیا محاربه‌لرنده تحیحاً یوز اغاردان انجق ترحاله متصرفی محمد رشید پاشا اولوب محاربات واقعه‌ده پك زیاده شان وشهرت قازانمشیدی بوجهتله ابولبود محمد پاشا انی استرقب وعزلیله ترحاله‌یه دیکر مناسبنك نصبنی انها ایدوب اکرچه رشید پاشانك لیاقتی دولتجه دخی معلوم ایسه‌ده مادامکه سرعسکر ایله آره‌سی بوزلمش ارتق ابقاسی جائز اولمیه‌جغندن ترحاله منصبی عهده‌سندن رفع اولنه‌رق کندوسنه دیکر منصب ویرلمك اوزره آقدکز بوغازینه طوغری کلمسی ایچون امر عالیشان اصدار اولنوب ترحاله‌یه مناسبنك انتخابی دخی سرعسکر پاشایه حواله بیورلدی . ابولبود پاشا دخی صانکه دفع رقیب ایلمش اولدی .

مشار الیه رشید پاشا یکیشهردن حرکتله یکیجهٔ قره‌صو مرحله‌سنه واصل اولدیغی اثناده ودین ونیکبولی محافظی قابه‌لی شنك زاده درویش مصطفی پاشایه موره سرعسکرلکی ایله والیلکی وبروجه الحاق چرمن سنجاغی بالتفویض اندن منحل اولان ودین ونیکبولی محافظلغی دخی خلال جمادی الاولاده رشید پاشا عهده‌سنه توجیه اولنمشدر .

موسم شتانك تقربی حسبیله دونمای همایون دخی (کشادغنچهٔ دل قلدی بربهاره دخی) زمزمه‌سیله عودت ایدرك ربیع الاخرك اوچنجی کونی خلیج دار السلطنه‌یه وصول بولدی .

سیروزی یوسف پاشا معیتنده بولنان چورم متصرفی میرمیراندن علی پاشا وفات ایتمکله یوسف پاشانك انهاسی اوزره بواثناده چورم سنجاغی رتبهٔ میر میرانی ایله درامه‌لی مرحوم محمود پاشانك دلیل باشیسی یوسف اغایه توجیه بیورلدی .

* وقایع شتی *

قدمای صدوردن کلیبولیده منفی بولنان عثمان پاشا زاده مصطفی عزت بك اشبو اوتوز طقوز سنه‌سی اوائلنده عفو واطلاق بیورلدی .

اسعد افندی تاریخنده بیان اولندیغی اوزره قرق مدرسه سندن منفصل تعبیریله

(ملازم)

ملازم اولوب ملازمت کاغدلرینك تاریخلری یدی سنه اسکیمش اولان طلبهٔ علوم خلال محرمده امتحان اولنه‌رق استحقاقلری تبین ایدن فرق طالبه رؤس تدریسی ویرلدی . وشیخ الاسلام صدقی زاده احمد رشید افندینك اولاد واحفادی نوابدن رشوت المقله معیوب اولدقلرندن طولایی تبدل مشیخته لزوم کوریله‌رك محرمك اون طقوزنجی کونی عزل ایله مکی زاده مصطفی عاصم افندی دفعهٔ ثانیـه اوله‌رق شیخ الاسلام اولدی .

دأب دیرین دولتعلیه اولدیغی اوزره یدی سـنه‌ده برکره رؤس امتحانی اولوب بروجه بالا مدت ملازمتی یدی سنه‌یه بالغ اولان طلبهٔ علوم لدی الامتحان استحقاقی تبین ایدنلره مبـدأ مراتب تدریس اولان ابتدای خارج رتبه‌سی رؤس همایونی اعطـا بیوریلور وتشریفاتجه اسملری درجهٔ استحقاقلرینه کوره ترتیب اوزره یازیلور وبوتقدیم وتأخیرده اکثریا صحابت یاخطا وقوعندن بحثله فلان افندی کیرو قله‌جق ایکن ایلرو چکلدی یوللو شکایت واعتراضلر وقوعه کلور واثبات استحقاق ایده‌مینلر بالطبع مأیوس قلور وایچلرندن بعضیلرینك استحقاقی معلوم ایکن مجلس امتحانك مهابتندن ناشی صیقلدیده لایقیله طاورانه‌مدی دیو مظهر مساعده اولمسی دیکرلرینك شکایات واعتراضاتنه بادی اولورایدی وبالدفعات عقیب امتحانده تبدل مشیخت وقوع بولوب خلق دخی بونی امتحانده مأیوس قالانلرك انکسار قلوبنه حمل ایتمکله اکثریا شیخ الاسلاملر رؤس امتحانندن تشأم ایدرك وقتی حلولنده تأخیر ایتمك ایسترلردی بوکره بروجه بالا عقیب امتحانده صدقی زاده افندینك وقوع عزلی دخی بونی تأیید ایلمشدر .

حالبوکه شیخ الاسلام افندیلر اویله وهم واندیشه‌یه دوشه‌جکلرینه (عند الامتحان یکرم الرجل اویهان) قاعده‌سـنه تمامیله توفیق حرکت ایدرك بوبابده طلبه‌نك موبمو درجهٔ استحقاقلری کوزدلك وخاطره رعایت وناٻجا رأفت کبی معامله‌لرك وقوع بولماسی ایچون اهتمام ودقت ایلسـه‌لر اصلا جای وهم ووسوسـه اولماز وبحق مأیوس قالانلرك انکسارندن قورقلماز ایدی .

کچن سنه رجبنك اون ایکنجی کونی بناسـنه شروع اولنان جهانکیر جامع شریفی اشبو ربیع الاول اوائلنده ختام بولدی . بنا ومفروشاتنه صرف اولنان مبالغ التیوز یدی کیسه ودرتیوزاون طقوز غروشه بالغ اولدیغی اسعدافندی تاریخنده محرردر .

آلتون وکموش مسکوکاتك مقرر اولان فیئاتندن زیاده‌یه آلنوب ویرلمسی شـدیداً یساغ ایدلمش ایکن اجراسی قابل اولمیوب ینه طشره‌لرده برغروش آلتمش پاره‌یه آلنوب ویرلمکده اولدیغندن بواثناده اون عیارنده سیم خالص ضم وآلتمش برعیارینه

ابلاغ اولنەرق آلتمش پارەلك جدید سکه کسلدی . وسائر مسکوکات دولتعلیه ایله اجنبی سکەلرینك فیئات مقررەلرندن زیادەیه صرف اولنماسی ایچون هرطرفه اوامر علیه یازلدی .

بیك ایکییوز اون ایکی سنەسی ترسانهٔ عامرەده ایجاد اولنسان حوض کبیرك یانـنده طولاً یوزیکرمی وعرضاً قرق بش وعمقاً اون ذراع اولمق اوزره دیکر برحوضك انشاسنه اشبو اوتوز طقوز سنەسی ربیع الاولنك یکرمی اوچنجی کونی وقت مختارده وضع اساس اولندی .

صدر اعظم سلحدار علی پاشا هر وجهله وثوق واعتماد ملوکانەیه مظهر ایسەده مصالح عمومیهٔ دولت حال وزمان اقتضاسنجه کسب نزاکت وعلی الخصوص موره مصلحتی کوندن کونه کسب اهمیت ایلمش اولدیغندن کرم وسرد روزکاری کورمش کچورمش مجرب الاطوار برذاتك مقام صدارتده بولنمسی لزومی کرکی کبی حس اولنمش وقره دکز بوغازینك روم ایلی سواحلنی محافظەیه مأمور اولان خداوندکار وقوجه ایلی سنجاقلری متصرفی وزیر مشهور غالب پاشا صفرك یکرمنجی کونی درسعادته وصول ایله باب عالی یه لدی الورود کندوسنه سراسره قاپلو ثوب سمور کیدیریلوب کندوسی ایچون بوغاز ایچنده تهیئه قیلنان کمرکجی عثمان پاشا یالیسنده اقامت ایله امر محافظەیه ابتدار ایلمش اولدیغی جهتله ربیع الآخرك اوتنجی کونی سلحدار علی پاشا صدارتدن عزل ایله بلامصادره کلیبولیده اقامته مأمور ومشار الیه غالب پاشا صدارت ایله مسرور بیورلدی . صدارتنه دائر صادر اولان خط همایونك صورتی ذیلده (٥) رقمیله علاوه قیلنور .

اغا حسین پاشا یکیچری رؤساسندن اك دیشلیلرینك کیمنی اعدام وکیمنی نفی وتبعید ایله اوجاغی ایجه تطهیر ایلمش ایسەده اوجاقلو انك بووضعندن دوچارفکر واندیشه اولەرق کندوسنه سوء قصد ایدەجکلری تحقیق اولنمغله آرتق یکیچری اغالغنده ابقاسی قابل اولەمیوب انجق لدی الحاجه تقرب سلطنتده بولنمسی دخی ملتزم اولمغله عهدەسنه صدر جدیددن منحل اولان بوغاز محافظەسی شرطیله خداوندکار وقوجه ایلی سنجاقلری توجیه بیورلدی . یکیچری اغالغی دخی قول کتخداسی احمد اغایه توجیه ایدلدی .

ربیع الآخرك اون سکزنجی کونی کتخدای صدر عالی سلیمان افندی یرینه رئیس الکتاب صادق افندی کتخدا وطوپخانه ناظری محمد سعید افندی رئیس الکتاب وسلیمان افندی طوپخانه ناظری اولدی .

لمنی جزیرەسی محافظی خلیل حمید پاشا زاده وزیر نوراللّٰه پاشانك امر محافظەده

حسن خدمتی کورلمکله شایان مکافات اولدیغی حالده انقره وکانغری سنجاقلری متصرفی قره محمد پاشانك ظلم وتعدیسی واصل سمع همایون اولمغله بلا منصب لمنی محافظه‌سنه مامور ایدیلوب انقره وکانغری سنجاقلری دخی نورالله پاشا عهده‌سنه توجیه ایله تلطیف بیورلدی ٠

الحالة هذه تامی اون ایکی ونصفی آلتی غروشه وربعی یوز پاره‌یه رایج اولان عدلی آلتوننك برجانبنده طغرای همایون ودیکر جانبنده ضرب فی دارالخلافة العلیه منقوش اولوب لکن یازوسی آز اولدیغندن تقلیدی اسان اولمغله آق دکز اطه‌لرنده قلبزنلر پیدا اوله‌رق قابنی اعمال ایدر اولدقلرندن نقش اول متروك ومهجور اولمق وتقلید اولنه‌میه‌جق صورتده قونلمق اوزره‌یازوسی تکثیر قیلندی ٠ یعنی برطرفنك میاننده طغرا ودائره‌سنده سلطان سلاطین زمان محمود خان ودیکر طرفنك وسطنده ضرب فی قسطنطینیة المحروسه ودائره‌سنده دام ملکه وسلطنته دعاسی نقش اولنه‌رق اواخر ربیع الا خرده طرز نو ازره سکه ضرب اولندی ٠

ربیع الآخرك ساجی اولان یوم سبتده صاب پاك شهریاریدن بردختر پاکیزه طوغوب عطیه سلطان تسمیه اولندی واوچ کون طوپ شنلکی ایدلدی ٠

جمادی الاولانك یکرمی آلتنجی کونی طربزون ایالتی وفاش قلعه‌سی محافظانی قارص وبایزید متصرفی ومحافظی چچن زاده وزیر حسین پاشایه وقارص وبایزید سنجاقلری چلدر والیسی وزیر اچ ایلی سید احمد پاشایه توجیه بیورلمشیدی ٠ انجق شام والیسی وامیر الحاج صالح پاشا امارت حاجی لایقی وجهله اداره ایده‌مدیکی تعین ایتمکله خلال جمادی الا خرده ماموریتی قارص محافظلغنه تحویل وشام ایالتیله امارت حاج منصب جلیلی مشار الیه اچ ایلی احمد پاشایه توجیه اولنمشدر ٠

اقدمجه ملا یعنی هفوه‌سیله کشانه نفی اولنان کچه‌جی زاده عزت ملا خلال جمادی الآخره‌ده عفو واطلاق ایدلدی ٠

یکیچری اغاسی احمد اغا رضای همایونه موافق صورتده ایفای وظیفه‌یه موفق اوله‌مدیغنه مبنی نصبندن اللی بش کون مرورنده یعنی جمادی الآخره‌نك اون ایکیسنده عزل اولنمغله اوجاقده سالمه وقوعبولدی وبحسب الطریق قول کتخداسی علی اغا یکیچری اغسی وزغرجی باشی سلیمان اغا قول کتخداسی وسکسونجی باشی حسن اغا زغرجی باشی وطورناجی باشی محمد جلال الدین اغا سکسونجی باشی ومحضر ابراهیم اغا طورناجی باشی وکتخدا یری حسن اغا محضر اولدی ٠

رجبك اون دردنجی کونی درامه ناظری اسعد اغا عهده‌سنه ادرنه‌ده اقامت ایتمك

اوزره رتبهٔ والای وزارتله چرمن متصرفانی توجیه بیورلمشدر . مشهور شاعر ماهر اسعد پاشا بودر .

ایام شتاده اشقیای یونانیه بعض سواحله تعرض ایده‌کلدکاری کبی بو اثناده برطاقم ازباندید کمیلری ساقز جزیره‌سنده کائن ویسو نام قریه قارشوسنه کله‌رك قریه‌یه عسکر چیقارمشلر ایسه‌ده اوزرلرینه ساقز محافظی یوسف پاشا طرفندن سوق عسکر اولنمغله لدی‌المحاربه اشقیانك برقایقلری ضبط اولنه‌رق باقیسی فرار ایتمش و بوقایقله اتلاف اولنان اشقیانك رؤس مقطوعه‌لری درسعادته کوندرلمکله اواسط رجبده وصول بولمشدر .

اوته‌دنبرو رمضان شریفده امساك وافطار وقتی روم ایلی حصارندن طوپ اتیله کلوب چند سنه‌دنبرو اناطولی حصارندن دخی اتلمق عادت اولمشیدی . فما بعد یدی قله‌دن دخی مذکور ایکی وقتده طوپ اتلمغه بورمضان شریفده بدأ اولنمشدر .

برمعتاد شوالك دردنجی کونی اجرا اولنان توجیهاتده رقه والیسی عبدالجلیل زاده وزیر احمد پاشا وسیواس والیسی وزیر اسماعیل حقی پاشا واطنه والیسی جبار زاده وزیر جلال‌الدین پاشا ایله مسوری محافظی وزیر اسماعیل پاشانك وزارتلری رفع ایله هر بری برطرفده اقامته مأمور اولوب قرمان ایالتی اقشهر واقسرای سنجاقلری الحاقیله تکفور طاغنده مقیم صدر سابق سلحدار علی پاشایه ورقه بروجه الحاق دیاربکر والیسی قوت حسین پاشایه وسیواس ایالتی کلیبولیده بولنان اسبق روم ایلی والیسی کوسه محمد پاشایه ومنسلم ایله اداره اولنمق اوزره اطنه ایالتی نیش محافظی بولنان قوانوس زاده حسین پاشایه وقسطمونی بروجه الحاق سلانیك وقواله سنجاقلری متصرفی وچای اغزی محافظی بولنان ابراهیم پاشایه توجیه بیورلدی .

حالت افندی منسوباتندن معدود اولمغله مقدما نفی اولنان تکفور طاغلی احمد اغا بوصره‌ده عفو واطلاق اولنمشدر .

شاه ایران طرفندن بیوك ایلچیلك عنوانیله قاسم خان شعبان معظمك اوچنجی کونی درسعادته وصول بولدی . باب عالی‌یه کلوب برمعتاد کندوسنه بول یکلو کورك ومصلحتکذاری وکتخداسی وسرکاتبی ایله دیکر ایکی نفر آدملرینه قونطوش کورکلر کیدیرلدی . وآلای ایله مقدمجه مهماندار تعیین اولنان قپوجی باشی هاشم اغانك اقسرایده واقع قوناغنه کوندرلدی .

بایزید سنجاغی شعبانك یکرمنجی کونی اصول قدیمه‌سی اوزره یورتلق اوجاقلق وجهله بایزید خاندان قدیمندن بهلول پاشایه توجیه بیورلدی .

اسعد افندی دیرکه لواء مذکور ایران زمین طرفنه اقصای حدود اولمق جهتیله

ما تقدمدنبرو اوجاقلق ویوردلق صورتنده اوالطرفلر خاندانلرینه حل الیهی وقوعنده توجیه اولنه کلورکن بعض عارضه سببیله توجیهات مناصبندن معدود اوله‌رق صیغهٔ غیر منصرفه‌سی تصرف واعراب ثلثه اجراسیله التزام تکلف اولنمشیدی بو ایسه اصل طبیعتندن خارج بر کیفیت اولوب بالآخره بونی عجم نقض عهده بر سررشته اتخاذ ایتمش اولدیغی ضمیرشه کشور کیرده روشنا ورؤف پاشانك انهاسی دخی تأیید مدعا ایتمکله هیئت اصلیه‌سی اوزره خانمان بایزیددن متصرف اسبق میر میران بهلول پاشایه توجیه قیلندی .

ساردنیا دولتنك دولتعلیه ایله معاهده‌سی اولمدیغندن تجاری فرانسه باندیره‌سیله کوب کیتمکده ایکن بو سنه انکلتره‌لونك توسطیله دولتعلیه وساردنیا دولتی بیننده اقدمجه بر تجارت عهدنامه‌سی تنظیم اولنه‌رق خلال شعبانده تصدیقنامه‌لری باب عالیده انکلیز ایلچیسی حاضر اولدیغی حالده مبادله اولنمشدر . عهدنامه‌نك اجمالی ذیلده (٦) رقمیله ایراد اولنور .

فرانسه دولتی طرفندن بیوك ایلچی تعیین اولنان کلینو شوالك یکرمی یدنجی کونی باب عالی‌یه کلدی حضور صدر اعظمیده کندوسنه سراسره قاپلو سمور کورك واوغانه وسکز معیتی مأمورلرینه قونطوش سمور واون ایکی آدملرینه چوقه‌یه‌قاپلو قاقم کورکلر واون سکز نفر آدملرینه صوف کراکه‌لر الباس ایدلدی .

روم پطریقی ماتنك اموریی رضای دولته موافق اوله‌جق وجهله اداره‌یه مقتدر اولمدیغندن ذی‌القعده‌نك یکرمی دردنجی کونی عزل ونفی ایله یرینه اون ایکیلردن سیروز متره‌پولیدی خریسانطوس نصب اولندی .

ذی‌الحجه‌نك طقوزنجی کونی جبعلی قپوسی داخلندن یانغین ظهور ایله یوز اللی قدر خانه محترق اولدی . برقاچ کون صکره ترسانه قپوسی داخلنده کیجه ساعت درتده ایکن یانغین ظهور ایله فرداسی وقت ظهره قدر امتداد بولدی .

* وفیات اعیان وبعض توجیهات *

بروجه بالا اغریبوزدن عزل ووزارتی رفع ایله توقاده نفی اولنان چرخه‌جی علی پاشا نامزاج اوله‌رق توقاده لدی‌الوصول چند روز مرورنده یعنی اشبو اوتوز طقوز سنه‌سی محرمنك اواخرنده اجل موعودیله وفات ایلمشدر . مشارالیه فی‌الاصل قونیه‌لیدر . ایام جوانیسنده وزرا دائره‌لرینه انتساب ویازو اوقومغه مقتدر اولمق ملابسه‌سیله ایچ‌اغالر میاننده علی افندی دیو کسب اشتهار ایلمش اولدیغی حالده یوسف ضیا پاشا ایله مصر سفرینه عزیمت وبعده اسکندریه محافظی اولان خورشید

پاشایه انتساب ایدوب خورشید پاشا مصر والیسی اولدقده آنی کتخدالق خدمتنده استخدام وقپوجی باشیلق رتبه‌سیله بکام ایتمش و خورشید پاشانك عزلنده درسعادته کلوب ایکیوز یکرمی ایکی سنه‌سنده آچیلان روسیه سفرنده قپودان اسبق صالح پاشانك تعریف وتوصیه‌سی اوزرینه عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله سلستره منصبی وچرخه‌جیلق مأموریتی توجیه واحاله بیورلمشیدی . قره‌لاش نام محلده بالذات هجوم واقتحام ایله صفوف اعدایی یاروب مظفریته بادی اولمغله کسب صیت وشان ایتمشیدی . اردوی همایون ایله درسعادته عودت ایدوب صدراعظم ممش پاشانك عزلنده قائممقام وبعده قپودان دریا اولمش ایسه‌ده برآی صکره علائیه منصبیله درسعادتدن چیقارلدی . وچند ماه صکره طربزون والیسی اولدی . اول اثناده روسیه‌لو براً وبحراً قلعه‌یی محاصره ایتدکده شجیعانه مدافعه ایلدی . بعده عزل ایله انقره‌ده اقامته مأمور وبرمدت صکره قرمان ایالتیله مسروراولوب اول اثناده عصیان ایدن تکه‌لی ابراهیم بك اوزرینه سرعسکرلك عنوانیله مأمور بیورلدی . لکن برایش کوره‌مدیکندن مالی مصادره وکندوسی لمنی جزیره‌سنه نفی اولندی . بعده منفاسی کشانه تحویل قیلندی . متعاقبا ابقای وزارتیله قارص والیسی اولدی اوچ سنه صکره مأموریتی سیواس والیلکنه تحویل اولنوب اهالیسی ایله آره‌لرنده منافرت وقوعبولدی . واوچ آی قدر غوغا ممتد اولدی نهایت مخالفینه غلبه ایدرك انلری تأدیب ایتدی بعده‌برسنه قره حصار وایکی سنه علائیه وایچ ایل منصبلرنده بولندی . اوتوز آلتی سنه‌سنده اغریبوزه محافظ اولوب بعدالعزل بروجه بالا توقادده فوت اولدی . اسعدافندی دیرکه مشار الیهك شجاعتی مستغنئ تعریف وطمعی ایسه وارستهٔ توصیفدر . انتهی .

طرابلس شام ایالتی بکلر بکیسی میرمیران حسین پاشا فوت اولمغله فی‌الاصل لازقیه‌لی اولوب یکیچری اغالغندن متقاعدا شامده مقیم ایکن بوندن اقدم درویش پاشانك انهاسی اوزرینه رتبهٔ میرمیرانی ایله امیر الحاج وکالتنده بولنان محمد پاشا عهده‌سنه طرابلس شام ایالتی توجیه ایدلدی .

اجلهٔ رجال دولتعلیه‌دن مطبخ امینی یوسف آکاه افندی جمادی الاولانك ایکنجی بازار کونی عزم دار بقا ایلدی .

مشار الیه دور (عبد الحمید) خانیده باش محاسبه پایه‌سنی احراز ایله وفات ایدن موره‌لی سلیمان پناه افندینك اوغلی اولوب بیك یوزاللی یدی تاریخنده موره‌ده تولد وآلتمش طقوزده پدری پناه افندی وبیوك برادری عثمان افندی ایله برلکده استانبوله کلمش وسکسان سکزده مکتوبی صدرعالی اوطه‌سنه چراغ وخواجکانلق رتبه‌سیله بکام بیورلمش وطقسان بشده موقوفات خواجه‌لغنده ودیکر بعض مأموریتلرده استخدام

ایدلمش وایکیوز سکز تاریخنده سفارتله انکلتره‌یه کیدوب بش سنه اوراده قالمش ایدی . عودت ایلدکدنصکره استانبوله لدی الورود یکیچری کتابتی وبعده انبار وترسانه ومطبخ عامره امانتلرنده بولنمش ویکرمی درت سنه‌سنده رکاب دفترداری اولمش وبعده جبخانه ومهترخانه نظارتلرنده وهبةالله سلطان کتخدالغنده وبشکطاش ساحلسرای همایونی تعمیراتی امر معتنابهاسنده ونزل امانتنده وصدارت عظما کتخدالغنده بولنمشدر . وغائلهٔ وهابیه‌نك برطرف اولمسی اوزرینه یکرمی یدی سنه‌سنده صره امینی وبعد العود نشانجی واوتوز ایکیده ینه کتخدای صدر عالی واوتوز درتده ثالثاً ترسانهٔ عامره امینی اولدی . واوتوز آلتیده مبایعه مأموریتیله ادرنه‌یه کوندرلدی . اوتوزسکزده ثانیاً مطبخ عامره امینی اولدی . اوتوزطقوزده فوت اولوب شهزاده محمد تربه‌سی خطیره سنده دفن اولندی . صادق وخیر خواه دولت برذات اولوب انجق حدیدالمزاج ودلشکن ایمش .

محاسبهٔ اول امام مصطفی افندی غرهٔ جمادی‌الآخره‌ده وفات ایتمکله منصب مذکور متصرف اولی نعمان ثابت افندی‌یه توجیه اولندی .

متوفای مومی الیه بروسه‌لیدر . درسعادته‌کلوب سلطان سلیم عصری رجالندن بری عبدالله افندی‌یه امام وبعده کتخدا اولمشیدی افندیسنك سایه‌سنده سلك خواجکانی‌یه داخل ورئیس کیسه‌دارلغی خدمتنه نائل اولدی . سلطان مصطفای رابعك جلوسنده کندوسنك حرمی حرمسرای سلطانی معتقه‌لرندن اولمق ملابسه‌سیله بیوك تذکره‌جی وکیلی ومتعاقباً کتخدای صدر عالی اولدیسه‌ده علمدار پاشانك صدارتنده مدللویه نفی اولندی . وعلمدارك دوری دوندکدنصکره اطلاق اولنه‌رق ینه بعض مناصب دیوانیه‌ده وبر آرالق خدیجه سلطان کتخدالغنده استخدام قیلندی . صاف درون برذات ایمش . عفی عنه .

بخان سلطان کتخداسی بولنان بری دامادی صادق افندی دخی اوائل جمادی‌الآخره‌ده فوت اولمغله منحل اولان سلطان کتخدالغی انوری دامادی لاز محمود افندی‌یه احاله ایدلدی .

شیخ الاسلام اسبق محمد زین العابدین افندی رجبك اون بشنده یتمش ایکی یاشنده اولدیغی حالده ترك غائلهٔ فنا ایلدی .

پدری حلب قضاسندن منفصل ایکن وفات ایدن اطبای خاصه‌دن صره امینی زاده سید محمد سعید افندیدر . والده‌سنك پدری مصطفی خان ثالث عصرنده شیخ الاسلام وشعرو انشاده مسلم خواص وعوام اولان کچوك چلبی زاده اسماعیل عاصم افندیدر . بیك یوزآلتمش یدی ربیع‌الآخرنده زین کهوارهٔ وجود وسکسان یدی ربیع‌الاولنده

نائل رؤس وایکییوز اون بشده اسکدار مولویتیله ویکرمی محرمنده ادرنه وارده‌سی چوق چمیوب مکه پایه‌لریله ویکرمی اوچده نقابت اشراف مسند شریفیله ویکرمی سکزده استانبول ویکرمی طقوزده اناطولی پایه‌سیله بکام واوتوز سنه سنده شیخ الاسلام اولمشیدی . سوخته‌لرك معهود موم غوغاسی اوزرینه اوتوز اوچ سنه‌سنده عزل وبروسه‌یه نفی اولندی واوتوز درت محرمنده اطلاق اولنمغله درسعادته کاوب اسکدارده سلطان تپه سنده کائن قوناغنده اقامت اوزره ایکن اشبو اوتوز طقوز سنه سنده وفات ایلمشدر . عصرینك فضلاسندن مجلس آرا وخوش صحبت برذات معارف سمات ایمش . سلیمان فائق افندی مجموعه سنده دیرکه موالیدن کشاف زاده دیرلر برآدم واردر عیالنه غایت مجبور ومسحور اولوب خاتون دخی زوجنك هربر امورینه مسلط اولمغله مرقوم کشاف زاده‌یه زینی افندی مشیختنده غلطه قضاسی توجیه اولنوب اثنای قضاسنده غلطه‌نك محکمه خدمه‌سی خاتونك امور محکمه‌یه مداخله ودعاوی شرعیه‌یه حکمده مشارکه سندن باب فتوی پناهی‌یه کاوب شکایت ایتملریله زینی افندی کشاف زاده‌یی مجلسنه جلب ایله شوکتلو افندمز بوعبد فقیری مسند مشیخته اقعادن برمقصدلری دخی مناصب مولویتی اهلنه توجیه ایلسون غرضنه مبنی ایسه ده بومحلده اهلدن مراد عیال معناسی اولمیوب محل ومستحق اولنلر اولمغله بزسزه قضایه اهلدر دیو غلطه‌یی ویردك یوخسه اهلکزه مولویت توجیه ایتمدك فیما بعد اموره عیالکی قارشدرمه دیو تنبه ایلمش . انتهی .

شام شریف والیسی وامیرالحاج سید احمد پاشانك وفاتی خبری درسعادته بالورود شام ایالتی وامارت حاج کماکان قدس ونابلس سنجاقلری الحاقیله رمضان شریفك یکرمی اوچنده حلب والیسی بیلانلی مصطفی پاشایه وحلب ایالتی قره حصار صاحبده مقیم اولان وحید پاشایه توجیه بیورلدی .

مرحوم مشارالیه احمد پاشا ایچ ایلی سنجاغنده کائن سلفکه قضاسی مفتیسنك اوغلیدر . ایام جوانیسنده پدرندن وبلده‌سی علماسندن مقدمات علومی تحصیل ایتدکدن صکره طریق امارته هوسکار وبرمدت صکره ایچ ایل متسلملکنه نائل اولمشیدی . وصدر اسبق یوسف ضیا پاشا مصر سفرینه کیدرکن انی رتبهٔ میرمیرانی ایله ایچ ایلی متصرفی نصب ایتدرمش ایدی واون سکز سنه سنده رتبهٔ وزارتله جده والیسی اولمشیکن وهابی غائله‌سی سدراه وصول اوله‌رق بالاستیذان مصردن عودت ایله عهده سنده بولنان ایچ ایلی سنجاغنك اداره‌سیله مشغول اولدی . ایکییوز یکرمی برده قاضی عبدالرحمن پاشا اوزرینه قرمان والیسی وبعدالانفصال استانبوله جلب ایله قره دکز بوغازی وبعده ماچین کچیدی محافظی نصب اولندی . برسنه صکره انحراف مزاجندن

بحثله استعفا ایتمسی اوزرینه مظهر مساعده اوله‌رق وطننه‌عودت ایلمشیکن ینه‌اردوی همایونه‌مأمور اولوب لدی‌الورود طرنوی‌واندن‌مسوری محافظه سنه مأمور وبعده‌موره ایالتیله مسرور اوله‌رق برقاچ سنه موره‌ده مکث ایله کسب ثروت‌ویسار ایلدکدن‌صکره اوتوز ایکی سنه سنده خداوندکار وقوجه ایلی متصرفی واوتوز اوچده قپودان دریا و متعاقبا واقع اولان نیازینه مبنی قپودانلقدن عفو ایله ینه خداوندکار وقوجه ایلی متصرفی وبعده معادن همایون امینی ودیار بکر والیسی واوتوز بشده حلب ومتعاقبا رقه والیسی و متعاقبا آیدین وصاروخان متصرفی وبعده چلدر وایکی سنه صکره شام والیسی اولوب شامه کیدرکن خلال راهده عازم دارالقرار اولمشدر . بین الوزرا متمول وامثالنه نسبتله عادل بروزیر نادرالامائل ایدی . رحمةالله علیه .

طرابلس شام بکلر بکیسی میر میران محمد پاشا بعض اقاربنی استصحاب ایله دور ایالته چیقوب قصبات و قراده قاعدهٔ عدالته منافی ایشلر یاپمشیدی بعض وجوه اهالی ایسه انك اهل سنته بغض وعداوتی درکار اولان نصیری طائفه سندن اولدیغی ادعاسیله خلقی تحریك ایلدکلرندن سنیلر اجتماع وکیجه وقتی لاذقیه‌ده کائن قوناغنه هجوم ایدرلك کندوسنی و برقاچ نفر اقاربنی پاره‌لمش اولدقلری خبری درسعادته‌لدی‌الورود طرابلس شام ایالتی حما متسلمی‌عظم زاده سلیمان بکه بارتبهٔ میرمیرانی توجیه قیلندی .

بواثناده صدور عظامدن کواکبی زاده محمد راشد افندی دخی فوت اولمغله ترجمهٔ حالنك بیاننه ابتدار اولنور . شویله که : مشارالیه سلطان احمد ثالث حضرتلرینك صدورندن کواکبی زاده ولی‌الدین افندی احفادندن وموالیدن فیض‌الله افندی نام فاضلك اوغلیدر . بیك یوز سکسان طقوز سنه‌سنده مدرس وایکییوز یکرمی برده سلانیك ویکرمی طقوزده بابایهٔ مکه بروسه ملاسی واوتوز ایکیده استانبول قاضیسی اولدی واوتوز طقوزده اناطولی رتبه سنی الدی وآره سی چوق کچمیوب طی طریق زندکانی ایلدی . فن‌صکه وتراجم فتاوایه انتسابی وامثالنه نسبتله اولدقجه ذکری وار ایمش . رحمةالله‌علیه .

تونس بکلر بکیسی محمود پاشا عازم سرحد بقااولمغله ذی‌القعده‌نك اون اوچنجی کونی اوغلی حسین بکه بارتبهٔ میر میرانی تونس ایالتی توجیه بیورلدی .

دیوان همایون ترجمانی یحیی افندی بواثناده فوت اولمغله یرینه ذی‌القعده‌نك اون یدنجی کونی هندسه خانه خواجه‌لرندن یانیه‌لی مهتدی اسحق افندی دیوان همایون ترجمانی اولدی .

* موره وحوالیسی حقنده اجرا اولنان تشبثات وظهوره کلان *

* بعض وقوعات *

کچن سنه دخی موره طرفنده برایش کوریله مدیکندن کله‌جك یازین اوچ قولدن

حرکت اولنمق اوزره تدارکات قویه‌یه تشبث اولنمق فرانس حالیه‌دن کورلمکله اواخر جمادی الاولاده روم ایلی سرعسکری ابولبود محمد پاشا معیتنه عساکر کلیه ترتیب قلنمشیدی .

شویله‌که : اشقودره‌لی مصطفی پاشا کلیتلو کغه عسکریله کمافی السابق قارلی ایلی طرفنه مأمور ایدیله‌رك دوقه‌کین متصرفی میر میران سلیمان پاشا دخی انك معیتنه ویرلدی . و یانیه ودلونیه واولونیه سنجاقلری متصرفی عمر ویریون پاشا اون بیك طوسقه عسکریله آتنه اوزرینه مأمور ایدلدی . ومعیت سرعسکری‌یه روم‌ایلی ایالتنك بالجمله زعما وارباب تیماری وکرك ارناودلقدن وکرك روم ایلینك سائر جهتلرندن یکرمی بشبیكی متجاوز نفیرعام عسکری ترتیب‌اولنوب سرعسکر پاشا یکیشهرده برذاتی یرینه قائممقام براغه‌رق بالنفس موره اوزرینه حرکت ایلمسی فرمان بیورلدی. واردوی سرعسکری معیتنه ایکی بیك دوه ترتیب قیلندی فقط ابولبود محمد پاشانك امور سرعسکری‌یی اداره‌یه مقتدر اوله‌میه‌جغی آکلاشلدیغندن عزل‌ایله یرینه اقدمجه موره سرعسکری نصب اولنمغله یکیشهره کلمك اوزره بولنان چرمن متصرفی درویش مصطفی پاشا رجبك اون‌دردنجی کونی بالاستقلال روم‌ایلی سرعسکری نصب‌اولندی. وترحاله سنجاغی یکیشهرده بولنان بولی وویرانشهر سنجاقلری متصرفی موره‌لی ابوبکر صدقی پاشایه وچرمن سنجاغی حالا درامه ناظری بولنان سابقا میراخور ثانی ایاش مفتیسی زاده اسعد اغایه بارتبهٔ وزارت توجیه بیورلدی . ابولبود پاشانك دخی ادرنه جانبنه عزیمتی امر اولنوب مؤخراً وزارتی رفع واموالی مصادره اولنه‌رق دیمتوقه‌ده اقامته مأمور اولمشدر .

مقدما جانب افندینك اخطاری اوزرینه موره سرعسکرلکنك مصر والیسی محمد علی پاشا زاده ابراهیم پاشایه تفویضی تذکر واجلهٔ رجال دولت علیه‌دن حسنی بك کوندریلوبده یکیچری اوجاغنك تحت انتظامه ادخالی حقنده‌انك رأی ومطالعه‌سنی استکناه ایتمسی دخی تخطر بیورلمش‌ایسه‌ده حالت افندی کرك جانب افندینك وکرك حسنی بکك خصم جانی اولدیغندن ومحمدعلی پاشا دخی‌حالت افندیدن مسلوب الامنیه بولندیغندن بوتدبیر اوزمان تأخیر اولنمشیدی . لکن بودفعه بروجه مشروح موره ایچون اولنان تدارکاتك کافی اولوب اولمیه‌جغی جای مطالعه اولدقدن بشقه موره اردوسنه بحراً ذخیره ارسالی لازم کلدیکی حالده چاملیجه وصولیجه قورصانلرندن احتراز اولنه‌کلدیکنه‌مبنی مصردن اوصوله مقدار کافی سفائن کوندرلمسی خصوصنده محمد علی پاشانك مطالعه‌سی صورلمشیدی. وارد اولان جوابنده کندوسنك مطلوب وجهله ایشه یارار سفینه‌لری اولمدیغندن بحثله درسعادتدن برمقدار بکلکلر ارسال

بیورلدیغی تقدیرده یاکندوسی یاخود اوغلی ابراهیم پاشا صولیجه وچاملیجه‌یه واروب اهالیسنی قهر وتدمیر ایله قوۀ بحریه‌لرینی امحایه سعی اولنه‌جغی مندرج بولنمشیدی . بوخصوصلری مذاکره ایچون مصر قپوکتخداسی وباروتخانه‌لر ناظری اولان نجیب افندی اواخر جمادی‌الاولاده جانب مصره ارسال بیورلدی . ومصردن موره جانبنه عسکر وذخیره نقل ایده‌جك گمیلری محافظه ایچون جزائر وتونس اوجاقلری سفینه‌لرینك سریعاً اسکندریه‌یه وارملری اوجاقلره امر واشعار بیورلدی .
لکن اوراره خبر گیدوب گلمك خیلیجه وقته محتاج اولوب موره ایشی ایسه مستعجل اولدیغنه مبنی تیز الدن دونمای همایونك موجودندن اوچ قطعه فرقتین واوچ قطعه فرقته وغولت وبو طرفده بولنان تونس تکنه‌لرندن ایکی قطعه فرقتین وایکی قطعه بریق وقوروت که جمعاً اون قطعه سفینه افراز وپطرونهٔ همایون قپودانی حسین بك ایله کذلك اواخر جمادی‌الاولاده اسکندریه‌یه گوندرلدی . نجیب افندی سیر سریع ایله انطالیه ایسکله‌سنه واندن مصره واروب محمد علی پاشایه تبلیغات لازمه‌یی اجرا ایتدکده محمد علی پاشا ذخائر مطلوبه‌نك موره‌یه ارسالنی تعهد ایله برابر ایشلرده چتاللق اولمامق ایچون ختام مصلحته‌قدر دریا قپودانلغی ایله موره ایالتی اوغلی ابراهیم پاشایه بالاستقلال توجیه بیورلدیغی صورتده عسکر وذخیره سوقیله موره‌نك استخلاصنه بذل مقدور ایده‌جکنی بیان ایتمشدر . موره مصلحتی طرف همایوندن صدر اعظم غالب پاشایه تفویض بیورلیوب او دخی بو ایشی مصر والیسی محمد علی پاشایه حواله‌دن انسب بر طریق اولمدیغنی گورمشیدی لکن بعض ملاحظاته مبنی قپودانلغك توجیهندن صرف نظر اولنوب انجق موره ایله صولیجه وچاملیجه امورنده مستقل بالرأی اولمق اوزره ابراهیم پاشایه غرهٔ شعبانده موره ایالتی توجیه وبر وجه بالا پطرونه حسین بکه مصحوباً اسکندریه‌یه گوندریلان سفائن ایله بالیه‌بادره طرفنده چشمه‌لی خلیل بك باشبوغلغیله بولنان اون قطعه سفن همایون آنك معیتنه تعیین ودونمای مصریه سرعسکرلکی دخی عهده‌سنه احاله بیورلدی .
برمدتدنبرو یکیچریلرك واردقلری یرلرده درلو فضاحتلره تصدی واهالی‌یه تعدی ایتمکدن بشقه بر ایشه یارامدقلری تجربه اولنمش ایسه ده از قدیم بز پادشاه عسکری دکلمی‌یز بونجه قلعه‌لر بزم ضرب دستمزله فتح اولنمدیمی یوللو سوزلر سویلمکده اولدقلرینه واغا پاشانك تدابیریله فی الجمله ادبارینی طاقه‌رق تحت اطاعتده استخدام اولنه بیلملری مطالعه‌سنه بناءً دونمای همایون ایله موره جانبنه گوندرلمك اوزره اقدمجه یکیچری اوجاغندن دخی اوچ بیك نفر داالقلیج تحریرینه تشبث ایدلمشیدی .
بو اثناده آنلرك امر تحریری اکمال ایدلمش اولدیغندن قپودان دریا خسرو پاشا

آنلری بکلکلره بالارکاب اوائل شعبانده دونمای همایون ایله آقدکز جانبنه عزیمت ایلمشدر . اغریبوزده واقع قزلحصار قلعه سی اوزرینه مقدما اشقیا هجوم ایتدکده اغریبوز محافظی وزیر عمر پاشا یتیشوب جمعیت اشقیایی طاغتمش ایدی . بو اثناده اشقیا ینه اجتماع ایله هجوم ایتدکلرنده مقدار کافی عسکر ایله کتخداسنی کوندرمکله اشقیانك چوغی قلیجدن کچیریلوب بقیة السیوفی تار ومار اوله رق فرار ایتدکلری اثناده دونمای همایون او صولره وارمش اولدیغندن دونمای همایونده بولنان دالقلیجلر قره یه اخراج ایله آنلر وسائر پیاده وسواری عسکر براً وسفن صغیره بحراً عصات اوزرینه سوق اولندقده اوکارینه کلان اشقیایی اعدام وبعض سواحلده بولنان سفینه لری احراق ایدلمش اولدیغی خبری درسعادته لدی الورود موجب ابتهاج اولمشدر .

ینه اول اثناده کریدك لودوسی سمتنده کائن اوچ قریه وایکی لیمانی حاوی قاشوت نام دیکر چوبان اطه سی وقندیه نك پویراز سمتنده کائن ودرت قریه وایکی لیمانی حاوی کلبه اطه سی اهالیسی موره نك اختلالندنبرو حال عصیانده بولنملریله مصر والیسی طرفندن مأمور حسین بك نام مرد غیور اون سکز قطعه سفائن مصریه ایله اولا قاشوت اطه سنه واروب برقریه سنك اهالیسی کافةً اعدام ودیکر قریه سنك خلقنی اسیر ایتدکدن صکره کلبه اطه سنه لدی الورود اهالیسی استیمان ایتمکله آلات وادوات حربیه لرینی طوپلامشدر .

موره اختلالی عقیبنده کریدده واقع اسفاکیه ناحیه سی رعایاسی دخی طغیان ایله قریه لرده بولنان اهل اسلام اوزرینه هجوم ایتدکلرندن رسمو وخانیه وقندیه دن اوزرلرینه سوق عسکر اولنه رق طرف طرف محاربه یه قیام اولنمشیدی . چاملیجه وصولیجه ودیکر جزائر بحر سفید اشقیاسی طرفندن اعانه اولنمغله کرید اشقیاسی کیتدکجه فرجه بولوب اول اثناده وباخسته انی دخی ظهور ایتمکله عساکر اسلامیه انجق قلعه لری محافظه ایده بیلدکلرندن برسنه ظرفنده اشقیا کریدك هرطرفنی قاپلامش وقلعه لرك واروشلرینه قدر تخطی ایلمش ایدیلر .

مصر والیسی طرفندن لاجل الامداد اوتوزیدی سنه سی رمضاننده یوز قطعه سفائن مصریه ایله کریده سوق اولنان سابقا مدینهٔ منوره محافظی ارناود حسن پاشا سنهٔ مرقومه شوالی خلالنده سوده لیماننه بالوصول براً وبحراً جنکه ابتدار ایلدیکی اثناده کرید سرعسکری شریف پاشا وفات ایتمکله اوتوزسکز سنه سی رمضاننده رسمو محافظی عثمان هاشم پاشا عهده سنه رتبهٔ وزارتله قندیه ایالتی وکرید سرعسکرلکی وشریف پاشا خزینه داری سهراب اغایه دخی رتبهٔ میرمیرانی ایله رسمو

محافظانی توجیه اولندقدن صکره ایشـه دودست غیرت ایله یاپشمش وجمله مأمورین ال برلکیله چالشمش اولدقلرندن اشقیا هرطرفده مغلوب وپریشان ایدیله رك اشبو اوتوز طقوز سنه سی خلالنده کرید غائله سی کلیاً برطرف اولمشیکن یغما کرلکه مألوف سرکرده لردن بعضیلری استیمان ایدن رعایانك اموالنه تعرضدن کیروطورمامقده اولدقلری مصر والیسی طرفندن انها اولمغله بومقوله حرکات ناروانك منعی ایچون عثمان وسهراب پاشالر ایله خانیه متصرفی لطف‌الله پاشایه بوصره ده اوامر علیه کوندرلمشدر .

* بعض وقایع حربیه *

روم ایلی سرعسکری درویش پاشا رمضان شریفدن اولجه یکیشهر فناره واردی برقوفچه لی یوسف پاشانی مقدمة الجیش اولەرق صالنه تسخیرینه وترحاله متصرفی عمر وریون پاشانی قارلی ایلی طرفنه کوندردی .

بوصره ده ازدین محافظی صالح پاشانك وزارتی رفع ایله ازدین محافظه سی ترحاله متصرفی ابوبکر پاشایه احاله اولنمشدر .

موسلونكك فتح وتسخیری اقدم والزم اولمغله اشقودره‌لی مصطفی پاشابالذات عزیمته مأمور اولمشیکن کلمکده تعالل وبعض اعذاره توسل ایتدیکی بواثناده استخبار اولندقده درویش پاشانك بالذات موسلونكه عزیمت ایلمسی امر اولنمشدر .

بناءً علی ذلك درویش پاشا برقوفچه لی یوسف پاشانی صالنه فتحنه اعزام ایتدکدن صکره کندوسی موسلونك نیتیله ازدینه طوغری کیتدی .

حالبوکه برقوفچه لی یوسف پاشا املان دربندینه قدر کیتمش ایسه ده ایلروسنی سوکدیره میوب رجعت ایتدی . انك رجعتی درویش پاشایه مورث فتور اولدقدن بشقه قره فریه وقترین والاصونیه سواحلنه اشقیا سفینه‌لری یناشوب اورالرده برقاچ بیك اشقیا تجمع ایلدیکندن ومچوه واغرافه رعایاسنه دخی کرکی کبی امنیت اولنه مدیغندن ابوبکر پاشانك یکیشهرده ابقاسی لازم کلدی ودرویش پاشا ازدیندن ایلرو حرکت ایله الامانه موقعنی طوتوب یانیه متصرفی عمر وریون پاشانی ایلرویه سوق ایتدی عمر پاشا جنك ایدرك ایلرو کیدوب والای بکی کوپریسنده مجتمع اولان اشقیانی طاغیدوب سرعسکر پاشانك اینه بختی حوالیسنه طوغری کلمسنه منتظر اولدی سرعسکر درویش پاشا ایسه ماورولە قریه سـنه واردقده اشقیا سدراه اولدقدن بشقه بك زیاده یاغمورلر یاغوب مانع حرکت اولدیغندن درویش پاشا الامانه‌یه عودت وبرقوفچه‌لی یوسف پاشـانی ازدینه اعاده ایدرك اردوی سرعسکرینك یکیشهرده

ياخود طرنويده مشتانشين اولمسنى درسعادتدن استيذان ايلدى بونك اوزرينه ابوبكر پاشانك طرنويده قالمسى وازدين ايله الامانه برموقع ديمك اولديغندن سرعسكر پاشانك بوموقعده طورمسى وبرقوفچەلى يوسف پاشانك ظهور ارادەيه قدر يكيشهرده اقامت ايلمسى ايچون سنهٔ آتيه‌اوائلنده كندولرينه اوامرعليه كوندرلمشدر .
الحاصل موسلونكك تسخيرى وقارلى ايلينك تطهيرى امراهمى بوياز ين دخى حاصل اوله مدى بودخى بعض موانع طبيعيه‌دن ايدى مع مافيه سرعسكر پاشا معيتنده خيلى جسور وجنكاور كنه عسكرى اولديغى حالده انلره عنف ايله معامله ايدرك حسن استخدامارينه موفق اوله مدیغى دخى تحقق ايلمشدر . بروجه بالا قپودان پاشا درسعادتدن حركت ايله ابتدا دونماى همايون ايله اغريبوز جانبنه كيدوب دالقليج عساكرينى قره يه اخراج ايتدكدن صكره سلانيكه عودت ايدوب قارلى ايلى واينه بختى متصرفى پلاسنى اسماعيل پاشا دخى ازدينده جمع ايلديكى اوچبيك قدر ارناود عسكرينى بالاستصحاب سلانيكه كتورمكله قپودان پاشا عساكر مرقومه‌یی دونماى همايونه اركاب ايله ايپصاره جزيره سى اوزرينه كيتدى وذى‌القعده‌نك اوائلنده جزيره‌يى احاطه ايله قره يه عسكر دوكدى وبراً وبحراً محاربه‌يه ابتدار ايله طقوزساعت ممتد اولان محاربه‌ده اشقيانك بيكدن زياده سى تلف وبشيوز قدرى اسيراولدى وعصاتك اوتوز بريق واون‌التى اسقونه وسائر صغيروكبير يوزاون پاره سفينه وطابيه‌لرده موضوع يوزبوقدر قطعه طوپ وبرچوق جبخانه عربه‌لرى اغتنام ايدلدى . عصاتك بعضيلرى دخى سفينه‌لره راكبا فرار ايدرلر ايكن بالتعقيب يتيشيله رك احراق واغراق ايدلمشدر . قپودان پاشانك مهردارى خليل افندى بومژدهٔ فتح ايله درسعادته لدى الورود كندوسنه حضور صدر عاليده سموركورك كيديرلدى وبرتام سهم وخواجه‌لق رتبه‌سى ويرلدى .
قپودان پاشانك تبشيرنامه‌سى باتلخيص حضور همايونه عرض اولندقده موجب محظوظيت سنيه اوله رق بالاسنه (جناب حقك فضل واحسانه حمد وثنالر اولسون) آفرين مشار اليهه ايكى جهانده يوزى آق ونان ونعمت شاهانه م كندوسنه حلال اولسون . ان شاء الله تعالى بوندن بويله مأمور اولديغى محللرك دخى ضبط وتطهيرينه موفق اولور . اول كريم ورحيم اولان واهب العطايا عساكر اسلامى هرحالده وهرمحالده منصور ومظفر ايليوب رسول اكرم افنديمزك روحانيتى حرمتنه شوغائله‌يى بالجمله امت محمدك اوزرندن رفع ايلسون) ديو خط همايون كشيده بيورلمش وقپودان پاشايه بيك كيسه آقچه عطيهٔ سنيه كوندرلمشدر .
مصر واليسى محمد على پاشا معيتنده‌كى دونماى همايون وسفائن مصريه وتجاريه‌كه جمعاً

یوز طقسان التی قطعه سفینه‌نی تجهیز و برمدتدنبرو مصرده ترتیب وتکثیرینه اقدام ایلمکده اولدیغی عساکر نظامیه‌دن اوچ آلای و برچوق باشی بوزوق که جمعاً سواری وپیاده اوتوز بیك عسکر ارکاب واواسط ذی‌القعده‌ده اسکندریه‌دن موره‌یه سوق ایلدیکنه دائر وارد اولان عریضه‌سی دخی حضور همایونه لدی العرض بالاسنه (مصر والیسنك بوبابده اولان غیرت وصداقتنه هیچ بردیه‌جك اولمامغله فوق‌الغایه محظوظیت شاهانه‌می مستوجب اولوب حقنده اولان حسن توجه ملوکانه‌مك بر قات دخی تزاید وتوافرینی موجب اولمغله حق تعالی حبیب اکرم ونبی محترمی صلی الله تعالی علیه وعلی آله واصحابه وسلم حرمتنه مصلحت مأموره‌سنده موفق وقریباً شو غائله‌نك اندفاعیله بالجمله امت محمدی مسرور البال ایلیه آمین) دیو خط همایون کشیده بیورلمشدر .

* بعض وقایع مصر وسودان *

عساکر معلمه تنظیمی مصر والیسی محمد علی پاشانك اوته‌دنبرو آرزوی مخصوصی اولوب حتی برآرالق بوکا تشبث ایده‌جك اولدیسه‌ده مصرده بین‌العساکر اختلال ظهور ایتمشیدی وارکان ایالت بیننده دخی بوبابده اتفاق آرا یوق ایدی . بناءً علیه محمد علی پاشا وقت مرهونه مترقب ایدی ومعیتنده پك چوق باشی بوزوق عسکری بولندیغندن دائما بونلری بر صورتله اشغال ایدردی بوعسکری برمدت جزیرة العربده استخدام ایتدی درعیه ایشی تمام اولدقدن صکره برسودان سفری آچدی واوغلی اسماعیل پاشایی اورایه کوندردی . اسماعیل پاشا بیك ایکیوز اوتوز التی سنه‌سی رمضاننده سناره داخل اولدی واولوقت ملوك ومشایخ سودان میانه‌لرنده جنك وجدال اولدیغندن بالسهوله بلاد سودانی تحت تصرفنه آلدی . اوتوز یدی تاریخنده محمد علی پاشانك دیکر اوغلی ابراهیم پاشا دخی برفرقهٔ عسکریه ایله چیقوب سودانك بعض مواقعنی ضبط ایلدیسه‌ده مؤخراً مصره عودت ایله اسماعیل پاشا سنارده قالدی واوتوز سکز سنه‌سی صفرینك اون التیسنده شندی‌یه کلوب مشایخی جمع ایله اهالی اوزرینه بعض تکالیف طرح ایتدکده یارینکی کونه قدر مهلت ایستیوب اودخی مهلت ویردی مشایخ سودان ایسه اول کیجه اسماعیل پاشانك بیتوتت ایلدیکی خانه‌یه آتش ویروب انی اتباعی ایله برابر احراق ایلدیلر . لکن صکره عساکر مصریه دخی سودانیلردن کرکی کبی انتقام آلمشلردر . اول اثناده کردفانده بولنان دفتردار محمد بك کیفیته لدی‌الوقوف حرکت ایله اوکنه کلان سودانیلری ضرب وتأدیب ایلمشدر . بومصرده سودانیلردن بری محمد بکك اوزرینه صیچرایوب

خنجرله آنی اولدرمك ایستمش ایسه‌ده اخذ وقتل اولنمشدر . وبوندن صکره مصریلرك سودانیلر حقنده معاملاتی پك زیاده کسب شدت ایلمشدر . محمد علی پاشایه اوغلنك احراقی خبری وارد اولیجق فوق‌العاده متأثر اوله‌رق ارکان ایالتی جمع وبکا ایدرك بوباشی بوزوق عساکرله برایش کورمك ممکن اولماز ایشته اوغلمکده احراقنه سبب اولدیلر دیوب انك حالندن متأثراً بالجمله ارکان ایالت بالاتفاق عساکر معلمه ومنتظمه ترتیبنه قرار ویرملریله همان صعید جهتنده عساکر جهادیه نامیله عساکر معلمه تنظیمنه کمال کرمیت ایله تشبث اولنه‌رق آزوقت ظرفنده پك چوق عساکر جهادیه یتشدیرلمشدر . بروجه بالا اشبو اوتوز طقوزسنه‌سی خلالنده موره‌یه اوچ آلای جهادیه کوندرلدیکی کبی سودانه دخی بشقه‌جه بر مقدار عساکر جهادیه سوق اولنمشدر .

غالب پاشا قوهٔ قلمیه وفنون متداوله‌ده معلومات کافیه اصحابندن فطین وجهانبین عفیف ومستقیم الاطوار وامور دولیه‌ده مهارتی درکار اولوب صدر اعظم اولدقده باب عالینك دول اوروپا ایله مناسباتی اپجه یولنه قویدی حالت افندینك بعض اطوارندن مصر والیسی محمد علی پاشا مغبر الخاطر اولمشیکن انی دخی جلب وتألیف ایتدی وموره مصلحتنی اکا یوکلتدی بوجهتلرله توجه شاهانه‌یی قازاندی لکن بعض متنفذان ایله علی الخصوص ایکی سنه‌یه قریب ضربخانه ناظری بولنان حسنی بك ایله اویوشه‌مدی بونلرك ایکیسی دخی حالت افندینك رقبا وخصماسندن اولدقلری جهتله انك اعدامندن صکره شیر وشکر اولملری لازم کلورکن حسنی بك حالت افندی نشئه‌سنی بولمق ایستیوب غالب پاشا دخی بالاستقلال صدر اعظم اولیجق میانه‌لری شکراب اولدی .

ذی‌القعده‌نك دردنجی کونی ترسانه امینی عطاء الله افندی عزل وحسنی بك ترسانه امانتنه وخمبره خانه ناظری احمد افندی ضربخانه امانتنه وجبه‌خانه ناظری صالح افندی خمبره خانه نظارتنه نقل وقریباً ایران سفارتندن عودت ایدن هندی زاده نجیب افندی جبه خانه نظارتنه وصل ایدلدی .

بوصورتله حسنی بك قرب سلطانیدن برمرتبه تبعید ایله سبیکهٔ اقبالی فی الجمله مغشوش ایدلمش اولدی . لکن اره‌سی چوق کچمیوب غالب پاشایه دخی بر سلهٔ تأدیب اورلدی . شویله‌که : کندوسنك اوقاف مفتشی سابقاً غلطه ملاسی شرف افندی ایله کچوك تذکره‌جی خزینه‌دار باشی زاده اسعد افندی کیجه‌لری کندوسنك خلوتخانهٔ خاصنه داخل اوله‌رق کویا بعض ارکان دولت علیهنده تفوهاته اجتسار ایدرلرمش دیو طرف همایونه القا اولنمغله ذی‌القعده‌نك اون طقوزنجی کونی ایکیسی

﴿ بردن ﴾

بردن باخط همایون عزل وسابقا بیوك تذكره‌جی عبدالحمید بك كچوك تذكره‌جی
وانتخاب شیخ‌الاسلامی ایله مدرسیندن پرلپه‌لی احمد افندی شرف افندی یرینه مفتش
نصب وتعیین بیورلدی . متعاقباً غالب پاشانك وقع ونفوذینی مخل بر وقعه دخی ظهوره
كلدی . شویله‌كه : جبه‌جی باشی علی اغا رضاجویانه حركت ایلدیكی جهتله مظهر
التفات دولت اوله‌رق مأموریتی ممتد اولمش ایسه‌ده حساد و رقباسی و اوجاقلوسی
ایچنده خصماسی چوغالوب علیهنده فساد ایلدكلرندن خلال ذی‌الحجه‌ده جبه‌جی
كروهی جبخاده بالاجتماع اغایی ایستمیز دیه‌رك انی اوطه‌سنده حبس ایتدیلر .
لاجل‌الاقناع باب عالیدن مأمور مخصوص كوندرلدی دكله‌مدیلر . بعده صدر اعظم
مقدار كافی نفرات ایله یكیچری اغاسنی كوندردیسه‌ده اغا تربه‌لردن ایلرو كیده‌مدی
دیكر صورتله دخی جمعیتلرینی تفریق ایده‌مدی . بناءً علیه جبه‌جیلرك تربیه‌سی
وقت مرهوننه تعلیق وعلی اغا عزل ویرینه باش كتخدا اولان دیكر علی اغا نصب
ایله غوغا باصدیرلدی . لكن حكومتك نفوذینه خلل كلدی . ایكی كون صكره
یكیچری اغاسی سوء تدبیرینه بناءً عزل اولنمغله اوجاقده سلسله وقوع بولدی .
وبحسب‌الطریق قول كتخداسی سلیمان اغا یكیچری اغاسی وزغرجی باشی حسن
اغا قول كتخداسی وسرسكصونی جلال‌الدین اغا زغرجی باشی اولدی .
یكیچری اغاسنك عزلیله جبه‌جیلر وقعه‌سی بر مرتبه تعمیر اولندیسه‌ده بو صره‌ده
صدر اعظمك وقعنه خلل كلمش اولدیغی جهتله بو وقعه انك دخی عزلنه سبب عادی
اوله‌بیله‌جك موادن ایدی .
وبرده ذات شاهانه‌نك اقصای املی یكیچریلرك تأدیبی خصوصی اولوب اقدمجه بو
سری صدر اعظم غالب پاشایه كشف ایتدكده غالب پاشا بو ماده‌نك اجراسی ممكندر
وبوكا تشبثدن اول یكیچری متنفذلری میر میراناق ایله ویادیكر برر وسیله ایله
طشره‌یه كوندرلملیدر وشویله بویله پاپلملیدر . اغا پاشا دخی بوایشده قوللانیله‌بیلور
فقط بونك اجراسی بندرلی سلیم پاشا كبی جری وپك كوزلی برذاتك صدارتده
بولنمسنه موقوفدر قولكز كبی كاتبلكدن كلمه بر صدر اعظمك ایشی دكلدر دیمش
اولدیغی ثقه‌دن مرویدر .

(وقایع سنه ۱۲۴۰)

بناءً علی ذلك جبه‌جیلر وقعه‌سندن صكره فرد آفریده واقف اولمقسزین خاصه
خاصكیلرندن احمد اغا متنكراً خط همایون ایله سلستره جانبنه كوندرلمش اولدیغندن
سیر سریع ایله سلستره‌یه واصل وبرتقریبله مشارالیه سلیم پاشانك یاننه داخل اوله‌رق
كیزلوجه خط همایونی اعطا ایدنجه سلیم پاشا كیفیتی محرمانه اوله‌رق برادری خلیل

بكه بالافاده بشقه كمسنه‌يی آكاه ايتمكسزين تاتار قيافتنه كيروب واحمد اغا ايله برلكده سلستره‌دن چيقوب محرمك يكرمنجی صالی كونی داود پاشا سراينه واصل اولدقلرنده احمد اغا همان سرای همايونه واروب صدر جديدك ورودينی اخبار ايتمكله سلحدار شهرياری بهاريه قصرينه ورود وسليم پاشايی اورايه جلب و اورادن قايق ايله بشكطاشده چينيلی قصرينه ايصال ايتدكدن صكره مهر همايون غالب پاشادن اخذايله سليم پاشايه توديع اولندی . و غالب پاشا كليبولی‌يه اعزام قيلندی . وهمان اول كون صدر جديددن منحل اولان سلستره ايالتی مقدما كندوسنك كتخداسی وحالا روسچق محافظی اولان ميرميران احمد پاشايه وروسچق محافظلغی بابا طاغی وكوستنجه محافظی وايچ ايل متصرفی مير ميران مصطفی پاشايه وكوستنجه محافظلغی پازارجق اعيانی قپوجی باشی صريقلی اوغلی عبدالله اغايه احاله بيورلدی .

بادره محافظی وآيدين و صاروخان سنجاقلری متصرفی سيروزی يوسف پاشا روم ايلی‌يه چيقوبده قوۀ كافيه تدارك ايدرك موره‌يه مأمور بيورلمسی استدعاسنی حاوی بر قطعه عريضه ايله بچن سنه مهرداريی درسعادته كوندروب حالبوكه صدر سابق غالب پاشانك تصويبی ايله موره ايشی ابراهيم پاشايه حواله اولنمش ايدوكندن ارتق يوسف پاشانك روم ايلی جانبنه چيقوبده عسكر طوپلامسنه حاجت قالمدی كندوسيده اوچ سنه‌دنبرو قلاع اربعه‌نك محافظه‌سيله پك يورلدی ديه‌رك ابراهيم پاشانك موره‌يه ورودنده همان بادره‌دن خروج ايله منصبی اولان آيدين جانبنه عزيمتی امروفرمان بيولمش وكوردوس وقعه‌سندن صكره اوچ درتيوز عسكرله بادره‌ده بولنان قصاب باشی حسن پاشانك اينه بختی قستانی محافظه ايچون اورايه كيتمسی و بادره‌ده دوچار عجز و اضطراب اولان صدر اسبق سيد علی پاشانك معيتنده‌كی عسكری بادره‌ده ترك ايدرك چند نفر اتباعيله يكيشهره كلوبده اورايه ورودينی انها ايتمسی دخی اشعار ايدلمش ايدی .

حسن پاشا بالايی پرتی‌يی طوپلايوب اينه بختی قلعه‌سنه كذار ايتديكی كبی صنف عسكری كذشته علوفه‌لرينك طلبنده اصرار و اودخی شمديكی حالده تأديه‌يه مقتدر اولمديغی بيانيله اعتذار ايتدكده عسكر انی بر اوطه‌يه حبس ويوميه يالكز بر قوری نان اعطا و اتباعی ايله اختلاطدن منع ايتمك والتندن صمان توتسيسی ويرمك كبی معاملات نابجايه قيام ايتمشلر .

علی پاشانك دليل وتفنكچی باشيلری ايله ارناود سركرده‌لری دخی عسكرك مطلوبنی استيفا ايتمدكجه انی صاليويرميه‌جكلرينی قطعيا بيان ايدوب علی پاشاده ايسه بر توتون چبوغی ايله برمجوهر خنجردن بشقه نسنه اولمديغندن بو خنجری مطلوبلرينه بدل

ويرملك ايستمش ايسه‌ده قبول ايتميوب نقد آقچه ايستيه‌رك اني دخي براوطه‌يه حبس ايلمشلر فقط صمان توتسيسي ويرمك كبي تحقيراته قيام ايتميوب يالكز توتون چبوغني اخذ ايله كندوسنه قامشدن برچبوق ويرمشلر علي پاشا ناچار اول خنجري اللي بيك غروشه صاتوب اثماني عسكره ويرمش ايسه‌ده مطلوبلرينك نصفنه بيله مقابل اولمديغندن عسكر ادعالرنده اصرار ايتملريله كيفيت درسعادته انها اولندقده كندوسنه عطيهٔ سنيه اوله‌رق يتمش بش بيك غروش كوندرلدي مبلغ مزبور كاملاً عسكره اعطا اولنه‌رق علي پاشا قورتيلوب پروزه طريقيله يكيشهره وروديني باب عالي‌يه انها ايلدي .

علي پاشانك ارتق محاربه ايشنه يارامیه‌جغی تعين ايلديكندن اواسط ربيع‌الاولده وزارتي رفع ايله قابه‌ده اقامته مامور اولوب بو امري آلديغي كبي يكيشهردن حركتله قلبه‌يه وارمشدر . غريبدركه قلبه‌يه وصولنده اهالينك بعض مواد مشتكابهادن طولايي اياغه قالقه‌رق قلبه ناظريني حكومت قوناغنده تحت محاصره‌يه آلدقلري كونه تصادف ايتمكله وجوه مملكتي جلب و نصيحت ايدرك اختلالي باصديرمشدر .

حسن پاشانك حالنه كلنجه عمر ويريون پاشا استانبولدن پاره كله‌جك ديه‌رك سركرده‌لري اقناع ايله اني پروزه‌يه اخراج و نارده محافظه‌سنه تعيين بيورلمسني انها ايلمش اولديغندن عسكره ويرلمك اوزره اكا دخي يتمش بش بيك غروش كوندرلمش و علوفه‌لري طرف دولتدن ويرلمك اوزره معينه برمقدار عسكر ترتيب ايله نارده محافظه‌سنه تعيين بيولمشدر .

استطراد

ارناود سركرده‌لرندن ذكريا دره‌كه بالاده بيان اولنديغي اوزره خورشيد پاشاطرفندن موره اردوسي معيتنه تعيين اولنمشيدي ارخوسده اردوي سرعسكرينك بلاموجب پريشانلغنه سبب اولديغي حالده بادرده‌ده كايتلو علوفه‌مطالبه‌سيله‌سيد علي پاشايي وحسن پاشايي بيزار ايتمشيدي مؤخراً سيروزي يوسف پاشايي دخي تصديعه ابتدار ايدوب حالبوكه كندوسني مامور ايدن خورشيد پاشا فوت اولمغله مطلوباتي انك تركه‌سندن ياخود جانب ميريدن ويرلمك لازم كله‌جكي بيانيله يدينه توصيه نامه‌لر اعطا اولنه‌رق دفع اولنمش ايدوكندن درسعادته بالورود حامل اولديغي كاغدلري صدارت عظما كتخداسنه تقديم واو دخي دفتردار افندي‌يه حواله ايدوب ليت ولعل ايله امرار اوقات اولنمغله طمع‌لرده وزرايه ايتديكي معاملات تحقيريه‌يه توفيقاً بركون كتخداي

صدرعالی یانـه کاوب اکا دخی دائرهٔ ادبك خارجنده تفوهاته اجتسار ایتمکله یکیچری اغاسنه یازیلان بیورلدی موجبنجه اخذو گرفت و بوغاز کسن قلعه‌سنه ارسال ایله اوراده مخنوقاً اعدام اولنمشدر .

* وقوعات حربیه *

سلانیك جوارنده بعض قرا سواحلنه بر طاقم اشقیا تکنه لری کلوب خلال محرمده قره‌یه عسکر چیقاردقلرنده جوارده بولنان عساکر مستحفظه اشقیا اوزرینه واروب بالمحاربه بعضیلرینی اتلاف ایله بقیه‌سنی قاچرمشلردر . متون قلعه‌سی اوزرینه دخی وافر اشقیا هجوم ایلمش ایسه‌ده اهالی طرفندن قویا مدافعه اولنمغله یتمش قدر نفرات واوچ سرکردهٔ اشقیا تلف اوله‌رق بقیه‌سنك صاوشوب کیتدکاری خبری بوانناده درسعادته وصول بولمشدر .

بالاده بیان اولندیغی اوزره موره والیسی اولان ابراهیم پاشا موره‌یه وارمق اوزره برمکمل دونتما ایله کچن سنه ذی‌القعده‌سنده اسکندریه‌دن چیقوب روزکارك اوکنه دوشه‌رك مکری لیمانـه وصول ایله لنکر انداز سلامت اولدقدن صکره ذی‌الحجه‌نك اون آلتنجی کونی اورادن قالقمش ایسه‌ده مخالف هوا اسمکله اناطولی یقه سنده بودرم لیمانـه کیردی .

قپودان دریا خسرو پاشا دخی بروجه بالا ایپصاره اطه‌سنی اوروب تخریب ایلدکدن صکره سیسام اطه سنی اورمق اوزره کاورکن بودرمه بالورود ابراهیم پاشا ایله ملاقات ایتدیلر و برلکده سیسام جزیره‌سنی اوردقدن صکره موره‌یه کیتمك اوزره قرار ویردیلر حتی ابراهیم پاشانك قپودان پاشا ایله برلکده سیسام اوزرینه کیدوبده بعده کندو امور مأموره‌سنی اجرا ایده‌جکنه دائر باب عالی‌یه تقدیم ایلمش اولدیغی مکتوبی لدی‌العرض اوزرینه (ابراهیم پاشا ارزاده غیور وحمیتکار واغور همایونمده فدای جان درجه‌سنده چالیشور وزیردر ذات شاهانه‌مك خادمی اولدیغی حرمین شریفینك استخلاصی خدمتنه موفق اولدیغی مثللو بو ایشده دخی منصور وغالب اولمسی جناب حقدن نیاز وتمنی ایتمکده‌یم) دیو خط همایون اصدار بیورلمشدر .

چونکه محمد علی پاشانك خسرو پاشا ایله اسکی ماجرالردن طولایی میانه‌لرنده درکار اولان عداوتك ابراهیم پاشایه موروث اولمسی طبیعی اولدیغندن خسرو پاشا ایله اویوشمسی چندان مأمول اولمدیغی حالده بوکره بالاتحاد ایشه باشلاملری موجب محظوظیت اولمشدر . بز کلهلم صدده .

خسرو وابراهیم پاشالر بروجه بالا سیسام اوزرینه حرکتی تصمیم ایتمشلر ایکن اشقیای

يونانيه اطرافده اولان سفينه‌لرینی جمع وحراقه تعبیر اولنور آتش قایقلرینی استصحاب ایله اواخر محرمده بغتةً سفن اسلامیه اوزرینه هجوم ایتدکلرنده دونمای همایون جست وچالاك طاورانوب مقابله ومدافعه ایدرك سفائن اشقیادن بعضیلری احراق وبعضیلری ضبط ایله بقیه‌سی فرار ایلدی ٠

بو محاربه‌ده پطرونهٔ همایون قپودانی حسین بك وچشمه‌لی پپه‌کی خلیل بك وکاش حسین قپودان اثبات مردانکی ایتمکله تلطیف اولنمشلردر ٠

بو صورتله اشقیا تکنه‌لری طاغیلوب کیتمش ایسه ده دونمای همایون سفینه‌لرینك بعضیلری دخی اثنای محاربه‌ده براز رخنه‌دار اولدقدن بشقه متعاقباً ظهور ایدن شدتلو فورتنه‌لردن اکثر سفن همایونك آرمه‌لرنده ودیرکلرنده سقطلق وقوع بوله‌رق مهما امکن تعمیرلریله اوغراشلدی بوجهتله برخیلی وقت ضایع ایدلدی مقدمات شتا رونما اولدی قپودان پاشانك ایسه دونما مصالحنه دائر بعض خصوصاتك تسویه‌سی ایچون برآن اقدم ترسانهٔ عامره‌ده بولنمسی لازم کلدیکندن قپودان پاشا دونمای همایونی قپودانه مختار بکك تحت قوماندسنده اوله‌رق ابراهیم پاشا معیتنه ویروب وموره‌یه لدی الوصول تعمیری لازم کلنلرك تعمیری ونقصانلرینك اکمالی ایچون اسکندریه‌یه کوندرلمسنی توصیه ایدوب فقط اوچ قطعه سفینه افراز واستصحاب ایدرك اواسط صفرده بوغاز بحر سفیده عودت وابراهیم پاشا دخی موره‌یه عزیمت ایلمشدر ٠

قپودان پاشا بوغازه کلوب بالاستیذان اعطا بیوریلان رخصت سنیه اوزره یالکز راکب اولدیغی سفینه ایله ربیع الآخرك دردنجی کونی درسعادته وصول بولمشدر ٠

ایشته بو اثناده بعض اشقیا تکنه‌لری ساقزه یناشوب قره‌یه عسکر اخراج ایله مصطکی قریه‌لرینه تجاوز ایتدکلرنده اوزرلرینه ساقز محافظی یوسف پاشا سوق عسکر ایدرك برخیلیسنی تپه‌لتمش اولدیغی خبری دخی درسعادته واصل اولمشدر ٠

ربیع الآخرك اونجی کونی یدی ساعت قرق اوچ دقیقه مرورنده وقت مسعود اولدیغی منجم باشی طرفندن بازائچه بیان اولنمغله اول اثناده انشاسی ختام بولان قالیونك دریایه انزالی مقرر اولوب قپودان پاشانك تبریك قدومی دخی معتاد اولمغله صدر اعظم ایکی رسمی بردن اجرا ایچون اول کون ترسانهٔ عامره‌یه کیتدی ومذکور ساعت ودقیقه‌ده قالیون دخی دریایه ایندیرلدی ٠

کچوك جاملیجه اطه‌سنك جانب غربیسنده وسائر جزیره‌لر ایله برابر حال عصیانده بولنان وبیاك قدر نفوسی جامع اولان اشکانوس جزیره‌سی اهالیسی بو اثناده استیمان ایله عرض انقیاد ایلمشلردر ٠ کله‌لم ابراهیم پاشانك احوالنه ٠

برمنوال مشروح ابراهیم پاشا بودرومدن حرکت ایله موره جانبنه عزیمت ایدوب

کیدرکن ساقز جوارنده ترفیل بوغازنده ینه سفائن اعدایه تصادف ایله لدی المحاربه اشقیا تکنه‌لرینی پریشان ایلمش ایسه‌ده مخالف هوا ظهور ایله مرمریس وسوده لیمانلرینه التجا ایدرك دها درت آی قدر بورالرده اکلنمشدر . بعده موافق هوا ظهور ایله رجبك اون برنجی کونی سوده لیمانندن خروج ایله موره‌یه عزیمت ایلدکده ینه مخالف هوا هبوب ایله سفن همایوندن برازی لیمان مذکورده قالوب وبرازی دخی ایلرو کیدوب کندوسی دخی یکرمی بش قطعه سفینه وآلتی بیك جهادیه والتیوز سواری ایله موره‌ده واقع متونه واره‌بیلدی .

برقاچ کون استراحتدن صکره متونه ایکی ساعت مسافه‌ده واقع انا وارین قلعه‌سنه سوق عسکر ایدوب انجق آت ایشایه‌جك محل اولمدیغندن بشقه عسکر ومهماتك چوغی کیروده قالان سفینه‌لرده اولدیغندن همان اول حوالیده کائن کلیسا ومناسترلرده متحصن اشقیایی قاچیروب برخیلی قیون وکچی واشیای سائره‌لری اغتنام ایله متونه عودت ایلمش وبوصورتله متون وقرون قلعه‌لری محاصره‌دن قورتلمشدر . بعده کیرو قالان کمیلر دخی اواسط رمضانده سالماً وکاملاً متونه ورود ایلمش وابراهیم پاشانك قوهٔ عسکریه‌سی مجتمع اولوب موسم بهار دخی ایرشمکله اندن صکره حرکات حربیه‌یه باشلامشدر .

لکن یاز حقنده دولتك ترتیبی بوایدی‌که ابراهیم پاشا ابتدا چاملیجه اطه‌سنی استیلا ودونمادن براز سفائن ومقدار کفایه عسکر افراز وبالیه بادره‌یه ارسال واورادن سیروزی یوسف پاشایی دخی عساکر موجوده‌سیله بوسفائنه آله‌رق جمله‌سنی موسلونك سواحلنه اخراج ایدوبده بعده قوهٔ موجوده‌سی ایله موره‌یه چیقه‌جق وروم ایلی سرعسکری مصطفی درویش پاشا دخی عساکر کلیه ایله موسلونك اوزرینه حرکت ایده‌جك ایدی .

بروجه بالا فورتنه‌لر ابراهیم پاشانك حرکاتنه مانع اولوب مدت مدیده دکزلرده طولاشه‌رق وسفائن اشقیا ایله جنکلشه‌رك کوچ ایله متونه واره‌بیلدی ولکن سنه اجرا ایده‌بیله‌جکی حرکتلر بالضروره بوسنه‌یه قالدی .

لکن یازین درویش پاشا دخی بروجه بالا برایش کوره‌مدی . اوزمان ایسه یاز ایچون طوپلانان عسکر کوز موسمنده عودت ایله قیش ایچون بشقه عسکر ترتیب اولنه‌کلدیکندن خلال صفرده اینه بختی طرفنه ایکی بیك واغریبوزه اوچبیك ومعیت سرعسکری‌یه بشبیك مشتا عسکری ترتیب اولندی . لکن درویش پاشانك اقتدارسزلغی تعین ایدوب کله‌جك یازك ترتیباتی ایسه شمدیدن طساره‌لمق لازم کلدیکندن ودولتعلیه‌نك مرتب ومنتظم عسکری اولمیوب بوسنه دخی ارناودلرك

استخدامی لابد ایدوکندن کیفیت مجلس وکلاده لدی المطالعه ارناود قومنك حسن استخدامنه مقتدر ومقدم ومتبصر بروزیرك روم ایلی سرعسکری نصب اولنمسی لازمهٔ حالدن کورنمش وودین والیسی محمد رشید پاشا اوصاف مطلوبه ایله متصف بولنمش اولدیغندن انك سرعسکرلکی تنسیب اولنمغله ربیع الاولك یکرمی برنجی کونی مشار الیه رشید پاشا عهده‌سنه روم ایلی ایالتی ویانیه ودلونیه سنجاقلری الحاقیله دربندات نظارتی وجمله مأمورین حقنده شکر وشکایتی مؤثر ومثمر اولمق اوزره روم ایلی سرعسکرلکی توجیه بیورلدی وکندوسنه استقلال تام ویرلدی • ومنحل اولان ودین محافظلغی سلانیك وقواله متصرفی وزیر ابراهیم پاشایه وسلانیك وقواله عمر وریون پاشایه وترحاله سنجاغی بالنفس ضبط ایلمك اوزره کوستندیل متصرفی ویرکوکی محافظی میرمیران ایلبصانلی صالح پاشایه وکوستندیل سنجاغی بالنفس ضبط ایلمك اوزره عمر وریون پاشا یکنی احمد پاشایه توجیه ایدلدی •

تپه‌دلنلینك مغدوری اولان متوفی اولونیه‌لی ابراهیم پاشانك اوغلی اولوب پدریله برابر یانیه قلعه‌سنده محبوس اولان والحالة هذه درسعادتده بولنان میرمیران سلیمان پاشا عهده‌سنه دخی بوصره‌ده اولونیه سنجاغی بالتوجیه معیت سرعسکریده خدمات مشکوره‌یه موفق اولدیغی حالده پدرینك املاکی اولوب وتپه‌دلنلی طرفندن ضبط اولنوبده بعده جانب بیت الماله عائد اولان چفتلکاتك کندوسنه احسان اولنه‌جغی تبشیر قیلندی • وایپصاره مصلحتنده حسن خدمتی کوریلوب قپودان پاشا ایله برلکده درسعادته کلمش اون پیلاسلی زاده میرمیران اسماعیل پاشایه اللی بیك غروش عطیه احسان وموسیلونك مصلحتنده حسن خدمتی کورلدیکی تقدیرده رتبهٔ وزارتله عهده‌سنه یانیه منصبی وعد اولندی •

وایکیسنه دخی حضور همایونده کرانبها ثوب سمور کیدیرلدی • ومتعاقباً ایکیسی دخی مأموریتلری جانبنه کوندرلدی •

اولونیه خاندانلرندن اولونیه متسلمی عثمان بك ایله اسماعیل اغا کبی ارناودلق رؤساسی دخی بوصره‌ده تحریراً تشویق ایدیله‌رك جمله‌سی روم ایلی سرعسکری معیتنه مأمور ایدلدی •

روم ایلی قضالرندن ترتیب اولنان نفیر عام عسکری ثبات ایتمیوب تمام ایش کوریله‌جك وقتده طاغلمقده اولدقلرندن بوسنه ارناود عسکرینك استخدامنه اعتنا اولنمغله بونلرك عوفلرینه مدار اولمق اوزره روم ایلینك بهار ترتیباتی بدله قطع اولوب انجق اسکوب ناظری وپرزرین والاجه حصار سنجاقلری متصرفلری وپرشتنه ورادومیر واوستروجه واشتب ودوبنیچه وکسریه وناسلیچ اعیانلری ایله مناستر وجوهندن رستم

بك طرف سرعسكريدن اشعار اولنه جق مقدار عساكر ايله بالنفس اردوى سرعسكريده بولنملرى واشقودره لى مصطفى پاشانك بشبيك نفر كوندرمسى ارادهٔ سنيه اقتضاسندن اولهرق موجبنجه بواثناده لازم كلنلره اوامر عليه يازلدى . واقدمجه اينه بختى قستانك محافظه سنه مأمور اولان قصاب باشى حسن پاشا پروزه يه جلب ايله نارده محافظه سنه تعيين ايدلدى .

ميرميران نعمان پاشا زاده ارسلان پاشا يديوز عسكر ايله روز حضردن مقدم اردويه ايرشمكى تعهد ايلمش اولديغندن انهاى سرعسكرى اوزره عهده سنه خلال جمادى الآخره ده دوقه كين سنجاغى توجيه اولنمشدر .

رشيد پاشا جمادى الاولانك يدنجى كونى وديندن حركت ايدرك سير سريع ايله يكيشهره كلوب بش اون كون بورادهكى مصالحى تسويه ايله يانيه يه كيدوب كلمك تصميمنده اولديغنه دائر درسعادته تحريراتى كلمكله اواخر جمادى الآخره ده مصارف لازمه سنه محسوبا كندوسنه ايكيبيك بشيوز كيسه آقچه ترتيب وبادره محافظى يوسف پاشايه دخى بيك درتيوز كيسه ارسال اولنمشدر .

اهل اسلامدن كميجى يتشديرلمك اوزره اقدمجه ترسانه امينى حسنى بك معرفتيله تحرير اولنان نفراتى تعليم ايچون قردده ترسانه باغچه سنده هيئت مجموعه سيله بركمى قورياوب ايپلرك وياكنلرك اسم ووضعلرى وفك وربطلرى تعليم اولنمقده اولدقدن بشقه درسعادتده بولنان جزائر داييسنك تعهديله جزائر وتونس اوجاقلرندن بشريوز وطرابلس غرب اوجاغندن ايكيوز اللى نفر غابيار ترتيب اولنمشيدى .

بواثناده ساستره حواليسنده ساكن قزاقلردن دخى دونماى همايونده استخدام اولنمق اوزره شهريه نفراتنه يكرمى بشر وبرسركرده ايله برباپاسه يوزر وبيراقدار وترجمانلرينه اللىشر غروش ويرلمك اوزره بشيوز كزيده قزاق عسكرى دخى تحرير ايله خلال رجبده درسعادته كلمشلردر .

وشعبانك يكرمى اوچنجى اثنين كونى وقت مختار اولان اوچ ساعت اون ايكى دقيقه ده مژده رسانام فرقتين دريايه ايندرلمشدر .

* تفرقه *

اشبو قرق سنه سى محرمنك (مصر) مواجبى اخراج اولمق اوزره عقد اولنان ديوان همايونه فرانسز بيوك ايلچيسى كلينو داخل اولهرق نامه وهداياسنى تقديم ايلدى . مقدما طرابلس شام بكلربكيسى محمد پاشايى اعدام ايدنلردن بعضيلرينى حالا بكلربكى بولنان عظم زاده سليمان پاشا اعدام ايلمشدر .

(انابه)

انابه محافظی قریمی وزیر سیداحمد پاشا خفیف المؤنه اولوب اوراده ایسه بوارالق ذی‌قدرت وزرادن برینك بولنمسی لازمهٔ حالدن کورلدیکنه وطربزون والیسی وزیر حسن پاشانك طربزوندن انابه‌یه کلیتلو عسکر امرار ایده‌بیله‌جکنه مبنی صفرك سکزنجی کونی انابه محافظلغی مشارالیه حسن پاشایه توجیه وانك وصولنده احمد پاشانك دخی وزارتی عهده‌سنده اوله‌رق سینوبه چیقمسی ایچون فرمانلر یازلمشدر ۰ بوندن اقدم چرپان قضاسنده برجاسوس طوتیلوب چرمن متصرفی اسعد پاشایه ارسال اولنمغله لدی الاستنطاق کچن سنه کندوسنی اینوروز اشقیاسی اولا دوبنیچه قضاسنده واقع دیله نام مناستره وثانیا بعض اوراق فسادیه‌یی حامل اولدیغی حالده یکیشهر دسپوتی معرفتیله موسلونکه کوندرلمك اوزره یکیشهره ویکیشهر دسپوتی دخی بعض اوراق ایله اینوروزه وقلبه مضافاتندن استانیمقا ناحیه‌سی قوجه باشیسی پاپاس اوغلی یورغاکی‌یه وچرپانده متمکن واسیل نام کشیشه کوندرمش اولدقلرینی وبعض محللرده مکتوم آقچه واسلحه وجبخانه اولدیغنی خبر ویرمکله بیان ایلدیکی محللر لدی التحری برشی بولنه‌میوب فقط قوشانسه مناسترنده خبر ویردیکی کبی یوز اللی بیك غروش بولنمشدر ۰ جاسوس اولدیغی جهتله مرقوم بو اثناده اعدام ایدلدی ۰ وکیفیت روم پطریقنه افاده وملتنك بومثللو حرکات شقاوتکارانه‌دن منع وتحذیری اراده بیورلدی ۰ وپطریقك تقریری اوزره قلبه واستانیمقا مترهپولیدلریله قوجه باشیلری اناطولی طرفنه نفی ویکیشهر مترهپولیدی عزل اولندی ۰ بغداد والیسی ایله ایرانلو بیننده ظهور ایدن مناقشاتك تحقیقی ایچون سابقا کچولك تذکره‌جی اسعد افندی ربیع الاولك یکرمی اوچنجی کونی مأموریت مخصوصه ایله جانب بغداده اعزام قیلندی کیفیتك تفصیلی سنهٔ آتیه وقایعی صره‌سنده بیان اولنه‌جقدر ۰

جهلك هردرلو فنالغك باشی اولدیغندن اسلاف سلاطین عظام وسائر اصحاب خیرات بونجه مکاتب ومدارس انشا ایلمش اولدقلری حالده برمدتدنبرو اهل اسلام ایچنده تعلیم وتربیهٔ صبیان خصوصنه اهمیت ویرلمز اولدیغندن خلقی جهل ونادانی استیلا ایتمکله بو اثناده تعلیم صبیان حقنده استانبول وبلاد ثلثه قاضیلرینه خطاباً بعض تنبیهاتی حاوی فرمان عالی اصدار بیورلمشدر ۰ صورتی زیرده (٧) رقمیله علاوه قیلنور ۰

جمادی الآخره‌نك یکرمی ایکنجی کونی یکیچری اغاسی سلیمان اغا عزل ایله یرینه قول کتخداسی حسن اغا وانك یرینه زغرجی باشی محمد جلال‌الدین اغا نصب اولندی ۰ محمود پاشا چارشوسی جوارنده کائن تخته خانده ساکن زی سیاحینده حابلی برمتشیخ شعبده کارك فریفتهٔ رمل کاذبی اوله‌رق سابقا جزیه محاسبه‌جیسی ات کاتبی دیمکله

معروف احمد افندی ومرحومه بخان سلطان کتخداسی وحالا سواری مقابله‌جیسی
لاز محمود افندی ودیگر بعض اصحاب فساد بر یره کلوب مستعد فساد اولان اشجی
اوسته‌لرندن برقاچنی اغفال ایله برفتنه اویاندرمغه قرار ویرمش اولدقلری حالده
اوسته‌لردن بری هرنه سببه مبنی ایسه یکیچری اغاسنه واودخی طرف سلطنته اخبار
ایدیجك رمال مرقوم ایله اغفال ایتدیکی اشخاص همان خلال جمادی الآخره ده
برر طرفه نفی ومنفالرنده اعدام اولنمشلردر . مرقوم رمالك اوراقی ایچنده صدر
سابق غالب پاشانك عطیه ایله کوندرمش اولدیغی تذکره‌سی ظهور ایتدی غالب پاشانك
اومقوله افکار فسادیه‌دن بریء الساحه اولدیغی بدیهی ایسه‌ده اویله مفسد برحریفك
اوراقی ایچنده تذکره‌سنك بولنمسی بارد دوشمکله منفاسی کلیبولیدن مغنیسایه
تحویل اولنمشدر .

تپه دلنلی علی پاشا زاده مختار بکك اوغلی حسین پاشا برمدتدنبرو ادرنه‌ده مقیم ایسه‌ده
ابهوده‌ده بولنان والده‌سیله کورشمکی استرحام ایلدیکندن بواثناده ایکیسنك برلکده
سلانیکده اقامتلرینه مساعده بیورلمشدر .

اواخر جمادی الاخره‌ده ادرنه بوستانجی باشیسی شهسوار زاده درویش بك عزل
ایله یرینه سپاهیلر اغاسی جبار زاده عباس بك وانك یرینه سر بوستانیان اسبق
ابراهیم اغا تعیین ایدلدی .

رجبك طقوزنجی کونی قسطمونی سنجاغی سابقا ارضروم والیسی وشرق جانبی
سرعسکری ومعادن همایون امینی اولان صدراسبق رؤف پشایه ومعادن همایون اماتی
سیواسده مرفوع الوزاره مقیم اولان اسبق چرمن متصرفی صالح پاشایه
توجیه بیورلدی .

بعده شوالك دردنجی کونی برمعتاد اجرا اولنان توجیهاتده اطنه ایالتی وعزیر وبیلان
سنجاقلری قره حصار صاحب متصرفی وخرسوه محافظی روم ایلی بکلربکی پایه‌سی
اولان ممش پاشایه وقره حصار سنجاغی بالنفس ضبط ایلمك اوزره یکیشهرده بولنان
موروی ابوبکر صدقی پاشایه واندن منحل اولان بولی وویرانشهر سنجاقلری الحاقاً
قسطمونی متصرفی مشارالیه رؤف پاشایه توجیه اولندی . ورقه ایله دیاربکر والیسی
قوت حسین پاشانك علت پیری ایله قواسنه ضعف کلمش اولدیغی حالده حرص وطمعی
زیاده اوله‌رق اهالی‌یه ظلم وتعدی ایلدیکی مسموع عالی اولمغله وزارتی رفع ایله بروسه‌ده
اقامته مأمور اولوب رقه ایالتی بروجه الحاق مرعش والیسی حافظ علی پاشایه ودیاربکر
ایالتی معادن همایون امینی صالح پاشایه ووان ایالتیله نیکده وبکشهری وقیر شهری
سنجاقلری مبادله یعنی بوسنجاقلر سرت محمود پاشایه وانك منصبی اولان وان وزیر
الحاج سلیمان پاشایه توجیه قیلندی .

(اناطولی)

اناطولی والیسی صدر اسبق درویش پاشا عیال واولاد واقرباسنه مغلوب اوله‌رق انلر حکومت ایشلرینه مداخله ایله درلو سوء استعمالاته تصدی وعلی‌الخصوص دامادی سیدی علی پاشا زاده مدرسیندن حمدی بك دره بکی طرزنده اهالی‌یه ظلم وتعدی ایتمکده اولدقلری حالده درویش پاشامسامحه‌ایده کلدیکندن کوتاهیه‌اهالیسنك فریادی عیوقه چیقه‌رق واصل سمع همایون اولمغله درویش پاشانك وزارتی رفع ومالی مصادره ایله قره حصار صاحبه نفی ودامادی حمدی بك درسعادته جلب ایله استنطاق ومؤاخذه اوانه‌رق رتبه سی حك اولندی . وذی‌الحجه‌نك اوچنجی کونی اناطولی ایالتی منتشا متصرفی وقره دکز بوغازینك اناطولی سواحلی محافظی اولان محمد عزت پاشایه توجیه قیلندی .

بوسنه مظنهٔ کرامدن ومشایخ عظامدن غازی محمد افندی داغستانده خروج ایتدی . بوذات بش التی سنه قدر روسیه‌لو ایله جنك وجهاد ایدرك شهید اولدقدن صکره یرینه رفقاسندن حمزه بك قائم اولوب اودخی جهاد وغزایه قیام ایلمش ایسه‌ده روسیه طرفداری اولان اصحاب نفاق طرفندن اعدام اولنمسی اوزرینه ینه غازی محمد افندی قدس سره حضرتلرینك رفقاسندن مشهور شیخ (شمویل) شامل افندی (١٢٤٨) سنه سنده خروج ایله داغستانی ضبط ایدرك مدت مدیده روسیه‌لو ایله جنك وجهاد ایلمشدر . بز ینه صدده کله‌لم .

* وفات وولادت *

کرید جزیره سنده عساکر مصریه باشبوغی اولوب خیلی یارارلغی مشهود اولان سابقا مدینهٔ منوره محافظی میرمیران ارناود حسن پاشا مغلوب سرپنجهٔ اجل اوله‌رق یرینه برادر زاده سی مصطفی بك باشبوغ اولمغله اشبو قرق سنه‌سی محرمنك اون اوچنجی کونی مومی الیه مصطفی بکه ویرده مصر والیسی محمد علی پاشانك یکنی اولان طوسون علی بکه رتبهٔ میرمیرانی احسان بیورلدی .

اشبو مصطفی پاشا بعده کرید والیسی اوله‌رق مدت مدیده کریدده بولنمغله کریدلی مصطفی پاشا دیو شهرت بولان ومؤخراً صدر اعظم اولان مصطفی پاشادر .

اعاظم رجال دولتعلیه‌دن جانب افندی دیمکله معروف اولان نشانجی محمد صالح بسیم افندی اشبو قرق سنه سی محرمنك اواخرنده طی طومار حیات ایتمکله نشانجیلق منصبی دفتردار اسبق الحاج سعید افندی‌یه توجیه اولندی . جانب افندینك علوم عربیه‌ده یدطولاسی اولدیغی کبی فرانسزجه‌ده دخی مهارت وملکه سی وار ایدی . بك چوق مسائل مهمه‌ده حالت افندی‌یه معارض اولمغله حالت افندی انك خصم جانی

اولدیغی حالده نزد همایونده مؤتمن اولدیغی جهتله حالت افندی برچاره سنی بولوبده انی برطرفه آتەمدی . حالت افندی بونجه مدت دولتی آوجنك ایچنه الوب ایستدیکی کبی اداره ایتدی نیجه اعاظم رجال دولتی برر طرفه آتدی وبونجه ایشه یارار ذوات کرامی برر بلایه اوغراتدی . اویله برمخاطرەلی دورده جانب افندی اکا قارشو مرکز استقامتده ثبات ایدوب طوردی .

شانی زاده حالت افندینك سیئاتندن بحث ایده کلدیکی حالده جانب افندینك اصحاب فضیلت وحمیتدن برذات اولدیغی وحالت افندینك اغراض نفسانیه سنه موافقت ایلمدیکنی بیان ایله مدح وثناسنده اطرا ایلر .

سفینة الرؤسا صاحبی فائق افندی ایسه حالت افندی یی کریم الخصال ومجالس عالیه‌ده مؤتمن ومستشار واکثر اموردە حسن تدبیر وحرکاتی آشکار برذات ستوده شعار ایدی دیو توصیف وجانب افندی یی پك چیرکین تعبیرات ایله تزییف ایدر .

وقعه نویس اسعد افندی دخی جانب افندینك ترجمهٔ حالنده ایکیسی اورته سی برلسان قوللانوب فذلکه سنده دیرکه اکثر علوم ومعارفه اطلاعی بی ریب وشك وانشا وکتابتده ملکه سی قدر مشترك وسوسهٔ مفرطه یه بالابتلا هرکسه سوء ظنه مائل وصرفی تقتیر درجه سنه واصل اولمغله ابنای جنسی میانندە خست وحدت ایله مدخول ومنفور تجمل وتزیندن ساده وتناسب اعضا ومحاسن خلقتدن آزاده حب جاهی غالب وتمدحه راغب مع مافیه صادق دولت وخیرخواه سلطنت برذات غیور ایدی . غفر الله تعالی ذنوبه واملأ من الرحمة ذنوبه . انتهی .

بونلرك اوچیده اول عصرك رجالندندر . شمدی قنغیسنك سوزینه اعتماد ایده‌لم : هیچ برینك سوزینه اعتماد ایتمیه‌لم همان وقایعی موازنه ومحاکمه ایدرك اثردن مؤثره انتقال یعنی حالت افندی ایله جانب افندینك اثرلریله مزیتلرینه استدلال ایده‌لم .

چونکه مورخلر معاصرلرینك چوغندن علی الخصوص سرکارده بولنانلرندن اکثریا بعض اسبابه مبنی یا متشکر ویا متنفر بولنور وبو جهتله ذهنلری بالطبع برطرفه متمایل اولور واکا کوره لسان قوللانور . بناءً علیه معاصرلرینك ترجمهٔ حاللرینی بیان مقامنده افراط وتفریطدن خالی قالمازلر اما وقوعاتك محاکمه سیله حقیقت حال میدانه چیقار .

شانی زاده حالت افندی حقنده نهاب وهاب دیور فائق افندی ایسه آنی کریم الخصال دیو ثنا ایدیور . حالبوکه بالاده مواقع کثیره ده بیان اولنان وقوعات واولوقته یتشمش اولان آدملردن النان معلومات ایله ثابت اوله یورکه حالت

افندی هر طرفدن چلوب چارپه رق وعلی الخصوص افلاق و بغدان بکارینی صویه رق
حاصل ایتـدیکی اموال لاتحصایی ارقه سی اولان یکیچری قوقونوسلرینه بخش
قلندری بولنـده بذل ایدر وبرازده سوز سویلیه بیله جك آغزی چلیكلی آدملره
سرپشدیرر ایمش . بومقوله سفیهلره فی الواقع نهاب وهاب تعبیر مشهوری یاقیشور
حقیقت حالده کریم انجق حلال مالندن صورت مشروعه ده مستحقنه احسان ایدن
کیمسه در . حالت افندی کبی بر سفیه مبذر حقنده فائق افندینك کریم الخصال
تعبیرینی قوللانمسی نابجا اولدیغی ثابت اولور .

ینه فائق افندی حالت افندینك مجالس عالیه ده معتمد اولدیغندن وحسن تدابیر
وحرکاتندن بحث ایدیور . حالبوکه شانی زاده نك شهادتنه ووقوعاتك دلالتنه کوره
حالت افندینك اهل رأی وتدبیری استقلال ایله مجالس عالیه یه اکثریا مهام امورك
رؤیتندن عاجز وکندوسنه اتباعه مجبور اولنلری طوپلار ایمش . اولدیجه عقلی
ایرنلر دخی آنك شرندن خوف ایله مماشاته مجبور اولور ایمش . فقط جانب
افندی صوك درجه یه قدر مصلحتی التزام ایله اکا مخالفتده ثبات ایلمشدر .
حالت افندینك فی الواقع بغداده مأموریتنده حسن تدبیر وحرکتی کورلمشیدی
لکن صکره ایام اقبالنده کی سیئاتی جملهٔ محسناتنی امحا ایتمشدر . از جمله وقوعاتی
بیان صددنده بولندیغمز روم فترتی آنك اثر سوء تدبیر وحرکتیدر . حالت
افندینك ترجمهٔ حالی یبالان حکایه سیدر . یوقارولرده آنك احوالندن اوزون
اوزادی یه بحث اولندی . وجلد حادی عاشرك مقدمه سنده اجمال احوالی بیان
قیلندی شمدی تکرار آندن بحثه حاجت یوقدر . بوراده انجق جانب افندینك
ترجمهٔ حالنی یازملی وفائق افندینك افاداتنی حادهٔ تدقیقدن کچورملی .

جانب افندی اندرون همایوندن ترسانه جانبدارلغی خدمتیله چراغ اولان برمعارف
منداك اوغلیدر . کندو افاده سنه کوره پدرینك تاریخ ولادتی (طوغدق) کلمه سنك
عدد حروفی اولان (۱۱۱۹) سنه سی اولدیغی کبی کندوسنك تاریخ ولادتی دخی
(اوغلم محمد) عباره سنك عدد حروفی اولان (۱۱۶۹) سنه سی ایمش . اوائل حالنده
پدرینك همتیله تحصیل علوم ومعارف ایتمکده اولدیغی حالده پدرینك معیننده جانبلك
مأموریتنك تحریراتیله خیلی مدت مشغول اولمشیدی . وغازی حسن پاشانك قپودانلغنده
پدری علیل واختیار وخدمتی اداره یه عدیم الاقتدار اولمغله جانبلکی کندوسنه
قصر ید ایلدیکندن مدت مدیده بوخدمتده بولنـه رق جانب افندی دیو شهرت
بولمشیدی . مورهلی عثمان افندینك دفتردارلغنده کیسه دار ومکتوبجی وبعده
برآرالق مالیه تذکره جیسی اولوب بعدالعزل ینه جانبلك خدمتنی اداره ایچون ترسانه یه
دوام ایتمکده ایکن (۱۲۱۲) سنه سنده انشاسی امر اولنان برنجی حوضك

بنا امانتنه تعیین وباش محاسبه پایه‌سیله کامبین قیلنوب حوضك ختامنده خدمتی مقبول اولمغله مکافاةً اون آلتی رمضانده شریف پاشا یرینه رکاب همایون دفترداری اولدی . ایشته اوزمان سروری (اولدی صالح افندی دفتردار) تاریخ رعناسنی سویلمشدر . معیتی مأمورلری اندن خوشنود اولمیوب (جانب حقدن بلادر بوکدی کاتبلره) مصراعیله انی تشهیر ایلدکاری ذیل سفینه‌ده محرردر . لکن انی بو وجهله تشهیر ایدنلر ایش اری آدملر میدی یوخسه ایشه یارامازکروه بطالیندنمیدیلر بوراسی بزجه مجهولدر . هر نه حال ایسه جانب افندی تصعیب امور ایدیور دیو نصبندن یتمش کون مرورنده مقام استیفادن عزل اولندی لکن هم انشای کلامه قادر هم فرانسزجه بیلور برذات فضائلسمات اولدیغندن آره‌سی چوق کچمیوب عاطف افندی نامزاج اولدقده یرینه رکاب همایون رئیسی اولدی . اوچ آی صکره ریاستدن دخی عزل ایله ذخیره ناظری اولوب ریاست دخی چلبی مصطفی رشید افندی‌یه توجیه بیورلدی .

جانب افندی معلومات کافیه اصحابندن لسانه آشنا ذوات فضائلسماتدن احوال دوله واقف وایجاب وقت وحالی عارف والحاصل امور ریاستی اداره ایچون لازم کلان اوصاف ایله متصف اولدیغی حالده عزل اولنوبده بومقامه هیچ اهلیتی اولمیان چلبی افندینك نصبی حکم زمان اقتضاسندن ایدی چونکه اوزمان وظیفهٔ مأموریتك حسن اداره‌سندن زیاده اطرافی کوزه درلك متنفذان ومنسوبانی اداره‌یه اعتنا اولنمق لازم ایکن جانب افندی صرف ایش اری اولوب ذاتیاته عطف نظر ایلمدیکی ایچون عزل اولنوب چلبی افندی ایسه غایت مداهن ومتملق بر ذات اولدیغندن دائما مهم ایشلرده بولنه‌رق هیچ مناسبتی اولمدیغی حالده مقام ریاسته دخی کتورلمشدر . چلبی افندینك ترجمهٔ حالنی بیان مقامنده فائق افندینك یازدیغی فقره دخی بوافاداتمزك صحتنه دلیل اولدیغندن عینیله بومحله نقل اولنور .

فائق افندی چلبی افندی حقنده دیرکه ثروت وسامان ایله معمور الاطراف وکمال ذکا ودرایت ایله محسود الاخلاف اولوب ابتدای حالندن فوتنه قدر ضرورت کورمامش ومعارف معلومه‌دن وایه‌سی یالکز مرامنی افاده ایده‌جك قدر نامربوط انشا وخاتون یازوسنه مشابه کندویه مخصوص خط واملایه منحصر ایکن قوهٔ بخت وفطانت وجربزهٔ عقل وکیاست ایله بونجه مراتب جلیله‌یی احراز وجمله‌سنی حسن اداره ایله اکتساب ممدوحیت وامتیاز ایلمش وحیاتنده تصدق ایله وجوه بره متعلق حسناتی کورلمش وسنی سکسانه وارمش بر پیر روشن ضمیر لکن مقتضای عصره کوره حرکت ایدر فیلسوف مذهب واصدقا ومتعلقاتنی بیله مبتلای صدمات روزکار

اولدقده دستگیر اولمق دگل دائره سنه اوغراتماق معامله سنی ایلر بیوفا مشرب بر ذات اقبال سمیر ایدی . انتهی .

جانب افندی عفیف و مستقیم اولدیغی حالده دیك وچتین بر ذات اولوب ذخیره مأمورلری ایسه سوء استعمالاته آلشمش اولدقلری جهتله اندن شکایت ایلدکلرندن التی آی صکره یعنی اون بش سنه سی شوالنك توجیهات رسمیه سنده جانب افندی ذخیره نظارتندن عزل ایدلدی . بعده روز نامچۀ اول منصبیله اسکندریه ده اولان سد مشهوری انشا ایچون مصره کوندرلدی . سدك ختامنده مصر دفترداری اولوب برقاچ سنه اوراده قالدی بعده استانبوله کلدی نشانجی اولدی . وقعۀ سلیمیه ده ذخیره نظارتی ظاهراً فسخ اولنمق لازم کاوب کلیاً فسخ اولنه مدیغندن ذخائر وارده نك اداره سی ضمننده صاحب ترجمه شفاهاً مأمور و برقاچ ماه مرورنده حالت افندی یرینه ثانیاً رکاب همایون ریاستنه تعیین ایدلدی . ایشته اوزمان بالطبع خالف وسالف بیننده رقابت پیدا اولدی . و یکرمی درت سنه سی اوائلنده صاحب ترجمه طوبخانه ناظری و برقاچ آی صکره رکاب همایون کتخداسی اولدی و بر آی صکره کتخدای صدر عالی اوله رق اردوی همایونه کیتدی و آلتی آی صکره عزل اولنمغله استانبوله عودت ایتدی . بعده یکرمی بش سنه سی توجیهاتنده عهده سنه ترسانه اماتی احاله بیورلدی .

فائق افندی دیرکه یکرمی بش شوالی توجیهاتنده ترسانۀ عامره اماتی اعطا وایرتسی سنه ابقا اولنوب یکرمی یدی شوالنده عزلی وقوعندنصکره بوغاز محافظی خادم زاده نك مخلفاتی ضبطنه مأمور واول جانبده ایکن حل وقوعنه مبنی ثانیاً بیوك روز نامچه جیلك توجیهیله نائل کنجینۀ حبور اولوب عودتنده ثالثاً ذخیره نظارتنه ینه شفاهاً تعیین واوچ سنه دن متجاوز نظارت مذکوره ده تمکین واوتوز بر شوالی اواسطنده عابدین بك یرینه چاوش باشیلق ایله مسرور وکامین قیلنوب اوتوز ایکی اوائلنده سیدا افندی یرینه مسند ریاست کتابه قعود ودرت سنه دن متجاوز مصالح ریاستی تلوینه بذل مجهود ایلدی . عاقبت اوتوز آلتی جمادی الاولاسنده کتخدالغه منقول واوتوز آلتی کون مرورنده ینه رابطه سزلق جنحه سیله معزول اولدی . انتهی .

فائق افندی جانب افندینك حقنده استعمال ایلدیکی تعبیرات مزیفانه یی یا حالت افندینك کندوسندن یاخود انك هوادارانندن اخذ ایلمش اولمق کرکدر . ویاخود جانب افندی حقنده شخصی برغرضی وار ایمش .

زیرا بالاده محال متعدده ده بیان اولنان وقایعدن موضحاً اکلاشلدیغی اوزره اول دورده نقدر ملوث ایشلر وارایسه هپ حالت افندینك الندن چیقیوردی فتق ورتق امور دولت هپ انك ید استبدادنده ایدی

جانب افندینك رأینه توفیق حرکت اولنسیدی تپه دلنلی مسئله‌سی میدانه چیقارلماز واندن دخی بویله بغتةً روم فترتی ظهوره کلمز ایدی .

اویله تنك وتتك وقتده جانب افندینك درت سنه‌دن زیاده ریاستی اداره ایلمسی چوق هنر ومعرفت وحالت افندی یه مخالفتده ثباتی پك بیوك جسارت وحمیتدر . انك اوزرینه حامدبکك رئیس اولمسی‌دخی تبدل ریاستك برمصلحته مبنی‌اولمیوبده مجرد اغراض‌نابجادن نشئت ایلمش برحالت اولدیغنه دلیل‌کافیدر . زیرا حامدبکك هنر ولیاقتدن بی بهره اولدیغی ینه فائق افندینك ذیل سفینه سنده مصرحدر .

جانب افندی رابطه‌سزلق جنحه سیله کتخداالقدن دخی عزل اولندی دیمك حالت افندی طالقاوقلرینك لاقردیسیدر . انك اسباب صحیحه سی بالاده بیان اولنمغله تکراره حاجت یوقدر . همده جانب افندی عزل اولندیسه اکا نه اولدی حالت افندینك ملوث ایشلرینه ولوکه کرهاً اولسون مشارکتدن وارسته اوله‌رق حضور قلب ایله خانه‌سنده یشایوردی . حالت افندی ایسه محصول سوء تدبیری اولان روم فتنه‌سی آتشنك مانند حریق کبیر کتدکجه علوکیر اولدیغنی کوردکجه یورکنك یاغی اریپوردی . حالبوکه اوتوز التی سنه سی شوالی توجیهاتنده جانب افندی ینه نشانجی‌واوتوز یدی‌اواسطنده ثانیاً چاوشباشی‌اولدی . حالت افندی بلاسنی‌بولدی . اوینه باب عالیده مستخدم ومحترم قالدی . واوتوزسکز اواخرنده معزول واوتوز طقوزشوالنده ثالثاً نشانجیلغه موصول‌اولدی‌ودولت وملته برضرری‌طوقونمقسزین بالاده بیان اولندیغی اوزره اشبوقرق سنه‌سی‌محرمنده حلول اجل‌موعودیله ارتحال داربقا ایلدی . قباطاش وراسنده کائن بدری صفه‌سنده مدفوندر . (رحمةالله علیه رحمة واسعة)

فائق‌افندی ینه جانب افندینك فذلکهٔ ترجمهٔ احوالنده دیرکه متوفای‌مرقوم‌فضائل وعلوم ایله معلوم وقدرمشترك انشا وکتابت ایله مرسوم وفی الحقیقه فرانسزلساننه آشنا وکتب افرنجیه‌یی‌تتبع ایله شهرتما الکن وسوسهٔ مفرطه ایله هرکس حقنده سوء ظنه‌ذاهب العجوبه قیافت دنی الهیئت قبیح‌المنظر سوء مزاج واخلاقی اظهرالحاصل هرنقدر کمالات انسانیه‌یی‌جامع‌ایسه‌اولقدراطوار واخلاقی‌مذموم ومنفور وقیافتنامه‌ده محرر ومذکور اولان صفات ردیه‌که زعفرانی رنك وکوسج وزشت رو وصغیر العین وسائرتعدادی ناقابل‌نسنه‌لرك جمله‌سی اعضاسنده قرین ظهوروجمله‌یه یعنی‌کرك ارباب مصالحه وکرك خدمهٔ دولته انواع مضراتی علی الدوام وقوعه‌کلمك اوزره مشهور برذات معوج الشعور ایدی . انتهی .

جانب افندی‌یی کورنلره یتشدك اوصافنی انلردن دخی ایشتدك . فی‌الواقع‌چرکین

برآدم ایمش . واونقدر چرکین ایسه حالت افندی اوقدر یاقیشقلو ایمش . حتی برآلای کونی حالت افندی اوکده وجانب افندی ارقه‌ده کیدرلر ایکن بر دیلنجی حالت افندیدن تسئل ایدرك (الله سنی پادشاهه شیرین کوسترسون) دیدکده حالت افندی سن اودعایی آرقه‌مدن کلان افندی‌یه ایت‌دیمش اولدیغی مشهوردر .

حالت افندی (یعطی ویمنع لابخلا ولا کرما) وفقنجه کج عطالر ایله نقدر مسرف ومبذر ایسه جانب افندی اوقدر ممسك ایمش کیسه‌سندن برشی ویره‌مدیکی کبی بکلك کیسه‌دن دخی شوکا بوکا برشی قاپدرماز ایمش . حالت افندی بیوکاری کندیسی صویار وکچوکاری خدمه‌سی صیزیرر ایدی جانب افندی ایسه خدمه‌یه یوز ویرمز واصحاب مصالحی صویدرماز ایمش حالت افندی برادنی سوء ظن ایله نیجه بی‌جرملری اتلاف ایدردی . جانب افندی دخی سوء ظن ایله معیوب ایسه‌ده مجرد ظن اوزرینه کمسه‌نك جاننه قیمز ایمش . حالت افندینك یوزندن کوریلان مضرتلرك حسابی روزمحشره قالمشدر . اما جانب افندینك یوزندن دولت وملت برضرر کورمامشدر . قصورسز انسان اولماز فقط محسناتی قبحیاتنه غالب اولنلر شایان مدح اولور . رجال دولتده آرانیله‌جق جهت ایسه دولته خدمتلرینك موازنهٔ نفع وضرریدر . دولت آدملرینك فضائلندن ایسه فواضلندن بحث اولنمق اولادر .

کرید سرعسکری هاشم عثمان پاشا فوت اولمغله قندیه ایالتی وکرید سرعسکرلکی صفرك اون سکزنجی کونی بروجه الحاق خانیه متصرفی وزیر لطف‌الله پاشایه توجیه بیورلدی . مرحوم هاشم پاشا خلیل افندی نامنده برقپوچوقدارینك اوغلیدر اوائل حالنده باش محاسبه قلمنه دوام ایدوب بعض ولاتك دائره‌سنده واواخر دورسلیمیده قپودان دریا اولان الحاج اسعد محمد پاشانك خزینه دارلق خدمتنده بولندقدن صکره پدرینك شهرامینی مرحوم ابراهیم افندی ایله حقوق قدیمه‌سی اولدیغندن انك همتیله خواجه‌لق رؤسی آلدی وحالت افندی رکاب همایون کتخداسی ایکن انك کتابت خدمتنده بولندقدنصکره بعض وزرانك قپو کتخدالغی ایله کچنمکده اولدیغی حالده سواری مقابله‌جیسی اولدی . فقط تمشیت غرضی ضمننده بعض وزرایه یازمش اولدیغی تحریرات دروغ آیات برتقریبله میدانه چیقدقده نفی وچندماه مرورنده عفو واطلاق وبعده عهده‌سنه رتبهٔ میرمیرانی ایله علائیه سنجاغی توجیه واندن مأموریتی رسمو محافظه‌سنه نقل اولندی . سخی وجوانمرد وممتزج وایش بیلوروغیوروجسور برآدم اولوب رسموده خدمتی تحسین اولنمغله وزیر وسرعسکر اولمشیدی (عفی عنه) . صفرك یکرمی ایکنجی جمعه کونی صلب پاك شهریاریدن بردختر سعد اختر طوغوب منیره سلطان تسمیه بیورلدی . ولادتنه وقعه‌نویس اسعد افندی (طوغدی منیره سلطان دنیا منور اولدی) تاریخ جوهر داریی سویلمشدر .

سلطان مصطفای ثالث حضرتلرینك کریمهٔ محترمه‌لری بیکخان سلطان ربیع الاولك اون بشنجی کیجه‌سی عازم دارالنعیم اولمغله قصبهٔ ابی ایوب انصاریده مهرشاه والده سلطان تربه‌سنده دفن اولندی .
طرابلس شام بکلر بکیسی عظم زاده سلیمان پاشا فوت اولمغله طرابلس شام ایالتی ربیع الآخرك سکزنده رتبهٔ میرمیرانی ایله فی الاصل اول حوالی قبائلندن اولوب عکا مصلحتنده سیر وسلوکی پسندیده اوله‌رق عهده‌سنه قپوجی باشیلق ویرلمش اولان علی اسعد بك عهده‌سنه توجیه اولندی . ینه اول اثناده مرعش بکلر بکیسی میرمیران فوزی پاشا فوت اولمغله مرعش ایالتی جمادی الاولانك غره‌سنده اسبق طربزون والیسی حافظ علی پاشایه توجیه قیلندی .
فرانسه قرالی اون سکزنجی لویی دخی بو اثناده فوت اولوب یرینه اوتجی قارلوس آلتمش یدی یاشنده اولدیغی حالده فرانسه قرالی اولمغله درسعادتده بولنان فرانسز ایلچیسی جنرال کلینونك سفارتی تجدد ایلدکندن جمادی الاولانك یکرمی اوچنجی کونی رسومات معتاده اجراسیله باب عالی‌یه ورودایله اعتمادنامه‌سنی تقدیم ایتدکده کندوسنه ومعیتی مأمورلرینه کورکلر وخلعتلر الباس ایدلدی .
جمادی الاولانك یکرمی بشنجی کونی دخی چلدر متصرفی صالح پاشانك وفات ایلدیکی خبری درسعادته وارد اولمغله رجبك یکرمی بشنجی کونی سابقا ارضروم اعیانی قپوجی باشی عثمان اغایه رتبهٔ وزارتله چلدر ایالتی توجیه ایدلدی .
صالح پاشا زعفرانبولی خاندانندن مصطفی اغا نام کیمسه‌نك اوغلیدر بیك یوز یتمش بش سنه‌سی ابتداسنده تولد ایدوب یکرمی بریاشنده ایکن استانبوله کلدکده دایسی اولان صدر اسبق محمد عزت پاشا ضربخانه ناظری بولنمغله ناظر مشار الیهك قاین پدری صدر اعظم خلیل حمید پاشانك دائره‌سنه انتساب ایتمش وانك وفاتندن صکره دایسی خانیه متصرفی اولدقده اودخی برلکده کریده کیتمش ایدی . ایکیوز طقوز سنه‌سنده دایسی صدر اعظم اولدقده اودخی اکا خزینه‌دار وبعده قپوجی باشیلق رتبه‌سیله حصه‌دار مسار اولدی . دایسنك عزلنده صاحب ترجمه مدت مدیده کوشه کزین انزوا اوله‌رق خانه‌سنده قالدی . بعده اون سکز سنه‌سنده میراخور ثانی ویکرمی بر رمضاننده رتبهٔ وزارتله قپودان دریا اولوب متعاقبا انکلیز دوننماسنك آقدکز بوغازندن دخولی اوزرینه عزل وکلیبولی‌یه نفی اولندی . ویکرمی آلتی سنه‌سنده عهده‌سنه قسطمونی سنجاغی توجیه قیلندی . بعده بوزاوق مع قیصریه ومعادن اماتی منصبلرنده وشام واناطولی ایالتلرنده ودیکر طشره منصبلرنده بولندی . نهایت بروجه بالا چلدر منصبنده ایکن ترك دغدغهٔ فنا ایدوب کیتدی .

اقدمجه صوفیه محافظی اولان برقوفچه لی یوسف پاشا هنوز صوفیه یه واروب مدت قلیله اقامتدن صکره حتف انفه وفات ایتمکله رجبك اون طقوزنجی کونی عهده سنده بولنان تکه وحمید سنجاقلرندن تکه سنجاغی اطنه والیسی ونیش محافظی بولنان قوانوس زاده وزیر حسین پاشایه وحمید سنجاغی علائیه متصرفی وازمیر محافظی وزیر کلامی حسن پاشایه توجیه بیورلدی .

برقوفچه لی یوسف پاشا ایدوسی الاصلدر عنفوان شبابنده پاسبان اوغلنه سکبان وبرازصکره بلوکباشی وبعده برقوفچه اعیانی اولمشیدی . پاسبان اوغلنك وفاتنده اکا خلف اولمق اوزره ودین قلعه سنه کیرمشیکن سرکرده لر پاسبان اوغلنك خزینه داری اولان ملا ادریس اغایی محافظلغه انتخاب ایلمش اولدقلرندن کیرو برقوفچه یه کلدی . بعده قپوجی باشی ودها صکره وزیر اولدی . طونه یالیسنده بولندیغی یرلرده ابرازشجاعت واثبات لیاقت ایتمش ایسه ده موره طرفنده اسبابك نقصانی ومواقعك صرپلی حسبیله نائل مظفریت اوله میوب صوفیه محافظه سنه تعیین اولنمشیدی . اوراده وارستهٔ کشمکش فنا اولمشدر .

رمضانك ایکنجی صالی کیجه سی شهزاده عبد الحمیدك اسعد افندی تاریخنده تحریر اولندیغنه کوره چیچك خسته لکندن وفاتی حادثه سی هرکسی داغدار حزن وکدر ایتمشدر .

یکرمی آلتی سنه سی ربیع الاولك یکرمی بشنجی کونی تولد ایلمش اولان فاطمه سلطان دخی چیچك خسته لکندن رمضانك اون طقوزنجی سبت کونی وفات ایتدی .

ینه چیچك خسته لکندن شوالك بشنجی کونی منیره سلطان دخی دارعقبایه کیتدی .

شق ثالث دفترداری فتحی افندی طقسان یاشنده اولدیغی حالده خلال شوالده وفات ایلدی . مرحوم مومی الیه مدت مدیده وزرا دیوان کتابتلرنده وبعض مناصبده استخدام اولنه رق نهایت خواجکانك اك اختیارلرینه مشروطه اولان شق ثالث دفترداراغی ایله بکام اولمشیدی . خوش صحبت ولاابالی سیرت بر پیرایمش . ذم هرمنده براوغلی اولوب یدی یاشنه قدر معمر وکندوسندن اولجه وفات ایدرك بدرینه مورث کدر وسوی نعیمه رهبر اولمشدر .

منحل اولان شق ثالث دفترداراغی شوالك اون طقوزنجی کونی ینه پیران خواجکاندن اسبق انبار امینی اورته کویلی اسمعیل فرخ افندی یه احسان بیورلدی .

بلاده سیان اولندیغی اوزره وزارتی رفع ایله بروسه ده اقامته مأمور اولان سابقا دیاربکر ورقه والیسی قوت حسین پاشا بروسه یه کاورکن اواخر ذی القعده ده الاجه خان مرحله سنده وفات ایلمشدر .

مشار الیهك مولد ومنشئی اناپه‌در خاصکیلکدن نشئت ایدرك بعض التزامات ایله روم ایلیده کشت وکذار وبویولده کسب اشتهارایدوب برتقریبله ادرنه بوستانجی باشیسی‌اولدی وطاغلو اشقیاسنك دفعی‌مصلحتنده خیلی کارکذارلغی کورلدی بعده رتبهٔ وزارتله اناپه محافظی نصب‌اولنوب اون‌بش سنه قدر اوراده قالدی . وصکره قارص وقونیه کبی ایالات والویه‌ده بولندی . نهایت دیاربکر والیسی ایکن یك اختیاراولدیغی حالده طمع وتعدیسی مزداد اولمغله وزارتی رفع‌اولندی . وبروجه بالا منفاسنه کلورکن وفات ایلدی . (عفی عنه)

استانکوی محافظی صدراسبق حامی ابراهیم پاشانك وفاتی‌خبری کلمکله ذی‌الحجه‌نك دردنجی کونی بالواء منتشا سابقا تکه سنجاغی متسلمی قپوجی باشی حاجی علی بکه رتبهٔ میرمیرانی ایله توجیه اولندی .

متوفای مشار الیه اسکدارده بر چیچکجینك اوغلیدر اوائل حالنده حدیقهٔ خاصه بوستانجیلری زمره‌سنه ملتحق وصکره نفس طورناجیلغی دیدکاری دیرلکه سالك اولوب سردارلقلرایله دور ممالك ایدرك ایکییوز اون سنه‌سنده قدس شریف اغاسی اولمشیدی برقاچ سنه صکره اردوایله مصره کیتدی واوجاق متحیزلرندن بعضیلرینك استصحابیله قطاره داخل واغالغه ملازم اولدی . اردوی همایونك درسعادته عودتندن برقاچ سنه صکره یولیله یکیچری اغاسی ویکرمی‌ایکی صفرنده صدراعظم وسردار اکرم اولدی . اردوی همایونده یکیچریلرك عصیانی اوزرینه عزل وچند ماه مرورنده سلانیك واندن بوسنه والیلکنه نقل اولندی بش سنه قدر اوراده بولندی بعده وزارتی رفع‌ایله کلیبولیده اقامته مأمور وبرمدت صکره قندیه ایالتیله مسروراولوب اورادن دخی رفع وزارتیله استانکویده مامور اقامت‌اولدیغی حالده روملرك طغیاننده ابقاء وزارتیله استانکوی محافظی اولدی .

فطین وخوش صحبت فقرا پرور واولدقجه اوقور یازار برذات ایدی خیرخواه سلطنت سنیه اولمق‌حسبیله اوجاقلو بیننده مقبول دکل ایدی مشارالیه خفیف‌اللحیه ونحیف البنیه اولوب حتی بین الانام کچی بوینوزی لقبیله بنام ایکن بوسنه‌ده وجودینه طراوت کلوب شحم ولحم وطول لحیه صاحبی بروجیه وجسیم آدم اولدیغی غریبه اولمق اوزره اسعد افندی تاریخنده مقیددر .

اناطولی قاضیعسکری سید یوسف افندی‌که دورحمید خانیده شیخ الاسلام اولان سید ابراهیم افندینك برادر زاده‌سی اولوب انك نقابتنده وبیك یوزسکسان سکز سنه سنده مدرس وایکییوز اون یدیده بحسب الطریق اسکدار ویکرمی بشده بروسه ملاسی اولمش ویکرمی سکزده مکه واوتوز ایکیده استانبول واوتوز یدیده اناطولی پایه‌سی

(آلمش)

آلمش ایدی کچن ربیع الا خرده پیرفانی اولدیغی حالده بالفعل اناطولی قاضیعسکری اولوب مدت عرفیه‌سن تمام ایتمدن اشبو ذی الحجه نك اون دردنجی کونی عازم دار بقا اولدی .

واناطولی قضیعسکرلکی اناطولی پایه‌لولرندن سابقا استانبول قاضیسی قاضی زاده طاهر افندی یه توجیه بیورلدی .

* وقایع سفریه *

موسم کارزار اولان ایام بهار حلول ایتمکله روم ایلی سرعسکری محمد رشید پاشا شعبانك سکزنجی کونی درت بیك نفر ایله کتخداسنی برقولدن واون برنجی کونی سکز بیك نفرله پیلاسلی زاده اسماعیل پاشایی دیکر قولدن سوق ایدوب صالنه اوزرینه مرتب اولان فرقهٔ عسکریه نك لوازمنی دخی استکمال وحرکتلرینی استعجال ایتدکدن صکره کندوسی دخی موسلونك اوزرینه عزیمت ایلدیکی بیانیله مقدما موسلونك محاصره سی ایچون ترتیب اولنان طوپ وهاون ومهماتك بران اقدم سفن همایون ایله ایصالی الزم اولدیغنی عرض واخطار ایتمشیدی . اوصره ده یونان قورصانلرینك آطه‌لر آره سنده کشت وکذار ایله بعض جزائر وسواحله ایصال خسار ایتمکده اولدقلری خبرلری دخی توارد ایلدی .

بناءً علی ذلك دونمای همایوندن برقاچ قطعه فرقتینك تجهیزاتی هنوز ختام بولمامشیکن دونمای همایونك اولطرفه حرکتی طرف شاهانه‌دن امر اولنمغله قپودان دریا خسرو پاشا رمضان شریفك اون برنجی کونی صغیر وکبیر اون سکز قطعه سفینه دن عبارت اولان دونمای همایون ایله بشکطاش پیشکاهندن حرکت ایلدی .

ترسانه ده دردست انشا اولوب دونمای همایونه الحاق اولنمق اوزره اکمالی استعجال اولنان قروت همایون دخی رمضانك یکرمی ایکنجی کونی وقت مختارده دریایه انزال قیلندی .

روم ایلی سرعسکری رشید پاشا برمنوال مشروح ایلرو حرکت ایتدکده اشقیای یونانیه اسلافنه سدراه اولدقلری کبی اکا دخی سدراه اولمق اوزره تدارکات قویه ایله مدافعه‌یه قیام ایتدیلر ایسه‌ده رشید پاشا اوکنه کلان اشقیایی قهر وتدمیر وصالنه‌یی تسخیر واشقیانك کیمنی اعدا وکیمنی اسیر ایدرك موسلونك پیشکاهنه واروب برا جوانب ثلثه سنی احاطه وصودن صویه طابیه‌لر انشا وطوپلر وضع ایله محاصره ایدوب دونمای همایونك ورودینه منتظر اولدیغنه دائر تحریراتی اواسط شوالده دردولته وصول بولدی .

موره واليسی ابراهيم پاشا دخی اول اثناده متوندن اناوارين اوزرينه حركت وشدتلو محاربه‌لر ايدرك براً وبحراً اناوارينی حصر وتضييق واوچ قطعه اشقيا سفينه‌لرينی ضبط ايتدكدن صكره اشقيا ويره ايله تسليمه مجبور اولديلر بالجمله اسلحه واموال كثيره‌لری اغتنام اولندی . وبحسب المقاوله اشقيای مرقومه سفينه‌لر ايله موره‌ده كائن قلاموطه‌يه نقل اولنديلر .

فقط ايچلرنده بولنان مانيه بكی ماورو ميخالينك اوغلی يورغاكی ومزستره قپتانلرندن پترا كی انابولی قلعه‌سنك استيلاسنده اشقيا يدنده قالان وزير علی نامق پاشا ومير ميران سالم پاشا ايله مبادله اولنمق اوزره آليقونلدی .

بو مظفريته دائر ابراهيم پاشا طرفندن كوندريلان تحريرات اواخر شوالده درسعادته وصول بولمشدر . بعده ابراهيم پاشانك ارقاديه واندروسه وقلاماطه وبرغوس قضالريله نيشی وكچوك مانيه وحواليسنی بربر رعنوةً ضبط وتسخير ايلديكی خبر مسرت اثری دخی اواسط ذی‌القعده‌ده درسعادته واصل اولمشدر . كله‌لم دونمای همايونك احوالنه .

قپودان پاشا خلال شوالده آقدكز بوغازندن خروج ايله بعده اندره بوغازنده اشقيا قورصانلرينه تصادف ايله جنك ايدوب خلال محاربه‌ده خزينه‌كميسی سوزان اولمش ايسه‌ده اشقيا كميلری مغلوب ومنهزم اوله‌رق فرار ايتدكدن صكره دونمای همايون سوده ليماننه داخل واندن حركتله ذی‌القعده‌نك يكرمی اوچنجی كونی موسلونك پيشكاهنه واصل اولدی . فقط اطرافده طولاشان سفائن اشقيانك دونمای همايوندن زياده اولديغنه وبروجه بالا اندره بوغازنده واقع اولان محاربه‌ده دونما سفينه‌لری رخنه‌دار اوله‌رق تعميره محتاج اولدقلرينه ومصر دونماسی هنوز كلميوب قپودان پاشا ايسه احتياطكارانه ومحترزانه حركت ايده‌كلديكنه مبنی بورايه ورودندن يكرمی كون صكره سفينه‌لری تعمير ايتمك اوزره اسكندريه‌يه كيتمشدر . سفينه‌لرك تعميری فائده‌سندن بشقه محمد علی پاشا كندوسنه برچوق هدايای كرانبها ونقداً بيك كيسه ودائره‌سنه بشيوز كيسه آقچه اعطا ايتمشدر . فقط مسئلهٔ يونانيه‌نك ظهورندنبرو دونماجه برايش كوريله‌مامسندن طولايی امرای بحريه‌يه توبيخ واعتراض وقپودان پاشايه تعريض ايلمشدر .

ترسانهٔ عامره‌ده دردست انشا اولان قروت همايون بو اثناده اكمال ايله غرهٔ ذی‌الحجه‌ده بحره ايندرلمشيدی .

(وقايع سنه ١٢٤١)

طربزون ليماننده دردست انشا اولان درت قطعه قروت دخی تمام اوله‌رق طربزون

والیسی چچن زاده وزیر حسن پاشا طرفندن کوندرلمکله محرملک یکرمنجی کونی درسعادته وصول بولدیلر .

ابراهیم پاشا بروجه بالا مورده ده بعض قلاع وبقاعی فتح ایتدکدنصکره طرابولیچه اوزرینه حرکت ایتدکده اشقیا لوندره بوغازینی طوته‌رق سدراه اولمق ایستمشلر ایسه‌ده لدی‌المحاربه عساکر اسلامیه غالب کله‌رك طرابولیچه‌نك دخی تسخیر اولندیغنه دائر ابراهیم پاشانك بشارتنامه‌سیله سلحداری اواخر صفرده درسعادته لدی‌الوصول سلحداره برثوب کرانبها اکسا وسنوی بشبیك غروش فائضلو سهم اعطا ایدلدی معیتده‌کی تاتارلره دخی خلعتلر کیدیرلدی وعطایای سنیه ویرلدی .

اول اثناده اشقیا قزل حصار قلعه‌سی اوزرینه هجوم ایتدکده اغریبوز متصرفی عمر پاشا یتیشـوب جمعیت اشـقیایی طاغتمش اولدیغی خبری دخی بالورود موجب ابتهاج اولدی .

بالاده بیان اولندیغی اوزره اولونیه‌لی مرحوم ابراهیم پاشا زاده میرمیران سلیمان بك بعض مواعد ایله تشویق اولنه‌رق موسلونك اوزرینه مأمور اولدیغی کبی پیلاسـلی زاده میرمیران اسماعیل پاشایه دخی موسلونك ایشنده حسن خدمت ایلدیکی حالده عهده‌سنه رتبهٔ وزارتله یانیه متصرفلغی توجیه اولنه‌جغی وعد اولنمشیدی . سلیمان پاشا کلیتلو طوسقه عسکریله موسلونکه کاوب انجق ساده دل برذات اولدیغندن واسماعیل پاشا ایسه موعود اولان رتبه ومنصبی استحصالده استعجال وسلیمان پاشـا معیتنده‌کی عسکرك سرکرده‌لری اره‌سنه القای شقاق ایله برابر سلیمان پاشایی دخی اغفال ایتمکله مرقوم سرکرده‌لر سلیمان پاشادن روکردان اوله‌رق انك معیتنده خدمت ایده‌میوب اسماعیل پاشا معیتنده بولنورلر ایسه جانسپارانه بذل مقدور ایده‌جکلرینی سرعسکر محمد رشـید پاشـایه افاده ایتدکلرنده هرنقدر حرب اوزرنده بومعامله‌کز اختلال عسکره بادی اولور دیو نصیحت ایلمش ایسه‌ده مثمر اولمیوب بوصره‌ده سلیمان پاشا دخی ناکهان اردودن صاووشوب فرار ایتمکله سرعسکر پاشـا عسکری تشتتدن محافظه ایچون چاره‌سز حائز اولدیغی مأذونیت فوق‌العاده اوزره اسماعیل پاشایه رتبهٔ وزارت توجیه ایله باب‌عالی‌یه انها ایدوب طرف دولتدن دخی تصدیق بیورلمشدر .

رشید پاشانك شجاعتنه وسوق وتعبیهٔ عسـکر خصوصنده کفایتنه دیه‌جك اولمیوب انجق معیتنده‌کی قوهٔ عسـکریه‌نك اکثری ارناود طائفه‌سی ایدی وکیغه‌لرك اکثری مسلمان اولسون لاتین اولسون یومیه برقیه قوقوروز اکمکی ویکرمی پاره قاتق بها ایله سنه‌ده التی آی خدمت عسکریه‌ده بولنمغی کندولرنجه بروظیفهٔ مخصوصه بیلورلر وبطش وشدت صاحبی جسور وجنکاور برخاق اولوب شـدتلو هجوملر ایله بعضاً

بیوك ایشـلر كوررلر ایسه‌ده كوز موسمی كلدیكی كبی مملكتلرینه كیدوب بریرده توقیفلری قابل اولماز طوسقه‌لر علی الدوام خدمت عسكریه‌ده بولنورلر ایسه‌ده بونلر آیلقلی عسكر اولوب علوفه‌لری تأخر ایتدیكی كبی درلو فضاحتلره جرأت ایدرلر . نته كیم بروجه بالا سید علی پاشا وحسن پاشا حقلرنده فوق العاده حقارتلر ایتدكلری كبی بادره‌ده بولنان سیروزی یوسف پاشایی دخی بیك درتیوز كیسه آقچه مطالبه‌سیله تضییق ایدوب نهایت سیروزده تأدیه اولنمق اوزره سند اعطاسیله اللرندن یقایی قورتاره بیلمشدر . ابراهیم پاشا اردوسنده دخی خیلی باشی بوزق وار ایسه‌ده انلر كولرمنلری قهر وتدمیر وعربستان وسوداندن نیجه یرلری تسخیر ایتمش پیشكین واولدقجه مضبوط برخلق اولدقدن بشقه ابراهیم پاشا اردوسنده خیلی معلم جهادیه عسكری دخی وار ایدی . بناءً علیه موره‌یه كلدیكی كبی آز وقت ظرفنده نیجه قلاع وبقاعی فتح وتسخیر ایله‌مشدر . موسلونك ایشی ایسه اهم واقدم اولدیغندن ابراهیم پاشا بورایه كلوبده سرعسكر پاشا ایله برلكده مسلونك غائله‌سنی برطرف ایتملری خصوصی اقدمجه محمد علی پاشا ایله بالمخابره بواثناده ابراهیم پاشا موسلونك اوزرینه حركته مأمور بیورلمشیدی . ابراهیم پاشا اردوسنه كوندرلمك اوزره محمد علی پاشانك قپو كتخداسی نجیب افندی معرفتیله آت وباركیر اشتراسنه تشبث ایلدیكی رسیدۀ سمع همایون اولیجق درحال اصطبل عامره‌دن مزین اكرلو برویلكندست یكرمی رأس اعلا اسبلر تهیئه وطرف وكالتپناهیدن بش وجانب فتوی پناهیدن درت وشیخ الاسلام اسبق دری زاده ویسینی زاده افندیلر طرفلرندن ایكیشر وبوغاز محافظلری حسین ومحمد عزت پاشالردن دردر وصدور علمانك زنكینلرندن اوچر ودیكرلرندن ایكیشر جمعاً یكرمی بش واستانبول پایه‌لولریله دیكر موالی ومدرسیندن جمعاً یكرآلتی ورجال باب عالی ونظار وامنا وخواجكان ووزرا قپو كتخدالرینك متمول اولنلرندن ویكیچری اغاسیله ركاب اغالری ایله قپوجی باشیلرك انتخاب یسارندن جمعاً طقسان كه من حیث المجموع ایكیوز اون یدی رأس اسب تدارك وتهیئه ایله ابراهیم پاشایه كوندرلمشدر . محمد علی پاشا اسكندریه محافظی اولان دامادی محرم بكی باشبوغ نصب ایدرك برمقدار عساكر جهادیۀ معلمه ومقدار كافی سفائن ایله موسلونكه مأمور ایلدیكندن محرم بك بروجه بالا دونمای همایون ایله اسكندریه‌ده بولنان قپودان دریا خسرو پاشا ایله برلكده اسكندریه‌دن حركت ایله ایكی طاقم دونما برابر اولدقلری حالده اواسط ربیع الاولده موسـلونك پیشكاهنه واصل اولدیلر . ابراهیم پاشا دخی اول خلالده طرابولیچه‌دن حركت ایله بالیه بادره‌یه واصل اولدی وموره قستانه كلوب قپودان وسرعسكر پاشالر ایله كورشـدیلر . میانه‌لرنده بالدفعات كذران ایدن مذاكرات

(ومخابراتك)

ومخابراتك نتيجه سنده اوچى برلكده بالاتفاق موسلونكك فتحنه غيرت ايلمك اوزره قرار ويرمشلردر .
بوصره ده بادره‌يه وقسطلره لزومى قدر مستحفظ عسكرى وضع واقامه اولنه‌رق سيروزى يوسف پاشا منصبى اولان آيدين وصاروخان جانبنه كوندرلمشدر .
وزراتك اره‌لرنده واسطهٔ تأليف اولمق اوزره عظماى رجال دولتعليه‌دن ايكى ذاتك موسلونك طرفنه اعزامى تنسيب اولنه‌رق لدى التأمل چاوشباشى حسنى بك سرعسكر اردوسى دفتردارلغى عنوانيله عزيمته نامزد قيلنه‌رق مصر قپوكتخداسى وباروتخانه ناظرى نجيب افندى ايله برلكده اوائل جمادى الاولاده اوجانبه اعزام اولنديلر .
وچاوشباشى وكالتنه حسنى بكك برادرى على نجيب بك وباروتخانه نظارتنه نجيب افندى زاده احمد شكرى بك تعيين قيلنديلر .
نفس موسلونكده اوقدر متانت واستحكام يوق ايسه ده اوكنده وصاغنده وصولنده سكزر اونر ميل قدر صولو وباتاقلق يرلر اولديغى حالده اشقيا طرفندن مانع مرور اولمق اوزره آتم آتم قازقلر قاقلمش ايدى . وموسلونك قارشوسنده كائن واسلقوز اطه‌سى كه محيطى ربع ميل قدر كوچك براطه‌در بورايه استحكامات لازمه ويريلوب بش قطعه طوپ وبشيوز اشقيا ايله محافظه اولنمقده ايدى . وبرده موسلونكك جانب غربيسنده وايكى ساعتلك مسافه‌ده انديلقوز نام جزيره‌نك پيشگاهنده واوچ طوپ منزلى مسافه‌سنده واقع ديگر اطه‌يه دخى اشقيا طرفندن درت طابيه انشا وآلتى طوپ وضع اولنه‌رق ايكى يوز نفرله محافظه قلنمقده ايدى .
سرعسكر وقپودان وابراهيم پاشا وحسنى بك ونجيب افندى بينلرنده بالمذاكره ويريلان قرار موجبنجه قره‌دن صيچان يوللريله موسلونك خندقنه واريلوب خندق دخى چبوق وسپدلر ايله طولديريله‌رق رجبك اون اوچنجى كونى طوپ وخمبره ايله ضرب وتضييقه باشلاندى . وطوزله وصغوق صو اسكله‌لرنده حسنى بك ونجيب افندى معرفتلريله انشا وطوپ وهاون وضع اولنان بش قطعه صال ودبى دوز صندال وفلكه‌لر دريادن طولاشديريله‌رق موسلونك ليمانى اغزندن ايچرو آلنوب چند روز ايسقانديل ايديله‌رك ممر ومعبرلرى كشف وتحقيق اولندقدن صكره بونلره عساكر مصريه امراسندن سرچشمه حسين بك باشبوغلغيله ايكى اورطه جهاديه عسكرى اركاب اولنه‌رق واسلقوز جزيره‌سى اوزرينه سوق وشعبانك غره‌سى اولان جمعه كونى صباحلين جزيرهٔ مزبوره اوزرينه هجوم اولندى .
اشقيا طرفندن شدتلو مدافعه اولنمغله ابراهيم پاشانك كدكلو اغالرندن برقاچى مجروح وبرازى شهيد اولدى . باشبوغ حسين بك آتيلان طوپ وتفنكه باقيوب

قره‌یه برقورشون منزلی قاله كندوسنی صویه آتوب آرقه‌سندن جهادیه عسكری دخی اتیله‌رق بر فوق العاده جسارت ایله هجوم واقتحام ایتدكلرندن اول كون ساعت اون بر صولرنده واسلقوز جزیره‌سی فتح وتسخیر قیلندی .

بوراسی برجای حصین ومتین اولمغله موسلونك اشقیاسی اولاد وعیاللرینی وقیمتلوماللرینی بورایه قویمش اولدقلرندن عساكر جهادیه پك چوق اموال غنائمه نائل اولدیلر . حتی ایچلرندن بریسی فوق العاده كوزل برقیز اسیر ایتمكله انی ابراهیم پاشایه كتوردكده ابراهیم پاشا بویله كوزل قیز سنك كبی جسور غازی‌یه یاقیشور دیو قیزی اكا احسان ایتمكله برابر قیزك اوكنده كیمك اوزره كندوسنه اون بیك غروش قیمتلو برقات صرمه‌لو جزائر البسه‌سی ویرمشدر .

بعده اندلیقوز آطه سنك ضبطی تدبیرینه شروع اولنوب حصولی ایسه سالف الذكر طابیه‌لرك آتشی ابطاله موقوف اولدیغندن شعبانك اوچنجی پازار كونی براً سرعسكر رشید پاشا وابراهیم پاشا وبحراً سرچشمه حسین بك یوریدیلر . براً هجوم ایدن جهادیه عسكرنده حامل لوا اولنلردن پیدرپی طقوز نفری مجروح اولوب دوشمشیكن اثر تعلیم وانتظام اولمق اوزره سنجاغی یره دوشورمیوب ایلرو كیتدیلر . بو صره‌ده سرچشمه حسین بك صال وصندللر ایله طوپ آته‌رق طابیه‌لره تقربنده ینه معیتنده‌كی جهادیه عسكریله برابر كندوسنی صویه القا ایله طابیه‌یه صاریلوب مترسلره دخول واشقیا اوزرینه سونكو ایله هجوم ایتمكله اشقیا منهزم اوله‌رق ایچلرندن نیم جان ایله فرار ایدن یكرمی نفردن ماعداسی سونكو ایله اتلاف قیلندی .

فرداسی اندلیقوز اطه‌سی اوزرینه هجوم قوللری ترتیب اولندقده محصور اولان اشقیا استیمان ایتمكله شمدیلك یانیه وپروزه طرفلرنده اسكان اولنمق اوزره اوزرلرنده‌كی برر قات البسه‌لریله جانلرینه امان ویریله‌رك تسلیم اولدیلر بو صورتله اندلیقوز دخی ضبط اولندی .

مقدما سرعسكر پاشا طرفندن بر مقدار سواری ایله صالنه جانبنه كوندرلمش اولان كتخداسی دخی تصادف ایلدیكی اشقیا ایله جنك ایدرك یوز اللی بوقدركله وایكییوز قدر اسیر المش واون بیكدن زیاده اغنام سورمش ایدی .

ابراهیم پاشانك غوستون اوه‌سنه تعیین ایتمش اولدیغی چورم متصرفی دلیل باشی احمد پاشا دخی اوكنه كلان اشقیایی ضرب وتدمیر ایدرك بو اثناده یوز بوقدر چفت قولاق كوندرمشدر .

عساكر جهادیه‌نك بو محاربه‌لرده قازاندقلری شان واعتبار ارناودلرك حسدینه طوقوندی هله نائل اولدقلری مغتنمات وعنایاتی كوروب اغزلری صولاندی .

میانه‌لرنده كفتكو ایدرك بز ده برمحالك تسخیرینه مأمور اولیدق ضبط ایتمك ایش

دکل ایدی دیمش اولدقلری ابراهیم پاشانك مسموعی اولدقده رشید پاشانك یاننه کلوب جمله‌مز بر دولت بنده‌سی یز مصالح دینیه‌ده آیری غیری یوقدر فتح اولنه‌جق بر چوقدر چونکه ارناود عسکری خدمت ایستیورلر قوللانمامق روادکلدر دیمکله لدی‌التذکر موسلونکك جانب شمالیسنده کول اکچنده اشقیا طرفندن برقاچ طابیه انشاسیله محافظه اولنان مناسترك ضبطی موسلونکك فتحنی تسهیل ایده‌جکندن ضبطی خصوصنده ارناودلرك استخدامنی تنسیب وسرکرده‌لرندن مصطفی بك وکرینه اعیانی ولی اغا وامثالی رؤسایی جاب ایله تعلیمات لازمه اعطا ایتدکدن صکره شعبانك یکرمی سکزنجی پنجشنبه کونی ارناود عسکرینی مذکور مناستر اوزرینه سوق ایلدیلر بوعسکر ایسه لایقیله سرکرده‌لرینه اطاعت ایلمز وسرکرده‌لری دخی فن حربی بیلمز اولدقلرندن بر طاقی مناسترك ترس طرفندن طولاشوب بر طاقی دخی آچیقدن مناستر اوزرینه هجوم ایتدکلرنده ایچلرندن بر مقداری شهیدومجروح اولیجق بقیه‌سی بوزلدی .

رشید پاشا حدتلنوب بش اون آدمیله الغار ایدرك النده ایکی قلیج قیریلنجیه دك فراریلری ارجاعه چالشدی وبرمقدارینی چویره بیلدی ایسه‌ده اوآرالق قورشون ایله بالدیرندن یاره‌لندی همان کیرو آلندی . بونك اوزرینه ابراهیم پاشا میرآلای یعنی مومی الیه سرچشمه حسین بکی جهادیه عسکریله سوق ایتمش ایسه‌ده ارناودلرك انهزامی انلره دخی باعث تردد اولدقدن بشقه حسین بك صاغ ممه‌سندن قورشون ایله اورلدی وکیرودن استمداد ایلدیکی صره ده صول ممه سندن دخی یاره‌لندی . اخشام دخی ایرشمکله رجعت اولندی . ایکی کون صکره حسین بکك وفاتی هرکسه موجب حزن عظیم اولدی .

بومحاربه‌لرده نظام عسکرینی ایستمینلر دخی تعلیم وانتظامك محسناتنی تسلیم واعترافه مجبور اولمشلردر .

اشقیای یونانیه دولتك نظر اهمیتنی بشقه طرفه چویرمك اوزره خلال شعبانده اون اوچ قطعه کمیلری کیجه‌لین قراکقده بیروت ساحلنه یناشوب اولطرفده خالی بولنان بر کوچك قلعه‌یه عسکر اخراج ودرت قطعه طوپ تعبیه ایله تحصن ایتدکدن صکره ارناود قیافتنده درتیوز اشقیا بیروت اوزرینه هجوم ایتدکلرنده اهالی بالمدافعه طقسان قدرینی اعدام ایتمکله بقیه‌سی فرار ایله مذکور قلعه‌ده تحصن ایتمشلر . کیفیت عکا والیسنه اخبار اولنمغله درحال مقدار کافی عسکر سوق ایتمکله قلعه‌ده اولان وکمیلردن فندکلر ایله امداده کلان اشقیانك اکثری اتلاف وفالکه‌لری ضبط اولنمغله سفائن مرقومه اوساحلدن صاوشوب کیتمشلردر .

ینه اول اثناده برطاقم اشقیا قورصانلری قبرس جزیره‌سنه کله‌رك برمقداری طوزله وبرمقداری لیموسون لیمانلرینه کیروب چند قطعه‌سی دخی ماغوسه طرفنه یناشمش وقره‌یه درت بش یوزقدر عسکر چیقارمش ایسه‌ده مذکور لیمانلردن آتیلان طوپلردن اورالرده طوره‌میوب قره‌یه چیقانلرك اوزرینه دخی سوق عسکر اولنه‌رق دفع اولنمشلردر .

وینه اول اثناده موره وچاملیجه اشقیاسی قرقدن زیاده سفائن ایله قزلحصار قلعه‌سی ساحلنه چیقوب قلعه‌یی حصر وتضییق ایتدکلرنده اغریبوز متصرفی عمر پاشا ایلغار ایدوب کلمکله لدی المحاربه اشقیا بیك قدر تلفات وایکی طوپ وبرچوق مهمات ترکیله منهزما کمیلرینه فرار ایدرلر ایکن عساکر اسلامیه تعقیب ایتمکله برچوغی قلیج ایله تلف ایدلمش وبرخیلیسی دخی دکزه دوشه‌رك بوغولمشدر .

اشقیای یونانیه دولته شاشقیناق ویرمك اوزره بویله طرف طرف تجاوز ایتدکاری اثناده برطرفدن دخی موسلونکه بحراً ذخیره ویرمك اوزره اره صره دونمای همایون اوزرینه مهاجمه‌دن خالی اولمازلردی . لکن هردفعه‌سنده مقهور ومنکسر اوله‌رق عودت ایلمشلردر . بوکره یعنی اوائل رمضانده ینه ذخیره ویرمك داعیه‌سیله قرق قطعه سفینه واون بش قطعه آتش قاییغی ایله دونمای همایون اوزرینه هجوم واقتحام ایتدکلرنده برقاچ ساعت ممتد اولان محاربۀ بحریه‌ده دخی منهزم اولمشلردر .

الحاصل اشقیای یونانیه بحرا موسلونکه ذخیره ویره‌میوب براً دخی قوش اوچماز برحالده محصور اولدیغنه مبنی محصورین اطرافده طولاشان بشبیك اشقیا ایله بالمخابره شعبانك اون بشنجی بازار کیجه‌سی وقت معینده انلر موسلونك قربنده اولان جبله کاوب اشارت قالدردقلرنده محصورین دخی موسلونکدن خروج وجانسپارانه هجوم ایله عساکر اسلامیه‌یی شاشیره‌رق کندولرنجه برسلامت یولی بولمق اوزره قرار ویرمش اولدقلری حالده ایچلرندن برپاپاس بالاستیمان اخشامه قریب کاوب بوسری خبر ویرمکله درحال سرعسکر رشید پاشا متریسلرده اولان عسکرك بصیرت اوزره بولنملرینی تنبیه وبوصو محللرنده عسکر تعبیه ایتمشیدی . وبعد الغروب هواده بلوت وياغمور ظهور ایتمش اولدیغی حالده عساکر اسلامیه‌نك بولندیغی موقع آچیق ایدی . خارجده‌کی اشقیا کلدی زعمیله وعساکر اسلامیه‌یی غافل ظنیله موسلونکده‌کی اشقیا ساعت اوچده چیقوب عساکر اسلامیه اوزرینه هجوم ایتدیلر کیمی بوصویه اوغرادی وکیمی متریسلردن آتیلان طوپ وتفنکه هدف اولوب کیتدیلر . عساکر اسلامیه ایسه شجیعانه اقتحام ایله موسلونکه کیردیلر بومحاربه کیجه ساعت یدی‌یه قدر ممتد

اولدی

اولدی اشقیادن درتیوز مقداری مجروحا طاغ طرفنه قاچوب قورتلدی انلردن وصبیان و نسواندن ماعدا اشقیا کافةً اتلاف ایدلدی . شهدانك مقداری ایکی بیك واشقیانك تلفاتی یدی بیك راده‌سنده اولدیغی بالتعداد تبین ایلدی . اشقیا ایچنده طوسقه‌لردن آیلغه‌طمعا دینی دنیاسنه‌دکشمش محمد وعمر وحسن نام اوچ سرکرده بولندی . موسلونك جوارنده برقلعهٔ حصینه‌ده اوتوز قدر اشقا ایله قپانمش اولان نارده دسپوتی ایله ترحاله قپتانلرندن استریو آلتی ساعت مدافعه ایتدکدن صکره جانلرندن مأیوس اوله‌رق کندولرینی احراق ایله محو اولوب کیتمشلردر .

بومظفریت عظیمه‌یه دائر سرعسکر وقپودان وابراهیم پاشالرك تبشیرنامه‌لری شعبانك یکرمی اوچنجی کونی متوالیاً درسعادته وصول بولدی . موجب سرور نامحصور اولدی . ابتدا وارد اولان تاتارلرینه قونطوش سمورلر ایله عطایای سنیه وبعده تحریرات مفصله ایله کلان تاتار اغالرینه کذلك فروهٔ سمور ایله ایکیشر بیك غروش فائضلو سهملر ویرلدی . ووزرای مشار الیهم ایله مصر والیسی محمد علی پاشایه وپیلاسلی زاده وزیر اسعمیل پاشایه سراسره قاپلو سمور تشریفات شاهانه وتاطیفی حاوی خطوط همایون ملوکانه ارسال بیورلدی . وحسنی بك ونجیب افندی ایله مصر دونماسی باشبوغی محرم بکه وآلتی نفر میرآلایلره ودیکر اوتوز نفر سرکرده‌لره ارکان سمور کورکلر وسائر رؤسایه قونطوش سمورلر ایله‌یالدیزلی وشمسه‌لی وجانفسلی قاپوتلر وکشمیری شاللر کوندرلدی . بونلرك ضربخانه‌ده اعمال اولنان شمسه‌لرندن بشقه سمورلری وقاپلری ایله قاپوتلرك وشاللرك بهالری اوچیوز اللی یدی بیك یدی یوز اوتوز ایکی بچق غروشه بالغ اولمشدر .

مصر والیسی محمد علی پاشا ایله قپودان دریا خسرو پاشا میانه‌لرنده اسکی ماجرالردن طولانی خصومت اولوب بوخصومتك اوغلی ابراهیم پاشایه توارثی طبیعی ایدی واکرچه موسلونك محاصره سی اثناسنده ظاهرا اتفاق ایله ایش کورمشلر ایسه‌ده موسلونك فتحندن صکره اره‌لری آچیلوب یکدیکری علنا ذم وقدح ویکدیکردن تحریراً اشتکا ایدر اولدیلر .

چونکه کرك ابراهیم پاشانك یانده وکرك موره ده اولان عسکر اوتوز ایکی بیك بوقدر نفوس اولوب بونلرك ذخیره سی مصردن کلمك لازم کلدیکندن ذخائر وسائره‌نك اسکندریه‌دن بورایه نقلی ایچون دونمای همایوندن مقدار کافی کمی کوندرلمسنی ابراهیم پاشا تکلیف ایتدکده قپودان پاشا هله شو موسلونك ایشی بتسونده اوزمان دونمای همایوندن مقدار کافی سفینه افراز وارسالی مناسب اولور دیه‌رك ابراهیم پاشانی آوتمش ایدی موسلونك ایشی بتدکدن صکره رشید پاشا ایله اوچی برلکده

اولدقلری حالده بوماده درمیان اولندقده خسرو پاشا درت فرقتین و برمقدار قروت و بریق ترتیب ایله دفترینی کوندره جکنی طاتلی طاتلی وعدایلمشیکن دفتردن صرف نظرله همان برفرقتین وایکی کچوك کمی افراز ایدوب کوندرمش بویله اوچ کمی ایله نقل اولنه جق ذخیره ایسه ابراهیم پاشا اردوسنك وموره ده کی اهل اسلامك احتیاجاتنی ایفا ایده میه جکی درکار بولنمش ایدی . ابراهیم پاشا مقدم ومؤخر خسرو پاشانك بو مثللو معامله لرندن دلکیر اولدیغی حالده بو معامله سی اوزرینه فوق العاده حدتلنوب خسرو پاشایه بك آجی برتحریرات کوندرمش وباب عالی یه تقدیم ایلدیکی شکایتنامه ده دخی موره ده کی عساکر واهالی یه ذخیره یتشدیرلمسی ایچون دونمای همایوندن لزومی قدر سفائن افرازایله مصره کوندرلمسی قپودان خسروپاشاایله هرچند مذاکره ایدلمش ایسه ده مجرد منافسه سنك اجراسی غرضیله بونجه جنود ونفوس موجوده یی آجلقدن تلفه سببیتی ارتکاب ایلدی دیو یازمش ایدی .

محمد علی پاشا بویله برمکمل اردو ایله اوغلنی کوندروب بواردونك مصارفنی کندو طرفندن ایفا وذخائر ومهماتنی مصردن ارسال ایتمکده اولدیغی حالده ذخائرك نقلی ایچون دونمای همایوندن معاونتده تجویز تقصیر اولنمسی بك زیاده کوجنه کیدرك در دولته تقدیم ایلدیکی شکایتنامه لرده دونمای همایون کمیلرندن مناسب مقدارینك مصره ارسالیله ذخائر ومهمات نقلی خصوصی موره ده بولنان رؤسایه دفعات ایله اخطار ایدلدیکی حالده ثمره سی کوریله مدیکندن اسکندریه ده سیغورطه جیلر ایله نقل ذخائر ایدلمسی تصور ایدلمش ایسه ده چاره بولنه میوب نهایت بعض تجاری اطماع ایله کوندردیکی کمیلردن یالکز بریسی واصل اوله بیلوب دیکرلرینك یداعدایه کرفتار اولدیغندن بحثله بوبابده هر درلو خدمت وغیرتدن کیرو طورمیوب انجق بوحالك امتدادی بونجه زحمتلر ایله تجمع ایدن قوهٔ اسلامیه نك اضمحلالنی موجب اوله جغنی ویونانیه قونلمش اولان قره ودکز طاقمنك خلاصی امر عالی یه منوط بولندیغی انهاً وخسرو پاشا کرك مصالح بریه ده وکرك مصالح بحریه ده ایشه یارار آدم اولمدیغندن عزلیله یرینه جسور وغیور برذاتك تعیینی لازمهٔ حالدن اولدیغی وبویله کیدرسه اوغلی ابراهیم پاشایی مصره جلب واعاده یه مجبور اوله جغنی لسان شدت ایله عرض ایلمشدر .

قپودان پاشا ایسه جن فکرلی وجربزه لو ومزاج عصره آشنا اوله رق کندوسنی طرف سلطنت سنیه یه سودرمش اولدیغی حالده ابراهیم پاشانك اطوار خودسرانه سندن وکندوسنجه سببی معلوم اولمیان معاملات متمردانه سندن وبرلکده ایش کورمك ممکن اولمیه جغندن بحثله موره وچامایجه ایشلری ابراهیم پاشایه وسیسام ایشی کندوسنه

بالتخصیص وظیفه‌لرینك تفریقندن غیری چاره اولمدیغنی لازم کلان مقام و موقعلرده لسان مناسب ایله عرض وبیان ایتمشیدی .

کیفیت درسعادتجه لدی‌المطالعه قپودان پاشا بعض اشقیا محاربه‌لرنده مظفر اولدی عزلی صره سی دکلدر ابراهیم پاشا ایله اجتماعی دخی موسلونك مصلحتی ایچون‌ایدی شمدی ایسه اکا حاجت قالمدی وظیفه‌لرینك تفریقی مناسب اولور دیو بیورلدی وموره جهتی بتون ابراهیم پاشایه ترك وچاملیجه وصولیجه اطه‌لرینی اورمق اوزره معیتنه دونمای همایوندن یکرمی قطعه کمی افراز ایله کندوسنه ارسال اولنوب قپودان پاشایه سیسام اطه‌سی ایشی براغلدی . حالبوکه اول اثناده دولتعلیه تنظیم عسکر ایله مشغول اولدیغندن قپودان پاشانك درسعادته جوار محلده بولنمسی لازمهٔ حالدن کورلمکله شوالك اواخرنده آقدکز بوغازینه کلوب اوراده لنکر انداز اقامت اولدی . نجیب افندی دخی درسعادته کلدی اما حسنی بك روم ایلی اردوسی دفتردارلغیله روم‌ایلی سرعسکری محمد رشید پاشا معیتنده قالدی .

قاچ ییلدر اول حوالی‌یه سوق اولنان اردولر منهزم اوله‌کلدیکی حالده بالطفه تعالی بوسنه رونما اولان آثار مظفریت بادیٔ شکرانیت اولمشدر . فقط متعاقباً ابراهیم پاشا ایله خسرو پاشا اره‌سنده پك زیاده عداوت وقوع بولمشدر .

وبرده روملر حقنده اخذ انتقام یوللو اجرا اولنان معاملاته اوروپاجه نظر ناخوشنودی ایله باقلمغه باشلایوب حتی موسلونك تسخیری عقبنده انکلیز باش ترجمانی باب‌عالی‌یه کله‌رك موسلونکدن برازیونان سرکرده‌لری کتورلمك اوزره‌ایمش بونلرك حقنده معاملهٔ تحقیریه اجرا اولنمامسی دولتنك مطلوبی اولدیغنی بیان ایلمشدر . وزیرده بیان اولنه‌جغی وجهله انکلتره وفرانسه دولتلرك یونانیلری تصحب والتزامه قیام ایتمشلردر .

محمد علی پاشا دخی خسرو پاشانك معاملاتندن دلکیر اولدیغی حالده اوروپالولرك موره ایشنه قارشمغه باشلادقلرینه نظراً موره مصلحتنك پولتیقه‌جه مشکلاته دوشه‌جکنی و دولتعلیه‌نك تماماً مطلوبنه موافق صورتده تسویه اولنه‌میه‌جغنی آکلادیغنه مبنی عرض وناموسی ایله بو ایشدن چیقمنك چاره‌سنی ارامغه باشلامشدر .

معمافیه موسلونك ایشی بتدکدن صکره ابراهیم پاشا موره‌یه عزیمت ایله ره‌واستی بولنان محللرده بعض جبال شاهقه‌ده تحصن ایدن اشقیانك طابیه ومتریسلرینی ضبط وتخریب واشقیانك جوقنی اسیر وحیوانات کثیره اغتنام ایله برابر اشقیا یدنده اسیر اولان بشیوز اللی نفر رجال ونسوانی تخلیص ایتمشدر .

رشید پاشا دخی موسلونکك تسخیرندن صکره کریته اعیانی ولی اغا ایله تفنکجی باشیسی کریدلی مصطفی اغانی بر مقدار عسکر ایله موسلونکك محافظه‌سنه براغوب کندوسی تسخیر آتنه نیتیله حرکت ایلدکده ره‌راسنده بولنان صالنه رعایاسی استیمان ایتمکله ایلرو کانلرندن برقاچنی رهن صورتیله کتورمك اوزره کندولرینه رای بیورلدیسی ویردی وبو رهنلری ازدینه کوندرمك ورعایانك سلاحلرینی دوشرمك اوزره صالنه‌ده بیك نفرله برسرکرده براغوب کندوسی ذی‌القعده‌نك یکرمی بشنجی کونی اردوی همایون ایله صالنه‌دن ایلرو حرکت ایلدیکی اثناده لوادیه واستفه قوجه باشیلری دخی امان دیلدیلر . انلرك دخی سلاحلرینی طوپلامق اوزره آلتی بیك نفرله کتخداسنی کوندردی وکندوسی ایلرو حرکت ایدوب انجق آتنه مستحکم ومحاصره‌یه محتاج اولدیغندن ابتدا وراسنده‌کی دربند اشقیاسنی قهر وتدمیر ایلمك اوزره اول طرفه کیتمش وقریب العهدده آتنه‌نك دخی تسخیر اولنه‌جغی تبین ایتمشدر .

بوصورتله قارلی ایلی واینه بختی سنجاقلری ضبط اولنمش دیمك اولوب حالبوکه مقدما رعایادن عصیان ایدنلر روم پطریقی طرفندن آفوروز ایدلمش ایدوکندن شمدی بو آفوروزك بوزلمسی لازم کلدیکندن رعایانك بوکا دائر اولان استدعالری ایله درسعادته برقاچ راهب کوندرلمشیدی .

بونك اوزرینه روم پطریقی طرفندن اشبو قرق بر سنه‌سی اواخرنده برعفونامه کوندرلمشدرکه ترجمه‌سی زیرده (٨) رقمیله ایراد اولنور .

سیاق حاله نظراً قریب العهدده یونان اختلالنك کلیاً برطرف اوله‌جغی امید قویسی بادیٔ ممنونیت اولمقده ایسه‌ده زیرده بیان اولنه‌جغی وجهله اول اثناده یکیچری وقعه‌سی ظهور ایدرك دولتعلیه تنظیمات ملکیه وعسکریه ایله مشغول اولدیغندن استانبولك دیکر وقوعاته عطف نظر اهمیت ایده‌جك وقتی یوق ایدی .

روسیه‌لو ایسه بوصره‌ده بعض مواد عهدیه‌نك ایضاحی لزومنی درمیان ایدرك دولتعلیه‌یی تصدیع ایلمکده ایدی .

* بعض توجیهات *

مکتوبیٔ صدر عالی دیوریکی یازیجی محمد افندی زاده عارف بك وبکلکجی محمد هادی افندی بعضاً اجتماع ایله اراجیف سویلشوب کیجه‌لری دخی برر محلده عقد انجمن سفاهت ایده کلدکلری واصل سمع عالی اولمغله محرمك ایکنجی کونی ایکیسی بردن عزل اولندیلر .

اسبق مكتوبیء صدر عالی سلیمان فائق افندی مجموعه‌سنده بیان ایلدیکی اوزره اول کون تبریك سال جدید ایچون باب عالی‌یه کیدوب هنوز تشریفات اوطه‌سنده ایکن صادر اولان ارادهٔ سنیه موجبنجه جایکاه قدیمی اولان صدار تعظما مکتوبجیلغنه نصب اولندی . بکلکجیلك دخی آمدیء دیوان همایون پرتو افندی‌یه وآمدجیلك علمای خلفای آمدیدن بوزاوقلی عاکف افندی‌یه توجیه قیلندی .

یکیچری اغاسی حسن اغا ضبط حشراتدن اظهار عجز ایله استعفا ایلمش اولدیغندن محرمك یکرمی بشنجی کونی عزل ایله یرینه قول کتخداسی جلال‌الدین اغا یکیچری اغاسی نصب اولندی . ایشته اك صکره‌کی یکیچری اغاسی بوجلال‌الدین اغادر .

صفرك اون بشنجی کونی وقعه‌نویس شانی زاده عطاء الله افندی عزل ایله وقعه‌نویسلك مأموریتی ینه طریق علمیه‌دن استانبول قاضیسی وقایع کاتبی اسعد افندی عهده‌سنه توجیه ایدلدی .

اولوقت شانی زاده تاریخی اوتوز آلتی سنه‌سی غایتنه قدر تحریر ایدرك بش سنه‌لك وقوعات تداخلده اولوب انجق ضبط وقایع جریده‌لرینی خلفنه دور ایتمشدر . بناءً علیه اسعد افندی تاریخنه اوتوز یدی سنه‌سی ابتداسندن بدأ ایلمشدر . شانی‌زاده‌نك عزلی حکیم باشی بهجب افندینك اثر سعایتیدر تفصیلی زیرده کله‌جکدر .

بالاده بیان اولندیغی اوزره ابراهیم پاشا اناوارین قلعه‌سنی تسخیر ایتدکده اله کچن مانیه بکی پترو زاده یورغاکی ایله مزستره قپتانلرندن پتراکی‌یی مقدما اسیر اولان وزیر علی نامق ومیرمیران سالم پاشالر ایله مبادله ایتمك اوزره توقیف ایتمشیدی . انکلتره‌لو واسطه‌سیله امر مبادله اجرا اولنه‌رق نامق پاشا ازمیره چیقارلمشیدی .

موره جانبنده بویله معلومات محلیه‌سی اولان ذواتك بولنمسنده فائده درکار اولدیغندن شعبانك یکرمی بشنجی کونی عهده‌سنه اینه‌بختی وقارلی ایلی سنجاقلری توجیه بیورلدی .

شوالك دردنجی کونی اجرا اولنان توجیهاتده سابقا بکلکجیء دیوان همایون محمد هادی افندی‌یه اناطولی محاسبه‌جیلیکی توجیه ایدلدی .

* بعض وقایع اجنبیه *

پروسیا دولتی درسعادتده مقیم مصلحتکذارینه اورته ایلچیلك پایه‌سی ویرمش اولدیغندن ربیع‌الآخرك یکرمی طقوزنجی صالی کونی ترتیب اولنان دیوان‌همایونده امثالی وجهله خلعت کیوب حضور همایونه داخل اوله‌رق نامه‌سیله برعدد پرلانطه اناسلی قوطی وایکی عدد مجوهر قبضه‌لی قلیج والتون قاقه برچفت تفنك وقلمنك محتولی اون ایکی طوپ چوقه واون ایکی طوپ پاتسقه‌دن عبارت اولان هدایاسنی قاعدهٔ مرعیه‌سی اوزره تقدیم ایلدی .

جمادی الاولانك یکرمی دردنجی صالی کونی دخی (زجج) مواجبنك اعطاسی بالکه ائتلافی ایچون ترتیب اولنان دیوان همایونده درسعادتده اقامت ایتمك اوزره کلمش اولان فلمنك ایلچیسی حضور همایونه دخول ایله نامه و هدایاسنی تقدیم ایتدی . شعبان معظمك اون طقوزنجی صالی کونی قسطلین مواجبی ایچون ترتیب اولنان دیوان همایونده یکیچری عسکری نامنه برطاقم کروه بطالین مبالغ کلیه اخذ ایتدکدن صکره انکلتره دولتی طرفندن (لورد استرانقفورت) یرینه درسعادت بیوك ایلچیسی نصب اولنوب آلای ایله باب عالی یه ورود ایله اعتمادنامه سن تقدیم ایلمش اولان موسیو (قاننغ) قانین حضور همایونه مثول ایله نامه وهدایاسن تقدیم ایتدکده کندوسنه سراسره قابلو سمور کورك اکساسندن فضه اورته‌قوده آماده و کندوسنه احسان اولنان برراس دونانمش آته ارکاب ایله حقنده بو آنه قدر امثالی سبق ایلمدك صورتده وفوق العاده احترام کوسترلدی . واون قدر معیتی مأمورلرینه سمور قونطوش ویکرمی قدر آدملرینه کراکه خلعتلر کیدیرلدی . پك چوق وقت معمر اوله‌رق مدت مدیده بیوك ایلچیلك ایله درسعادتده بولنان مشهور قانین بودر . بالاده بیان اولندیغی اوزره ایرانلو ایله عقد مصالحه اولندقده سفارتله درسعادته کاوب کیدن قاسم خانك درسعادتده براقش اولدیغی اغا مصطفی نام مصلحتکذار وفات ایتمکله یرینه منشیء سرکار عنوانیله میرزا رضا نام مصلحتکذار شهزاده عباس میرزانك صدر اعظم و شیخ الاسلامه بر ر قطعه مکتوبیله درسعادته وارد اولمشیدی . موقت صورتیله کاوب کیدن ایلچیلره ازقدیم تعیینات ویریله کلمش اولدیغی جهتله قاسم خانه دخی عودتنه قدر تعیینات ویرلدی و دائمی اقامت ایلمك اوزره کلان سفرا و مصلحتکذارانه تعیین ویرلمك معتاد اولمدیغی حالده قاسم خانك عودتنده مصالحه‌یه حرمةً اغا مصطفانك حصه‌سنه عائد اولان مقداری قطع اولنیوب التی آی قدر ویرلمشیدی . میرزا رضانك ورودنده ینه فوق المعتاد اوله‌رق کندوسنه برخانه استکرا وتفریش وابتدای نزولنده برازده مأکولات ویرلمشیدی . میرزا رضا ایسه علی الدوام تعیینات اعطاسنی استدعا ایتمکده اولدیغی حالده برطاقم نابجا ادعالر ایله باب عالی یی تصدیعدن خالی دکل ایدی وبرده فرنکلرك روم طائفه سندن بعضیلرینه پاتنته اعطاسیله حمایه داعیه سنده بولندقلرینه قیاساً او دخی ارمنیلردن بعضیلرینه پاتنته اعطاسیله جزیه‌لرینی کندو تحصیل ایتمك ایستمکله میدانه امثالی سبق ایتمیان برمادهٔ منازعه قویدی . ودولتی طرفندن معاشی اولمدیغی جهتله درسعادتده بولنان ایران تجارینك صرتندن کچنمکه مجبور اوله رق چوغنك بغیر وجه آقچه‌سنی آلدیغی جهتله آنلرك بیننده دخی اعتباردن دوشمشیدی . بناءً علی ذلك بعض ایشلرم کورلمیور

بکا رعایت اولنمیور دولتم طرفنـه عودته رخصت ویرلسون دیو کاه وبیکاه اشتکا
ایتدکجه حقکزده عهود وشروطه مغایر برکونه معـامله اولندیغی یوق ایکن عودت
سوزی نابمحل کورینور یوللو جوابلر ویرلمکده ایدی .

حالبوکه بالاده بیان اولندیغی اوزره دولتعلیه ایله ایرانلو بیننده عقد اولنان معاهده‌ده
داخل حدود خاقانیه اولان کردستان طرفلرینه وکردستان سنجاقلری توجیهاتنه
دولت ایرانیه جانبندن مداخله وسابق ولاحق سنجاق متصرفلری حقنده اجرای
تصحب اولنمامق وحدود قدیمهٔ دولتعلیه داخلنده اولوب کرك اثنای حربده وکرك
مقدم دولت ایرانیه یدینه کچمش اولان بالجمله قلاع واراضی وقضا وقصبات وقراسنده
مصالحه تاریخنـدن اعتباراً آلتمش کون ختامنـه قدر طرف دولتعلیه‌یه تسلیم اولنمق
وحدود اهالیسندن طرفینك یایلاق وقشلاقلرینه کچمش اولورایسه یایلاق وقشلاق
رسومات عادیه‌سی نزاعی وقوعنده شهزاده عباس میرزا ایله بغداد والیسی میانه‌لرنده
بالمخابره دفع نزاع اولنمق مصرح ایکن بابان سنجاغی متصرفی میرمیراندن محمود پاشا
وسابقابابان متصرفی عبدالله پاشا ایرانیادن قطع علاقه اولندیغی حالده بغداد والیسی
بزی قورویه میوب کردستان حکومتی المزدن چیقار دیه‌رك ایرانیانه التجا ایتمکله
عباس میرزا آنلری تصحب ویایلاق وقشلاق منازعه سـنك رفعی کندوسـنه عائد
اولدیغی وسیله اتخاذ واوتلاقیه وقشلاقیه بدلی اولمق اوزره کردسـتان سنجاغندن
سنوی کندوسنه مبالغ کلیه ویریله جکنه دائر سند ویرلمك اوزره کردستانك یاننده
بولنان مومی‌الیهما محمود وعبدالله پاشالردن برینه توجیهی وبغداد والیسی طرفندن
کرکوك حوالیسنك محافظه سنه مأمور قیلنان محمد پاشانك اوطرفدن قالدیرلمسی کبی
خارج ازعهد تکالیف ایله ابرار وقت ایدرك کردستانه مداخله‌دن خالی اولمامشدر .

محمود پاشا ایسه کچن سنه کرکوك طرفنـه تعرض ایتمکله بغداد والیسی طرفنـدن
مومی‌الیه محمد پاشا اول حوالینك محافظه سنه مأمور اوله رق محمود پاشا طاقمنی دفع
ایله کردستانی ضبط وتصرف ایتمش ایسه‌ده محمود پاشایه امداد ایچون ایران طرفندن
کلی عسکر سوق اولندیغی تحقیق ایتمکله کیرو چکیله رك کرکوکه عودت ایلمشیدی .

ایران عسکرینك محمود پاشایه امداد ایچون حدودی تجاوز ایتمسی نص عهده مغایر
اولدیغی جهتله بوندن بغداد والیسی شکایت ایده جك ایکن عباس میرزا دهااول
بوماده‌یی دخی سر رشتهٔ شکایت ایلمشدر .

بناء علی ذلك تحقیق ماده ایلدك وایران طرفنـدن کله جك مأمور ایله سویلشمك
اوزره بازار بشی زاده سابقا چوخه تذکره جی اسعد افندی عباس میرزا ایله بغداد
والیسی آره سنده کی اختلافی تحقیق ایله برطرف ایتمك وکردستانلری یعنی سلیمانیه

وكوى وحرير ايله زهاب نام اوچ سنجاغى ايرانيانك مداخله سندن قورتارمق
اوزره سنهٔ سابقه اوائلنده مأموريت مخصوصه ايله بغداده كوندرلمشيدى . اسعد
افندى بغداده واروب خيلى مدت انتظاردن صكره ايران مأمورى دخى اورايه
كله رك مذاكره يه ابتدار ايتمشلر ايسه ده برنتيجه حاصل اولمديغندن ايران مأمورينك
تكليفى اوزرينه همان تبريزه واروب وعباس ميرزا اوراده بولنمديغندن آنك
مأمورلريله مباحثه ومكالمه يه كيريشوب بوندن دخى برنتيجه حاصل اوله مامشدر .
چونكه عباس ميرزا ياپلاق رسوم معتاده سى ناميله سليمانيه سنجاغندن سنوى
برمقطوع ويركو مطالبه ايدوب بو ايسه نص عهده مغاير ايدى بناءً عليه اسعد
افندى برايش كوره ميه رك عودت ايله اشبو قرق برسنه سى ربيع الاولنك اون
دردنجى كونى درسعادته وصول بولدى . كيفيتك تفصيلى ضمننده باب عالى يه برقطعه
تقرير تقديم ايلمشدر .

بو تقريره اعتراض مقامنده وقعه نويس اسعد افندى ديركه مأمور مومى اليه اسعد
افنديك تقرير مرقومندن هر نقدر املا ومعنى ووظيفه جهتلريله بعض مسامحه يى
حاوى ايسه ده اثبات مدعا والزام معارض خودرايه اگرچه چالشمش اولديغى
منفهم اولوب لكن ايرانلونك كردستان ماده سنده وسيلهٔ اصرار وسر رشتهٔ استكبار
ايتدكارى بغداد محدثاتنك ابتداى امرده نفس بغداده مهما امكن برقالبه افراغنه
باقمق وناچار قالوبده ولو بغداد واليسنك رأيله بيله اولسون ايرانه كتمسى ايجاب
ايتديكى تقديرجه درسعادتدن بالاستيذان عازم اولمق وبعدالعوده ينه بغداده دونوب
ايرانلويه برطوته مق براقامق معناسنه منتج وغير منتج محدثات مذكوره نك ديكر
باررفعنه چالشمق وظيفهٔ ذمتى ولازمهٔ مأموريتى ايكن بوخصوصلره رعايت ايتمدكدن
بشقه (للمورخ الفقير) ملايمتله اولور شخص تندخونرمين (درخت سركشى بركنده
ايدر آخر آب) شيوه سنجه والئ مشار اليهك براى مصلحت اقوال لينه ومقدمات
بينه بسطيله زمام اختيارينى دست تدبيره الق مقتضى ايكن كلامندن مستفاد اولديغى
اوزره بو مادهٔ اهمه دخى صرف ذهن ودقت ايتميوب معاملهٔ خود رأيانه ايله تشريد عناد
ايلديكنه اعتراض اولنمشدر . فى الحقيقه (الالفاظ قوالب المعنى) قاعده سنجه كلامدن
مقصود معنى ايسه دخى حسن تعبير ايله خطابت ولفظ دلپذير ايله محاورت نفسه
تأثيرده انكاره كلمز . انتهى .

وقعه نويس اسعد افنديك ديديكى كبى سالف الذكر تقريرك سبك وافاده سى بولنده
دكل ايسه ده كيفيتك تفاصيلنى حاوى اولمغله عيناً زيرده (٩) رقميله ايراد اولنور .
اسعد افنديك اولوجهله اعاده سندن طولايى باب عالى دلكير اولديغى حالده ايران

مصلحتكذاری سالف الذکر میرزا رضا بعض خصوصاتدن اشتکا ایله عودتنه رخصت استدعاسنی حاوی برتقریر ویردی . انك اوزرینه اسعد افندینك رؤیت مصلحت ایتمکسزین اعاده اولندیغی مقام تعریضده کندوسنه بیان ایله برابر استدعای انصرافه بهانه اتخاذ ایلدیکی خصوصلرك جوابلرینی حاوی مقام صدارتدن عباس میرزایه یازیلان مکتوب کندوسنه تسلیم وخرجراهی اعطا ایله عودتنه رخصت ویرلدی . طرف شیخ الاسلامیدن دخی عباس میرزایه وقعه نویس اسعد افندینك اثرخامه سی اولهرق برمکتوب یازلدی صورتی زیرده (١٠) رقمیله علاوه اولنور .

میرزا رضا بروجه بالا جوابنامه لرینی وخرجراهنی آلهرق خلال شعبانده باب عالی یه کلوب وداع ایتمشیکن خودبخود هرنه مطالعه یه مبنی ایسه ذی الحجه یه دك توقف ایله بعد العید عودت ایلمشدر .

الحاصل ایرانلونك کردستان امورینه مداخله ایتمامسی مصالحه نامه ده مصرح ایکن بوشرطك اجراسنده تعالل ایتمکده ایدی چونکه یونان غائله سی هنوز برطرف اولمیوب زیرده بیان اولنه جغی وجهله دولتعلیه ایله روسیه دولتی آره سنده دخی برودت پیدا اولدیغنه بناءً وبعض محتملات آتیه یه انتظاراً ایرانلو کردستان طرفندن برار یرقاپمق خولیاسیله کردستانك سالف الذکر الویهٔ ثلثه سندن ال چکمیوردی .

* وقایع شتی *

برمدتدنبرو قدس شریف ایشی بر مسئلهٔ مهمه حکمنی اکتساب ایلمش اولدیغندن بومقامده تفصیلی لازم کلمشدر . شویله که : یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك قدس شریف قلعه سنه مستحفظ نامیله اقامه بیورمش اولدقلری نفراتدن تناسل وتوالد ایدن قدسیلره یرلو نفراتی تعبیر اولنوب اوته دنبرو درسعادتدن یکیچری اغاسی نامیله کوندریلان ضابطك تحت قوماندهسنده بولنورلر واندن بشقه کرك متسلم وکرك والی اولسون برمأموره سرفرو ایتمزلر وملل ثلثه دن کلوب کیدن زواردن انجق انلر استفاده ایدرلر ایدی . قدس شریفده مطاف زوار نصارا اولان قمامه کنیساسی بیك ایکیوز یکرمی ایکی سنه سی خلالنده محترق اولمغله روم طائفه سی طرفندن واقع اولان استدعا موجبنجه هیئت اصلیه سی اوزره تعمیری ایچون برقطعه فرمان عالی اصدار وخواجکان دیوان همایوندن الماس پاشازاده عبدالرحیم بك مباشرتیله تسیار قیلنمشیدی . عبدالرحیم بك شام شریفه واروب اوزمان والی بولنان کنج یوسف پاشادن بیورلدی اخذ ایله قدس شریفه وارمش ایسه ده قمامه نك تعمیری انجق رومیلرك استدعاسی اوزرینه اولوب بونده ایسه ارمنی طائفه سیله طوائف افرنجیه نك

دخی حقلری اولدیغنه مبنی امر تعمیرده انلرك دخی مشارکتی ایچون رخصت تحصیل اولنئجیه‌دك امر تعمیرك تأخیری ایچون وجوه اهالیدن اطماع واقناع ایلدکاری کیمسه‌لر فرمان عالیشانك استماعی ایچون محکمه‌یه کلامشلر وتعمیره شروعدن چند روز صکره اساقفلدن بعض کسانی تحریك ایله امر بنایی تعطیل ایتدرمشلر • بونك اوزرینه قمامه‌ده ارمنیلر ایله افرنجه محل معین تخصیص اولنه‌رق انلرك حصه‌لرینی تعمیر ایتملری خصوصی دولتعلیه‌دن استیذان اولنمق اوزره روملر کندولرینه عائد اولان طرفی تعمیر ایتسونلر دینلمش ایسه‌ده امر تعمیر قابل تجزی اولمدقدن بشقه سوز فرنکلره دوشوریلور ایسه‌اوزمان اوروپاده متغلب ومتحکم اولان ناپلیون بوناپارته تعمیر قمامه بهانه‌سیله قدسده برفساد چیقاره‌ق احتماله مبنی همان برموجب فرمان تعمیراتك اجراسی امر واشعار بیورلمغله کنج یوسف پاشا دور ایالت یوللو قدسه کیدوب خارج شهرده فوق‌العاده اوله‌رق اللی کون قدر خیمه‌زن اقامت اولدیغی اثناده تعمیره مداومت اولندقدن صکره بنانك اکمالنه قدر اقامت ایلمك وقدس متسلمی مصطفی اغانك معیتنده اولمق اوزره قلعه درونده یوزنفر عسکر براغوب کندوسی شامه عودت ایلمشیدی • اندن اللی کون مرورنده شام عسکری حرملری تعرض ایدیور دیو قلعه‌دن اخراج ایله درون محلاتده اقامه ایتدردکارندن صکره یرلو نفراتی ارمنیلرك اغواسی اوزرینه ایاغه‌قالقوب مباشر وعمله‌یی وروم ترجمانی اعدامه تصدی ایلدکارنده متسلمك معیتنده‌کی نفرات شامیه مدافعه‌یه قیام ومباشر وترجمان ودرتیوز قدر خرستیان ارناود بنالری بر محلده اختفا ایتمکله قدس شریفده دکانلر مقفول وبش اون کون ظرفنده عمله‌دن برازی مقتول اولمشیکن روم طائفه‌سی بذل مال ایله اصنافدن وعربان‌دن طرفدار بولمریله اختلاله سکونت کلمشدر • کنج یوسف پاشا لدی الاستخبار مغاربه‌دن ابوالذریعه نام سرکرده‌یی بیك بشیوز حواری عسکریله قدسه کوندرمکله تعمیره شروع اولندقدن چندروز صکره اساقفلدن بری مغاربه‌دن برینی تلف ایتمکله میانه‌ده رونما اولان مقاتله اوچ کون ممتد اولوب نهایت قدسیلر مغلوب اولمغله ایلرو کلنلرندن اللی قدری خارج شهرده واقع ارمنی کلیساسنده تحصن ایلدکارندن متسلم وابوالذریعه دائرا مادار کلیسایی احاطه ایله اطاعت ایلمیانلری اعدام ایتدکدن صکره بلا معارض امر بنایه مواظبت قیلنمشیدی • کنج یوسف پاشا عزل ایله شام ایالتی عکا والیسی سلیمان پاشایه توجیه اولنمغله ابوالذریعه عسکرینی الوب کیده‌جك اولدقده روملرك استدعاسی اوزرینه سلیمان پاشا دخی متسلمی ایله بیك بشیوز ارناود عسکری ارسال وقلعه‌یه ادخال ایدوب قمامه بتدکدن صکره دخی تا صدر سابق درویش پاشانك شام والیلکنه قدر کلان وزرا قلعه‌یی عسکردن خالی براقدیلر • عسکرك

تعدیاتی ایسه حددن آشمش اولدیغی حالده انك زماننده روم فسادی ظهور ایتمکله
قمامه زواری ازالدی. وراهبلرك طیاراتی منقطع اولدی. کرك عسکر وکرك قدس
متسلمی بولنان حکیم سلیمان افندی نام مهتدی بویوزدن محروم اولدقلری طیاراتی
برر طریق ایله اهالیدن چیقارمغه قالقیشوب بعده شام والیسی اولان صدر اسبق
صالح پاشا وحالا والیسی بولنان بیلانلی مصطفی پاشا زمانلرنده ایسه ظلم وتعدی پك
زیاده اولەرق اهالینك فریادی عیوقه چیقدی. مصطفی پاشانك قدس متسلمی ایسه
اطراف قدسده‌کی قرایه مدید تعدی ایلدیکندن بیت‌اللحم قریه‌سی خرستیانلری
اطاعتدن چیقمغله متسلم قلعه‌ده برقاچ نفر براغوب باقیسنی ودائره‌سی خلقنی بالاستصحاب
بیت اللحم اوزرینه حرکتەشتاب ایتدکده یرلو نفراتی بوحالی فرصت اتخاذ ایدرك
قلعه‌یه کیروب قپولری سد ایتملری اوزرینه متسلم کیرو دونوب قلعه‌نك استردادینه
قیام ایلمش ایسه‌ده اهالی بز بوآنه‌قدر چوق ظلم وتعدی کوردك بزه عسکرك لزومی
یوقدر دیو یالکز متسلمی آلیقویوب عساکر مرقومه‌یی شهره وقلعه‌یه دخولدن
منع ایله شامه اعاده ایتمشلر وکنج یوسف پاشا زماننده‌برو چکدکلری محنت ومشقتی
بسط وبیان ایله درسعادته اعلام ومحضر کوندرمشلردر. شام والیسی مصطفی پاشا
دخی قدس اهالیسنك عصیان ایلدکلرینی باب عالی‌یه انها ایلدی. بناءً علیه قپوجی
باشیلردن دلی یحیی اغا متسلم وساحشورلاندن حسین اغا کما فی السابق قلعه‌یه عسکری
اقامه ایچون مباشر تعیین اولنمشدر.

محضر مذکور مدینهٔ منوره مولویتندن منفصلاً درسعادتده بولنان قدسی سید
موسی افندی‌یه کلوب اودخی باب عالی‌یه کیدرك واهالی طرفندن بعض اعتذارات
سیاقنده طاشقینجه سوز سویلەرك محضری کتخدای صدر عالی‌یه تقدیم ایلمش
اولدیغندن محرماك اوتجبی کونی کشانه‌نفی اولندی. لکن بیلانلی مصطفی پاشا حقنده
شکایتلر توارد ایلدیکندن خلال ربیع‌الاولده اودخی عزل ایله شام ایالتی سابقا
سیواس والیسی اسمعیل حقی پاشایه توجیه قیلنمشدر.

وقعهٔ سلیم خانیده یکیچریلرك اصراری اوزرینه قتیلاً وفات ایدن عبد اللطیف
افندینك اوغلی وکچه‌جی زاده صالح افندینك حفیدی اولان وحسب الطریق
دار الحدیث مدرسی بولنان حلیم ملا ذاتنده منطاق اللسان اولدقدن بشقه پدرینك
مغدوراشقیا اولمسندن طولایی قابی جریحه‌دار اولەرق اوقوله‌لر حقنده زباندرازلقدن
خالی اولمدیغی جهتله بوندن اقدم برسنه قدر رادوسده قید نفیه مبتلا اولمشیکن بواثناده
ینه استانه‌یه‌ده واقع یالیسنده وبعض کبار مجالسنده بعض اسافلات انفعالنه باعث اوله‌جق
سوزلر سویلدیکندن بشقه جرمغم ضمننده افلاق ویووده‌سنه مکتوب کوندرمش

اولدیغی استماع اولندیغندن بروجه بالا قدسی افندینك كشانه نفی اولندیغی كون اودخی كاییولی‌یه نفی اولندی .

حلیم ملانك قدح وطعن ایتدیكی یكیچری شقاوت پیشه‌لرینك تربیه‌سی ملتزم عالی ایسه‌ده انلر هنوز استمالته قوللانیلور ایكن حلیم ملانك بویله وقتسز اغز اچمسی موافق حال وزمان اولمدیغندن نفیی لازم كلمشدر . لكن انك بویله اوجاقلو علیهنه سربست لسان قوللانمسندن طولایی قلباً ممنون اولنلر دخی چوق ایدی . زیرا اوجاقلونك سوء حال وحركتندن هركس بیزاز اولمشیدی . سلطنت سنیه دخی انلرك تربیه‌سی اسبابنی حاضرلامقده ایدی .

محرمك یكرمی ایكنجی صالی كونی صاحب بالك شهریاریدن خدیجه سلطان تولد ایلدی . ولادتنه تاریخ اولمق اوزره عزت ملا (مهده زین اولدی محرمده خدیجه سلطان) مصراعنی سویلدی .

شیخ الاسلام مكی زاده عاصم افندینك عفت واستقامتنه دیه‌جك اولمیوب بوجهتله عزلنی موجب برسبب یوق ایسه‌ده تنظیمات عسكریه حقنده دولتجه متصور اولان تدابیرك اجراسنده فضلا وفقهادن برذاتك مقام مشیختده بولنمسی ایجاب حالدن كورلمكله عاصم افندی حقنده توجه پادشاهی برقرار اولدیغی حالده ربیع الآخرك اون اوچنجی پنجشنبه كونی عزل ایله بالفعل اناطولی قاضیعسكری بولنان وفقاهت ایله معروف اولان قاضی زاده طاهر افندی شیخ الاسلام نصب اولندی منحل اولان اناطولی قاضیعسكرلكی دخی اناطولی پایه‌لولرینك اقدمی اولان مصطفی پاشازاده محمدطاهر بك افندی‌یه توجیه قیلندی .

اسكی اوطه‌لرده آلتمش درت جماعتنك قشله‌سی خرابه مشرف اولمغله دردست كشف وتعمیر ایكن اواخر ربیع الاولده كیجه صباحین اول دارالندوه‌ده آتش ظهور ایتمش ایسه‌ده یكیچری اغاسی جلال الدین اغا یتیشوب اطفا ایتمشدر ولدی التحری حریق مذكور شعله فروز كانون فساد اولان اوجق قوقونوسلرندن اوجاق محضری ایله اول قشله‌نك اوطه باشیسی اولان سپدجیلر كتخداسی مصطفی اغانك تعلیملریله وقوعه كلمش اولدیغی تحقیق وانها ایتمكله ایكیسی بردن برطرفه نفی وطرد اولندیلر .

دولت اسلامیه‌نك الـ بیوك وظیفه‌سی ایفای فریضهٔ جهاد وغزا اولوب بونك اس اساسی ایسه امر اولی الامره اطاعت قضیه‌سی اولدیغی حالده بر مدتدنبرو اهالی‌یی جهل ونادانی استیلا ایتمكله ناس حدلرینی بیلمز اولدیلر . یكیچریلر دخی قانون دیو بیلدیكلری بنلرنده جاری اولان بوزوق دوزن عادتلرندن لجه‌مدكاری جهتله عسكرجه لازم كلان نظامات مشروعه‌یه نظر نفرت ایله باقیورلردی . ذات شاهانه تعلیم وتنظیم

عسکره نیت ایلدیکندن اول امرده ممکن مرتبه خلقك جهالنی ازاله ایتمك ایجاب حالدن کوریلوب حالبوکه تلمیذ خاص امام اعظم اولان امام محمد علیه رحمة الصمد حضرتلرینك سیر کبیری مسائل جهاد و سیری جامع بر کتاب معتبر اولهرق شمس الائمة السرخسی نام امام همام دخی انی شرح ایلمش ومشهور خواجه منیب افندی دخی انی ترجمه ایلمش اولدیغندن تعمیم فوائدی ضمننده طبع و نشری امر اولنمغله طبعخانهٔ عامرهده طبعنه ابتدار اولنهرق بو اثناده طبعی ختام بولمغله بر نسخهسی کتابخانهلره و اوجاقلره ویرلدی و بر نسخهسی دخی طشرهلرده بولنان محاکم شرعیهیه کوندرلدی. افکار عامهنك بو یولده اصلاحی ایسه اوجاقلونك ایشلرینه الویرمیهجکندن طشرهلردهکی یکیچری سرآمدانینه مکتوبلر یازوب صاقنك بو کتابه قولاق اصمایکز سز اوجاغکزك ارکان وقانوننندن شاشمیکز دیو اشعار ایتمشلر ایدی.

اسعد افندی بو مقامده بر فقرهٔ استطرادیه یازوب دیرکه مزاج ناسك بر نسنه بکنمیوب قبول ایتمامکده عناد و استکبارلری جهلدن ناشی یعنی اول نسنهنك موضوع وماهیت وفائدهسنی بیلمدکلرندن نشئت ایدر زیرا نفس ناطقهٔ انسانیه اصلا بیلمدیکی امورك جانبنه میل و توجهدن بالطبع اعراض و مجهول مطلقه عداوت و اعتراض ایدر بناءً علی ذلك ازقدیم دولت مؤیدهٔ عثمانیهده کتب تواریخ صحیحه ناطق اولدیغی اوزره مطلقا سرکار بالخصوص مناصب علمیه وقلمیه مدارسی دوران و کندویه لازم کلان فنون بالکه علوم عقلیه و نقلیهیی اتقان ایدنلره احاله و تفویض اولندیغی وهله اندرون و بیرونده کائن عسکری صنفنك موظف خواجهلری و معلملری اولوب علم حال و فضائل جهادی تعلیم ایلملری قانون قدیم اولدیغی وارستهٔ ترقیمدر. حالا بزم اشبو اصل وقانونمزدن اخذ ایدرك اوروپا دولتلرنده فنون عقلیه وریاضیهیی مکتبلرنده اوکرنوب کسب ملکه ایتمیانلری قطعا مصلحت باشنده استخدام ایتمزلر ودولتلرینك فوائدینه دائر هر نقدر امور نظامیهلری و تلاحق افکار ایله اختراع ایلدکلری صنایع و حرف وار ایسه حرف بحرف باصدیروب ممالکلرینه نشر ایله آحاد نفراتنه وارنجه لازم کلان صنایعده بو تقریبله جاهل قومزلر حتی رواج نظام وملك ایچون دولتلرینه بر صاحب هنر عرض تألیف ایتسه اول نسخهیی باصدیروب حیاتده اولدقجه مؤلفی و فوتندن صکره ورثهسی الی الانقراض باصمه کارنده شریك اولوب بیاغیجه بر ایراد صاحب اولور. انتهی.

ینه بو اثناده موجود اولان کتبهٔ اقلامه باب دفتری جامع شریفنده عربی و فارسی اوقوتمق اوزره ایکی خواجه نصب اولندی. وفیما بعد صرف و نحو اوقومیان ولدی الامتحان استحقاقی تبین ایتمیانلرك دفتر شاکردانه ادخال اولنمامسی نظام اتخاذ قلندی.

صدر اسبق مرحوم عبدالله پاشانك باش تبدیلی قره سلیمان مدینهٔ اسکدارده والدهٔ عتیق جامع شریفی جوارنده کائن خانه‌سنك باغچه‌سنی غرس اشجار غرضیله بر باغچی‌یه بللەدرکن برقوانوس طولوسی آلتون ظهور ایتدکده صاحب خانه قوانوسی اخراجده استعجال وباغچی دخی حق سکوت طلبنده اوله‌رق براز نزاع وجدالدن صکره اوچ بیك غروشـه معادل آلتونه اقنـاع ایدرك باقیسنی الوب ودرون خانه‌یه کتوروب زوجه‌سـیله برلکده تعداد واحصا وصانکه کتم واخفا ایتمشلر قادینلر ایسه اکثریا کتم اسرار ایده مدکلرندن قره سـلیمانك زوجه‌سی دخی بوسری کتم ایده‌میه‌رك فرداسی قومشوسی بر قادینه پنجره‌دن خطاب ایله جانم خانم صقین کیمسه‌یه سویلمه بزم باغچه‌یی قازدیرر ایکن دفینه بولدق عجبا سزك اغانك خبری وارمی دیوصوت بلند ایله قضیه‌یی حکایه ایدرکن محله بکجیسی ایشـتدکده اول باغچی‌یی بولوب برلکده دفتردار افندی‌یه کوتورمکله درحال باشبقی قولی اغا اسکدار محکمه‌سنه واروب قره سلیمانی احضار وابتدا تنهـاجه وبعده بکجی وباغچی مواجهه‌لرنده استنطاق ایلدکده بالکلیه انکار ایلمش ایسه ده خدمهٔ شرعله خانه‌سـنه واروب قوانوس محلی معاینه اولنه‌رق انکاره مجالی قالمدیغنـدن بن باب عالی‌یه واروب خبر ویره‌جك ایدم دیو اعتذار وضروری اقرار وقوانوسی دفتردار افندی حضورینه احضار ایله‌زر محبوب ویالدز ومجار جنسلرندن اوله‌رق ظهور ایدن آلتونلر ایله بر قاچ قطعه مرصع حلی نساتعداد وتقدیم اولندقده یوز التی بیك غروشه معادل کله‌رك ضربخانه‌یه کوندرلدی . باغچی‌یه وبکجی‌یه منـاسب مقدار عطیه ویرلدی قره سلیمان کذبی اختیـار ایلمش اولدیغی جهتله محروم قالدی .

تحقیقات واقعه‌یه کوره خانهٔ مذکورك صاحب اولی دورسلیمیده تبدیل خصکیلرندن ایکن اساءتنه مبنی دائرهٔ شاهانه‌دن طرد وتبعیداولنمش اولان ارناود اوغلی نام کمسنه بعض خدمات والتزاماتده بولنه‌رق اموال مذکوره‌یی چالوب چاره‌رق بورایه دفن ایتدکدن صکره بلاوارث فوت اولمغله قره سلیمان چیقارمش ایسه‌ده زوجه‌سـنه کشف راز ایلدیکی جهتله اودخی استفاده‌دن محروم قالمشدر .

شوالك اون بشنجی کونی صلب پاك شهر یاریدن بر دختر سـعد اختر تولد ایدوب عادله سلطان تسمیه اولندی وبرمعتاد اوچ کون طوپ شنلکی ایدلدی .

* وفیات اعیان *

منجم باشی محمد راقم افندی روم ایلی حصارنده‌کی ساحلخانه‌سنده برمدتدنبرو نامزاج اولدیغی حالده رجبك یکرمی سکزنجی صالی کونی بعدالعصر خنم زایجهٔ حیات ایلدی .

مرحوم مومی الیه عنفوان شبابنده تحصیل علوم و معارف ایدرك بیك ایكییوز طقوزده مدرس و منجم باشی بولنان صادق افندی یه داماد و ایكییوز اون ایكیده منجم ثانی و یكرمی بدی سنه سنده قاین پدری فوت اولدقده یرینه منجم باشی و یكرمی طقوزده غلطه ملاسی اولمش و اوتوز درتده مكهٔ مكرمه و قرق سنه سنده استانبول پایه سی آلمش ایدی . علم نجومده ماهر و فنون سائره یه دخی آشنا ایدی . عفی عنه . یرینه منجم ثانی بولنان حسین حسنی افندی منجم باشی نصب و تعیین بیورلدی .

شعبانك اون بشنجی كونی دخی سابقا صدر اناطولی مصطفی راقم افندی یتمش یاشنده اولدیغی حالده وفات ایلدی .

مرحوم مشارالیه فی الاصل اونیه قصبه سی اهالیسندن اولوب بیوك برادری اسماعیل افندی كبی درسعادته ورود ایله تحصیل معارفه بذل مجهود ایلمشیدی . برادری اسماعیل افندی زهدی مخلصیله خطاط مشهور اولوب صاحب ترجمه ایسه خطك هر فننده و رساملق صنعتنده مالك ملكه و فنون سائره ده دخی صاحب بضاعه اوله رق اولاد كباره تعلیم خط وسیله سیله یازیجی محمد افندی و رئیس الكتاب راشد افندی كبی ذواته كسب مناسبت ایلمشیدی و سلیم خان حضرتلرینك جلوسنده تصویر همایونلرین یاپوب تقدیم ایتدكده مدرسلك رؤسیله تلطیف بیورلدی . و سلطان محمود عدلی حضرتلرینك شهزاده لكنده تعلیم خدمتنده بولنمق مناسبتیله جلوس همایونلرنده رسم سكهٔ همایون مصلحتنه مأمور و ایكییوز یكرمی درتده ازمیر مولویتی و یكرمی طقوزده ادرنه و اوتوز برده مكه و اوتوز اوچده استانبول و اوتوز بشده اناطولی پایه سیله و اوتوز سكزده بالفعل اناطولی صدارتیله مسرور اولمشیدی . بوسنه وفاتنده وصیتی اوزره قره كمرك طرفنده و زنجیرلی قویی جوارنده كی عرصه ده دفن اولندی و بعده یاننده مدرسه بنا قلندی .

شوالك آلتنجی كونی شیخ الاسلام اسبق عربزاده محمد عارف افندی قطع طریق زندكانی ایلمشدر .

مرحوم مشارالیه سلطان احمد ثالث عصرنده یكرمی بر سنه قدر امام سلطانی اولوب یوز اللی طقوز رجبنده صدر روم ایكن وفات ایدن عربزاده عبدالرحمن افندینك اوغلی اولدیغی حالده طقسان طقوزده شیخ الاسلام ایكن وفات ایدن احمد عطاءالله افندینك مخدومیدر . صاحب الترجمه بیك یوز اللی ایكی ذی القعده سنده متولد و یوز یتمشده مدرس و طقسان طقوزده یكیشهر فنار ملاسی اولمش و متعاقبا مكهٔ مكرمه پایه سی آلمش ایدی . ایكییوز درتده استانبول قاضیسی اولوب ایكییوز سكزده اناطولی پایه سی آلدی ایكییوز اونده بالفعل اناطولی قاضیعسكری اولدی . اون

اوچده روم ايلى پايه‌سيله و اون بشده بالفعل روم‌ايلى صدارتيله مبجل بيورلدى . يكرمى اوچده شيخ‌الاسلام اولوب يكرمى بش كون مرورنده تبدل نوبت سلطنت سببيله انفصالى وقوع بولدى . اولوقتدنبرو خانه وساحلخانه‌سنده معزز ومحترم اوله‌رق امرار ايام ايلمكده اولديغى حالده بوسنه حبس بولدن بيمار اوله‌رق وفات ايلمشدر . اصحاب علم و معارفدن حليم و وقور وقوهٔ حافظه‌سى فوق‌العاده متين برذات ممدوح الصفات ايدى ايام هرمنده روغن‌چرويش ايله پشمش بطى‌الهضم طعاملرى تابكلو پروموسمنده قارلى بوزلى صولرى كاسه كاسه ايچر وحفظ صحت ايچون فصد و حجامت كبى معتاد اولان تدابيردن پرهيز ايدر ايكن صحتى يولنده وشعورى يرنده اولوب خانه‌سى خلقندن روايت اولنديغى اوزره آى‌كچمز بالاختيار اصول مشروعهٔ اغتسالى اجرا ايدرمش . هله كوزلكسز خرده يازو يازاردى كندوسنه مخصوص خط تعليق ايله اون قدر مصحف شريف يازمشيدى . آلتمش ياشنى متجاوز اولديغى حالده بروجه بالا عازم دارالنعيم اوله‌رق صدفجيلر ايچنده كائن خطيره‌ده پدرى جوارنده دفن اولنمشدر .

روم ايلى قاضيعسكرى و نقيب‌الاشراف اولان محمد صديق افندى دخى مبتلا اولديغى مثانه علتندن شوالك يكرمى طقوزنجى كونى عزم داربقا ايلدى منحل اولان روم ايلى قاضيعسكرلكى خليل حميد پاشازاده عارف بكه ونقابت اشراف مسند شريفى روم‌ايلى پايه‌لولرندن تاتارجق عبدالله افندى زاده احمد رشيد افندى‌يه توجيه بيورلدى .

مرحوم مشاراليه سلطان احمد ثالث عصرنده ايكى دفعه شيخ‌الاسلام وبيك‌يوز يكرمى‌آلتيده عازم‌دارلسلام اولان ابه‌زاده عبدالله افنديك مخدومى اولوب طقسان طقوز سنه‌سنده كبار مدرسيندن ايكن فوت اولان سعدالله افنديك صلبندن بيك‌يوز يتمش آلتى ذى‌القعده‌سى غره‌سنده متولد و طقسان آلتى محرمنده مدرس وايكييوز سكزده اسكدار ويكرمى آلتيده مصر ملاسى اولوب بعدالعوده مكهٔ مكرمه پايه‌سى آلمش ويكرمى سكزده اقطار حجازيه فتح اولنمغله صاحب ترجمه مكه ملاسى اولوب اون سكز آى بلدهٔ مباركه‌ده اجراى حكومت ايتدكدن صكره درسعادته عودت ايله اوتوز برده نقيب‌الاشراف و متعاقبا استانبول قاضيسى اولمش ايدى چوق كچميوب نقابتدن عزلى وقوع بولدى . واوتوز بشده اناطولى پايه‌سى آلدى . اوتوز التيده ينه نقيب اولدى اوتوز يديده كندوسنك طعن وتشنيعندن دلكير اولان بعض رجالك سعايتيله مرزيفونه نفى اولندى . اوتوز سكزده اطلاق ايله درسعادته كتورلدى وثانيا عهده‌سنه نقابت توجيه بيورلدى . اوتوز طقوزده روم

ایلی پایه‌سی الدی قرق سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده بالفعل صدر روم اولدی . بو سنه‌مدت عرفیه‌سنی تکمیله برکون قاله اکمال انفاس معدوده ایلدی . اصحاب علم ومعارفدن ضرب نطق ایله مشهور واصالت رأی وتدبیرینه مغرور محاوره‌سی هم دلشکن هم دلفریب ایدی . (غفرله)

* مواد عسکریه *

بو اثناده سلطنت سنیه بعض اصلاحات ملکیه وعسکریه املنده اولوب عوام ناس ایسه یکی شیلره اعتراض ایده‌کارندن وعلی‌الخصوص یکیچریلر اصلاحات عسکریه‌یه دشمن اولدقلرندن بوصرده علمایه روی التفات کوسترلمکله برابر علم وفضل ایله بنام وصلاح حالی مسلم خواص وعوام اولان علمانك ایش باشنده بولنملری ایجاب حال ومصلحتدن کوریلوب بروجه بالا قاضی زاده طاهر افندینك مقام مشیخته کتورلمسی دخی بوندن ناشی ایدی . وبرده یکیچریلره قارشو دیکر اوجاقلره علی‌الخصوص طوپچیلره زیاده التفات اولنمقده ویکیچریلر برفتنه احداثنه قیام ایده‌جك اولدقلری تقدیرده کسرانوف نخوتلری ایچون اسباب لازمه حاضرلنمقده ایدی . خلق دخی یکیچریلرك اوضاع نابجاسندن بیزار اوله‌رق افکار عمومیه یکیچری اوجاغی علیهنده اولمغله بواشقیانك تربیه‌سی ایچون زمانه‌ده استعداد تام پیدا اولمشیدی .

بناءً علی ذلك دودمان بکتاشیانك اصلاح احوالنه دائر بوخلالده بعض اصدقا ایله محرمانه مذاکره اولنمقده اولوب مقدمهٔ اصلاحات اولمق اوزره یکیچریلرك فساد باشیلرندن بعضیلری برر وسیله ایله بررطرفه دفع اولنمقده ایدیلر . اصلاحات مطلوبه‌یه باشلوجه معترض اولنلردن بری اوسته‌لقدن کلمه اوجاق محضری ودیکر بری دخی یکیچری اغاسی دیوان کاتبی بولنان محمد افندی اولمغله اواخر جمادی‌الاولاده ایکیسی بردن نفی اولنوب انجق کاتبك بقاسنده مضرت ملاحظه اولنمغله واردیغی یرده اعدام وباش یازیجی بولنان کمسنه دخی قابل خطاب اولمدیغندن عزل ایله یرینه محمد راشد نام یازیجی تعیین قلنمشدر .

مقدما کوتاهیه‌یه نفی وبرسنه صکره طشره‌لرده استخدام اولنمق اوزره عفو اولنان قپوجی باشی دده مصطفی اغا اصلاحات متصوره‌ده قابل استخدام اولمغله رجبك یدنجی کونی خمبره‌جی باشی نصب اولندی .

فی‌الواقع متعاقبا ظهوره کلان وقعهٔ خیریه‌ده ایشه یارامشدر . مؤخراً وزیر وپك چوق معمر اولان دده پاشا بودر .

دولتعلیه‌نك برصنف سواریسی اولان وتیمار سپاهیلری دینلان طائفه دخی پیاده

صنفی کبی چغرندن چیقمش اولمغله دور اسبقده ارناودلقده بولنان سپاهیلردن بعضیلری خمبره‌جی ولغمجی اوجاقلرینه الحاق اولنوب بویوزدن ایجه فائده کورلمش ایدوکنه مبنی بوکره روم ایلیده کوستندیل والاجه حصار وپرزرین وولچترین وسلانیک وترحاله واسکوب واوخری ودلونیه وایلبصان واشقودره ودوقه‌کین وسلستره ونیکبولی وچرمن وقرق کلیسا وویزه سنجاقلری واناطولی جهتده کوتاهیه ومنتشا وخداوندکار وانقره وقره حصار صاحب وسلطان اوکی وکانغری وبولی وقسطمونی وقره‌سی وصاروخان وتکه وحمید وآیدین وقونیه وقیصریه ونیکده وبکیشهر واقشهر وقیرشهری وسیواس واماسیه وجانیك وچورم وبوزاوق ودیوریکی وعربکیر وآطنه وطرسوس وعلائیه وایچ ایل ورقه وبیره‌جك سنجاقلرنده اولان سپاهیلر دخی خمبره‌جی ولغمجی اوجاقلرینه الحاق ایله تحت نظامه آلنمشلردر .

رجبك بشنجی ویکرمی دردنجی کونلرنده صدر اعظم تبدیلا ترسانه‌یه کیدوب ختام بولان ایکی قطعه فرقتین همایونلری بحره ایندرمش وترسانه خلقنه پك چوق عطیه‌لر ویرمش ولازم کانلره خلعتلر کیدرمش ایدی .

شعبانك یکرمی برنجی چهارشنبه کونی صدر اعظم ینه ترسانه‌یه واردی ختام بولان برقطعه قروت همایونی دریایه ایندردی . مهندس وعمله‌سنه خلعتلر کیدردی وپك چوق عطیه‌لر ویردی . مدللو ناظری قولاقسز اوغلی قپوجی باشی مصطفی اغا معرفتیله انشا اولنوب چند روز مقدم ترسانه لیمانه کلمش اولان قروتی دخی کوردی . اوتوز سکز سنه‌سنده انشاسنه شروع اولنان حوض کبیر دخی اوکون تمام اولمغله ترسانه امینه ومعیتی مأمورلرینه ومهندس محمد افندی‌یه وباش معماره وطاشجی ودیوارجی ومرانغوز باشیلرینه کورکار وخلعتلر اکسا وعطیه‌لر اعطا ایلدی . بوحوضك انشاسنه یکرمی بیك کیسه‌دن زیاده آقچه صرف اولندیغی قیوددن معلوم اولور . ازقدیم ترسانه‌ده پاسبانلق ایلیان ومخازن وسفائنی محافظه ایچون نوبت بکلیان اکراد طائفه‌سی اوجاغه استناد ایله حرکات سرکشانه وشقاوتکارانه‌دن خالی اولمیوب حتی مقدما طوپجیلر ایله عظیم عربده ایتمشلر ایدی . بوکره دخی خمبره‌جیلر ایله منازعه چیقاروب طرفیندن برقاچ آدم یارەلنمش وهله ضابطلرینك غیرتیله غوغا برطرف قلنمشدر . بواثناده ایسه طوپجی وخمبره‌جی طاقمی پك زیاده ملتفت اولدیغندن کردلر مملکتلری جانبنه طرد ایله یرلرینه کفیللو ترك اوشاغی پاسبانلر اقامه اولندی . اوتوز سکز سنه‌سی رجبنده طوپخانه‌ده انشاسنه مباشرت اولنان جامع نصرت اشبو قرق برسنه‌سی شعبانده ختام بولمغله ماه مرقومك یکرمی طقوزنجی جمعه کونی ذات شاهانه بورایه سلاملق ایدوب صانغ طرفده طوپجی عسکری وصول

(طرفنده)

طرفنده يكيچرى سلامه طوردقده طوپجيلره سلام ويروب صوله عطف نظر التفات بيورملرى نظر دقتى جلب ايتدى . خدمهٔ جامعه عطاياى سنيه احسان بيورلديغى كبى سلاماقده بولنان نفراته بشبيك وسائر اورطه‌لر نفراتنه تقسيم اولنمق اوزره يكرمى بيك وطوبجى عسكرينه كذلك يكرمى بيك وعربه‌جى عسكرينه اون بشبيك غروش وصولاق وپيكلره ومامورين سائره‌يه مناسب مقدار عطيه‌لر ويرلديكى صره ده كيرقور قلفه‌يه دخى مخصوصاً خلعت وعطيه احسان بيورلدى .

سفن همايونك اكثرى موره جانبنده بولنمغله يونان قورصانلرى بروطرفى خالى بوله‌رق بعض جزائر وسواحله ايراث خسار ايتمكده اولدقلرندن محافظهٔ سواحل ايچون مير ميراندن ابراهيم پاشا باشبوغلغيله آماده قالنان اوچقپاق وايكى فرقتين وطقوز قروت كه جمعاً اون درت قطعه سفينه شعبانك يكرمى طقوزنجى كونى بشكطاش پيشكاهندن باد بانكشاى حركت اولمشلر ايدى ايچلرندن مصرلى احمد قپودانك سوار اولديغى قپاق‌شمسى پاشا اوكنده قومه اوتوردى بالذات صدر اعظم كيدوب طوپلرى ومهماتى اخراج ايله اون كون قدر تخليصنه چاليشلدى مفيد اولمدى . نهايت روزكار شدتلو اسه‌رك يرندن تحريك ايتمكله قورتلمشدر . احمد قپودانك قيدسزلغى جزاسى اولمق اوزره قپودانلغى رفعله سيواسه نفى اولندى .

رمضان شريفك اون بشنجى بازار كونى اركان دولت وداعيان سلطنت برمعتاد خرقهٔ شريف زيارتنه كيتدكلرنده اوجاقلو دخى دأب قديم اوزره مطبخ عامره دن مرتب باقلواىي آلاى معهودلرى ايله الديلر يعنى ميانلرينه طولامه اوستنه چپراست اوله‌رق پوشى صارينوب اونعماى بى كرانى يغما ايتديلر . اول كون برپير ناتوان سراى ميداننده يدى سكز ياشنده برصغيرك الندن طوتوب باقلوا آلاينى تماشا ايتديرركن اوروچ يميكى بالافتخار اعتياد ايليان يكيچرى كروهندن برقاچى اول بى كناه اختياره صاول حريف يول اوزرندن بزه مزاحمه ايديورسين ديو يقه‌سندن چكوب ضرب ودشنام ايله يوارلادقلرنده اول بيچاره اختيار بن صوچم ندر بوصغير طورونم اولوب بنى تعجيز ايتمكله تماشايه كتورمش ايدم يوقسه بويله مبارك كونده جامع شريفى براغوبده الهنك غضبنه مستحق اولمش بومقوله مكروهلرى كورمكى كيم ايسترايدى الهى الهى دركاه كبريا كدن ديلرم كه بوقومى طاقيله روى ارضدن قالدر كاه‌جك رمضان شريفه يتشدرمه ديو بكايدرك انكسار ايلمش اولديغنى مصاحب سعيد افندى ايشيدوب حكايه ايلمش اولديغنى وقعه نويس اسعد افندى بيان ايتدكدن صكره ديركه فسبحان المجيب للمضطر اول پير روشن ضميرك تيرمستقيم السير بددعاسى هدف رسيدهٔ اجابت اولوب حمدالله تعالى سال آتى رمضاننه دكل ايكى ماهه وارمدن

ذکر آتی کیفیتله دودمانلری زیر وزبر ویرلری خاکستر وهیئت دولتعلیه آزادهٔ
کردکدر اولمشدر . انتهی .
بو اثناده صنف علمایی تلطیف ایچون متحیزان موالیدن بعض ذواته پایه‌لر ویرلدیکی
صره ده مشاهیر درسعامدن اولان خواجه افندیلره طفره ایتدیریله‌رك رتبه‌لری
ترفیع بیورلدی . استانبول قاضیسی الحاج صادق افندینك مدت عرفیه‌سی شوال
غایتنده ختام بوله‌جق ایسه‌ده بعدالعید مصمم اولان اصلاحات عسکریه مصلحتی
ایچون اکا دخی اوچ آی مدت ویرلدی . کاملا یکیچریلرك کیفیت اصلاحنه .

* اشکینجی تحریری *

خیلی مدتدنبرو دولتجه عساکر معلمه ترتیبی مصمم اولوب حتی سلطان محمود خان
اول حضرتلری بوکا مقدمه اولمق اوزره اصول الحکم فی نظام الامم نامرساله‌نك طبع
ونشرینی اراده بیورمش وایتالیان لساننده فن حربه دائر بعض رسائلی ترجمه
ایتدرمش ایدی . بعده سلطان مصطفی خان ثالث حضرتلری عساکر معلمه ترتیبنه
دائر لازم کلان لایحه‌لری قلمه آلدرمش وطوپخانه‌جه بعض اصلاحاته تشبث
بیورمش اولدیغی حالده روسیه سفری ظهور ایتمکله تصمیماتنی فعله کتورمکه
موفق اوله‌مامشدر . سلطان عبدالحمید خان حضرتلرینك عصرنده دخی سرعت
طوپجیلرینك تکثیرینه همت اولندیسه ده مقصد اصلی اولان عساکر معلمه ترتیبی
موقع اجرایه قونیله‌مامشدر . چونکه عسکرك تحت انتظامه آلنمسی یکیچری
ضابطانك منافع شخصیه‌لرینه طوقونوب نفراتی ایسه خیر وشری فرق ایده‌من
مقوله‌دن اولملریله تنظیم عسکره تشبث اولندیغی کبی برفتنه چیقاره‌جقلری درکار
اولدیغندن بوکا جسارت اولنه‌مامشیدی . مؤخراً سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك
عصرنده نظام جدید عسکری ترتیب اولندیسه ده معهود وقعهٔ سلیمیه اوزرینه
الغا ایدلدی . ومتعاقباً علمدار پاشا صدارتنده سکبان نامیله عساکر معلمه تنظیم
اولندیسه ده ینه یکیچریلرك عصیانی اوزرینه قالدیرلدی .
حالبوکه معلم ومنتظم عسکر یاپامدقجه سرحداتك محافظه‌سی شویله طورسون آسایش
داخلینك وقایه‌سی بیله قابل اوله‌میه‌جغی تبین وبوکره موره‌ده عساکر معلمه‌نك
محسناتی هرکسك عندنده تبین ایدرك بو بابده کمسنه‌نك بردیه‌جکی قالمیوب همان
تنظیم عسکره نیت اولندی .
واکرچه یکیچری زوربالرینك ینه مخالفتلری وارد خاطر ایسه‌ده اغا حسین
پاشانك یکیچری اغالغندن برو زوربا کروهنك خیلیجه برونلری قیرلمش وکیمی

بر ر مأموریتله طشره لره اعزام و کیمی نفی واعدام ایدلمش اولدیغنه وقلوب عامه یکیچریلردن متنفر بولندیغنه نظراً نظامات مطلوبه‌نك اجراسنه استعداد تام کلمش واوچ بش آیدنبرو علما ورجال دولت میانه‌لرنده نهانی مذاکره ومشاوره اولنه‌رق مصرده یاپلدیغی کبی بوراده دخی عساکر معلمه ترتیبنه بالاتفاق قرار ویرلمش ایدی .

شویله که : صورت اجراسی ابتدا اغا حسین پاشادن صورلدقده (یکیچریلرك حالی معلوم آ بیوکارینی هرنه حال ایسه الزام وکچوکارینی رام ایتمك ممکن ایسه ده بوایکی صنفك اورته‌سنده بولنان واسامی اقچه‌سندن استفاده‌یه مألوف اولوب متولی وآشجی اوسته وخاصکی اوتراغی دینلان مفتخواران حقی قبول ایتمیوب اسافلی عصیانه تشویق وتحریك ایتملری محتملدر .

بونلر ایسه اشخاص معدوده دن عبارت اولدقلری حالده سوزلری یالکز استانبولده‌کی قشله‌لرنده جاری اولور . بومقوله مفسدلر دفعةً اعدام اولنمقدن بشقه چاره یوقدر) دیو جواب ویرمشیدی . حسین پاشانك رأیی اك کسدرمه بریول ایسه ده احتمال اوزرینه برخیلی کسانی اعدام ایدیویرمك عدل وحقانیته موافق کورلمیوب کمسنه‌نك بردیه جکی قالمامق اوزره کندولرینه اسلوب حکیمانه ایله طوغری یول کوستریلوبده قبول ایدرلر ایسه فبها والا حقلرنده معامله‌ٔ لازمه اجرا اولنمق صورتی ترجیح قیلندی .

واولا یکیچری اغاسی جلال الدین اغا واسطه‌سیله اقدمجه اوجاق چاوشلغندن قطاره ادخال اولنه‌رق حالا قول کتخداسی بولنان حسن اغا واوسته‌لقدن کلمه ومرجع کلٔه اوجاق اولان جانباز کرد یوسف ودیکر چند نفر سوز صاحبی اولان کسان بر بر جلب ومحرم اتخاذ ورتبه وعطیه‌لر وعد ایله کندولرینه نظامات عسکریه‌نك ایجاب شرعیسی وحسن عقلیسی تفهیم وتلقین اولندی وتنظیم وتعلیم عسکر خصوصنده کندولرندن سوز آلندی . بعده شوالك اون سکزنجی پنجشنبه کونی شیخ الاسلام قوناغنده عقد اولنان مجلس خاصده صدر اعظم محمد سلیم پاشا وشیخ الاسلام قاضی زاده محمد طاهر افندی واسبق صدر روم ایلی خلیل حمید پاشا زاده عارف بك افندی وسابقا صدر روم ایلی حکیم باشی مصطفی بهجت افندی واناطولی پایه‌لولرندن رئیس الکتاب اسبق راشد افندی زاده جعفر بك افندی واستانبول قاضیسی الحاج صادق افندی وکتخدای صدر عالی احمد خلوصی افندی وشق اول دفترداری طاهر افندی ورئیس الکتاب محمد سیدا افندی وضربخانه ناظری اسعد افندی وطوپخانه ناظری صادق افندی حاضر اولدقلری

حالده تعليم عسكر بحثى درميان اولنه رق ايجاب شرعيسى لدى السؤال تعليم حربك وجوبنه فتوى ويرلدى حاضر بولنان يكيچرى اغاسى جلال الدين اغا دخى اوجاقلونك تحرير عسكره متعهد اولدقلرينى بيان ايتدى . بونك اوزرينه يكيچرى اوجاغنك بتون تعبير اولنور معلوم الاسامى اللى بر اورطه سندن شمديلك يوز اللیشر دن جمعاً يدى بيك آلتيوز اللى نفر اشكنجى ناميله عساكر معلمه تحريرينه قرار ويرلدى . واشكنجيلر حقنده بر قانونامه لايحه سى قلمه النلدى اوچ كون صكره ينه شيخ الاسلام قوناغنده مجلس عموم عقد اولندى . بروجه بالا مجلس خاصده بولنانلردن بشقه قره دكز بوغازينك روم ايلى جانبى محافظى اغا حسين پاشا واناطولى جانبى محافظى محمد عزت پاشا وروم ايلى صدارتى معزوللرندن پيرى زاده حفيدى يحيى بك افندى وعبدالله ملا زاده احمد رشيد افندى واناطولى صدارتى معزوللرندن محمد رحمى بك افندى وعربزاده سعدالله افندى وچهارشنبه وى خواجه محمد افندى وموالیدن كوتاهيه وى خليل رشدى افندى وكدوسى محمد افندى ومدرسيندن فتوى امينى يبان ابادى على افندى وباش مسود فتح الله افندى وسراى جديد همايون خواجه لرندن كتابخانه خواجه سى اقشهرلى عمر افندى وخزينه خواجه سى ودرس وكيلى اولان اكمكجى زاده حافظ احمد افندى وسفرلى خواجه سى قنوى حسين افندى وغلطه سراينده كتابخانه خواجه سى اكينلى ابراهيم افندى وبيوك اوطه خواجه سى دكزلى يحيى افندى واورطه اوطه خواجه سى زيرك امامى زاده اسعد افندى وكوچك اوطه خواجه سى چركنى محمد افندى وسائر درسعام مدرسلرندن قره باغى احمد افندى وبفره لى احمد ونقى افندى واخسقه لى احمد افندى وكرد عبدالرحمن افندى وباباقاعه لى مصطفى افندى وچهارشنبه وى مصطفى افندى وسلانيكى محمد امين وتيره وى كشاف اعرج عبدالله افندى وسيد على افندى وبايزيد جامعى واعظى قاسم پاشالى شيخ احمد افندى وابو الفتح جامعى واعظى وجامع ابى ايوب انصارى امام اولى عبدالله افندى ونور عثمانى جامعى واعظى قازطاغلى عثمان افندى ووالده سلطان جامعى واعظى شيخ محمد مراد افندى واجلهٔ رجال دولتعليه دن نشانجى عطاءالله افندى وقدماى رجالدن حسين تحسين افندى ورئيس الكتاب اسبق عارف افندى ومكتوبىٔ صدارتپناهى سليمان فائق افندى وآمدى نائف افندى واوجاقلو طاقمندن يكيچرى اغاسى وبالفعل سكبان باشى وسكبان باشى معزوللرندن عثمان اغا واحمد اغا وعباس اغا وقطار اغالرى وبلوك اغالرى وبش قدر جميتلو اورطه متوليلرى ايله سالف الذكر كرد يوسف كافةً بو مجلس عمومده حاضر اولمشلر ايدى . ابتدا صدر اعظم نطقه اغاز ايله دولتعليه نك سركذشتنى ويكيچريلر وقتيله حاضر وسفرده قشله وخيمه لرنده موجود وشجاعت واطاعتلرى وبونجه يارارلقلرى

مشهود ایکن انجیرینه بد اصل اشخاص مجهوله قاریشوب امر اولی الامره اطاعت ایلمز اولدقلرندن شامت عصیان سببیله کندولره تشتت وفتور کلمش اولدیغنی بسط وبیان ایتدکدن صکره سلطان سلیمان زماننده تنظیم اولنسان یکیچری اوجاغی قانوننامه‌لرینه نظر اولنسه اوجاغك شمدیکی احوالی اکا مطابقمی دکلمی معلوم اولور . اعدانك اوزمان قوللاندقلری اصول جنکه مقابله بالمثل لازمه‌سندن اولان تعلم آلات حرب بهر کون قشله‌لرده اجرا اولنمازمیدی ویکیچری زمره‌سی آحاد ناسدن ممتازاوله‌رق قیش یاز کیجه کوندوز اوطه‌لرنده حاضر وموجود دکلرمیدی . اکر ضابطان ونفراتك شمدیکی معینانی کافی اولمیوب تکاسللرینه سبب یالکز بوایسه نه مانع سویلنسون ایجابنه باقیلور شمدی اعدانك حالی معلوم یکیچریلرك پریشانلغی دخی میدانده رعایا مقوله‌سندن اولان روم اشقیاسی دولتك قوتنه نظرا خس وخاشاك مقوله‌سندن ایکن بوقدر خزائن ومهمات صرف واتلاف اولندی حالا یونان ایشی تسویه اولنه‌مدی . ارتق بجاق کمیکه طیاندی . مسلمانلغه لایق اولان حال وحرکت نه ایسه بومجلسده بیان بیورلسون هپ‌باشمز شریعته باغلودر دیو استجواب ایتدکده سر اطبا بهجت افندی صدر اعظمك افاداتنی تصدیق ایله بودردك علاجنه باقه‌لم فقط ابتدا رئیس افندی اعدانك وانتیقانك اطوار واحوالنی واحوال عمومیه‌نك اجمالنی ایضاح ایتسون علت ندر کرکی کبی تشخیص اولنسونده اکا کوره دواسنی دوشونه‌لم دیمکله رئیس افندی دول اجنبیه‌نك حوصله تحمله صیغمیان تکالیفنی وعلی الخصوص روم ماده‌سنی اجرای غرضلرینه وسیله ایدرك نه درلو حقسز ادعالرده بولندقلرینی برتفصیل بیسان ایلدی . بونك اوزرینه علما افندیلر حال بویله اولنجه بالجمله اهل اسلامه فنون حربیه‌یی تعلیم واجبدر دیدیلر ووجوبنی ادله شرعیه وعقلیه ایله اثبات ایلدیلر .

درعقب قول کتخداسی کلامه اغاز ایله فی الواقع اوجاغمزك قانوننه رعایت اولنمدیغندن انجمزده اویغونسز آدملر قارشدی بویله ترتیبسز عسکرله جنکه مأمور اولسم کیتمکده تردد ایدرم زیرا انتظام وانضباط التنده اولمیان عسکر نقدر فراوان وهر بری برقهرمان اولسه انجلرندن بری برسببله فرار ایتدیکی کبی دیکرلرینه سرایتله جمله‌سی پریشان اولور وضابطلری عار وحجاب التنده قالور همان اصلاح عسکر نه صورتله اولور بتر ایسه اجراسنه مباشرت بیورلمیدر دیدی . موجود بولنان اوجاقلو دخی انی تصدیق ایتدی . صدر اعظم انلره آفرین خوان اولمغله برابر یکیچریلرك اصلاح احوالی مطلوب همایوندر دیمرك مقدمجه اشکنجیلر حقنده قلمه النان لایحه‌نك اوقونمسنی امر ایتمکله مکتوبی افندی لایحه‌یی اوقودی صورتی ذیلده (۱۱) رقمیله علاوه قیلنور .

بعده شیخ الاسلام افندی تعلیمك وجوبنه دائر قلمه آلنمش اولان فتوای شریفه‌یی کندوسی قرائت ایتدکدنصکره اوجاقلونك حاضر وغائبنه خطابا ایشته ایجاب کتاب وسنت واجماع علماء امت ایله اعدایه مقابله ایچون اصول معلومه اوزره تعلیم عسکرك اهل اسلامه واجب اولدیغی ثابت اولدی بویله‌جه تحریر وتعلیم عسکره متعهدمیسکز دیدکده حاضر اولان اوجاقلو یکزبان اوله‌رق بویله‌جه متعهدز دیدیلر .

صدراعظم تکرار سوزه اغاز ایله امدی بوامر مشروعه شایدکه بعض بدطینتان طعن وتشنیع ایده‌جك اولورسه ترتیب جزاسی لازم اولمازمی دیدکده شیخ‌الاسلام افندی اومقوله ساعی بالفساد اولنلره تعزیر شدید لازم کلور دیو افتا ایتدی وفتواسنك تحریرینی دخی فتوی امیننه حواله ایلدی .

واولجه تنظیم وتهیئه ایدلمش اولان حجت شرعیه‌یی وقعه نویس اسعد افندی اوقویوب مضمونی جمله حضار طرفندن تصدیق وتمهیر اولندی صورتی ذیلده (١٢) رقمیله ایراد اولنور .

بعده استانبول قاضیسی وموالی ومدرسین ومشائخ باب عالیدن آلای ایله اغا قپوسنه کوندرلدی هپ اوجاقلو صف بستهٔ قیام اولدقلری حالده فتوای شریفه وحجت شرعیه ولایحه قرائت ایتدیرلدی . بعض مدرسین طرفندن تعلیم فنون حربیه مصلحت مشروعه‌سنه دائر سوزلر ایراد اولندقدنصکره یکیچری اغاسی جلال‌الدین اغا ایشته فتوی واتفاق علما ایله اوزریمزه جنك تعلمی واجب اولوب پادشاهمزك فرمان همایونی دخی بوامرکزده‌در نه‌دیرسکز تعهدیکزی باتقریر باب‌عالی‌یه عرض ایده‌جکم دیه‌رك تکرار بتکرار اوجاقلودن استفسار ایتدکده صف اول جماعتده طوران باولك اغالری واوجاق اختیارلرندن بعضیلری سمعا وطاعه دیوب دیکرلری دخی انلره پیرو اولمغله ذیل حجتك اوراده بولنان اوجاقلو طرفندن دخی تمهیر ایچون اسعد افندی قول کتخداسنك اوطه‌سنه کوندرلدی اوراده منتظر اولان طورناجی باشیلر واوجاق امامی وسرباولك واوطه‌باشی ومتوللیلر قائمزله مهرلرز دیه‌رك اسملرینی ذیل حجته تحریر ایله تمهیر ایلدیلر . سائر اوجاقلو دخی کمال شوق وخواهش ایله بربرینك اکسه‌سنه باصه‌رق مهرلدیلر . یکیچری اغاسی طرفندن دخی برقطعه تقریر یازلدی . باب‌عالیدن کیدن هیئت بونی دخی آلوب ینه آلای ایله شیخ الاسلام قوناغنه کلدیلر . بووجهله مصلحت ختام بولدی وجمعیت طاغلدی اوراق مذکوره حضور همایونه عرض ایدلدی حجتك بالاسنه خط همایون کشیده بیورلدی . صورتی زیرده (١٣) رقمیله علاوه اولنور .

اشکینجی لایحه‌سنده ذکر اولندیغی اوزره اشکینجی عسکرینك اداره‌سی یکیچری

کاتبنه محول اولوب بوایسه برمصلحت جسیمهٔ مستقله اولدیغی حالده یکیچری کاتبی عطا بك بوایشك اری اولمدیغندن شوالك یکرمی یدنجی کونی یکیچری کتابتی معلم اشکینجی نفراتی نظارتی عنوانیله حالا مطبخ وکمرك امینی بولنان الحاج صائب افندی عهده‌سنه توجیه بیورلدی عطابك دخی جزیه محاسبه‌جیلکی ایله قایرلدی .

عموم مشورتنك فرداسی اشکینجی تحریرینه شروع ایله چند روز ظرفنده یازیلانلر برقاچ یوزه بالغ اولدی برطرفدن دخی یازلمقده ایدی .

بونلره دفعهٔ سونکولی تفنك ویرلسه قیل‌قالی موجب اولمق مطالعه‌سنه مبنی برطوقماق قونداقلی تفنك ایله برقاییج حاضر ایدلدی و برقیافت مخصوصه لازم کلمکله اسکی توره‌دن چیقلمیوب ایاقلرینه صیقی پوتور وباشلرینه یشیل رنکلو لاز قالپاغی تخصیص بیورلدی .

ذی‌القعده‌نك آلتنجی بازارایرتسی کونی البسه اکسا واسلحه توزیع‌ایله تعلیمه شروع اولنمق اوزره بروجه بالا مشورت عامه‌ده بولنان‌ذواتدن‌موالی‌وامین‌الفتوی‌ومدرسین ومشایخ ایله یکیچری اغاسی جلال‌الدین اغا ناظرواشکینجیان صائب‌افندی علی‌الصباح یکی اوطه‌لرده فی الاصل تعلیمکاه سپاه ایکن متروك ومهجور قالان (میدان لحمه) ات میدانه عزیمت‌ایله صلاة ظهری بعد الادا اشکینجی تحریر اولنه‌جق‌اللی براورطه‌نك هربرندن اوچر بشر نفری میدان مذکوره چیقارلدی دعا وثنا ایله لباسلری کیدرلدی وسلاحلری توزیع ایدلدی .

عساکر جهادیهٔ مصریه بیکباشیلرندن اولوب کچن سنه مصردن موره‌یه کلورکن راکب اولدیغی سفینه قضایه اوغرامغله درسعادته کلەرك باروتخانه‌لر ناظری ومصر قپو کتخداسی نجیب افندینك قوناغنده مقیم اولان داود اغا وایکی تعلیم بیلور کمسنه اشکینجی عسکرینه معلم تعیین اولنمق اوزره اورایه کتورلمش اولملریله بونلر دخی‌معلم تعیین‌اولنه‌رق کندولرینه باب عالیدن کوندرلمش‌اولان قپودلر کیدرلدی .

بعده علما طرفدن تعلیمك مشروع اولدیغنه دائر نصیحت یوللو خیلی سوزلر سویلندی . وتعلیمه شروع ایله امین‌الفتوی تبرکاً بسمله ایله النه برتفنك الوب ویکیچری اغاسنه ویروب اودخی اخذ وتقبیل ایله سکبانباشی‌یه اودخی قطاراغالرینه ویروب میدانده صف بسته اولان اشکینجی نفراتی اوزاقدن تماشا ایتدکاری حالده برقاچ خطوه ایلرو کادیلر . بوصورتله تعلیمه باشلانمش اولدیغندن کرجی احمد افندی صوت بلند ایله انواع نصایحی شامل برکوزل دعا ایتدی . بعده هرکس یرلی یرینه کیتدی .

عساکر معلمه تحریرینه بویله اتفاق کلمه ایله باشلاندیسه‌ده علوفه آلم وصاتمی ایله

متمول اولان مفتخوارانك قهوه‌خانه‌لرده نشر اراجيف ايله اخلال اذهان عوامه قيام ايلملری ملحوظ اولديغندن منع اراجيف ايچون تنبيهات لازمه اجراسی ضمننده استانبول قاضيسنه بو كره برقطعه فرمان عالی يازلمشدركه صورتی زيرده (١٤) رقميله علاوه قيلنور ٠

بروجه بالا اشكنجی تحريری خصوصنده اوجاقلودن دولتك زياده صداقت كوسترن كتخدا يری مصطفى وكرد يوسف ايله ديكر سوز صاحبلری اولا شيخ الاسلام قوناغنده ثانياً اغا قپوسنده تعليم عسكری تعهد ايتمشلر ايدی ٠ مكر بو وضع وحركتلری منافقانه بر كوسترشدن عبارت ايمش ٠ صكره‌دن تحقيق اولنديغنه كوره اوكون صورت عصيانی بينلرنده نهانی مذاكره ايديورلر ايمش ٠ وات ميداننده علما ايله تعليمه شروع اولنديغی كون اظهار عصيانه نيت ايلمشلر ايكن ايچلرندن بعضيلری ميدانه قازان چيقمدن خروج ايتمك دودمان بكتاشيانك قانوننه مخالفدر ديمكله تأخير اولنمش ايدوكندن بشقه بعضيلری اشكنجيلر تكثر ايدوب بده طوپ وتفنك وسائر ادوات جنكی دردست ايلدكدن صكره قيام ايتمك رأينده بولنمشلر ديكر برطاقی دخی اشكنجيلر تكثر ايدوب بده مظهر التفات دولت اولدقدن صكره احتمالكه بزه اطاعت ايلمزلر اولجه حركت اولنمليدر ديمشلر ٠ الحاصل بينلرندن عصيانه قرار ويردكلری حالده زمان اظهارنده اختلاف اوزره ايمشلر ايشته بو صره‌ده چارسوی كبيرده واقع كرپيچ خاننده كيزلو برجمعيت عقد ايله اورايه مشهور حبيب اوطه باشی‌يی دخی كتورمشلر وهمان عصيانه قرار ويرمشلر ٠ حبيب اوطه باشی مساوی عدد يزيد اولان اوتوز برجماعتك اوطه باشيسی اولوب يكيچری زوربالری ايچنده پك زياده نافذ الكلم اولديغی حالده چند سنه مقدم صورت صداقتده كورنمكله اوطه باشيلقدن اخراج وسلحشوران خاصه سلكنه ادخال ايله مظهر التفات واحسان ايدلمشيدی ٠ اشكنجی تحريری اثناسنده كندوسنه طشره‌ده برمحالك مبايعه‌جيلغی ويرلمشيكن بی پروا باب عالی‌يه كلوب وكتخدا بكك يانينه كيروب اومحالك محصولی دوندر بنم وقع وحيثيتمه شايان دكلدر انك يرينه سلانيك مبايعه‌سنی ايسترم ديو اياق باصمشدر ٠ ومأموريتكزك زمانی حلول ايتدی نيچون كيتميورسكز دينلرك كيمنه موانع شرعيه‌دوار وكيمنه دوكونم وار بيتينجه كيدمم ديه‌رك اغراضه اوراتمقده ايدی بوطور ومشواری مترصد فرصت فساد اولديغنی اشعار ايلمكده ايدی ٠

بومثللو اماراته نظراً جلال الدين اغا اوجاقلونك سوء نيتلرينی اكلامش حتى صائب افندی بروجه بالا اشكنجی ناظری اولديغی كونك فرداسی اغا قپوسنه واروب جلال الدين اغا ايله امر تعليمك كيفيتنه وكندوسنك صورت حركتنه دائر مذاكره

ابتدار ايتدكده جلال الدين اغا او جاقلونك بعضيلرندن او يغونسز معامله حس ايلديكنى افاده ايتمكله نائب افندى قطار اغالرى وكرد يوسف ايله او جاغك برقاچ اختيارلرينى مجلسه بالاحضار اشكينجى لايحه سنى رحله زيب تعظيم ايدرك دولتعليه نك اقصاى املى بو قانو ننامه ده بيان اولنديغى اوزره علمانك وجوبنه فتوى ويردكلرى مقابله بالمثل اجراسى وبو وجهله عساكر اسلاميه نك اعدايه غالبيتله سلامت دنيا وعقباسيدر ومقابله بالمثلك معناسى اعداى دين ميدان معركه ده اهل اسلام اوزرينه وسيلهٔ غلبه اتخاذ ايتدكارى حركت هرنه ايسه جنود مسلمين دخى اول صورتله مقابله ايتمك ديمكدر مآلنده براز كلمات لايقه ايله استمزاج واستكناه افكار ايتدكده موجود بولنان اختيارلر كويا كندولرى تسليم مدعا ايتمشلر ايسه ده نفراتمز بينى قالين برطائفه در شايد بوتكليف اولنان صورتده حاشا كاور تعليميدر ايتميز بزقاليج ايله نجه چلار ششخانه اثار نشان اوريرز ديه رك احداث كفتكو ايتميديلر ديو يرمشلر . بعده اوچ دفعه تعليم ايچون ات ميداننده اجتماع اولندقده يكيچريلرك تمرد يولنده رونما اولان طور وحركتلرندن دخى سوء نيتلرى آكلاشلمش ايدى .

بو علامات رديه اولياى امورى بحضور ايدوب حتى صدر اعظم تلاش ايدرك كيجه لين اغا حسين پاشايى ساحلخانه سنه جلب واستجواب ايتدكده حسين پاشا مادامكه برموجب شرع شريف اتفاق عمومى ايله قرار ويرلمشدر بوندن دونمك جائز دكلدر ثبات واقدام كركدر ديو جواب ويرمش اولديغى مرويدر . وفى الواقع ايش بو درجه يه وارمشيكن آرتق كيرو دونمك ممكن اوله مديغى جهتله يكيچرى زوربه لرينك تربيه سى اسبابنى مطالعه وتهيئه دن بشقه چاره يوق ايدى .

قديكه اوجاقلو هرنقدر حجت شرعيه يى تمهير ايله تعليم عسكرى تعهد ايلمشلر ايسه ده كندولرينه كركى كبى امنيت اولنمديغى جهتله عصيان ايتدكارى تقديرده تأديب وتربيه لرينه مسارعت اولنمق اوزره طوپجى وخمبره جى ولغمجى وترسانه اوجاقلرى رؤسا وضابطانى آكاه ايدلدكدن بشقه بو نازك محافظلرى اغا حسين پاشا ايله محمد عزت پاشا معيتلرنده بولنان اوچبيك قدر سكبان عسكرينك درحال استانبوله نقلى ضمننده اسباب نقليه مهيا ايدلديكندن جمله سنك قولاقلرى كريشده ايدى .

ومقدما يوبازلرك تأديبى صره سنده يكيچريلر زياده يوز بوله رق طلبهٔ علومى تحقير ايدر اولدقلرندن طرفين بينه خصومت شديده كيرمش اولديغنه مبنى طلبهٔ علوم دخى انلرك عليهنده قوللانلمق اوزره حاضر عسكر ايدى . صنوف سائره دخى يكيچريلردن متنفر ايدى الحاصل افكار عموميه انلرك عليهنده اولوب انلر ايسه دولت وملتى دوشونمز برطائفهٔ باغيه اولدقلرندن امثال سابقه سى وجهله ينه طغيان ايتمك اوزره حاضرلانيورلردى .

* ظهور وقعه *

ذی‌القعده‌نك طقوزنجی پنجشنبه کیجه‌سی غروب شمسدن صکره یکیچری زوربالری برر ایکیشر ات میداننده اجتماع ایله امنیت ایلدکاری بر قاچ چوبارجی واوسته‌لردن ماعدا صنادید اوجاغی دعوت ایلمشلر بوصره‌ده قول کتخداسی حسن اغایه دخی خبر کوندردکارنده حسن اغا بزم یالکز کیتمامز اولماز بلوك اغالرینه خبر کوندردم کاسونلرده هپ برابر واریرز دیو دفع لین ایله باشندن صاووب بلوك اغالرینك ورودینه منتظر ومتحیر اولوب قالمشدر . ایشته اول اثناده حبیب‌اوطه‌باشی میدان اهل طغیانه چیقوب ایاقداشلر فتور کتورمیك صورت تردد کوسترمیك اوجاق نامی دم قیامته‌دك قالقماز کوره‌یم سزی حاجی بکتاش اوجاغنی اویاندیرك . دیو اسافلی تشـویق وتحریك ایلمش اولدیغی صکره‌دن همپالرینك اسـتنطاقنده تبین ایلمشدر .

کیجه ساعت التی صولرنده ایکن زوربالردن بر طاقم اوغاد دخی یکیچری اغاسی جلال‌الدین اغایه سوء قصد ایلمك اوزره اغا قپوسنه کیتمشلر ایدی اغا ایسه قول کزه‌رك عودت ایله یتاغنه کیرمزدن اول خـلایه کیرمش بولندیغندن زوربالر سـلاملغی وحرمی لدی التحری بوله‌میوب کیروکیتدکارندن اغا درحال چیقوب سلیمانیه جوارنده برخانه‌ده کیزلنمشدر .

فرداسی پنجشنبه کونی‌که حزیرانك اوچنجی کونی ایدی فئهٔ باغیه حین سحر قشله‌لردن قازانلری ات میدانه چیقارمغه وعادتلری اوزره جبه‌خانه وسراجخانه قازانلرینی آلوب کتورمکه قیام ایتمشلر وجبه‌خانه‌یه وارانلره جبه‌جی باشی درحال اورته‌سی قازانی اولان بشنجی قشـله قازانی تسلیم ایدیویرمش اولدیغندن جبه‌جیلر دخی عصاته ملحق اولمشدر . طورناجی باشی شاکر اغا وقعه‌یی خبر آلدیغی کبی اودی پاتلامش وچوق کچمیوب وفات ایلمش‌در .

فئهٔ باغیه تحت‌القلعه واصمه‌التی واون قپانی کبی مجمع حشرات اولان یرلره قره‌قوللقجیلر ارسال وبرطاقم اراجیف اشاعه ایدرك اوغاد وایرغاد مقوله‌لرینی عصیانه تشویق ودعوت ایله جمعیتـلری کثرت بولدقده باب عالی‌یی باصمق اوزره نقلجی مصطفی نام سرکردهٔ اشقیا معیتیله برفرقهٔ عاصیه سوق ایتدیلر .

مصر قپو کتخداسی نجیب افندی علمدار پاشا زماننده سکبان نامیـله ترتیب اولنان عسکر معلمك خدمت کتابتنده بولنوب بوکره داود اغانی دخی اشکینجی معلملکنه سـوق ایتمش اولدیغی جهتله حقنده یکیچریلرك بعض وعداوتی اولدیغندن انك

تولکجیلر ایچنده واقع قوناغنی غارت ایلمك اوزره دخی سرخوش مصطفی نام سرپیشه معیتیله برفرقهٔ عاصیه کوندردیلر .

صدر اعظم اول کیجه بکار بکنده ونجیب افندی قاکایجه‌ده‌کی یالیلرنده بولنمغله غدر اشقیادن مصون قالدیلر . وباب عالیده‌کی جواری هجوم اشقیایی طویدقلری کبی حرم باغچه‌سنك اورته‌سنده کائن مخزنه کیروب قورتلدیلر . فقط زوربالر صدر اعظمك خزینه‌سندن نقود ومجوهرات واشیای سائره‌دن آلتی بیك کیسه‌لکه قریب ونجیب افندینك قوناغندن سکز یوز کیسه‌لکی متجاوز نقود واشیا غارت قیلدیلر . بعده اشقیا طرف یایلوب نقاجی مصطفی طرفندن اورته‌لغه صالیویریلان دلاللر فتوی وحجت یازانلری وبزه مخالفت ایدنلری وبالجمله باشی قاوقلیلری قهر وتدمیر واولاد وعياللرینی اسیر ایدوب باکرلرینی اونر غروشه وثیبلرینی بشر غروشه صتارز .

هرکس دکانی آچسون صرچه‌سی ضایع اولانه جوهر ویریرز ایچیمزدن ذره قدر جنایت ایدر بولنور ایسه کسر بیچرز دیو بربرینه اویمز سوزلر ایله اهل عرضه حیرت ودهشت ویرر اولدیلر .

شیخ الاسلام سابق صدقی زاده افندینك امامی مدرسیندن شیدا افندی قضیه‌دن بی خبر اوله‌رق علی السحر ساحلخانهٔ مشار الیهدن کندو خانه‌سنه کلورکن اشقیادن تصادف ایلدیکی برسوری کابلر ایشته بوده تعلیم جنکه فتوی ویرن طاقمدندر دیه‌رك برقاچ یرندن بچاق ایله اوروب یره دوروشورمشلر وایشی بتدی دیو براغوب کیتمشلر یاره‌لری ایسه ضررسز اولمغله شیدا افندی قالقوب ومجروح اولدیغی حالده خانه‌سنه کیدوب سلامت بولمشدر . اوزمان پنجشنبه کونی یوم تعطیل اولمغله مکتوبیٔ دفتری خلفاسندن عاصم بك دیکر بعض قلم افندیلری ایله اخشامدن سویلشه‌رك کوکصو مسیره‌سنه کیتمك اوزره صباحلین ارکندن ساحلخانه‌لرندن حرکتله اناطولی حصارینه کلدکلرنده ظهور فتنه‌دن خبر آله‌رق کیفیتی تحقیق ایلمك تلاشنده ایکن استانبولدن برو برپیاده سرعت ایله کله‌رك ساحله ییناشوب ایچندن بربکتاشی خروج ایله بهی غافللر بورادەنه طوررسز وارك اولرکزه کیدك یولداشلر اویاندی ارکان سلطنتی بتوردیلر بنده قلعه نفراتی اویاندرمغه کیدیورم دیمکله افندیلر درحال سرای همایونه عزیمت ایلمشلردر . بکتاشی بابالرینك برطاقی ات میداننده تبرلرالارنده زوربالری تحریك وتشجیع ایتمکده وبرطاقی دخی تکثیر جمعیت اشقیا ایچون بویله بوغاز ایچنه ودیکر طرفلره سکرتمکده ایکن مدنی هیئت برذات شریف دخی ات میدانه واروب بی پروا ای معشر اشقیا شروع ایتدیککز ایش رضای باری‌یه مخالفدر وازچك صوکی ندامتدر قریبا بلا کزی بولورسکز اصل وفرعکزله مضمحل اولورسکز دیو اوج نوبت چاغرمش ایدی .

ینه اول کون اسکدارده اولانجی محمد نام مجذوب علی انسحر اسکدار محکمه‌سنه واروب باب نائبی نقیب زاده علی افندی یه خطابا مولانا بو کون استانبولده قرق درت قپوسنده حاجی بکتاش کوچدی واروب نمازینی قیله‌جغم سزده تدارکده اولك دیو انهزام اشقیایه تلمیح ایلمشدر بوکونلر بعض صاحبانك کوردکاری رؤیالر دخی هپ دولتك مظفریتی یولنده تعبیراولنمقده بولنمشیدی . بودرلو مبشرات معنویه ایسه اهالی یه قوت قلب اولمغله بروجه آتی سنجاق شریف آلتنه دعوت اولندقلری کبی هرطرفدن اهالی مسلح اوله‌رق سکردوب کلمشلردر .

* اخراج لوای شریف *

صدر اعظم اولوجهله فتنه وقوعندن خبردار اولدیغی کبی اغا حسین ومحمد عزت پاشالرك کزیده عسکرلریله برابر سریعاً بابعالی کوشکنه کلملری ایچون خبرکوندردکدن صکره قایغنه بنوب یالی کوشکنه کلدکده خزینه کتخداسی قبریسی محمد امین‌اغانی بشکطاش ساحلسرای همایوننه اعزام وکیفیتی سدهٔ سنیه‌یه عرض واعلام وطوپقپو سرای همایوننه تشریف واشقیانك قهر وتدمیری ایچون لوای شریفك اخراج بیورلمسنی استرحام ایتمکله برابر درحال شیخ الاسلام افندی‌یه ورجال دولته ومأمورین بابعالی‌یه‌خبر کوندردی وترسانه‌امینی‌سعید افندی وطوپچی‌باشی نعمان اغا وعربه‌جی باشی حسن اغا وخمبره‌جی باشی دده مصطفی اغا ایله لغمجی باشی خلیل بکك عساکر وفیره‌لریله کلملرینی استعجال ایتدی .

وشیخ الاسلام افندی کلدیکی کبی همان صدورعظام وموالی فخام ومدرسین کرامه وخواجه افندیلر ایله طلبهٔ علومك دعوتلرینه دانشمندلر وچوقدارلر کوندردی . چوق کچمیوب صدر روم ایلی عارف بك واناطولی پایه‌لولرندن عربزاده حمدالله افندی واستانبول قاضیسی صادق افندی ودرسعام خواجه‌لرندن کرد عبدالرحمن افندی و کتخدای صدر عالی و دفتردار ورئیس الکتاب وترسانه امینی افندیلر وضربخانه امینی اسعد افندی ونجیب افندی وصائب افندی کلوب سائرلری دخی کلمك اوزره ایدی .

اول اثناده قول کتخداسی حسن اغا قوناغنه کلان قطار اغالری واکثری ات میداننه اوغرایه‌رق کلمش اولان چورباجیلر و براز یازیجی و متولی واوطه باشیلر ایله اغا قپوسنه کلوب باش یازیجی راشد افندی‌یی مجمع عصاته ارسال ایله مراملری هرنه ایسه سویلسونلر دیو سؤال ایتدردکده بز بو وادیده تعلیم ایتمیز بزم اصول قدیمه‌مز دستی‌یه تفنك ایله قورشون آتمق وکچه‌یه قلیچ چالمقدر . بوکا باعث

اولنلری ایستر دیو اندرون و بیرون رجالندن و ارکان سلطنتدن بعضیلرینك اسملرینی یاد ایلمشلر . باش یازیجی بوخبر ایله اغا قپوسنه لدی الورود حسن اغا طرفندن یالی کوشکنه کوندرلمکله کلوب بغاتك افاده لرینی تقریر ایتدکده صدر اعظم باق باش یازیجی بز بو ایشه شوکت اسلامیه یی تأیید ایچون کتاب وسنته تطبیق ایله باشلادق بو مسئلهٔ شرعیه نك اخلالنه بروجهله جواز ویرمیز بحول الله تعالی جمله سنی قهر و تدمیر ایلمك اوزره سل سیف اتحاد ایتمشزدر وار بویله جه خبر ویر دیو حضارك تصدیقیله یازیجی یی اعاده ایتدکدن صکره حضاری بالاستصحاب یالی کوشکندن حرکت ایله سرای همایونده ارسلانخانه (عرضخانه) نام مقام عالی یه چیقدیلر .

ایشته اول اثناده کبار علما وموالی ومدرسین طاقم طاقم باب همایونه کلور ایکن طوپچیلر وعربه جیلر وسواری طوپچیلرینك یوزباشیسی اولان مشهور قره جهنم ابراهیم اغا بر قاچ قطعه طوپ ایله و ترسانه باش چاوشی یمنیجی اوغلی احمد اغا قالیونجی عسکریله وخمبره جی ولغمجی اوجاقلری اغالریله فوج فوج سرای همایونه کلدیلر وصف صف طوردیلر .

بو اوجاقلر مقدمجه اقناع اولنمش واله النمش ایسه لرده وقعهٔ سلیمیه ده اولدیغی کبی بوکره دخی یکیچری زوربالرینه اتباع والتحاق ایلملری احتمالی ذهنلره خلجان ویرمکده ایکن بروجه بالا ورودلری هرکسه قوت قلب اولمشدر .

خمبره جی باشی دده اغادن بالذات ایشدیکمزه کوره یکیچریلرك عصیانی تقدیرنده نوجهله حرکت اولنه جغنه دائر اولجه طوپچی وخمبره جی اوجاقلری ضابطانندن تأمینات النمش ایسه ده اطمینان تام حاصل اوله مدیغندن وقعه نك ظهورنده درحال خمبره جی قشله سنه لدی الورود بالجمله ضابطان ونفراتی قشله قپوسنده حاضر و منتظر کورمکله اورکه رك اغالر وقعه معلومکز اولمشدر نه یاپه جقسکز دیدکده جنتمکان سلطان سلیم خان حضرتلری بزم اوجاغمزك تنظیمنه پك بیوك همت وحقمزده پك چوق لطف وعنایت ایلمشیکن هرنصلسه اوزمان یکیچریلره اویدیغمزدن ناشی لکه لندك بو لکه یی ازاله ایچون برخدمت ابرازینه منتظر ایدك شمدی دولت اوغورینه جان وباش فدا ایتمکه آماده یز دیملری اوزرینه دده اغا اونلره ایسه بیوریکز کیدهم دیه رك سریعا خمبره جیلری قایقلره ارکاب ایله یالی کوشکنه امرار وبوملحمهٔ کبراده خمبره جیلر جانسپارانه بذل جهد واقتدار ایتمشلردر .

طوپچی ولغمجی و ترسانه اوجاقلری دخی بویولده صادقانه خدمت ایلمك اوزره سرای همایونه کلمشلر ایدی .

بر طرفدن بو اوجاقلرك او یله جانسپارانه خدمتی و بر طرفدن دخی علمانك یکیچریلر علیهنه خصمانه حرکتی حسبیله طرف سلطنتده قوت بدیدار اولمشدر ٠

ایشته او صره‌ده سلطان محمود خان عدلی حضرتلری قلیجنی قوشانوب تبدیل قایغنه راکباً بشکطاش ساحلسراینده طوپقپو سرای همایونه ورود ایله سرای جدید سلطانیده کائن سنت اوطه‌سنه تشریف بیوردیلر ٠ اولا صدراعظم ایله شیخ‌الاسلامی وبعده علما ورجال دولتی حضور همایونلرینه جلب واحضار ایله حضاری سزاوار خطاب مستطاب ایدرك جلوسمدنبرو واجبهٔ ذمتم اولدیغی اوزره شرع شریفه توفیق حرکت وودیعةالله اولان تبعه‌یی صیانت ضمننده نقدر غیرت ایلدیکم جمله‌نك معلومیدر ٠ یکیچریلر بالدفعات عصیان و طغیان ایتدی اطوار باغیانه‌لرینه تحمل اولنماز انجق قان دوکمسون دیو مسامحه ایتدکدن بشقه کندولرینه بو قدر احسان ایتمشیدم بو دفعه دخی احسانلره مستغرق اوله‌رق کندو رضالریله شروع اولنسان برامر مشروعدن بغتةً عدول ایله اعلان طغیان ایتدیلر بو طغیان خروج علی السلطان دیمك دکلیدر بو خائنلرك تأدیبی امرنده تدبیرکز ندر وقتاللری حقنده حکم شرعی نوجهله‌در دیو استجواب بیوردقلرنده علما بالاتفاق بونلرك قتللری مشروعدر دیو افتا ایدوب سائر حضار دخی بر اغزدن بویولده اولمه وار دونمه‌یوق دیدیلر ٠

استشاره نهایت بولدی سوز تمام اولدی مبدأ معاملات حربیه اولمق اوزره همان لوای شریفك اخراجی قالدی ٠ بوایسه برامر خطیر ایدی ٠ زیرا سنجاق شریف چیقدیغی کبی درون پایتختده برعظیم قتاله باشلانه‌جق حربك نتیجه‌سی ایسه مجهولدر ٠ شایدکه زور بالر غالب کاوبده بونجه اصدقای دولتی امحا ایدرلر ایسه صکره بونلر نوجهله اداره اولنور دولتك حالی نه اولور کبی مطالعه‌لر خاطر خراش اوله‌رق ذات شاهانه‌ده صورت تردد وتأنی کورلدی ٠ بونك اوزرینه کرد عبدالرحمن افندی سوزه باشلایوب حدتلندی شدتلندی آغزی کوپوردی ٠ بودین ودولتك دوام وبقاسی مراد الهی ایسه اوخبیثلری اوبریز محو ایدرز دکل ایسه بزده بودین ایله برابر باتوب کیدرز دها نه اولمق احتمالی قالدی دیه‌رك النده‌کی تسبیحی حدت ایله یره اوردی تسبیح قوپدی طاغلدی دانه‌لری مرمرلر اوزرنده یوارلانور ایکن حضاره رقت کاوب کوز یاشلری دانه دانه یره دوکیلوردی سلطان محمود خان حضرتلرینه دخی رقت کاوب بکا ایدرك خرقهٔ شریفه اوطه‌سنه کیردی لوای شریف نبوی‌یی چیقاردی صدر اعظم ایله شیخ‌الاسلامه تودیع بیوردی وبالذات عسکر ایله ات میدانه قدر کیتملك ایستدی ارکان دولت او یله مجمع کلاب اولان محله بالنفس

عزيمت همايونه حاجت يوقدر ديه‌رك خرقهٔ شريفه اوطه‌سی پيشكاهنده اقامت ايله اهل ايمانك سلامت ومنصوريتنه دعا ايتملرينی استرحام ايتملريله بوكا دخی مساعده ايتدی .

مشيخت معزوللرينك يعنی دری زاده عبد الله ومكی زاده عاصم ويسينجی زاده عبد الوهاب وصدقی زاده احمد رشيد افنديلرك دخی داخل جمعيت اولملری ارادهٔ سنيه اقتضاسندن اولمغله بوصره‌ده آنلره دخی دعوتجی كوندرلدی واهل اسلامی لوای شريف آلتنه دعوت ايچون هرسمته مناديلر ومحلات امام‌لرينه تنبيهات لازمه اجراسيچون استانبول قاضيسی طرفندن قول قول محضرلر كوندرلمش اولديغندن زوربالر يكيچری اولان قزانلر يانه كلسون ديوچاغرشدقلری صره‌ده هر كوشه‌ده مناديلر مسلمان اولان سنجاق شريف آلتنه كلسون ديوندا ايتمكه باشلاينجه درون شهرده برعجيب ومؤثر غلغله پيدا اولدی زوربالری دخی خوف وتلاش الدی .

بناءً عليه هرطرفدن غيرتكشان دين ودولت اولنلر سنجاغ شريف التنه وارمق اوزره سكرتديلر . وجمله‌دن اول اوچ بيك بشيوز قدر مدرسه نشين طلبهٔ علوم باب همايونه وصول ايله اثبات وجود ايتديلر .

شويله‌كه : خبر دعوت كندولرينه واصل اولديغی كبی درحال سلاحلانوب خواجه‌لريله برابر فوج فوج باب همايونه عزيمت وايكی جناحلرنده يوبازلر صانكه كشاف نفراتی كبی لاابالیانه حركت ايله جابجا يكيچری اشقياسيله چارپيشه‌رق سرای همايونه كلورلر ايكن طلبهٔ علومدن يالكز بر كشی شهيد اولمشدر انلر سرای همايون ميدانه واصل اولدقلرنده استانبول محلاتی اهاليسی امام‌لريله وبلاد ثلثه اهاليسی حاكملريله وهپ يشيل عمامه‌لو سادات كرام دخی نقيب الاشراف ايله كروه كروه كله‌رك جمعيت ناجيه كثرت بولمقده وسرای همايون ميدانی دينی بتون مسلمانلر ايله طولمقده‌ايدی .

يكيچريلر ناسك حركتنه مانع اولمق اوزره طرف طرف طولاشوب حتی دفتردار اسبق الحاج يوسف افندينك باش چوقدارينی سلطان احمدميداننده وبرقاچ كيمسه‌يی سلطان بايزيد اطرافنده شهيد ايلمشلر لكن اهالیٔ صادقه زور بالرك ممانعتنه باقيوب مسلح اوله‌رق هرطرفدن زير لوای شريفه سكردوب كيتمكده ايديلر .

ايشته اوزمان صدر اعظم وشيخ الاسلام لوای شريف نبوی‌يی بردوش احترام ايدرك كتوروب ميدانده حاضر بولنان غيرتكشان دولته تسليم ايتدكاری عقيبنده اخسقه‌لی احمد افندی اوقدر مؤثر ورقت انكيز بردعا ايتديكه ميدانده اغلامدق آدم قالمدی .

خليفهٔ اسلام حضرتلری دخی خرقهٔ شريفه اوطه‌سی پيشكاهنده جناب قاضی الحاجاته متوجه اولوب زير لواء شريفده مجمع اولنلرك منصوريتنه دعا ايتدكدن صكره سلطان احمد جامع شريفنك اس الحركات اتخاذی مقرر اولديغندن اورايه قريب بولنمق اوزره باب همايونك فوقنده كائن دائره‌يه تشريف بيورديلر .

بوصره ده ایچ جبه‌خانه آچلدی . سلاحی اولمیانلره عاریت اسلحه توزیع ایدلدی .
بعده اول جمعیت ناجیه لواء شریفی الوب وکلبانك تکبیر ایله باب همایوندن چیقوب طوغری سلطان احمد جامع شریفنه کیدرك لواء شریفی منبرك بالاسنه نصب ایتدیلر . متعاقباً مدعو اولان مشیخت معزوللری کلوب جمعیته ملحق اولدیلر . معزول شیخ اسلاملرك بالفعل شیخ الاسلام ایله کورشمسی خلاف رسم وعادت ایکن بوکره ابتدا اول عادت فسخ اولنه‌رق مشیخت معزوللری بالفعل شیخ الاسلام اولان قاضی زاده طاهر افندی ایله برلشوب مشاورهٔ مصلحته مشارکت ایلدیلر .
ینه اول اثناده بوغاز محافظلری اغا حسین پاشا ایله محمد عزت پاشا کزیده عسکرلریله سلطان احمد میداننه کلوب ابراز سطوت ایله قلوب حضاره قوت ویردیلر .
اوزمان زوربالر ایچنده بولنوبده اناطولی طرفنه فرار ایله دونوب طولاشه‌رق اوائل جلوس عبدالمجید خانیده درسعادتده کلان براختیار آدم ایله کورشدم دیدی‌که بن ینکیچریلرك برکزیده فرقه‌سی ایچنده بولندم ات میدانندن ات میدانك براوجنه قدر کلدك نیتمز یتاغانلری چکوب هجوم ایدرك سنجاق شریفی درست ایلمك ایدی . وحسین وعزت پاشالرك عسکرلری هنوز کلمامش اولدیغندن بونی یاپه‌بیلوردك لکن بیکارجه باشی قاوقلیلرك کلبانك تکبیرلری ایله باب همایوندن سنجاق شریف کوروندیکی کبی جمله‌مزی بر دهشت قاپلادی دیزلرمزك باغلری چوزلدی حرکته مجالمز قالمدی نه یاپه‌جغمزی شاشردق نه طرفه کیده‌جکمزی بیلمدك بن برارالق صاوشوب فرار ایتدم سلطان عبدالمجیدك جلوسنده عالم آسوده اولدی بنده استانبوله عودت ایلدم . انتهی .
اردولرده اولدیغی کبی لواء شریف نبوی بروجه مشروح سلطان احمد جامع شریفنك منبری بالاسنه نصب اولندقده دخی محافظه‌سی زعمایه تفویض بیورلمغله ایکی طرفنده برر زعیم یارمیشر ساعت قائم اوله‌رق نوبتله بکلمکده و وزرای عظام وعلمای اعلام وسائر اعیان کرام دخی محراب اوکنده صف بستهٔ قیام اوله‌رق طورمقده وجامع شریفك درون وبیرونی صلحای امت ایله مملو اوله‌رق روز حشرده امت محمدك زیر لواء الحمدده اجتماعلری کیفیتنی اخطار وتذکیر وبوخاطره ایسه اهل ایمانك فوق العاده عروق واعصابنه تأثیر ایتمکده ایکن رجال دولتدن بعضیلری نطقه آغاز ایله ای علمای دین حالا وکیل مطلق بولنان ذاتك ودیکر بعض خدمهٔ سلطنتك حرملرینه قدر دخول ونهب وغارت ایله هتك پردهٔ شریعت وامام المسلمینك اطاعتندن خروج ایله اعلان بغی وشقاوت ایدن زوربالرك قتالی مشروع دکیدر دیدکده علما انلر ایله مقاتله فرض اولور فقط بادیٔ امرده مسئلهٔ اهل بغی حکمنجه مجمعلرینه برنصوح

ونطوق آدم کوندریلوبده شبهه‌لری وار ایسه ازاله اولنسه مناسب اولمازمی دینلمکله درسعام خواجه‌لرندن اخسقه‌لی احمد افندی تنسیب اولنمسی اوزرینه خواجه افندی علی الرأس والعین بن واروب افاده‌ده قصور ایتمم لکن انلرك طور ومشـواری معلومدر کلام حقی قبول ایتمزلر بلاموجب انلرك اللرینه کرفتـار اولورم فرض اولان مصلحتك دخی نافله یره براز تأخرینی موجب اولور دیدیکی عقبنده محمد عزت پاشـا واقعا ازالهٔ شـبهه دیه‌رك امرار وقت اولنمقده مخاطره واردر انلرك شبهه‌سنی قلیجدن بشقه شی ازاله ایتمز دیوب اغا حسین پاشانك رأیی ایسه دها اول بومرکزده بولندیغندن صدر اعظم همان اشـقیا اوزرینه حرکت ایچون قلیجنی قوشـانمش ایکن وکلا مانع اوله‌رق انك اس الحرکاتده اقامت ایله تدبیر اموره همت ایلمسنی تنسیب ایلدکارینه مبنی صدر اعظم دخی اغا حسین ومحمد عزت پاشـالری بوامر خطیره تعیین وایکیسنی بردن تشییع ایله اعزام ایلدی .

استطراد

وقعه‌نویس اسـعد افندی اس ظفرده دیرکه بغات دیدکاری عندالشرع الانور امام بالحق اوزرینه خروج وکریوهٔ عدم اطاعته ولوج ایدن اشخاصدن عبارت اولوب فقهاء عظامك (وکشف الامام شبهتهم) قوللری وجوبا اولمیوب استحبابه محمولدر وکشف شبهه‌یه شروعه دخی سبب خروجلری معلوم اولمدیغی صورتده اولورکه شـبهه‌لری ازاله اولندقده شرقتـال مندفع اوله . بویله ایکن یعنی خروجلرینه باعث اولان نسـنه متبین اولمدیغی وقتـده بیله مطلقـا خروجلری ایچون بلا کشف شـبهه طرف امام بالحقده بولنـان اهل عدل جمع بغـاتی جماعت مطیعنه عودتلری بابنده دعوت ایتمزدن مقدم مقاتله‌لرینه ابتدار ایلسـه‌لر ینه اهل عدل کناهکار اولماز اشبو طائفهٔ باغیهٔ یکیچریان کبی که بر موجب فتوی واجب اولان تعلیم جنك خصوصنك مساغ شرعیسنی وحسن عقلیسنی اتقان واذعان برله بالطوع اجراسنده رضا جویان اولمشلر ایکن بوبابده مطابق شرع شریف اولان امرسلطانی‌یه مطاوعتدن نکول ایدرك فك‌عقد عهد وپیمان ایده‌لر آرتق مرقوملره شبهه ایده‌جك محل قالمامشـدرکه کشفنه باقله همان انلرك بر آن اقدم شمل جمعلرین متفرق وپریشان وخرمن جمعیتلرین صاعقهٔ بارقهٔ قتـال ایله سوزان ایتمکدن غیریسی جواز دادهٔ فقها دکلدر وبو دخی معلوم اوله که بغات ایله قتـال ایچون طرف امام المسلمیندن دعوت اولنـان مسلمینك اوزرلرینه صرف وسع واقتدار برله قتـاللرینه عزیمتاری فرض

اولور زیرا اطاعت امام امر مباحده فرض ایکن عبادت معناسنه اوله‌رق دفع شر بغات خصوصنده فرضیتی اولی اوله‌جغی بی ریب ومرادر . انتهی .

* قهر وتدمیر اشقیا *

برمنوال مشروح طرف وکالتپناهیدن ویریلان امر اوزرینه اغا حسین پاشا وعزت محمد پاشا کندو سکبانلری وطوپجی وخمبره جی ولغمجی وقالیونجی عساکری ایله آت میداننده حرکت وبالجمله طلبهٔ علوم ایله اهالینك اهل عرض کروهی دخی انلره مرافقت وات میداننده مجتمع اولان فئهٔ باغیه ایله مقاتله‌یه عزیمت ایلدیلر .

بروجه بالا اهل عرض کروهی پیدر بی سلاحلانه‌رق سنجاغ شریف آلتنه سکردوب کیتمکده وسنجاغ شریف جماعتی آن بآن تزاید ایتمکده اولدیغندن انلرك مرورینه ممانعت ایچون زوربالر دیوان یولی وبایزید اطرافی واوزون چارشو ایله سائر کذرکاهلری طوتمشلر ایکن بویله جم غفیرك اوکارنده قره جهنم ایکی طوپ چکدیره‌رك ولولهٔ تکبیر ایله کلمکده اولدقارینی کوریجك رجعت وفرار ایله دارالبوار نکبتلری اولان ات میداننده طوپلاندیلر .

عسکر ایکی قوله تقسیم اولنه‌رق اغا حسین پاشا طوپجی عسکریله دیوان یولندن وعزت پاشا خمبره جی ولغمجی وقالیونجی عساکریله سراجخانه طرفندن حرکت ایده کورسونلر .

بو طرفده پیدر پی سلطان احمد جامعی میدانینه کلمکده اولان اهل عرض کروهندن برفرقه دها ترتیب ایله امداده کوندرملك اوزره صدر اعظم باب جامعك نردبان باشنه چیقدیغی اثناده کتخدا یری مصطفی اغا وچند نفر چورباجیلر کلوب افندم بزلر سائر اغالر ایله برابر اغا قپوسنده ایدك بویله مسموعمز اولدی که بونلر (یعنی اشقیا) جاهل اولدقلرندن مجرد هیئت معهوده‌ده اولان تعلیمی ایده میز دیرلر ایمش یوللو منافقانه سوزلر ایله ایشی محاوره ومخابره‌یه دوشورملك ایستدکارندن صدر اعظم بقلك اغالر اوجاقلونك بعدالقبول نکول ایتدکاری تعلیم حربك لزوم ووجوبنه حرمین ومصرده‌کی مذاهب اربعه مفتیلری فتوی ویرمشلر در بوراده‌کی علمادخی اولوجهه فتوی ویردیلر حکم شرعه مخالفتده اصرار ایلملك اسلامه یاقیشورمی دیدکدن صکره یانده‌کی امام ثانیء شهریاری زین العابدین افندی دخی یکیچریلر بوخصوصه دائر اولان حجت شرعیه‌یی تمهیر ایله تعلیمی قبول ایتمشلر ایکن شمدی نکول ایتملری محضا بغی وفساد وعتو وعناد در مع ذلك بوخائنلرك شمدی‌یه قدر بودین ودولته ایتدکاری خیانت قالمدی سل سیف ایله اوزرلرینه وارمق لازمهٔ

دیانت ودنیا وآخرتده سبب فوز وسلامتدر ای امت محمد نه طورورسز رضای باری ایچون اشقیا ایله جنکه کیدك دین قرنداشلریمزه یاردم ایدك دیجك میدانده طبقه طبقه پا برجای قیام اولان اهل اسلام برآغزدن تکبیر آله‌رق حرکته آماده اولوب انجق برباشبوغ ایستدیلر باروتخانه‌لر ناظری نجیب افندی همان غاوغی چیقاردی صاریغنی باشنه صاردی عسکری هیئتنه کیردی ومیدانه چیقوب فی‌الواقع قتال اشقیایه کیدنلره امداد واعانه لازمدر دیه‌رك کندوسنك باشبوغ نصب اولنمسنی استدعا ایتمکله صدر اعظم انی باشبوغ ایدوب معیتنه قپوجی باشیلردن مصرلی علی بك ومصرلی امین بك وفره جك اعیانی امین اغا ایله شریف اغایی ویردی . بونلر ایلروحرکت ایلدکاری کبی میدانده کی خلق دخی دریا کبی تموج ایدرك انلره پیرو اولوب کیتدیلر . اوته طرفده اغا حسین پاشا قولی خور خور چشمه‌سی جوارینه واردقده اشقیانك برفرقه‌سی طوپلر اوزرینه هجوم واقتحام وایکی طوپجی نفرینی اعدام ایتدیلر ایسه‌ده عسکرك ثبات ومتانتنی کوروب کیرو فرار ایله ات میداننه کیروب قپوسنی قپادیلر وارقه‌سنه بیوك طاشلر طیادیلر . متعاقباً سراجخانه طرفندن حرکت ایدن قول دخی وصول بولدی ات میدانی قشله‌سی دائراً مادار احاطه ایدلدی .

اوصره‌ده قره جهنم میدان قپوسنه واروب طیشارودن اول دربدرلری پند ونصیحت ایله اطاعته دعوت ایلدکده عوعوهٔ کلاب یولنده جواب ویرملریله کشف شبهه مقصدی دخی حصول بولدی . ایشته بوصره‌ده کیرودن سوق اولنان نجیب افندی فرقه‌سی دخی ولولهٔ تکبیر ایله کلوب ایرشدیلر .

حسین وعزت پاشالر دخی طوپ اتلمق امرینی ویرمکله طوپلره آتش ایدلدی میدان قپوسنك برقنادی قیرلدی وارقه‌سنده بیغلمش اولان اشقیانك برچوغی تلف اولدی . عزت پاشا درحال ایلرو واردی ایکی بیك بشیوز غروش اعطا ایله مصطفی نامنده برطوپجی بهادرینی قاندردی . مصطفی صیچرایوب میدانه کیردی قپونك دیکر قنادینی دخی آچیویردی همان قره جهنم ایله طوپخانه امامی الحاج حافظ احمد افندی ایچرو کیردیلر عسکره جسارت ویردیلر بواثناده اشقیادن برکشتی قورشون ایله قره جهنمی طوپوغندن یارەلدی ایسه‌ده قره جهنم آلدیرمیوب آهسته آهسته کیرولیه‌رك عسکری هجومه تشویق ایله قوماندا‌سنه دوام ایلدی . میدانده بولنان اشقیا عسکرك هجومنه طیانه‌میوب طاغیله‌رق کیمی میدانده تکیه دیدکاری نکبتخانه‌لرینه وکیمی قشله‌لرینه کیردیلر . اوصره‌ده سالف الذکر طوپجی مصطفی شعلهٔ جواله کبی میدانده پرتاب ایدرك مهتاب ایله اوجاغی طومرق دیدکاری قصاب دکانندن طوتشدردی . بوصره‌ده طوپلر اون بش نوبت قدر آتش ایدوب

صالقم وياغلی مجاوره آتلمغله اشقیانك برمقداری تلف وباقیسی پریشان وقشله‌لری یانوب محو وبی نشان اولدی بو محاربه ده فرقهٔ ناجیه‌دن انجق یکرمی بش قدر آدم یاره‌لنمشدر ·

اشقیانك انهزامی خبرینی صدر اعظمه ابتدا ولی پاشازاده اسماعیل بك کتوردی · وکلا یکدیکری تبریك ایتدی وسلطان احمد جامع شریفنده بولنان غیرتکشان دین ودولته تبشیر ایله اظهار شادمانی ایلدی ·

یکیچریلر شمدی‌یه‌دك بونك کبی نیجه وقعه‌لر کوروب کچورمشلر وهپ غلبه ایتمشلر ایکن بوکره بویله سهولتله پریشان اولملرینه هرکس تعجب ایتدی دول متحابه سفراسی دخی کمال تعجب وتحسین ایله باب عالی یه تبریکنامه‌لر یازدیلر ·

بو وقعه افکار عمومیه‌نك عالمده نه بیوك تأثیری اولدیغنه دلیل واضحدرکه بشیوز سنه دن زیاده استمرار واستقرار ایله تمللشمش وبونجه وقوعات جسیمه‌نك عهده‌سندن کلمش اولان یکیچری اوجاغی بوکره درت بش ساعت ظرفنده باتوب کیتمش وبو ایسه یکیچریلرك نفرت عامه یه مظهر اولملرندن وبو دخی قوانین مؤسسه‌لرینك مندرس اولمسندن نشأت ایتمشدر ·

اسعد افندی اس ظفرده دیرکه طائفهٔ مرقومه قانونلرینی تشعب ادیان سابقه آسا کندولری تحریف ایدوب فقط جامع بیقلوب خلاسی برنده قالمش کبی اوسته نامنده اولان اشقیانك ات میداننده عریان اوله‌رق بهر کون علی السحر سرعت سیری مالکه ایتملری ایچون موضوع اولان اته قوشملری وچاوش اوسته دیدکاری شبحك ینه میدانده برذروه‌یه چیقوب کویا ات تعیینی المغه کلان عساکره خطاب ایدر یوللو چرطاق اوکندن کچمیك بزار واسواقه کیتمیك خلق سزی بازاره کیدن صانمسون ضابطی کورنجه قاچك وطوزلغکزی ایندیرك وشویله بویله ایدك دیه‌رك تك وتنها لهجه‌لرنجه تنبیهاتی قالمش وتغیر قانونلری برصورته وارمش ایدی‌که قشله‌لرنده ساکن اولنلر اوطه باشی واوسته وبش اون قره‌قوللقجی وبرقاچ عمل مانده اوطه اسکیسی نامیله براز شرذمه‌دن عبارت اولوب یکیچری آدنده اولنلر همان اسواق وبازار وقوللقلرده مضرتلرندن غیری کارلری اولمیان فاسدان ایدی ات واکمك تعییناتاری شونك بونك ماکلی ووظیفهٔ عساکر اولان اسامه ایسه ایراد معناسنه زید وعمروك علی الخصوص اصل وضعنه نظراً مثلا بشیوز نفره ویریله‌جك علوفه‌لر طوبدن برشخصك بلا استحقاق جیب تصرفنده ایدی · حتی سلطان احمد جامعنده یکان یکان جزای سزالرینی بولان صنادید اوجاغك سیما کتخدا یری اولان سرباز اشقیانك قوینندن اوچر بشربیك آقچه‌دن زیاده هر بر

اون ایکی آقچه سی بر اسمده اوله‌رق دالقلیچ علوفه سی اوراقی چیقوب خلق عالم مرقومونك بیت‌المال مسلمینه اولان خسارتلرینی مرتبهٔ یقینده تماشا برله اوازلعن وتشنیعلرین رسیدهٔ اقصای دنیا ایلدیلر . انتهی .

بو وقعه‌یه تاریخ اولمق اوزره عصمت بك زاده عارف حکمت بك افندی

(یاندی هیزم کبی کلیا اوجاغ)

مصراعنی سویلدی

شاعر مشهور کچه‌جی زاده عزت ملا دخی

تجمع ایلدی میدان لحمـه * ایدوب کفران نعمت نیجه باغی

قویوب قالدرمدن ایکیده برده * قزان‌دورلدی‌سوندردی‌اوجاغی

قطعه سنی نظم ایلدی .

حسین وعزت پاشالر بو وجهله مظفر اولدقدن صکره سزاوار تخریب اولان واسکی اوطه‌لر دینلان قشله‌یه کلوب ات میدانی فراریلرندن کرك بوراده وکرك سائر یرلرده بولدقلری اشجی اوسته وسائر اشقیایی ات میدانه کوندررلر صدراعظم دخی علما ورجال دولت ایله برابر سلطان احمد جامع شریفنـك صول طرفنـده حولی‌یه ناظر اولان جناحنی قرارکاه اتخاذ ایدرك بو وجهله طوتیلوب کوندریلان اشقیایی برر برر حضورینه جلب وهر برینی برر صورتده استنطاق والزام ایدرك محفل همایون التنده محبس اتخاذ اولنان کارکیر اوطه‌یه ارسال واختناق ایله لاشه سنی سورتدیره‌رك آت میدانده کائن چنارمعهود اوکنه القا ایتدیرر ایدی . ات میدانی ملحمه سنده تلف اولان پك چوق اشقیادن بشقه بوصورتله صدراعظم دخی خیلی اشقیایی اعدام ایلمشدر .

اغاقپوسنده ظهور ارادهٔ سنیه‌یه منتظر اولان قول کتخداسی حسن اغا ومعیتده اولان قصار اغالری وسکبان باشی ابراهیم اغا وسابقلری وصالح وطالح چورباجیلر ایله سلیمانیه جوارنده برخانه ده مختفی اولدیغی انهاایدن یکیچری اغاسی جلال الدین اغا وقت عصردن اولجه سلطان احمد جامع شریفنـه احضار ایدلدی . واوجاقلو ایچون جامع مذکور میدانـنـده برچادر قورلدی . بعده استانبول قپولرینه برر قپوجی باشی ایله برر مقدار خمبره جی وقوللقلره طوپجی عسکری قونلدی وغلطه وقاسم پاشا وترسانه حوالیسنك محافظه سی قالیونجی عسکرینه وابو ایوب انصاری طرفنك محافظه سی خمبره جی نفراتنه احاله ایدلدی . وطوپجی باشی نعمان اغا استانبول قره‌غوللرینك نظارتنه مأمور اولمغله طوپخـانه طرفنك ضبط وربطی عربه جی باشی حسن اغایه براغلدی . هر طرفك محـافظه سی اسـبابی بو وجهله بونه قونلدی لوای شریفك محافظه سی ایچون دخی طوپجی وخمبره جی نفراتندن

مقدار کافی عسکر ترتیب و دیکیلی طاش جانبنده اولان قپویه خواجکان دیوان همایوندن ولی پاشا زاده سلیم سری بك و برادری اسمعیل بك وحذاسنده واقع باب قبلی یه صالح قوج اغا و چنار جوارنده اولان قپویه مرحوم خورشید پاشا کتخداسی صالح اغا و کمر التی سمتنده کی قپویه یانیه لی حسین بك تعیین بیورلدی . وکیجه قول کزمك اوزره مأمورلر تعیین اولندقدن بشقه محلات اهالیسنك کیجه نوبت بکلملری ایچون ائمه یه تنبیه ایدلدی وعزت پاشا اسکداره کچورلدی واغا حسین پاشا اول کیجه سلیمانیه جامع شریفی حوالیسنده خیمه نشین اولدی ومظنهٔ سوء اولان یرلری تحری ایچون هر طرفه تبدیللر کوندرلدی . اول کیجه صدر اعظم ایله کبار علما سلطان احمد جامع شریفنك محفلنده بیتوتت ایلدیلر سائر علما ورجال دولت دخی جامع شریفك داخل وخارجنده کیجه لدیلر .

الحاصل استانبول یکی فتح اولنمش بر مملکته دوندی سلطان احمد جامعی دخی مرکز اردو مقامنده بولندی . فرداسی جمعه کونی صدراعظم ینه جامع شریفك صول جناحنده اوتوروب طرف طرف اخذ وکرفت ایله ارسال اولنان اشقیانی استنطاق ایله بوغدررر ولاشه لرینی سالف الذکر چنار آلتنه القا ایتدیرر ایدی . اول کون بو وجهله اعدام ایتدردیکی اشقیانك عددی ایکییوزی متجاوز وحسین پاشانك اغا قپوسنده اتلاف ایتدیکی یوزیکرمی نفره قریبدر . بو اجراآت سیاسیه فرداسی جمعه ایرتسی کونی وقت ظهره قدر دوام ایتمشدر .

زیر محفلده اولو جهله اعدام اولنانلرك جثه لری هپ معهود چنار اغاجنك آلتنه آتلمشدر بو اغاج اول شجرهٔ ملعونه درکه بیك آلتمش آلتی تاریخنده زوربالر ارکان سلطنتدن اعدام ایتدکاری ذواتی آنك داللرینه آصوب او زمان شجرهٔ وقواق دیو معروف اولمشیدی . بو دفعه زوربالرك لاشه لری آنك آلتنه آتلدی شجرهٔ وقواق صانکه شمدی میوه ویرمش اولدی . عزت ملا بوراره تلمیح ایله (بر زمان اهل فتنه جامع خان احمد ده * بی کناه آصمشیدی قوللرینی خلاقك * شمدی ارباب شقانك دوکیلوب کله لری * میوه وقتنه یتشدك شجر وقواقك) قطعه سنی نظم ایلمشدر .

بو جمعه کونی زینب سلطان جامعنه سلاملق اولدی یکیچری ضابطانندن کمسنه بولندیرلمدی ایکی طرفه طوبجی وخمبره جی عسکری دیزلدی بو ایسه یکیچری اوجاغنك کلیا اعتباردن سقوطنه بر نشانه ایدی . ایشان جان اله جق یریده بوراسی ایدی که یکیچری اوجاغی اصلاح وابقامی اوله جق یوخسه بتون بتون الغامی قلنه جق بوراسنی کسدرمك لازم ایدی . اخشامدن صکره محفل همایونده مشیخت معزوللری حاضر اولدقلری حالده

مجلس وكلا عقداولندى ايراد حكمنده آلنوب صاتيلان يكيچرى اسامه لرى اشكينجيان لايحه سنده يازلديغى اوزره قصريد اولنميوب فقط متصرفلرى حياتده اولدقجه محروم براغلماق وقطار اغلريله اوجاق كتبه سندن وچورباجيلردن الحالةهذه صداقت يوزنده بولنانلر مناسب ديرلكلر ايله قايرلمق وعساكر محمديه ناميله معلم عسكر يازلمق خصوصلرى مذاكره اولندى بعده صدراعظم محفل همايون قپوسى ياننده نصب اولنان سايه بانده وكبار علما محفلده ورجال دولت جامع شريف حوليسنده نصب اولنان چادرلرده وموالى ومدرسين درون جامعده آرام وبيتوتت ايلديلر .

فرداسى جمعه ايرتسى كونى على الصباح ينه محفل همايونده عقد مجلس اولندى اساس مسئله نك مذاكره سنه باشلاندى يكيچرى اوجاغى بك اسكى براوجاق اولديغندن رأيلر انك اصلاحيله ابقاسى طرفنه مائل كورندى همان رئيس الكتاب سيدا افندى نطقه آغاز ايله بوزمرۀ ذميمه شمديه قدر بالدفعات ايقاع ايتدكلرى فتنه لر عقيبنده دولت عليه نك امور كليه وجزئيه سنه مداخله ايتمامك اوزره ايتدكلرى تعهداتى نه وقت ايفا ايتديلر سجلات ودفاتر طلوسى يازيلان سند وحجتلرك مضمونلريله نوقت احتجاج اولندى هله بودفعه اشكينجى تحريرى ماده سنده تحريرايتدكلرى حجتك هنوز مركبى قوريمدن بلاموجب اعلان بغى وعصيان ايلديلر شمدى ايسه انجلرندن بوقدر شرپيشه لر اعدام اولندى لاشه لرى ميدانده سوركاندى انلر بونى اونودرمى بوندن طولايى دولتعليه حقنده عداوتلرى مزداد اولمزمى بونلرك نام ونشانلرى صحيفۀ روزكاردن حك واٍمحا ايدلمدكجه فساد وفتنه لرى برطرف ايديله مز هروقت بويله فرصت اله كيره مز صكره ندامت فائده ويرمز يكيچرى اوجاغنى كلياً الغا وامحادن بشقه چاره يوقدر ديوب سائرلرى دخى انى تصديق ايتمكله همان يكيچرى اوجاغنك الغاسنه قرار ويرلدى .

وقت ظهردن اول محفلده عقد اولنان مجلسه وزيرلر وصدور وموالى وخواجه لر ورجال دولت ومشايخ جوامع دعوت اولنوب يكيچرى اوجاغنك الغاسنه دائر بكلكجى پرتو افندى يه قلمه الديرلمش اولان فرمان عالى مسوده سنى رئيس افندى اوقودى جمله حضار انى تحسين ايله كيمى صيغۀ مباركبادى وكيمى كوزلرندن اقان اشك شادى ايله القشلاديلر .

صورتى زيرده (١٥) رقميله ايراد اولنور .

همان امام اول وثانئ حضرت خلافتپناهى محمد عارف وزين العابدين افنديلر مقامه مناسب يكديكرى معاقب برر عشر شريف اوقوديلر ايا صوفيه واعظى مصطفى افندى واخسقه لى احمد افندى دخى غايت مؤثر برر دعا ايتديلر . كيفت حضور همايونه لدى العرض درحال قرار مجلسك اجراسى امرنده خط همايون خلافتپناهى صادر

اولمغله همان درسعادت محلاتنه وممالك محروسه‌نك هرطرفنه نشر اولنمق اوزره فرمان عالينك برچوق صورتلرى استنساخ اولنمق اوزره امر ويرلدى .

صلات ظهردن صكره جامع شريف جماعت مسلمين ايله لبالب اولديغى حالده وقعه نويس اسعد افندى منبره چيقدى بيرامن لواء شريفى بعد التقبيل على ملأ الناس فرمان عالى‌يى اوقودى . هپ سامعين (سمعنا واطعنا) ديه‌رك دعاى واجب الاداى حضرت خلافت پناهى‌يى ادا ايلديلر . فرمان عالينك متعدد صورتلرى اخراج ايله محله جامعلرنده اوقونمق اوزره ائمه‌يه برر صورتى كوندرلدى .

يكيچرى اغالغنك الغاسى طبيعى اوله‌رق بومقامده بروزيرك بولنمسى لازمهٔ حالدن كورلمكله بوخصوصه جلال الدين اغا تنسيب وطرف صدارت پناهيدن كندوسنه افاده اولندقده هرنه معنايه مبنى ايسه اعتذار ايلديكى خاكپاى شاهانه‌يه تقرير ومقدما يكيچرى اغالغنده رضاى دولت اوزره حركت ايدركن اوتوز سكز سنه‌سى خلالنده اوسته‌لرك اجباريله بالانفصال قاضى قريه‌سنده متقاعدا مقيم اولان اسمعيل اغا عرض وتذكير اولنمش ايسه‌ده نزد همايونده اغا حسين پاشا ترجيح بيورلمغله اشبو جمعه ايرتسى كونى قوجه ايلى وخداوندكار سنجاقلرى وبحر سياه بوغازينك روم ايلى سواحلى محافظلغى كماكان عهده‌سنده اولمق اوزره استانبول وقلاع تسعه محافظلغى وعساكر معلمهٔ منصورهٔ محمديه سرعسكرلكى حسين پاشايه بالتوجيه خيمهٔ صدر اعظميده سراسره قاپلو ثوب سمور اكسا وعساكر مذكوره نظارتى يدى بيك بشيوز غروش معاش ومكمل تعيينات ايله صائب افندى‌يه توجيه بيورلمغله حسين پاشا درحال صائب افندى ايله برلكده سليمانيه‌ده اولان خيمه‌سنه واروب عساكر معلمه تحريرينه باشلادى . وبروجه بالا اشكنجى معلمى نصب ايدلمش اولان داود اغا ودور سليميده يوزباشى اولنلردن ابراهيم اغا وعثمان اغا بيكباشى اولديلر .

يكيچريلرك مركز اداره‌سى اغا قپوسى اولوب اندن بشقه استانبولده ايكى بيوك قشله‌لرى دخى وار ايدى برى يكى اوطه‌لر ديدكارى قشله‌دركه بوراده يكيچريلر عادت قديمه‌لرى اوزره اته سكردر اولدقلرندن ات ميدانى دينلوردى . بروجه‌بالا وقعه كونى سنجاق شريف سلطان احمد جامع شريفنده ايكن بوقشله احراق اولنمق مناسبتيله ات ميدانى اسمى احمديه ميدانى نامنه تحويل اولنمشدر . ديكرى شهزاده جامعى قارشوسنده اسكى اوطه‌لر ديدكارى قشله‌دركه وقعه‌دن چند روز صكره اودخى هدم ايله يرينه خانه ودكانلر انشا اولنمق اوزره سلطان احمد وقفنه تصحيح ايتديرلمشدر .

بروجه بالا اغا قپوسنك دائرهٔ عسكريه اتخاذى تصور اولنمش ايكن چند روز

صكره اغا قپوسنك دارالفتوى واسكى سرايك سرعسكرلره مأوى اولمق اوزره تخصيصنه قرار ويرلمش واسكى سرايده بولنان جوارى وخدمه وتبرداران سراى جديد همايونه نقل ايدلمشدر ·

اولوقته قدر شيخ الاسلاملر كندو قوناقلرنده ايفاى وظيفه ايدرلردى بوكره اولوجهله جانب ميريدن مشيخته مخصوص اولمق اوزره اغا قپوسى تخصيص اولنوب صدرين واستانبول قاضيسى دخى اوزايه نقل وفتوا خانه دائره‌سى بشقه‌جه تنظيم ايله جمله‌سى بودائرهٔ علميه‌ده جمع اولنمشلردر ·

بوغاز محافظه‌سنده وكالةً مدير امور اولمق اوزره قول كتخداسى حسن اغايه رتبهٔ مير ميرانى واللى بيك غروش عطيهٔ سنيه وجلال الدين اغايه كندو نيازى اوزره مير اخورلق پايه‌سيله قاپوجى باشيلق احسان بيورلدى · بوصرده سكبان باشى ابراهيم وزغرجى باشى حسين وسكسونجى باشى ايبش اغالره يكرمى بش كيسه عطيه اعطا وسكبان باشى معزوللرندن عثمان واسماعيل وعباس واحمد اغالر عهده‌لرنده يايا بكلكلرندن مخصص بولنان تاپاره‌لر زعامت صورتيله ابقا اولنه‌رق جمله‌سنه قپوجى باشيلق وباش يازيجى محمد راشد افندى‌يه اون بيك غروش عطيه ايله ديوان همايون خواجه‌لغى ومحضر اغا بولنان ممش اغايه يدى بيك بشيوز ومحضر اغاكاتبى عارف افندى‌يه ايكى بيك وباش قپو كتخداسى طاهر اغايه درت بيك غروش عطيه ايله خاصه سلاحشورلغى رتبه‌لرى ويرلدى · وچورباجيلغك منتهاسى اولوب كتخدا يرى ديئلان يره كچمكه متهىء بولنمش اولان باش بلوكباشى على اغا خاصه سلاحشورلغى رتبه‌سيله طلومباجى باشى اولدى · محضر اغالقدن معزول محمد اغايه وباش واورته وكچوك چاوش اغالره كذلك خاصه سلاحشورلغى ويرلدى · واون برنجى بلوكك احمد وقرق طقوزنجى بلوكك حسن وقرق برنجى بلوكك محمد واتمش برنجى بلوكك عمر واوتوز اوچنجى بلوكك على وقرقنجى بلوكك عمر واللى برنجى بلوكك محمد واللى ايكنجى بلوكك احمد واوتجى بلوكك محمد وقرق بشنجى بلوكك احمد وقرق دردنجى بلوكك طاهر واوتوز سكزنجى بلوكك اسماعيل وقرق سكزنجى بلوكك على واللى دردنجى بلوكك حسين وقرق اوچنجى بلوكك اسماعيل ويكرمى طقوزنجى بلوكك حمزه واوچنجى بلوكك سليمان واوتوز التنجى بلوكك ابراهيم واوتوز طقوزنجى بلوكك محمود واللى طقوزنجى بلوكك محمد واون بشنجى بلوكك محمد واللى بشنجى جماعتك حسين واوتوز طقوزنجى جماعتك مصطفى واللى طقوزنجى جماعتك سابق چورباجيسى محمد نام يكرمى درت چورباجى‌يه كذلك خاصه سلاحشورلقلرى ويرلدكدن بشقه اون دردر كيسه عطيه دخى احسان بيوريله‌رق تشريفاتجى نجيب افندى يديله توزيع قلندى ·

شقاوتده مدخللری اولدیغی تحقیق اولنان یکرمی اوچنجی و یدنجی اورطه‌لرك چورباجیلری سلحشورلق قفتانی کیمك اوزره خیمهٔ صدرعالی‌یه کیدن سالف‌الذکر چورباجیلر اره‌سنده حضور صدارتپناهی‌یه چیقدقلرنده صدر اعظم بو اغالری علما ایستر براز مسئله صوره‌جقلر دیه‌رك مقتل اولان معهود اوطه‌یه کوندروب اعدام ایتدیردی . بوصره‌ده اله‌کچن اشقیا دخی برطرفدن اعدام اولنمقده ایدی .

جبه‌جی باشی محمد اغا سنجاغ شریف آلتنه کلمیوب اوزاقدن سیرجی اولمغله بروسه‌یه نفی ویرینه لاجل‌المصلحه درسعادتده بولنوب ابراز صداقت ایلیان فره‌جك اعیانی امین اغا نصب اولندی . بعده محمد اغانك ارقه‌سندن مباشر کوندریله‌رك اعدام ایتدیرلمشدر .

اول کون حبیب اوطه باشی روم ایلی جانبنه طرد اولنمش ایسه‌ده متعاقبا ارقه‌سندن مباشر کوندریله‌رك اعدام اولنمشدر .

بروجه بالا عهده‌سنه قپوجی باشیلق احسان بیورلمش اولان اسبق سکبانباشی احمد اغانك صکره‌دن تبین ایدن شقاوتنه بناءً کوتاهیه‌یه نفی اولنوب وراسندن مباشر مخصوص کوندریله‌رك اودخی اعدام قیلنمشدر .

اِسْتِطْرَادْ

سالف‌الذکر جلال‌الدین اغا پك چوق وقت معمر اولمشدر . حتی سعدالدین افندینك ایام مشیختنده برمرافعه ضمننده حضورینه چیقدقده افندم بزده وقتیله بو اوطه‌ده اجرای حکومت ایتدك فقط بز باطل ایله حکم ایدردك سز حق وعدل اوزره حکم ایدرسکز فرقمز بودر دیمکله سعدالدین افندی لدی الاستکناه یکیچری اغالرینك خاتمه‌سی جلال‌الدین اغا اولدیغی اکلاشلمغله مجلس طاغلدقدن صکره انی جلب ایله اکرام واحترام ایتدکدن بشقه مجلس مخصوص وکلاده نقل ماجرا ایتدکده جلال‌الدین اغانك ازقدیم آلمقده اولدیغی شهریه بیك غروش تقاعد معاشی یدی بیك بشیوز غروشه ابلاغ اولندی وفاتنه قدر بونکله خوش حال اوله‌رق کچنمدی . بزینه صدده کله‌لم .

مذکور جمعه ایرتسی کونی استانبول بر حالدن بغتةً دیکر حاله متحول اولدی ایکی کون اول متحکم ومتغلب اولان یکیچری زوربالری اله کچدکجه بروجه بالا اعدام اولنمقده وبرطرفدن عساکر معلمه تحریر قلنمقده اولدیغی حالده دلاللر دخی زقاقلرده یکیچریلك نامی اورته‌دن قالقوب یرینه عساکر منصورهٔ محمدیه تحریرینه قرار ویرلدی .

بعدازین اهل عرض اولنلردکانلرینی آچوب کسب وکاریله مشغول اولسون شوکتلو پادشاهمزه دعا ایتسون دیو ندا ایتمکده ایدی .

ایشته بوصره ده وقت عصردن اولجه صدر اعظم ومشایخ الاسلام وعلمای اعلام ورجال دولت وسائر مأمورین کرام لواء شریف نبوی‌یی سلطان احمد جامعندن آلوب تکبیر وتهلیل وکمال تعظیم وتبجیل ایله سرای جدید همایونه کوتوردیلر واورته قپودن کیروب ایچرویه طوغری کوتورر ایکن خلیفة الاسلام حضرتلری باب السعاده‌دن چیقوب ماشیا ایلرویه حرکت ایله لوای نبوی‌یی شاهراهك وسطنده استقبال ایتدی وصدر اعظمك الندن آلوب باب السعاده سقفی تحتنده تخت همایون قوریله‌کلان محل متیمنده رکز ایلدی . واطرافنده نوبت بکلمك اوزره خدمهٔ اندرون همایوندن تبرداران زلفلیان خاصه تعیین بیورلدی . وزمینه رنکارنك قالیچه‌لر فرش ایله محلنه وضع اولنجیه‌دك دائما عود وعنبر ایله تبخیر اولنور وقرآن اوقونور وجماعت ایله نماز قیلنور ایدی .

لواء شریفك بورایه وضعی عقیبنده ذات شاهانه قبهٔ همایون آلتنه تشریف بیوردی . ارکان سلطنتی حضور همایونلرینه جلب ایتدی . جمله‌سی کاوب شرف دامنبوسی ایله مشرف اولدقدن صکره تخت عالینك صاغ طرفنده صدراعظم بعده دری زاده عبدالله افندی وصول طرفنده شیخ الاسلام افندی وبعده مکی زاده ویسینجی زاده وصدقی زاده افندیلر وصدور عظام واستانبول قاضیسی ومواجههٔ همایونده رجال دولت طوروب ذات شاهانه صدر اعظم ایله علمایه اشارت قعود ایله التفات بیوردقدن صکره نطق همایونه اغازایله جناب حقه چوق شکرلر اولسون که بوقولنی اجداد عظامك نائل اولمدقلری فتح مبینه مظهر قیلدی سزلریده بوخدمت جلیله‌ده بولندردی الله جمله‌کزدن راضی اولسون سیکز مشکور اولسون . شمدی‌یه قدر طائفهٔ باغیه بوزندن ظهوره‌کلان نیجه مکروه ایشلره ضروری مسامحه اولنمشیدی . الحمدلله جمله‌سی مضمحل اولدی بوندن صکره اتحاد آرا ایله امور مملکتی تنظیم وعباد اللهك احوالنی اصلاح ایده‌لم . از جمله اول زمرهٔ خاسره‌نك بوزندن دولت علیه‌نك مبتلا اولدیغی مصارفك جبر نقصانی ضمننده بیت المال مسلمین ایله قطعا مناسبتی اولمیان ومناصب دیوانیه‌ده استخدام اولنمیان کسانك مخلفاتی جانب میریدن ضبط اولنمقده ایدی . اولا شو خصوصی رفع ایلدم . من بعد اومقوله مخلفات آلنمسون . سائرمهام امورعدلیه ومصالح خیریه‌یی سزلرمطالعه ومذاکره ایله عرض وانهام ایدیکز . بنده تسویه‌سنه مساعده ایدرم . هرخصوصه اقدام واهتمامك تمام موسمیدر مهام امورملکیه‌نك تأسیس وتنسیقنه‌دك جمله‌کز دائرهٔ همایونده آرام ایدیکز

قلباً وقالباً برلكده اولەلم ديو بيوردیلر • بعده معزولين مشيختە توجيه روی التفات
ايله معزولين مشيخت خانه وساحلخانەلرنده كوشـه كزين عزلت اولوب اقران
وامثاليله كورشمامك وديلديكى يره كيـده مامك دأب درين ايسـه ده بعداليوم
بربريكزه كيديكز • وصفـاى بال ايله الفت وانسيت ايديكز ديو بيـوردقلرنده
جملەسى دعاى باخير پادشـاهى‌يى لسان تشـكر وافتخار ايله تذكار ايلديلر • اندن
صكره ذات شـاهانه دائرۀ همايونلرينه عودت ايتديلر • نطق همايونده اشـارت
بيورلديغى اوزره كبار علمـا واركان دولت سراى همايونده مسـافر اولوب
فقط علمـادن بك اختيـار اولنـلرك خانەلرينه عودت ايلملرى ايچون رخصت
ويرلدى • روم ايلى قاضيعسـكرينك دخى مصالح عبادى رؤيت ايچون كوندوزين
قوناغنه كيدوبده كيجه سراى همايونده بيتوتت واستانبول قاضيسنك جوار اولياى
اموردە بولنمق اوزره اياصوفيه عمارتنده كائن متولى اوطەسنده اقامت ايلەسى اراده
بيورلدى • ذات شـاهانه دخى سراى همايونده اوچنجى يرى ديدكارى محلده
سلحدار اغالره مخصوص برقاچ اوطەدن عبارت اولان دائرەده اتخاذ مقام ايدوب
بعضا بشكطاش سراى همايونته كيتـەلرده ينه عودت ايله بو دائرەده بيتوتى التزام
بيورمشلردر • صدر اعظم ورجال دولت وسائر مأمورين ايچون دخى اورته قپو
ايله باب همايون ارەسـندەكى ميدانده چادرلر قوريلەرق انلر دخى خيمەنشـين
اولمشلردر •

اول اثناده نقلجى مصطفى قوجه مصطفى پاشا قربنده برقارينك خانەسـنده برسپت
صندق ايچنده مقفول اولديغى حالده بولنوب ذات شـاهانه سلحدار اغا يرنده ايكن
حضور همايونه كتورلدى صندق آچلدى برقاچ كون اول استانبوله صيغميان نقلجينك
برکچوك صندق ايچنه صيغمش اولديغى كورلدى • پاداشى اولان سرخوش مصطفى
ونفس طورناجيسى عمر وقفسجى وبابا طاغلى وديكر بعض رؤساى اشقيا ايله برلكده
اعدام ايله عبرت انام قيلنديلر •

مرقوم طورناجى عمر ايله قفسجى كتخداى صدر عالى رفيق افنديك خانەسى قربنده
اولملريله دائما نعمتنى ييوب عطيەسنى الانلردن ايكن علمدار پاشا وقعەسـنده انى بالا
ايله ضرب وشهيد ايدنلردن ايمشـلر • بو كره قفسجينك خانەسى تحرى اولندقده
رفيق افندى مرحومك براز اشياسى ظهور ايتمشدر • لواء شريفك باب السعادەيه
نقلى كونى كرك استانبولده وكرك بلاد ثلثەده مظنۀ سوء اولان اشخاصك تجسس
وتحريسـنه شروع وطرف طرف مأمورلر تعيين واومقولەلر طوتلدقجه وطنلرى
جانبنه تبعيد اولنەرق قرق اللى كون ظرفنده يكرمى بيكدن زياده نفوس زائده
طرد اولنمشدر •

(بقية)

بقية‌السيوف اولان يكيچريلردن بعضيلری تبديل قيافت ايله خانه وحمام ودكان كبی يرلرده مختفی اولدقلری جهتله تجسس وتحريلرينه اعتنا اولنمقده اولديغندن بونلری اخفا ايدنلر حقلرنده شدتلو جزا اولنه‌جغی بو اثناده اعلان قلنمشدر .

وقعهٔ سليميه‌ده پيشدار اشقيا اولان قره‌دكز بوغازی قلعه‌لرينك يماقلری بودفعه اشقيايه قارشمامش اولدقلری جهتله صداقت يوزنده بولنملرينه نظراً خواجه افنديلره وطلبهٔ علومه ومشايخه عطيه‌لر احسان بيورلديغی صره‌ده انلره دخی عطايا ويرلديسه‌ده سوابق حاللرينه نظراً كندولرينه امنيت اولنه‌ميه‌جغندن وقلعه‌لره عساكر معلمه وضعی مقرر بولنديغندن يماقلرك عساكر منصوره سلكنه تحرير اولنانلرندن ماعداسی سفائنه اركاباً ممالكتلری اولان لازستانه كوندرلدی . وبوغاز قلعه‌لرينه بش اورطه طوپجی تعيين ايدلدی .

بالجمله بندكان وداعيان صداقت نشانه اولوجهله عطيه‌لر ويرلديكی صره‌ده صدر اعظمه برمجوهر خنجر وشيخ الاسلامه برالماس يوزوك احسان بيورلمشدر .

دور سليم خانيده طوپجی نفراتندن بشقه هرطوپ ايچون اون نفر تفنك انداز اولوب وقعهٔ سليميه‌دن صكره زوربالرك غلبه‌سيله بونلر قالديرلمشيدی . بوكره طوپخانه ايچون ينه تفنك انداز تحريرينه باشلاندی . وبونلره قاش كنارينه پوشی صارمق اوزره قيصه خمبره‌جی قالپاغنه مشابه قالپاق اكسا اولندی . ضابطان قاش كنارينه اكليجه پوشی صارمق امر اولنمغله قلفات باركراندن قورتولديلر .

وبوكره چورباجی عنوانی اورطه اغاسی عنوانه واورطه باشی ملازم تعبيرينه‌واوسته آشچی باشی‌يه وقره قوللقچيلر اشچی يماقلری وسقا سيباجی تعبيرلرينه تبديل قيلندی . ينه بوصره‌ده اسكيدن قالمه برچوق رسم وعادتلر الغا اولندی .

شهزاده جامع شريفی جوارنده قشله‌لری اولان عجمی اوغلانلركه يكيچريلرك برشعبه‌سی اولوب طوائف عسكريه‌نك اودون مصلحتنه مأمور ايديلر بوصره‌ده انلر دخی رفع والغا ايله ضابطلری اولان استانبول اغاسی عنوانی حطب امينی عنوانه تحويل قلندی .

عساكر منصوره سلكنه تحرير اولنمقده اولان نفرات ايچنده اون بش ياشندن اشاغی چوجقلر ظهور ايدوب بونلرك عسكره يازلمسی قانونه مخالف ايسه مأيوساً كيرو دونديرلملری دخی مناسب كورلمديكندن سالف الذكر عجمی اوغلانلری قشله‌سی انلر ايچون تعليم خانه اتخاذ اولنه‌رق ولياريتك رضاسی شرطيله اوراده اسكان وتربيه‌لری ايچون خواجه‌لر وضابطلر تعيين اولندی . بوستانجيلر فی‌الاصل عساكر خاصهٔ سلطانی اولمق اوزره مرتب ايكن يكيچريلرك انتظامسزلغی انلره دخی

سرايت ايدرك مختل النظام اولدقلرندن بوكره انلرك دخي تنظيم احوالنه باشلاندی . بروجه بالا زور بالرك انهزامی اوزرينه ادرنه‌ده دخي يكيچری نشانلرينك رفع وامحاسی ايچون چرمن متصرفی وادرنه محافظی وزير اسعد پاشايه وادرنه ملاسی بازيچی زاده ابراهيم ادهم افندی ايله سائر علما ووجوهنه خطاباً فرمان عالی كوندرلمشيدی . اسعد پاشا اول امرده ملا افندی ايله كافهٔ اهالينك مرجعی و بلده‌نك اعلم علماسی اولان اسكيجی زاده افندی‌يی و بوستانجی باشی عباس بك ايله اعيان ووجوه بلده‌يی جمع ايله محرمانه برمجلس عقديله كيفيتی درميان ايتدكده اسكيجی زاده افندی‌يی سمعاً وطاعه همان ديوان عقديله اعلان كيفيت اولنسون ديوب سائرلری دخي انی تصديق ايلدكلرنده ملا افندی صمت وسكوتی اختيار ايلمش . واقعا اثنای محاورده سكوتی موسيقی يرينه كچنلردن ايسه‌ده بومقامده قاضیٔ بلده‌نك سكوتی الويرمز اولديغندن اسعد پاشا اوجاقلونك وسائر حضوری لازم كلنلرك احضاريني ودائره‌سی خلقنك احتياطا بصيرت اوزره بولنملری تنبيه ايله برابر ملا افندی‌يی دخي خفيجه جلب ايله سزك صداقتكز جای اشتباه دكلدر لكن ادرنه اصنافنك اكثری اوجاغه منتميدر قاضی پاشا وقعه‌سنده عناد واصرارلری معلومدر بومحلده شق شفه ايتمامك اويمز مسند حكومت شرعيه‌ده بولنديغكز جهتله شمدی عقد اولنه‌جق ديوانده دخي سكوت ايده‌جك اولورسه‌كز سبكمغزان انی بشقه معنايه حمل ايله برفتنه احداثنه باعث اولمق ملحوظدر ديدكده ملا افندی اشبو الغا خبری اخشامدن استشمام اولنمشيدی محكمه كاتبلرندن قبولی افندی بوالغا ماده‌سی عجبا كاركير اولورمی ديه‌رك ذهنمی تشويش ايتدی ديو اعتذار ايتدكدن صكره عقد ديوان ايله فرمان عالی قرائت اولندقده ملا افندی ينه شق شفه ايتميوب يبروح الصنم كبی طورمش . فقط اسكيجی زاده افندی انك سوزينه حاجت براقميوب اولوالامره اطاعتك وجوب وفضائلنی بيان ايدرك اوجاغه منسوب اولنلری دخي اقناع ايتمكله جمله‌سی سمعاً وطاعه ديمشلر . وادرنه‌ده يكيچری اغاسی وكيلی بولنان طورناجی محمد صادق اغايه قپوجی باشيلق خلعتی واوجاقلودن اوچ بش قدر سوز صاحبلرينه سلحشورلق خلعتلری اكسا اولندقدنصكره درون شهرده اولان بالجمله يكيچری نشانلری رفع ودرون قلعه‌ده كائن اغا قپوسی دائرهٔ وسيعه اولمغله دار شريعت اتخاذ قلنمش ومظنهٔ اعتراض اولان بش اون نفر سابقه‌لودن بشقه كمسه‌نك بورنی قانمقسزين بومادهٔ مهمه ادرنه‌جه دخي تسويه اولنمشدر .

اسعد پاشانك بوخصوصه دائر اولان تحريراتی شيخ الاسلام افندی‌يه لدی الحواله بالاشارت عليه ابراهيم ادهم افندی قره حصاره نفی ويرينه اهل وارباب لدی التحری

مخرج پایه‌لولرندن کوتاهیه‌لی خلیل رشدی افندی یکرمیدن زیاده اسکیلرینه تقدیم ایله ادرنه ملاسی نصب اولندی اسکیجی زاده‌افندی یه دخی‌تام برسهم احسان‌قلندی . اسعد پاشا بروجه بالا وقوع حالی باب دولته عرض ایله برابر بو وقعهٔ خیریه یه تاریخ اولمق اوزره (غزای اکبر) ترکیبنی بوله‌رق

تیغ سرتیز شریعتله شهنشاه جهان * باشلرین کسدی هپ اهل فتنك سرتاسر
شبهه‌هیچ‌قالمدی شمدنکیرواول‌داوردین * اولدی هرکارده تأیید خدایه مظهر
پادشاهم دیدی مخلص قولکه هاتف‌غیب * تام تاریخی انك اولدی غزای اکبر

منظومه‌سنی تبریك مظفریت مقامنده تقدیم ایلمشدر .

ذی‌القعده‌نك یکرمی اوچنجی‌کونی ذات شاهانه باب سرعسکری یه تشریف ایله عساکر منصوره‌نك وطوپجیلرك تعلیملرینی تماشا وصدر اعظم ایله حسین وعزت پاشالره برر مرصع خنجر وعسکر ناظری صائب افندی یه برمرصع قوطی وضابطان ونفرات عسکریه‌یه عطایای وفیره اعطا بیوردی .

بعده‌جامع نصرته‌سلاماق‌وقوعنده‌طوپجی‌باشی نعمان‌اغایه‌دخی‌مرصع‌خنجر و یرلمشدر . بوصره‌ده اصناف هپ کفالت متسلسله‌یه ربط اولندی شویله‌که : اصناف بر برینه وکتخدالری جمله‌سنه کفیل اولمق اوزره نظام اتخاذ قلندی .

قوللقلره دخی طوپجی نفراتی قونمش و برطرفدن عساکر منصوره تکثر ایتمکده بولنمش اولدیغندن نوبتله محله‌لرینی بکلمکده اولان اهالینك ارتق یتسو نمازلرینی محله‌لری جامعلرنده ادا ایتدکدن صکره خانه‌لرینه چکیلوب استراحت وبیتوتت ایلملری ذی‌القعده‌نك یکرمی یدنجی کونی تنبیه قیلندی .

موبجی اسنافندن یکیچریلرك موبجیسی ارناود اسماعیلك اوغلی سلیمان ارباب‌فساددن اولدیغی حالده قوجه مصطفی پاشا جوارنده صومعه‌نشین مشیخت اولان فیض‌الله افندی زاده کچوك شیخك درویشلرندن اولوب طوپخانه ناظری صادق افندی‌دخی اکا منتسب اوله‌رق موبجی سلیمان ایله پیرداش اولدقلرندن شیخ افندینك التماسی اوزرینه صادق افندی مرقومی طوپخانه روزنامه‌جیسی لبیب افندینك خانه‌سنده اخفا ایتدرمش ایسه‌ده سرعسکر پاشا طرفندن صیقی صیقی‌یه تحری اولندیغی لبیب افندینك مسموعی اولایجق خانه‌سنده اولدیغی خفیا قالیونجی ضابطنه خبر ویروب اودخی صدر اعظمه اخبار ایتمکله سلیمان اورادن اخذ وجلب ایله ذی القعده‌نك یکرمی التیسنده اعدام اولنوب صادق افندی اعدامه بدل ذی‌القعده‌نك یکرمی سکزنده اماسیه‌یه نفی اولندی . لبیب افندی اخبار کیفیتله اظهار صداقت ایلمش

ایسه‌ده برقاچ کون تأخیری قباحت صایله‌رق اودخی کوتاهیه‌یه نفی اولنمشدر .
طوپخانه نظارتی دخی اسبق ضربخانه ناظری احمدافندی‌یه توجیه قلنمشدر .

محضراغانك زیر ضبط واداره‌سنده بولنان حربه‌جیلرکه باب‌عالیده طمرق ایشلرنده وخدمات سائره‌ده استخدام اولنورلردی انلر دخی یکیچریلردن معدود اولمغله‌لواء شریفك باب‌السعاده‌یه نقلندنبرو اودرلو خدمتلرده خمبره‌جی نفراتی وصدراعظمك تیزالدن تدارك ایلدیکی قیرجه‌لی سکبانلری استخدام اولنمقده ایدی بوکره حربه‌جیلر الغا اولندی . انلرك یرنده استخدام ایچون برصنف مخصوص ترتیبی لازم کلوب طشره‌لرده وزرا دائره‌لرنده ایسه الی کموش دکنکلی قواس قوللانلمقده اولدیغندن باب عالیده ومعیت سرعسکریده دخی قواس استخدامنه قرار ویرلدی . ومحضر اغالغی عنوانی طمرق اغالغی عنوانته تحویل قلندی .

زوربالرك انهزامنده‌اوجاق بازرکانی‌اولان یهودی سؤال‌وجواب ضمننده ضربخانه‌یه قالدیرلمش ایدی انکله قرابت صهریه‌سی اولان شابجی بحوراچی نام یهودی دخی انك واسطه‌سیله‌اوجاقلو‌یه چاتوب مقاطعات والتزاماتدن پك‌چوق پاره‌لر قازانمشیدی بوکره عرض کفالت ایدرك اوجاق بازرکانی تخلیص ایلمك صره‌لرنده طولاشور ایکن ذی‌الحجه‌نك طقوزنجی سبت کونی ایکیسی بردن اعدام ایله مالاری مصادره اولنمشدر اشکینجی تحریرینه شروع اولندیغی زمان شابجی حسین وعزت پاشالره هیچ بشیوز ییلاق‌اوجغك قبول‌ایتمدیکی تعلیم باشه چیقار شیمیدر بونك‌برمخاطره‌سی چیقار باشکزك چاره‌سنی ارایکز دیدیکی وحجتی مهرلتمك ایچون اغاقپوسنه وارلدقده اوجاق بازرکانی دخی محل جمعیته ناظر براوطه‌نك پرده‌سی ارالغندن خندهٔ استهزا ایله سیر ایتدیکی مرویدر .

ازقدیم یوم عیده درت کون قاله‌رق لاجل‌التبریك صدراعظم ووزرای عظام‌آلای ایله شیخ‌الاسلام قوناغنه وفرداسی شیخ‌الاسلام افندی و بعده وزرا باب عالی‌یه کیدرلر وبعده صدور عظام باب عالی‌یه واروب اندن شیخ‌الاسلام قوناغنه کلورلر . وفرداسی استانبول معزوللریله سائر موالیء فخام وبالجمله ضابطان عسکریه اولا شیخ‌الاسلام‌قوناغنه وبعده باب عالی‌یه کیدرلر وعرفه‌دن برکون‌اول مدرسین کرام وقپوجی باشیلر ورکاب وشکار اغواتی وسلاطین عظام کتخدالری وحرمین‌مفتشی افندی وحرمین طاقمی وخواجکان اقلام وزعما کذلك ایفای رسم تبریك ایدرلر ایدی . بوکره ارکان سلطنت بروجه بالا هپ سرای همایونده بولندقلرندن بویوم عید اتحاده رسم مذکور ترك اولنمشدر .

وپیشکاه‌باب‌السعاده‌ده تخت همایون قورلالان یرده‌لواء شریف نبوی منصوب اولمغله

ذی الحجه‌نك اونجی بازار کونی که یوم سعید عید اضحادر چین سحر قبه التنه تخت همایون قورلدی . شیخ الاسلام و بالجمله علمای اعلام یرلرنده صباح نمازینی ادا عقبنده کا کان اسکی دیوانخانه‌ده وقفه‌ کیر آرام اولدیلر صدراعظم و حسین و عزت پاشالر و رجال دولت دخی اورته قپونك داخلنده صاغ و صولده کائن پیکه‌لرده صباح نمازینی قیلدیلر و سائر ارباب معایده‌ده مطبخ عامره جانبنده اولان پیکه‌لرده توقف ایتدیلر ایدی . ذات شاهانه باب السعاده‌دن چیقوب لواء شریفی تقبیل ایتدکدن صکره قبه التنه کلوب تخت همایونه جلوس بیوردی . رسم معایده اجرا اولندقدن صکره عساکر منصوره پیشرو اوله‌رق ترتیب اولنان آلای والا ایله سلطان احمد جامع شریفنه کیدیلوب بیرام نمازی قیلندی . و ینه آلای ایله سرای همایونه عودت اولندی . بعده ذات شاهانه سنت اوطه‌سنده آرام ایدوب معزولین مشیخت بورایه کله‌رك اجرای رسم تبریك ایلدیلر . بیراملرك برنجی کونی یالی کوشکنده اجراسی معتاد اولان بنش رسمی رفع والغا اولندی .

برقاچ کون مقدم مشایخ اسلامه اثواب خاصهٔ همایوندن برقات البسهٔ نفیسه و صدوره بر بوغچه احسان بیورلمشیدی . بوکره جمله سنه عطایای سنیه احسان بیورلدی . بعده وقعه نویس افندی‌یه اون بیك غروش عطیه احسان و رتبه‌سی صحن ثماندن حرکت آلتمشلی‌یه ترفیع بیورلمشدر .

و صدراعظم ایله وزیرلره و رجال دولته علی مراتبهم مرصع بچاقلر والماسلو و میناکاری آلتون قوطیلر ویرلمشدر . یکیچریلره متعلق نقدر اسکی رسم و عادتلر وار ایسه بواثناده رفع والغا اولندیغی صره‌ده قهوه خانه‌لرك دخی هندمنه ابتدار اولنمشدر .

وقعه نویس اسعد افندی دیرکه جمعیتکاه بطله و اسافل علی الخصوص قوم ملغانك دارالندوه اتخاذ ایلدکلری جایکاه اراذل اولوب بر طاقم باشی بوش ناس صباحدن مسایه واکثریسنده عشایه قدر استیناس ایدوب دائما مذمت ارکان دولت ایله اراجیف افشان و شرعا مذموم اولان مساویء خلق ایله الوده دهان هذیان اولدقلری قهوه خانه‌لرکه تاریخ عالیده رقزدهٔ بیان اولندیغی اوزره ابتدا جنتمکان سلطان سلیمان حضرتلری عهد سلطنتلرنده عرب قلاشلرندن برحریف تحت القلعه‌ده ایجاد ایدوب قهوه فروشلق ایله خلقی باشنه جمع و بزم اراجیفه ایقاد شمع ایتدیکی طرف سلطنتدن بالاستماع دکانی باشنه ییقلوب ابطال اولنمشیدی . بعد زمان هنکام مسامحه‌ده رفته رفته کثرت اوزره یایلمش و فتنه‌لر عقبنده ینه ییقلمش ایکن براز مدتدنبرو شول مرتبه‌ده اکثار و برمرتبه‌ده تکاثف واعتبار اولنمشیدی که مجمع ناس اولان اسکله‌لر و بعض

مسیره‌لر خصوصا یکی قپو خارجنده هر بری تبعهٔ ساده رویان شهوت انگیزان ومداح وخوانندکان ایله باص بیاغی میکده‌دن نشان وکدکاری یکرمی بشر بیك غروشه‌قدر النوب صاتیله کلان کارکیر ایراد قدر شهرت وشان و یرمشیدی خلاصه هدم وابطاللری لازم کلمکله محاکمدن کتاب تعیینیله درسعادتده اولنلر سرعسکر پاشا وبوغاز ایچی طرفینی وقاسم پاشا واسکدار وغلطه وایوبده اولنلر اول اطرافك ضابطانك معرفتلریله یکان یکان تحریر وطوپخانه وبعض بوستانیان مقرنده اولنلر اولدیجه مضبوط ومأوای ضابطان واهل عرض واطاعته مربوط اولملریله انلردن ماعدالرینك اوجاقلری هدمیله آخر دکاکینه تبدیل وتغییر اولنمق و بر بر دکانلری ترانش مصلحتی تمامندن صکره ناسی توقیف ایله دکانلرنده جمعیت اولمامق بابنده ظهور ایدن ارادهٔ همایون موجبنجه لازم کلنلره خطاباً اوامر علیه صادر اولدی . انتهی .

باهر افندی اسعد افندی تاریخی اوزرینه یازدیغی حاشیه‌ده دیرکه صاحب تاریخ مبالغه‌لو یازمشدر . اوسته وطلومباجی قهوه خانه‌لری بشر اون کون قپانوب بعده محله‌نك واصناف طاقمنك کفالتیله اهل عرضدر دیو جمله‌سی آچامش ویقلانلر طرز آخرده یاپلمشدر بودخی مأمورینه سر رشتهٔ رشوت اولمشدر . مثلا صدر اعظمك توابعندن زیدك عمروه کچمش نفسانیتی اولوب فرصت اتخاذ ایدرك سوء افاده‌سیله همان بلاتحقیق اجرای مجازات اولنه‌رق بوصورتله‌ده چوق کمسنه مغدور وناقله چوق انسان تلف اولمشدر . انتهی .

ذی‌الحجه‌نك یکرمی التنجی کونی میراخور اول حضرت شهریاری الحاج علی بك عزل ایله سر بوابین حضرت شهریاری شهسوار زاده درویش بك میراخور اول ومیراخور ثانی موسی اغا سر بوابین وداود پاشا قشله‌سی بنا امینی محمد اغا میراخور ثانی نصب اولندی .

واحتساب مأموریتی احداث اولنوب باشباقی قوللی رتبه‌سی فوقنده اوله‌رق دفتر تشریفاته قید ایله خمبره‌جی باشی دده مصطفی اغا عهده‌سنه توجیه ایدلدی .

ومصارف عسکریه‌یه قارشولق اولمق وجانب احتسابدن استیفا اولنمق اوزره بعض واردات جدیده ترتیب قلندی .

تکالیف جدیده بادیٔ امرده ناسه خوش کورنمز ایسه‌ده یکیچریلر زماننده خلقك دوچار اولدیغی سوء استعمالاته نظراً تکالیف مزبوره پك خفیف ایدی . چونکه استانبوله وارد اولان ذخائر وارزاقك ممنوع اولان محللره نقل اولنمامسنه نظارت ایلمك معناسنه وضع اولنوب یمش ایسکله‌سنده چارداق دیدکاری یرده اوتوران اللی آلتی نامنده‌کی حشرات برطاقم بدعتلر احداثیله اصحاب ذخائر وارزاقی تجریم ایدرلردی .

و بعضا رشوت اوله‌رق سفائن اجنبیه‌یه نقللر ینه کندولری متجاسر اولورلردی . وخارجدن کلان قایقلره یکیچریلردن بری انی سائرندن حمایه معناسنه اوله‌رق اورطه‌سنك نشانی اورر وتمتعندن حصه آلور ایدی وتخمیصخانه‌یه اوچ درت نفرلری واروب سحق اولنان قهوه‌یه ثلثی مقداری نخود مقوله‌سی شیلر خلط ایله بوندن حاصل اولان فضله‌یی سحق ایدنلر ایله بینلرنده تقسیم ایدرلردی . قوللرنده یکیچری نشانی اولان حماللر دخی اشیای محموله‌نك بهاسی قدر اجرت ایسترلروالمینجه کیتمزلر ایدی . ودهابونلر کبی نیجه نیجه شناعتلر اجراسندن خالی اولمزلردی .

* فذلکهٔ احوال اشقیا *

خلع سلیم خانیده وعلمدار پاشا هنکامه سنده الی وکرك بووقعه‌ده مدخلی اولنلرك ازالهٔ وجودلرینه اعتنا اولنه‌رق بوقبیلدن اولان حشرات طوتلدقجه سرای میداننده وسرعسکر قپوسی پیشکاهنده وعزت پاشا معرفتیله اسکدارده چشمه باشنده وبعضا بوستانجی باشی محبسنده سراً وعلناً اعدام اولنمشلردر .

روز فتنه‌ده اشقیایه اعانه ایلدیکی اخبار اولنان حالا اسهام خلیفه سی اوغلی ایله یاران ماران فتنه جویان وغیرتکشان شقاوتکاراندن قشله یازیجیسی اولدیغی خبر ویریلان باش محاسبه قلمنده دفترجی شاکر سرای میداننده وعزت محمد پاشا چاوشی اولوب جاسوس اهل فتنه اولدیغی تحقیق اولنان شخص اسکدارده وبابا طاغلی دیدکاری طاغی واوتوز بر سرکرده‌لرندن حاجی سلیمان وممش بیراقدار ودیکر بعض شقاوت پیشه‌لر دخی برر مرده قتل اولندیلر .

اسکی زوربا بقایاسندن اولوب‌ده اقدمجه اغا حسین پاشاطرفندن برر طرفه دفع ایدلمش اولنلردن دخی بعضیلری محللرنده اعدام ایتدیرلمشدر .

برموجب فرمان عالی ارضرومده دخی یکیچری نشانلرینك رفعی صره سنده یرلولردن مظنهٔ سوء اولان بعض سرکشان دخی اعدام ایله سرمقطوعلری درسعادته کلمشدر . دیکر بعض ولایاتده دخی بوکا مماثل اجراآت وقوعبولمشدر .

کرك ات میدانی معرکه سنده وکرك صکره صور مذکوره ایله آستانه‌ده وطشره‌لرده اعدام اولنان اشقیانك عددی آلتی بیکه رسیده اولدیغی اسعد افندی تاریخنده مندرجدر .

بروجه بالا یکیچری اوجاغی الغا اولندیغی کبی متعاقباً منسوب اولدقلری بکتاشی طریقی دخی رفع ویساغ ایدلمشدر .

اسعد افندینك بیاننه کوره غازی اورخان حضرتلرینك زماننده یکیچری تحریر وترتیبنه شروع اولندقده ضابطاندن بعضیلری حاجی بکتاش ولی حضرتلرینه ارسال

ایله بو یکی عسکر حقنده دعاسی طلب اولندقده عزیز مشارالیه اول ضابطلری حسن قبول ایله کندو رداسندن انلره بر عبا پارچه‌سی ویروب انلر دخی تبرکا بو عبا پارچه‌لرینی طیلسان کبی باشلرینه طاقش اولدقلری ویکیچریلرك باشلرنده کی کچه‌لر اندن قالمش اولدیغی حکایهٔ مشهوره سنه مبنی یکیچریلر عزیز مشارالیهه نسبت ادعاسنده بولنورلردی . وبعض اطوارده طریقت بکتاشیه ارکاننه تقلید ایلدکلرندن انلره دودمان بکتاشی دینلوردی . انتهی .

الحاصل یکیچریلر حاجی بکتاش ولینك دعاسنه مظهریت ادعاسنده ایدیلر حالبوکه تاریخ جهاننماده بیان اولندیغی اوزره سلطان اورخان زماننده پیا نامیله اهالیدن عسکر یازلمشیدی بعده اوغلی خداوندکار زماننده خیرالدین پاشانك اخطاری اوزرینه اموال غنائمدن بیت المال ایچون خمس آلندیغی صره‌ده تام بش اسیردن بری وتمام اولماز ایسه هر اسیردن یکرمی بشر آقچه آلنور اولدی وبو وجهله آلنان اسیرلر ترکلرك یاننه ویریلوب انلر دخی انلری بر مدت استخدام ایله تربیه ایدرلر وترکجه اوکره‌درلر ایدی بو صورتله اول اسیرلر اهل اسلام ایله الفت ایدرك هم لسان اوکرنورلر وهمده بالطبع مسلمان اولورلر وبعده باب دولته کتوریلوب پیا عسکری کبی آق بورك کیدیریلور ویکیچری دینلور ایدی . شو حاله نظراً یکیچری تعبیری خداوندکار زماننده ایجاد اولنمش دیمك اولور .

حاجی بکتاش ولی ایسه غازی اورخان حضرتلری عصرینك مشایخندن سید محمد افندی نام بر ذات اولوب دائما حال استغراقده ایمش . صکره‌لری اکا منتسب کچینور بر طاقم دربدر ملحدلر ظهور ایتدی بونلر عساکر عثمانیه ایله پیرداش اولمق ادعاسیله ارواح خبیثه کبی یکیچریلره حلول ایتدیلر . حتی بکتاشی بابالرندن بری دائما حاجی بکتاش وکیلی نامیله طقسان درت قشله سنده اقامت ایلردی . وحاجی بکتاش ولی تربه سنده شیخ اولان متشیخ فوت اولدقده یرینه کچن کیمسه استانبوله کلوب اوجاقلو انی آلای ایله اغا قپوسنه کوتورر وتاجنی یکیچری اغاسی باشنه کچوروب ینه آلای ایله باب عالی‌یه ارسال ایله فراجه کیدیریلور وعودتنه قدر اوجاقلو طرفندن اکرام ایدیلور ایدی . آره‌صره بو دربدر ملحدلرك یکیچریلری افساد ایلدکلری متحققدر . حالبوکه بونلردن اکثرینك شرع شریفه مغایر افعال واطوار ذمیمه‌لری مشهود اولدیغندن بوصره‌ده انلر دخی رفع والغا اولنمشدر .

اس ظفرده بیان اولندیغی اوزره بکتاشیلر اکثر اصحاب کرام علی الخصوص حضرت ابوبکر الصدیق رضی الله عنهم حضرتلری حقنده علناً کفره مؤدی تفوهاته اجتسار ایدرلر ایدی . وعلویلك مناسبتیله روافضه‌یه مائل اولدقلرندن ایام سالفه‌ده اناطولی

دیارنده شاه قلیجی صاللایوب حتی دور سلطنت سلیمان خانیده حاجی بکتاش ولی خانقاهنده پوست نشین اولان قلندر نام دربدر عزیز مشارالیهك نفس اولادندنم دیه‌رك خروج ایله باشنه اوتوز بیکدن زیاده ملحد طوپلامغله دفع فتنه‌سی ایچون سردار اکرم ابراهیم پاشا مکمل اردو ایله اوزرینه حرکت ایدرك برقاچ محلده قتال عظیم وقوعیله انجامکار اخذ واعدام اولنمشیدی . لکن بویولده خیلی سنیلر دخی افنا قیلنمشیدی .

ینه بکتاشیلرك الغاسنی بیان مقامنده اسعد افندی تاریخنده دیرکه اول قوم ضال عقائد زائفه اربابندن براز جهله وبر طاقم بطله اولوب عهد نبوتدن صکره مستعد فساد اولان قلوب عوامی تقلیب ایله فسق وفجوره ترغیب وبالخصوص بر صورت جهلاء فریب ایله دودمان یکیچریانه حلول برله خمیرمایهٔ فسادلری اوله‌رق انلری دخی طریق بغیه دلالت وتقریب ایتملریله بهرحال ممالك محروسهٔ شاهانه‌دن ازاله‌لری شرعاً وسیاسةً لازم کالدیکی مقدم و مؤخر مقصد اقصای خیرخواهان دولتعلیه اولوب بلطفه سبحانه بونك اجراسی وقتی کلمکله ذی‌الحجه‌نك ایکنجی کونی درون سرای همایونده واقع جامع شریفده صدراعظم ولاحق وسابق مشایخ اسلام وصدور کرام وطریقت نقشبندیه مشایخندن بشکطاشلی یحیی افندی تربه‌داری حافظ افندی وادریس کوشکنده تکیه‌سی اولان بالموییجی مصطفی افندی وطریق مولوی مشایخندن غلطه شیخی قدرةالله دده وبشکطاش شیخی عبدالقادر افندی وقاسم پاشا شیخی علی افندی وخلوتیه‌دن قوجه مصطفی پاشا شیخی ایله ذاکر باشی شکاری زاده شیخ احمد افندی ومرکز افندی شیخی احمد افندی واسکدارده نصوحی زاده شیخ شمس‌الدین افندی وطریق جلوتیه‌دن هدایی شیخی شهاب افندی زاده سید افندی وباندرمه‌لی زاده غالب افندی وسعدیه‌دن قوه‌جی شیخ امین افندی ورجال شورا حاضر اولدقلری حالده عقد مجلس اولنه‌رق ذات شاهانه دخی ورای قفسدن نظارت بیوردقلری حالده مذاکره‌یه ابتدار اولندی .

ابتدا شیخ الاسلام افندی فتح کلام ایله شیخ افندیلره خطاباً حاجی بکتاش ولی وسائر پیران عظام واعزهٔ کرام قدس اسرارهم هپ اهل‌الله اولوب انلره قطعاً دیه‌جکمز یوقدر لکن طرق علیه‌یه سلوك وانتساب ایدنلر اصول وارکان قدیمه‌سی اوزره کیدوب ابتدا شرع شریفه کمالیله اتباع لازمدر . حتی شریعتده مکروه اولان نسنه طریقتده حرام منزله‌سنده‌در بعض جهله ایسه بکتاشیلك نامیله هوای نفسنه تبعاً فرائضی ادا دکل بلکه تحلیل محرمات واستخفاف عبادات ایله کافر اولدقلری شایع ومتواتر اولمغله سزلرکه مشایخ طرق علیه‌دنسز بو خصوصده مسموعات

ومعلوماتکز نصلدر و بومقوله‌لر حقنده نه‌دیرسکز دیدکده بعضیلری اول طائفه ایله
الفتمز اولمدیغندن حاللرینی بیلمیز دیدیلر بعضیلری دخی واقعا اسکدار طرفنده
بو مثللو منکراتك وقوعی حد تواتره وارمشدر دیو بکتاشیلرك فضاحتلرینی
اقرار ایتدیلر .

بعض علما طرفندن بونلرك هیئت مجموعه‌لری حقنده فی‌الواقع خلاف شرع شریف
حرکاته اجتسارلری اشتهار بولوب لکن هر برینك بشخصه اوزرینه خلاف کتاب
وسنت اولان افعال واقوال شنیعه ثابت اولمدیغی تقدیرده عمومی حقنده حکم شرعی
نوجهله اولور دیو سؤال اولندقده دیکر بعض علما رؤسای بکتاشیاندن قنجی بابا
دیدکاری ملحد واستانبول اغاسی زاده احمد ایله یوسف آکاه افندی مهردارلغندن
نشئت ایتمه صالح نام طالحك اکل صوم و ترك صلات مثللو شناعتلرندن بشقه سب
شیخین ایتدکاری حد تواترده اولمغله واجب القتل اولورلر دیدیکندن بشقه
یسینجی زاده افندی بو مقوله‌لرك سیاسةً اجرای جزالری جائزدر افعال
واقوال خبیثه‌لری بشخصه اوزرلرینه ثابت اولمق لازمدکلدر دیو جواب ویردکدن
صکره اسکدار وایوب وحصار وسائر طرفلرده اولان بکتاشی تکیه‌لرینك
التمش سنه اول موجود اولنلری قدیم اعتبار اولنه‌رق درونلرینه طرق سائره
رجالندن واهل سنتدن تربه‌دار نصب والتمش سنه‌دن صکره یاپلمش اولنلر محدث
اولمغله هدم وکرك قدیم وکرك محدث اولنلرك درونلرنده بولنان بابالر ایله مرید
نامنه اولان ولد زنالر تصحیح اعتقاد ایتدیرلمك اوزره خادم وبرکی وقیصریه
کبی مقر علما اولان بلده‌لره نفی اولنمق اوزره قرار ویرلدی .

بونك اوزرینه ذی الحجه‌نك دردنجی کونی اشهر ملاحده اولان سالف الذکر
قنجی واستانبول اغاسی زاده وصالح بابالر اعدام قیلندی وروم ایلی حصارنده
شهیدلك واوکوز لیمانی وقره اغاج ویدی قله وسودلیجه وایوب واسکدار ونردبانلی
کویی وچاملیجه نام محلارده اولان بکتاشی تکیه‌لری هدم ایله سکنه سی کتوریلوب
ضربخانه محبسنه القا اولندی . بعده بر ایکیشر طرف شیخ الاسلامیدن عقیده‌لری
سؤال اولندقده اصول شیعیان اوزره تقیه یولنی اختیار ایله شعار شریعته بورندیلر
وسنی صورتنده کورندیلر نادان اولنلری هرنقدر مسائل اعتقادیه وعملیه تفاصیلنده
جوابه قادر اولمدیلر ایسه ده رفض والحاددن تبری ایلدیلر لکن ظاهر حاللری
افاده‌لرینی مکذب اولدقدن بشقه هیئت مجموعه‌لری حقنده رسیدهٔ حد تواتر اولان
افعال واقوال شنیعه‌لرینه نظراً تفرقه ایله ضررلرینك ازاله سی احکام سیاسیه
اقتضاسندن بولنمغله شهیدلکده اولان محمود بابا یدی نفر اشخاص ایله قیصریه‌یه

واو كوز لیماننده کی احمد بابا ویدی قله ده کی حسین بابا ایکیشر نفر خادملریله خادمه وقره اغاج تکیه سنده حاجی بکتاش وکیلی دیدکلری شخص ایله سکز نفر مرده سی ودیکر بابالر دخی برر طرفه نفی اولندیلر . سائرلری دخی سنی قیافتنه کیردی ومیدانده بکتاشی زی وقیافتده کمسنه قالمدی .

* بیت لعزت ملا *

اغالر ایلدی جحیمه سفر * چالدی بکتاشیلرده کوچ بوریسین

اناطولی وروم ایلی طرفلرنده کی بکتاشی تکیه لری حقنده قرار واقعك اجراسی ایچون ذی الحجه نك یکرمیسنده برر مأمور مخصوص ایله درسعام خواجه لردن برر ذات تعیین واعزام قلندی .

باهر افندی دیرکه فی الحقیقه مقدما اصحاب رفض والحاد تکثر ایدوب اغزلری دخی بوزوق ایدی شمدی ایسه رفض یرینه دینسزلك چیقوب ولتری مذهب چوغالمش ایسه ده بونلر لسانلرینه حمیه ایدوب لکن منکردرلر اللهم احفظنا . انتهی .

بروجه بالا بکتاشیلرك نفی صره سنده اناطولی پایه لولرندن مراد ملا زاده عارف افندی دخی او یولده اتهام اولنه رق فیما بعد درسعادته ایاق باصمامق اوزره آیدین کوزلحصارینه نفی اولندی .

غریبدرکه بوصره ده اناطولی پایه لولرندن ملك پاشا زاده عبد القادر بك ومکهٔ مکرمه پایه لولرندن وقعه نویس سابق شانی زاده محمد عطاء الله افندی وشق ثالث دفترداری مشهور اسماعیل فرخ افندی دخی بکتاشیلکله اتهام اولنه رق عبد القادر بك مغنیسایه وشانی زاده منمنه وفرخ افندی بروسه یه نفی اولندیلر . فقط فرخ افندی او زمان تفسیر مواکبی تألیف ایله مشغول اولدیغندن باارادهٔ سنیه آنی اتمام ایلمك اوزره منفاسی قاضی کوینه تحویل بیورلمشدر .

بونلرك بکتاشیلکه هیچ تعلق ومناسبتلری یوق ایدی . حتی بکتاشیلره دائر بروجه بالا سرای همایون جامع شریفنده عقد اولنان مجلس مشورتده عبدالقادر بك بکتاشیلر علیهنده آتوب طوتمش واوقدر ایلروکیتمش ایدیکه بیاغی کرامات اولیایی انکار مرتبه سنه وارمشیدی . حتی قره جه احمدك کراماتنه دائر سوز سویلندکده اسوء تعبیر ایله آنی رد وانکار ایتمکله صدوردن رحمی بك آکا خطاباً عبد القادر بك نیلرسین اهل اللهه طعن اولنورمی دیو غضوبانه مقابله ومجادله ایتمش ایدی .

بوعبدالقادر بك اصحاب علم وفضلدن دکل ایسه ده رحمی بك قدرده صرف جاهل

دكل ايدی آكا نسبتله اصحاب معلوماتدن ومحب علوم ومعارف اولان ذواتدن ايدی فقط مذهبی مشربندن كنش لا ابالی برآدم ايدی . بناءً عليه آكا طبيعی دهری ديناسه ياقيشق آلوردی اما بكتاشيلك افكارندن پك اوزاق ايدی . اكثر اوقاتده فرخ افندی وشانی زاده افندی ايله كوريشوب برلكده دوشر قالقار ايديلر . چونكه او زمان بشكطاش طرفنده برجمعيت علميه اولوب هوسكار علوم ومعارف اولنلردن هركيم تدرسه طالب اولور ايسه آنی تعليم ايتمكی ياخود ايتدرمكی متعهد ايمش . وتعليم اولنه جق درس فنونه دائر ايسه آنی شانی زاده وادبياته دائر ايسه فرخ افندی درعهده ايدر ايمش . عبدالقادر بك تعليمه مقتدر اولميوب انجق بوجمعيتك ركن ركينی اولەرق جمعيتك ايشلرينه كلی معاونت ونظارت ايلرمش . وبونلر اكثريا فرخ افنديك اورته كويده واقع ساحلخانه‌سنده اجتماع ايدرلرمش . وجمعيتك مصارفی عارفانه اصولنده تسويه اولنوب حتی اعضای جمعيتدن بريسی برمأموريتله طشره كيتسه ينه حصه‌سنه عائد اولان پارەيی كوندررمش فارسی خواجەمز اولان فهيم افندی كچوكلكدنبرو فرخ افنديك دائرەسنده بيويوب تربيه اولنمغله بالطبع بومجلسده بولنورمش عصرمزده استانبولك الك مشهور شاعرلرندن اولان مرحوم صفوت افندی فارسی اوقومق اوزره جمعيته مراجعت ايلدكده انی تعليمه فرخ افندی طرفندن فهيم افندی مأمور ايدلمكله صفوت افندی دخی بوواسطه ايله تعلم وتحصيل ادبيات ايلمشدر . اوزمان مشاهير فلاسفۀ اسلاميەدن اولان بشكطاشلی كتخدا زادەافندی دخی هفتەدەايكی كون اول مجلسه دوام ايله كرك فلسفياته وكرك ادبياته دائر اولان مباحثاتده بولنورمش . هفتەده بردفعه اعضای جمعيت اجتماع ايله محاورات ادبيه ومسابقات شعريه اجرا اولنورمش . حتی برهفته باشنده مصراع برجسته طوپلامق اوزره قرار ويريلوب هركس بولديغی مصراع برجستەلری جمع ايله جمعيته تقديم ايتدكدەلدی الموازنه (بوكون شادم كه ياراغلار بنچون) مصراعی مصاريع سائرەيه تقديم وترجيح اولنمشدر . ايشته اول جمعيتده بويله وقت وقت قرائت اولنان اشعار بعده جمع اولنەرق نوادرالآثار تسميه وطبع وتمثيل اولنمشدر .

فرخ افندی لوندورەده ايلچيلك ايتمش اجانب نظرنده دخی غايت مقبول ومعتبر برذات نادرالصفات ايدی بويله معمور الجوانب برآدمی بكتاشيلك ايله اتهام ايلمك نقدر انصافسزلقدر .

شانی زاده ايسه علوم رياضيه وطبيعيەده ماهر وعلم طبده امثالی نادر ذاتيله افتخار اولنور برذات ممدوح المآثر اولوب بكتاشيلك افكارندن پك بعيد ايدی . لكن حكيم باشی بهجت افندی انی استرقاب ايدوب اره يرده بعض سخن چينان دخی افساد ذات

الیندن خالی اولمازلر ایدی . حتی شانی زاده کویاکه بهجت افندی حکیم باشی ایسه بنده‌باش حکیمم دیرایمش یوللو سوزلر شایع اولمشیدی . وبرده بهجت افندی مقدما فرانسزلرك مصره استیلاسی حقنده محرر اولان تاریخ جبرتی‌یی لسان عربیدن ترکجه‌یه ترجمه ایلمش اولمسی ملابسه‌سیله کندوسنده برمورخلك شعاری وار ایدی . بناءً علیه بهجت افندی حکیم باشی وشانی زاده وقعه نویس اولدقلرنده عزت ملا ارکان دولتك حالنه باق برمورخی حکیم باشی وباش حکیمی وقعه نویس ایتدیلر دیمش . لکن بوسوزی کویا شانی زاده سویلمش دیو اشاعه وبهجت افندی‌یه ایصال ایدلمش . بناءً علی ذلك بهجت افندی شانی زاده‌نك بتون علیهنه دوشمش وانی اولجه وقعه نویسلکدن عزل ایتدرمش ایدی . بوجهتله شانی زاده تاریخنك آخرنده (هذه غایة تاریخنا المغیا بسبب بهجت قالینا) عباره‌سیله ختم کلام ایلمشدر . عزت ملا بوکا سبب اولدیغندن متأسف اوله‌رق اوسوزی بن سویلدم دیه کورمش ایسه‌ده مفید اولمیوب بهجت افندی شانی زاده‌نك عزلیله اکتفا ایتمیه‌رك نفیني التزام ایتمش وبوکره بکتاشیلك ماده‌سنی وسیله اتخاذ ایدرك وبشکطاش جمعیت علمیه‌سنه بکتاشیلك رنکی ویره‌رك بوکره انی وانك سببیله قدری بکی وفرخ افندی‌یی دخی نفی ایتدرمش اولدیغی اولوقته یتشمش اولان ذواتدن استماع اولنمشدر .

بواثناده عساکر منصوره ایچون برقانوننامه تنظیم اولنمشدر صورتی زیرده (١٦) رقمیله ایراد اولنور .

بروجه بالا سرعسکر پاشا معرفتیله عساکر منصوره تحریر وتعلیم وتکثیر اولنمقده اولدیغی حالده سلطان محمود خان عدلی حضرتلری اندرون همایون اغالرندن دخی پیاده وسواری عساکر خاصه ترتیب ایله روز وشب بالذات انلری تعلیمه صرف همت بیورمقده ایدی بونلره (لشکر خاص) ترکیبی تاریخ واقع اولمشدر .

قپو قولی دینلان دولت عسکرینك پیاده‌سی یکیچری اولدیغی کبی سواریسی دخی سپاه وسلحدار ایله درت بلوك یعنی علوفه‌جیان یمین ویسار وغربای یمین ویسار عسکریدر . بونلر هپ وقت سفرده سنجاغ شریف خدمتنه مأمور ایدیلر . سپاه اوجاغی اردوی همایونه پیشرو اولوب متریس حفر ایتدرمك وموکب همایونك جاده‌سنی تعیین ایچون سنجاق تپه‌سی تعبیر اولنور تپه‌لر احداث ایلمك کبی خدمتلر انلرك وظائفندن ایدی . سلحدار دخی قفادار سپهسالار اولوب تطهیر طرق وتعمیر جسور ایچون رعایا جمع ایتمك کبی خدمتلر انلره مفوض ایدی . علوفه جیان سپاهدن منشعب اوله‌رق ایکی صنفه انقسام ایله برصنفی موکب همایونك صاغنده ودیکر صنفی صولنده کیدرلردی . غربانك اصلی دخی عرب وعجمدن جلای وطن ایله زیرلوای پادشاهی‌یه التجا ایلمش

جندیلردن مرتب وعلوفه جیان کبی انلرده سپاهدن منشعب اوله‌رق یمین ویساردیو ایکی قسمه منقسم ایدیلر . اردوی همایونه اودون نقل ایتمك انلرك وظیفه‌سی‌ایدی . ایام سالفه‌ده بونلرك دولته خدمات مبروره‌سی کورلمشیدی . صکره‌لری نظامات موضوعه‌لرینه خلل کلدی . انواع فسادات ایقاع‌ایدر اولدیلر . میان عسکریده ابتدا خروج علی السلطان فضیحه‌سنی ارتکاب ایدن بونلردر . بیك برسنه‌سنده عصیان ایتدیلر . بیك اون واون بر واون ایکی تاریخلرنده تکرار عصیان ایله نزد دولتده اعتباردن دوشدیلر . بعده یکیچریلر ایله برلکده آره‌صره عصیاندن خالی اولمدیلر . برآرالق سلطان مراد رابعك سیف سطوتیله اپچه تربیه اولنمشلرایکن برمدت‌صکره ینه فرجه‌یاب عتو وطغیان اولدیلر . نهایت کوپریلی محمد پاشانك حسن تدبیریله اکثریسی اتلاف اولنه‌رق دوچار عجز ومسکنت اولمشلرودولتده حشو کبی‌قالمشلردر فقط مخصص اولان علوفه‌لری شوکا بوکا مأکل اوله‌رق خزینهٔ دولته بیهوده بربار ثقیل ایدیلر . بناءً علیه یکیچری اوجاغنك الغاسندن صکره بونلرك ابقاسنده برمعنی اولمدیغندن استانبولده بولنوبده ایراد اولمق اوزره علوفه خوار اولنلری حضور صدر اعظمیده اثبات وجود ایدرك مظهر لطف واحسان واختیارلری کمر کدن معاش تخصیصیله شادان قلنمق‌اوزره کتابت واغالقلری وسواری‌مقابله‌جیلکی توجیهات همایون دفترندن طی وامحاوباب دفتریده اولان قلملری الغا ایدلدی وبونلرك روم‌ایلی واناطولیده مقرلری اولان بلده‌لره دخی کیفیت بااوامر علیه بیلدیرلدی . جبه‌جیلر دخی مقدم ومؤخر کرك سپاهی وکرك یکیچری فتنه‌لرنده شقاوته مشارکت ایده‌کلدکلرندن ویومیه‌لرینك اکثریسی یکیچری اسامه‌لری کبی مأکل اولدیغندن جبه‌جی اوجاغی دخی الغا وضابطان وکتبه‌سی طرد اولنوب فقط بودفعه وقوعه‌کلان یکیچری اختلالنده مدخلی اولمیانلره سهملر احسان بیورلدی .

وشمدیلك عساکر منصوره یمین ویسار اعتباریله ایکی طاقم اوله‌رق صاغ قول وصول قول بلوکباشیلری وبرر ملازم وجمله‌سنه برباش بلوکباشی نصب اولنوب بلوکباشی اغا صاغ وصول بلوکباشیلرینك وانلر دخی زیر اداره لرنده اولان یوز باشیلرك ویوز باشیلر برصنفده اولان نفراتك وبرصنفده اولان اونباشیلر طقوزر نفرك ضابطی اولمق وجمله‌سنك اوزرینه جبخانه‌جی باشی تعبیریله رتبه‌سی توجیهات همایون دفترنده طوپ عربه‌جی باشینك تحتنده اوله‌رق نصب اولنان اغا آمر وضابط اولمق ومناصب دیوانیه‌دن عد اولنان جبه‌جی کتابتی الغا ایله کمافی السابق رجال دولتعلیه‌دن برذات جبخانه ناظری نصب اولنمق خصوصلری نظامه ربط اولندی .

بوستانجیلر عساکر خاصهٔ شهریاری دینلك اولدقلری حالده انلر دخی تنظیمه محتاج

اولدقلرندن عساكر منصوره كبي تعليم اولنمق وبوستانجي باشي كافي السابق انلرك جملهسنه اغا وباشبوغ اولمق اوزره بونلره رجال دولتعليهدن برناظر نصب ايلهرتبهسي خمبرخانه نظارتيله مطبخ عامره اماتي بيننده اعتبار قيلندي .
اوجاغ ملغايه ملحق صورتنده اولان درت عدد صولاق اورطهلرينك صولاق باشيلري سلحشورلق ايله اخراج اولنهرق كرك صولاقلرك وكرك پيكلرك هيئتلري تبديل اولندي .
مهترخانهكه چادرلرك درانبار اولنديغي يردر بوراسي دخي نظام قديمندن چيقمش اولمسيله تنظيمه محتاج ايدي . نفراتندن عليل وامكدار اولنلره تقاعدوجهله معاشلر تخصيص ورجال دولتدن بري خيساميه ناظري عنوانيله تعيين ورتبهسي خمبرهخانه نظارتيله بوستانيان خاصه نظارتي ارهسنده اعتبار قيلندي . وخياميه نفراتي دخي عساكر منصوره كبي تحت انتظامه آلندي .
وبوندنصكره دولتك هردائرهسي يكيدن تحت انتظامه آلنمق اوزره پيدرپي مجدداً نظامات عسكريه وملكيه ترتيب وتأسيسنه تشبث اولنمشدر .
برمنوال مشروح يكيچريلر طرف طرف تحري ايله كيمي اعدام وكيمي اجلا اولنمقده بولندقلرندن برطاقي عساكر منصورهيه يازيلوب ابتداي امرده يازيلانلرك احوالي دخي كركي كبي تحقيق اولنهمديغندن عساكر جديده ايچنه خيلي مفسدلر قارشمش ايدي . بونلردن بعضيلرينك خارجدن حمال وجمال مقولهلريله بينلرنده يكيچريلكي اعادهيه دائر سوزلر جريان ايلديكي تحقيق اولندقده برر برر دردست ايديلهرك اجرا اولنان استنطاقلرنده بكتاشي قيافتنده بر حريف ايله رمل ورؤيا اوزرينه سويلشدكلري اكلاشلمغله سكز نفري ديوان حرب اصوليله مواجههٔ عساكرده قورشونه ديزلمش واسكدار اهاليسندن طقوز كشي اسواق وبازارده اعدام وبرقاچ كشي نفي ايدلمشدر .
باهر افندي ذيلنده بيان اولنديغنه كوره باب سرعسكري اغا قپوسنه بدل اولهرق بعدازين شهرك ضبط وربطي اورادن رؤيت اولنهجغندن حريق مأمورلري دخي باب سرعسكري يه نقل اولنمشيدي . اغا قپوسنده موجود اولوبده باب فتوى اتخاذ اولنمغله تعميري صرهسنده يقامش اولان يانغين كوشكنك برمثلي باب سرعسكريده ياپلمق لازم كلديكي حالده كاركير اولهرق انشاسي ارادهٔ سنيه اقتضاسندن بولنمش ايسهده اوزون وقته محتاج اولديغندن شمديلك سابقي مثللو اخشابدن انشاسنه مباشرت اولنمش وبواثناده مأمورلري سليمانيه جامع شريفي منارهسنده اجراي مأموريت ايلمكده بولنمش ايدي . ومدت قليله ظرفنده كوشك ختام بولوب درون وبيرونندهكي تلاش واغاج وتخته پارچهلرينك تطهيري قالمشيدي . بروجه بالا

یکیچری غیرتکشلرندن اولدقلری حالده عساکر منصوره یه یازلمش اولان مفسدلر عصیان ایتمك اوزره اتفاق و بولندقلری طابورك دیگر نفراتی اغفال ایدرك بیوك ضابطلرینك خبرلری اولمدیغی حالده سرعسکر پاشا ایله او جاق اغاسی یعنی باش بیکباشی عثمان اغانك خانه‌لرنده بولندقلری کیجه مذکور یانغین کوشکنك دیبنه تجمع و کوشکه آتش ویروب احراق ایلمشلر غرضلری سرعسکر پاشا و عثمان اغا وسائر ضابطلر یانغین سببیله اورایه تجمع ایتدکلری کبی جمله‌سنی اعدام ایله اعلان عصیان ایتمك ایمش. حالبوکه سرعسکر پاشا اتباعندن باب سرعسکریده بولنانلرك بعضیلری کیفیته مطلع اوله‌رق قوشوب سرعسکر پاشایه خبر ویرمشلر. اودخی صدر اعظمه اشعار ایدوب انك طرفندن دخی مابین همایونه عرض اولنمشدر. بونك اوزرینه باب سرعسکرینك قپولری سکبان عسکر یله طوتیلوب ضابطلر دخی کیفیتدن آگاه ایدلدکدن صکره مذکور طابور اسکداره امرار واورادن آقدکز بوغازینه مأموریت ظهور ایلدی دینله‌رك قایقلره ارکاب اولندیغی صره‌ده اوك آیاق اولنلر اسکله‌ده توقیف ایله اعدام اولنمشلردر . کمیلر ایله کیدنلر دخی آق دکز بوغازینه واصل اولدقلرنده قپودان پاشا ایله بوغاز محافظی کندولرینه یازلمش اولان تحریرات محرمانه موجبنجه آنلری بریرده طوپلیجه بولندیرمیوب کیمسنی بوغاز ده بولنان دونمای همایون سفائننه وکیمسنی قلعه‌لره تقسیم ایله کارلرینی بتورمشلردر . باب سرعسکریده بولنان دیگر بر ایکی طابور دخی چند روز صکره اغریبوزه امداد ایلمك بهانه‌سیله براً اوجانبه کوندرلمشلردر. وعساکر منصوره‌نك دیگر آلایلرینك وطوپجی طاقملرینك تنقیحنه وبوندن صکره یازیلنلرك تدقیق احوالنه اعتنا اولنمشدر .

ذی‌الحجه‌نك یکرمی یدنجی کونی علی‌الصباح لواء شریف نبوی باب‌السعاده پیشکاهندن قالدیریلوب محل مخصوصنه نقل ووضع اولندی . صدر اعظم وسائر مأمورین دخی قوشلق وقتی سرای همایون میداننده‌کی چادرلردن باب عالی‌یه نقل ایتمك اوزره ایکن خواجه پاشاده یانغین ظهور ایتدی . درحال قول قول اوله‌رق اطرافه شراره‌فشان اولدی . صالقم سکود وچغال اوغلی و باب عالی ایله اطرافنده‌کی محلاتی وبیوك چارشو ایچروسنی واوتجیلر باشی وسیمکشخانه وقومقپو ویکی قپویه قدر اولان محلّلری افنا ایتدی . اغا قپوسی دردست تفریش اوله‌رق شیخ‌الاسلام افندی هنوز اورایه نقل ایتمامش اولدیغندن موقتاً باب عالی اتخاذ ایله صدر اعظم ومأمورین باب عالی اورایه نقل ایتمشدر .

* تکمله *

یکیچری وقعه‌سی خلاف مأمول اوله‌رق بغتةً ظهور ایدیویرمکله دول اوروپا

دمبستهٔ سکوت وحیرت اوله‌رق اکثری دولت علیه‌نك تنظیم امور عسکریه وملکیه ایله مجدداً کسب قوت ایده جکی امیدنده بولنمشلر ایسه‌ده بعضیلری دخی دولت علیه‌نك عصبیت ملیه اوزرینه مؤسس اولان اوجاقلری محو اولمغله بتون بتون ضعیف دشمسی ظن واعتقادینه ذاهب اولمشلر ایدی ٠

حقیقت حالده دولت علیه عساکر معلمه ترتیبیله قوت بوله‌جغی درکار اولوب انجق اکمال قوانین عسکریه ایله عساکر معلمه‌نك حد کفایه‌یه ابلاغی خیلی مدته موقوف اولوب اولوقته قدر قوتسز برحالده بولنمسی طبیعی ایدی ٠ ارکان سلطنت سنیه ایسه وقوفسزلقلری جهتله یکیچریلره غلبه ایتدکدن صکره ارتق هردولته غلبه ایده بیلمك زعمنه دوشمشلر ایدی ٠ روسیه‌لو دخی دولت علیه کرکی کبی کسب قوت ایلمزدن مقدم انك بوحال ضعفندن استفاده ایلمك اوزره اعلان حربه وسیله آرامقده ایدی ٠

* آقکرمان مکالمه‌سی *

جلد حادی عشرده بیان اولندیغی اوزره بکرش عهدنامه سنده اناطولی حدودی قبل السفر بولندیغی هیئت اوزره دولتعلیه‌یه رد وتسلیم اولنمق مصرح ایکن روسیه‌لو عهدینی ایفا ایتمیوب یدنده بولنان فاش وصوخوم واناقره قلعه‌لرینی تسلیمدن ابا وبکرش عهدنامه‌سی عجالةً تنظیم اولنمش ایدوکی بهانه‌سیله‌لزوم تفسیر وتوضیحنی ادعا ایدرك مکالمه طلبنده اصرار ایتمکله درسعادتده روسیه ایلچیسی استروغونوف ایله مکالمه‌یه مباشرت اولنوب حتی بعض خصوصاته قرار دخی ویرلمش ایکن روم فترتی ظهور ایله امر مکالمه پسمانده اولمشیدی ٠

استروغونوف بوندن طولایی اشتکا ایتمکده ایکن روم فترتنك بدایت ظهورنده دولتندن آلدیغی تعلیمات اوزره رومارك عصیانندن تبری ایتمش ایسه‌ده آره‌سی چوق کچمیوب رومار حقنده ظلم وغدر اولنه‌یور دیو شکایته باشلیوب وبوشکایتنی شکایات سابقه‌سنه علاوه ایلیوب میانه‌ده ظهور ایدن کشمکشلر اوزرینه اوتوز آلتی سنهٔ هجریه‌سی اواخرنده مناسبات پولتیقیه‌یی قطع ایله ترك سفارت ایدوب کیتمشیدی ٠ انك اوزرینه کیفیت برتفصیل مقام صدارتدن روسیه باش وکیلنه اشعار اولندیسه‌ده مرضیء دولته موافق جواب آلنه‌مامشدر ٠ مصالح تجاریه ایسه روسیه مصلحتکذاری میخالاکی معرفتیله رؤیت اولنمقده ایدی ٠

مع مافیه اوتوز یدی سنه‌سنده روسیه‌لونك رأی ورضاسنه موافق صورتده افلاق وبغدانه یرلو بویارلردن ویوده‌لر نصب ایله اِمتیازات قدیمه‌لری ابقا اولندی ٠ ودولتعلیه‌نك مسلکی انکلیز ایلچیسی طرفندن تحسین اولنوب فقط مملکتین باش

بشلو اغالری معیتلرنده‌کی نفراتك تقاپلنه دخی مساعده اولندیغی صورتده آرتق دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده قیل وقال برطرف اولور دیو افاده واخطار ایتمکله خاتمهٔ اسباب منازعه اولمق اوزره بودخی اجرا قیلنمش وبوکا میخالاکی طرفدن بیان ممنونیت اولمش ایکن آز وقت صکره باش بشلو اغالرینك رتبه‌لری دون اولمق بکرش معاهده‌سنده مستقلاسنده ربط اولنان مملکتین امتیازنامه‌سی شروطنه داخل ایکن اول خصوصده مسامحه اولندیغندن بجمله اجراسی دولتك مطلوبی اولدیغی رسماً بیان ایتمکله بوکا دخی مساعده قیلندی . دولتعلیه‌نك مطالبی ایسه پسماند طوره‌یوردی .

دولتین بیننده بادیٔ قیل وقال اولان موادن بری دخی صرپستان مسئله‌سی ایدی‌که بکرش معاهده‌سی حکمنجه صرپلرك نائل اولدقلری امتیازاتك شکل وتفرعاتی بالمذاکره تنظیم ایچون صرپلرك معتبرانندن درسعادته بش التی کنز کوندرلدیکی اثناده روم فترتی ظهور ایتمکله بوکنزلر رهن صورتیله توقیف اولنوب روسیه‌لو ایسه بونی سررشتهٔ شکایت ایلمکده ایدی . الحاصل دولتینك آره‌سی پك کرکین اولوب انجق روسیه ایمپراطوری علکساندرك دولتعلیه حقنده حرمت مخصوصه‌سی اولدیغندن ایشلرك صورت مسالمتکاریده تسویه‌سی پذیر اولمسی مأمول ایکن (١٨٢٥) سنهٔ میلادیه‌سی تشرین ثانیسنك اون ایکنجی یعنی اشبو قرق برسنهٔ هجریه‌سی ربیع‌الآخرینك اون آلتنجی کونی فوت اولوب یرینه ایمپراطور اولان برادری نیقوله ایسه بالعکس دولتعلیه‌یی تضییق وازعاج یولنی طوتدی .

روسیه مصلحتکذاری میخالاکی اواخر شعبانده باب عالی‌یه کلوب بکرش عهدنامه‌سی حکمنجه صرپلرك نائل اولدقلری امتیازلر اجرا ثانیاً موقوف اولان صرپ کنزلرینك سبیللری تخلیه اولنمق ثالثاً افلاق وبغدانده بشلو نفراتی نامیله استخدام اولنان عساکر اسلامیه کاملاً قالدیرلمق رابعاً بکرش عهدنامه‌سنك مندرجاتی مذاکره ایچون مقدما دولتعلیه مأمورلریله روسیه ایلچیسی استروغونوف بیننده شروع اولنوبده بعض عوارض حیلولیتله متروك اولان مذاکره‌نك حسن طویت طرفین ایله تکمیل واتمامی ضمننده طرفیندن رأس حدوده مرخصلر کوندرلمك دولتك مطلوبی اولدیغنه دائر برقطعه تقریر اعطا وچند روز صکره ورود ایله قرق کونه‌دك خصوصات مذکوره‌نك جوابنی آله‌رق عودتم مقتضای مأموریتمدر دیوب کیتدی .

دولتعلیه بواثناده بروجه بالا تنظیم امور عسکریه ایله مشغول اولدیغندن روسیه‌لو ایله برغائله چیقارمغه وقتی مساعد اولمدیغنه مبنی تکالیف مذکوره‌یه موافقت ایله عهدنامه‌نك مدلولندن آیرلمامق اوزره مرخصلر تعیننه قرار ویره‌رك خلال رمضانده

(سابقا)

سابقا بكلكجى وحالا اناطولى محاسبه جيسى اولان هادى افندى بى مرخص اول وروم ايلى وقايع كاتبى كوسه ابراهيم افندى بى مرخص ثانى ونافع افندى بى كاتب اول ونجيب افندى بى كاتب ثانى وديوان همايون ترجمانى يماغى اسرار افندى بى ترجمان اول ونامق افندى بى ترجمان ثانى نصب ايله همان روم ايلى جانبنه اعزام ايتدى .

انلر ادرنه ده ايكن يكيچرى وقعه سى ظهوره كليجك شايد روسيه لو يموشامش اولمق ظنيله ادرنه ده براز اياق سوريملرى مرخصلره محرمانه اشعار ايدلدى . روسيه لو ايسه بالعكس دها شدتلو لسان ايله استعجال ايتمكله همان حركت ايلملرى ايچون كندولرينه تعليمات كوندرلدى . انلردخى همان حدوده كيدوب وروسيه لونك طلبيله محل مكالمه تعيين اولنان اقكرمانه واروب اوراده مكالمه يه باشلاندى .

استطراد

بروجه بالا اقكرمان مكالمه سنه ترجمان ثانى تعيين اولنان نامق افندى پك چوق معمر اولوب عصرمزده افاخم مشيران سلطنت سنيه دن بولنان نامق پاشادر . بيك اوچيوز بر سنۀ هجريه سنده كندوسنك ويرمش اولديغى ترجمۀ حال ورقه سندن ترجمۀ حالى خلاصه اولنه رق بروجه آتى تاريخمزه ذيل وعلاوه اولنور .

شويله كه : نامق افندى كندو افاده سى اوزره هجرت نبويه نك (١٢١٩) سنه سنده درسعادتده تولد و (٢٣٢) سنه سنده ديوان همايون قلمنه دوام ايله برابر لسان فرانسه وى تعلمنه اقدام واز وقت ظرفنده خيليجه ترقى ايلديكندن بروجه بالا (٤١) سنه سنده ايكنجى ترجمانلقله اقكرمان مكالمه سى مجلسنه مأمور اولوب اول اثناده دولتعليه عساكر معلمه ترتيبنه مباشرت بيورمش اولديغنه مبنى آقكرماندن عودتنده تعليمك نظريانه وخدمات داخليه يه متعلق كتابلرى فرانسزجه دن تركجه يه ترجمه ايچون اول اثناده سرعسكر اولان خسرو پاشانك طلبيله دائرۀ عسكريه يه مأمور ايدلمش واصطلاحات فنيه يى تركجه يه نقل وترجمه ايده بيلمك ايچون بالفعل پياده وسوارى تعليملرينك تحصيلنه مجبور وبوصورتله سلطان محمود خان ثانى حضرتلرينك توجهنه مظهر اوله رق (٤٣) سنه سنده عهده سنه اوزمان بيكباشيلق ايله قائممقاملق ارده سنده بولنان آلاى اميناكى رتبه سى احسان و (٤٤) سنه سنده منسوب اولديغى فسلى آلايك قئممقاملغنه تعيين ايله رتبه سى ترفيع وادرنه مصالحه سندن صكره خليل پاشا سفارتله پترسبورغه مأمور اولدقده روسيه دولتنك نظامات وترتيبات عسكريه سنجه استحصال معلومات ايلمك اوزره (آتاشه ميليترلك) ايله انك معيتنه مأمور اوله رق پترسبورغه كيدوب كلدكدن صكره (٤٥) سنه سنده عهده سنه هنوز تشكيل اولنان خاصه اردوى همايونى اوچنجى آلاينك ميرآلايلغى توجيه ايدلمش وبوآلايك اصول

حسابیه وسائره سنی ترتیب وژورناللرینی تنظیم ایلدیکی صره ده آلای افرادندن بعضیلرینه البسه وآیاق قابی دیکمك اصولنی تحصیل ایتدیروب برجراحخانه دخی کشاد ایلمش واز وقت ظرفنده مذکور آلایك صندوغنده بیك بشیوز کیسه آقچه تراکم ایتدیروب بوسرمایه ایله اداره سی کندوسنه محول اولان بکقوز دباغخانه‌سنی توسیع ایتمش اولدیغنه واول اثناده خاصه اردوی همایوننك دردنجی آلایی دخی انك معرفتیله اکمال ایدلمش بولندیغنه مبنی عهده سنه اوچنجی ودردنجی آلایلرك میرلوالغی احسان بیورلمش و (٤٨) سنه سنده ظهور ایدن مصر وقعه سنه وبعض خصوصات پولتیقیه‌نك کوستردیکی اهمیته مبنی سفارتله انکلتره یه اعزام اولنوب اول اثناده ایسه عساکر مصریه‌نك کوتاهیه‌یه‌قدر ایلرولمسی وروسیه‌لو طرفندن لاجل الاعانه‌درسعادته عسکر کوندرلمسی اوزرینه مأموریت مخصوصه ایله لوندوره‌دن پترسبورغه کوندرلمشدر . و (٥٠) سنه‌سنده تکرارسفارتله‌لوندوره یه کیدوب کلدکدن صکره مأموریتی قپودان دریا طاهر پاشانك طلبیله دائرهٔ بحریه‌یه نقل وتحویل بیوریلوب طاهر پاشانك دونمای همایون ایله آقدکزه عزیمتنده صاحب ترجمه عهده سنه فریقلق رتبه سی بالتوجیه قپودان دریا قائممقاملغنه تعیین بیورلمغله طاهر پاشانك عودتنه قدر قائممقامامقده قالمشدر . بعده طرابلس غربجه لزوم کوریلان اصلاحات ایچون (٥٢) سنه سنده طاهر پاشا رفاقتیله طرابلس غربه کیدرك واون بش آی قدر اوراده ایفای وظیفه ایدرك عودتنده بحریه فریقلکی ردیف عساکر منصورهٔ شاهانه فریقلکنه تحویل و (٥٣) سنه سنده آیدین ولایتی والی وکالتنه تعیین وبعدالعوده (٥٤) سنه سنده درسعادته قرنتنه تشکیلاتی ایچون ترتیب اولنان مجلسه وجنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك اوائل سلطنتنده و (٥٥) سنه سی ذی‌الحجه‌سنده دخی سلانیك ولایتی امور ضبطیه‌سنه و (٥٦) سنه‌سنده ترحاله امور ضبطیه‌سنه مأمور ایدلمش وبعده کربلاده ظهور ایله دولتلرجه تحقیقنه لزوم کوریلان حادثه‌نك تحقیقی ایچون (٥٩) سنه‌سنده اولطرفه کوندرلمش وکیدوب کلدکدن صکره ینه تاریخ مذکورده اجرا اولنان تنسیقات عسکریه ایجابجه ادرنه‌ده تجمع ایدن اوچنجی اردویه رئیس ارکان اولوب او صره‌ده ردیف آلایلری نظامیه آلایلرینه قلب اولنه‌رق اردوی مذکور ایله مرکز اتخاذ اولنان مناستره اعزام بیورلمش ایدی . سنهٔ مرقومه ذی‌القعده‌سنك اون برنده عهده‌سنه رتبهٔ وزارت ومشیری بالتوجیه بشنجی عربستان اردی همایونه تعیین بیورلمغله برالشامه عزیمت ایدوب اوراده دخی ایفای وظائف مأموریته موفق اولدقدن صکره (٦٥) سنه‌سی شعبانك برنده مأموریتی عراق وحجاز اردوی همایونی مشیرلکنه تحویل وبغداد

(ولایتنك)

ولايتك امور ملكيه‌سی جهت عسکریه‌سیله برلشدیریله‌رك بغداد ولايتی دخی (٦٨) سنه‌سی اوائلنده علاوهٔ مأموریت ایدلمش و (٦٩) سنه‌سی شوالنك یکرمی طقوزنده طوپخانهٔ عامره مشیریتیله درسعادته عودتنده کندوسنه ایکنجی رتبه مجیدیه نشان عالیسی احسان ورجبنك یکرمی طقوزنده مأموریتی تجارت نظارتنه تحویل ایدلمشدر. اول اثناده قریم وقعه‌سی ظهور ایتمکله براستقراض عقد ایلمك اوزره مأموریت مخصوصه ایله پارسه ولوندره‌یه کیدوب کلدکدن صکره (٧١) سنه‌سنده کندوسنه تبديلاً برنجی رتبه مجیدیه نشانی ویرلمشدر . و (٧٣) سنه‌سی محرمی اوائلنده خداوندکار وجمادی‌الاولاسنده قسطمونی وذی‌القعده‌سنده جده والیسی و (٧٦) سنه‌سنده دارشورای عسکری وخاصه اردوی همایونی مشیری اولمشدر . وجنتمکان سلطان عبدالعزیز خان حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده و (٧٧) سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك یکرمی برنده سرعسکر اولمشیکن (٧٨) سنه‌سی ربیع‌الاولنك یکرمی دردنده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق عهده‌سنه عراق وحجاز اردوی همایونی مشیرلکی انضماميله بغداد والیلکی واوائل جمادی‌الاولاسنده برنجی رتبه‌دن نشان عثمانی و (٨١) سنه‌سنده مرصعی احسان بیورلمش وموصل و شهر زور وبصره ایالتلری بغداده الحاق ایله امور عسکریه ومالیه‌جه کندوسنه استقلال ویرلمش و (٨٤) سنه‌سنده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق سرعسکرلك ایله درسعادته کتورلمشدر . و (٨٨) سنه‌سی شعبانك یدیسنده شورای دولت رئیسی و (٨٩) رمضانك بشنده بحریه ناظری و (٩٢) شوالنك یکرمی اوچنده دفعهٔ ثالثه اوله‌رق سرعسکر وبعده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق بحریه ناظری و (٩٧) محرمنك یکرمی اوچنده ثانياً شورای دولت رئیسی اولمشدر .

جلوس همایوندن صکره دخی مظهر توجه عالی اوله‌رق (٩٤) سنه‌سنده هیئت اعیان اعضالغنه واثنای محاربه‌ده برآرالق طونه یالیسنه مأمور قلنمش ومجلس عالیٔ عسکری اعضالغنده بولنمشدر . و (٩٥) سنه‌سنده خزینهٔ خاصه ناظری واساس متارکه ومصالحه‌نك مذاکره وامضاسی ایچون مرخص ثانی وینه تاریخ مذکورده دفعهٔ ثالثه اوله‌رق طوپخانهٔ عامره مشیریتنه و یاور اکرملك عنوانته نائل اولمش وروسیه ایمپراطورینه نامهٔ همایون ایصال ایتمك مأموریتیله لوادیایه کوندرلمشدر . و (٩٦) سنه‌سنده الغای قوائم قومسیونته تعیین وبرنجی رتبه مجیدیه نشانی مرصعه تحویل و نشان امتیاز احسان و (٩٧) سنه‌سنده امور نافعه قومیسیونی ریاستی توجیه و (٩٩) ده نشان امتیازك پلاقی و (١٣٠٠) سنه‌سی اوئلندن آلتون وكومش مداليه‌لری اعطا بیورلمشدر .

عفت واستقامتی مسلم ذواتدن اولوب فقط امساکی زیاده اولدیغی جهتله بول بول

الدیغی آیلقلرك چوغنی آرتدیره رق نقود کثیره بركدر مكله عصر مزك متمولاتندندر . واصحاب وقوف ومعلوماتدن اولوب انجق رأینده مصر و مستبد اوله رق كمسنه نك رأینه اتباع ایتمك ایستمز . استانبولده ابتدا آلافرانغه یه میل ایدنلردن اولوب اوائل حالنده فرنكانه طور وقیافته كزرك اصحاب تعصبك شمانهٔ سنك اعتراضی ایكن آلافرانغه ذاتلر تكثره باشلادیغی صره ده انلره مخالف اوله رق مشایخ خلوتیه دن مشهور قوس اطه لی ابراهیم افندی یه انابه وطریق صوفیه یه سلوك ایله طار پانطولون یرینه بول پانطولون كیوب وطریق زهد وصلاحی التزام ایدوب حالا كندو افاده سی اوزره سكسان ایكی یاشنده اولدیغی حالده وجودی زنده اوله رق صلوات خمسه یه مواظبت ونافعه قومسیونی ریاستنده ایفای وظائف مأموریت ایلمكده در .

* تذییل *

انجمن دانشك قراریله تألیفنه مأمور اولدیغم تاریخ ایشته بوراده ختام بولدی . انجق بالاده مسطور اولان بعض وقوعاتك اكمال وایضاحی لازمهٔ حالدن كورلدیكنه مبنی برخاتمه ایله ختم كلام ایدهلم .

خاتمه

جلد عاشرده اشعار اولندیغی اوزره دولتعلیه روسیه لو ایله محارب اولدیغی حالده اوروپایی هرج ومرج ایدن ناپلیون بوناپارته روسیه اوزرینه حركته متهیء بولندیغی جهتله دولتعلیه یی محاربه ده دوامه تشویق ایتمكده ایكن دولتعلیه اكا باقمیوب ده بكرشده روسیه دولتیله عقد مصالحه ایدیورمسندن طولایی روسیه ایمپراطوری علكساندر متشكر ومنتدار ودولتعلیه نك بوحركت مدبرانه ومعتدلانه سی اكثر دول اوروپا نزدنده تقدیر وتحسینه سزاوار اولدیغنه ومتعاقبا ناپلیونك مغلوبیتنده طرفدارانك مقدوح وخلافكیرانك ممدوح اولدیغنه نظراً دولتعلیه نك بوتدبیرنده اصابت ایلمش اولدیغی تبین ایلمشدر . لكن ناپلیون البا آطه سنه نفی اولنه رق اوروپایه یكیدن نظام ویرمك اوزره تشكیل اولنان ویانه قونغره سنه هر دولت طرفندن مرخصلر كوندرلمشیكن دولتعلیه خارج قالوب وبیكانه طوروبده بوقونغره یه مشاركت ایله استفاده ایتمامسی وبوجمعیتده روسیه یه قارشو كندوسنه پك چوق خیر خواه دولتلر وار ایكن یالكز قالمسی خصوصنده وكلای دولتعلیه نك خطاسی دخی انكار اولنه ماز .

عجبا وكلای دولتعلیه نك اوروپا احوالنه وقوفسزلقلری حسبیله بورالری خاطرلرینه كلدیمی یاخیر . قونغره یه مرخص كوندرلمك خصوصی آوستریالو طرفندن اخطار

اولندی . استانبولجه دخی نظر اهمیته النمدی لکن موقع اجرایه قونیلهمدی بونک نه مقوله افکار واحوالدن منبعث اولدیغنی ایضاح ایسه تاریخمزک وظائف مهمه‌سندن کورنمشدر .

وبرده جلدحادی عشرده بیان اولندیغی اوزره روم‌فترتنده‌روسیه‌دولتنجه کوریلان معاملات متناقضه‌دن ناشی دولتعلیه بوفسادک روسیه‌لو طرفندن احداث اولندیغنه ذاهب اولوب روسیه ایمپراطوری علکساندر ایسه بوندن صورت قطعیه‌ده تبرئهٔ ذمت ایلمکده بولندیغندن بومسئله‌نک حل وایضاحی دخی مسائل مهمهٔ تاریخیه‌دن معدود بولنمشدر .

ایشته شوایکی مسئله‌نک حلنه ویونانستانک انجام حالنه دائر ایضاحات لازمه اعطاسیله کلامه ختام ویریله‌جکدر .

مقدما دولتعلیه‌نک اوروپا معاملاتندن خارج وبیکانه طورر ایکن ناپلیونک ایام تحکم وتغلبنده دولتعلیه یالکز باشنه اعدایه مقابله قابل اولمیه‌جغنی حس ایدرک بعض دول اوروپا ایله تکثیر معاملات ومناسباته باشلامش وبعضیلریله عقد روابط اتفاق ایلمش ایدی . اول عصرده ایسه اوروپا پولتیقه‌سی پک متغیر ومنقلب اولوب دول متحاربه بغتةً متفق ودول متفقه آکسزین متحارب اوله‌کلدکلری جهتله بین‌الدول امنیت واعتماد منسلب اولمش وعهد شکنلک عادت حکمنه کیرمش ایدی . بوجهتله دولتعلیه‌جه دخی بعض دول ایله عقد اتفاقه رغبت قالمامشیدی .

علی‌الخصوص سلطان سلیم خان ثالث حضرتلرینک ناپلیونه میل وتوجهی ازقدیم دولتعلیه‌نک خیرخواهی اولان انکلتره‌لونک خصومتنه بادی اولدی وبوبهانه ایله روسیه‌لو بغتةً حدود خاقانیه‌یه هجوم ایتدی .

اوزمان دولتعلیه غوائل عظیمهٔ داخلیه‌یه اوغرامشیکن دوشمانلرینه قارشو اوقدر اظهار ثبات ومتانت واول‌مرتبه جسورانه حرکت ایلدیکه بردولتده مسبوق بالمثل دکلدر . دولتعلیه‌یی انواع مواعید ایله اغفال ایدن ناپلیون ایسه‌سوزنده‌طورمیوب بواثناده روسیه‌لو ایله غالبانه عقد مصالحه ایتمشیکن دولتعلیه‌یی روسیه‌یه قارشو یالکز براقدی . دولتعلیه باشی بوزوق عساکریله روسیه‌نک جسیم ومنتظم اردولرینه مقابله ایدوب بعضا غلبات جسیمه‌یه دخی نائل اولدیسه‌ده قضارا اردوسی روسجق ویرکوکی موقعلرنده پریشان اوله‌رق روسیه‌لو ایله مغلوبانه مصالحه‌یه مجبور اولدیغی اثناده ناپلیون تدارکات عظیمه ایله روسیه اوزرینه حرکته متهیئ اوله‌رق دولتعلیه‌یی محاربه‌ده دوامه تشویق وکندوسیله روسیه علیهنه اتفاقه دعوت ایلمش ایسه‌ده

دولتعلیه‌نك وفاسزلغندن دلكیر اوله‌رق كندوسیله اتفاق شویله طورسون دیكر بردولتله اتفاق ایلمك اصولندن بیله وازكچمش ایدی . روسیه‌لو ایسه اناطولی جانبنده اناپادن لازستانه قدر اولان قره‌دكز سواحلنی وروم ایلی جانبنده بسارابیا وافلاق وبغدان ایالتلرینی تملك وصرپستانده برامارت مستقله تشكیل ایتمك داعیه‌سنده ایكن ناپلیون ایله جنكه طوتشمق اوزره بولندیغی جهتله یالكز بسارابیا قطعه‌سنی آلمق ومملكتین امتیازاتنی تأیید ایلمك وصرپستانه بعض امتیازات ویردرمك ایله اكتفا واناطولی حدودینی قبل المحاربه بولندیغی هیئت اوزره دولتعلیه‌یه رد وتسلیم ایتمك اوزره تعهد ایلمش اولدیغندن دولتعلیه ناپلیونك تشویقاتنه اهمیت ویرمیه‌رك بكرشده شرائط مذكوره اوزره روسیه‌لو ایله عقد معاهده ایدیوردی .

ایمپراطور علكساندر بومعاهده‌ده برچوق مطالبندن وازكچمش واناطولی جانبنده صخوم واناقره كبی ید استیلاسنده بولنان بعض قلاع وبقاعی دولتعلیه‌یه رد ایلمسی لازم كلمش ایسه‌ده اودخی طونه جهتنده خیلیدن خیلی مستفید اولدقدن بشقه اوطرفده‌كی اردوسنی ناپلیونه قارشو سوق ایتمسی مظفریتنه مدار كلی اولمغله ممنون ومتشكر اولمشیكن جلد عاشرده بیان اولندیغی وجهله ناپلیونه غلبه ایتدكدن صكره عهدینه وفا ایتمیوب بروجه بالا بكرش معاهده‌سی حكمنجه دولتعلیه‌یه ردی لازم كلان اناقره وصخوم كبی بعض قلاع وبقاعك رد وتسلیمندن امتناع ایتمكله دولتعلیه ارتق نصوص عهدیه‌یه دخی امنیت قالمدی دیو شكایت ایلمكده ایدی .

علكساندر ایسه ناپلیونك شرومضرتندن اوروپانك تخلیصنه سبب اوله‌رق اوروپانك منجیسی عنوانی طاقنمش وبین الدول بیوك شان واعتبار قازانمش اولدیغی جهتله بومثللو شكایتلره قولاق اصمازدی .

حال بومنوال اوزره ایكن ویانه قونغره‌سی عقد اولندی ودولتعلیه دخی بوقونغره‌یه مشاركت ایله ممالكنك تمامیتنی قونغره‌جه تأمین ایتدرمك خصوصی آوستریالو طرفندن خیرخواهانه اخطار قلندی . آوستریا دیپلوماتلری سرامدانندن (پرنس دومترینك) ك معتمد ومحرم اسراری اولان (شوالیه دوكنیج) ك قریب العهدده طبع ونشر اولنان مجموعهٔ مكتوباتنده دخی بوبحثه دائر خیلی معلومات واردر .

شویله‌كه : فی الاصل دولتعلیه‌نك اوروپاده دائمی اقامت ایلر ایلچیلری اولمدیغندن اوروپا حوادثنی باب عالی‌یه بیلدرمك ممكلتین ویوده‌لرینك وظائف مخصوصه‌لرندن ایدی . واكرچه بیك ایكیوز یدی سنهٔ هجریه‌سنده دولتعلیه طرفندن اوچر سنه مدتله اوروپایه ایلچیلر ارسالنه قرار ویریلوب حتی لوندره‌یه آكاه افندی وبعده فرخ افندی كوندرلدیسه‌ده بوقاعده هنوز اطراد اوزره موقع اجرایه قونیله‌مدیغندن

مملکتین ویوده‌لری کرک کان اوروپا حوادثنی تحقیق ایله باب عالی‌یه بیلدرمکه مأمور ایدیلر .

ویانه قونغره‌سنك اهمیت فوق العاده‌سی معلوم اولدیغی حالده دولتعلیه‌نك ویانه‌ده ایلچیسی بولنمدیغنه مبنی بکرش مصالحه‌سندن صکره افلاق ویوده‌سی اولان قره‌جه بك باب عالی‌یه اوروپا حوادثنی یتشدرمك وظیفه‌سنی حسن ایفا ضمننده سالف الذکر (شوالیه دوکنیچ) ی آنجه قوتیله وآوستریا دولتنك رخصتیله ویانه‌ده مخبر اتخاذ ایتمشیدی . و دولتینك موافقتیله بومخابره قپوسی آچیلنجه کرك استانبولده وکرك ویانه‌ده سرکارده بولنانلر بویله برصورت غیر رسمیه‌ده مبادلهٔ افکار اولنمسنك فائده‌سنی حس ایلمش اولدقلرندن مخابرهٔ مذکوره آز وقت ظرفنده فوق العاده کسب اهمیت ایلمشیدی .

ایشته اولوقت (کنیچ) ك بکرشه یازمش اولدیغی مکتوبلر مذکور مجموعه‌ده مندرج اولوب بونلر موضوع بحث اولان مسئله حقنده برمأخذ صحیحدر .

فقط بونده یالکز کنیچك قره‌جه بکه یازمش اولدیغی مکتوبلر مندرج اولوب قره‌جه بکك اکا یازمش اولدیغی مکتوبلر درج اولنمامشدر . اکر انك مکتوبلری ویا مسوده‌لری میدانده اولسیدی مسئله دها زیاده متضح اولوردی . فقط قره‌جه بکك بکرشدن فرارنده بومثللو مخابره اوراقنك نره‌ده قالدیغی مجهول اولوب کندوسنك محرم اسراری وکنیچ ایله جریان ایدن مخابراتنك کاتبی اولان عاکسندر موروقوردانو دخی آنکله برلکده فرار ایلمش وبعده یونان انتخاب اختلالنك باشنه کچمش اولدیغندن قره‌جه بکك اوراقی اله کچورله مامشدر .

بناء علیه حل وایضاح مسئله ایچون الده سند صحیح اوله جق یالکز (کنیچ) ك مکتوبلری اولوب بونلردن یدی قطعه‌سنك خلاصه وجمله ترجمه‌لری ذیل کتابده (۱۷) اشارتیله ایراد اولنور .

بونلرك مطالعه‌سندن واحوال سابقه ولاحقه‌نك محاکمه‌سندن اکلاشلدیغی اوزره دولتعلیه ویانه قونغره‌سنه مرخص کوندروبده ممالکنك تمامیتنی تأمین ایتدرمك خصوصی پرنس مترنیکك افکار مخصوصه‌سی ایدی .

چونکه اوروپا ناپلیونك تعدیات غاصبانه‌سندن تخلیص اولنمش ایسه‌ده ایلروده روسیه‌نك اوروپایه تجاوز ایتمسی ملاحظه‌سی اذهانی تخدیش ایلمکده اولدیغندن اوروپاجه برموازنهٔ قطعیه تأسیس ایله دول اوروپا یکدیکرك تمامیت ممالکنه ضامن اولمق خصوصی برفقرهٔ مخصوصه اوله‌رق قونغره‌ده تنظیم اولنه جق عهدنامهٔ عمومی‌یه درج اولنمسی مطالعه اولنمقده ایدی . لکن روسیه‌لو اوروپا جهتنه

تجاوز ایتمیه‌رك ممالك محروسه‌دن بك چوق یرلر اغتصاب ایله کسب جسامت ایلمك ملاحظه‌سی و بوتقدیرجه ینه موازنهٔ دولیه‌نك بوزلمش اوله‌جغی خاطره‌سی دول اوروپایه موجب اندیشه اولوب علی الخصوص روسیه‌لونك بو صورتله تجسمی هر دولتدن زیاده آوستریایه طوقنه‌جغندن پرنس مترنیك ممالك محروسه‌یی دخی بوکفالت مشترکه تحتنه آلدرمق عزمنده وطرف دولت علیه‌دن رسمی وجانلو برتشبث وادعا وقوع بولورسه دول متفقه‌یه قارشو روسیه‌لونك دخی بوکا خواه وناخواه موافقت ایده‌جکی جزمنده بولندیغندن قونغره‌یه مرخص کوندرلمسنی دولت علیه‌یه اشعار ایتمشیدی .

باب عالی اول امرده بو اخطاری کرکی کبی تدقیق ایتمیه‌رك مرخص ارسالندن مباعدت ایلمشیدی . چونکه دولتعلیه بروجه بالا دول اوروپادن بعضیلریله عقد روابط اتفاق ایلمك اصولنی بر مدت کندوسنجه بر مسلك جدید اتخاذ ایلمشیکن اوروپا پولتیقه‌سنك ثباتسزلغی وحکمدارانك وفاسزلغی بالتجربه بواتفاق اصولندن نفرت وفی الاصل متخذی اولان بی‌طرفلق مسلکنه عودت ایلمش وبونك فائده‌سنی دخی کورمش یعنی ناپلیون ایله اتفاقدن اجتناب وبکرش مصالحه‌سنی قبول ایله یقه‌یی قورتارمش ایدوکندن بوکره ویانه قونغره‌سنه مرخص کوندروبده ممالکنك تمامیتنی کفالت مشترکهٔ دولیه تحتنه آلدرمسی خصوصی مترنیك طرفندن اخطار اولندقده باب عالی دوچار تردد اوله‌رق عجبا کفالت مبحوث عنها روسیه‌لویی توحیش ایتمزمی ودولت علیه‌نك کفالت ایستمسی آتیسندن امین اولمدیغی افکارینی تولید ایلمزمی وبروجه بالا روسیه‌لونك عهداً دولتعلیه‌یه رد وتسلیمی لازم کلان قلعه‌لر بحثی قونغره‌یه دوشوبده استرداد اولنه‌مدیغی تقدیرده دولتعلیه‌نك بوقلعه‌لرده اولان حق مطالبه‌سی ساقط اولمازمی وبوقلعه‌لرك ردی بکرش عهدنامه‌سنك احکام صریحه‌سی ایجابندن ایکن اجرا ایتدیریله‌مدیکی تقدیرده نصوص عهدیه‌یه امنیت واعتماد قالمیوب ایش قوت وغلبه‌یه منحصر اوله‌جغنه نظراً ویانه‌ده تعهد اولنه‌جق کفالت مشترکه‌یه اعتماد اولنورمی کبی اوهام وخیالات ایچنه طالوب چیقه‌مدی .

الحاصل دولت علیه اول امرده ویانه قونغره‌سنه مشارکتدن مباعدت ایلیوب صکره ذکر اولنان قلعه‌لر روسیه‌لودن استرداد اولنه‌جق ایسه مرخص کوندرمکه موافقت کوسترمش ایسه‌ده مترنیك طرفندن اثنای محاربه‌ده روسیه‌لونك دولتعلیه‌دن نزع ایلمش اولدیغی یرلرك استردادی بحثنك میدانه قونلمسی مناسبت آلمیه‌جغی ودرمیان اولنسه فائده‌سز قاله‌جغی جوابی ویرلمشیدی . وفی الواقع

جلد عاشرده تفصیل اولندیغی اوزره اول اثناده وارشاویا دوقەلغی مسئلەسندن طولایی دول متفقه بیننده تباین افکار وقوعه کلمکله هر بری تدارکات سفریه‌یه قیام ایدرك یکنه بر محاربهٔ عمومیه قورقوسی اوروپا اهالیسنی تهدید ایلمکده اولوب بوقارغشەلق ارەسنده برده روسیه‌لودن استرداد اراضی بحثی میدانه قونیله‌جق اولسه قونغره‌نك مکالماتی بر مرتبه دها تشویش ایده‌جکی و بر فائده‌یی مفید اولمیه‌جغی درکار ایدی ٠

بناءً علیه مترنیك بو بحثك درمیان اولنمسی مناسب اولمیه‌جغی جوابنی ویرمکله برابر دولتعلیه‌دن مرخص کوندرلمسی خصوصنده اصرار ایتمیه‌رك قونغره‌ده باب عالی نامنه سوز سویلمك حقنی کندوسنه حصر ایتمك نیتیله دولتعلیه مرخصنك بالذات مداخله‌سنه لزوم قالمقسزین قونغره‌ده دولتعلیه منافعنك محافظه اولنه‌جغنی و دولتعلیه‌نك منافعی آوستریا منافعی دیمك اولدیغنی دخی کنج واسطه‌سیله اشعار ایتدرمش و بوکا تشبث دخی ایتمشدر ٠ فقط ممالك دولتعلیه‌نك تأمین تمامیتی تکلیفنك روسیه ایمپراطوری علکساندره پك اغر کله‌جکنی بیلدیکندن هر نصل ایسه بوراسنی انکلیز مرخصی قاستلراغه تحمیل ایدوب او دخی بو بحثی علکساندره آچه‌رق قونغره ختامنده تنظیم اولنه‌جق مصالحه نامهٔ عمومی‌یه درج اولنمق اوزره ممالك عثمانیه‌نك تمامیتنه دائر قلمه آلنه‌جق فقرهٔ ضمانیه‌نك امضاسنه راضی اولوب اولمیه‌جغنی سؤال ایتدکده امضادن اجتناب اولنمیه‌جغی علکساندر طرفندن افاده اولنمغله برابر بو فقره‌نك مذاکره‌سی قره‌دکز قلعه‌لری ماده‌سندن طولایی دولتین بیننده تحدث ایدن منازعاتك بر طرف ایدلمسی ضمننده ذریعهٔ حسنه اتخاذ اولنه‌جغی دخی علاوهٔ مقال ایدلمشیدی ٠

لورد قاستلراغ ایشك مشکل جهتنی اوزرینه آلدقدن صکره بو معاملاتدن محتمل الظهور اولان فوائد و محسناتی کندو دولتنه حصر ایتمك املنده بولنمسی امر طبیعی اولدیغی جهتله علکساندردن آلدیغی جوابی کندو مطالعاتیله برابر باب عالی‌یه تبلیغ ایتدرمکه مسارعت ایدرك آوستریالوبی نوعما ایشك خارجنده براقمشدر ٠ و بونك اوزرینه انکلتره‌لو طرفندن دولتعلیه ایله روسیه‌لو بیننده منازع فیه و ایلیشکلی ماده‌لرك تسویه‌سی خصوصنه توسط اولنمشدر ٠ بو ماده‌لر بکرش عهدنامه‌سنك اجرای احکامنده رونما اولان منازعه‌لرك تسویه‌سندن عبارت ایدی ٠

شویله‌که : روسیه‌لو ذکر اولنان قلعه‌لرك یدندن امتناع ایله برابر مملکتین وصرپستان حقنده دولتعلیه‌نك متعهد اولدیغی خصوصاتك اجراسنی تعجیل ایدردی ٠ دولتعلیه ایسه روسیه‌نك عهدینی ایفادن نکول‌ایله مقابل اوله‌رق مملکتین وصرپستان ایشلری حقنده مسامحه و تأنی ایدیوردی ٠

ظنمه كوره دولتعليه‌نك قونغره‌يه مشاركتدن توحشنه باشلوجه برسبب دخی صربستان
امتيازاتنك توسيعی قورقوسی ايدی . زيرا صربلرك امتيازاتنه دائر اولان ماده‌ٔ عهديه
مبهم يازلمش اولديغندن بونك تفسيری دخی بحث كوتورر برمسئله اوله‌رق دولتعليه
صربلره برمرتبه امتياز ويرمكی تعهد ايلمش ايسه‌ده مملكتين كبی برامارت مستقله
درجه‌سنه وارمسندن خوف وهراس اوزره ايدی . چونكه انلر اوته‌دنبرو مستقل
امارتلر اولوب انلره كوز آلشمشيدی . اما صربستان ازقديم روم ايلينك سائر ايالاتی
حكمنده ايكن بكرش مصالحه‌سنده روسيه‌لونك ابراميله بعض امتيازاته نائل اولديغی
حالده انلر كبی دفعةً برامارت مستقله شكلنه كيرمسی دولتعليه‌يه كران كليوردی .
اول اثناده ايسه بعض ارباب پولتيقه طرفندن مملكتين ايله صربستان دولتعليه ايله
روسيه وآوستريا دولتلرينك حمايهٔ مشتركه‌سی تحتنده بولنمق اوزره برحكومت مستقله
شكلنه قونيلوب ودول سائره‌يه دخی تصديق ايتديريلوبده روم ايلی ايله روسيه
اره‌سنه برسد چكلمك افكاری ميدانه قونلمشدر .
حتی قره‌جه بكك سركاتبی اولان سالف الذكر ماوروقورداتو بيك سكز يوزيكرمی
سنهٔ ميلاديه‌سنده دولتعليه‌نك احوال عموميه‌سنه دائر قابنظولره تقديم ايلديكی لايحهٔ
مفصله‌سنده اولوقت دولتعليه وكلاسنك اتخاذ ايلدكلری مسلك پولتيقه‌نك عدم اصابتی
اثبات ضمننده تمام شوويانه قونغره‌سی واسطه‌سيله ممالك عثمانيه‌نك تأمين تماميتی حقنده
انكلتره طرفندن درسعادتده صرف اولنان مساعی واقداماتك مثمر اولمديغنی جرح
واتهامه اساس اتخاذ ايدرك شو وجهله تصوير مسئله ايدوب ديركه روسيه‌نك روم ايلی
قطعه‌سنده‌كی تجاوزات متواليه‌سيله مملكتين وصربستان امتيازاتنك كوندن كونه توسع
ايتمكده اولديغندن آزوقت ظرفنده بوامارتلردن دولتعليه‌جه فائدهٔ حقيقيه قالميه‌جغی
ملحوظ اولنجه بوامارات ثلثه روسيه‌نك روم ايلی‌يه تسهيل مروری ايچون حاضرلانمش
مادی ومعنوی بركوپری مقامنده قاله‌جقلرينه نظراً حال حاضرلری اوزره ياخود
بينلرنده بشقه برنوع رابطهٔ پولتيقيه پيدا ايديله‌رك دولتعليه ايله روسيه وآوستريا
دولتلرينك حمايهٔ مشتركه‌لری تحتنده اولمق اوزره اوچی بی‌طرف ومستقل برمملكت
شكلنه افراغ اولنسه وبو تشكيلات ديكر اوروپا دولتلری طرفندن تصديق قلنسه
روسيه ايله دولتعليه آره‌سنده برسد فاصل اولوب شرقك موازنه‌سی ايچون كوزل
براساس بولنمش اوله‌جغی مطالعه‌سيله بويله برتصورك فعله كتورلمسی اول عصرك
پولتيقه شناسانندن بعضيلری عندنده پك ملتزم ايدی . بناءً عليه ويانه قونغره‌سی
فرصت اتخاذ ايديله‌رك تصور مذكورك ترويجيله ممالك عثمانيه‌نك تأمين تماميتی
ضمننده قونغره‌يه برعثمانلی مرخصی ارسال اولنمسی او افكارده بولنانلر طرفندن

باب عالی یه اشراب اولنمقده ایکن مؤخراً انکلتره نك تکلیفی وقوعه کلدکجه باب عالی یی اویوله کوتورمك ایچون پك چوق سعی واقدام اولنمش ایسه ده نه چاره که اول زمان مدبران امورك نظرنده بویله بر پولتیقه نك نتایجی پك آغر کورنمش اولمغله کرك مملکتین ایچون تکلیف اولنان تدبیرك وکرك قونغره یه بر مرخص ارسالنك محسناتی اکلاتدیریله مامش اولدیغی جهتله قونغره نك انعقادندن دولت علیه جه استفاده اولنه مدی . انتهی .

ماوروقوردا تونك امارات ثلثه حقنده بیان ایلدیکی افکار مشروحه نك برنجی مروجی قره جه بك اولمق کرك ایدی زیرا قره جه بك بکرش عهدنامه سی احکامنه توفیقاً یدی سنه مدت ایله افلاق ویوده لغنه تعیین اولنمش ایسه ده اوچ سنه مرورندنصکره باب عالی طرفندن اخطار وقوعنده استعفا ایده جکنه دائر دولت علیه یه بر قطعه سندخفی ویرمش ایدوکندن مقامنده بقاسندن امین دکل ایدی . بناءً علیه مملکتین حقنده اولوجهله بعض تحولات وقوعه کلوب بده کندوسیده بوندن استفاده ایلمك افکاریله مشغول وسرکاتبنك دخی بوافکاری مروج اولمسی امر طبیعی ایدی .

اسباب مشروحه دن ناشی دولتعلیه ویانه قونغره سنه مرخص کوندره مامش ایسه ده مترنیك ینه ممالك محروسه نك تأمین تمامیتنی التزام ایتمکده ایدی . صکره اجراسنه حال وزمان مساعد اولمدی . شویله که : جلد عاشرده بیان اولندیغی اوزره قونغره دورودراز مباحثات ایله مشغول اولوب طورر کن بوناپارطه البا اطه سندن فرار ایله فرانسه یه واروب تکرار حکومتی اله آلنجه دول متفقه نك عقللری باشلرندن کیدوب همان بر عهد نامهٔ عمومی تنظیم وامضا ایله طی بساط بحث ومکالمه یه قرار ویردکاری صره ده اوروپا دولتلرینك حوزهٔ حکومتلرنده بولنه جق اراضی وحکمدارلردن هر برینك حقوقی اوروپانك کفالت مشترکه سی تحتنه وضع اولنوب ده اول قوهٔ مجتمعهٔ جسیمه سایه سنده برامنیت کامله یه نائل اولملری مسئلهٔ مهمه سی درمیان اولندقده انکلتره مرخصی بویله برفقرهٔ تأمینیه کندو دولتنی آرزو ایتمدیکی واجراسنه مقتدر اوله میه جغی برطاقم تعهدات ثقیله تحتنه قویمش اوله جغنی بیان ایتمش . روسیه مرخصلری ایسه بوبحثی کوش نفرت ایله دکله یوب ایشتمزلکدن کلمشلر .

چونکه بومسئله موضوع بحث اولدیغی صره ده ممالك عثمانیه نك تأمین تمامیتی دخی درمیان اولنه جغی درکار اولوب روسیه لو ایسه ممالك محروسه دن دها برخیلی یرلر المق افکارنده بولندیغندن بوبحثك تفوهنی ایستمزدی . بناءً علیه کفالت مشترکه بحثندن کلیا صرف نظر اولنوب ممالك محروسه نك تأمین تمامیتی بحثنك ایسه ذکری بیله کچمامشدر . ایشته بورالری مترنیك طرفندن باب عالی یه اشعار ایله اعتذار

اولمشدر . احوال مشروحه نك محاكمه‌سنه كلنجه دوست بردولته بروفاكاردوست نظريله باقمق خطادر . اتفاقات دوليه منافع مشتركه اوزرينه مؤسسدر . هيچ بردولت كندوسنك منفعت مخصوصه‌سى اولمدقجه ديكر دولت ايچون اوغراشماز . دنيا قوريله‌لى بردولت ديكر دولتله منافع مشتركه اوزرينه اتفاق ايدرك ايكيسى دخى مستفيد اوله‌كلمشدر . هنر انجق منافع مشتركه‌يى طانيوب وانى اساس اتخاذ ايدوبده اتفاقى انك اوزرينه بنا ايتمكدر . بودخى فن ديپلوماتى‌يه عائد وظائفدندر . اما بردولتى كوجنوب وتهور ايدوبده على العموم دولتلردن بيكانه طورمق قواعد فن ديپلوماتى‌يه توافق ايتمز . ناپليونك اتفاقدن اجتناب اولنمسى انك حلول ايام ادبارينه تصادف ايتمكله مفيد اولمش ايسه ده هروقت بويله تصادف ايلمز . وبو برقاعدهٔ مطرده اوله ماز . (سلامت دركنارست) مدلولنجه بى طرفاق پك اعلادر لكن بعضا دخى متفقسز قالمق مصلحته منافى دوشر وبعضا دخى وقت وحال ايجابنجه بى طرف طوريله‌ماز . هردولت ميزان پولتيقه‌يى النه الوب وكندوسنى كوزلجه طارتوبده ايشنى اكا كوره اويدرمق لازمدر . قالديكه اوزمان دول اوروپانك موازنه‌سى ايچون استقلال دولتعليه نك لزوم محافظه‌سى اوروپا پولتيقه‌سنجه برقاعدهٔ مسلمه اولوب دول اوروپا ايسه محاربه‌دن اوصانه‌رق اوروپانك اسايشنى تأمين ايده‌جك برموازنهٔ صحيحه تأسيس ايتمك اوزره بعضيلرينك بالذات حكمدارلرى وبعضيلرينك مرخصلرى اجتماع ايتدكده دولتعليه‌نك بيكانه طورمسى قواعد حكمت وحكومته منافى ايدى . وبرده عهدنامه‌لر فى الواقع مسالمه‌نك على الدوام بقاسنه علت تامه دكلدر . غالب اولان دولتلر بعضا درلو بهانه‌لر پيدا ايدرك وعهدنامه‌نك مدلولاتندن مخرجلر بوله‌رق فسخ مصالحه ايتدكلرى كثير الوقوعدر . لكن معاهدات دوليه‌يى بتون هيچه صايمق دخى خطادر . عهدلر پك چوق منازعاتك دفعنه سبب ونيجه فنالقلرك وقوعنه مانع اوله‌كلمشدر . على الخصوص هب دول اوروپا طرفندن مصدق برعهدنامهٔ عمومينك احكام مندرجه‌سنه منافى اوله‌رق بردولتـه تعدى اولنه‌جق اولديغى تقديرده اكا طرفدار اولان دولتلرك اللرنده بوعهدنامه برسند اوله‌رق ايفاى وظيفه ايده‌بيلملرينه مدار كلى اوله‌جغى شبهه‌دن آزاده ايدى .

اناطولى جهتنده منازع فيه اولان سالف الذكر قلعه‌لرى روسيه‌لودن استرداد ايچون الده برقوت اولميوب دول اوروپا دخى بونلر ايچون روسيه‌يه اعلان حرب ايتمك محتمل دكل ايدى مجرد دولتعليه‌نك احوال آتيه‌سنى تأمين ايچون قونغره‌يه مرخص كوندرمك امر مهمى بوقلعه‌لرك استردادينه تعليق ايتمك مناسب دكل ايدى .

مملكتين ايله صربستانك نه‌يول الديغى ونره‌لره قدر وارە‌جغى دها اووقت كوريليوردى

دولتعلیه روسیه‌یه قارشو یالکز قالمقدن ایسه بو مثللو ایلیشکلی ایشلری قونغره معرفتیله تسویه ایتدرمك و بلکه روسیه‌نك بوایالت ممتازه حقنده قازانمش اولدیغی حقوق عهدیه‌ده بر درجه‌یه‌قدر دول سائره‌یی دخی تشریك ایلمك اهون شر بیلینوردی. فقط ایالات ممتازه‌نك توسیع امتیازاتی کبی مزاج دولته ناخوش کورینه‌جك مسئله‌لرك میدانه قونلمسی مناسب کورلمزدی . چونکه اوزمان دولتك هر دردینه دوا اولمق داعیه‌سیله نفوذ دولتی ذاتنه حصر ایتمش اولان حالت افندی کرك یکیچریلری و کرك طرف سلطنتی آلدادوب اووده‌رق و سسسزجه صداسزجه فیرلداغنی چویره‌رك وقتنی خوش کچورمك سوداسنده بولندیغندن دولته نافع اولسه دخی آجی دوا عرض ایلمك انك پولتیقه‌سنه اویماز ایدی .

الحاصل اوزمان بکرش عهدنامه‌سنك بوایالات ممتازه‌یه دائر اولان احکامنی تخفیف ایلمك ممکن اولمدیغی کبی اندرون و بیرونك احوال معلومه‌سنه نظراً اشبو ایالتلرك استقلالی درجه‌سنه‌قدر دخی کیدیله‌مزدی. لکن بو دخی قونغره‌یه مرخص کوندرمکه مانع دکل ایدی . زیرا بوایالاتك تحت حمایه‌ده بی‌طرف و مستقل اولملری بعض ارباب پولتیقه‌نك نظریاتندن عبارت اولوب بوکا دولتعلیه‌دن زیاده روسیه‌لو مخالف ایدی. و دولتعلیه مرخصی طرفندن تکلیف اولنمدقجه نظر دقته آلنه‌مازدی . بالفرض دیکر طرفدن درمیان اولنه‌جق اولسه بیله دولتعلیه مرخصی طرفندن ترویج اولنمدقجه حالی اوزره پسمانده قاله‌جغی درکار ایدی . یوقسه دولتعلیه مرخصی صیق بوغاز ایدیله‌رك بوایالتلر المزدن النه‌جق مرتبه‌ده قونغره‌دن توحشه بادی اوله‌جق برسبب یوق ایدی .

ایشته مسئلهٔ مبحوث عنهانك نظریاتی بووجهله اولوب وقوعات متوالیه دخی بو نظریاتی تصدیق ایلمشدر. شویله‌که : روسیه‌لو سالف الذکر قلعه‌لری رد واعاده صولرینه اصلا یناشمیوب ایالات ممتازه حقنده اولان مطالبنی بروجه بالا بربر اجرایه و آقکرمانده عقد مجلس مکالمه‌یه دولتعلیه‌یی مجبور ایلمشدر .

آقکرمانده سکز ماده‌یی حاوی برمعاهده نامه تنظیم ایله بیك ایکیوز قرق ایکی سنهٔ هجریه‌سی ربیع الاولنده امضا و مبادله اولندقدن بشقه بوکا مربوط اوله‌رق مملکتین امتیازاتنك تأیید وتوضیحنه و یرلو بویارلردن نصب اولنه‌جق ویوده‌لرك کیفیت انتخابنه دائر برقطعه سند منفرد وصربستان امتیازاتنك تأیید وتوضیحنه وصرب مبعوثلریله استانبولده بالمذاکره اون سکز آی ظرفنده و یریله‌جك قرار اوزره فرمان عالی اصدار وکیفیت روسیه دولتنه اشعار اولنمق خصوصلرینه قرار و یریله‌رك بونك تفاصیلنه دائر دیکر برقطعه سند منفرد دخی امضا قلنمشدر .

آقکرمان معاهده نامه‌سی صانکه بکرش مصالحه‌سنك تفسیر وتوضیحی دیمك اوله‌جق
ایکن تعدیل وتنقیحی بولنده یازلمشدرکه بکرش مصالحه نامه‌سی حکمنجه بروجه بالا
اناطولی جهتنده روسیه‌لو طرفندن ردی لازم کلان قلعه‌لردن دولتعلیه کف ید
ایدرك اناطولی حدودینك الحالة هذه بولندیغی حال اوزره ابقاسی تصریح ایدلمشدر.
ومحاربه سببیله روسیه تبعه‌سنك وقوعه کلان ضرر وخسارلرینك تضمینی وروسیه
تجاری حقنده سربسیت تجارتك تأمینی وروسیه‌نك قره دکز تجارتنی مروج اولمق
اوزره دول سائره کمیلرینك دخی بوغازلردن مرور ایله قره دکزه آمد وشدلری
حقنده روسیه دولتی طرفندن واقع اوله‌جق مساعینك ترویجی کبی انجق روسیه‌لویه
نافع اولان شرائطه دخی موافقت اولنمشدر. الحاصل روسیه‌لونك هر دیدیکنه موافقت
اولنوب بش آلتی سنه اول استانبولده شروع اولنان مکالمه مجلسنده مواد منازع فیهایه
قرار ویرلمش اولسیدی چوق اهون اولوردی. آراسی اوزادقجه ایش آغرلاشه‌رق
بویله تکالیف ثقیله‌یی قبوله مجبوریت الویرمشدر.
دولتعلیه مرخص ارسالیله قونغره‌دن استفاده ایده‌مامش ایسه‌ده اوروپاجه اتخاذ
اولنان اصول موازنهٔ دولیه‌نك مقتضاسی اولان دوام اسایشدن بالطبع دولتعلیه دخی
حصه‌دار اولمشدر.

فقط اول اثناده رئیس الکتاب ومرجع شیخ وشاب اولان پرتو افندی (مشهور
پرتو پاشادر) پیشرو اصحاب تعصب وریا اولوب کاه کندو خولیاسی وکاه بعض
متشیخینك رؤیاسی ایله حل مسائل دولیه ایدر ذواتدن بولنمغله باب عالی برتعصب
بارد یولنه کیردی. اقکرمان معاهده نامه‌سنك قبول اولندیغنه بیاغی ندامت الویردی.
هر نه ایسه برشیدر اولمش صربستان مسئله‌سنك ختام مدتنه قدر خیلی وقت وار. سائر
شرائطك دخی خفیفجه‌لری بالتدریج اجرا وآغرجه‌لری تأخیر ایله براز وقت قزانیلی
دینلور اولدی. روسیه‌لو ایسه کافه‌سنك سرعت اجراسنی مطالبه‌دن کیرو طورمزدی.
ومیانده کشمکش اکسیك اولمازدی. بوجهتله دولتین بیننده کی برودت کوندن
کونه آرتمقده ورئیس افندینك اطوار شیخانه‌سی بالجمله سفرانی حیرتده دوشورمکده
ایدی. ایشته بوحالاته یونان مسئله‌سی دخی منضم اوله‌رق نهایت ادرنه مصالحه‌سنی
انتاج ایدن روسیه محاربه‌سنه منجر اولمشدر. کلهم شمدی وقایع یونانیه‌نك فذلکه‌سنه.

* فذلکهٔ وقایع یونانیه *

جلد حادی عشرده بیان اولندیغی اوزره علکساندر ایپسلانتی روسیه ممالکنده تجهیز
عسکر وتدارك مهمات ایدرك بغدانه کچوب اعلان طغیان ایتدکده روسیه دولتینك

حركاتنی رسماً تقبیح ایله اشقیانك تأدیبی حقنده دولت علیه‌یه مشكلات كوسترمامش ایكن چوق كچمیوب روسیه ایلچیسی استروغونوف تحویل لسان ایله روملری صحابت یوزنده بولنه‌رق وبالاده‌مذكور اولان مواد منازع فیهایی بهانه ایدرك ترك سفارت ایدوب كیتمشیدی . روسیه دیارینه فرار ایدن یونان اشقیاسی دخی اوراده مظهر اعانه واكرام اولمقده ایدیلر .

بو وجهله روسیه‌ده رونمااولان معاملات متنافیه‌نك حقیقتی كركی كبی آكلاشلمق ایچون روسیه دولتنك اوزمان اوروپایه قارشو نه حال وموقعده بولندیغنی بیان ایتمك لازم كلور . ویانه قونغره‌سی زماننه كلنجه‌یه قدر روسیه‌لو كندوسنی دول سائرهٔ اوروپانك كشمكشندن ممكن مرتبه خارج طوتوب یالكز ترویج مصالح مخصوصه‌سی ضمننده اوروپا ایشلرینه مداخله ایدردی . ناپلیونك پنچهٔ استیلا كاریسندن اوروپانك استخلاصی امرنده روسیه ایمپراطوری علكساندرك مادةً ومعنیً مدخل كلیسی اولمق حسبیله اوروپانك منجیسی عنوانی آله‌رق آوستریا وپروسیا وانكلتره دولتلریله برلكده آسایش عمومی‌یی محافظه حق ووظیفه‌سنی التزام ایتمكله اندن صكره اوروپانك كلی وجزئی مسائلنه مداخله وروش وحركتنی اوروپانك احتیاجات عمومیه‌سنه ومتفقلرینك رأینه توفیق وبوجهتله اسكی اصولنی تبدیل ایتمكه كندوسنی مجبور كورمشدر .

ویانه قونغره‌سی اثناسنده تنظیم اولنان اتفاق مقدس دخی انك بومجبوریتنی تأیید وتشدید ایلمشدر . شویله كه : اوروپاده مختلف مذهبلر بولنوب فرانسه جمهوریتی اثناسنده برده دینسزلك مسلكی ظهور وانتشار ایله افكار عامه متشتت وپریشان اولدیغندن ویانه قونغره‌سی اثناسنده متعصب خرستیانلردن بعضیلری علی الخصوص متعصبه قادینلر علكساندرك اطرافنی الوب خرستیان دیانتنك حمایه‌سی ضمننده بر معاهده یاپلمسنی لسان مداهنه ایله عرض واخطار ایتدكلرنده اودخی عقاید دینیه واسطه‌سیله افكار عمومیه‌یی بر نقطه‌ده برلشدیرمك اوزره اتفاق مقدس نامیله برمقاوله نامه تنظیم ایتدیروب بوایسه دولتلرجه موقع مذاكره‌یه قونیله‌جق امور سیاسیه‌دن اولمدیغی جهتله یالكز حكمداران بیننده امضا اولنمشدر . ایشته بومقاوله علكساندرچه اثر علو همت بیانه‌رك انی كندوسنجه موجب شرف وشان بیلوردی . وبرده ویانه قونغره‌سندن اولجه ناپلیون علیهنه انكلتره وروسیه‌وآوستریا وپروسیادولتلری میانه‌لرنده براتفاق مربع یاپلمش وویانه قونغره‌سنده‌اكاطوقونلمیوب حالی اوزره براغلمش ایدی . كرك بواتفاق مربع وكرك اتفاق مقدس برطاقم مواد عمومیه ومبهمه‌یی حاوی ایدی بین الدول عقد اولنان اتفاقلرك مندرجاتی ایسه معین ومحدود اولمق لازم كلوب معین ومحدود اولمیان اتفاقلر متفقلر ایچنده الك قوتلو یاخود الك مهارتلو كیم ایسه آنك

النده اجرای مرام ایچون بر آلت اولمسی امور مجربه دندر . ایشته بو ایکی اتفاقدن دخی مهارت دیپلوماتیقیه‌سی اقتضاسنجه پرنس مترنیك استفاده ایلمشدر .
اوزمان روسیه خارجیه نظارتی مقامنده بولنان قورفه‌لو مشهور (قاپو دیستریا) بو دقیقه‌یی اولجه تفرس ایتدیکندن یاخود ایمپراطور علکساندری‌یی آوستریا اتفاقدن آییروب و شرقجه استحصال منفعت داعیه‌سنه دوشوروبده بوصره ده همشهریلری اولان یونانیلری مستفید ایلمك سوداسنه دوشدیکندن و هرندن ایسه اول ایکی اتفاقی الغا ایتدیرمك ایستیوب حتی و یانه قونغره‌سندن اوچ سنه صكره عقد اولنان (اقس لاشاپل) قونغره‌سنده قاپو دیستریا (اتفاق مربع واتفاق مقدس ناپلیون علیهنه عقد اولنمشیدی . ناپلیون قورقوسی کلیاً مندفع اولدی بو اتفاقلره لزوم قالمدی بونلردن اکر بر بشقه مقصد وارایسه تصریح اولنملیدر) دیه‌رك مذکور اتفاقلرك فسخنی یاخود مندرجاتنك تصریحنی طلب ایلمش ایسه‌ده انك بو تکلیفی اکثریت آرا ایله رد اولنه‌رق بو ایکی اتفاقنامه‌نك دخی علی‌حالهما ابقالرینه قرار ویرلمشدر . چوق کچمیوب روسیه‌لو بونلرك محاذیرینی کورمکه باشلامشدر .
چونکه دول وملل اوروپا محاربه‌دن پك زیاده اوصانوب صلح وآسایشه اوقدر تشنه اولمشلر ایدی‌که ویانه قونغره‌سندن صکره ایچلرندن بریسی آسایشه جزئی خلل کتوره‌جك اولسه جمله‌سی انك اوزرینه هجوم ایتمك عزم وجزمنده بولنورلردی . حالبوکه دول متفقهٔ اربعه‌دن پروسیالو کندو یاره‌لرینی التیام پذیر ایتمك تدابیریله مشغول اولدیغندن خارجه عطف نظر ایتمکه وقتی یوق ایدی . انکلتره‌لو دخی تجارتنك تکثیر اسبابی جهتنه جلب اولندیغی جهتله ایش انجق روسیه وآوستریا دولتلری النده قالدی . روسیه پولتیقه‌سی ایسه هرزمان اوروپاجه جای فکر واندیشه اولدیغندن میزان اکثریت دائما آوستریا طرفنه مائل بولنمغله اوروپانك مصالح عمومیه‌سی پرنس مترنیکك النه کچدی وبو جهتله مترنیك اوروپا سلامتنك نظارت عالیه‌سنی احراز ایتمکله روسیه دولتنك تصمیمات وحرکاتی دخی انك دائرهٔ نفوذی داخلنه آلنمش اولدی .
(اقس) قونغره‌سی عقبنده جلد سابقده بیان اولندیغی اوزره اوروپانك هرطرفنده رونما اولان افکار اختلالیه حقنده دولتلرجه اتخاذ اولنان تدابیر هپ مترنیکك خلاصهٔ آرا وافکاریدر . وویانه قونغره‌سندن صکره آوستریا ممالکنده درت یرده یعنی (اقس) و (طروپاو) و (لایباخ) و (ورونا) بلده‌لرنده متوالیا قونغره‌لر عقدی هپ بوماهر دیپلوماتك کاریدر .
ایمپراطور علکساندر بودرت قونغره‌ده بالذات حاضر بولندیسه‌ده بونلرك ریاست

(حقیقیه‌سی)

حقیقیه‌سی مترنیکده اولوب هرایشده انك رأیی غلبه ایدردی . هله بتون ایتالیانك آوستریا انضمامه براغلمسی و آوستریا عسکرینك هرطرفده حکومت مشروطه طرفدارانه بالسهوله غالب اولمسی مترنیكك شان و نفوذینی درجهٔ قصوایه ایصال ایتمش اولدیغی حالده ایمپراطور علکساندر بالعکس عالمك نظرنده آوستریا پولتیقه‌سنك محکومی کبی کورینوردی . استانبولده بیله بونجه ییللردنبرو مستقر اولان روسیه نفوذی تنزل ایدرك انك یرینه آوستریا نفوذی قائم اولیوردی وکلای دولتعلیه هرخصوصده مترنیكك رأینه مراجعت ایلردی . ایمپراطور علکساندر ایسه یالکز مترنیکدن (دنیا طوردقجه نظام عالم اوغورنده ابراز ایلدیککز خدمتلر مشکور اوله‌جقدر) یوللو آلدیغی مکتوبلر ایله تسلیت بولوردی . حالبوکه کندوسنك الك معتمدلری بیله انك مسلکنی تصویب ایلمدکلرندن متأثر اوله‌رق آره‌صره شکایتدن خالی دکل ایمش . (ربما یدرك بالحیلة مالا یدرك بالقوة) .

اول اثناده روسیه‌نك ادارهٔ خارجیه‌سی باشنده (قونت نسلرود) ایله (پوچو) و (قاپودیستریا) وار ایدی . برایشك باشنده اوچ کشی نصل بولنور و بر نظارتك ایشی اوچ کشی ایله نصل اداره اولنور ایدی بیلمم فقط اوزمان روسیه خارجیه نظارتی مقامنده بو اوچ آدم موجود و مجتمع ایدیلر . قونت نسلرود ایمپراطورك توجهنی قازانمق اوزره بیان رأیدن مجتنب ایدی . پوچو فی‌الاصل قورسیقه‌لو اولوب فرانسه طرفنك احوالنه او مرتبه وقوف تامی وار ایدی‌که برقاچ دفعه فرانسه داخلیه نظارتنه دعوت اولنمشیکن علکساندر صالیویرمامشیدی بوجهتله او دخی یالکز فرانسه جهتنك امور پولتیقه‌سنه حصر نظر ایتمکده اولدیغندن علکساندرك قاپو دیستریادن بشقه عمومی پولتیقه اوزرینه استشاره ایده‌جك آدمی یوق ایدی .

بناءً علیه علکساندرك مسلك پولتیقه‌سنه معترض بولنانلرك جمله‌سی قاپو دیستریانك باشنه طوپلانوب انك واسطه‌سیله علکساندری آوستریادن آیرمغه چالیشورلردی . قاپودیستریا دخی معترضلرك باشنه کچوب انلرك آرزولرینی بو زمین ایله علکسانذره عرض ایلرمشکه (روسیه دولتی اوروپا منجیسی صفتنی قازاندی شمدی دائرهٔ اجرآتی خارجنده بولنان اسپانیا و پورتکیز وایتالیا ایشلریله اشتغال ایدوبده کندو اوزرینه حریت طرفدارلرینك نفرتنی جلب ایتمکدن ایسه ناپلیونك طردندن صکره معنامز ومقصدسز قالمش اولان اتفاقلردن کندوسنی تجرید ایله وحریت افکارینك هنوز روسیه‌یه مضرتی اولمدیغندن هرممالکتك امور داخلیه‌سنی کندو ید اختیارینه ترك ایله ناپلیون محاربه‌لرنده قازاندیغی قوهٔ مادیه ومعنویه‌یی شرق طرفنه صرف

ایده‌جك اولسه کندوسی ایچون اسلم وانفع برمسلك اتخاذ ایتمش اولوردی . ومستقلا حرکت اولنمق ایستنلمز ایسه مادامکه احوال حاضره آوستریایی روسیه‌نك معاونتنه محتاج ایتمشدر . روسیه اعز منافعنی بوش بوشنه فدا ایدرجه‌سنه آوستریایه معاونت ایتمیوب بلکه بالمقابله شرق طرفلرنده کندو منافعنی استحصال ایچون اوروپانك انضمام همت ومعاونتنی ایستملیدر وبو اساسه توفیق حرکت اولندیغی تقدیرده بکرش معاهده‌سندن صکره استانبولده سورنجمه‌ده قالمش اولان مسئله‌لردفعةً برطرف اولور وصربستان و مملکتین و سائره اوزرینه روسیه دولتی دولت عثمانیه ایله براساسلو تسویه‌یه موفق اوله‌رق ایکیده بر اعلان سفر ایله محاربات ومقاتلاته مراجعتك لزومی قالماز) یوللو سوزلر سویلرمش .

ایشته قاپودستریانك افکاری بومرکزده اولوب غرض اصلیسی روسیه‌نك نظر دقتنی شرق طرفنه صرف واماله ایله یونانیلری مستفید ایلمکدن عبارت اولدیغی سیاق وسباق احوالدن آکلاشیلور . انك بومثللو معلل بالاغراض اولان افکاری ایسه مترنیکك افکارینه طبان طبانه ضد ومناقض ایدی .

مترنیك ویانه قونغره سنده قاپودیستریا ایله کورشدکده کندو پولتیقه‌سنه مخالفت ایده بیله‌جك برآدم اولدیغنی تفرس ایدرك اندن تباعد ایلمشیدی . وقوعات متوالیه بوایکی مدبر وآره سنده قالان آچیغی بیوده‌رك طرفینك تباین افکاری لایباخ قونغره سنده برخصومت علنیه یه تحول ایتمشدر .

مترنیك کندوسندن بشقه برکیمسه‌یی بکنمدیکی حالده کمسنه حقنده لسان دیپلوماتی‌یه یاقشماز تعبیرات قوللانماز ایکن قاپودیستریایی بوقاعدهٔ نزاکتدن مستثنا طوته‌رق‌انك اسمنی یاد ایتدکجه دائما مفسد حیله‌کار قورفه سرسریسی قاربوناریلرك رئیسی دیو توصیف ایده کلمسی حقنده نه مرتبه عداوتی اولدیغنه دلیل کافیدر .

مترنیکك مؤخراً نشر اولنان مجموعهٔ آثارنده مندرج مکتوبلرنده احوال مشروحه‌یی موضح فقرات اولدیغندن بوفقره‌لر (۱۸) رقمیله ذیل کتابه علاوه اولنور .

ایمپراطور علکساندر مترنیك ایله قاپودیستریا ارەسنده متردد اولوب‌کاه قاپودیستریانك وکاه مترنیکك پولتیقه‌سنی ترجیح ایله خیلی زمان بربرینه مناقض معاملاتده بولندقدن صکره نهایت لایباخ قونغره سنده مترنیك طرفنی التزام ایتمشدر .

قاپودیستریا رقیبنك غلبه سنی‌چکه‌میوب استعفاسنی ویرمکه مجبور اولمشدر ومأموریتنه دوام ایتمسی ایمپراطور علکساندر طرفندن امر اولنمغله برمدت دها پترسبورغده قالمش ایسه‌ده روسیه دولتی ورونا قونغره سنه موافقت ایلدکده مأموریتنی ترك ایله برابر روسیه‌دن چیقوب اسویچره یه کیتمشدر . روسیه پولتیقه‌سنك بیان اولنان

(احوال)

احوال عمومیه سیله ایمپراطور علکساندرك حركات مترددانه سی پیش نظر مطالعه یه
الدیغی کبی یونانستان اختلالی واتریا اعضاسی حقنده روسیه‌جه کوستریلان معاملات
متنافیه‌نك اسباب موجبه‌سی معلوم ومتضح اولور . قالدیکه استروغونوف قاپودیستریالك
مؤتمنی اولوب قاپودیستریا شرنجه اولان منویاتی فعله کتورمك اوزره انی درسعادت
ایلچیسی نصب ایتدیرمش ایدوکندن استروغونوف یونان اختلالی حقنده دولتندن
آلدیغی تعلیمات رسمیه‌یه بحسب المأموریه توفیق حركت ایله برابر قاپودیستریانك افكار
مخصوصه سنه خدمت ایتمکی دخی کندوسنجه بر وظیفه بیلوردی . بو جهتله اقوال
وافعالنده تناقض وقوعی طبیعی ایدی .

قاپودیستریا اتفاق مربعی فسخ ایله روسیه دولتنه درسعادتجه بر نفوذ متغلبانه قازاندرمق
داعیه سنده اولوب بوبابده کی اقداماتی مثمر اولماز ایسه روش حالك محاربه‌یی منتج
اوله‌جغنی کشف وبهمه حال جانب شرقده بر حال بحرانك تقرب ایلدیکنی تخمین
ایتدیکندن روم اتریاسی اولجه بحر سفید سواحلنده اولان وطنداشلرینی ایقاظ
ایدرك بویله بر فرصتدن استفاده ایتملری وروسیه سایه سنده بعض امتیازات جدیده یه
نائل اوللری اسبابنی کندولرینه تسهیل ایله هم روسیه‌یه وهمده وطنداشلرینه
خدمت ایلمش اولمق اوزره اتریایه مساعد بر حالده بولنمشدر . واكرچه کندوسی
اتریاده داخل دکل ایسه‌ده بیك سکزیوز اون طقوز ویکرمی سنه‌لری اره سنده اتریانك
تشبثاتنه واقف اولمشیکن دوست وهم جوار بر دولتك اختلال آسایشنه ساعی اولان
مفسدلری اخذ وکرفت ایله منع مضرتلرینه تصدی ایلمسی حقوق ملل اقتضاسندن ایکن
بوکا تشبث شویله طورسون جلد سابقده بیان اولندیغی اوزره اقسانتو کندوسنه اتریا
ریاستنی تکالیف ایتدکده قبول ایتمامش ایسه‌ده اتریا کندو آرزولرینی استحصال ایچون
بشقه بر یول بولندیغی حالده بنده ممنون اولورم دیمشیدی . وبعده علکساندر ایپسلانتی
اتریا ریاستنی قبول ایله لاجل الاستعانه کندوسنه مراجعت ایلدکده اکا دخی جواب
رد ویرمش ایسه ده منعنه مقتدر ایکن اغماض عین ایله ایشی روش طبیعیسنه
براقمشیدی . بویله بر معاملهٔ مساعده کارانه ایسه ارباب فساده اجالهٔ سمند شقاوت
ایلمك اوزره میدان ویرمك دیمکدر . وقاپو دیستریانك اوزمان روسیه ده حائز
اولدیغی مأموریتك اهمیتنه وطرفدارانك کثرتنه وروسیه‌نك خدمت عسکریه
وملکیه سنده بولنان روملرك وفرتنه نظراً رؤسای فساد طرفندن بو ایشته روسیه
دولتنك مدخلی واردر دیو خلقك بالسهوله ایناندیرلمش اولمسی وایمپراطورك
رسماً خبری اولمقسزین آزوقت ظرفنده اتریانك مهمات حربیه تدارك ایده‌بیلمسی
موجب تعجب اولماز .

بو خصوصده قاپو دیستریانك حقوق مله مغایر حرکت ایلدیکی مسلماتدندر . فقط قترینه زماننده‌نبرو روسیه وکلاسی بویله شیلری اعتیاد ایلمش اولدقلرندن اتریایه مجرد تبعهٔ دولتعلیه بیننده اسباب فسادی تهیئه ایچون برآلت نظریله باقه‌رق بویله برآلتك الده بولندیرلمسنی روسیه‌نك سوابق احوال تاریخیه‌سنه مغایر کورمامشدر .
ومقدما قاپو دیستریا امیرال چیچاقوف معیتیله طونه حوالیسنده بولندیغی زمان دولتعلیه‌نك قوت وسطوتنی یقیندن مشاهده ایلمش اولدیغی جهتله روسیه طرفندن معاونت اولنمدقجه اتریانك برایشه مقتدر اولمیه‌جغنی مجزومی اولدیغندن واتریانك خود بخود دولتعلیه علیهنه حرکته جسارت ایده جکنی اومدیغندن اتریانك اوائل ظهورنده انك مرامی وقت مرهوننده یعنی دولتعلیه ایله روسیه‌لو ارەسنده مشکل بر حال وقوعنده دولتعلیه تبعه‌سنی افساد ایچون برآلت مقامنده قوللانمقدن عبارت ایکن دفعةً اوروپانك برچوق محللرنده فوران ایدن حرکات اختلالیه انك حسابنی تشویش‌ایلمشدر .
فی‌الواقع بواتریا ایله اوروپانك شرکت اختلالیه‌لری ارەسنده برارتباط یوق ایدی . وغریبی شوراسیدرکه اوزمان وسائط متماثله ایله شرق وغربك آسایشنی اخلال ایچون ایکی هیئت فسادیه تشکل ایدوب ایشلمکده اولدقلری حالده بربرندن خبیر دکللر ایدی . مع هذا اسپانیا وایتالیا وقوعاتی ایپسلانتینك حرکت عصیانیه‌سنی تعجیل ایتمشدر .
آلمانیا مورخلرندن (کروینوس) دخی بونی تصریح وایشك بسبتون قاپو دیستریا الندن چیقمسنه سبب اوروپا اختلالاتی اولدیغنی بیان ایله بوکا ایپسلانتینك مسلك متخذینی دلیل اوله‌رق ایراد ایلر . شویله‌که: لایباخ قونغره‌سنده ایمپراطور علکساندر مترنیکك پولتیقه‌سنی التزام ایله غرب طرفنده وقوع بولان اختلالاتی رسماً تعییب ایتمکده وکندوسنی حریت طرفدارلریله هردرلو اشتراك افکار شائبه‌سندن قورتارمق اوزره ایتالیا اوزرینه یوزبیك عسکر سوق ایتمکه حاضر اولدیغنی اعلان ایلمکده اولدیغی اثناده روسیه‌دن معاونت اولنمق امیدیله ایپسلانتینك مملکتینی استیلا ایتمسی وبونك اوزرینه اعانه استرحامی ضمننده ایمپراطوره عریضه تقدیمنه جرأت ایلمسی براثرخفت اولدیغنه کروینوس حکم ایدرك بودرلو معاملات غیرمعقوله‌ده قاپو دیستریانك مدخلی اولمق احتمالی اولمدیغنی ادعا ایلر .
واقعا قاپو دیستریانك درایت ذاتیه ومهارت پولتیقه‌سی اوروپاجه مسلم اولمغله ایپسلانتینك حرکات سبکسرانه‌سنه مشارکت ایلمسی احتمالدن بعید کورینور لکن قاپو دیستریا اوته‌دنبرو ایمپراطور علکساندری مترنیکك افکارندن تبعیده

چالشمقده ایکن لایباخ قونغره‌سنده مترنیك طرفی غالب كله‌رك قاپو دیستریانك
نفوذی محو اولمق درجه‌سنه واروب ایمپراطوری طوتدیغی یولدن چیقارمق
ایچون شرق طرفلرنده بر وقعهٔ مهمهٔ غیر مأموله احداثندن بشقه چاره قالمامش
اولدیغی حالده ایتالیایه كوندرلمك اوزره یوز بیك روسیه عسكرینك همان حركت
ایده‌جكی آنده بغدان كبی روسیه‌یه هم‌جوار اولان وانك تحت حمایه‌سنده وایتالیایه
كیده‌جك عسكرك یولی اوزرنده بولنان بر مملكت بر انتظامسزلق حالنه دوشورلدیكی
تقدیرده روسیه خواه وناخواه اورایه سوق عسكر ایلمك مجبوریتنده بولنه‌رق
بوندن طولایی دولت علیه ایله روسیه بیننده ظهور ایده‌جك مشكلات عظیمه
اره‌سنده آوستریا ایله روسیه بیننده اولان اتفاقك بوزلمسی اغلب احتمال اولوب
قاپو دیستریانك آرادیغی ایسه بوندن بشقه برشی اولمدیغی درپیش مطالعه اولندقده
ایپسلانتینك حركات سبكسرانه‌سیله قاپو دیستریانك اول اثناده بولندیغی موقع
خطرناكك اره‌سنده باطناً بر تعلق وارتباط معقول بولنمق یعنی ایپسلانتینك صورتا
تأملسز حركاتی قاپو دیستریانك خفی تعلیماتی ویال آلتندن وطولاییسیله القاآتی اثری
اولمق دخی احتمالدن پكده بعید دكلدر . وایپسلانتی ایمپراطوردن الدیغی جواب
رد ایله یأس كتورمیوبده بر مدتجك مملكتینده ثبات ایده‌بیلسیدی ینه دولتین
بیننده مشكلات چیقمز ایدی دیو كیم ادعا ایده‌بیلور . وآوستریا عساكری ایتالیاده
وعساكر عثمانیه مملكتینده چارچابق ارباب فسادی پریشان ایده‌میوبده عكسی
برحال وقوعه كلسیدی ایمپراطور علكساندرك ینه مترنیك پولتیقه‌سنده ثبات
ایده‌جكنه حكم اولنه‌بیلورمی .

شوراسیده جای بحث ومطالعه‌دركه جلد سابقده بیان اولندیغی اوزره اتریا اورتودقس
مذهبنی اساس اتخاذ ایتمشیكن ایپسیلانتی اتریا ریاستنی درعهده ایتدكدن قومیت
اساسنی اورته‌یه قویوب جلد سابقده بیان اولندیغی اوزره اعلاننامه‌سنده یالكز اسكی
یونانیلرك حكمت ودرایت وشجاعتندن بحثله تنبیهاتی قومیت یونانیه اساسی اوزرینه
بنا ایتمش اولدیغندن افلاق وبغدان وصرب اهالیسی خارج قالمشیدی . بودخی
بادیٔ نظرده ایپسلانتینك قصر ونقصان مطالعه‌سنه حمل اولنور ایسه‌ده صحیحاً
بویله‌میدر یوخسه تبدیل اساس ایله اوبولده اسلان قوللانمسی دخی قاپودیستریانك
برتدبیر خفیسیمیدر . ایشته بوراسی دخی شایان مطالعه‌در . چونكه روسیه‌نك
مملكتین وصربستان حقنده حقوق عهدیه‌سی اولدیغندن ایپسلانتی بومملكتلرك
استقلالنی اعلان ایتسه روسیه‌نك حقوقنه طوقونمش اولوردی واعلاننامه‌سنده
علی العموم اورتودقسلره خطاب ایلسه بیوك پترویه وقترینه‌یه تقلید ایلمك كبی

روسیه‌جه جلب نظر دقت اوله‌جق برحالده بولنمش اولوردی . بناءً علیه روسیه‌نك حقوقنه واوته‌دنبرواورتودقسلره قارشواتخاذ ایلدیکی مسلك وموقعنه طوقونمقسزین روسیه‌یه عائد برجهتی اولمیان اسکی یونانیلردن بحثله برجمعیت اختلالیه احداث ایلمسی دخی قاپودیستریانك تدبیری اولمق خاطره کلزمی .

ایپسلانتینك حرکات اخیره‌سنده‌قاپودیستریانك مدخلی اولدیغنه دائر اوراق‌موجوده‌ده براثبات بولنمدیغی جهتله مطالعات مشروحه هپ ظنیاتدندر لکن قاپودیستریا دخی کندو حقنده سررشته ویرمامك اوزره شق شفه ایتمکسزین مرامنی طولاییسیله ال آلتندن اجرا ایتدرمکه مقتدر ودسیسه‌کار برآدم اولدیغی مسلماتدندر . بناءً علیه بوایشده مدخلی اولمق محتملاتندندر .

الحاصل قاپودیستریا اول عصرك مشهور دیپلوماتلرندن بری اولوب انجق فرط غیرت قومیت کندوسنه پردهٔ چشم بصیرت اوله‌رق موقع مأموریتنه منافی حال وحرکتلرده بولنمشدر . زیرا درایت ولیاقت ذاتیه‌سی سایه‌سنده محافظهٔ آسایش عالمی متفوض ومتعهد اولان متشخصان وکلای اوروپا مقامنه واصل اولمشیکن هرنه سببه مبنی اولور ایسه اولسون برشرکت خفیهٔ فسادیه اعضاسنی ولوکه طولاییسیله اولسه بیله تشجیعدن اجتناب ایتمامسی موقع مأموریتیله متناسب دکل ایدی . نهایت ایمپراطور علکساندرك اندن انسلاب امنیتنه باشلوجه سبب دخی انك بویله برطاقم مفسدلر ایله اختلاط وسوزلرینی اصغایه تنزل ایتمسی خصوصی اولوب مترنیکك اکا ایده‌مدیکی مضرتی سقامت حرکتیله کندو کندوسنه ایتمشدر . بوراسنی صکره‌دن کندوسی دخی حس ایتمش اولمق کرکدرکه مؤخراً یونانستان مدیرلکنه تعیین اولنوب اوراده بولندیغی مدتجه اتریانك نامنی بیله بردفعه اولسون لساننه آلمامشدر .

کله‌لم علکساندرك انجام احوالنه .

ایمپراطور علکساندر اوروپاجه ممدوح الصفات برذات ایسه‌ده بحسب الفطره متردد ومتلون اولدیغندن میلادك بیك سکز یوز اون بش سنه‌سندن یکرمی ایکی سنه‌سنه قدر یدی سنه ظرفنده یکدیکره مناقض ایکی اصول پولتیقه اره‌سنده نه‌یاپه‌جغنی شاشیروب کاه قاپودیستریایه یوز ویره‌رك انی تصورات وتشبثات شخصیه‌سنده تشجیع ایتمش وکاه پرنس مترنیکه تمایل ایله کندوسنی اکا تسلیم ایده‌کلمش اولدیغی جهتله نهایت بو تلو ناتنك سیئه‌سنی چکه‌رك هم کندو ملتی بیننده ثباتسزلق شهرتی قازانمش وهمده اوروپا نظرنده کویا اختلال طرفدارانك افکارینه بردرجه‌یه قدر مشارکت ایلمك شبهه‌سندن کندوسنی قورتاره‌میوب پك حوق کمسنه‌لر وعلی الخصوص اتریایه منسوب اولنلر دخی انك اتریاده مدخلی اولمق اعتقادنده بولنمش واسلاف واخلافنه

نسبتله دولتعلیه حقنده خیرخواه کورینور ایکن مسئلهٔ یونانیه‌ده رونما اولان معاملات متنافیه‌سی ملابسه‌سیله دولتعلیه‌جه دخی بدخواه بیلنمشدر . ونهایت‌الامر دولتنك قوت وسطوتی برکمال اولدیغی حالده پولتیقه‌سی پك زیاده سکته‌لنمشدر .

حتی مترنیکك فی ٣ حزیران سنه ١٨٢٢ تاریخیله مورخا آوستریا ایمپراطورینه تقدیم ایدوبده مجموعهٔ آثارنده مندرج اولان لایحه‌سنده (اصول سیاسیه ضیادار برطریقه کیرمش اولهایدنبرو دنیاده هیچ برهیئت وکلا یوقدرکه روسیه قابنطوسنك بودفعه دوچار اولدیغی خجالته دوچار اولمش اوله . ترکستانده‌کی روسیه نفوذینك ضایعاتنه دائر قونت نسلرود طرفندن بسط وبیان اولنان مطالعات تماميله صحیحدر . روسیه وکلاسنك هیئت حاضره‌سی بیوك پترو ایله خلفلرینك وجوده کتورمش اولدقلری نتائج مهمه‌یی دفعةً محو وازاله‌ایتمشدر . بوندنصکره هرشی یکی براساس اوزرینه بنا اولنه‌جقدر . روسیه‌نك غائب ایتمش اولدیغی قوهٔ معنویه‌یی باب عالی قازانمشدر . دولت عثمانیه‌یه ابراز ایلدیکمز خدمات هیچ بروقتده اونودیله‌جق شیلردن اولمدیغی جهتله نفوذمز اوطرفلرده باقی قاله‌جقدر)دیو مسطوردر .

مترنیکك بوافاداتی مبالغه‌دن عاری دکل ایسه‌ده بروجه بالا روسیه‌نك درجهٔ قوت وسطوتنه کوره پولتیقه‌جه نفوذی تنزل ایدرك مترنیکك بومشوار وکفتارینه میدان ویرن حالاتك ظهوری یدی سنه اول ناپلیونك طرد ودفعنه ظفریاب اولان ایمپراطور علکساندره اوقدر آغر کلمشدیکی متعاقبا فالکه کوسوب بیاغی ایشدن چکلمش واره‌سی چوق کچمیوب فوت اولمشدر .

علساندرك یرینه برادری نیقولا روسیه ایمپراطوری اولدقده عصات یونانیه امیده دوشه‌رك لاجل الاستمداد اکا تقدیم ایلدکاری عرضحالده پرنس مترنیکدن عظیم شکایت ایلمشلردر . نیقولا ایسه کندو دولتنك استانبولجه شان ونفوذینی اکماله وبکرش عهدنامه‌سی حکمنجه مبهم ومنازع فیه اولان موادك تسویه‌سنه استعجاله حصر نظر ایتمکده بولنمش وذاتاً یونانیلری سومدیکی جهتله عصات یونانیه‌یی تصحب ایتمامش ایدی .

حتی مترنیکك مجموعهٔ آثارنده (یونانیلرك استقلال پولتیقلرینی روسیه قابنطوسنه هیچ بر وقت قبول ایتدرمك قطعاً وقاطبةً ممکن ومتصور دکلدر) فقره‌سی مندرج بولنمشدر . واول اثناده آوستریا طرفندن پترسبورغه کوندریلان قونت زنجینك ایمپراطور نیقولا ایله واقع اولان برمکالمهٔ مهمه‌سنده نیقولانك بعض افاداتی صره‌سنده (بومناسبتله سزه تکرار بیان ایدرمکه رومار بنم مذهبداشلرم ایسه‌ده بکا موجب نفرت وکراهیت برقومدر افعال وحرکتلری یالکز شایان تقبیح وتعییب اولمیوب

محض جنایتدر انلره متبوع مشروعلری علیهنه عانا عصیانه جرأت ایلمش تبعه نظریله باقارم مستقل اولملرینی قطعیا ایستمم مستقلا سربست اولمغه شایان دکلدرلر) دیمش اولدیغی ینه مجموعهٔ مذکوره‌ده مندرجدر .

حاصل کلام پرنس مترنیك یونستان مسئله‌سنده دولتعلیه‌یه پك کوزل آووقاتلق ایدوب روسیه پولیتیقه‌سنه غلبه چالدی . وامپراطور الکساندره ایشدن ال چکدردی . خلفی نیقولا دخی طبعا یونانیلردن متنفر اولدیغی جهتله عصات یونانیه‌یه یوز ویرمدی . دولتعلیه اوروپاده مترنیك کبی برماهر آووقاته نائل اولدیغندن متشکر وممتدار ایدی . چه فائده‌که مترنیك نهایتنده دعوایی غائب ایدرك دولتعلیه محاکمه مصارفنه بدل یونانستانی ترکه مجبور اولمشدر . مدبران امور عالمك درجهٔ اهمیتی ایسه انجق نتائج وآثارینه کوره تقدیر اولنور .

وکلای دولتعلیه‌نك بو مسئله‌ده اول وآخر بیوك بیوك خطالری وپك چوق سوء حال وحرکتلری وقوع بولمش ویونانستان ایشلری انك ایچون بونجه ییللر سورونجمه‌ده قالمش اولدیغی انکار اولنه‌ماز لکن نهایت الامر مصرلی ابراهیم پاشانك موره طرفنده مظفریتی وسرعسکر رشید پاشانك بهادرانه حرکتی سببیله یونانیلر مغلوب اوله‌رق ایش بتمه مرکزینه کلمشیکن اوروپانك افکاری تغیر ایدرك بو مسئله برمعکوس یول آلدی . وایش قالبدن قالبه دوکیله‌رك بالدفعات دولاشوب مترنیکك النه کلمشیکن احوالك اك اهون صورتله تسویه‌سنی تهیئه ایدن فرصتلری قاچیروب اوروپاجه یکدیکردن مضر قرارنامه‌لرك قبولنی منع ایده‌میوب نهایت محافظه‌سنی التزام ایده‌کلدیکی دولتعلیه حقنده اك مضر برصورت تسویه‌یه موافقته مجبور اولدی ودولتعلیه‌یی التزام یولنده سویلدیکی سوزلر ویازدیغی لایعد ولایحصا کاغدلر ثمره‌سز قالدی .

شویله‌که : (لایباخ) قونغره‌سنده عصات یونانیه‌یه ایتالیانك قاربوناریلری نظریله باقیلوب ومسئلهٔ یونانیه‌نك حلی اوزره ترکنه قرار ویریلوب انجق ایتالیایه آوستریا واسپانیا فرانسه عسکری سوق ایله عصاتك تأدیبنه اعتنا اولنمشیکن دولتعلیه قونغره‌لره مرخص کوندرمیوبده دول اوروپادن بیکانه طوردیغی جهتله یونان مسئله‌سنده دولتعلیه‌یه اعانه قیدنده دخی بولنمامشلردر . حتی لایباخده حکمداران حضورنده منعقد اولان قونغره‌ده هیچ بروقت هیچ برمحلده آسایش عمومی دشمنلرینه مظاهرت اولنمیه‌جقدر وخصوصیله عصات یونانیه‌یه اصلا یوز ویرلمیه‌جکدر فقط شمدی‌یه دك باب عالی اوروپا ایشلرینك خارجنده قالمش اولدیغنه بناءً طرفمزدن دخی کندو ایشلرینه مداخله ومعاونت اولنمغه برکونه مجبوریت یوقدر دیو قرار ویرلمشدر .

(بعده)

بعده (ورونا) قونغره سنده موره مصالحتی دولتعلیه‌نك امور داخلیه‌سندن اولوب دیکر دولتلرك مداخله‌یه صلاحیتلری اولمدیغنه قرار ویرلمش وبو قرار انکلتره دولتی واسطه‌سیله باب عالی‌یه تبلیغ ایدلمشدر .

فقط اوروپا اهالیسنك حریت طرفدارانی وعلی الخصوص یونان محبلری اولان انکلیزلر اول وآخر یونانیلره طرفدار ایدیلر . اکرچه ناپلیوندن صکره حریت پرورلك سوزی ترك واوراق رسمیه‌دن طی اولنمشیدی لکن انکلتره‌ده حریت وترقی طرفدارانك رئیسی اولان بیوك (قاتینغ) قاتین (١٨٢٢) سنهٔ میلادیه‌سی ایلولنك یکرمی ایکیسنده یعنی (١٢٣٨) سنهٔ هجریه‌سی اوائلنده انکلتره دولتی خارجیه ناظری اولوب حریت پرورلك سوزی صورت رسمیه‌ده رواج بولدی بو حال ایسه اوروپانك افکار عمومیه‌سنجه برعجیب قاریشقلغی موجب وبو صورتله یونان مسئله‌سی حقنده اوروپانك افکاری دولتعلیه علیهنه منقلب اولدی . اوروپادن وخصوصا انکلتره‌دن یونانستانه کلی اعانه آقچه‌سی کلکده اولدقدن بشقه کوکللو ضابطان ونفرات دخی کثرت اوزره تواردە باشلادی واوروپانك بوحالی یونان اشقیاسنی بك زیاده تشجیع ایلدی . محافظه کارانك پیشواسی اولان پرنس مترنیك مشار الیه قاتینی دلی قاچیق دیو توصیف وتزییف ایده‌کلدیسه ده مؤثر ومثمر اولمدی قاپو دیستریا حقنده یاپدیغنی انك حقنده یاپه‌مدی .

انکلتره دولتی افکار عامه‌یه اتباعا دولتعلیه ایله یونانیلر بیننه‌توسط ویونانستانه بعض امتیازات اعطاسیله بوغائله‌یی ازاله ایتمك ایستیوب دولتعلیه ایسه کندوسیله تبعه‌سی بیننه توسطی اصلا قبول ایتمدی .

واوزمان رئیس الکتاب اولان پرتو پاشا یونانستانه امتیاز ویریلور ایسه برسوء مثال اولوب سائر محللره دخی سرایت ایلر دیو ادعا ایلردی .

حالبوکه بکرش مصالحه سنده صربستانه امتیاز اعطاسیله بر مثال کوسترلمش وبعده آقکرمانده صربستان امتیازینك تأیید وتوضیحی ضمننده سند مخصوص ویرلمش اولدیغندن انك بواعتذاری موجه کورلمیوردی .

بناءً علیه انکلتره دولتی یونان ایشنه منوال مشروح اوزره فیصل ویرمك اوزره روسیه‌لو ایله سویلشوب بوکا دائر پترسبورغده روسیه خارجیه ناظریله انکلتره مرخصی بیننده (١٨٢٦) سنهٔ میلادیه‌سی نیسانك دردی تاریخیله مورخ برقرار نامه امضا اولنوب ایکی دولت طرفندن کیفیت باب عالی‌یه تبلیغ اولندقده بو مسئله دولتعلیه‌نك امور داخلیه‌سندن اولدیغی بیانیله جواب رد ویرلدی .

مسئلهٔ یونانیه دولتعلیه‌نك امور داخلیه سندن بولندیغی جهتله دیکر دولتلر طرفندن

مداخله اولنمامسی حقنده بروجه بالا ورونا قونغره سنده ویریلان قراری باب عالی یه انکلتره لو تبلیغ ایتمشیکن بوکره اول قراره منافی حرکتی استبعاد اولنه یوردی . حالبوکه انکلتره ده افکار عامه متغیر اولوب انکلتره لو ایسه دائما افکار عامه یه توفیق حرکت ایدر بر دولت اولدیغی حالده (١٨٢٧) سنه سی نیسانده قانینغ باش وکیل اولوب حریت طرفدارانی دها زیاده میدان آلدیغندن واوصره ده فرانسه اهالیسنک افکاری دخی بوخصوصدن طولایی غلیانه کلمش اولدیغندن انکلیز وفرانسز وروسیه مرخصلری لوندوره ده بالاجتماع یدی سنه دنبرو مسئلهٔ یونانیه دن طولایی اوروپا تجارتنک سکته دار اولدیغی وسیلهٔ مداخله اتخاذ ایله یونانستانک برایالت ممتازه شکلنه قونلمسی وبونک مذاکره سی ضمننده برمتارکه توصیه اولنوب قبول اولنمدیغی حالده صورت جبریه ده اجرا ایتدیرلمسی وینه باب عالی طرفندن قبول اولنمدیغی تقدیرده یونانستان حکومتک طانمسی حقنده (١٨٢٧) سنهٔ میلادیه سی حزیرانک دردنده یعنی (١٢٤٢) سنهٔ هجریه سی اواخرنده برقرار نامه امضالدیلر ودول ثلثه بوقراری صورت قطعیه ده باب عالی یه تبلیغ ودیکر دول متحابه دخی خیرخواهانه نصیحت ایلدیلر . باب عالی مذاکره ومکالمه دن اجتناب ایله کمافی السابق دول اجنبیه نک بو ایشه مداخله ایتمکه حقلری اولمدیغی بیانیله جواب رد ویردی . وبرده دولتعلیه یونان اختلالنی روسیه لویه حمل واسناد ایده کلدیکی حالده آقکرمان مجلس مکالمه سنده روسیه مرخصلری روم ماده سی دولتعلیه نک امور داخلیه سندن اولدیغنی اعتراف ایله روسیه دولتی طرفندن بوبابده قطعا مداخله اولنمیه جغنی بیان ایدوب اکرچه بوافاده لری آقکرمان معاهده نامه سنه درج اولنمامش ایسه ده مکالمه مضبطه لرینه قید اولنمش وآقکرمان معاهده سی بواساس اوزره بنا قلنمش ایکن چندماه صکره روسیه لونک انکلتره قرارنامه سنی امضا ایتمسی بادئ استغراب اولمغله وروسیه نک درسعادت ایلچیسی بولنان (ریبوپیر) آقکرمان مجلس مکالمه سنده مرخص ثانی بولنمغله کیفیت کندوسندن لدی الاستفسار آقکرمانده روم ماده سنه مداخله اولنمامق اوزره سوزویرلدیکنی انکار ایتمکله اویله ایسه آقکرمانده روسیه مرخصلری بزم مرخصلریمزی آلداتمشلر یوق اویله دکل . بزم مرخصلریمز روسیه مرخصلرینی آلداتمشلرکه آقکرمان عهدنامه سیله روسیه لویی اغفال ایدرک وقت قزانمشلر کبی سوزلر سویلنمکله وروسیه نک عهد شکنانه معامله لری علنا تقبیح وتعییب اولنمغه باشلادی . بوحاللر ایسه دولتین بیننده کی برودتی تزیید ایلدی . الحاصل بومسئلهٔ یونانیه دن طولایی دولتعلیه نک دول متفقه ایله اولان روابط مصافاتی چوزلدی . هله روسیه لو ایله اولان رشتهٔ موالاتی همان قوپه جق درجه سنده

(اوزلدی)

اوزلدی . حالبوکه ایش اولمش بتمش حکمنی کسب ایتمش ایدوکنـدن لوندوره قرارنامه‌سنك هیچ اولمز ایسه بالمذاکره تعدیلنه چالشمق فرائض حالیه‌دن ایدی . موره وحوالیسنده فی الاصل موجود اولان جزئی اهل اسلامك اکثری اشـقیا یدنده تلف وبقیة السیوفی پریشـان اوله‌رق بورالری صرف خرستیـان مملکتی شکلنه کیروب شعائر اسلامیه‌دن اثر قالمامش بتون اوروپا خرستیانلری آغز آچمش هرطرفده یونانیلره صحابت وهرطرفدن معاونت اولنمقده بولنمش ایکن بورالرینك حال سابقنه ارجاعی محال حکمنه کیرمشیدی . واکرچه (١٨٢٧) سنهٔ میلادیه‌سی آغستوسنك بشنده یعنی (١٢٤٣) سنهٔ هجریه‌سی اوائلنده (قانینغ) فوت اولدیسه‌ده یونانستان مزرعه‌سنده اکدیکی تخم فساد نشوونما بولمقده ایدی .

لکن معاملات دولیه‌دن بی خبر اولان پرتو پاشا طاقمی ایشك نصل نازك وزمانك نقدر تنك وتنك اولدیغنی درك وتفرس ایتمدکلرندن سـفرا ایله بر درجه‌یه قدر مدواله‌ٔ افکاره بیله تنزل ایتمیوب همان یونانیلرك ضرب وتأدیبی ایچون روم ایلی وموره سرعسکرلرینه باب عالیدن اوامر قطعیه ویرلمکده ایدی .

ایشته بو صره‌ده اناوارین وقعهٔ فجیعه‌سی ظهوره کلدی . شویله‌که : دونمای همایون اول اثناده اناوارین لیماننده لنکر انداز اوله‌رق چاملیجه آطه‌سی اوزرینه حرکت ایلمك اوزره ایدی . انکلیز وفرانسز امیرالاری ایسه دونمای همایونك یونانیلر اوزرینه حرکتنه ممـانعت ایلیه‌جکلرینی اعلان ایله اناوارین لیمـانی ابلوقه ایتمش اولدقلری حالده قرق اوچ سنهٔ هجریه‌سی ربیع الاولنك اوائلنده لیمانه دخول ایله اصلی فصلی یوق بهانه‌لر بوله‌رق دونمای همایونی طوپه طوتمشلر ودونمای همایوندن مقابله اولنمغله اکثر سـفن همایونی احراق واغراق ایتمشـلر . صکره‌ده دونمای همایون طرفندن سببیت ویرلدی دیه‌رك صوچی دولتعلیه قپودانلرینه یوکلتمشلردر .

بوخبر حزن آلود باب عالی‌یه لدی الورود دول متفقـه ایلچیلرینه پروتسـتونامه‌لر کوندرلدی . آوستریا سفارتنه دخی بیان حال ضمننده برقطعه تقریر ویرلدی . دول ثلثه ایلچیلری مکالمه ایستیوب باب عالی طرفندن دخی موافقت اولنمغله سنهٔ مرقومه جمادی الاولاسنك بشنجی کونی سفرای ثلثه باب عالی‌یه کلوب مذاکرات کثیره جریان ایلمش ایسه‌ده طرفینك تألیف افکاری قابل اولمدیغندن سـفرای ثلثه همان فلمنك ایلچیسنی وکیل براغوب وکندولری سفینه‌لرینه راکباً درسعادتدن چیقوب کیتدیلر .

ایشته اول اثناده موره‌یه برمقدار فرانسز عسکری ادخال وعساکر مصریه اورادن اخراج ایله ایشك شکلی بتون بتون دکشمشدر .

یونان اوزرینه سـلطنت سنیه محـاربه وقوعنی محقق بیله‌رك همان تهور وحدت ایله

بالجمله اهل اسلامك دين مبين اوغورينه سلاحلانمسی ایچون ولات ومتصرفینه بیاننامه طرزنده اوامر علیه کوندرلدی وبو اوامر علیه‌ده روسیه‌لونك معاملات عهدشکنانه‌سندن بحث اولدیغی صره‌ده آقکرمان معاهده‌نامه‌سی مجرد وقت قازانمق ایچون لمصلحة امضا اولنمشیدی یوللو برفقره مندرج اولوب روسیه‌لو ایسه دولتعلیه ایفا اینمامك نیتیله ریاکارانه عقد معاهده ایلدیکنی کندوسی اعتراف ایدیور دیو اول فقره‌یی اعلان حربه اك باشلو بروسیله اتخاذ ایلدی . واکرچه متعاقباً مقام صدارتدن روسیه باش وکیلنه یازلمش اولان مکتوب سامیده سلطنت سنیه مسلك قدیمی اولان نیات حسنه‌دن آیرلمیوب هرحالده صلح وصلاحه خواهشکر اولدیغی صراحةً بیان اولنمش ایسه‌ده روسیه‌لونك دولتعلیه‌یه اعلان حرب ایچون ارادیغی فرصت الـه کیرمش اولمغله بوفرصتی فوت ایتمامك اوزره محاربه‌یه قرار ویرمش اولدیغنه مبنی اعلان محاربه‌یی متضمن اوله‌رق روسیه باش وکیلی قونت نسلرود طرفندن وارد اولان جوابنامه‌ده سفرانك عودتندن صکره طرف دولتعلیه‌دن واقع اولان معامله‌لر سبب محاربه‌در دیو مصرح بولنمش وهمان روسیه دولتی طرفندن عسکر ایله متفقلری نامنه اوله‌رق افلاق وبغدان ایالتلری ضبط واستیلا قلنمشدر . بونك اوزرینه طرف دولتعلیه‌دن دخی قرق اوچ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك التنجی کونی روسیه‌لویه اعلان حرب اولنمشدر . آوستریالونك اخطاری اوزرینه انکلیز وفرانسز ایلچیلری طرف دولتعلیه‌دن دعوت اولنمغله انلر دخی بوصره‌ده درسعادته کلمشلردر .

اول اثناده مجرد اهل قلوبك همتیله هرایش اولور بتر اعتقادنده بولنان وامر جهادده استطاعتك شرط اولدیغندن غافل اولان پرتو پاشا طاقمی بعض متشیخینك کوردکاری رؤیالری تعبیر ایله قریب العهده‌ده قریمك فتح اولنه‌جغنی یکدیکره تبشیر ایدرلردی . حالبوکه دولتعلیه‌نك قوهٔ بحریه‌سی اناوارینده خراب اولوب عساکر معلمه تنظیمنه هنوز مباشرت ایلمش اولدیغی جهتله قوهٔ بریه‌سی دخی مکمل اولمدیغندن عساکر اسلامیه هرنقدر فداکارانه چالیشوب چبالامشلر ایسه‌ده مقابله بالمثله اقتدار اولمدیغی جهتله روسیه‌لو ادرنه‌یه قدر کله‌رك کافهٔ مطالبنی معزیادة دولتعلیه‌یه قبول ایتدردکدن بشقه سالف الذکر لوندره قرارنامه‌سنك قبولنی دخی ادرنه مصالحه‌سنه درج ایتدرمشدر .

بووقته قدر یونانستانك استقلالی لاقردیسی هیچ دولتلرجه مردود اولوب مجرد دولت علیه‌یه تابع اولمق اوزره برایالت ممتازه شکلنه قونلمسی بالدفعات اعلان اولنمش و بحث انجق شکلنك تعیینی حقنده جاری اولوب ادرنه مصالحه‌سنده دخی دها ایلروسنه کیدلمیرك لوندوره قرارنامه‌سنك قبولی شرط قانمش ایکن بغتةً دول متفقه بیننده یونانستانك استقلالنه قرار ویرلمشدر .

شویله‌که : ادرنه‌مصالحه‌نامه‌سنك امضا اولندیغی خبری لوندره‌یه واصل اولدقده خارجیه ناظری بولنان لورد آبردین اندن صکره دولتعلیه‌نك بقاسندن مأیوس اوله‌رق دردست تشکیل اولان یونانستان اداره‌سنك بر حکومت مستقله شکلنه قونلمسی تصورینی باش وکیل بولنان ولینکطونه آچوب اودخی انك بوافکارینه مشارکت ودول متفقه‌یه تکلیف اولندقده انلردخی موافقت ایتمکله همان یونانستانك استقلالی اعلان ایدلمشدر . ذهنلرده یوق ایکن بویله بغتةً بر یونان دولتی وجوده کتیریلمکله هرکس دمبستهٔ حیرت اولوب قالمشدر . دولتعلیه دخی ادرنه مصالحه‌نامه‌سی کبی بر حمل ثقیل آلتنه کیرمش بولندیغندن بر شی دیه‌میوب بوجهتله دخی شکسته خاطر اوله‌رق سکوته مجبور اولمشدر . مؤخراً بیك سکز یوز اللی درت سنهٔ میلادیه‌سی حزیرانك اون درنجی کونی لورد آبردینك پارلامنتوده ایراد ایلدیکی نطقنك بر فقره‌سی ایضاح مسئله ایچون ذیل کتابده (١٩) رقمیله ایراد اولنور .

* مخطره *

روسیه‌لو اوته‌دنبرو مذهبداشلری اولان اورتودقسلری حمایه داعیه‌سنده کورینوردی . غرض خفیسی ایسه اورتودقسلر ایچندن خروات وصرپ وبلغار اقوامنی قومیت اساسی اوزرینه بنا ایلدیکی ایزلاو اتحادینه ادخال ایتمك ووندیك کورفزینه قدر حکم ونفوذینی یورتمك ایمش .

فقط روم ایلی‌یه کچمك ایچون کندوسنه طریق سهولت اولمق اوزره افلاق وبغدان ایشلرینه اهمیت ویرردی . روملری دخی لدی الایجاب دولتعلیه علیهنده استعمال ایچون بر آلت اولمق اوزره الده طوتاردی . روسیه‌لونك بوغرض خفیسی اوزمان روملرك معلومی اولمدیغندن سعادت حاللرینی روسیه‌دن بکلیوب روسیه دخی بر مدت دها ایزلاو اتحادی سرینی مکتوم طوتمق نیتنده بولندیغی جهتله اتحاد مذهب سوزیله انلری اغفال ایتمك ایستردی ؛ بناءً علیه یونان اختلالنك ظهورندنبرو روسیه‌لو یونانیلرك استقلالنه مساعده ایتمامش اولدیغی حالده انکلتره‌دن انلر حقنده ظهور ایدن صحابته دخی قارشو طورمامشدر .

تتمه

وقعهٔ خیریه علما وصلحانك اجماعیله وجوده کلمش اولمق ملابسه‌سیله آندن صکره باب عالی پك زیاده تعصب یولنی طوتوب صلابت دینیه یرینه تعصب ریاکارانه قائم اولدی . ارباب تعصب میدان آلدی . بوندن پك چوق مضرت کورلدی صکره بر چیقماز زقاق اولدیغی آکلاشلدی . بو مراقدن واز کچلدی . لکن

صکره ده یك ایلرو کیدلدی . افکار دینیه‌یه ضعف کتورلدی . بو نکده خمیازه‌سی چکلدی . الحاصل دولتعلیه خیلی مدت کندوسنی افراط وتفریطدن تخلیص ایده‌مدی . وشاه راه اعتداله کیده‌مدی . فقط جنتمکان سلطان عبدالمجید خان حضرتلرینك عصر سلطنتلرنده بر اعتدال یولی المش . ورشید پاشانك اقدام فداکارانه سیله امور سیاسیه سنی یولنه قویوب بحق اوروپاموازنه سنه داخل اولمشدر .

الحمد والمنة لله علی حسن الختام والصلوة
والسلام علی خیرالانام وعلی
آله واصحابه الکرام

تذییل

(١)

* خورشید پاشا طرفندن تصنیع اولنان فرمان صورتی *

بعد الالقاب

سنکه سرعسکر مشارالیه‌سین . بش قپولرده طرف دولتعلیه‌مه دخالت ایتمش اولان آغو مهردار وطاهر عباس یانیه‌یه جلب اولندقلرندن صکره مغضوب پادشاهانم اولان علی پاشا خبیثیله درون قلعه ده متحصن اولان طوسقه طائفه سنك جلبلرینه میرمیران کرامدن اولونیه سنجاغی متصرفی عمر دام اقباله ومرقومان آغومهردار وطاهر عباس واسطه لریله تشبث اولنمش وکغه طائفه سنك جلبنه دخی پرزرین سنجاغی متصرفی میرمیران کرامدن محمود دام اقباله واسطه قلنمش اولدقلرندن طائفتین مرقومتین طرف دولتعلیه مه دخالت ایدرك ماه ربیع الآخرك یکرمی یدنجی یوم اثنین قلعهٔ مذکوره طرفندن ضبط وتسخیر اولنوب خبیث مرقوم اللی قدر آدم ایله ایچ قلعه‌یه قپانمش وارتق حیاتدن مأیوس اولمش ایدوکندن بالجمله اموال واشیای خبیثه سنی جبه خانه سنك اولدیغی محله وضع ایدرك رای طلب ایتمکده اولدیغی ورای ویرلمدیکی صورتده وجود خباثت آلودینی جبه خانه ایله القای نار خذلان ایده جکنی مبین قپوکتخدالك طرفنه ارسال ایتمش اولدیغك برقطعه شقه لك واصل ومضامیننه علم عالم آرای ملوکانه‌م محیط وشامل اولمشدر . سن دولتعلیه وسلطنت سنیه‌مك صداقتکار وخیرخواهی ووزرای عظاممك مدبر ومجرب الاطوار صاحب انتباهی اولماکله ذاتکده اولان غیرت وهمت وهیبه وحمیت واستقامت غیرکسبیه مقتضاسنجه ودیعهٔ عهدهٔ کفایت وامانتك اولان

امر سپهسالاریده مآثر جمیله ومفاخر جلیله اظهارینه نقدینه نثار اقتدار اولمق خصوصنه خیال ونقاوۀ افکارك اولدیغی ظاهر وحقکده درکار وآناً فاناً تزایدی بدیدار اولان محاسن توجهات مکارمغایات شهریارانهم مقتضاسی اوزره شمدی‌یه قدر واقع اولان اشعاراتك نزد معالیوفد تاجدارانه‌مده مرعی ومعتبر اولدیغی کبی بوندن بویله دخی ظهوره کله‌جك التماساتنه مساعدۀ سنیۀ شاهانه‌م ارزانی قلنه‌جغی بدیهی وباهر اولوب انجق دوچار غضب آتشبار ملوکانه‌م اولان خبیث مرقومك عفو واطلاقی ممکن اولمدیغی معلومك ومورد وقعه‌سنده اطلاق ماده‌سنه دائر واقع اولان التماسك قرین قبول اولمیه‌رق اولبابده سکا خطاباً جلادتریز صدور اولان خط همایون شوکت مقرونم موجبنجه خبیث مرقومك اعدام وازاله‌سی مطلوب قطعیء خسروانه‌م ایدوکی مجزومك ایکن رای ویرلمك خصوصنی بو دفعه اشعاره ابتدارك موجب اغبرار طبع صفا مقرون پادشاهانه‌م اولمقدن ناشی بوندن بویله دخی رای خصوصنه دائر برگونه انها واشعارك واقع اولور ایسه موجب تکدیر وتأدیبك اوله‌جغی وخبیث مرقومه برصورتله رای ویرمش ایسه‌ك بوبابده ویردیکك رای دخی نزد فرد شاهانه‌مده مقبول ومعتبر اولمیه‌جغی محقق بیلوب توجهله ونه طریق ایله اولور ایسه تو خشنك برآن اقدم اعدام وازاله‌سیله غائله سنی بتورمکه بذل جل مکنت ایلمك فرمانم اولمغین شرفریز صدور اولان خط همایون مهابتمقرون تاجدرانه‌م موجبنجه اشبو امر جلیل‌القدرم اصدار و . . . ایله تسیار اولنمشدر . ایمدی خائن مرقومك برلحظه مقدم اتمام کاریله لوث وجود خباثت اندودنیك صحیفۀ عالمدن ازاله وتطهیری اقصای مرام پادشاهانه‌م اولدیغنه مبنی بوبابده برگونه تهاون وتقصیر وقوعی بروجهله جائز اولمدیغی معلوم وغیرت ملزومك اولدقده اکا گوره عمل وحرکته دقت ورای ماده سندن بغایت حذر ومجانبت ایلمك بابنده فرمان عالیشانم صادر اولمشدر . شرفیافته اوائل جا سنه ٢٢٧

(٢)

* خورشید پاشایه خطاباً صادر اولان فرمان عالی صورتی *

دستور مکرم ومعظم مشیر محترم ومفخم نظام‌العالم مدبر امورالجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام‌الانام بالرأی الصائب ممهد بنیان‌الدولة والاقبال مشید ارکان‌السعادة والاجلال المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی واعظم اساطین دولت وافخم صدور سلطنتم اولوب حالا بالاستقلال والاستیهال روم ایلی والیسی ودربندات ناظری وبالجمله اقطار روم ایلینك سرعسکر ظفر رهبری اولان صدر اسبق حمیت پرور وزیر نیر تدبیرم خورشید احمد پاشا ادام‌الله تعالی اجلاله‌یه حکم ....

خائن دین ودولت وکافر نان ونعمت اولان تپه‌دلنلی علی پاشا اوتوز قرق سنه دنبرو
سلطنت سنیه‌م سایه‌سنده بونجه قضا وقصبات وقری ونواحی‌یی شامل سنجاقلرك
متصرفی اوله‌رق کرك کندوسی وکرك اولاد واحفاد ومتعلقاتی علی الاستمرار
انواع الطاف وعنایات شاهانه وحد وتعداده کلمز نیجه نیجه احسان ونعم پادشاهانمه نائل
اولمش ایکن بوقدر نعمتك قدر وشکرینی بیلمیوب زیر اداره سنده بولنان قطان
مملکت وعجزهٔ رعیته خلاف شریعت غرا ومنافیٔ رضا برتاریخده مثلی سبقت ایتمامش
وخاطر وخیاله کلمامش درلو درلو جور واذالره بی محابا جسارت ایدرك شمدی‌یه‌دك
ایتمدیکی خیانت وخباثت قالمامش وهیچ بروقتده تك طورمیوب هرنره‌ده برفساد
ظهور ایتسه یاقوت مالیه یاخود سائر جهتلرله وکوناکون دسیسه وصنعتلر ایله کیزلو
واشکاره انده الی ومدخلی متحقق اولدیغندن غیری کندو اداره سنه محول اولان
مملکتلره قناعت ایتمیه‌رك سائر ایالات وسنجاقلره دخی ال آتوب درلو زمینلر ایله
اختلاللر چیقاروب اهالیٔ بلاد وفقرای عباددن کیمنك مال وجانه وکیمنك عرضنه
تسلط ایله ارناودلقده ویکیشهر ومناستر وصاری کول کبی جوارنده بولنان قضالرده
قتی چوق خانه‌لر سوندیره‌رك مظالم وتعدیاتی آفاقه چیقوب اول حوالی خاندان وسکانی
وطنلرندن دور ومهجور ایدرك جانلرندن بیزار ایتمش وبویله خلاف شریعت غرا
ومغایر امر ورضا حرکاتدن زجر ومنعی ایچون آرالق آرالق طرف دولت علیه‌مدن
واقع اولان نصائح وتوبیخات ووخامت عاقبته دائر اخطاراته هیچ قولاق طوتمیوب
ینه بیلدیکنه کیتمش ونهایت الامر آچیقدن آچیغه عصیان ایدرك خیلی وقتدنبرو
قوردیغی دام ملعنت واهانتی اجرا ضمننده کمال غرور واستکبار ایله یانیه قلعه‌سنه
قپانوب دولت علیه‌مه قارشو طوره بیلمك زعم باطلنه دوشمش ووقوع بولان
روم ماتی فسادنده دخی خفیجه درکار اولان اتفاقی میدانه چیقاروب موره وصولی
کاورلرینه کلیتلو آقچه‌لر کوندره‌رك امت محمد اوزرینه تسلیط ایله بی دین ومذهب
اولدیغنی برقات دخی اثبات ایلمش اولوب ذات شوکتسمات شاهانه‌مه ودیعهٔ جناب
کبریا اولان بوقدر بلاد وعبادك شرور وفساد ومظالم وتعدیاتدن قورتارلمسی جناب
خلافت مآبمه‌لازم وشرعاً وملکاً قتلی واجب ومتحتم برخبیث اولدیغندن اولبابده
جانب شریعت غرادن حقنده ویریلان فتوای شریفه موجبنجه اوزرینه وزرا
ومأمورین وعساکر غیرتکزین تعیین وسنکه وزیر فلاطون نظیر ومشیر راست تدبیر
فطانت سمیر مشار الیه سین سکا درکار اولان وثوق واعتماد وحسن توجه واعتقاد
ملوکانه‌مه مبنی طرف اشرف شاهانه‌مدن سن بوماده‌یه مستقلاً سرعسکر صداقت
کستر نصب اولنه‌رق کافهٔ مأمورین امر ورأیکه متابعت ایتمك اوزره اراده وکمال

رخصت واستقلالك هركسه اعلان وافاده قلنديغنه بناءً سندخی ذاتكده مركوز وفطرت اصليه‌كده مخر ومرموز اولان آثار مردی وصداقت ومايهٔ هوشمندی وصلابت اقتضاسی وويريلان فتوای شريفه موجبنجه صدورايدن فرمان قضاجريانم مقتضاسی اوزره بوبابده اعمال تدابير صائبه واجرای آرای ثاقبه ايله ايفای لازمهٔ مأموريته نثار نقدينهٔ مكنت وايثار كنجينهٔ قدرت ولياقت وخواب وراحتی ترك وكمر غيرتی ميان بی امتنان صداقته بندوبرك ايدرك ومأمورين سائره ايله بالاتحاد ليلاً ونهاراً قلعه‌يه طوپ وخمبره ياغديروب كركی كبی حصر وتضييق ونوع بشرك درجهٔ نهايه‌ده اولان وسع واهتمامی علی‌الدوام اجرا ايليه‌رك قلعهٔ مرقومه‌يی ضبط وتسخير ايلدكدن صكره شقیٔ مرقومی دخی اله كچيروب جزای سزاسنی ترتيب وسر مقطوعنی بودفعه كندويه دركاه معلام قپوجی باشيلغی احسانيله قدری ترفيع اولنان سلحدارك احمد دام مجده وساطتيله دربار غيرتشعار جهاندارانه‌مه ارسال وتسريب ايله بوامراهمده موجود معيتك اولان وزرا وميرميران ومتعينانك وقوعه كلان خدمت طاقتكدازلری كيفيتی تقديم اولنان تحريراتك مفادندن معلوم شاهانه وتحريرات وارده‌لك يكان يكان منظور ابهت موفور پادشاهانه اوله‌رق خائن مرقومك سرمقطوعی وضع سنك عبرت قلندی . بنم مراد خيريت اعتياد شاهانه‌م مجرد خائن مرقومك يدظلمنده زبون وانواع مفاسد وتعدياتندن بی حضور اولان بوقدر امت محمد وعجزهٔ رعيتك بونك جور وتعديسندن قورتلمسی وشعائر اسلاميه اولان شريعت مطهره واحكام جليلهٔ احمديه نك اجراسيله زير دستان اولان عباد اللهك حصول امنيت وآسايش وراحتلری اولمغله شو خائنك اندفاع غائله‌سنه موفقيتك طوغريسی نزدهمايونمده غايت مقبوله كچوب كمال محظوظيت شاهانه‌می موجب اولمشدر . جناب حق سنك كبی منصوراللوا وزيرمی بر قرار ومكرم ويوزندن دين مبين وسلطنت سنيهٔ ابد رهينمه نيجه نيجه خدمات جليله ومآثر جميله احسانيله دوجهانده عزيز ومحترم ايدوب سنكله برابر بوخدمتده جان وباش ايله چاليشانلری دخی برخوردار وخوان عميم النوال تاجدارانمدن بهره دار ايليه آمين .

شو خصوصده خارج ازتاب وطاقت اختيار محن ومشقت وكمال اقدام ومتانت ايله شقیٔ مرقوم غائله‌سنی دلخواه اسلامانه اكتناه داورانه‌م اوزره بتوروب حقنده دائما مبذول وبيدريغ اولان دعای خيرسريع التأثير شهريارانه‌مه تكرار بتكرار نائليت وتوجهات محاسن آيات شاهانه‌مه برقات دخی مظهريت ايله باجمله وزرای دولت واركان سلطنتمه فائق وصدهزار آفرين وتحسينه لايق اولماكله ذات غيرت سماتك هميشه ايكی عالمده بهره‌مند

وكامين ويوزك آق وقليجك كسكين اولسون سنك قدر وحيثيت وكمال صدق واستقامت وانواع اوصاف محمدت جهتيله سائر اصدقاى سلطنت سنيه‌م بيننده امتياز كسب ايتمش اولديغكدن ماعدا مقدما حامل مهر همايونم اولوب وكالت مطلقه‌مى احراز وعنوان سردار اكرمى ايله اكتساب امتياز ايتمش وبوآنه دكين قلادهٔ كردن حميتك قلنان هر بر خطوب جسيمه وامور عظيمه‌يى طبق مراد قدسيت معتاد داورانه‌م اوزره وجوده كتورمش وبالتخصيص مغضوب مرقومك اتمام كاريله برطاقم عباداللهى دست تعديسندن قورتاروب قدر واعتباريكه بووجهله دخى بشقه‌جه شرف ويرمش وكمال عقل وفطانتله صنوف عواطف خديوانه‌مه از سرنو استحقاق استحصال ايتمش وزير صداقت سميرم اولوب حقكده ازهرجهت دركار وآن بآن تزايدى آشكار اولان محاسن توجهات عليهٔ شهريارانه ومكارم تعطفات سنيهٔ پادشاهانه‌م مقتضاسنجه بوندن بويله دخى عهدهٔ حميتكه احاله وتفويض قلنان وروم ايلى واليلكنه متفرع اولان كافهٔ خصوصاتى شرع شريف وقانون منيفه تطبيقاً لايقى اوزره رؤيت ايدوب شويله‌كه: فى‌الاصل روم ايلى واليلكى رتبه‌سنى حائز اولنلرك امر ونفوذى اقطار روم ايلينك هرطرفنه جارى اولديغى مثللو زمان عدالت اقتران پادشاهانه‌مده دخى بو اصوله رعايت اولنه‌رق خطهٔ روم ايليده كائن وزرا وميرميران وامرا ومتعينان ومجموع خندانك اولدقلرى محللره امر ونفوذينى اجرا ايله وديعهٔ جناب خالق البرايا اولان فقرا وضعفانك حمايت وصيانت وكمال آسايش واستراحتلرى خصوصنه طرف طرف اعتنا ودقت وجناب نعم‌المآب تاجدارانه‌م خليفهٔ حضرت سيدالمرسلين وشهنشاه روى زمين اولوب (اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم) نص جاليلى اوزره امر وفرمان ملوكانه‌مه اطاعت جمله‌يه فريضهٔ ذمت وخلافنه جسارت دنيا وآخرتده موجب خسران وندامت اوله‌جغنى وشمدى‌يه‌دك خائن مرقوم مثللو سركشلك ايدنلردن هيچ برى پنجهٔ قهر وغضب تاجدارانه‌مدن قورتيله‌مديغى وهرحالده رضاى مراحم اقتضاى خديوانه‌مى تحصيلدن اوزكه حركت وجاى سلامت اولمديغنى والحاصل خائن مرقومك رفع وازاله‌سى جهتيله مرام خيريت انجام شاهانه‌م بوندن صكره هركس سمت صلاح وصداقته ميل وسلوك ايدرك ايام عدالت اتسام خديوانه‌مده اعلى وادنى جمله ناسك رفاه وامنيتلرينى استكمالدن عبارت ايدوكنى اعلان واشاعت ايله قاطبهٔ امور سرعسكريه‌يى وجه وجيه حسن وطور مرغوب مستحسن اوزره اداره وتمشيته صرف رويت واغور دين ودولتمده خدمت ومستقيمانه حركت ايدنلرى تلطيف وتطييب وسكا مخالفتله سوزكدن طشره چيقان اولور ايسه اومقوله‌لرى مقتضاى رخصت واستقلالك اوزره همان تربيه وتأديب ايله ايفاى

(لازمهٔ)

لازمهٔ مأموریته مبادرت ایلمك مقتضای ارادهٔ شاهانه وتطییب خاطر اهلیت مظاهرك دخی مطلوب وملتزم پادشاهانهم اولمقدیننانی ذات حمیت سماتکی تلطیف وشان واعتباریکی تزیید وتضعیف ضمننده سراسره دوخته برثوب اعلا سمور مستوجب السرور خاقانی وبرقبضه شمشیر عدو تدمیر خسروانی سکا عنایت واحسانم اولوب موجود معیتك اولهرق سنکله برابر بالاتفاق جانسپارانه ابراز حسن خدمت وصداقت ایلمش اولان موره والیسی دستوردن وزیرم سید محمد پاشا واغریبوز محافظی وزیرم الحاج علی پاشا وقرمان والیسی والحاقاً آقشهر واقسرای سنجاقلری متصرفی وزیرم محمد رشید پاشا وحالا اولونیه ویانیه سنجاقلری متصرفی وزیرم عمر پاشا وسابقا اینه بختی محافظی وزیرم سید حسن پاشا دام اجلالهمك بواغورده ساحه‌پیرای بروز اولان غیرت وحمیتلری ومیرمیران کرام وسائر سرکردکان غیرت اتسامك دخی ظهور ایدن یارلق وخدمتلری معلوم همایون شانه وموجب ستایش ومحظوظیت پادشاهانهم اولهرق طرف مستجمع المجد والشرف ملوکانه‌مدن مشارالیهمه سراسره دختـه فروه‌لر ومیرمیران وامرا وسرکردکان قوللریمه دخی بول یکلو وقونطوش سمور کورکلر وقاپوطلر وانواع شالر کوندرلمش اولمغین اعلاناً وافهاماً وخدمات غیورانه‌کی تحسیناً ورخصت کامله واستقلالنی تأکیداً اشبو امر شریفم اصدار وجمله‌سنی تبلیغ وایصاله مأمور قلنان رکاب قمرتاب ملوکانه‌مده حالا کتخدای بوابین شهریارانهم ابراهیم دام مجده ایله تسیار اولنمشدر .

کیفیت معلوم حمیت ملزومك اولدقده تشریفات همایونمی حطوات تعظیم واجـلال ایله تلقی واستقبال وذات حمیت سماتکه اولان کورکی دوش صداقت پوشنه اکسا وشمشیر عدو تدمیری میان غیرتکه بند ایدرك دوام عمر ودولت وقوام فروشوکتم دعوتنه اشتغال وقصور سراسره قاپلو کورکلری مشارالیهمه اکسا وبول یکلو وقونطوش فروه‌لر وسائر خلعتلری میرمیران وسرکردکانه دیله‌دیکك وجهله الباس برله شالری دخی لایق التفات اولنلره اعطا ایدرك لازمهٔ سپهسالاری‌یی اکمال ایلیوب کوردیم سنی مجبول ومفطور اولدیغك امور اشنایی وصلابت وکار ازمایی وحمیت مقتضاسنی بعدازین دخی ابراز ایله اقطار روم ایلیده مستقل بالرأی ومستبد بالامر اولهرق کافهٔ موادی بر وفق مطلوب رؤیت ایله ودیعة الله اولان فقرای رعیت وقطان ممالکتان بوندن بویله ظل ظلیل تاجدارانه‌مده آسوده نشین امن وراحت اولملری اسبابنك استحصال واستکمالنه صرف لیاقت وشمدی‌یه دکین بالدفعات مشهود اولدیغی مثلاو فیمابعد دخی ظهور وبروزینه انتظار خدیوانهم درکار

اولان غيرت وحميت و خير خواهى و صداقت لوازمنى پيدرپى وجوده كتوروب اولوجهله خدمات صادقانهٔ سابقه‌كه مأثر لاحقهٔ فائقه علاوه‌سنه بذل جل‌همت ولازم الانهـا اولان موادى دربار ابهت قرار تاجدارانه‌مه تحرير و اشارت ايلمك بابنده . . . . فى اوائل ج سنه ٢٣٧

(٣)

* حالت افندى ايله بربر باشى على اغا بيننده جريان ايدن مخابرات * * خفيه تذكره‌لرى *

* على اغادن حالت افندى‌يه تذكره *

كروه يكيچريانك برنظام انتظام تحتنه قونلمسى ذات شاهانه‌نك افكار عميقهٔ همايونلرى نه‌درجه‌ده ايدوكى معلوم سنيه‌لرى اولوب انجق بوكون يارين ديه‌رك عوق وتأخير ايتديرلمسنه بعض محذورلر اولديغى رعنا معلوم رأفتملزوملريدر آنك ايچون هفته سكز كون طقوز يكيچرى اغاسنك تبديلى محذور اوزره‌در كرك بوطرفدن كرك باب عالى طرفندن خصوص مذكوره برچاره كوريله‌ميه‌جكى شو ارالق موره جزيره‌سنك بويله بردن بره حركتده اولدقلرى جزيرهٔ مذكوره‌يى وسيله اتخاذ ايدرك فتح وتسخيرينه موفق اولنمدقجه كروه مذكوره رأى وتدبير اولنه‌ميوب نچون دولت عثمانيه‌يه برقوتسزلك ايراث وايراد ايدر . وشوكا دائر برطاقم شيلرك اعذارلرنده اولنه‌رق بروقت دخى بويله امرار وبوطرفدن دخى مسيره‌كاه محللرينه بنشلره تسويق ايتديرلمسى بابنده .

* كذلك على اغادن تذكره *

سلف سلاطين ماضيه‌دن سلطان احمد خان حضرتلرينك تربهٔ شريفه‌لرنده عطرناك اولان كنج سلطان عثمان حضرتلرينك دملى كوملكنى جابجا خزينه‌دن جلب ايله منظور همايونلرى اولوب جدمزدن بويله كنج پادشاهى كروه يكيچرى يدى قله‌ده حل ايتمشلر ديه‌رك آه انين اوزره‌درلر ماده بونلرك سيف ايله تربيه‌لرى الزم بوكيجه اثناى صحبتده اصرار همايونلرندن ايوجه اكلامش اولديغمدن كروه يكيچريانك زمان ماضيه‌ده پك چوق اويغونسزلقلرى بعض تواريخده مسطور ومقيد ايسه‌ده شوزمانده دفعلرى رعنا آكلاشيلور حتى مسقو وفرانسه دولتلرينك غلطه‌ده ساكن اولدقلرى سرايلرى جوارلرنده عثمانلى عقارندن بعض عقارك زياده بها ايله النوب سراى مذكورلره علاوه ايتديريله‌رك توسيع ايتديره‌جكلرى دولتعليه‌يه

(قرال)

قرال مسفورلر طرفندن برر نامه کوندرلمش و بو تکلیف مالایطاق کورندیکندن یعنی مآل نامه دولتعلیه عقار مذکوره مساعده بیورمسی و کندو تبعه‌لرندن رنجبر وتجارلرینی چالشدیره‌جکلری بو خصوصه مجلس وکلا قرار ویرمیوب چار ناچار اولور اولماز صره‌لرندن بالاطراف عرض اولندیغی معلوم چاکری اولدقده ذات شاهانه رأی عاجزی‌یه محول بیورمش صدر اعظم حضرتلریله بالمخابره کیفیت کروه یکیچری‌یه بیلدیرلدکده الچیلر بازار کونی مجلسه جلب اولنه‌رق کروه مذکورک ضابطلری دخی جلب ایله نامهٔ مذکورک مآلنی ضابطان مرقوملر اکلادقلری جهتله همان سفیرلره قطعی المفاد جواب ویرلمش شمدی شوآرالق یکیچرینک تربیه‌لری بروجهله تجویز ایدیله‌مز امرار وقتدن غیری چاره کوریله‌مز کرچه کروه مذکوره خصوصی معتنا حواله اولنمامش اولیدی الچیلره مساعده‌دن بشقه شی کوستریله‌میوب انجق کروه مذکور بوبابده وبوکا مماثل ایشلرده ایشه کوجه وخرج وحوایجه سورولور برکروهدر ثانیاً تربیه‌لرینک زمانی کچورلمکدر کیفیت معلوم دولتلری بیورلمق بابنده .

* کذلك علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

شوکتلو افندمز حضرتلری فرمان بیوررلرکه موره جزیره‌سنک دکز طرفندن محافظه‌سیچون مصر والیسی محمد علی پاشا قوللرینک دونمای جسیم ایله مأمور اولنمسی قریحهٔ شاهانه‌لرندن مناسب همایون بیوریلوب عجب حالت افندی قولمز تدبیر همایونمزی انسب کوررلرمی دیو قوللرینه امر ملوکانه بیوریلوب بوچاکرلریده خاکپای ولی‌النعمیلرینه بالاطراف تحریر اولنمسی تجویز بیورلدقده تذکرهٔ محبی تحریرینه اجتسار قلنمشدر اولبابده .

* حالت افندیدن جواب *

موره جزیره‌سنک کونبکون دولتعلیه‌یه قارشو طورملری وفساد عظیملری ملاحظهٔ همایون بیورلمقده اولدیغی وبونک چاره‌سیچون مصر والیسی محمد علی پاشا قوللری جزیرهٔ مذکوره‌یه دونمای جسیم ایله مأموریتلری طرف شاهانه‌دن تنسیب بیورلدیغی وبو قوللرینک دخی خصوص مذکور حقنده اولان تذکرهٔ علیه‌لری مآلی معلومز اولدی شوالتفات شاهانه‌نك تشکرندن عاجز وقاصر اولوب انجق رأی وتدبیر ذات شاهانه‌لرینکدر ربمز تعالی وتقدس حضرتلری جناب تاجداریلرینی هرحالده موفق بالخیر بیورسون آمین اولبابده .

* علی اغادن حالت افندی‌یه تذکره *

اسبق چاوشباشی حسنی بکك موره سرعسکری دولتلو ابراهیم پاشا حضرتلری

طرفنه باخط همایون کوندرلمسی مراد حضرت پادشاهی بیورلمش هر نقدر موره سنجاغنك فتح وتسخیری ایچون ایسه ده یکیچری اوجاغنك بر نظام وانتظام تحتنه قونلمسی کیفیتی افندیٔ مومی الیه ایله پاشای مشار الیه خفیجه مکالمه ایتملریده مصمم ومحقق ایدوکی بالاطراف جناب شهنشاهیدن آکلامش اولدیغمدن وبو رأی وتدبیرده رئیس الکتاب جانب افندیدندر اوجاق مذکورك لغو ویاخود صورت آخرله قوللانلمسی کیفیتی یکرمی یدی تاریخدن بر وجناب والالری متعهد اولنمش ایدی. بوتاریخدنبرو بر ثمرهٔ نافعه‌سی مشاهدهٔ تاجداری اولمدیغندن وکوره‌میه‌جکاری دخی ملاحظهٔ همایون بیورلدیغندن وکونبکون مطالعهٔ عمیقه‌دن خالی اولمدقلرندن وکیفیت بوشیرازه‌ده ایکن جزیرهٔ مذکوره ده بوحالده اولدیغندن جناب پادشاهیده بویله بر شجیع وزیرینك اصول وفروعنی تحصیل وارائه‌سی دخی نه‌مرکزده اوله‌جغی ذات دولتلرینك اهمال وامتناع ساملرندن نشئت ایتدیکندن ذات ملوکانه‌ده معتمد علیه ذوات طرفنه عائد وراجع کوسترر ایشته افندم ظن عاجزانه مذکوره بوخصوص کتاب مومی الیهك رأی وتدبیرلرینه محول قلنمش اولمغله بیان حاله ابتدار اولندی .

＊ حالت افندیدن علی اغایه جواب ＊

اسبق چاوشباشی حسنی بکك موره جزیره‌سنك فتح وتسخیری ضمننده باخط همایون سرعسکر ابراهیم پاشا حضرتلری جانب عالیسنه بعث واسرا بیورلدیغنه دائر وبعض یکیچری اوجاغنك بر حسن نظام وانتظام تحته آلنمسی ایچون خفی مکالمه بیوریله‌جغی وبوکا مماثل خصوصاته دائر تذکرهٔ مخصوصهٔ دولتلری مالی موبمو معلوم بدرانه‌لری اولمش فی‌الواقع خفی مکالمه اولندیسه ده یعنی بر یوزدن مکالمهٔ مذکوره اوجاغ مذکورك معلوماتی یوق ملاحظه بیوریلور ایسه بوبابده ملاحظه‌نك مغایرنده افکار ایدنمش اولنور اوجاغ مذکورك قنغی زمان بر حسن صورتله تسویه‌سی تذکر اولندیسه بر هفته صکره‌جه انهاسی آکلاشیلور ایدی . میر مومی الیه درسعادته عزیمتندن اولجه جاسوسلر طرفندن خصوص مذکوره دائر مکالمات آکلاشیلوب وخبری بالاطراف النقده بروجه تفصیل خاکپای سنیه‌لرینه تحریر وازبار اولنه‌جغی ضمننده ترقیم تذکره‌یه ابتدار اولندی اولبابده .

(٤)

＊ دولتعلیه ایله ایران دولتی بیننده عقد اولنان مصالحه نامه صورتی ＊

الحمد لله المحمود فعاله المحدود علی خلافه بره وافضاله الذی خص کثیرا من السلاطین بتاج العزة والتمکین غیر ان حمیدالعواقب فیهم سعید المواهب والمناقب رغب علی السلم

كافة المؤمنين سيما اساطين ملوك هذا الدين المبين بيدانه لايوفق به الامن استنار له الضمير وصفى عنه السمير سبحانه ما اعظم شانه واتم برهانه حيث ابرز بين الدولتين ما استتر من عهود الوفاق بعد ما ابدى الشقاق نواجذه وانجز للحضرتين ما انتظر من عهود الايتلاف غب ما كشف مصاف الخلاف ثغوره ومنافذه فنزع بلطفه ما فى الصدور من غل ونفور ثم الف بين القلوب وصرف الكروب عن سكان الجيوب حتى اصبحوا بنعمته اخوانا على سرور الامن والمصافاة وامست عيون الفتن عميانا بعد ما اكتحل مراود وسنة البدع والمناواة نشكره على ما سهل لاودائه طريق الجهاد فى سبيله على اعدائه اهل الشرك وقبيله بتحقق ترغيب اجل المرسلين امة فى الاتحاد لتحصين حوزة المسلمين حيث ارشدهم الى اعلاء كلمته ولوائهم بقوله (والمؤمنون يد واحدة على من سواهم) وايدهم باخباره (اصلاح ذات البين شعبة من شعب النبوة) وبشرهم به مدى الدهر اصالة وغدوة صلى الله تعالى عليه وعلى اله وصحبه الطاهرين وجنده وحزبه وسلم وشرف وكرم ما تصالح من اتباعه خواقين العالم . پس حقايق جامعة الاثار منت وسپاس ودقايق لامعة الانوار درود بى قياس اول پادشاه لايزال ومالك الملك بى زوال جل عن درك الادراك مثال ذاته وعز من ان يبلغه السماك كمال صفاته حضرتلرينك درگاه جلال عظمت وبارگاه جمال وصمدانيتنه تقديم اولنور كه استقسات اجناس ممكنات واصولات انواع مباهاتى ايجاد وابداع ومظهر احسن وتقويم اولان نوع كريم انسانى انشا واختراع ايدوب برموجب مدلول (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات) تقدير مراتب وكمالات تميز وتفاوت ذوات ايلدى .

جهان متفق بر الهيتش * فرومانده در كنه ماهيتش

نه بر اوج ذاتش پرد مرغ فهم * نه بر ذيل وصفش رسد دست وهم

ونقود صلوات متصلة الورود وعقود نيرات تحيات مشك اندود اول سرور انبيا وقافله سالار معشر اصفيا واضع احكام شريعت ودين قائد كتيبهٔ انبيا ومرسلين عليه من التسليمات اسناها ومن التكريمات اعلاها واتمها حضرتلرينك منبع فيضان انوار هدايت ومنهل فوران انهار عنايت اولان تربهٔ منوره وروضهٔ مطهره لرينه نثار قلنوركه (المؤمنون كرجل واحد) نصى ايله ترصيع اركان وفاق مسلمين و (المؤمنون كالبنيان يشد بعضهم بعضا) ترفيع ايوان اتفاق موحدين ايلدى .

رسول عرب شاه امى لقب * دليل عجم رهنماى عرب

ازو حجت دين مكمل شده * بمهر نبوت مسجل شده

درود نامعدود وغرر غرائب سرود تعظيمات غير محدود اول يكه تازان (السابقون السابقون) وپيشوايان (اولئك المقربون) اولان اخيار مهاجرين وانصار حضراتنك

مشاهد منوره ومراقد معطره لرینه ایثار اولنور که خفایای مزایای سنن سید المرسلینی توضیح وتبیین ایله تأکید دعائم دین وتمهید قواعد یقین ایلدیلر .

هم النجباء الغر من ال احمد * وهم بایعوه طائعین تحت الشجر
علیهم سلام الله مالاح طائر * ومالاح للسارین فی الظلم القمر

اما بعد چون اظهار شریعت غرا وایضاح مآثر ملت حنیفهٔ سمحا ایفای حقوق احکام الهی واجرای امور اوامر ونواهی ایچون بحسب تعاقب الادوار والاعصار وتباعد الاقطار والامصار خیار عباد حقانیت معتاددن بر بندهٔ سعادت اعتیادك اصطفا واختیار قلنمسی وپیشانیٔ منشور لیاقت واستیهالی طغرای غرای (انی جاعلك للناس اماماً) نظم شریفی ایله پیرایه‌دار اقتدار اولمسی مقتضای حکمت بالغهٔ صمدانی ومبتغای مشیت سابقهٔ ربانیدر بناءً علیه جناب خداوند خلاق جل جلاله عن وصمة الانتقال والافتراق دلیل اقوای (اعدلوا هو اقرب للتقوی) ایله منافع اجلهٔ عدالت واتصافی اثبات وتعریف وفرمان واجب الاذعان (اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) برله عامهٔ انامه قبول ربقهٔ مطاوعتلرین تکلیف ایتمکله سالك طریقت عدل واقتصاد ومالك ملکت رشد وسداد اولان ملوك مرضی السلوك اسلامه دخی (وجعل بینکم مودة) مقتضاسنجه صفای موارد صفوت وموالاتی تحبیب ومظاهر اتحاد (انما المؤمنون اخوة) اولان سعادتمندان ایمانی وقوع شق عصادن صیانت برله بر موجب (فاصلحوا بین اخویکم) تصقیل مرایای توادد وتحابه ترغیب ضمننده مصادقت ومصافات سلاطین دین ومخادنت وموالات ملوك مؤمنین باعث اسایش بلاد ومایهٔ آرامش عباد ایلیوب خصوصا رتبهٔ عالیهٔ سلطنت کبری وظیفهٔ سامیهٔ خلافت علیامزی منشور امتیاز (انا جعلناك خلیفة فی الارض) ایله منتهی الغایة جمیع طبقات وذات قدس سمات‌مزی خدمت بلند مرتبت حرمین شریفین شرفهما الله تعالی الی شتات الفرقدین سعادتی ایله واصل رتبهٔ اعلای منازل ودرجات ایدوب متابعت سنت سنیهٔ حضرت رسول ثقلین صلی الله تعالی علیه وسلم ومحبت آل واصحاب امام القبلتین ایله سرفراز وامر واجب الامتثال (وجاهدوا فی الله حق جهاده) موجبنجه ادای فریضهٔ غزا وجهاد ایله حائز قصب السبق میدان امتیاز ایتمکله ایام دولت روز افزونمزی قرین ثبات ودوام وسلسلهٔ سلطنت ابد مقرونمزی رهین استقرار واستحکام ایلدی . فلا جرم شکرا لهذه النعم تعظیم لامر الله وشفقت علی خلق الله لوازمنی اجرا وایفایه دقت ذات کرامی صفاتمزه لازمهٔ ذمت وواجبهٔ عهدهٔ همت اولمغین ولذلك یکتا سوار میدان حماست جابکعنان حلبهٔ بسالت طهمورث جنك کیکاوس فرهنك رستم حشمت اسفندیار

اهنك جوهرحسام مردى وداورى سپهكش عرصهٔ جمپرورى حامىٔ ممالك كشور ايران صفدررزم تهمتن آبروى خانان بلند مكان مالك ممالك ايران زمين حافظ البلاد عمدهٔ خاقان سامى نسب زبدهٔ قاآن معالى حسب فرمانفرماى كشور عجم فتحعلى شاه اناله الله مايتمناه حضورلرينه تحف ملائك پسند دعا اهدا وتقديم ونكار مدعا بووجهله لوحهٔ بيانه تصوير وترسيم قلنوركه دولت عليهٔ ابدى الدوامنزله ايرانيان دولتى بيننده من القديم دركار اولان روابط صلح وصفوت وضوابط دوستى ومسالمت برقاچ سنه‌ظرفنده بعض عوارضات حدوثيله مبدل كدورت ومؤدىٔ حرب وخصومت اولمش ايسه‌ده برمقتضاى جهت جامعهٔ اسلاميه بوكيفيت غير لايقه‌نك تكوننه طرفينك رضاى صميمىسى اولمديغى اجلدن شورش وغوغانك اندفاع وسكونى وعباد وبلادك ارامش واستراحتى ضمننده اعادهٔ صلح وصلاحه اظهار رغبت وموافقت اولنديغنه مبنى دولتين فخيمتينك شان وشكوهنه لايق وسزا وناموس شوكت مأنوس اسلاميه‌يه شايان واحرى اولديغى وجهله حدود قديمه وعهود سابقه‌نك تمامىٔ ابقاسيله تجديد مصالحه‌يه مساعدهٔ سنيهٔ شاهانه‌مز ارزانى قلنه‌رق عقد وتشييد مصافاته رخصتنامهٔ همايونمز ايله حالا ارضروم واليسى ومعادن همايون امينى وبالاستقلال شرق جانبى سرعسكرى صدر اسبق دستور مكرم ومعظم مشير مفخم ومحترم نظام العالم مدبر امور الجمهور بالفكر الثاقب متمم مهام الانام بالرأى الصائب ممهد بنيان الدولة والاقبال مشيد اركان السعادة والاجلال المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلى وزيرم محمد امين رؤف پاشا ادام الله تعالى اجلاله مرخص تعيين اولنمقدن ناشى مشاراليه دخى طرف شاهيلرندن مرخص ايلچى تعيين اولنان صاحب رسائل واستيفاى خاص رفعت اكتساب بسالت انتساب ميرزا محمد على زيد مجده ايله محروسهٔ ارضرومده مواد مسالمه‌يى بعد المذاكره طرفينك مقتضاى رخصت كامله‌لرى اوزره اشبو بيك ايكيوز اوتوز سكز سنه‌سى ذى القعدة الشريفه‌نك اون طقوزنجى كونى تاريخيله مورخ بينلرنده مبادله ايلدكلرى ممهور ومعمول به تمسكلر منطوقى اوزره عقد وتوثيق اولنان اساس وشرط ومواد دركه عينيله ذكر وبيان وشرح وعيان قلنور .

* اساس *

بيك يوز اللى طقوز تاريخنده واقع مصالحه عهدنامه‌سى موجبنجه حدود وسنور قديمه وشرائط سابقه‌كه حجاج وتجار وفرارى ردى واسرا اسيلى تخليه‌سى وطرفيندن شخص معين اقامتى وترضيه ماده‌لريدر تماماً وكاملا بين الدولتين العليتين باقى ومرعى

ومعتبر طوتیلوب ارکاننه وجها من الوجوه خلل عارض اولمیه ودولتین علیتین بیننده شرائط دوستی ومقتضای الفت ومحبت همیشه درکار اوله .

* شرط *

فیما بعد صمصام آشوب وخصام درنیام اولوب دولتین علیتین بیننده مؤدیٔ برودت وکدورت ومنافیٔ سلم وصفوت معامله وقوعی تجویز اولنمیه وحدود قدیمهٔ دولتعلیه داخلنده اولوب کرک حرب اثناسنده وکرک حربدن مقدم دولت فخیمهٔ ایران یدینه کچمش اولان بالجمله قلاع واراضی وقضا وقصبات وقری تاریخ مصالحه‌ده بولنان هیئتله مبادله قلنان تمسکات تاریخندن اعتباراً التمش کون ختامنه قدر طرف دولتعلیه‌یه تماماً تسلیم اولنه وبومصالحهٔ خیریه‌یه حرمةً طرفینده اولان کرفتارانك بلاکتم واخفا سبیللری تخلیه واثنای راهده محتاج اولدقلری مأکولاتلری اعطا قلنه‌رق طرفین سرحدلرینه ایصال قلنه .

مادهٔ اولی هیچ بردولتك امور داخلیه‌سنه آخر دولتك مداخله‌سی جائز اولملغله فیمابعد کرك بغداد جانبنده کردستان طرفلرینه وکرك بالجمله حدود داخلنده بولنان محلاره وکردستان سنجاقلری توجیهاتنه سببا من الاسباب ووجها من الوجوه دولت ایرانیه طرفندن مداخله وتجاوز وتعرض وسابق ولاحق سنجاق متصرفلری حقنده تصحب اولنمیه . وحوالیٔ مذکوره اهالیسندن طرفینك ییلاق وقشلاقلرینه کچن اولور ایسه ییلاق وقشلاق رسوم عادیه‌سی نزاعی ودعاویٔ سائره‌لری وقوعنده عالیحضرت قمر طلعت دریکتای کامکاری جوهر بیهمتای افسر شهامت بختیاری ایران دولتی ولیعهدی شهزادهٔ جوانبخت عباس میرزا عالیجاه امارالله مصابیح اقباله کامتماه ایله بغداد والیسی بیننده مخابره اولنه‌رق تکون ایدن نزاعك رفعیله بین الدولتین مستلزم کدورت اوله‌جق حالات وقوعی تجویز اولنمیه .

مادهٔ ثانیه اهالیٔ ایراندن کعبهٔ مکرمه‌یه ومدینهٔ منوره وسائر بلاد اسلامیه‌یه کلوب کیدنلره حجاج وزوار روم واهالیٔ سائرهٔ بلاد اسلامیه مثللو معامله بالمجامله اولنوب کندولردن دوریه نامیله وخلاف شرع وقانون سائر وجهله نسنه مطالبه اولنمیوب وکذلك عتبات عالیه زوارینك مادامکه یدلرنده تجارت مالی اولمیه انلردن باج طلب اولنمامق ویدنده تجارت مالی اولنلرك حسابی اوزره کمرکاری برمعتاد النوب زیاده طلب اولنمامق واولطرفلردن دخی دولتعلیه تجار واهالیسنه بووجهله معامله قلنمق شرائط سابقه مقتضاسندن اولملغله فیما بعد دولت ایرانیه حجاج وتجاری حقنده اشبو شروط قدیمه‌نك تنفیذ واجراسنه دولتعلیه ووزرای عظام ومیر الحاج

(ومیر)

ومیر میران کرام وسائر ضابطـان وحکامی طرفلرندن کمال دقت ورعایت وشـام شریفدن حرمین محترمینه واروب کلنجه صرهٔ همایون امینی طرفندن دخی نظارت اولنه‌رق خلاف شرط بر نسنه آلنمیوب حمایتلرینه همت اولنه وبونلرك تكون ایدن نزاعلری صرهٔ همایون امینی نظارتی وایچلرندن معتمدی معرفتیله رؤیت قلنه ودولت فخیمهٔ ایران شـاهی حضرتلرینك وشهزاده‌لرك حرملرندن وسـائر اکابر دولت ایرانیه‌دن حج شریفه وعتبات علیه زیارتنه کیدنلره حاللرینـه کوره حرمت اولنه وکذلك دولت ایرانیه تجارینك رسومات کمرکاری خصوصنده تبعهٔ سلطنت سنیه‌دن اولان اهل اسلام تجـارینه نوجهله معامله اولنور ایسه اولوجهله معامله اولنه . وتجارت مالارندن بردفعه یوزده درت غروش کمرکاری آلندقدن صکره یدلرینـه اعطا اولنان ادا تذکره سنه مخالف آخر محلده دخی ید آخره دور اولمدقجه تکرار کمرك طلب اولنمیه وایران تجاری لاجل التجاره کتوردکاری کراس چبوغی دولتعلیه‌ده ممنوع اولان انحصار بیع وشرا موجبنجه دیلدیکنه بیع ایلیه ودولتعلیه تجار وتبعه واهالیسندن ایران دولتی ممالکنه وایران دولتی تجـار وتبعه واهالیسندن دولتعلیه ممالکنه آمد وشد ایدنلر حقنده برمقتضای جهت جامعهٔ اسـلامیه دوستـانه معامله اولنوب ایذا واضراردن محفوظ اوله‌لر .

مادهٔ ثالثه بین الدولتین منازع فیها اولان حیدرانلی وسبیکلی عشیرتلرندن الیوم دولتعلیه طوپراغنده بولنـانلر بوطرفده اولدقجه ایران حدودینه تجاوز ایله خسارت ایدرلر ایسه منع وتربیه سنه سرحدات دولتعلیه مأمورلری طرفندن دقت اولنوب اکر تجاوزی حرکتدن بونلر فراغت ایتمز وسرحدات مأمورلری طرفندن تقید اولنه‌مز ایسه بعد ازین تصحبلرندن کف ید اولنه واکر کندو رضا واختیارلریله ینه ایران الکاسنه کچرلر ایسه دولتعلیه بونلری منع ایتمیوب واولطرفه کچدکدن صکره تکرار دولتعلیه طرفنه کچرلر ایسه قطعا تصحب وقبول اولنمیه واکر بونلر ایران طرفنه کچرلر ایسه دولتعلیه حدودینه تجاوز وخسارت ایلدکاری حالده دولت ایرانیه سرحداتی ضابطانی منع تجاوز وتسلطلرینه دقت ایلیه .

مادهٔ رابعه برموجب شرط قدیم دولتین علیتین فراریلری تصحب وقبول اولنمیه وکذلك دولتعلیه طرفندن دولت ایرانیه جانبنه ودولت ایرانیه جانبندن دولتعلیه طرفنه عشائر وایلاتدن کچنلر تصحب وقبول قلنمیه

مادهٔ خامسه دار السـلطنت العلیه وسائر ممالك دولتعلیه‌دن ایران تجارینك معرفت شرعله دفتر اولنه‌رق حفظ وتوقیف اولنان اموال واشیالری تاریخ تمسکدن آلتمش کون ختامنده بولندقاری محلارده مقدم ترقیم اولنان دفترلر موجبنجه ینه

معرفت شرعله وايران ايلچيسى معرفتيله اصحابنه تسليم اولنه واموال محفوظه دن ماعدا خصومت وقوعى اثناسنده ممالك دولتعليه ده بولنان حجاج وتجار واهالئ ايراندن بعض وزرا وسائر ضابطان طرفلرندن جبراً آلنمش اولان اموال وار ايسه تعيين ايده جكلرى وكيللرى معرفتيله محللرنده بعد الثبوت الشرعى تحصيلنه همت اولنمق اوزره لدى الافاده فرمان عالى ويريله ٠

مادۀ سادسه دولتعليه ممالكنده ايرانلودن بلا ولد فوت اولنلرك وصئ شرعيسى اولمديغى حالده بيت الماله مأمور اولنلر تركۀ متوفانى معرفت شرعله سجله بعد القيد برمأمن محلده عينيله برسنه حفظ ايليه وارثى ياخود وكيل شرعيسى ظهورنده برموجب دفتر اشياى مذكوره‌يى معرفت شرعله تسليم ايليوب رسوم عاديه‌سى واشيا حفظ اولنان محلك كراسى آلنه ومحفوظ اولان اشيا حريق وبومثللو قضا سببيله تلف اولور ايسه ادعا اولنميه برسنه مدت مرورنده وارث ووصى وياخود وكيلى ظهور ايلمز ايسه تركۀ محفوظه بيت المالدن فروخت اولنوب ثمنى حفظ اولنه ودولتعليه ممالكى اهاليسندن دخى ايران دولتى ممالكنده وفات ايدن بولنور ايسه بو وجهله معامله قلنه ٠

مادۀ سابعه شرط سابق اوزره ايكى دولتك دوستلغنى تأييد ايچون هر اوچ سنه ده برشخص دولتعليه طرفندن دولت ايرانيه ده ودولت ايرانيه طرفندن دولتعليه ده مقيم اوله دولتين عليتين تبعه‌سندن اولوب بو حرب اثناسنده طرفينه خچوب اسائت ايتمش اولنلرك حقنده شو مصالحۀ خيريه‌يه حرمةً بو اسائتلرى ضمننده معاملۀ سياست اولنميه ٠

* خاتمه *

بالاده مذكور اساس وشرط ومواد برمنوال محرر بالمذاكره قرار ويريلوب طرفيندن قبول اولنمش وطرفيندن ايراد وادعا اولنان استرداد اموال مغصوبه وضايعات وتضمين مصارفات حربيه خصوصلرنده مضى مامضى دينلمك اوزره صرف نظر قلنمش وطرفيندن مبادله‌سى معتاد اولان تصديقنامه‌لر اورته ايلچيلر واسطه‌سيله اشبو تمسك تاريخندن اعتباراً آلتمش كون ختامنده رأس حدودده بربريله ملاقات ايدرك طرفينك دربار سعادت قرارينه ايصال وتسليم اولنمق تنسيب قلنمش اولمغله بو وجهله عقد وتجديد اولنان مصالحۀ خيريه ومسالمت حقيقيه تاريخ تمسكدن اعتباراً مرعى ومعتبر واز هرجهت نائرۀ كدورت وخصومت ممنوع ومنطفى قلنوب دوستلغه منافى واشبو شروط وعهود مقصوده ومربوطه‌نك خلافى جانبندن وضع وحركت ومعامله وكيفيت وقوعى تجويز اولنمامق اوزره بالتراضى قبول وقرار اولنديغنى مشعر سفير

کیخانیلری جانبندن ویرلمش اولان تمسك مذکور دربار خلافت قرار ملوکانه‌مزه وارد اولوب قاعدهٔ قدیمهٔ دولت روز افزون ودیدنهٔ مستدیمهٔ سلطنت ابد مقرونمز اوزره دستور اکرم مشیر افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم مدبر امورالجمهور بالفکر الثاقب متمم مهام الانام بالرأی الصائب ممهد بنیان الدولة والاقبال مشید ارکان السعادة والاجلال مکمل ناموس السلطنت العظمی مرتب مراتب الخلافة الکبری المحفوف بصنوف عواطف الملك الاعلی حالا صدر اعظم ستوده شیم ووکیل مطلق قوی الهمم السید علی پاشا ادام الله تعالی اجلاله وضاعف بالتأیید اقتداره واقباله معرفتیله درکاه معلاپناهمزه عرض وتلخیص برله درونده ثبت وتحریر واملا وتسطیر اولنان کلماته علم عالمشمول ملوکانه‌مز محیط وشامل اوله‌رق نزد همایون پادشاهانه‌مده دخی قرین قبول اولمغین شرفبخش صدور اولان خط همایون ظلیت مقرونمز موجبنجه اشبو تصدیقنامهٔ سداد علامهٔ خدیوانه‌مزی اصدار وتبلیغ وایصال ایلمك اوزره سفیر نصب وتعیین قلنان حالا اناطولی محاسبه جیسی افتخار الاماجد والاعیان محمد نجیب دام مجده ایله تسیار اولنمشدر . ایمدی طرف شاهیلرندن وولی عهدلری شهزادهٔ مشارالیه وسائر اعقاب خصوصیت انتسابلری جانبندن مادامکه معقود اولان بومصالحهٔ مبارکه شرائطنه کمالیله رعایت اولنه طرف همایون خلافت مقرونمزدن دخی عهد وسوکند ومیثاق برومند ایله تأیید روابط صلح وآشتی وتأکید ضوابط سلم ودوستی ایدرزکه فیما بعد جانب سنی المناقب شهریارانه واخلاف نصفت اتصاف ملوکانه‌مزدن وزرای عظام وخدام عالیمقاممزدن کائنا من کان هیچ فرد سرمو خلافنه حرکت ایلمیه . باقی همواره قوائم دعائم سریر شاهی استوار وقواعد اریکهٔ جمجاهیٔ حشمت پناهی برقرار باد بالنبی واله الاطهار واصحابه الاخیار من المهاجرین والانصار .

تا از برای نظم مصالح درین جهان * کس را درون پردهٔ تقدیر نیست کار
دوران آشتی که نظام جهان ازوست * بادا بفضل حق ابد الدهر پایدار

حرر فی اواسط ذی الحجة الشریفه لسنه ثمان وثلثین ومأتین والف .

(٥)

* غالب پاشانك صدارتنه دائر صادر اولان خط همایون *

سنکه صدر اعظم ووکیل مطلق صداقت علامم محمد سعید غالب پاشاسن سنی سلام سلامت انجام ملوکانه‌مله تلطیف ایلدکدن صکره معلومك اولسونکه سلفك علی پاشانك مزاجنده بطائت ورخاوت اولدیغندن ابتدای نصبندنبرو برمصلحته لایقیله طورانه‌میوب موفق اوله‌مدیغندن عزل ودفعی لازم کلکله بودفعه عزل اولنوب سن مدت مدیده دنبرو

امور جسیمه‌ده استخدام ایله دولت علیه‌مك هر بر حل واصولنه واقف واوته دنبرو صداقت واستقامتله معروف ومتصف اولدیغکدن بالاستقلال سنی صدر اعظم نصب وتعیین ایدوب وکالت مطلقه‌می عهدهٔ لیاقت واستیهالکه احاله وتفویض ایلدم جمله اموریکی شرع شریفه وقانون منیفه تطبیق ایله رؤیت ومصالح لازمه‌یی وقتیله تنظیمه سعی وغیرت ایلیه‌سین حق تعالی هر حالده معین اولوب توفیقات علیه‌سنه مظهر وقرین ایلیه آمین موره مصلحتنك شمدی یه‌دك قرین حسن ختام اوله‌مامسی مأمورلرك عدم غیرتلرندن نشأت ایلدیکی ظاهر اولمغله بمنه تعالی بوندن بویله براً وبحراً بالاتفاق لازمکلان سعی وغیرت وتدبیر وحرکتده بر وجهله قصور اولنمیوب اشقیای رومك تسلطنده اولان بلاد وقلاعك قریباً وکلیاً نزع وتخلیص ایله شو موره مصلحتنك قرین حسن ختام اولمسی اسبابنك استحصالنه وآستانهٔ سعادتم سکنه‌سنك محتاج اولدقلری ارزاق واقواتك وقت وزمانیله جلب وجمع اولنه‌رق برکونه مضایقه چکلمیوب راحت وآسایشلری حصولنه اقدام تام ایلیه‌سین ربم تعالی حضرتلری حبیب کبریاسی حرمته مصالح دولتعلیه‌مزه سهولت وهر حالده سنی خیره آلت ایلیه آمین .

(٦)

* اجمال عهدنامهٔ ساردنیا *

برنجی ماده دولتعلیه ایله ساردنیا قرالی بیننده سائر دول متحابه مثللو عقد معاهده اولنمغله طرفینك تجار وتبعه‌سی وتجارت سفائنی جانبینه کمال امن وسلامتله آمد وشد ایدوب حمایت وصیانت اولنه .

ایکنجی ماده طرفین تبعه وتجارینك غیر از ممنوع امتعه‌لرندن ایکی طرفده سائر مستأمنلر مثللو انجق یوزده اوچ غروش حسابیله رسم کمرك آلنه .

اوچنجی ماده ممالك محروسه محصولاتندن ممنوع ولازم اولان امتعه واشیادن ماعدالرینك نقل واخراجنده ساردنیا تجارینه دخی سائر مستأمنین کبی رخصت ویریله .

دردنجی ماده ممالك محروسه ده ساردنیا تبعه سنه کوره موقع تجارت اولوب مصالحلرینی رؤیت ضمننده بالذات قونسلوس یاخود وکیللری بولنمسنك لزومی تبین ایدن محاکمده کندو جنسلرندن برمعتاد امتیازات ومعافیاتی حاوی لازمکلان برذات واوامر علیه اعطاسیله قونسلوس ووکیللری اقامه اولنوب دولتعلیه جانبندن دخی امتیازات لایقه‌لریله ممتاز اوله‌رق ساردنیا مملکتلرنده لدی الایجاب شهبندرلر ووکیللری نصب وتعیین اولنه .

بشنجی ماده طرفیندن نصب اولنه‌جق شهبندر وقونسلوس ووکیللری

يدلرنده اولان تعرفه‌لر اوزره کندی تجار و تبعه‌لرينك ممالك محروسه ايسكله‌لرينه وساردنيا ليمانلرينه نقل واخراج ايلدكلری امتعه‌دن شهبندرلك وقونسلوسلق رسمی ادا ايده‌لر .

آلتنجی ماده ساردنيا تبعه‌سی قدس شريف وسائر ممالك محروسة‌المسالكدن برای تجارت وسياحت قنغی محله كيدرسه سالماً وآمناً اياب وذهابلرينه ممانعت اولنمامق بابنده يدلرينه اوامر عليه اعطا اولنه .

يدنجی ماده ساردنيا تبعه‌سندن بری ممالك محروسه‌ده فوت اولدقده تركه‌سی معرفت شرعله تحرير اولنوب بادفتر ممضی ورثه‌سنه ايصال اولنمق اوزره قونسلوس اخذ وقونسلوس بولنمديغی حالده قريب محلده بولنان قونسلوسه تسليم وساردنيا ممالكنده دولتعليه تبعه ورعاياسی حقنده بومعامله اجرا اولنه .

سكزنجی ماده ساردنيا تبعه‌سی بيننده ظهور ايدن منازعات ايلچی ياخود قونسلوس معرفتيله رؤيت اولنوب تبعهٔ مذكوره ايله دولتعليه تبعه‌سی بيننده دعوی ونزاع وقوع بولدقده شرعله ترجمانی حاضر اولديغی حالده كورلوب درت بيك آقچه‌دن زياده‌سی آستانهٔ عليه‌ده فصل اولنه .

طقوزنجی ماده ممالك محروسه‌يه آمدوشد ايدن ساردنيالولر كندو حاللرنده تجارتلريله مشغول اولوب بركونه تهمت وقباحتلری متحقق اولمدقجه حكام وضابطان وسائردن بلاموجب تعرض اولنميوب تهمتلری وقوعنده سائر مستأمن حقلرنده اولديغی كبی ايلچی وقونسلوسلرينك انضمام معرفتلريله اقتضای تأديبلری اجرا اولنه .

اونجی ماده طرفينك سفائن حربيه‌لری قاعدهٔ بحريه اوزره يكديكره لدی التصادف اظهار دوستی ايدوب وكذلك جانبينك تجار تكنه‌لرينه راست كلدكلرنده معامله بالمجامله اجرا اولنه وايكی طرفك سفائن تجاری جانبينك ليمان وسواحلنه ورودلرنده طرفينك نظارت ملكيه‌سنه موافقت ايده .

اون برنجی ماده ساردنيا تبعه‌سندن بری شرف اسلام ايله مشرف اولديغی حالده ترجمانی مواجهه‌سنده بالاستنطاق آخره ديون مثبته‌سی اولديغی صورتده شرعاً رؤيت وتنظيم اولنه .

اون ايكنجی ماده ممالك محروسه‌ده مقيم ساردنيالونك قونسلوسلری ووكيللری وبرای تجارت آمدوشد ايدن تبعه‌سی جزيه وباج وتكاليف سائره‌دن معاف اوله‌لر .

اون اوچنجی ماده ممالك محروسه‌يه اياب وذهاب ايدن تجاری ساردنيا بيراغی كشاد ايدوب دول سائره بيراغنی استعمال ايتماملك وسائر دول وجنس آخره ورعايايه ساردنيا بيراغی ويرماملك وايلچی وقونسلوس ووكيللری دولتعليه رعاياسنه پاتنته

اعطا ایتمیوب خفی وجلی حمایت ایتمامك اوزره قرار ویرلمکله اشبو اصوله منافی وضع وحرکته جواز کوسترلمیه .

اون دردنجی ماده ممالك محروسه‌ده ساردنیا قرالی طرفندن اقامه اولنه‌جق ایلچی وقونسلوسلره دوستلغه لایق امتیازات دول سائرهٔ متحابه حقلرنده اولدیغی وجهله کاملاً اجرا اولنوب ومقابله بالمثل اوله‌رق ساردنیا ممالکنده اقامت ایده‌جك دولتعلیه شهبندر ووکیللری حقلرنده دخی امتیازات وحقوق ومعافیات اصولی جاری اوله .

اون بشنجی ماده دوستلق وتجارتی حاوی مواد مذکوره طرفیندن بعد الامضا والتصدیق خلافی وضع وحرکته جواز ویرلمیوب کمایتبغی مرعی ومعتبر وعلی الدوام دستور العمل طوتیله

* خاتمه *

دولتعلیه ایله ساردنیا قرالی بیننده عقد اولنان معاهدهٔ مذکوره بلااخلال حفظ ومراعات اولنمق اوزره تصدیق خصوصنه امضا تاریخندن درت ماه مدت مهلت تعیین اولنمغله ممکن ایسه دخی اولجه اشبو معاهده نظام پذیر اولوب درسعادتده طرفین مرخصلری معرفتیله مبادله اولنه .

(٧)

* تعلیم صبیان حقنده فرمان عالی *

جمله‌یه معلوم مدرکه امت محمد دنم دیان کافهٔ اهل اسلامه کوره ابتدا شرائط اسلامیه‌یی وعقاید دینیه‌سنی اوکرنوب بیلمك بعده اکتساب معیشت ایچون قنغی درلکه سلوك ایده‌جك ایسه ایتمك والحاصل هر برشیدن اول ضروریات دینیه‌یی اوکرنمکلکی امور دینویه‌نك جمله‌سنه تقدیم ایلمك لازم ایکن برزماندنبرو اکثر ناس انالرینك وبابالرینك سیئه‌سی اوله‌رق کندولری قالدقلری مثللو اولادلرینك جاهل قالمسنی دوشنمیه‌رك ورزاق عالم اولان حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه عدم توکل ایله همان آقچه قزانمق داعیه‌سنه دوشه‌رك چوجقلری بش آلتی یاشنه واردیغی کبی مکتبدن آلوب اهل حرف یانته شاکردلکه ویردکلرندن اومقوله صبیلر کوچکدن جهالتله بیویوب صکره دخی اوقویوب اوکرنمکلکه هوس ایتمدکلرینه بناءً وزرووباللری انالرینك وبابالرینك بوینته اولوب یوم قیامتده بر طرفدن بونلر کرفتار مسئولیت وبرطرفدن کندولری دوچار خزی وندامت اوله‌جقلرندن بشقه معاذالله تعالی زمانه‌یی جهالت استیلایله اکثرخلق دیانتدن بیخبر اولدقلرندن بوکیفیت نصرتسزلکه سبب مستقل اولوب عصمنا الله تعالی بویله کیدرسه من قبل الرحمن تربیهٔ شدیده‌یی مستلزم اوله‌جغی ارباب بصیرته ظاهر وهویدا اولمقدنناشی عباد مسلمینی اومثللو دنیا

(وآخرت)

وآخرت عقوبتندن تخليص وصيانت لازم كلكله ايدى امر دينده شرم واستحيا جائز اولمديغنه بناءً شمدى يه قدر جاهل قالمش اولان كنج واختيار بالجمله امت محمد جاهللكك دارينده وخامتنى دوشـونوب وبوبابده بر بر ندن اوتانميه رق همان حقدن اوتانوب كندولرى بولندقلرى كار كسب وصنعت وخدمتلرى آره سنده بيلمدكلرى مسائل دينيه وعقايد اسلاميه لرينى دخى اوكرنوب بيلمكلكه حسب الامكان سـعى وغيرت واولوجهله كندولرينى دارين سلامتلكنه ايركورمكلكه صرف وسـع ومقدرت ايلملرى فريضهٔ عهدهٔ ديانتلرى اولديغندن بشقه فيما بعد هر كس اولادلرينى مراهق درجه سنه وارمدقجه وعلم حال وشرائط اسلاميه سنى لايقيله تعلم ايتمدكجه مكتبدن الوب اوسته يه ويرممك ومراهق اولوب اوسته يه ويرمك درجه سنه كلدكده باباسى وباباسى يوق ايسه سائر وليسى اولان كمسنه مراهق درجه سـنده اولديغنى اكر استانبول سكنه سندن ايسه استانبول قاضيسى اولان افندى طرفنه واكر ايوب واسكدار وغلطه سكانندن ايسـه لر قاضيلرى افنديلر طرفلرينه مكتب خواجه سيله برابر واروب وچوجغى دخى كتوروب كوستروب طرف شرعدن يدلرينه ممهور اذن تذكره سى المق واذن تذكره سى اولمدقجه اصناف طائفه سى شاكردلكه آلمامق وشاكردلكه التماقده اصـناف كتخدالرينك دخى رأى ومعرفتلرى منضم اولمق لازمه دن اولديغنه بناءً شايد اصنافدن برى اومقوله تذكره سز چوجغى شاكردلكه الور وباباسى ووالده سى ويرر ايسـه اوقوديغى مكتبك خواجه سى وياخود محله سـنك امامى طوغرى قاضى افنديلره خبر ويرمك وقاضى افنديلر دخى بو كيفيت احياى دين مبين قضيه سنه مبنى اولديغندن طرفلرندن تحرى اولنه رق اذن تذكـره سى آلمقسزين صنعته ويلمش صـبى بولنور ايسـه الانى وويرنى واول اصنافك كتخداسنى وخبر ويرمديكيچون مكتب خواجه سـنى لاجل التأديب باب عالى يه انهـا ايلمك واناسز وباباسز يتيم چوجقلر اولوبده كمسنه سزلكى سببله ضرورى براوسته يانده وياخود بركمسنه نك تربيه سـنده بولنور ايسـه اوسـته سى وكرك مربيسى اولان آدم صرف صنعت اوكرنمكلكه وخدمته حصر ايتميه رك كونده ايكى دفعه مكتبه كوندروب مراهق اولنجيه قدر اوقوتدرمق وكذلك الحالةهذه اوسـته لرده بولنان چوجقلر دخى بطبقها بو نظامه داخل اوله رق اناسى وباباسى وياسائر وليسى اولانلر اوسته دن الوب مكتبه ويرمك وكيمسـه سز اولنلرى دخى اوسـته لرى مكتبه ويروب جاهل قالمامسنه دقت ايتمك ومكتب خواجه لرى دخى مكتبلرده بولنان چوجقلرى كوزلجه اوقودوب قرآن عظيم الشـانى تعليم عقبنده هربر چوجغك حيثيت واسـتعداديته كوره تجويد وعلم حال مثللو رسالهلر اوقوده رق شرائط اسلاميه وعقايد دينيه لرينى

اوکرتمکلکه سعی واقدام ایلمك اوزره علی العموم تنبیه وایقاظ اولنمسنه ارادهٔ سنیه صدوریله کیفیت بلاد ثلثه قاضیلری افندیلره بشقه بشقه بافرمان عالی تنبیه قلنمش اولمغله سزدخی آستانهده کائن بالجمله محلات امامارینی ومکتب خواجهلرینی واصناف کتخدالرینی طرفکزه جلب ایدرك تنبیهات مذکورهیی کوش هوشلرینه تلقین وتفهیم واشبو فرمان عالینك بر ممضی صورتلرینی دخی یدلرینه اعطا بریله امامار محلهلری اهالیلرینه وکتخدالردخی اصنافلرینه اوقویوب آکلاتمق ومکتب خواجهلری بیلوب موجبیله عمل ایتمك اوزره جملهسنه کرکی کبی تنبیه وتأکیده مبادرت وبتوفیقه اشبو نظام وتنبیهاتك علی الدوام اجرا واستقراری وسائلنی استحصاله طرفکزدن دخی بالذات اهتمام ودقت ایلیهسز دیو بیورلدی .

(٨)

* روم پطریقی طرفندن اینهبختی جواری رعایاسنه یازیلان *

* عفو نامهنك ترجمهسی *

سزکه اغریبوز واینهبختی وترحاله وقارلی ایلی قضالری وحوالیلری قپتانلریسز شو جمله انها وجملهکزه دعا اولنورکه برمقتضای ارادهٔ الهیه روی ارضده بولنان طوائف هربرینك زمام ضبط وربطی بر پادشاه حکمدارك ید مؤیدینه مفوض اولهرق ظل الله فی العالم اولدقلری مثللو بزم دخی پادشاهمز وولی نعمت بیمنتمز شوکتلو مهابتلو عظمتلو قدرتلو سلطان محمود خان افندیمز حضرتلری ایدوکی وانجیل شریف وحواریون جنابلرینك وصایالری مقتضاسنجه هرحالده پادشاهه اطاعت ومغایر رضاسی اولان حرکتدن مجانبت خرستیان طائفهسنك واجبهٔ ذمتلری اولوب پادشاهه مخالفت جناب حقه مخالفت اولدیغی اشکاردر قالدیکه پطریقخانهمز خرستیان طائفهسنك سر مذهب ومقتداسی مثابهسنده اولمغله اولادلرینك اصول آیینه مطابق حرکتلرندن ممنون ومخالفتلرندن کمال درجه محزون اولوب خصوصیله عصیانه اجتسار ایدرك اسایش عامه رابطهسنه خلل ویرنلردن نفرت بریله حقلرنده لعنت وجماعت خرستیاندن طرد وتبعیده مسارعت ایدر ومرکز اطاعتده ثابتقدم ویاخود اغفال اولنهرق بعده نادم اولنلر حقارنده خیردعالر ایدوب کالاول زمرهٔ خرستیانه ادخال واولادلغه قبول وسایهٔ مراحموایهٔ حضرت پادشاهیده صیانت ایلر . سزکه محال مذکورهنك قپتانلریسز من القدیم طرف دولتعلیهدن مأمور اولهکلدیککز قپتانلق خدمتنی کمال صداقت واستقامت ونهایت انقیاد واطاعت ایله ایفایه بذل اقتدار بریله رعیت دولتعلیهده برقرار ومأمور اولدیغکز خدمات ایله

(افتخارکز)

افتخارکز درکار ایکن بیك سکزیوز یکرمی بر سنهٔ عیسویه‌سنده سزلر دخی اغفال اولنه‌رق واجبهٔ ذمتکز اولان اطاعت سلطنت سنیه‌دن خروج برله عصیانه جسارت وبعده متجاسر اولدیغکز افعال وحرکات قبیحه‌دن عن‌صمیم‌القلب فراغت ایدرك وحالا روم‌ایلی والیسی وسرعسکری دولتلو محمد رشید پاشا افندمز حضرتلرینك کروه مکروه اشقیایی قهر وتدمیر وعن‌صمیم‌القلب اطاعته رجوع واستیمان ایدنلرك جرائم کذشته‌لرینی عفو ایله کما فی‌الاول حمایت بیوردقلرینی مشاهده ایلیه‌رك استفده مشارالیه افندمز حضرتلری جانبنه واروب فیمابعد رعیت واطاعت دولتعلیه‌دن سرمو انحراف ایتمامك اوزره تعهد واستیمان ایلدیککزده اعطای رای وامان ایله جرائم سابقه‌کز عفو بیورلمش اولدیغی طرف پدرانه‌مزه ارسال اولنان ممضی ومهمور برقطعه مشترك مکتوبکزدن معلومز اولدقده اشبو حرکت ممدوحه‌کزدن ممنون اوله‌رق جمله‌کزه ازجان ودل خیر دعالر اولنمش ورجال باب عالی‌یه واروب ذکر اولنان مشترك مکتوبکزی اولیای امور افندیلرمز حضراتنك خاکپای عالیلرینه تقدیم وبوندن بویله دوام اطاعت وصداقتکزدن بحثله حقکزده مراسم توصیه‌یی افاده ایلدیکمزده دولتعلیه دخی مجبول اولدیغی کمال رحم وشفقت وشعار رعیت پروری ومرحمت اقتضاسنجه ندامت واستیمانکزی قبول وافعال سابقه‌کزی عفو بیورمغله اولکیدن زیاده نائل عنایت وعاطفت اوله‌جغکز بی‌اشتباه اولمغین اشبو عفو وعنایتك شکرینی بیلوب مشارالیه افندمز جانبنه اولان تعهدکز اوزره اشبو حرکت مقبوله‌کز سائرلرینه دخی امثال عبرت اولمق ایچون فیما بعد صداقت واستقامته دقت ودعوات خیریهٔ حضرت تاجداری‌یه مواظبت ایلمکز واجبهٔ ذمتکزدن اولدیغی ونیازکز اوزره واقع اولان آقوروزلك دخی الغا قالندیغنی حاوی جماعت متره‌پولیدان ایله بالاشتراك اشبو مکتوبمز تحریر وارسال اولنمشدر.

(٩)

٭ ایراندن عودت ایدن خزینه‌دار باشی زاده اسعد افندینك تقریری ٭

معلوم عالی بیورلدیغی اوزره چاکرلرینك بغداده مأموریتم ایرانلو مصلحتندن طولایی بغداد والیسی حضرتلرینك ایران تجار وزواری حقلرنده وقوعه کلان بدع ومحدثات ایله مظالم وتعدیاتی اشتکالری ومنازع فیه اولان کردستانلر نزاعی ماده‌لری اولوب چاکرلری بغداده لدی‌الوصول اول امرده والیٔ مشارالیهك حال ومشواری وایرانلو ایله بینلرنده موجب نزاع اولان کردستان احوالی وکردستان پاشالرینك بغداد طرفنه جلب وتألیف وتأمینلری اسبابنی مطالعه ایدرك حالا بابان

متصرفی محمود پاشایه مخفیاً ومکتوماً طرف چاکرانه‌مدن کاغد تحریر وکیزلو آمدوشد
ایدن آدملرینه انواع مواعد ووصایا بیان وایراد اولنه‌رق جلب وتأمینلریله بغداده
کلملرینه هرنقدر سعی واقدام اولنمش ایسه‌ده بروجهله امنیت واعتمادلری اولمدیغندن
کاه ایرانلو طرفندن خوفلرینی وکاه بغداد جانبندن محذورلرینی بیان ایدرلك کلمکدن
اعتذار ووجهت اخری ایله کسب امنیت ایده‌بیلسه‌لر مالاً وبدناً دولتعلیه‌یه ابراز
خدمت وعبودیت ایده‌جکلرینی وایرانلو طرفنه تمایلت ودخالتلری ضروری وقسری
اولدیغنی افاده واقرار ایلدکلرندن اشبو تألیف ماده‌سنك مرتبهٔ استحاله‌ده اولدیغنه
جزم ویقین حاصل اوله‌رق ضروری بوخصوصدن سکوت ایله بغداده وصول
بندکانه‌مده ایران دولتی طرفندن دخی عجالةً موثوق ومعتبر برمأمور کوندرلمسی ولیعهد
ایران شهزاده عباس میرزا طرفنه اخبار وانتظار اولنه‌رق بش ماه مروروندن صکره
کردستان پاشالرندن برایکی سنه‌دنبرو ایرانلو نزدنده توقیف اولنان عبدالله پاشامعیتیله
حسین قولی خان نامنده بغداده ورود ایدن مأمورلر ایله بغداد والیسی مشارالیهك
حضورنده منفرداً مجلس عقدیله بعض مذاکرات سبقت ایتمش وایرانلو دعاویسنك
بغدادده اثباتی مشارالیهك خوفندن مرتبهٔ امکانده اولمیه‌جغنی مأمور مرقوم
مواجهةً سویلمش ومشارالیه دخی کلیاً وادیٔ انکاره سلوك ایتمش ایسه‌ده ملزم
ومسکت جواب اولمدیغندن وایرانلو طرفندن بث شکوی اولنان موادك جمله‌سی
صحته مقرون دکلسه‌ده کلیاً بی اصل واساس اولمیوب مثلا برقاچ محلده ایران زوارندن
باج اخذی وقایق امراریه‌سی وجنازه‌لرینك مشهدینه دفن اولنمسنه دائر محدثات
مشارالیه طرفندن مقاطعه صورتنه قونیلوب برر کمسنه‌یه احاله والزام اولنه‌رق
چاکرلری بغداده وارنجیه‌دك اخذ ایتمکده اولدقلری وکمرك رسومندن دخی بعض نوع
اشیاده یوزده درتدن زیاده آلندیغی واقع اولمغله ظاهر حالده مشارالیهك وحقیقةً
سلطنت سنیه‌نك ناموسنی وقایةً چاکرلری دخی اول مبحثدن صرف نظر ایدرك
بونلر امور جزئیه‌دن ودفعی ممکن اولور موادن اولمغله اصل مصلحت دولتین
بیننده اس اساس اولان کردستان ماده‌سیدر . بوخصوصده اولان مأموریتکز
نه‌وجهله‌در دینلدکده مأمور مرقوم بنم کردستان مصالحته دائر مأموریتم اولمیوب
رسوم عادیه‌سنه دائر بعض مسموعاتم وارایسه ده بوخصوصلك سزکله مباحثه‌سنه
برکونه تعلیماتم یوقدر جوابنی بعدالایراد بوماده‌نك نتیجه‌سی نائب السلطنه عباس
میرزا جنابلرینك حضورنده اوله‌بیله‌جکنی ومأموریت حقیقیه‌سی چاکرلرینی تبریزه
کوتورمك ایدوکنی طرف چاکری‌یه اخبار ایدوب بشقه وجهله چاره‌سی قالمدیغندن
بغداد والیسی مشارالیه ایله بالمذاکره مأمور مرقوم ایله بغداددن حرکت وسلیمانیه

(اوزرندن)

اوزرندن ایرانه عزیمت اولنه‌رق اوتوز برنجی کونی حکومتکاه ولی عهد ایران اولان تبریزه وصول بندکانم میسر اولوب وشهزادهٔ مشارالیه چاکرلرینك ورودمدن مقدم مخیمکاه شاهی اولان سلطانیه‌یه کیتمش بولندیغندن کیفیت قدوم عاجزانم قائممقامی میرزا ابوالقاسم وسائر وکلاسی طرفلرندن مشارالیهه لدی الاخبار دولتین علیتین بیننده شیرازه بند استحکام اولان سلم ومصافاتك تاسیس وتشییدی ضمننده طرف سلطنت سنیه‌دن اشبو مأموریت بندکانم مزید ممنونیت وتبریزه وصول عاجزانم بشقه‌جه باعث محظوظیتی اولدیغندن کندوسی تبریزه کلنجیه‌دك اقامت بندکانمی ورعایت ومهماننوازی خصوصلرینی نائی اولان مخدومی بهرام میرزایه ومدیر امورلرینه اشعار ایدوب بو حال اوزره چند روز مرور ایلدیکندن صکره شهزادهٔ مشار الیهك الیوم مدیر اموری اولان مستوفی میرزا محمد تقی مسافر اولدیغم خانه‌یه کلوب سلطانیه‌دن شمدی چپار وارد اولمغله نائب السلطنه‌نك سزه رقعی وار دیه‌رك برقطعه کاغد تقدیم ایتمکین مآلنده مقدمهٔ التفات ومهماننوازی ودولتین بیننده اولان موالات ومصافاتك فقراتی تمهیدندن صکره چاکرلریله ملاقاته کمال خواهشی وار ایسه‌ده حسب الایجاب نزد شاهیده اقامتی طول ودرازمدت اوله‌جغندن طرف چاکریدن عرض اولنه‌جق مطالب هرنه ایسه افاده وبیان اولنمق اوزره مرقوم میرزاتقی‌یی مامور ایتمش اولدیغی محرر اولوب میرزای مرقوم دخی خانه‌سنده مجلس اوله‌جغنی اخبار ایلدیکندن فرداسی میرزای مرقومك خانه‌سنه واریلوب قاضیعسکرلری مقامنده اولان میرزا مهدی دخی مامورا حاضر اولدیغی حالده تخلیهٔ مجلس اولندقده میرزای مرقوم نائب السلطنه طرفندن کندویه وارد اولان فارسی العباره مکالمه‌یه ماموریت رقعی اخراج ایله قرائتنه باشلمش ومجموعی بغداد والیسی مشار الیهك ایران تجار وزوارینه خلاف عهد وشروط انواع بدع ومحدثات ایله وقوعبولان تعدیاتی مقدمکی سبقت ایدن اشتکا موادینه برطاق دخی علاوه وضمائم ایلدیکلن تعداد و بیان ایتمش اولمغین بعدالاستماع طرف چاکریدن اشبو بیان اولنان موادنائب السلطنه طرفندن مقدما درسعادته انها اولنمش اولدیغندن فی‌الحقیقه خلاف عهود وشروط برنسنه وار ایسه‌ده اجرای شرائط مصالحه ایله برابر منع ودفعی مأموریتم اقتضاسندن اولمغله بغداده ورودمزده طرفلرندن دخی موثوق ومعتمد برمامور کوندرلمسی نائب السلطنه جنابلرینه بالتحریرات اخبار اولنمش وبش ماه مدت ترقب وانتظار قلنمشیکن بوندنصکره عبدالله پاشا معیتیله بغداده کلان مامورکزینه بو سوزلری درمیان ایدوب بالمواجهه بغداد والیسی حضرتلری دخی جمله‌سندن تبرئهٔ ذمت ایدرك هرکیمدن نه آلمش ایسه‌م کلوب

طلب واثبات ایلسون ضعفیله رد ایدیم دیمش ویریسنك ثبوتی ظاهر اوله مامش اولدیغندن دولتین بیننده اصل شرط اعظم اولان کردستانلر ماده‌سی طرفمزدن ادعا اولندقده اكا دائر مأموریت قطعیه‌دن عجز کوسترەرك نائب السلطنه رأی وارادەسنه موقوف اولدیغنی بیان ایلدیکندن ومأموریتم دخی بوشرطك كاملاً اجراسنه منوط ایدوکندن نائب‌السلطنه حضرتلرینك مسموعمز اولان مجبول وموصوف اولدقلری شیمهٔ کریمهٔ حقانیت ومروتلرینه اعترارا بورایه کلدك بنم مرادم ایکی دولتعلیه بیننده تجدد ایدن سلم وصفوتك تشیید وتأکیدیله مصالحهٔ مبارکه‌نك الی ماشاء الله تعالی استبدادواستقراری اولمغله بغداد والیسی حضرتلرینه عزواولنان تعدیاندن کندوسی ابراء ذمت‌ایتمکده ایسه‌ده ایکی‌سنه‌دنبروابقای حدودشرطنك طرف دولت‌ایرانیه‌دن عدم اجراسی مغایر عهدنامهٔ همایون بر کیفیت اولدیغندن بغداد والیسی مشار الیه جانبندن دخی بعض شی وقوعبولمش فرض وتقدیر اولنسه طوغریسی بوکه مقابله بالمثل قاعده‌سیله حکم اولنه‌بیلور زیرا تجاروزوار وحجاج شرطلری وشرائط‌سائره‌لرکه جمله‌سی ایران دولتنك توقعاتیدر . ابقای حدود سابقه‌یعنی کردستانلرك ردی‌شرطیله توأم اولمغله شرط اولمانجه مشروط دخی اولماز دینلدکده میرزای مرقوم ایران دولتی کردستانلری طرف دولت علیه‌یه ترك ورد ایدوب رسوم عادیه‌سندن بشقه برکونه مداخله‌سی یوقدر ورسوم عادیه دخی داخل شروطدر دیدکده طرف چاکریدن شرط دینلان شی معین ومخصوص بر ماده اوزرینه اولور بودیدیکك رسوم عادیه لفظی عهدنامه‌لرده مندرج کردستانلر شرطنك ذیلنده برفقره اولوب شمولی طرفینك ایلات واحشامندن یایلاغان واوتلاغانه کچن اولور ورسومات عادیه‌لرینك نزاعی وقوعبولور ایسه نائب السلطنه ایله بغداد والیسی بیننده مخابره اولنمقدن عبارتدر بوکا شرط دینلمز سز ایسه اون آلتی بیك تومان رسوم عادیه‌مز وار آلورز دیور سز بوایلات دیدکلری خانه‌دن عبارت اولمغله كاه زیاده وكاه نقصان کاور بوصورتده نه وجهله منطوق قبول ایدر واون التی بیك تومان بیك کیسه آقچه دیمك اولمغله حساب اولنسه نه‌مقدار ایلاتك رسمی اوله‌بیلور بنم بوبابده تحقیقاتم کردستانك فقط چات عشیرتی سنه‌او تلاغنه کیدوب سنه‌خنی طرفندن رؤساسنه خلعت ویریله‌رك انلردخی برقاچ یوزتومان رسوم ویررلرایمش بونکله اون التی‌بیك تومان بیننده تفاوت عظیم واروهم ایلات کلورسه انلردن آلنه‌جق سز ایسه کردستانه پیدرپی مباشرلر کوندروب محمود پاشادن زجراً تحصیل ایدیورسز محمود پاشا قیونجی اولمیوب دولتعلیه‌نك میرمیران کرامندن بابان سنجاغنك متصرفیدر وبوسوزلر بغداد والیسنك افاده‌سی دکل بغداددن کاورکن سلیمانیه‌ده محمود پاشا ایله ملاقات اولنمغله ایران دولتنك

(تعدیسندن)

تعدیسندن فریاد وفغان ایدیور سزدن برشی سؤال ایدەیم شودیدیککز رسوم عادیەکە کردستان ایلاتنك سزك یایلاغکزە کلسیلە آلنەجقدر . بوندن بشقە ایران دولتنك نفس کردستانلردن برمأرب ومطالبی وارمیدر یوقمیدر دینلدکدە میرزای مرقوم وقاضی میرزا مهدی ایکیسی براغزدن خیر اشبو رسوم عادیەدن بشقە قطعا واصلا کرك شاهك وکرك نائب السلطنەنك کردستاندن بر مطالب واستدعالری اولمیوب کردستانلر حسب الشرط دولتعلیەنك ممالکنە برکونە نظر طمعلری یوقدر دیدکارندە چاکرلری دخی بویلە اولدیغی حالدە بونك صورت حسنەسی وبو قیل وقالك کلیاً اندفاعی ایکی شق ایلە حاصل اولور چونکو رسوم عادیە طرفینە شاملدر .

نەسزك ایلاتکزدن بغدادك قشلاغنە کیدنلردن رسم آلنسون ونە کردستان ایلاتندن سزك یایلاغکزە کلنلردن آلنسون . وشق دیکری ایکی طرفك ایلاتی کیدوب کلمسون وبز کردستان ایلاتنی بعد ازین کوندرەجك دکلز وکلنلر بوندن صکرە بردیەجك وایلیشەجك قالوزمی دیدیکدە بونلر اولدیغی صورتدە هیچ دینلەجك یوقدر دیو اعتراف وتسلیم ولسان فارسی ایلە افندینك اشبو افادەسنە نائب السلطنە طرفندن قطعا بر جواب بولنەماز دیو بربرینە تفهیمدن صکرە میرزای مرقوم شمدی بو کردستان طرف دولت عثمانیەیە ترك اولندیغندن نە صورتلە اعتماد ایدر ونوجهلە قانع اولورسز دیدکدە بو نصل سوزدر بونلرك سلطنت سنیەیە ترك وردی خصوصی حضرت شهنشاه جهان افندمزلە ایران شاهی طرفندن ایلچی قاسم خانك دربار شوکتە کتوردیکی عهدنامەنك بوخصوصە دائر سبك وعباراتندە بعض انحراف ظهور ایدیکندن مؤخرا تبدیل اولندیغی معلومکز اولمق کرکدر شمدی منازع فیە اولان منافع ومداخلندن کف ید مادەسیدر . چونکە ایلات رسومندن بشقە کردستانلردن ایران دولتنك بر ادعاسی یوقدر مادامکە ایلاتکز بزم یایلاغمزە کلمیە نفس کردستاندن بزم قطعا بر مطلوبمز اولمامغلە برموجب شرط وعهد دولتعلیۀ عثمانیەیە راجع سکز بغداد والیسنك امر ونهینە متابعت ایدوب بزم طرفمزدن مستریح اولەسز مضموننده بررقم بابان سنجاغی متصرفی محمود پاشایە وزهاب سنجاغی ایلات واحشام رسومنە متعلق قطعا بر ایلیشکی یوق ایکن الیوم انك دخی متصرفی کرمانشاهانك صاحب اختیارینە متردد ومحسوب اولوب بغداد والیسنە سلام دخی ویردیکی اولمامغلە کذلك بررقم دخی زهاب پاشاسنە اولەرق تحریر ایدرلر واشبو کردستانلردن کلیا کف ید اولنەرق فیما بعد برجهتلە مداخلە اولنمیەجغنی مبین ومعان مطلوب ایدیکم رقملرك اعطا اولندیغنی حاوی دربار شوکتقرارە بر کاغد یازارلر سە مذکور رقملری بن بغداد والیسنە کوندرر دیکر کاغدی دخی بالاستصحاب درسعادتە

عودت ایدرم و بغداد والیسنه عزو اولنمش اولان مواددن شمدی‌یه‌دك سبقت ایتمش وارایسه مضی مامضی دینلوب بوندن بویله خلاف عهد وشرط بر شی وجوده کلمیه‌جکنه طرفمزدن تعهد اولنور وایسترسه‌کز سند دخی ویریلوب ایشته بوصورت اقناعی اولوب دولتین علیتین بیننده مصافات وموالات دخی کدورتدن وارسته اولور. بو افاداتمی نائب السلطنه حضرتلرینه تفصیلاً تحریر ایدرسز بن دخی سزك تحریراتکزه حواله ایدرك جواب یازارم دینلدکده میرزا و قاضیء مومی الیهما تصدیق وتحسین ایدرك اتمام مجلس اولنمش فرداسی اولوجهله نائب السلطنه‌یه تحریرات ایله چاپار چیقارلمش اولمغله جوابی ورودینه ترقباً اون سکز کون مروردن صکره بغداددن چاکرلریله برابر تبریزه کلوب نائب السلطنه‌نك یاننه عزیمت ایتمش اولان حسین قولی خان معاودتیله شهزادهٔ مشارالیهك چاکرلرینه اوله‌رق وارد اولان جوابنامه سنده مستوفی میرزا تقی ایله سبق ایلیان مذاکراتك تفصیلاتی معلومی اولوب دولتین علیتین بیننده منعقد اولان مصالحهٔ خیریه‌یه کندوسی واسطه اولدیغندن هرحالده وقایه‌سی و سلم و صفوتك تأسیس وتأییدی نزدنده مطلوب ومعتنا ایدوکی وامور سلیمانیه‌یه رسوم عادیه‌دن بشقه مداخله اولنمیوب وفیمابعد دخی اولنمیه‌جغی و چاکرلرینك اشبو مأموریت وتبریزه ورودم مستلزم کمال ممنونیتی اوله‌رق ملاقاته خواهش واشتیاقی مرتبهٔ غایتده ایکن بعض اقطار عراقیه‌نك تسویه و انتظامنه شاه طرفندن مأموریتی ظهوریله سلطانیه‌دن حرکت و عزیمت ایده‌جکنه مبنی دور ممالك ایدرك تبریزه وصولی طول مدت مرورینه متوقف اولوب چاکرلرینك معطلا اقامتمی وایام شتانك دخی روز بروز تقرب وحلولی جهتیله تعب کشیده‌لکی تجویز ایلمدیکندن درسعادته عودت وعزیمت بندکانه‌مه رخصت ویرلدیکی وشفاهاً بعض افاداتی دخی مرقوم حسین قولی خانك تقریرینه حواله ایلدیکی محرر ومذکور اولمغین بعد الاطلاع مرقوم حسین قولی خان جاب ایله نائب السلطنه نك جوابنامه سی مآلی نم استدعایه موافق اولمیوب اولا کردستانلر ایچون طلب اولنان رقملردن صرف نظر اولنمش اولمغله بوبابده سزه اراده‌لری وشفاهاً سپارش وافاده‌لری ندر وبزم بورایه کلمزدن نه ثمره حاصل اولمشدر که بوسوزلری مقدما بغدادده سن دخی سویلیوب متمم مصالحت اوله‌جق ودفع نزاع وقیل وقال ایده‌جك سخن اولمدیغندن وختام مصلحت نائب السلطنه نك نزدنده اوله‌جغی افاده ایلدیکندن بن دخی بورایه کلمکی ناچار اختیار ایلدم بونده سند اتخاذ اولنه‌جق بر سوز یوقدر دینلدکده نائب السلطنه‌نك سزه افاده‌سی شودر که بنم کردستانلره مداخلهم یوقدر طرفمدن کردستانلره حاکم وضابط اقامه اولنمیور که مداخله دینلسون بغداد والیسی حضرتلری عهد وشرطه

رعایت وبزه حرمت ایدرسه بن دخی رعایت ایدرم و کردستانلر دولت علیهٔ عثمانیه‌یه
عهدنامهٔ همایون ایله ترك ورد اولنمغله مطلوب اولنان رقلر انلردن اقوی اولمدیغندن
بوکا حاجت یوقدر . وطرفینك ایلاتی یایلاغان وقشلاغانه قدیمدنبرو کیدوب کلملریله
منع اولنملری محالدر ورسوم عادیه‌لری ایکی طرفدن دخی آلنور . بوندن کردستانه
مداخله چیقماز وسز کندوسنه اوله‌رق درسعادتدن تحریرات کتورمدیکزکه جوابنی
یازسون . ایشته سزه کوندردیکی رقم عودتکزه رخصتی شامل اولمغله کافیدر ایکی
دولتك صلاح جویلغنی ووقایهٔ مصافاتنی سزك درایتکزه حواله ایتمشدر . وشونی
سزه افاده ایده‌یمکه بو ایلات رسوم عادیه‌سی محدث بر شی اولمیوب زند کریم خان
زماندنبرو آلنور وایران شاهنك خزینه‌سنه مربوط اولوب بن دخی سلطانیه‌ده ایکن
اون آلتی بیك تومانی نائب السلطنه شاهك خزینه سنه تسلیم ایلدی دیو کندولرینه
مخصوص اولان ایمان غلیظ تمهیدیله افاده واتمام مقال ایدوب بوندن صکره مباحثه
ومذاکره‌یه بر محل قالمامش وحدوده قدر ایصال ایتمك اوزره نائب السلطنه نك
تنبیهی وجهله مهماندار تعیین اولنمش اولمغین فرداسی قائممقامی ابوالقاسم وقاضی
میرزا مهدی ومستوفی میرزا محمد تقی چاکرلریله لاجل الوداع اولدیغم خنه‌یه کلملریله
بوکادائر بحث آچلدقده طرف چاکریدن نائب السلطنه جنابلری بغداد والیسنك عهود
وشروطه عدم رعایتدن شکوی ایتمکده ایسه‌ده ایران دولتی طرفندن دخی هیچ بر
شرطك اجراسنه رعایت اولنمیوب بلکه عکسی التزام اولنه‌یور بوصورتله ایران دولتی
کردستانلردن ال چکمامك ایچون بغداد والیسنه بعض محدثات اسنادینی سررشته
ایتمکده اولدقلرینه دائر بغداد والیسی مشار الیهك اقوالنی مصدق اوله‌یور لکن بنم
بیلدیکم نائب السلطنه‌نك بغداد والیسیله بعض معاملاتدن طولانی بینلرنده تضاد
ومنافسه وار ایسه‌ده ملك دعواسی مواد آخره مقیس اولمیه‌جغی وبوماده بتمدکجه
سزلدی منقطع اوله‌میوب حاصلی دولت علیه‌یه کوره بوبابده سکوت ومسامحه بروقتده
ممکن ومتصور اوله‌میه‌جغی و بوخصوصده ایرانلونك مزاجنه کوره حرکت
واستدعالرینه موافقت بغداد والیسی حضرتلرینك وسعندن خارج اولوب متبوعی
اولان دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اجرای امر وارادہ‌سنه ابتدار ایلمك فریضهٔ مأموریتی
ایدوکی ومادامکه بو کردستانلردن ایران دولتی کلیاً دستشوی فراغ اولمدقجه برنسنه‌یه
اعتماد قلنیوب بغداد والیسنه دخی بر شی عزو واسنادینه محل قالمدیغی مقالاتی دائرهٔ
عهدن چیقمیه‌رق برطاقم دخی مقدمات ایله ایراد اولندقده جمله‌سی تلعثم وموافق
عهد اجوبه تدارکندن اظهار عجز ایله فذلکهٔ کلاملری مشار الیهك تبدیلانه
وبوصورت حصول اولور ایسه کردستانك رسوم عادیه‌سندن دخی کف ید اوله‌رق

بعدازین کردستان محبتی اولیه‌جغنه تعهد صورتیله خصوص مذکورك تعهدینه
طرف چاکریدن سند ویریله بیلور ایسه کندولری دخی اول مجلسده سند ویرمکه
نائب السلطنه‌دن مأموریتلرینی قطعیاً افاده ایلدکلرنده چاکرلری دخی بالمقابله بوخصوص
ایچون دولتجه برسوز سویلمك مأموریتمدن خارجدر لکن کندولکمدن شونی سزه
افاده ایده‌یمکه بوماده هیچ اولماز وتبدل وزرای عظام حضرت خلیفهٔ روی زمین
افندیمزك قریحهٔ صبیحهٔ ملوکانه‌لرندن سنوح ایدن ارادهٔ علیهٔ همایونلرینه متوقف ومنوط
برامر معتنا اولمغله فرضا جهت اخری ایله تبدیلی ایجاب ایتسه‌بیله سزك اشبو ایرادکز
حکومت امور داخلیه اقتضاسیله تأخیرینی موجب اولور وهم کردستانلرك ترك
وردی شرط مخصوص مصالحه‌دن اولمغله بویله علت بارده سردیله عدم کف ید
خلاف حرکتدر بدایت مذاکراتمزدن بوانه‌دك کردستانلرك مداخله سندن ابراء
ذمت اولنمقده ایکن شمدی نتیجه سنده بوماده‌یی ایرادکزدن کردستانده اولان
مداخلهٔ کلیه وتسلطکز ثابت وظاهر اولدی بنم مأموریتم موافق عهد وشرط اولان
موادك اجراسنه منحصر اولوب سزك خلاف عهد ومغایر شرط معامله وحرکتکزی
وبومرکزده اولان اصرارکزی وکلای سلطنت سنیه حضراتنه طوغریجه افاده
وبیان ایتمکدن بشقه دیه‌جکم قالمدی دیدیکمده جمله‌سی متغیر اولوب ایران دولتنك
سزدن مأمولی ایکی دولتك بینی تألیف وموالات ومصافاتی تشیید در سزك
بوسوزلرکز ملاحظه‌مزه مغایر کوروندی دیدکلرینه بناءً طرف سلطنت سنیه‌دن
مأموریتم حمدالله تعالی حق عاجزانه‌مده اولان کمال وثوق واعتمادات سنیه اقتضاسی
اوزره تحقیق احوال وتصدیق مقدار مشهود ومعلومم اولان کیفیاتی تمامجه بیلدیروب
افاده ایتمك وظیفهٔ ذمت صداقتم اولمغله برحرفنی کتم واخفا وسعمدن بعیددر
استقرار مصافات ایران دولتنك مطلوبی اولدیغی تقدیرجه دولتین بیننده معقود
شرائطك کماهی حقها اجراسنه رعایت واعتنا ایدر . دولت علیه دخی مأموریني
طرفندن مخالف عهد برشی وقوعه کلورسه منع ودفعنه دقت ایده‌جکی ظاهردر
دینلوب برطاقم پولتیقه ابرازینه ابتدار ایتمشلر ایسه‌ده طائفهٔ مرقومه دروغ ایله مألوف
وحیل وخدعه ایله ترویج مراملرینه مکب اوله‌رق الحاصل برقوللرینه اعتماد جائز
اولمدیغندن وبوندن صکره ایران ممالکتنده اقامت بنده‌کانه‌می موجب برکیفیت
قالمدیغندن تبریزدن حرکت اولنمش اولمغله روان طریقندن عزیمت اولندیغنه مبنی
روانه لدی‌الوصول سردار حسین خان ایله ملاقات اولندقده سردار مرقوم ایرانلو
تجارینك بعض مطالبی دوچار تعویق اولندیغنه دائر صدده کیردکده طرف چاکریدن
اوکی کسدیریلوب جنابکز یکرمی سنه‌دنبرو روان سرداری ودولت فخیمهٔ ایرانیه‌نك

(ابرویی)

ابروبی اولوب انصاف ورویت ومردانکی وحمیت ایله دخی شهرتشعار اولدیغکز مسموعمز اولدیغندن سزی حاکم نصب ایدوب افاداتمی سامعهٔ انصاف وحقانیت ایله بعدالاستماع اکا کوره جوابنی ویرر سز دولتلر بیننده محاربه ومصالحهٔ قدیمدنبرو جاری وغالبیت ومغلوبیت دخی موقوف مشیت حضرت کردکاری اولمغله بوکا برشی دینامز لکن منتج حرب اولان صلحده ربط وتوثیق اولنان عهود وشروطك کاملاً اجراسی معاهده اولان دولتلرك عرض وناموسی مقتضاسندن اولدیغی مثللو بالعکس عدم ایفاسی دخی شین نقیصه‌یی مستلزم اولدیغی بدیهی الثبوتدر .

سلطنت سنیهٔ ابدی‌الدوام ایله ایران دولتی بیننده بودفعه باالخیر والمیمنه منعقد اولان مصالحه شرائطنك اکثری ایران دولتنك استدعا وتمنیاتی اولوب مصالحه‌نك طلب ورغبتی دخی طرفکزدن رونمااولدیغندن حاشا ثم حاشا سلطنت سنیه‌نك امر محاربه‌ده برکونه عجزندن ناشی اولمیه‌رق صلحه راغب اولمش بردولته رد ایله معامله ایتمك دولت علیهٔ عثمانیه‌نك اوته‌دنبرو شعار لطف ومرحمتندن اولدیغندن زیردستان جانبین حقلرنده بحر الطاف ومرحمت ظل اللهی موجخیز اوله‌رق مصالحه‌یه رخصت سنیهٔ شاهانه ارزان وملتمسات ایرانیه دخی رهین اسعاف قلنه‌رق ملك موروث شاهانه اولان کردستانلر ممالکنك برموجب عهود قدیمه طرف سلطنت سنیه‌دن ضبط وتصرفی وپاشالرینك دخی ایران طرفندن تصحب اولنمالری مشروط وتخلیه وتسلیمنه التمش کون مدت تعیین قلنمشیکن ایکی سنه‌دنبرو کردستانلرك ترکنده انواع عذر واعتلال وبغداد والیسیله کوناکون بحث وجدال اوانه رق امرار وقت اولنمقده اولدیغندن ماعدا بوخصوصده اولان قیل وقالك رفعی وحسب الشروط کردستانلرك مداخلهٔ ایرانیاندن تخلیصی ایچون طرف سلطنت سنیه‌دن مأموراً بغداده کلمش وبوماده‌نك مذاکره سیچون ایران مأمورینك ورودینه بش ماه ترقب اولنمش وبوندنصکره بغداده کلان مأمورکز بنم کردستانلره دائر مأموریت قطعیه‌م یوقدر نائب السلطنه‌نك رأینه موقوفدر دیه‌رك بنی تبریزه کوتورمشیکن طرفینك یایلاغان واوتلاغانه کیدوب کلملری موهوم ومقداری دخی معلوم اولان ایلات رسوم عادیه‌سی دیه‌رك اون التی بیك تومان اخذ اولندیغنی وکویا بونکله کردستانه مداخله لازم کلدیکنی بیان وایراد ایده یورلر مع هذا کردستان متصرفی محمود پاشا ایرانلونك تعدیسندن فریاد ایتمکده اولمغله بونصل مصالحه‌و نه‌مقوله عهدوشرط اولدیغنی آکلایه‌مدم برمحل که دولت علیهٔ عثمانیه‌یه شرطاً ترك اولنوب بده‌صکره ینه‌منافعنه مداخله توجهله اولور ودولتجه‌یه نصل یاقیشور ایران شاهنك نه احتیاجی واردرکه

ایلات رسوماتی خزینه‌سنه واردات اتخاذ ایلیه بنم بیلدیکم بو معاملات دولتجه حرکت اولمیوب تصنع قبیلدن اولمغله بوندن صکره قرین اعتماد برشی قالماز وشونی دخی سویلیم که مادام اس اساس اولان شرطه ایران دولتی طرفندن رعایت اولنمیوب بزم طرفدن دخی بوندن بویله ایرانلو موادی شرائطنك اجرالرندن اغماض اولنور ووكلای سلطنت سنیه‌یه دخی بویله جه افاده ایده جکم دیو حرارتلیجه افاده اولندقده طوغریسی بوکه سردار مرقوم افندی سنی پك اغضاب ایتمشلر وسویلدیکك شیلرده حق یدنده‌در بزمکیلرك بو حرکتلری دولتجه معامله اولمیوب بیاغیجه ارتکابدر بن بوآی چیقدقدن صکره شاهك قوللغنه کیده جکم تبریزدن مرورمده نائب السلطنه ایله ملاقات ایدوب بوخصوصلری اطرافیله سویلشیرم وسنك سویلدیکندن زیاده اوله‌رق شاهه دخی سویلیوب بوشیلردن فراغت ایتدرمکه تعهد دخی ایدرم وبن ایکی دولتك دخی خیر خواهی اولدیغمدن دائما مصافاتی ایسترم وبو دفعه حسب التقدیر وقوع بولان محاربه‌نك هیچ معناسی یوغیکن بعض سرحدات مأمورلرینك تعدیات وحرمتسزلکلری شاه وشهزاده‌نك کوجنه کیدوب نائب السلطنه دخی بوالهوسلك وادیسنه سلوك ایلدی بنم قطعا رضام اولمیوب منعنه دخی چالشدم لکن حکم قدر یرینی بوله‌جق اولمغله بویله اولمیه‌جق برایش اولدی . روی ارضده الحالة هذه ایکی دولت اسلامیه اولوب دولت علیهٔ عثمانیه‌یی وپادشاه آل عثمان حضرتلرینی بیوك بیلور وقوهٔ قاهرهٔ سلطنت سنیه‌یی اعتراف ایدرز وبن مصالحه مذاکره‌سنده بولنمش اولسم دولتین علیتینك اتفاقنی درمیان ایدر ایدم وبوخصوصك وكلای دولتعلیه‌یه افاده‌سنی سزدن مخصوص رجا ایدرم وبواتفاق خصوصی نائب السلطنه‌نك دخی اخص مأربی اولمغله بلکه سزه دخی سویلمشدر دیمکله بلی نائب السلطنه‌نك بویله برسپارشی اولدی لکن دولتین بیننده اتفاقك ثمره‌سی اوله‌مدیغی سوابق احوال ایله مجرب بولندیغندن وبوکا دائر مذاکره ومباحثه‌یه مأمورتم دخی اولمدیغندن فقط استماع ایله صاوشدیرلدی دینلدکده بنم دیدیکم اتفاقده تکلف اولمیوب شویله براتفاق عقد اولنسه که دشمن مشترکمز اولان روسیه‌لو اوزرینه ایران دولتی طرفندن نقض عهد اولندقده دولتعلیه تماشا ایدوب کذلك دولتعلیه‌دن نقض عهد ظهورنده ایران دولتی طرفندن سیراولنمیه‌رق دولتین علیتیندن بریسی اوزرینه روسیه طرفندن نقض عهد ایله حرب وقوع بولدیغی حالده یکدیکره معاونت اولنسه بویله اتفاقده مضرت اولماز دیمکله طرف چاکریدن دخی واقعا بودیدیککز صورتك لقردیسنده سهولت کورینور لکن بنم تحقیقاتمه کوره روسیه‌لونك تفلیس طرفلرنده وکرك

حدود ايرانيه ده من حيث المجموع يكرمى بش بيك مقدارى عسكرى وار ايمش سزكله محارب اولدقده بونلرى اعمال ايدر ومقابله سنده سزك موجودكز كافى اولمديغى حالده اون بش يكرمى بيك قدر عسكر اعانه سيله ايران دولتنك تحفظى مصلحتى بتروا اول مقدار عسكرى دخى دولتعليه ارضروم وقارص حواليسندن ترتيب ايده بيلور انجق خدانكرده دولت عثمانيه ايله محارب اولوبده طونه سواحلنه يوزاللى بيك عسكر سوق ايلديكى وقتده ايران دولتنك دولتعليه يه نه اعانه سى اوله بيلور وصعب الموقع نه محلدن ونه مقدار عسكر كوندرمك ممكن اولور ديلدكده سردار مومى اليه سوز بوله ميوب اعانه خصوصى يالكز عسكر ايله دكلدر پول وجهت سائره ايله ده اوله بيلور واديلرينه عطف عنان ايلدكده دولتعليه نك كرك آقچه وكرك جهات اخرى ايله اعانه يه احتياجى يوقدر . سز خير خواهلغكز مقتضاسى اوزره همان دولتين بيننده منعقد اولان شرائط مصالحه نك تمامىء اجراسنه شاه وشهزاده يى اقناع والزامه ومصافاتك استقرارينه سعى واقدام ايدك جهت جامعهٔ اسلاميه كافى اولمغله بوندن اعلى اتفاق معنوى اولماز زيرا شرائط مصالحه دن اسرا شرطى دخى كاملاً اجرا اولنمامش اليوم ايران يدنده نسوان وصبياندن بعضيلرى مضبوط اولوب بن تبريزده ايكن قارص قراسى رعاياسندن برايكى نفر دخى ايرانلو يدنده مضبوط صغيره قزلرينك خلاصنى استدعا ايتمش وطرفمدن دخى ايران وكلاسنه سويلنلمش وويريله جكنه تعهد اولنمشيكن امرار اوقات ونهايتده قيزلر مسلمه اولمشلر بابالرينه كيتميورلر عذر بارديله صاوشدرديلر بووضعلر بتون خلاف عهد اولمغله بونلرك تسويه وتنظيمنه همت ايدرسكز دولتعليه خيرخواهلغنده اولان غيرتكزى بن دخى وكلاى سلطنت سنيه يه افاده ايدرم ديناه رك واوندن سكز ساعت ايلروده سردار آباد نام مرحله دن وداع ومفارقت اولندى . راستكوبلق يوزندن بويله برطاقم چرامونيالو سوزلر سويلمش ايسه ده طائفهٔ اعجامك حال ومشوارلرى تجربتكردهٔ بندكانه مه كوره كذب ودروغدن وپولتيقه ايله كندو ايشلرينى بتورمكدن عبارت اولمغين ارضروم طرفنده وسائر محلده قبل المصالحه ايران تجارينك قالمش اولان آله جقلرينى تميزلمك وسردار مرقومك اكثر تجار ايله شركتى اولديغندن كندوسنه عائد اولمق دخى مظنون ومحتمل ايدوكى .

(بند)

بيوك سليمان پاشانك زماندنبرو جواريت مناسبتيله بغداد واليلرى طرفندن شاه وولى عهد ايرانه سنه ده برايكى دفعه كليتلوجه هديه كوندرلمك معتاد اولوب بياغيجه عرب صره سى حكمنه كيرمش اولديغندن حالا بغداد واليسى داود پاشا حضرتلرينك

بالطبع خست وامساكه مائل اولەرق بونلری شیٔ خسیس ایله صاوشدرمق داعیەسنده اولمغله شاه وشهزاده دخی جبر نقصان ایتمك اوزره بعض وسائل ایله کردستانه تسلط ایتمکده اولدقلری وبوصورت کندوسنك دخی اعتراف کردەسی اولوب حتی سنوی شو مقدار شی ویرر ایسه کردستاندن برشی مطلوب اولنماز وآلنماز صورتلرنده نائب السلطنه طرفندن بالدفعات کندوسنه خبر کوندرلدیکنی مشارالیه افاده ایتمکده ایسەده اوتوز سنەدنبرو اعتبار اولنان منافعدن منقطع اولدقلری صورتده ایرانلونك مجبول اولدیغی طمع وارتکاب اقتضاسنجه راحت طورمیوب بغداد والیسی مشارالیه دخی کردستان پاشالرینی قوللانەمدیغندن ایچلرندن منصبسز قالانلر ایران طرفنه فرار والتجا ایدرك شهزاده طرفندن دخی نصبی التزام اولنەجغی وچاکرلری بغدادده ایکن ایکی سنەدنبرو تبریزده اقامت اوزره اولان عبدالله پاشا شهزاده طرفندن بغداده کوندرمش ایسەده آلتون کوپریده اولان خالد پاشا زاده محمود پاشا بغداد والیسی مشارالیهك دسائسیله اطرافده اولان دیزی عشیرتنك هجوم وغلوسنه کرفتار وکلی مقاتلەدن صکره منهزما ناچار شهزاده طرفنه فرار ایدوب الیوم الكاسندن سردشت نام محلده اقامه اولندیغی وکردستان پاشالرندن فرار ایدنلره شهزادهٔ مشارالیه سنوی بش آلتی بیك تومان معاش اعطا ایتمکده ایسەده بوآقچەیی ینه کردستانلردن بروسیله ایله اخذ ایدوب جوابنده دخی بغداد والیسی حاجتی ایسه بونلری اداره ایدوب قاچرمسون بنم کردستان پاشالرینی بسلمکه نه بورجم واردر انجق دولت ایرانیەیه دخالت ایدنلری زد وطرد دخی شعار سلطنتدن اولمامغله سبب توقیفلری بوندن اقتضا ایدر دیمکده اولدیغی وبغداد والیسی مشارالیهك دخی اصل مقصودی کردستانلردن ایرانلونك الی چیقوب عزل ونصبلرینه مداخله قالمدقده اشبو کردستان پاشالری برقوم قبیله وکردستانلر ایسه سلیمانیه وکوی وحریر وذهاب سنجاقلری اولەرق اوچ منصبدن عبارت اولمغله متصرفلرندن ماعداسی مناصب مذکورەدن بریسنی تحصیل ایچون عرض رشوت ایدەکلدکلری مسبوق ومشارالیهك معلومی اولدیغندن آتی آیده برکره دکشدیروب برقاچیوز کیسه آقچەلرینی قاپمق وکردستانلری بربرینه قتمقدن عبارت وکردستان پاشالرینك مقدملرده ایرانلو طرفنه فرار والتجالری ینه بغداد والیلرینك مظالمندن نشأت ایتمش برکیفیت ایدوکی .

(بند)

بغداد والیسی مشارالیهك بودفعه چاکرلرینه وارد اولان برقطعه قائمەسی مألنده ایران شهزادەلرینك کندو حقنده اولان معاملهٔ متفوقانەلری تحملکداز اولدیغندن

بودفعه مقابله بالمثل طريقنه سلوك ايدرك شهزاده طرفندن بعض مواده دائر وورود ايدن كاغدينك جوابنى تحرير وبالاسنى ايالات مهريله تمهير وتسيير ايتمش ايسه‌ده بوكاغدى اللرنده سررشتهٔ مقال ايدرك شكايت معرضنده عرض ايده‌جكلرينى مطالعه ايلديكندن بوبابده كندوسنك ناموسى وقايه اولنمق خصوصنك طرف چاكرانه‌مدن دخى باب‌عالى‌يه عرض وافاده‌سنى تحرير والتماس ايدر . خصوص مذكوره على‌الالتزام چاكرلرينه اشعار وتأكيدينه نظراً باب‌عالى‌يه انهـا ايتمسى مظنون اولمغله بوماده دولتجه ومصلحت ملكه طوقنه‌جق برشى اولميوب منافسه ومكابره قبيلندن اولمغله بوبابده مشاراليهه شويله ايتمش سكز اصابت اولمش يوللو معرض تحسينده برشى يازلمق لازم كاورسه عظم شانى اعلان ايچون ايرانلويه عكس ايتديرمك وياخود بوندن صكره دخى زياده برمعامله ايلمك واديلرينه دوشرسه تجديد برودت وتشريد خصومتى مستتبع اوله‌جغى ايرانلونك بومقوله مراسمه كال دقت واعتنالرندن معلوم چاكرانم اولديغندن ستايش وتقبيحدن بوخصوصه متعلق مشاراليهه هيچ برجواب يازلمامق مطالعهٔ چاكرانه‌مه كوره انسب اولمغله اولبابده وهرحالده امر وفرمان حضرت ولى‌الامركدر .

(۱۰)

* طرف شيخ الاسلاميدن عباس ميرزايه مكتوب *

الحمد لله الذى من على المؤمنين باتحاد القلوب فى اعلاء الكلمة العليا وهو المنجز فى وعده والصلوة والسلام على سيدنا وسندنا محمد الصادق فى قوله وعهده وعلى آله واصحابه الراشدين المهديين من بعده وبعد جناب جلادت انتساب مكارم مآب مهر سپهر بختيارى اختر ابهر برج كامكارى نائب سلطنت كشور خاورستان امامهٔ سبحهٔ دردانهٔ شهزادكان نقاوهٔ سلالهٔ شاهى خلاصهٔ رسالهٔ جمجاهى سزاوار تاج وتخت شهزادهٔ والاتبار جوان‌بخت حضرتلرينك سلطان مهراشعه سوارمملكت پهناى آسمان برينده سيار اولدقجه كوكب درىء عزت واجلال وكوكبهٔ دولت واقباللرى اوج اعلاى كالده مفيض الانوار اولمق دعوات اجابت آياتى ترتيليه رسالهٔ مسكية التحريرات تحيات وقبالهٔ عبقرية التعبيرات تسليمات هديهٔ بهيه‌سى مجلس مكارم مخلص عاليلرينه معروض قيلنه‌رق مجلاى مجلا ذهن ذكاضيالرينه صورت حسنهٔ صدق فؤاد بووجهله جلوه نماى اينادركه غرهٔ ناصيهٔ دولت قرهٔ باصرهٔ شوكت كزيدهٔ سلاطين زمان مؤتمر ان الله يأمر بالعدل والاحسان سلطان مبجل ومكرم‌ممالك رقاب الامم اورع الملوك واعدلهم ابن السلاطين وافضلهم الجاهد فى سبيل الله المرابط فى اعلاء كلمة الله

حافظ بلاد الله وعباده منقذ الضعفة عن الظلمة بسيف جهاده واجتهاده پادشاه محمود
الخصال شهنشاه ممدوح الفعال شوكتلو قدرتلو كرامتلو افندمز حضرتلرينك عواطف
عليهٔ تاجدارانه وعوارف بهيهٔ ملكدارانه‌لرندن بو مخلص خير خواه واقبال جوى
بی اشتباهلرينك عهدهٔ صدق عده‌سنه احاله واحسان بيوريلان خدمت جليلهٔ فتوى
ودوش اخلاص پوش ثناخواهيلرينه اكسا بيوريلان خلعت بهيهٔ بيضا خصوصی
نزد مكرمت وفد ساميلرنده موجب حظ اوفى اولديغی مبشر وآيينهٔ عالمنمای قلب
مصفالرينه منعكس ولايح اولديغی وجه وجيه اوزره اول شهنشاه اسلام پناه لازالت
رياض الممالك البسيطة ممرعة بفوادی انعامه وقلوب اعداء الدين مروعة بكتائبه
واقتحامه حضرتلريله حالا رونق پيرای تخت شاهی وزينت انداز اريكهٔ جمجاهی
خسرو خدم فريدون علم بلند مقام سپهر احتشام رافع رايات مسلمانی جامع آيات
جهانبانی ملتزم اجرای مثوبات والصلح خير جويندهٔ اسباب دفع شور وضير والد
عظيم المحامدلری شاه معالی دستگاه مابرح من شمول انصافه كدر الدهر مبدلا بصفائه
وجفاؤه معوضا بوفائه حضرتلری بيننده الحب راسخ قاعدهٔ فيض عائده سنجه اول
وآخر ارتباط يافته اولان رشتهٔ يكرنكی ويكانكينك استقرار واستمراری پيوستهٔ
پيشهٔ صادقانه وانديشهٔ خيرخواهانه‌مز اولديغی مستوجب حب وولا ايدوكنی مشعر
برقطعه ملطفهٔ كرامی ومفاوضهٔ ساميلری منشئ سركار ومعتمد اخلاص شعار
نجابتلو ميرزا رضا جنابلری واسطهٔ انعطاف باسطه سيله بوندن اقدم رسيدهٔ دست
تكريم ومفهوم انشراح لزومی جلابخش سجنجل طبع مخلص مستديم اولان طوطئ
شكر شكن شكر وثنا يعنی خامهٔ عباسی جامهٔ املا معرض ناطقه پردازلغه وسيله شمار
ايكن معتمد مومی اليه جانب سنی المناقب اميرانه‌لرندن عود وانصرافه رخصت ياب
اولمغله اشبو كتاب اخلاص مآب ترقيم وسوی سماحت بويلرينه تقديم قلندی .
بمنه ويمنه سبحانه حقيقت حالی حاكی ومقال صدق اشتمالی محاكی حالا رونق طراز
مقام صدارت عظمی وزينت ساز سرمسند وكالت كبری حضرتلرينك ملفوظ قلم
راست رقم اولان تحريرات خير خواهی آياتلرنده بيان قلنديغی اوزره شروط فيض
منوط دولتين عليتين وعهود صحت مربوط طرفين شريفينه تطبيقاً ميرزای مومی اليهك
مطلوباتی پسماندهٔ پردهٔ مسامحه اولميوب ازهر جهت لازمهٔ مهما نوازی يه رعايت
اولنديغی ويكتن مثابه سنده اولان دولتين فخيمتين ميانده مؤسس ومشيد بنيان
رصين الاركان موالات واتحادك ادنی مرتبه رخنه پذير اولماسی اقدم افكار
كار آزمودكان اولديغی خيرتجش هوشمندان اولان دل انصاف مشتملرينه عيان
اولدقده بعدازين دخی مأمول خير خواهان طرفين اولديغی اوزره پای دارئ

ایتلاف دولتین وثباتکاریٔ حضرتین مصلحت صلاح تبیینده صرف نقدینهٔ همت وبذل کنجینهٔ دقت بیورملری کماشتهٔ عهدهٔ فتوت عدهٔ شاهزادکانیلریدر . باقی همیشه صحیفهٔ دولت برقوم مواسات مرقوم وکتابهٔ سعادت برسوم موالات مرسوم باد برب العباد . المستمنح من آلاء ربه القادر

قاضی زاده محمد طاهر

عفی عنهما

(۱۱)

* اشکینجیلر لایحه‌سی *

سایهٔ مراحموایه‌سنده استظلال ایله ازهرجهت مظهرانواع نعمت ونائل عزت وسعادت اولدیغمز دولت علیهٔ سرمدیه‌نك ظهور میامن نشورندنبرو سلاطین کزین آل عثمان مدالله تعالی سلسلة خلافتهم الی آخر الدوران حضراتی (قاتلوا المشرکین کافةً) امر ربانیسی و (حرض المؤمنین علی القتال) فرمان صمدانیسی اقتضاسنجه اعلای کلمة الله العلیا ایچون طوائف عسکریه‌سنی دائما غزای غرایه اغرا وفی سبیل الله قتال وجهاده سوق وتحریض ایدرك فریضهٔ جهادی اجرا برله آوازهٔ شان وشوکتلری طرف طرف رسیدهٔ سرحد اشتهار وصفوف محفوفلرینه قارشو کلنلر طعمهٔ شمشیر قهر دمار وهمیشه هز بران عساکر جرار ودلیران دشمن شکن کرارلری تملك کنجینهٔ غنائم بیشمار ایله تحترکنان میدان افتخار اولدقلری کافهٔ انامك تواترا معلوم ومجزومی وبالخصوص مجرد غزا وجهاد ایچون موضوع ومخصوص اولان یکیچری اوجاغی خالقنك عون وعنایت ربانی ایله فی القدیم هردرلو اعدا وخصمایه غالب اولدقلری کتب تواریخده مصرح ومنصوص ایکن سنین وفیره دنبرو دست دسیسهٔ جاسوس فسوس مانوس ایله عقد عقد حسن نظاملری انقطاع وانفصام وکیدرك اورته‌لرنده حبل متین اطاعت اولی الامر انصراف وانصرام بولندیغندن بشقه فی الاصل جمله‌سی اشکینجی تعبیریله اسامه‌لو یولداش اولوب سفر وقوعنده جملهٔ بیراقلری آلتنده حاضر وامر واراده‌یه منتظر اولمق اساس قانونلرندن ایکن بیك یوز اللی ایکی تاریخنده موره جزیره‌سنده واقع انابولی قلعه‌سی فتحنده ظهور ایدن خدمتلری مقابلنده بعض عاقبت اندیش اولمیان ذواتك مساعده‌سیله اشکینجی اسامه‌لرینك تقاعد اولملرینه برتقریب رخصت آلدقلرندن صکره زمرهٔ متقاعدین اللرنده اولان اسامه‌لرینی اقچه ایله عسکری طائفه‌سندن اولمیان زید وعمرو وقصیر یدی عادت ایتدکلرندن بوماده بالتدریج اوجاغ مرقومك فقدان عسکر وبی نظامیٔ لشکر جهتلریله رخنه‌دار انقراض

ومحل صحيح اغراض اولمسنه مؤدى وعدم انتظام دخى عساكر ميانده آچيقدن آچيغه جواسيس خصما كيروب القاى فساده يول بولملرينه بادى اولوب بو ايسه اشقياى اعدانك دولتعليه عليهنه رفته رفته فرجه ياب تعدى و بيضهٔ منورهٔ اسلاميه حقنده پيدرپى سوء قصد واهانته دست دراز تصدى اولملرينه مدارجرأت اولديغى جملهيه مشهود عين بداهت اولديغندن امدى مؤيد من عندالله اولان بو دولت محمديه تأييد رهين وسلطنت سرمديهٔ نصرت قرين غيرتى چكن كافهٔ اهل ايمان وعامهٔ ارباب اذعان وبالجمله بندكان اخلاص نشان ورؤسا وضابطان كمهٔ متفقه ايله جبر نقصان ايدرك بعدازين اعدالك شيشهٔ صنايع حربيهلرينى كسر وابطال وحبل حيل فرنكانهلرينى تفريق واضمحلال ضمننده حوالهٔ سنكسار قدرت عسكريه واطالهٔ زوربازوى صنعت جهاديه استحصاليچون تدابير لازمهيه ازجان ودل سعى اتم ايلمك اليوم نه مرتبه فرض عين اولديغى جمله عندنده مسلم واعداد قوت عسكريه ايسه فى زماننا هذا مقابلهٔ اعدايه لازم اولان فنون حربيهٔ حاليهيى مشق وتعلمه منوط اولديغى جزمكردهٔ عالم وعلى الخصوص قرآن عظيم الشانده (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة) نص كريمى دلالتنجه وجيبهٔ عهدهٔ عبوديتدركه معناى شريفى عبارةً واشارةً مفسرين عظام روح ارواحهم الملك المنعام حضراتنك بيان بيوردقلرى اوزره سزلر كفار اوزرينه غلبهيه مدار اولهجق شيلرى اعداد ومهيا ايدك ديمك اولوب اشبو آيت جليله وبو مقامده وارده اولان احاديث شريفه مفاهيم منيفهلرى اوزره فنون حربيهيى تعليم وتعلم امر مشروع اولديغى وارستهٔ قيد رقم ودولتعليهنك دخى هرحالده باشى شريعت مطهرهيه باغلو اولديغى امر غير مبهم اولمغله ان شاء الله تعالى عون وتوفيق حضرت بارى وامداد روحانيت جناب رسالتپناهى ايله بوندن بويله بروفق مطلب اظهار شوكت اسلاميه وحفظ ناموس دين ودولت محمديه نيت خالصهسنه اتكاءً وحبل متين شريعت غرايه اعتصاماً يكيچرى اوجاغندن مجدداً اشكينجى نفراتى ترتيبنه وتسويهٔ مأموريت وصورت ادالرينه وضبط وربط ايدهجك ضابطانك عزل ونصبى خصوصلرينه واسلحه وملبوسالرينه دائر لايح خاطر اولان كيفيات شووجهله اشعار وبيان اولنوركه

(بند)

درعليهنك داخل وخارج سورنده واقع قوللق خدمتنده كمربستهٔ قيام اولان بلوك وجماعت ودائرهٔ اغواتى وصولاق باشيلرى وباب عالى واغا قپوسى خدمتنده وباش چاوش ايله اوجاق امامى و بيت المالجى معيتلرنده واوتوز آوجيلر اورطهسى بتون تعبير اولنسان اللى برعدد اورطهلر هربرندن يوز اللىشر حرب وضربه قادر واصلى نسلى معلوم اولنلردن اشكينجى نفراتى تحرير وترتيب اولنمق .

(نفرات)

(بند)

نفرات مرقومه‌نك ایچلرندن بالانتخاب ضابطانی معرفتیله هر بر اورطه‌نك اون بش نفرینی قره‌قوللقجی قوشوب وعددلرندن بشقه برنفر سقا و بر باش قره‌قوللقجی و بریقین اوسته‌سی و برعلمدار و بروكیلخرج واورته باشی وچورباجیسی موجود اولمیان اورطه‌یه برنفر چورباجی نصب اولنوب انجق دائره اغالری اولان قول كتخداسی وزغرجی باشی وسكصونجی باشی وطورناجی باشی ومحضر اغا وچورباجیلرك حین نصبلرنده یكیچری اغالرینه اعطاسی معتاد اولان جائزه وبوغچه بهالری بعدازین كلیاً ترك اولنمق و بومقابله‌ده مقام صدارتدن دخی یكیچری اغاسی جائزه‌سی النمامق .

(بند)

والیوم حسب الطریق یكیچری اغالغنه منتهی اولان بتون اورطه‌لرك اصول طریقلرینه خلل كلیه‌رك اشبو اورطه‌لر چورباجیلرندن برینك كتخدا یری نصبی وقوعنده اورطه‌ده مستخدم اوطه‌باشی چورباجی ووكیلخرج اوطه‌باشی وعلمداری وكیلخرج وباش قره‌قوللقجیسی تعیین اوسته‌سی واوسته دخی علمدار وسقاسی باش قره‌قوللقجی نصب اولنمق وملازم یولداشنك یری مجدداً یومیه‌لو اشكنجی نفر تحریریله تنظیم اولنمق .

(بند)

ویكیچری اغالغی طریقنده اولمیان اورطه چورباجیلرینه آلتی سنه خدمت ایلدكده خدمتی مقابلی یوز یكرمی آقچه كمركدن تقاعد اسامیسی احسان بیورلمق وچورباجی اخراجنده بالاده بیان اولندیغی وجهله اوطه باشی چورباجی وسائری علی الترتیب نصب اولنمق .

(بند)

ونفرات مرقومه‌نك دخی تقاعدلكه شایان اولان علیل وعملمانده‌سنه ومحاربه وقوعنده مجروح اولنلرینه ترتیب بیوریله‌جق تقاعد یومیه‌سی كمركدن عنایت بیورلمق .

(بند)

واشبو ترتیب اولنه‌جق اورطه‌لرك هر برینه جراحاق فننی بیلور جراح تعیین اولنمق .

(بند)

واشبو نفراتك مأمور اولملرندن مقصود ومرام مجرد فنون حربیه‌یی تعلیم ایله قواعد حرب وضربی اوكرنملری امنیه‌سندن عبارت اولدیغی اجلدن فی الاصل ات میداننده تعلیمخانه محلی موجود وحتی ضابطانك قعودی ایچون ركز اولنان طاشلر الآن مشهود اوله‌رق مرور ایام ایله ترك اولنمش ایسه‌ده الحالة هذه كمافی السابق تعلیم ایلملری

ایچون بهر یدی اوطه‌یه اوجاق ضابطی اغواتندن بری مأمور اولوب اولاً سکبانباشی طقوز اورطه ایله ثانیاً زغرجی باشی ثالثاً سکسونجی باشی رابعاً طورناجی باشی وبعده باش چاوش بعده اورته چاوش وکچوك چاوش یدیشر اورطه ایله تعیین قلنه‌رق یومیه نوبتله هر بری معیتنده اولان سالف الذکر اورطه ایله محل تعلیمده بولنمق .

(بند)

وآتشلی تعلیم ایچون بعضا کاغدخانه وبعضا داود پاشایه چیقیله‌رق باراندن ستر اولنه‌جق صورتله محل تخصیص ودرونلرینه برر صوندرمه انشا قلنمق .

(بند)

وقالدیکه نفرات مرقومه‌نك صورت تعلیملری برر اورطه‌نك یوزاوتوز بش اشکینجی نفراتی صف اولوب صف باشنده علمدار ودومنده باش قره‌قوللقجی ایله صف مذکورك وراسنده اوسته وسقاوانك وراسنده بهر طقوز نفرده بر قره‌قوللقجی ایله فاصله ویریله‌رك اون بش نفر قره‌قوللقجی یالکز برر قلیج ایله عسکر مذکوری تشتتدن محافظه ایلمك اشبو قره قوللقجیلرك ورالرنده وکیاخرج ایله اوطه باشی دخی قره‌قوللقجیلری کیرو یه رجعتدن محارسه ایدوب ورالرنده چورباجی دخی انلری محافظه ایلمك .

(بند)

وهربر اورطه‌یه استانبول قاضیسی افندی معرفتیله برر امام انتخاب وحضورنده قراء مواجهه‌سنده امتحان ایله نصب وتعیین اولنوب کمرکدن یوزیکرمیشر آقچه وظیفه تعیین اولنمق .

(بند)

وامام افندیلر اخشاملری قشله‌لرنده موجود بولنوب نفرات مرقومه‌یه قرآن عظیم الشان وعلم حال تعلیم ایتمك .

(بند)

ونفرات مذکوره تعلیم کونلری تخصیص اولنان محل تعلیمده جماعتله ادای صلات ایدوب بعده امام افندی رضاء الله تعالی فاتحهٔ شریفه قراءتیله جمله‌سی تعلیمه شروع ایتمك .

(بند)

وائمه افندیلر بش سنه امامت خدمتنده اولدقدن صکره طریق قضادن کندولرینه برر اعلی منصب ویرلمك ومومی الیهمدن برینك وفات یا استعفاسی وقوعنده یرینه استانبول قاضیسی افندی معرفتیله دیکر مناسبی کذلك انتخاب وامتحان ایله نصب وتعیین قلنمق .

(ونفرات)

(بند)

ونفرات مرقومه‌نك ضبط وربطی ضمننده اون نفره بر قره‌قوللقجی تعیین و نفرات مذكوره‌دن جنحه ظهوریله تربیه‌سی اقتضا ایلدكده اول قره قوللقجیلردن سؤال ومطلوب اولنه‌رق معرفتلریله كتوردیلوب بعد التربیه خلاصنده ینه مذكوره تسلیم اولنمق .

(بند)

ونفرات مرقومه‌نك مجموعی قشله وقوللقلرنده موجود بولنمق وبر محله حین مأموریتلرنده اوچ نهایت بش كونه قدر اورطه‌سیله بالمعیه عازم اولوب اثنای راهده نفرات ضابطانندن بر خطوه آیرلمیوب برابر كتمك ومأمور اولدقلری محلدن اذنسز عودت ایتمامك .

(بند)

واثنای راهده ومحل اقامتلرنده بلوك اغاسنه عبدی پاشا بچمی تعبیر اولنور رسمده چادر وعلمدار وباش قره‌قوللقجی وسقایه اوزری یشیل بر عدد سكبان چركه‌سی ویریلوب اوسته دخی انلر ایله برابر اوتورمق واوطه باشی ایله وكیلخرجه دخی اوزری یشیل سكبان چركه‌سی وطقوز نفر ایله برقره قوللقجی‌یه بیاض سكبان چركه‌سی اعطا اولنمق .

(بند)

وبولك اغاسنه اوچ كلیم واوطه باشیسنه ووكیلخرج وعلمدار واوسته وباش قره قوللقجی وسقاسنه برر كلیم وقره قوللقجیلره وسائر نفراتدن هر اون نفره ایكیشر كلیم اعطا اولنمق .

(بند)

واشبو نفراتدن اوچ نفری سلاح ویاغموراق ایله اوطه باشی ووكیلخرج چادرینه نوبتجی تعیین اولنوب یكرمی درت ساعتده بر تبدیل اولنمق وباش قره‌قوللقجی وسقا چادرینه دخی بومنوال اوزره نوبتجی تعیین اولنمق .

(بند)

ونفرات مرقومه‌دن هر اخشام صحراده سقاسی معرفتیله كلوب بر نفری چورباجی چادری اوكنده نصب اولنان بیراق نوبتنی بكلمك .

(بند)

ووكیلخرج نزل جانبندن اورطه‌نك تكمیل تعییناتنی اخذ وخیمه‌سنه نقل ایدوب هر اون نفرك تعییناتنی اخذ ایچون هر یوم قره قوللقجی معیتیله بر نفر واروب

وکیلخرج چادرنده تعییناتی اخذ ایله مذکور نفر یکرمی درت ساعتده قره قوللقجی یاننده طعام طبخ ایدوب بعده دیکر نفر نوبته کیرمك .

(بند)

ونفرات مرقومه‌دن صلهٔ رحم آرزوسیله عزیمته طالب اولنلردن ضابطی معرفتیله قوی کفیله ربط اولنه‌رق قول کتخداسی طرفندن اذن مکتوبی اخذ ایدوب قاچ کون رخصت ویرلمش ایسه اذن مکتوبی تصریحاً درج اولنمق .

(بند)

واکر اشبو مأذوناً عزیمت ایدنلردن عودت ایتمیان اولور ایسه یکیچری اغاسی طرفندن تجسس اولنه‌رق اخذ و احضارینه دقت اولنمق و اخذی ممکن اولمدیغی صورتده یکیچری اغاسی طرفندن باب عالی‌یه باتقریر انها ایله امر عالی صادر اولوب بهر حال فرار ایتدیکی محلدن احضارینه اهتمام اولنمق .

(بند)

و نفرات مرقومه‌نك اسلحه‌لری خصوصی بهر نفره بر تفنك و بر قلیچ وقره قوللقجیلرینه یالکز برقلیچ واوسته وسقا و علمداره کذلك برر قلیچ و وکیلخرج واوطه باشی و چورباجی‌یه مناسبی وجهله بر دفعه اسلحه‌لری جانب میریدن تنظیم اولنوب اوجاق معرفتیله اعطا اولنمق .

(بند)

ویالکز قره قوللقجیلره ابتدای نصب وتعیینلرنده بردفعه برآل نیمتن و برعبا طلومباجی شلواری و برچفت قرمزی طوزلق ونفرات مرقومه باشلرینه برر عدد لاز قلپاغی جملةً جانب میریدن ویرلمك .

(بند)

ونفرات مرقومه‌نك مأکولات ومشروباتیچون اغا قپوسنده بر صندق وضع اولنوب نفرات مرقومه‌یه مع کسوه بها تخصیص اولنه‌جق علوفه‌لری اغا قپوسنده تودیع اولنه‌رق سکسان سکز بچق حسابیله جانب میریدن اعطا بیوریلوب نفرات مرقومه‌یه سکسان حسابیله ویریله‌رك حاصل اولان فضله ونفرات مرقومه‌نك بلاوارث فوت اولنلرینك ترکه‌لری صندق مذکور ایچون ضبط وحفظ ایله نفرات مرقومه‌نك نان ولحمدن ماعدا روز مره مأکولاتلری اندن اداره قلنمق وسفر بر اوله‌رق حین مأموریتلرنده ویریلان امر عالی موجبنجه تعیینات لازمه وحوائج ضروریه‌لری اعطا اولنمق وذکر اولنان اورطه‌نك چورباجیلری و اوطه باشی و وکیلخرج و علمدار وباش قره قوللقجیلرینه مناسبی وجهله معاشلر تخصیص قلنمق .

(وخدمات)

(بند)

وخدمات غزا وجهاد ایچون موضوع اولان اوجاقلر اسامیارینك بیع وشرا وقصر یدلری شرعاً جائز اولمامغله بعدالیوم سائر اوجاقلر مثللو علوفه واسامی آلنوب صاتلمقدن منع کلی ایله منع اولنوب صاحب اسامه عمری اولدقجه اخذ واکل ایلمك و محلولاتی وقوعنده تماماً خزینه مانده اولوب قوریجی وتقاعد اسامیلری نقداره بالغ اولور ایسه محلولاتندن اخباریه و حصهٔ خلفا و اغا موقوفیچون ثلثی ودالقایج اسامیسی محاولی وقوعنده فقط اخباریه ایچون ایکی آقچه‌سی مقابلنده جانب میریدن بهر آقچه‌یه یکرمی غروش اعطا اولنمق .

(بند)

ونفرات مذکوره صلهٔ یه مأذوناً کیدوب حین عودتنه قدر اخراج اولنان مواجبدن یومیه‌سی بروجه امانت صندق مذکوره وضع ایله کلدکده تماماً ویرلمك ومواجب اخراجنده وسائر خصوصارنده یکیچری افندیسی بولنانارك نظارتی منضم اوله‌رق دائما سرکی باشنده بولنمق .

(بند)

ووضع اولنه‌جق صندوغك ایراد ومصارفی تحریریچون افندی قلمندن متفنن ومستقیم کاتب ایله برنفر یماق تعیین اولنمق .

(بند)

وتعلیمه کیده‌جك اورطه‌نك نوبتی کلدکده چورباجیسی علی‌السحر قشلایه کلوب نفراتی تکمیل اولدقده ایکنجی قپوسندن خروج ایله تعلیم محلنه عزیمت وصلات ظهری محل مذکورده بعدالادا اجرای تعلیم برله عودت ایلمك .

(بند)

نفرات مرقومه و ضابطانی ایچون برمحله مأموریتلری وقوعنده ترتیب اولنان چادرلردن بهر چادره ایکی تجره واوچ قره‌وانه وبرمشربه وایکی ابریق وبرفنار وچادر باشنه ایکیشر مشین سفره واورطه‌یه بش قطعه ممشا ایله اوچر عدد حمام چادری ویرلمك .

(بند)

واشبو نفراتك لحم تعییناتی ات میدانندە تمام ویرلمدیکندن اورایه حواله اولنمیوب بعدازین تمامجه ویرلمسیچون جوارلرنده اولان قصابدن اعطا ایتدیرلمك والیوم چورباجی اغالرك یومیه برر وقیه لحم تعییناتی وارایسه‌ده اداره ایتمیه‌جکندن برر وقیه دخی ضم اوله‌رق قصابدن اعطا ایتدیرلمك .

(بند)

و نان تعييناتلری طوبخانهٔ عامره قاعده‌سنه تطبيقاً تنظيم و سكبان باشی اغا وقول كتخداسنه برقسطده يدی بيك بشريوز وزغرجی باشی اغايه التی بيك وسكصونجی باشی اغايه درت بيك بشيوز وطورناجی باشی اغايه اوچبيك يدييوز اللی ومحضر اغايه بيك بشيوزغروش موقوف و بلوك اغاسنه برقسطده يدييوزاللی وعلمداره يوزاللی واوسته‌يه يوزاوتوزيدی‌بچق وباش قره‌قوللقجی‌يه يوزاوتوز وسقايه يوزغروش معاش وقره‌قوللقجيلرك بهرينه يوز يكرمی واشكنجی نفرانك بهرينه يوميه طقسان آقچه ترتيب وتنظيم اولنمق .

(بند)

وقره‌قوللقجی خصوصی دقت اولنه‌جق ماده دن اولمغله قره‌قوللقجی قوشيله‌جق شخصك انتخاب ونصبنه كوزلجه اهتمام اولنمق .

(بند)

وترتيب وتحرير اولنه‌جق اشكنجی نفراتی دفتر اجماله داخل اولدقدن‌صكره تكرار سائر اوجاقلره ويا خود محل آخره فرارلری ممنوع اولمغله بو وجهله حركته جسارت ايدن هر نه محلده اولور ايسه اولسون ضابطی معرفتيله تحری وتجسس اولنه‌رق اخذ وترتيب جزا قلنمق .

(بند)

ومن‌القديم اورطه‌لرده اولان عتيق اسامه‌لو نفراتك علوفه‌لری مواجب اخراجنك فرداسی چهارشنبه كونی كما فی السابق بلوك اغالری معرفتاريله قشلالرنده توزيع وتقسيم اولنوب فرداسی پنجشنبه كونی مجدداً تحرير اولنان اشكنجی نفراتی وقره‌قوللقجيان وضابطانك مواجبلرينی دخی اغاقپوسنده مركزفرشيله وقت اغاسی بولنانلرك قارشوسنده هر بری اثبات وجود ايدرك مواجبلرينی اخذ ايچون بلوك اغالری معيتيله طاقم طاقم كلوب مواجبلرينی اولوجهله اخذ ايلمك .

(بند)

ذكر اولنان اورطه قنغی‌محله مأموراولورايسه مواجب اخراجنده يوميه‌لری حساب اولنه‌رق مواجبلری مأمورمعيتی اولدقلری ولات عظام حضراتنه وقتيله ارسال وحضورنده اثبات وجود ايتديره‌رك توزيع وتقسيمنه دقت قلنمق .

(بند)

وذكراولنان اورطه‌لرك هرقنغيسنه سائر اورطه يولداشلرندن‌حسن‌رضا واختيارلريله بودفعه اشكنجی نفری تحرير اولنديغی حالده اسكيدن يولداشی اولديغی اورطه ضابطانی بروجهله دخل وتعرض ايتاملری خصوصنه اهتمام ودقت اولنمق .

﴿ وصحراده ﴾

(بند)

وصحراده نفرات مرقومه‌نك چادرلری صره‌سیله تسویه اوزره واونر نفر حسابیله قوریلوب بهرصره‌نك باشنه بلوك اغاسی خیمه‌سی ووسطنه اوطه باشی ایله وکیلخرج ودومنده علمدار ایله باش قره قوللقجی خیمه‌لری قوریله‌رق بهر اخشام صلات مغربی امام افندی جماعتله بعد الادا شعار اسلامیه دن اولان کلبانکی چکوب امامل دخی اوطه باشی چادرنده اقامت ایلمك ٠

(بند)

وبهر کیجه هر بر چادرك اوکنده نصف اللیله قدر بر وجه اکاهی بر نفر نوبتجی تعیین اولنوب بکلمك ونصف اللیده نوبتجی نفر دکشوب یرینه دیکر نوبتجی وضعیله صباحه قدر بکلنمك ٠

(بند)

واوطه باشی اولان کیجه ساعت اوچه قدر چادرلر نوبتجیلرینی یوقلایوب کزمك وساعت اوچدن آلتی یه قدر وکیلخرج وآلتیدن طقوزه قدر علمدار وطقوزدن صباحه قدر اوسته کزوب نوبتجیلری یوقلمق ٠

(بند)

وبنصر الله تعالی دشمن طابوری قارشوسنده ایکن بهرچادرك اونر نفرندن ایکیشر نفری چادرلری بکلمك ایچون براغیلوب اشبو ترتیب اولنان نوبتجیلری نصف اللیلده اورطه‌نك چورباجیسی یوقلیوب تأکید ایلمك ٠

(بند)

ویکیچری افندیسی نفرات مرقومه‌یه ناظر اولدیغی جهتله هر براموریته نظارت ونظاماتینه خلل کله‌جك حالت وقوعه کلمامسنه دقت بر له هر برامور وخصوصی یکیچری اغاسی بولنانلر ایله مذاکره ومشاوره ایدرك تنظیم ودولتعلیه‌یه انها وافاده‌سی لازم کلان موادی اغالر ایله بالاشتراك تقریر وتمهیر ایله تقدیم ایلمك شرائطی بروجه بالا جمله اتفاقیله تأسیس اولنه‌رق اشبو ترتیب ونظام انتساب عون وعنایت حضرت رب الارباب ایله حصولیاب اولدقده بفضل الله تعالی اعدای دین ودولته هر دراوغلبه وظفر میسر اوله‌جغی الطاف الهیه‌دن مأمول ومستدعادر انتهی ٠

(١٢)

* صورت حجت شرعیه *

سبب تسطیر کتاب شریعت نصاب اولدر کهاعلای کلمة الله العلیا واحیای شریعت غرا

ایجون من کل الوجوه طغات کفرهٔ مشرکین پرکین و بغات اعدای ضلالت قرین دین ایله مقاتله ایتمك (فقاتلوا المشرکین کافة کما یقاتلونکم کافة) نص صراحت مختصیله سائر نصوص کرامت فصوص قاطعه موجبلرنجه موحدین اوزرلرینه فریضهٔ ذمت دیانت وقتال دخی بالبداهه آلات حربیه‌نك تدارك واستعمالنه متوقف وآلات حربیه‌نك تعلمی دخی امور صناعیه‌دن اولمق ملابسه‌سیله بهر حال سائر صنایع کبی تعلیم وتعلمه موقوف اولوب تعلیم وتعلم دخی وسیلهٔ ثبات ومتانت اولمغله بوصورتده فرض اولان قتالك موقوف علیهی اولان آلات حربیه‌نك تعلمی درجهٔ وجوبه رسیده اولمسی لازم کلوب حتی سرور سریرء رسالت ورهبر کتیبهٔ نبوت صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرینك زمان سعادت نشانلرنده کفرهٔ قریش انجق اوق وسیف ایله محارب اولدقلرندن رمی سهام وسل سیف ایله اعدایه مقابله بیوروب تعلم رمی سهامه ترغیباً (ماسبقها سلاح قط الی خیر) حدیث صحت تحدیثیله فن رمی سهامی ثنا بیوردقلرندن ماعدا آت ودوه ویاخود ماشیاً برازکسنه‌لرك یارش ایتملرندن عبارت اولان مسابقه ملاهیدن ایکن اثنای حربده سرعت سیر وحرکتی ملکه وادمان ایتمك نیتیله مسابقه تعلمی جائز اولدیغنه اشارةً (لاتحضر الملائکة شیئا من الملاهی سوی النضال والرهان) حدیث شریفی مدار حث امت اوزره دائر وحدیث دیکرده (لاسبق الافی خف او نضال اوحافر) کلام شریفی دخی زمان حکمت بیان ختم نبوتدن صادر اولمشدر . نضالدن مراد رمی سهام ورهان وحافردن مقصود مسابقهٔ خیل خوشخرام وخفك معناسی تسابق جمال بدیع الاجسامدن عبارت اولدیغی کتب مغازی وسیرده مرسوم خامهٔ اعلامدر . والحاصل (واعدوالهم مااستطعتم من قوة) آیت کریمه‌سی موجبنجه وقت حاجتده اعدای دین اوزرینه غلبه قوتی تحصیل ایچون مطلقا اقتضا ایدن هرنوع آلات حربیه‌یی اعداد واتخاذ ایتمك واجب اولوب استعیذبالله (یاایهاالذین آمنوا اصبروا وصابروا ورابطوا) قول کریمیله (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفا کانهم بنیان مرصوص) آیت مکرمه‌سندن مستفاد اولدیغی اوزره فنون حربیه‌یی بیلمك واعدایه مقابله بالمثل ایله معامله ایتمك لازمه‌دن وحتی عبدهٔ اصنام اهل اسلامه غلبه زعمیله بالتدریج انواع حیل حربیه اختراعنه باشلایوب ازجمله هجرت نبویه علی صاحبها افضل الصلوة والتحیه‌نك قرقنجی سنه‌سی باروت ایجاد ایلدکلرنده طرف باهر الشرف اسلامیاندن دخی باروت استعمالیله مشرکینه مقابله اولنه‌رق الی یومنا هذا براحد باروت اتخاذینی انکار ایتمیه‌رك بونك اوزرینه اجماع امت منعقد اولدیغی قضایای مسلمه دندر . پس تفصیل مذکور اوزره جمیع اوقاتده اکتساب اوقات کبی اقتضا ایدن آلات حربیه‌یی تدارك واتخاذ وتعلیم وتعلم اهل ایمانه لازم ولازب

وعلى الخصوص اشبو آوانده اعدای اهل اسلام بربریله زنار بند اتفاق وکانون فسادلری هرطرفده شراره فشان شقاق اولمق جهتیله موحدین دخی مقابله بالمثل قاعده‌سی اوزره مباشر قتال اولملری مهم وواجب اولمغله بناءً علی ذلك ازقدیم اقتضای وقت وحال حسبیله منتظم اولدقلری حالده دین مبین اوغورنده جانسپارانه غیرتلری آشکار اولان ینکیچریان اوجاغندن درسعادتمزدك داخل سور وخارج سورنده واقع قوللق خدمتنده کمر بستهٔ قیام اولان بلوك وجماعت ودائره اغواتی وصولاق باشیلر وباب‌عالی واغاقپوسی خدمتنده وباش چاوش ایله اوجاق امامی وبیت‌المالجی معیتلرنده واوتوزاوچ‌آوجیلری بتون تعبیر اولنور اللی برعدد اورطه‌لرك هربرنده یوز اللیشر نفر حرب وضربه قادر اصلی ونسبی معلوم اولنلردن تیزالدن مقدمة الجیش صورتنده یدی بیك بشیوز نفر اشکینجی نفراتی تحریر اولنمق ونفرات مذکوره لایحه‌ده مندرج شروط فیض منوط حسنه‌یه رعایتله تعلیم وتعلم آلات حربیه ایدرك دائما حاضر وآماده بولنمق بابنده لدی الاستفتا جانب شیخ الاسلام والمسلمین وفقه‌لرضاء رب العالمین طرفلرندن اعدای دین ایله محاربه وقوعنده عسکر اسلام آلات حربیه‌نك استعمالنی واعدانك فنون حربیه ودسائسنی بیلوب کفرهٔ مشرکینه غلبه ایچون استعیذ بالله (واعدوالهم مااستطعتم من قوة) نظم کریمنه امتثالاً آلات حربیه اتخاذی لازم اولورمی • الجواب اولور •

بوصورتده آلات حربیه‌یی استعمال امور صناعیه‌دن اولوب کیفیت استعمالنی بیلمك تعلیم وتعلم ایله اوله‌جغی بدیهی اولمغله امیر المؤمنین پادشاه اسلام خلدالله تعالی خلافته الی یوم القیام حضرتلری عساکر اسلامه آلات حربیه ایله جنك تعلیم ایلملرینی امر وتنبیه بیورملری مشروعمیدر •

الجواب مشروعدر • دیو ویریلان فتوای شریفه موجبنجه شرفبخش صحیفهٔ صدور اولان خط همایون کرامت مشحون حضرت ظل اللهی‌یه امتثالاً بالجمله اوجاق اغالری وضابطان اتحادکلمه واتفاق آرا ایله بروجه محرر شمدیلك اول مقدار نفراتك تحریرینه ولایحهٔ مذکوره‌ده محرر شرائط اوزره آلات حربیه تعلم ایده جکارینه شیخ الاسلام مشارالیه حضرتلرینك دارالفتوالرنده واغاقپوسنده معقود مجلس عالیلرده عن صمیم البال یکان یکان تعهد والتزام واشبو خصوص خیریه‌ده غرض آخر اولمیوب مجرد عون وتوفیق الهی وامداد روحانیت حضرت رسالت پناهی ایله شوکت اسلامیه‌یی کماکان اظهار واجلال وحفظ دین ودولت محمدیه لوازمنی کما ینبغی استحصال نیت خالصه‌سیله حبل متین شریعت غرایه اعتصام وبنصرالله تعالی بوندن بویله اعدادن اخذثار وانتقام ایچون مرکز صدق واستقامتده پایدار اولمقلغی التزام امرنده جمله‌سی

عهدالله وعهد رسول اللهی ازجان ودل تکرار ایتملریله اشبو عهد ومیثاق قطعی المفاد الی ابد الآباد بلانزاع وجدال دستور العمل قلنه‌رق ارتباطیافتهٔ حسن استقرار اولمق اوزره بالاسی مبارك خط همایون عنایتمنمون شاهانه ایله زینتمدار وذیلی دخی حالا رونق پیرای صدارت عظمی حضرتلری والآن زینت انداز مشیخت کبری حضرتلری وحاضر بالمجلس وزرای عظام اولی النهی وعلمای اعلام تقوی پیرا ورجال دولتعلیهٔ تأیید انتما حضراتی وبالجمله ضابطان ختم وامضالریله ثابت واستوار اوله‌رق اشبو سند قوی شرعی وکتاب مستطاب مرعی تسجیل وترقیم واولوجهله مصلحت خیریهٔ مسطور تتمیم قلندی . (ربنالا تزغ قلوبنا بعد اذهدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) . حرر فی الیوم الحادی والعشرین من شوال المکرم سنه احدی واربعین ومائتین والف .

(١٣)

* صورت خط همایون *

عموما اتفاق وقرارلری شرع شریفه مطابق وموجبنجه اجرایه تعهدی متضمن اولان اشبو حجت شرعیه مضمونی اوزره عمل وحرکت هر بریزه وامضا ومهرلری مندرج اولنلر وسائر افراد مسلمینه فریضهٔ ذمت دیانت وخلافنه حرکت موجب تهمت وعقوبت اولمغله موجبنجه دیوان همایونم قلمنه قید وحفظ ایله استانبول محکمه‌سنه ثبت وتسجیل ایچون علم وخبری اعطا اولنه .

(١٤)

* منع اراجیف ایچون فرمان عالی *

بودفعه بتوفیق الله تعالی مقتضای کتاب وسنت واجماع علماء امت ایله جانب شیخ الاسلامیدن ویریلان فتوای شریفه موجبنجه شرفیافتهٔ صدور اولان خط همایون شوکت مقرون حضرت خلافتپناهی منطوقنجه یکیچری اوجاغندن تعلیملی اشکنجی نفرات تحریری مصلحت خیریه سنه شروع ومباشرت اولنمش اولمغله بوخصوصك مجالس عمومیده قرائت اولنان لایحه سنده مندرج اولدیغی وجهله یکیچری اوجاغی دائره وبلوك اغواتنك قدیم معاش وموقوفلرینه وچورباجیلرك لحم تعیینلرینه ضم اولندیغی وبالجمله اوجاقلرك وضع واحیاسی غزا وجهاد ایچون اولوب اسامه‌نك بیع وشرا وقصریدی مشروع اولمادیغنه بناءً بعدازین خلاف شرع شریف بیع وشرا اولنمیوب صاحب اسامه عمری اولدقجه اخذ واکل ایلیه‌جکی ومن القدیم اورطه‌لرده اولان عتیق اسامه‌لو نفراتك علوفه‌لری کماکان ویریله‌جکی واوجاق مذکورك

تعيينات قديمه وهر كسك متصرف اولدقلری اسامه‌لرينه وبرموجب نظـام ترقيلرينه
بر كونه خلل كلميه‌جكی والحاصل بوخصوصده هيچ بر كيمسه‌يه شرعا مقدار ذره غدر
شائبه‌لری اولميه‌رق بومصلحت مطلقا خدمات دين مبينی احيا وشعائر اسلاميه‌دن اولان
غزا وجهـاد لوازمنی تعليم وتعلم ايله فريضهٔ دياتی ايفانيت خيريه‌سـنه مبنی اولوب
اساس ومبناسی واصول وفروعی شريعت مطهره يه مطابق وموافق اوله‌رق شروع
اولنمش اولديغنـدن بو خصوصده وجها من الوجوه كمسـنه طرفندن شودر
بودر ديمكه محل اوله‌جق برنسنه اولميوب بالجمله مؤمنين وموحدين ممنون ومسرور
اوله‌جقلری مصلحت دينيه دن اولديغنه بناءً بعض عقلی ايرميانلر طرفلرندن بركونه
قيل وقال وقوعه كلمامك اوزره كيفيتی محلات امامارينه وسـائر اقتضا ايدنلره تفهيم
وحقيقت حال ومصلحت بو وجهله اولديغی جمله‌يه بيلدردكدن صكره ينه بركونه
ديل اوزاتمغه جسارت ايدرايسه شرع شريفه مخالف حركتده بولنمش وخرق اجماع
ايتمش اوله‌جغنه مبنی اولبـابده ويريلان ديكر فتوای شريفه موجبنجه اومقوله‌لرك
مستحق اوله‌جقلری تاديبات لازمهٔ شرعيـه‌لری اجرا اوله‌جغی كوش هوشلرينه
تنبيه وتلقينه دقت ايليه‌سين .

(١٥)

* يكيچريلرك الغاسنه دائر فرمان عالی *

جمله امت محمده معلومدركه بودين مبين ودولت محمديهٔ فيض قرينك بدايت ظهوری
وبعده شرق وغربی احاطه ايتمسی مطلقا شريعت مطهره وسيف جهاد سـايه‌سنده
اولوب جميع زمانده اعداء دينه مقابل اوله‌جق عساكر مسلمين وغزات موحدينك
وجودندن لابد اولديغندن ولی نعمتمز اولان بو دولت عليهٔ ابدی الدوامده مقدما
يكيچری اوجاغی تنظيم اولنوب ازمان سابقه‌ده كچن يكيچری عسكرلری واردقلری
جهاد وغزاده دشمنه كوكس ويره‌رك كوستردكلری ثبات ومتانت واولی الامره
انقيـاد واطاعتلری سببيله يوزلرندن بونجه فتوحات ظهوره كلمش ايسـه‌ده كيدرك
اخلارينه اويغونسز آدملر ودرلو درلو فساد قاريشوب واسكی اطاعتلری اطاعتسزلكه
مبدل اولوب يوز سنه‌دنبرو كيتدكلری سفرلرده اصلی يوقدن درلو درلو اراجيف پيدا سيله
تشتت وعدم اطاعتلری جهتيله فرار عن الزحف عارينی ارتكاب ايدرك بونجه قلاع
وممالك ايادی اعداده قالمسنه سبب اولدقلرندن واعدای دين دخی بو حاللری كوردكجه
ملت اسلاميه‌نك بتون بتون عجز وتشتتنه حمل ايله معاذالله تعالی بيضهٔ منورهٔ اسلاميه‌يی
كلياً شكست ايتمك داعيه‌سـيله رفته رفته مطالب وادعالرينی آرتره‌رق كوندن كونه
قالشوب درت طرفمزی اعدا قوشاتمق درجه‌سـنه واردیغندن بو حالده بزلر دخی

غيرت اسلاميه‌یی اله آلوب دیمز اوغورنده دشمنلرمزك حقندن كله‌جك صورتله
چاره‌سنی بولمق فرض درجه‌سنه وارمش وشمدی‌یه قدر واقع اولان سفرلرده
بالدفعات مشاهده وتجربه اولندیغی وجهله اعدانك قولایلقله نائل اولدقلری غلبه
صورتی مجرد معلم عسكر اعمالندن نشأت ایلدیكی تبیین ایلمش اولدیغنه بناءً ایكییوز
ایكی سفرندن صكره وكرك مؤخراً ایكی دفعه عسكر ترتیبنه ضروری تشبث
اولنمشیكن یكیچری طائفه‌سی هم كندولری ایشه یرامیوب وهم بونلری ایستمیه‌رك
اجتسار ایلدكلری قیام وحركتلری سببیله اول ترتیبلری تعطیل والغا ایتدیرمش
اولدقلرندن بشقه شمدی‌یه قدر بالدفعات متجاسر اولدقلری وقعۀ شنیعه‌لر سببیله
روح عالم مثابه‌سنده اولان برقاچ پادشاه مرحومك تلفنه دخی باعث اولمشلردر . حال
بو یله ایكن بونلره ینه قدیم اوجاق نظریله باقیله‌رق بقالری حقنده برشی دنیلمیوب
بو آنه قدر جانلری ایستر ایسه اطاعت وایستمزلر ایسه فساد وشقاوت ایتمكلكی
عادت ایتدكلرندن هرنقدر كندو ارامزده تحمل اولنه گلمش ایسه‌ده نه فائده دیمز
دشمنلری تك طورمیوب بزم بو حالمزی كوردكجه فرصت عدیله اطرافمزی آله‌رق
الله تعالی حفظ ایلسون كلیاً مغلو بیتمزه چالشمقده اولدقلرینه بناءً كچنده بو كیفیتلر
باب فتوا پناهیده عقد اولنان مجلس شوراده جمله وزراء كرام وعلماء اعلام ورجال
وینه اوجاغ مذكورك مجموع ضابطانی حاضر اولدقلری حالده جمله‌یه بیان وانبا
وطرف شرع شریفدن استجواب واستفتا اولنه‌رق نهایة الامر قبل شرع انوردن
ویریلان فتوای شریفه وعموما ختم امضا اولنان حجت شرعیه موجبنجه مجرد احیای
كلمة الله العلیا نیت خالصه‌سیله اعدانك مدار غلبه‌سی اولان حیل وخدعه‌سنه مقابل
عساكر اسلامیه دخی اولا التزام دیانت واطاعت وثانیا تعلیم وتعلم ایله كسب مهارت
ایتمكدن غیری چاره اولمادیغی ظاهر اولمق جهتیله واقع اولان اتفاق عموم واجماع
امت وجهله یكیچری اوجاغندن قدیم اصول وقانونلرینك هیچ بریسنه خلل كلمامك
اوزره فقط بهر اورطه‌دن یوز اللیشر نفر علوفه‌لی اشكینجی نفراتی تحریر اولنمسنه قرار
ویرلمش واولوجهله بیت المال مسلمیندن بوقدر آقچه وعلوفه صرفی ضروری اختیار
اولنه‌رق تحریره باشلانوب برطرفدن دخی كمسنه‌نك قدیم اسامه ویومیه‌سنه خلل
كلیوب وبو اتفاق عموم واجماع امته مخالف هركیم سوز سویلر وخلافی حركت
ایدر ایسه فتوای شریفه موجبنجه جزاسی ترتیب اولنه‌جغی جمله‌یه اعلان واشاعت
اولنمش وبعده كچن هفته تعلیم وتعلمه بدأ ایله یازیلان نفراته اسلحه والبسه‌لر
ویرلمشیكن بوقدر اولنان تنبیهات دینیه ووصایای شرعیه‌نك ینه فائده‌سی اولمیه‌رق
اولكی پنجشنبه كیجه‌سی آیاقلانوب ابتدا آغا قپوسی وصكره باب عالی وسائر محللری

(باصوب)

باصوب یغما وغارت واللرینه کچن مصحف شریفی بچـاق ایله پاره لیوب درلو درلو شناعت وفضاحت برله کویا تعلیم وتعلمی ایستمیز دیه‌رك اظهار بغی وطغیان وبوبابده شریعت مطهره یه وفتاوای شرعیه یه ودولت علیه یه وعلمای اعلامه اطاعت وانقیادلری اولمدیغنی اعلان ودولتعلیه‌نك تعلیم شرعی ایچون اللرینه ویردیکی اسلحه‌یی بی محابا دولتعلیهٔ محمدیه علیهنه اعمال ایدرك خروج علی السلطان فضیحه‌سنه اجتسار وعصیان ایتمش اولدقلرینه مبنی بونلرك بوحرکتلری دین ومذهبدن خارج برکیفیت اولدیغندن سابق ولاحق سماحتلو شیوخ اسلام افندیلر وصدور کرام وبالجمله علماء اعلام کثرهم الله تعالی الی یوم القیام ورجال وخدمهٔ دولت وسائر امت محمد سرای همایونه ورود واجتماع ایدرك لوای سعادت التوای حضرت سلطان الانبیا علیه افضل الصلوة والتحایایی آلوب سلطان احمد جامع شریفنه اخراج وجمله‌سی اورایه جمع ایله امت محمددن واهل ایمان اولنلر سنجاق رسول الله آلتنه کلوب کتاب وشریعتك حکمنه التجا ایتملری طرف طرف دلاللر سوقیله ندا ایتدیرلمش ودین وایمانی اولان کافهٔ امت محمد جان وباش ایله سکردوب کلمش ایسه‌ده اشقیا کروهی جمعیتکاه شقاوتلرنده اصرار ودین ودولته قارشو طوروب اهل عرض کروهی اولان بونجه اهل ایمانی آیاقلر آلتنده پایمال ایده‌جك بویله برشناعت عظیمه‌یه جرأت واجتسار ایتمش اولدقلرندن برمقتضای شرع شریف دملری هدر اولمق اوزره اوزرلرینه مأمور تعیینیله قشله‌لری احراق اولنه‌رق نهایت حق سبحانه وتعالی حضرتلری کندولرینی شریعت قلیجنه اوغرادوب جزای عمللرینی بولمشلردر . شویله‌که : بوفساد عظیم ظاهرده برطاقم اراذل واشقیانك ایشی کورنمش ایسه‌ده‌ینه اوجاقلیدن برطاقم مفسد ومحرك وبدخواه دین ودولت مقوله‌لری ایچ یوزنده بونلره پاداش اوله‌رق بواختلال وجمعیت انلرك باشی آلتندن اولدیغی بالتحقیق هر بری اسم ورسمیله اخذ ومقتضای شرع شریف اوزره جزالری ترتیب اولنمش وبرطرفدن دخی اصل اشقیا کروهندن سوء حرکتلری متحقق اولنلر طوتیله‌رق مجازات لایقه‌لری اجرا اولنمقده اولوب انجق بوآنه قدر بونجه واقعاتدن معلوم ومتبین اولمشدرکه یکیچری اوجاغنك ابتدای وضعنده مقصود اولان یراراق واطاعت قضیه‌سی بروقتدنبرو بالعکس یرامازلق وشقاوته مبدل اوله‌رق حاصلی یکیچریلك نامی ویولداشلق عنوانی بیاغی اشقیالغه ملجأ دیمك صورتنه واروب ویرامزی اهل عرضنه غلبه ایدوب حتی بو دفعه طوتیلوب سیاست اولنلرك ایچلرنده کفره دن قولنده هم یتمش بش نشانی وهم کاور حاجی بولنه‌رق ایشته ایچلرینه اجناس مختلفه قارشمش وبوندن صکره دخی بونلرك بقایناملری ایله برابر هرنه کونه تدبیر اولنسه مفید ومثمر اولمیه‌جغی تبین ایتمش

اولمغدن ناشی بوكون سلطان احمد جامع شريفنده سنجاق شريف آلتنه متجمع اولان شيوخ اسلام حضراتی وبالجمله صدور كرام وعلمای اعلام ومجموع خيرخواه دين ودولت بيننده برمقتضای شرع شريف واقع اولان اتفاق آرا موجبنجه صلاح حال عالم ايچون اوجاغك اسم ورسمی تبديل وكان قانون قديمی آخر هيئتله تجديد اولنه رق فيمابعد يكيچريلك نامی كليا اورته دن قالقوب انك يرينه معلم عساكر منصورهٔ محمديه عنوانيله دين ودولته يرايه جق وغزا وجهادده دشمنه جواب ويره جك كفايت مقداری عساكر تحرير وترتيب اولنمش وحالا خداوندكار سنجاغی متصرفی وزير مكرم سعادتلو حسين پاشا حضرتلری اوزرلرينه سرعسكر نصبيله اغاقپوسنده اقامت ايتمك وفيمابعد اغاقپوسنك اسمی تغيير ايله السنهٔ عامه ده سرعسكر قپوسی عنوانی سويلنمك وبعدازين بنا اولنه جق قشله لرده وقوللقلرده اشبو عساكر مرتبه اقامه اولنمق ويكيچری اغالغی وقطار اغواتی وبلوك اغالقلری كذلك كليا الغو وامحا اولنه رق حالا يكيچری اغاسی اولان محمد اغايه ميراخور اول پايه سيله دركاه عالی قپوجی باشيلغی احسان وقول كتخداسی اغايه رتبهٔ ميرميرانی ايله وزير مشار اليهك معيتنه تعيين وزغرجی وسكصونجی باشيلره دركاه معلا قپوجی باشيلقلری وسائر موجود اولان صداقتكار بلوك اغالرينه خاصه سلحشورلقلری وحاللو حالنجه عطايای سنيه احسان وچراغ وپايا بكلكنه متصرف اولنلر فيمابعد سائر زعما مثللو دولتعليه نك خدمات سنيه سنده استخدام قلنمق ويكيچری اوجاغندن يوميه واساميه متصرف اولنلرك سايهٔ مرحمتوايهٔ حضرت پادشاهيده قطعا ويردكاری آقچه لرينه خلل كلميه رك ابراز ايده جكاری ممهورلری موجبنجه هركسك داخل اجمال اوله رق متصرف اولديغی يوميه سنه مكافات اولنوب اوله جه ويريله رك عمرلری اولدقجه متمتع اولمق وبوندن بويله مجموع اهل اسلام وكوچك بيوك امت محمد وعلما وسائر اوجاقلر خلقی وعموم ناس بروجودكبی اولوب بربرلرينه دين قرنداشی نظريله باقه رق ميانه ده آيريلق وغيريلق اولمامق وبيوكلر كوچكلرينه رحم وشفقت كوزيله باقوب كوچكلر دخی بيوكلرينه هرحالده انقياد واطاعت ايتمك واصل مقصود صميمی وجمله يه فرض عين اولان اعلای كلمة الله المعين واحيای دين شريعت حضرت سيد المرسلين امرنده اتفاق عامه ايله اختيار وتشبث اولنان مصلحت خيريه ده كافهٔ اهل ايمان الی ماشاء الله تعالی بويله جه متفق ومتحد اولوب زنهار زنهار هيچ برفرد خلاف حركت ومخالف سوز سويلمكه جرأت ايتمامك وايدری اولور ايسه وبالی بوينته درحال سيف شريعتله حقندن كلنمك اوزره مستعينا بتوفيق الله تعالی اتفاق عامه ايله قرار ويرلمش وهمان اقتضالرينك اجراسنه شروع ومباشرت اولنمش وبووجهله روم ايلی واناطولينك

اوچر قوللرینه و بالجمله ممالك محروسه‌یه اوامر علیه اصداریله نشر واعلان اولنمغله ایمدی بالجمله محلات امامل‌رینی حضور شرعه جلب وجمع ایله کیفیتی تفهیم واشبو فرمان عالینك بر قطعه ممضی صورتلرینی چیقاروب یدلرینه اعطا ایدرك هر بری واروب محله‌سی جمع ومسجدلرنده اهالی‌یه قرائت ایدوب بو بابده مجرد احیای دین ودولت علیه‌ٔ محمدیه واصلاح احوال ملت اسلامیه ایچون کتاب وشریعت حکمنجه فیما بعد یکیچریلك نامی کلیاً قالقدیغنی وآنك یرینه تجدید قانون صورتیله عساکر منصورهٔ محمدیه عنوانیله معلم نفرات تحریرینه مباشرت اولندیغنی وهیچ بر کمسنه‌نك متصرف اولدیغی علوفه واسامیسنه قطعا ضرر کلیه‌رك یعنی بروجه محرر ممهورلرینی ابراز ایدنلرك یومیه‌لری نه مقدار ایسه بعدازین دخی مکافات واحسان وعنایت بیوریله‌جغنی وبو جهتلرله دین وایمانی اولانلر وکتاب الله وشریعت مطهره‌یه اطاعت وانقیاد ایدنلر بوخصوصك قدر وشکرینی بیله‌رك سایهٔ شوکتوایهٔ حضرت پادشاهیده مسرورالبال ومستریح الحال همان دعوات خیریهٔ جناب ظل اللهی‌یه مشغول اولملرینی هر برینك کوش هوشلرینه کرکی کبی تفهیم وتلقین وخلافنه سوز سویلیانلر دنیا وآخرتده قهر وخسرانه مبتلا اوله‌جقلرینی دخی کوزلجه بیان وتبیین ایلملرینی تنبیه ایدرك سز دخی بو خصوصه طرف شرع انوردن علی الدوام دقت ونظارت وهرحالده اجرای مقتضای شرع شریفه اهتمام ودقت ایلیه‌سز .

(١٦)

* عساکر منصوره قانوننامه‌سی *

عساکر منصورهٔ محمدیه عنوانده اون بش یاشندن قرق یاشنه قدر مجهول الاحوال ومهتدی وفرومایه اولمیوب ماهیه اون بشر غروش معاش وذکری آتی تعیینات ایله توانا ومتناسب الاعضا اولمق وصیفاً وشتاءً بروجه جائی کیفیتله بالرخصه کیدنلردن ماعدا بر نفری نقصان بولمامق شرطیله مجدداً ترتیب وتحریر اولنمقده اولان خمیس فیض انیس معلم ان شاء الله تعالی تکثر ایتدکجه اقتضاسنه باقلمق اوزره اول امرده استانهٔ شوکت اشیانه‌ده ضابطاندن ماعدا اون ایکی بیك نفردن عبارت براردو اعتباریله تنظیم ونفرات مذکوره برنجیدن تاسکزنجی ترتیب تعبیریله سکز ترتیبه تقسیم اولنوب هر ترتیب مع ضابطان بیك بشیوز یکرمی آلتی نفردن وهر یوز نفر برصفدن عبارت اولوب هرصفده ماهیه التمیشر غروش معاشله برر طوپ اوسته‌سی واوتوزر غروش معاش ایله برر طوپ خلیفه‌سی واون بشر غروشله سکز طوپچی دردر عربه‌جی وایکیشر جبخانه‌جی نفراتی ومع الادوات السائره برر طوپ وماهیه یوز سکسانر غروش معاش ایله برر یوزباشی ویوز یکرمیشر غروش معاشله ایکیشر یوز باشی

ملازمی والتمشر غروشله بر سنجاقدار وچاوش واوتوزر غروش معاشله اونر اون باشی وهر ترتیبده ماهیه یدی یوز اللی غروش معاش ایله بر بیکباشی اولدیغی کبی ایکییوز غروش معاشله بر طوپجی باشی ویوز غروشله بر طوپجی چاوشی ویوز اللی غروشله بر عربه‌جی باشی وسکسان غروشله بر عربه‌جی چاوشی ویوز اوتوز غروشله بر جبخانه‌جی باشی وآلتمش غروشله جبخانه‌جی چاوشی ویوز قرق غروشله بر مهتر باشی وآلتمش غروشله بر سورنازن باشی وسراطبای سلطانی معرفتیله بر حکیم وجراح وهر بر ترتیب صاغقول وصولقول اعتباریله ایکی‌یه منقسم اولوب ماهیه دردر یوز غروش معاشله اغای یمین واغای یسار نامیله بر ضابط وایکییوز اللی غروشله مومی الیهمایه بر ملازم واون بشر غروشله ایکیشر سورنا زن وایکیشر طبلزن وایکیشر ساده نقاره‌زن وایکیشر زیلزن وایکیشر ترنبه‌جی ویکرمیشر غروشله ایکیشر سقا ویوز اللی غروشله بر نفر کاتبی وهر بر صفه ماوالرنده بر مکتب انشاسیله کونده بر نوبت قرآن عظیم الشان وعلم حاللرینی تعلیم ایچون استانبول قاضیسی بولنانلرك معرفتلریله بالامتحان ماهیه اوتوزر غروش معاشله بر امام نصب وتعیین اولنوب جماعتله اداء صلاته وتعلیم مسائل دینیه خصوصلرینه بالجمله ضابطان طرفلرندن اهتمام ودقت اولنمق .

وذکر اولنان سکز ترتیبك بیکباشیلری اوزرلرینه باش بیکباشی عنوانیله ورتبه‌سی قپوجی باشیلق راده سنده اوله رق سرعسکر پاشا وناظر انتخابیله اهلیت ولیاقتی مجرب برمناسبی ضابط نصب اولنوب منحل اولدقده هر نقدر قدم اعتباریله نصبی قانون ایسه ده اشاغیده فننده مهارتی اولان ارباب استعدادك تقدیمی جائز اولمق .

ومناصب دیوانیه دن رتبه‌سی مصرف شهریاری کتابتی ایله سواری مقابله جیلکی بیننه قید اولنوب جنحه‌سی وقوع بولمدقجه عزل اولنمامق اوزره باارادهٔ سنیه عساکر منصوره‌یه برکاتب نصب اولنمق .

وبرینك تهمتی یاخود بر کونه مصلحتی ظهور ایلدکجه حین استجواب وخطابده بیکباشیلر قول اغالری وانلر ترتیب مذکور اوزره تااونباشیلره قدر مادوننی مخاطب ایدوب یعنی هر بری دوننده اولنلره ضابط وآمر وجمله‌سی ضابطلرینه اطاعتده مستمر اولوب عادی کوریله جك مصلحت ایسه عسکر ناظری معرفتیله کوریلوب تأدیب ایجاب ایدر نسنه سرعسکر پاشا معرفتیله جرم وقباحته کوره اجرا اولنمق .

وضابطان انتخاب ونصبنده وسائر مصالح لازمه‌یه دائر باب عالی‌یه تقدیم اولنه‌جق عرضلری سرعسکر پاشا ایله عسکر ناظری افندی برابر تمهیر ایدوب برمهر ایله اولان عرضه اعتبار اولنیوب وعرضلر دخی سالف الذکر عسکر کاتبی افندی خطیله اولوب عرض ایچون براقچه التمامق .

وضبط وربط ضابطان وعساکر سرعسکرك مستقلا عهده سنه محول واداره ووقایهٔ نظامه متعلق امورك رؤیتنده دخی ناظر مستقل اولوب مع مافیه جمیع امور ومصالح ینه ایکیسنك اتحاد رأی وتدبیرلریله کورلمك اوزره عهدهٔ اتفاق واتحادلرینه تفویض اولنمق .

وتفنك انداز نفر یولیله علی الترتیب اسکیدکده اون باشی وچاوش وسنجاقدار وملازم ویوزباشی وقول اغاسی ملازمی وبعده صف اولده ایسه التیوز باشی حکمنده اولان اغای یمین صف ثانیده ایسه اغای یسار اولوب بعده اشبو صاغقول وصولقول اغالرندن قنغیسی اسکی ومتفنن ایسه بیکباشی اولمق .

وطوپجی نفری یولیله خلیفه وطوپ اوسته سی وچاوش وطوپجی باشی اولوب اکر تعلیم وتعلمده ماهر وتفننی ظاهر اولوب قول اغالرندن الیق بولنور ایسه بیکباشی اولمسی جائز اولمق .

وکذلك طوپ عربه جیسی نفری خلیفه وچاوش وعربه جی باشی وجبخانه جی نفری یولیله سرسورنازن وطبلزن بعده مهتر باشی اولوب بونلرك جمله سی دخی بروجه مشروح یولیله اسکیه رك ترفع ومهارتی یوغیسه مستعد بولنانلردن مادونی تقدیم اولنمق .

وذکر اولنان سکز بیکباشیلردن ایکی بیکباشی باب سرعسکریده کائن قشله لرنده اقامه ایله بالمناوبه درون آستانه ده کائن جسیم قوللقلره برر یوزباشی نفراتیله تعیین برله اول قوللغه مربوط مختصر قوللقلره یوزباشیلر طرفلرندن اونباشیلر ارسالیله لیلاً ونهاراً اسواق ومحلاتك محافظه سنه اهتمام اولنمق ودیکر آلتی بیکباشی معیتنده بولنه جق عسکر ایله داود پاشا واسکدارده بنالرینه شروع اولنمش واولنه جق قشله لره اقتضاسنه کوره تقسیم واقامه قلنه رق اسکدار قشله سنده بولنان بیکباشیلر طرفندن فنار باغچه سندن بحر سیاه بوغازینك اناطولی طرفنده واقع فنار قلعه سنه قدر کرك قلاعی وکرك طغیان رومده بستانجی نفراتندن موظف مستحفظ ترتیبیله انشا اولنوب بودفعه نفرات مذکوره الغاسیله قره غولخانه صورتنده ابقا اولنان یدی طابیه قشله لرینه ومواقع مقتضیهٔ سائره یه اقامه ایچون مقدار کفایه مناوبه نفراتی ترتیب وکذلك داود پاشا قشله سنده اولان بیکباشیلر باروتخانه دن تا بحر سیاه بوغازینك نهایتنه قدر روم ایلی طرفنده کائن قلاع ووجه مشروح اوزره ابقا اولنان قره غولخانه ومواقع سائره یه بالمناوبه عسکر ترتیبیله محافظه قلنمق وقشله لرنده قالانلر تعلیم وتعلمه اشتغال ایتمك وسالف الذکر بیکباشیلر ونفرات دائما مناوبه صورتیله احدهما آخرك یرینه نقل وتحویل ایله جمله سی کرك قشله لرنده وکرك سرای سرعسکریده وکرك قلاع

وقره غولخانه ده امراهم محافظه يه اهتمام وهم بوش طورميه رق تعامه دنخى اشتغال تام ايلمك .

وبيكباشيلره حين نصبنده جانب ميريدن الحالة هذه برر صرمه چپراستلى قطيفه چپكان وكوز چوقه‌دن صيقمه وتللى شو باره باشلرينه لاهور شالندن عبارت فقط برطاقم لباس ويريلوب اقتضا ايتدكجه كندى معاشندن تجديد ايلمك .

وهر روز خضرده قول اغالريله ملازملرينه برر چوقه‌دن قيصه چپكان وچوقه‌دن قيصه انتارى وتللى‌شوباره وچيچكلى بغدادكارى باش‌شالى ويوز باشيلر وملازملرى وسنجاقدار وچاوشلره شالدن ماعدا ذكر اولنان‌البسه ويريلوب طوپجى وعربه‌جى وجبخانه‌جى ومهتر باشيلر ونفركاتبلرينك باشلرينه بغداد شالى وفقط امتياز ايچون نفركاتبلرينه ابريشم چپراستلى‌چوقه‌دن بربوى چپكانى اعطا اولنوب بونلرله ونفرات سائره‌نك كسوه‌لرى ساده شوباره وتعليم عباسى وچوقه‌دن قيصه انتارى وچوقه‌دن يلك وقره‌جه‌لر قوشاغى وشـياق صقمه وسرحدلى اياق قابندن عبارت اولوب هر روز خضرده تجديد اولنمق .

وائمه‌نك كسوه‌سى الحالة هذه صومه دستار وكوز ياخود قوبى مائى بنش اولمق .

واسلحهٔ مرتبه‌لرى ضابطان معرفتلريله تسليم اولنوب فرسـوده وشكست اولدقده ضابطى ناظره‌ارائه ايدوب تعميره محتاج ايسه تعمير وجديداً ويرلمسى لازم‌كلورسه عتيقى النه‌رق جديدى ينه ضابطان معرفتلريله اعطا قلنمق .

* كميت تعيينات *

تعيينات اعتبار يله بيك بشيوز آلتمش ايكى نفر عد اولنان يعنى بيكباشى سكز قول اغالرى آلتيشر ملازملرى دردر يوزباشيلرى‌ايكيشر وطوپچى‌وعربه‌جى وجبخانه‌جى باشيلر كذلك ايكيشر نفر صايلان بهر ترتيبه كل يوم يديوز سـكسان بر وقيه نان واوتوز طقوز بچق وقيه لحم غنم وصباح ومساده شـوربا ايچون يوز بش وقيه يوز يتمش‌درت درهم پرنج وطقوزبچق وقيه يوز بش درهم روغن چرويش‌كه بهرنفره ايكييوز درهم‌نان ويوز درهم لحم ويكرمى يدى درهم پرنج‌وايكى بچق‌درهم روغن دوشر وينه ترتيبه حساب‌مذكور اوزره هفته‌ده ايكى دفعه جمعه واثنين كيجه‌لرى پلاو طبخى ايچون اوچيوز اون ايكى وقيه يوز التمش درهم پرنج والى ايكى بچق وقيه سـكسان يدى درهم روغن كه برنفره تقريباً يكرمى التى درهم پرنج واون اوچ بچق درهم روغن اصابت‌ايدر وكذلك برترتيبه هفته‌ده بردفعه اوچيوزطقسان بچق وقيه كمور وآيده بركره يتمش سكز بچق وقيه صوغان ويديوز سـكسان بر وقيه طوز ويتمش بشر وقيه شمع روغن وصـابون وروغن زيت ويوزالى چكى

حطب كه هر بر نفره ایکیوز درهم کمور ویارم درهم صوغان وایکیوز درهم طوز وتقریباً اون طقوز بچق درهم شمع روغن وصابون وروغن زیت ایله عشرچکی حطب حصه اولور ٠

وناظر افندی یه یومیه قرق چفت نان واون بش وقیه لحم غنم وباش بیکباشی یه اون بش چفت نان وآلتی وقیه لحم غنم وباش کاتب افندی یه اون بش چفت نان وآلتی وقیه لحم غنم تعیین اولنمشدر ٠

وسنه ده بردفعه مجرد وقت حضرده بش نفرده برینه مناوبه طریقیله وطنی قریب ایسه آلتی ماه بعید ایسه سکز ماه مدتده اذن ویرلمك ومدتی ختامندن اول عودت شرطیله بلاعوض ولا غرض کاتب افندینك خطی وناظر وباش بیکباشینك امضا ومهرلریله مدتی تصریحیله باتذکره انجق نفراته صله یه وضابطان ونفراتدن اقتداری اولنلره ینه وقت حضرده حج شریفه کذشته ماهیه لری بعدالعوده تمامجه کندولره اعطا وقبل العوده فوت اولور ایسه خزینه مانده قلنمق اوزره اذن ویرلمك ٠

وفرار ایدن وصله وسائر بهانه ایله باتذکره کیدوب مدت معینه سندن صکره کلمیانلر حقلرنده اغماض اولنمیوب علی ای حال بولدیریلوب قشله سنه احضار ولازم کلان ترتیبی اجرا اولنمق ٠

وبشده بردن زیاده نوبتی کلمیه رك صله یه رخصت ویریلور وبرنفر نقصان ظهور ایدر ایسه بیکباشی وقول اغاسی ویوز باشی واون باشی بردن تأدیب اولنمق ٠

ضابطان ونفراتدن بری یازلدیغی تاریخدن اون ایکی سنه مروروندن صکره تجارت یاخود وطننده زراعت وحراثته اشتغال یاخود تأهل قیدی ویا بلده سنده تارلا ووارث صغیرلرینی ترك ایله مورثی فوت اولوب اداره لرینه قادر اقربالری اولمیوب ناچار کندینك کتمسی اقتضا ایلمك مثلاو مصلحته درلکندن چکمك مراد ایلدکده بلا معاش مجانا رخصت اعطاسی جائز اولوب لکن مصالح مقتضیهٔ مذکوره وقوعیله بیله اون ایکی سنه دن اول رخصتی قطعاً جائز اولمامق ٠

وحضرده خدمتی سبقت ایدرك اختیار ویاخود عایل اولنلرك متصرف اولدیغی معاشك نصفی واستحقاقنه نظراً زیاده وتمامیله وسفرده مجروح اولوب بعدالبرؤ عملدن سقوطی متحقق اولنلرك ثلثانی وجرح واستحقاقنه کوره دخی زیاده سیله تقاعدلکی جائز اولمق ٠

وتقاعدلك ویریله جك کمسنه نك ولایت وممالکتنه مناسب محلده نقد مثابه سنده اولان صاغ مالدن اعطا اولنمق اوزره سرعسکر پاشا ایله ناظرك بالاشتراك باب عالی یه تقدیم ایده جکلری عرضلری ابتدا حکیم باشی افندی یه حواله ایله جرح وعلت وعملدن سقوطی کیفیتی معاینه واعلام اولندقدن صکره دیوان صدراعظمی یه

چيقاريلوب تنسيب واراده اولنديغى صورتده دفتردار افنديىيه حواله اولنه‌رق تقديم ايده‌جكى تقرير وشروط موجبنجه ايجاب ايدن تقاعدلكى اقتضاسنه كوره توجيه وسندى تنظيم اولنمق ٠

وويريله‌جك تقاعدلك معاش وماهيه‌لرى چوروك مالدن ويريلور ايسه عساكره فتورى مؤدى وخلاف رضاء عالى اوله‌جغنه بناءً بوخصوصده دفتردار عصر بولنانلر بياغى مؤاخذه‌يه مستحق اولمق ٠

وتقاعدلك ماده‌سنده رجا وشفاعت وخاطره وكوكله رعايت بروجهله جائز اولمديغنه بناءً بوخصوصده سرعسكر وناظرلر دخى كمال اتقا ومجانبتى درپيش ايتمك ٠

وبروجه محرر اون ايكى سنه‌دن صكره رخصت ويرلمك اقتضا ايدنلرك وبعدالاذن ختام مدتده كليانلرك ووفات ايدوب ياخود متقاعد اولنلرك يرلرينه درحال آخرلرى تحرير اولنه‌رق وهر ترتيبك نفرات مرتبه‌سندن براحد نقصان قالمامسنه اعتنا اولنمق ٠

وماهيه ومعاش ومصارف وتعيينات خصوصلرى كاتب معرفتيله ناظرك يدنده اولمق اوزره سفر وحضرده زيرده مسطور تعييناتلرى ويريله‌رك قشلالرنده قنديل وموم ومطبخ وصوبه‌لر ايچون حطب وسائر مصارفاتى ناظر وكاتب معرفتيله رؤيت اولنوب بشقه‌جه مصارف قيد اولنمق ٠

واشبو ترتيب وتحرير اولنان ضابطان ونفراتك معاش وماهيه‌لرى ايچون سند اعطاسنه حاجت اولميه‌رق سرعسكر پاشا وناظر ومامورين سائره معرفتلريله يازيلان ضابطان ونفراتك اسم وشهرتلريله على الترتيب طوتيله‌جق دفترى قلملره قيد وماه‌بماه سرعسكر پاشا وناظر حضورنده كاتب وهرصنفك ضابطانى ومامورين سائره موجود اولدقلرى حالده اسم ورسميله دفترلره تطبيقاً موجودينه كوره معاش وماهيه‌لرى هر برينك يدلرينه ويرلمك اوزره بهر شهر ياپيله‌جق يوقلمه دفترلرى دخى كذلك قلملره ثبت وقيد اولنوب لدى الاقتضا سلسله‌لرى يوريدكده سرعسكر پاشا ايله ناظر افنديك بالاشتراك بابعالى‌يه تقديم ايده‌جكلرى تقرير قائمه حواله برله قلمدن ويريله‌جك علم وخبر وجهله توجيهاتلرى اجرا اولنمق ٠

وطشره برمحله مأمور اولدقلرنده ماهيه ومعاشلرى درسعادتدن اوچر آيلق اولمق اوزره ناظرلرى معرفتيله بعدالحساب كوندريلوب واقتضا ايدن تعييناتلرك مقدار وكميتى دخى بامعرفت ناظر ترتيب اولنه‌رق طرفندن تعيين وترفيق ايده‌جكى وكيلخرج محلنده تعيينات مرتبهٔ مذكوره‌نى نزل امينى ياخود حواله اولنان سائر محلدن آلوب اداره ايلمك وناظرلرك ماهيه ومعاش وتعيينات وكسوه بها ومصارف سائره‌يه دائر سرعسكر

باشا ایله بالاشتراك تقدیم ایده‌جكلری تقریر طرف دفتریمه حواله ایله اقتضا ایدن مبالغ باش محاسبه‌دن حساب اولنه‌رق بعد التلخیص جانب میریدن اعطا وایفا اولنمق وباش محاسبه قلمنده بوكه دائر امور وخصوصك كتابتنه كیسه‌دار بولنانلر بر آقچه خرج آلمامق اوزره مامور قلنمق .

عساكر منصوره‌دن بلا وارث وفات ایدنلرك تركه‌لری بیت الماله عائد اولمق اوزره بونلرك جمله‌سنی وناظر مومی‌الیهك حسابنی دفتردارعصر بولنانلر رؤیت ایلمك . قانونامهٔ مسطوره عباره‌سنده مصرح ومنصوصدر .

* لاحقه *

اوزمان نان عزیزك قیه‌سی طقوز پاره‌یه ولحمك قیه‌سی برحساب میری اون پاره‌یه وروغن چرویشك قیه‌سی رائجی اوزره آلتمش آلتی پاره وپرنج قیه‌سی رائجی اوزره قرق درت پاره‌یه وكمور وصوغان وطوزك قیه‌لری آلتیشر پاره‌یه وشمع روغنك قیه‌سی میری حسابجه قرق سكز پاره‌یه وصابونك قیه‌سی آلتمش پاره‌یه وروغن زیتك قیه‌سی اللی پاره‌یه وحطبك چكیسی درت بچق غروشه ایدی .

(١٧)

* شوالیه دوكنج طرفندن قره‌جه بكه كوندریلان مكاتیب *

عن‌ویانه فی ٥ شباط سنه ١٨١٤

زیاده‌سیله مهم عد ایلدیكم وایفای مقتضاسنه كمال دقتله سعی ایده‌جكم بعض افاداتك تبلیغنه پرنس دومترینك طرفندن مأمورم . اوروپانك اصول پولتیقیه‌سی تغیرات وانقلابات كلیه‌یه دوچار اولمش واوله‌جقدر . فقط بین الدول برموازنهٔ محققه محافظه‌سی آوستریا قابنه‌توسنك پوصله‌سی وقطب دورانی یعنی اس اساس پولتیقه‌سیدر بوقسه فرانسه تغلب وتحكمنك الغاسیله مشغول ایكن روسیه‌نك تحكمنی تسهیل وتهیئه دكلدر . پرنس دومترینك بوكون باب عالی‌یه اوروپا موازنهٔ عمومیه‌سنك برجزء اهمی نظریله باقمده اولدیغندن وبوندن بویله اشبو اصوله توفیق حركت ایلمك نیت قطعیه‌سنده بولندیغندن بالجمله تكالیف وتصورات وتشبثاتی بلا تغیر وبلا تخلف بومقصدك استحصالنه منعطف اوله‌جق ودولتعلیه منافعنی كندو دولتنك اعز منافعی كبی محافظه‌یه چالیشه‌جق وروسیه طرفندن ادنی مرتبه دولتعلیه‌یه ایصال ضرر اولنمسنی تجویز ایتمك شویله طورسون شاید بعض القاآت فاسده تأثیراتیله روسیه دولتنجه دولتعلیه علیهنه بركونه نیات مضره حدوث ایده‌جك اولور ایسه مترنیك‌ا قدم آملی اوروپاجه برمصالحهٔ مدیده تأسیسنه منحصر اولمقله برابر اول حالده روسیه‌لو ایله بوزشمقدن دخی كیرو طورمیه‌جقدر ایشلرك هیئت مجموعه‌سنه نظراً روسیه دولتی الحالة هذه بوكونه افكاردن پك بعیددر بونكله برابر ازمنهٔ آتیه‌ده ویانه

قابنطوسنك تصمیمات مبسوطه‌سنده ثابت قدم اوله‌جغنی وباب عالینك سعادت حالیله تمامیت ملك وحقوقنه عائد اولان كافهٔ مواده حصر دقت واعتنا ایتمكدن كندوسنی منع ایده‌بیله‌جك هیچ بركونه منافع ومطالعات بولنمدیغنی روسیه‌یه تفهیمده تجویز قصور اولنمیه‌جقدر . وكندوسنك بومثللو استعدادلرده بولندیغنی طرف والالرینه اشعار ایتمكلكم پرنس مشار الیهك ملتزمیدر . وشورالرینك استانبوله عرض واشعاریله اوراجه ایچنده بولندیغمز احوالك اهمیتنه كوره تقدیر ایتدیرلمسی ضمننده ذات والالرینك احسن وسائط بولندیغنی پرنس مشار الیه عندنده شبهه‌دن آزاده‌در .

* دیكر مكتوب *

عن ویانه فی ۲۸ ایلول سنه ۱۸۱٤

بوراده جریان ایده‌جك مذاكراتده باب عالینك منافعنه دائر طرف والالرندن شمدی یه قدر بركونه تعلیمات آلمامش اولدیغمدن غالبا استانبولجه ممالك محروسه‌نك تأمینی یولنده برتشبث ایتمك تصورنده بولنمازلر ظننده‌یم . حالبوكه ویانه قونغره‌سنك مرام اصلیسی اوروپایه عائد اولان بالجمله مسائل مهمه‌نك تسویهٔ قطعیه‌سی اولوب موازنهٔ پولتیقیه ایله آسایش عمومیه‌یی تأمین ایده‌جك براساس متین وجوده كتورلمسی قویاً مأمول اولدیغندن تسویهٔ ملحوظهٔ عمومیه صره‌سنه صورت صریحه‌ده ممالك عثمانیه‌نك تأمینی ماده‌سنك ادخل ایتدیرلمسی خصوصنه نظر بیقیدی ایله باقیله‌میه‌جغی افكارنده ایدم وحالا او افكارده‌یم . دیكر طرفدن عهدنامه‌یه بومثللو شرائط تأمینیه‌نك درجنی رسماً طلب ایتمكدن باب عالی‌یی تحذیر ایدر وآتیدن امین اولمدیغی افكارینی احداث ایتامك ضمننده اختیار سكوت ایلمسنی ایجاب ایلر مطالعاتك اكسیك اولمدیغنی دخی اعتراف ایدرم . بوندن برقاچ كون اول بوماده اوزرینه پرنس مترنیك ایله ادارهٔ كلام ایدركن پرنس مشار الیه افكاریمه تمامیله مشاركت وباب عالینك بوبابده‌كی سكوتنی بیان ایلدیكم اسباب مشروحه‌یه اسناد ایلمش اولملریله برابر شاید مطالعاتمز طوغری چیقه‌جق وباب عالی سكوتنده اصرار ایده‌جك اولسه دخی ممالك عثمانیه‌نك تأمینی كیفیتنك دول معظمه منافعنه دركار اولان مربوطیت صریحه‌سی جهتیله انسب عد ایده‌جكلری صورتده مادهٔ تأمینیهٔ مذكوره‌یی كندولری طلب ایتمك نیت قطعیه‌سنده اولدقلرینی بكا سویلدیلر .

* دیكر مكتوب *

عن ویانه فی ٦ تشرین اول سنه ۱۸۱٤

..... قونغره‌نك احوالی بومركزده اولدیغندن باب عالی ایچون دفعات ایله

(ایراد)

ایراد ایلدیکم تصوره تکرار اعادهٔ کلام ایتمکی وظیفه‌دن عد ایدرم . بر سند رسمی تنظیمیله دول معظمه‌نی حقوق واراضیسنك تأمینی درجه‌سنه ایصالی ضمننده باب عالی طرفندن صورت رسمیه‌ده اولمسه‌بیله جدی وجانلو بر تشبثده بولنلمسی الزم اولدیغی اعتقادنده‌یم . زیرا قونغره الی اهون صورتده یعنی انقلابات وتشویشات موجوده‌یه سببیت ویرلیه‌جك بر یولده ختام پذیر اوله‌جغی فرض اولنسه دخی باب عالینك الك مخاطره‌لی واول وآخر مدهش دشمنی اولان روسیه دولتنك قونغره‌ده استحصال ایده‌جکی منافعك پك مهم اوله‌جغی امر مجزومدر وبناءً علیه باب عالینك موقع پولتیقیسی اولکیدن زیاده قرارسز وباعث اندیشه برحالده بولنه‌جغی شبهه‌سزدر . واقعا کاغد اوستنده کی تعهدات دفع مضرت ضمننده پك ضعیف برآلت اولدیغنی انکار ایتمم . مع مافیه بومثللو تعهداتی هیچه صایمق دخی خطادر . زیرا بوکونه تعهدات وتأمینات موجود اولدیغی حالده وظیفه‌لرینی اجرا والتزام ایلدکلری تعهداتی ایفا ایتمك آرزوسنده بولنانلر انلری هر وقت برمسك وسررشته مقامنده اتخاذ ایده بیلورلر . بوندن بشقه ویانه‌ده بالجمله حکمداران تصدیق حقوق وتأمین ممالکی داعیه سیله اوغراشلمقده ومنفعت مخصوصه‌دن بشقه برمطالعه‌لری اولمیانلر دخی برموازنهٔ عمومیه اصولنی وضع وتاسیس ایتمك ادعاسنده اولدقلری اثناده دولتعلیه کبی بیوك بردولت سسنی چیقارمیوب کندوسنی اونوتدرمق یولنی طوته‌جق اولور ایسه مدبرانه طاورانمامش وشان عظمتنه لایق اولمیه‌جق صورتده حرکت ایلمش بولنه‌جغی آشکاردر .

دیکر مکتوب

عن ویانه فی ۷ تشرین ثانی سنه ١٨١٤

تشرین اولك اونی تاریخیله مورخ اولان تحریرات والالرنده توصیه اولنسان مواد اوزرینه انجق بوکون پرنس مترنیك ایله برمکالمهٔ مفصله‌یه موفق اولدیغمدن طرفه کوستریلان اعتمادك مقابلةً استلزام ایلدیکی اهتمام واخلاص تام ایله بیان تفصیلاتنه‌همان مسارعت ایلرم . باب عالی منافعنه عائد اولوب تحریراتلرنده مندرج اولان فقرهٔ مخصوصه‌یی تمامیله پرنس مشارالیهه بعدالقرائه کیفیت مبحوث عنهانك مذاکره سیله مشغول اولدق واکا دائر شو وجهله بیان افکار ایده بیلورم که قونغره‌یه مرخص کوندرلمامسنه دائر باب عالینك قرارینی منتج اولان نزاکت مطالعاتنك صحتنی آوستریا قابنطوسی قبول واعتراف ایدر وبوبابده کی تصمیماتی اوروپانك انقلابات جسیمهٔ اخیره‌سی اثناسنده دولتعلیه جانبندن ابراز اولنان شعار مدبری واعتدال جمله‌سنك برائر جدیدی عد ایله بیان تحسین وستایش ایلر باخصوص که باب عالی مرخصنك

طوغریدن مداخله سنه لزوم قالمقسزین قونغره ده دولتعلیه منافعنك محافظه اولنه جغی
بی اشتباهدر .
منافع مذكوره آوستریا دولتنك منافعی دیمك اولدیغندن آوستریا دولتی الیوم دولتعلیه یه
یالكز صادق وفائده بخش بر متفق نظریله باقیوب كندو سلامتی انك بقا وسعادتنه
لاینفصل صورتده مربوط وممزوج بر دولت نظریله باقمقده در بناءً علیه بر دعوت
رسمیه یه حاجت براقمسزین باب عالی یی ممنون ایتمك ضمننده احوال حاضره یه نظراً
قابل اجرا هر نه ایسه فعله كتورلمسنده تجویز قصور اولنمیه جغی امر مقرر بولندیغی
جهتله آوستریا دولتی بعض تشبثاتی درعهده ایتمكدن اظهار عجز ایده جك اولور
و بولنه جغی تشبثاتده آرزو ایلدیكی درجه ده موفق اوله مماز ایسه بونلرك سببی كندوسنك
عدم خلوصنه ویاخود بر عثمانلو مرخصنك عدم ارسالنه حمل اولنمیوب انك كوزل
مرادلرك حصولنه ایقاع موانع ایدر بعض احوال مجبره تكوننه اسناد اولنمسی مقتضای
حقانیتدر فقط محاربهٔ اخیره اثناسنده روسیه نك دولتعلیه دن نزع ایتمكه موفق اولدیغی
اراضینك اعاده سی ماده سنه كلنجه بونك بحثنه هر نره دن كیریشیله جك اولسه بو بحثك
فائده سز قاله جغی و بر كونه مناسبت الدیریله میه جغی پرنسك عندنده شبهه دن وارسته در
روسیه نك اصغا ایده جكی كلام صحت وحقانیت كلامی دكلدر وحقیقتده انك جانلی سوز
سویلنه جك اولسه دخی مادمكه قائلك قولی تهدیدات جدیده وحركات خصمانه ایله
ترفیق اولنمیه جقدر روسیه دولتی یاننده تأثیرسز قاله جغی مجزومدر .
وارشاویاده وقوعاتك احوال آتیه سنه دائر روسیه ایمپراطوریله آوستریا و پروسیا وانكلتره
دولتلرینك مباشرت ایلمش اولدقلری مذاكرات مشكله ومشوشه نك منتج اوله جغی
نتیجه هنوز مجهول اولوب بو قارغه شه لق ایچنده برده باب عالی یه اعادهٔ اراضی مسئله سی
درمیان اولنه جق اولور ایسه بلافائده ایمپراطوری كوجندرمش اوله جغمزدن ماعدا
دردست مذاكره اولان مواد سائره نك تسویه سنی دخی تصعیب ایتمش اولورز . . . . . .
انجق مطالعات مبسوطه حال حاضر اوزرینه باب عالی ممالكنك تأمینی خصوصنی
درمیان ایتمكه مانع اوله مز . خاطر عالیلرنده قالمش اوله جغی وجهله بویله بر مذاكره نك
موضوع بحث اولمسی تصوری بیك سكز یوز اون اوچ سنه سی تشرین اولنده پرنس
مترنیكك قریحه سندن نشأت ایدوب اول تاریخدنبرو تصمیم كرده لری اولمشیدی
وبونك مروج اولی پرنس مشارالیه اولمغله اندن نكول وكف ید ایده مزلر .
شوقدر واركه تكلیف مذكورك صور اجرائیه سی ایچنده بولندیغمز حال بحرانك
نهایت كسب ایده جكی صورته منوطدر .
یعنی روسیه ایمپراطوری افكارنده اصرار ایله دول سائرهٔ ثلثه نك تشبثاتی رد

ووارشاويا دوقه‌لغنی کاملاً ضبط ایدوبده اوراده له قراللغنك تاجنی باشنه قویه‌جق اولور ایسه .... قونغره آسایش عمومی‌یی تأسیس ایتمدین طاغیله‌جق اولدیغی تقدیرده ممالك عثمانیه‌نك تأمین تمامیتی خصوصی دخی مواد سائره اوزینه روسیه‌یه قارشو اتخاذ اولنه‌جق قراره تابع اوله‌جغی مثللو بالعکس ایمپراطور مشارالیه اعتدال وحقانیت طریقنه کیره‌رك دول سائره‌نك افکار صلاح پرورانه‌سنه معاونت کوستره‌جك اولدیغی تقدیرده عقد اولنه‌جق معاهده هرنه احکام اوزرینه مبتنی اوله‌جق اولورسه اولسون ممالك عثمانیه‌نك تأمین تمامیتی حقنده بر مادهٔ مخصوصه‌نك عهدنامه‌یه درج ایتدیرلمسی بابنده پرنس مترنیك طرفندن صرف همت اولنه‌جقدر . نیتلری بو مرکزده اولدیغندن طرف عالیلرینه کیفیتك بیلدیرلمسنی توصیه بیوردیلر البته سوزلرندن نکول ایتمزلر .

دیکر مکتوب

عن ویانه فی ٢٥ شباط سنه ١٨١٥

خصوصات آتیه‌النیانی جانب والالرینه اشعار ایتمکه پرنس طرفندن مأمور اولمشمدر . ویانه ایله لوندوره قابنطولری بیننده ویریلان قراره تطبیقاً قونغره ختامنده تنظیم اولنه‌جق مصالحهٔ عمومیه عهدنامه‌سنه درج اولنمق اوزره ممالك عثمانیه‌نك تأمینی حقنده قلمه النه‌جق مادهٔ معهوده‌نك بحثنی (لورد قاستلراغ) ایمپراطوره آچه‌رق وقوعبولان مکالمات اخیره‌سنده اثنای محاربه‌ده پرنس مترنیکه دفعات ایله وعد ایلمش اولدقلری کبی ممالك عثمانیه‌نك تمامیتنه دائر فقرهٔ ضمانیه‌یی امضا ایتمکه راضی اولوب اولمدقلرینی لورد مشارالیه سؤال ایتدکده امضادن اجتناب اولنمیه‌جغی ایمپراطور طرفندن جواباً بیان وفقرهٔ مذکوره‌نك مذاکره‌سی قره دکز قلعه‌لری ماده‌سندن طولایی دولتین بیننده تحدث ایدن منازعاتك برطرف ایدلمسی ضمننده ذریعهٔ حسنه مقامنده اعتبار اولنه‌جغی علاوه واتیان اولنمشدر . جواب مذکورك فقرهٔ اخیره‌سنه امعان نظر اولنور ایسه بونده بر قچامق یول تدارك ایتمك نیت خفیه‌سی حس اولنور . زیرا بکرش عهدنامه‌سنك احکام صریحه‌سنه مغایر اوله‌رق ضبط وتوقیف ایتمکده اولدیغی قلعه‌لری اعاده ایله منازعات واقعه‌یی برطرف ایلمك وبوصورتده نائل مطلوب اولمق هروقت روسیه ایمپراطورینك ید اختیارنده‌در . معمافیه صاغلم ایش کورمز برطاقم دولتلر اکسیك دکل ایسه‌ده پرنسك ظننه کوره بابعالی منافعنك هیچ برینه ایصال ضرر ایتمکسزین مجرد حقوقنی اوروپانك ضمان مشترکی تحته وضع ایتمك اوزره خیرخواه دولتلر طرفندن بر فقرهٔ تأمینیه تنظیم اولنه‌جق اولور ایسه روسیه ایمپراطوری انی قبولده مشکلات کوسترمیه‌جکدر .

بكا كانجه بو ايشى مطالعه ايتدكجه شويله بر اعتقاده ذاهب اولمشم كه كفالت مطلوبه آيرو بر سنده ربط اولنه جغنه بالجمله دولتلر طرفندن امضا اولنه جق عهدنامه يه درج اولنور ايسه هر جهتله اولى و انسب بر اصول اتخاذ اولنمش اوله جقدر . بناءً عليه ايشى بو قالبه افراغ ضمننده صرف سعى ايده جكمدن امين اولملرينى رجا ايدرم .

ديكر مكتوب

عن ويانه ٢٢ نيسان سنه ١٨١٥

باب عالى مسئله سنه دائر جريان ايدن معاملاتى صورت مخصوصه ده بيان ايتمكلكم لازمدر . تحريرات والالرنده (ويانه ده جريان ايده جك معاملات اول باول طرفمه اشعار اولنه جغى پرنس مترنيك طرفندن وعد اولنمشيكن معاملات مذكوره يه دائر باب عالى واسطه سيله خبر المقده يم) ديو بر فقره مطالعه اولنمشدر . فى ٢٥ شباط سنه ١٨١٥ تاريخلو لايحهٔ عاجزيده (لورد قاستلراغ) ك روسيه ايمپراطوريله وقوعبولان ملاقات اخيره سنده لورد مشار اليه طرفندن باب عالينك تماميت ملكيه سى ماده سى اوزرينه بحث آچلديغى و ايمپراطور طرفندن نه صورتله جواب ويرلديكى اشارت اولنمشيدى و شورالرينى لورد مشار اليه پرنسه افاده ايلمش ايديكنى دخى مأذوناً طرفلرينه اشعار ايتمش ايدم . شمدى ظنم بودركه لورد قاستلراغ بورادن عزيمت ايتمزدن اول استانبولده كى انكلتره سفيرينى بونك اوزرينه باب عالى يه بعض تبليغات ايامكه و ايمپراطورك مواد منازع فيها تعبير ايلديكى خصوصاتده يعنى بكرش معاهده سنك روسيه طرفندن عدم اجراسى ماده سنده انكلتره دولتنك توسطنى تكليف ايتمكه مأمور ايتمش اولمليدر فقط شورالرى ظنيات قبيلندن اولوب بر نوع معلومات موثوقه يه مبنى دكلدر . تحريراتكزى پرنسه كوستردېكم زمان پرنس مشار اليه اول باول آوستريا طرفندن باب عالى يه بويله بر تكليف وقوع بولمديغنى و بويله بر تشبثده بولنلمش اولسه البته طرفلرينه معلومات ويرلمش اوله جغنى و استانبولده تكليف مذكورك وقوعى صحيح اولديغى حالده بونك انكلتره ياخود روسيه طرفندن صدور ايتمش اولمسى لازم كلديكنى بيان ايتمشلردر . (لورد قاستلراغ) ك روسيه ايمپراطوريله وقوع بولان ملاقاتى پرنس مشار اليه بيلدرديكى آنده باب عالى منافعنك آووقاتلغى شرفنى انكليزلره وياخود فرانسزلره براقامق و وظيفهٔ مذكوره يى آوستريايه ايفا ايتدرمك نه درجه اولى و انسب اولديغنك اطرافيله تفهيم و ايضاحندن كيرو طورمدم . پرنس دخى سوزيمى اطرافيله تصديق ايدرك بو بابده بحث آچامق حقى هر وقت آوستريا طرفندن ادعا اولنه جغنى ودولتعليه منافعنه بزجه قنغى نقطهٔ نظردن باقلمقده اولديغنك طرف والالرينه اشعار

اولنمسنی تا بیك سكز یوز اون اوچ تشرین اولنده بو عاجزلرینه حواله ایلمش اولدقلرینی علاوهٔ مقال ایتمشلردر ..... بونك اوزرینه برقاچ كون ظرفنده استانبولده بو ایشه دائر بر تشبث رسمیده بولنه جغنی و بونی وقتنده طرفلرینه اخبار ایتدیره جكنی وعد ایتمش اولدقلرندن بو تصوری كندولرینه بش آلتی كره اخطار ایتمش ایسه مده هر وقت اجراسنی فردایه تعلیق ایدرلردی تا كه مارتك یدیسنده ناپلیون البادن فرانسه یه عودت ایلمش اولدیغی حوادثی ظهور ایدرك بزم ایشمزی اونوتدرمشدر. قونغره یه برصلحنامهٔ عمومی واسطه سیله ختام ویرملك افكارنده بولندقلرندن صلحنامه نك قلمه آلنمسنی بكا احاله بیوردیلر شمدی یه قدر بش آلتی فصلی تهیئه اولنمشدر فقط بر طرفدن آوستریا ایله روسیه و دیكر طرفدن روسیه ایله پروسیا بیننده اتخاذ اولنه جق سندات مخصوصه یه ربط ایله بعده صلحنامهٔ عمومی یه درج وادخال ایدیله جك اولان قرارلر هنوز مجهول اولوب بونلری حاوی اولمق اوزره تنظیم اولنه جق ایكی عدد مقاولهٔ خصوصیه الآن برصورت كسب ایده مامشدر. انجق بونلرده باب عالی یه مضر اوله جق كلمهٔ واحده بیله بولندیریلمیه جغندن امین اولملری لازمه دندر.

* دیكر مكتوب *

عن ویانه فی ٢٦ حزیران سنه ١٨١٥

(بو مكتوبده ویانه قونغره سنده جریان ایدن مذاكرات وتشویشات واتخاذ اولنان اكثر قرارلرك عدم اصابتنه ومأمول اولان موفقیتك اسباب مانعه سنه دائر بك چوق تفصیلات مندرج اولدیغی حالده بونلرك اچنده ن مانحن فیهمزه دائر اولان فقرهٔ مهمهٔ آتیه نك ترجمه سی یازیلور) .

..... نهایة النهایه مایسك یكرمی بشنده برعهدنامهٔ عمومی اعلاننه قرار ویرلدیكی عقبنده بك دقیق برمسئله سرنمای ظهور اولمشدر . شویله كه : قونغره جه برمعاهدهٔ عمومیه عقدینی ایجاب ایدن اسبابك الك باشلوجه سی اتخاذ اولنان قرارلر ایله اوروپا دولتلرینك حوزهٔ حكومتلرنده بولنه جق اراضی وحكمدارلردن هر برینك حقوقی اوروپانك كفالت مشتركه سی تحتنه وضع اولنوبده اول قوهٔ مجتمعهٔ جسیمه سایه سنده برامنیت كامله یه نائل اولمق مقصدی ایدی وبویله برمادهٔ تأمینیه مطلوب اولمسیدی مقاولات خصوصیه یرینه برمقاولهٔ عمومیه صورتنك ترجیحنه برسبب معقول بولنماز ایدی . مع مافیه انكلتره ایله روسیه دولتلرینه فقرهٔ تأمینیهٔ مذكوره بر درلو قبول ایتدیریله مامشدر . انكلتره دولتی یعنی آنك نامنه اوله رق قونغره ده ایراد

نطق ایدن مرخصی بویله برفقرۀ تأمینیه کندو دولتنی آرزو ایتمدیکی واجراسنه اقتداری اولمدیغی بر طاقم تعهدات ثقیله تحتنه قویمش اوله جغنی درمیان ایلدی . روسیه وکلاسی ایسه بو بولده واقع اولان تکلیفاته اصلا احالهٔ سمع واعتبار ایتمیوب بو بابده کوستردکاری نفرت ومباعدتك سببیتی کفالت مشترکه یه باب عالینك دخی داخل اوله جغی قورقوسنه اسناد اولنسه بجادر . هرنه ایسه احوال بوصورتی کسب ایدنجه کفالت ماده سندن واز کچلمکدن بشقه چاره قالمامشدر .

(١٨)

* پرنس مترنیکك مکتوباتندن مستخرج *

(مترنیکك برقطعه مکتوبنده مندرج فقره لر)

روسیه ده واوروپاده دیپلوماتلر ایکی قسمه منقسم اولوب کیمیسی مترنیکلی وکیمیسی قاپودیستریالیدر بونده بنم ایچون موجب افتخار اوله جق بر شی یوقدر بو ایکی فرقه یکدیکرك خصم الدیدر . فقط ایمپراطور علکساندر مترنیکلی اولدیغندن خیرلو فرقه مترنیك فرقه سی اولدیغنده شبهه یوقدر اوته کی نه ایسترسه اولسون .

(دیکر برقطعه مکتوبندن مستخرج فقره لر)

قاپودیستریانك ایمپراطور حضورنده قوللانه جغی لسانی بیلورم .
دیه جك که افندم بوآوستریالو بویله در . . بو معناسز دوستلقدن واز کچیکز هرکس ایستدیکی کبی آشنی پیشورسون بزده بیلدیکمزی یاپهلم ایلرو کیدهلم شهرت وموفقیت استانبولده قزانیلور .

(دیکر برقطعه مکتوبنده مندرج فقره لر)

قاپودیستریا واستروغونوف ایله پوچونك برشرکت خفیهٔ مخصوصه لری واردر . بن بویله برشرکتدن قورقم انشاءالله ایشی یولنه قویه جغم .

(دیکر مکتوبنده)

طوغریسنی سزه سویلیه یم روسیه بزی ایستدیکی طرفه چکه مز بالعکس بز روسیه یی ایستدیکمز طرفه چکه رز . بونك اسباب متعدده سی واردر . ایمپراطور علکساندر مستشاره محتاجدر . حالبوکه مستشارلرینك جمله سندن تجرید اولنمشدر . قاپودیستریایه قاربوناریلرك پیری نظریله باقمغه باشلامشدر . حال بویله ایکن بشقه لرینی چکمکه دخی مقتدر دکلدر .

(دیکر مکتوبی)

بوکون لایباخ قونغره‌سنه ختام ویرلدی صوننده ایمپراطور عالکساندرک کوزل حرکت ایتدی قاپودیستریا اوزرینه غلبه چالدق. البته‌دعوانك مصرفنی اوویره‌جکدر. ناپولی ایشلری حسن صورتله نتیجه پذیر اولورسه او محو اولدی بتدی عکسی تقدیرنده بلکه کندوسنی قورتارر .

(دیکر مکتوبی)

ایمپراطورعالکساندرك اطرافنی المش اولان حرکت طرفدارلریله برچوقی حریفلر وسرای طاقمی بربرندن خفیف وکندینی بیلمز مقوله‌دن اولدقلری حالده آوستریا ایله‌روسیه‌بیننده‌قرارکیراولان روابط ودومحادنتك اخلالی داعیه‌سنده‌بولنه‌یورلر . . . ایشته یونانستان اختلالنی چیقاران بوطاقم آدملردر .

(۱۹)

* ۱۸۵٤ * سنهٔ میلادیه‌سنده لورد ابردینك پارلامنتوده *

* ایراد ایلدیکی نطقنك برفقره‌سی *

ادرنه معاهده‌سی دولتعلیه‌نك بقاسی ایچون اوقدر مضر کورنمش واوروپاجه بزه باعث خوف وهراس اولمش ایدی‌کی مسئلهٔ مهمه حقنده اول زمانه قدر انکلتره دولتی طرفندن اتخاذ اولنمش اولان مسلك بردن‌بره قرین تبدل وتغیر اولمشدر . بوندن اول دخی بالدفعات ایضاح ایتمش اولدیغم کبی یونان اختلالنك یالکز بدایتنده دکل صکره‌لری دخی اختلال دوام ایتدکجه یونانستانی مستقل بردولت هیئتنه افراغ ایتمك خصوصی وقتامن الاوقات (قانینغ) لك خاطرینه بیله کلمامش اولدیغی مثللو کرك دوق دوولینکتون طرفندن وکرك بنم طرفمدن تدریجاً کسب صورت ایتمکده اولان یونان حکومتنه وجهامن الوجوه مستقل وسربست برحکومت نظریله‌باقامامش وغایة مافی الباب افلاق وبغدان مملکتلرینه مقیس یعنی دولت عثمانیه‌یه مربوط وجزیه کذار برصورت اداره تأسیس اولنه‌بیله‌جکی رأینده بولنلمش ایدی . انجق ادرنه عهدنامه‌سنك امضالاندیغی خبری واصل اولیجق دولتعلیه‌نك بقاسی اول درجه مشکوك کورنمکه باشلادی ایدی‌که مجددا تشکیلی متصور اولان یونستان اداره‌سنی کندو بقاسندن امین اولمیان دیکر برحکومته ربط ایتمك قاعدهٔ عقلیه‌یه منافی ظن اولنمشدر . دوق دوولینکتون دخی تماميله بو مطالعاته مشارکت ایتمش اولدیغنه بلا افادهٔ وقت

يونانستان اداره‌سنی حکومت عثمانیه‌یه تابع ایده‌جکمزه مستقل بردولت مرتبه‌سنه ایصال اولنمسنی دول متفقینه تکلیفه مسارعت ایلدك دول مشار الیهم اظهار موافقت ایلمش اولدقلری مثللو باب عالی دخی روی رضا کوسترمش اولدیغندن یونانستان مستقل وسربست بردولت اولمش وبوصورتده کسب استقلال ایتمسی ادرنه معاهده‌سندن طولایی بزی استیلا ایتمش اولان خون وهراسدن نشئت ایلمشدر .

﴿ انتهی الجلد الثانی عشر ﴾

در سعادت

(مطبعهٔ عثمانیه)

١٣٠٩